

Številka: 007-258/2018
Ljubljana, 30. 1. 2019
EVA 2016-2030-0033
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku – redni postopek – novo gradivo št. 1
1. Predlog sklepov vlade: Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji sklep: Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (EVA 2016-2030-0033) in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku. <p style="text-align: right;">Stojan TRAMTE GENERALNI SEKRETAR</p> Prejmejo: – Državni zbor Republike Slovenije, – Ministrstvo za pravosodje, – Ministrstvo za finance, – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
– Andreja Katič, ministrica za pravosodje – dr. Dominika Švarc Pipan, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje – Gregor Strojín, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje – mag. Nina Koželj, v.d. generalnega direktorja Direktorata za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje – mag. Robert Golobinek, vodja Sektorja za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje – Jernej Koselj, sekretar v Sektorju za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Pri pripravi dela ali celotnega gradiva zunanji strokovnjaki niso sodelovali.
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
– Andreja Katič, ministrica za pravosodje – dr. Dominika Švarc Pipan, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje – Gregor Strojín, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje – mag. Nina Koželj, v.d. generalnega direktorja Direktorata za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje

– mag. Robert Golobinek, vodja Sektorja za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje

– Jernej Koselj, sekretar v Sektorju za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje.

5. Kratak povzetek gradiva:

Osnovni cilj predloga zakona je implementacija Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ z dne 25. oktobra 2012, s katero se na sistemski oziroma celostni ravni ureja položaj žrtev kaznivih dejanj, posebna pozornost pa se namenja zlasti ranljivim skupinam žrtev.

Namen direktive je zagotoviti, da žrtve kaznivih dejanj dobijo potrebne informacije, podporo in možnost sodelovanja v kazenskem postopku ter po potrebi ustrezno zaščito. S tem se spreminja paradigma obravnavanja položaja žrtev kaznivih dejanj, ki ne bodo več zgolj nekakšna kolateralna škoda kaznivega dejanja, s katero se bolj ali manj posredno ukvarjajo tudi različni organi v kazenskem postopku, saj skrb za njihovo dobrobit in procesne pravice stopa v ospredje.

Predlog novele vsebuje tudi druge pomembne rešitve, ki so povezane s prenosom odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Evropskega sodišča za človekove pravice (npr. pravico oškodovanca do pravnega sredstva, odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-5/17 z dne 14. 9. 2017).

Novela prinaša tudi številne druge rešitve, povezane z izzivi v praksi: npr. natančneje se določa pogoje za ravnanje z gradivom, zbranim s prikritimi preiskovalnimi ukrepi (153. in 154. člen ZKP v povezavi s sprejeto avtentično razlago in kasnejšo sodno prakso), dodatno so predvidene nekatere rešitve v zvezi z zaslišanjem mladoletne osebe, prenavljajo se določbe, ki bodo omogočale e-poslovanje in e-vročanje v kazenskih zadevah in podobno.

V novem gradivu št. 1 je upoštevana dodatna pripomba MDDSZ z dne 28. 1. 2019 k novemu 212.a členu ZKP, tako da bo direktor zavoda pred odločitvijo o tem, ali lahko otrok ostane s pripornico, pridobil mnenje CSD. Na podlagi dodanega usklajevanja je bila upoštevana tudi pripomba MJU k 143.a členu ZKP (možnost elektronskega vlaganja prošnje in vročanja potrdila o tem ali je oseba v kazenskem postopku), posledično se spreminja tudi 143. člen novele (prehodna določba). Na podlagi pripomb SVZ (na katere je podrobno odgovorjeno v prilogi št. 2) pa je dodatno spremenjen četrti odstavek 240. člena ter dopolnjena obrazložitev k spremembi 161. in 240. člena ZKP.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">– nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja– razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna– razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

/

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
/				

II. Finančne posledice za državni proračun

/

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

/

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

/

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Kratka obrazložitev

Predlog zakona bo imel finančne posledice v višini 30.000 evrov.

Predlog novele olajšuje pridobitev potrdila o tem, ali je oseba v kazenskem postopku. Do zdaj je bilo to potrdilo mogoče dobiti le osebno na sodišču, v skladu s predlogom pa bo potrdilo mogoče dobiti tudi po pošti, in sicer z osebno vročitvijo v skladu zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, če bo šlo za potrdilo o tem, da je oseba v kazenskem postopku in z navadno pošto, če bo šlo za potrdilo o tem, da oseba ni v kazenskem postopku. Predlagatelj ocenjuje, da zaradi tega ne bo bistvenih finančnih posledic (kvečjemu v znesku 12.000 evrov), po podatkih Vrhovnega sodišča Republike Slovenije so sodišča leta 2014 izdala 30.550 potrdil (utemeljeno je mogoče sklepati, da je velika večina teh potrdil »praznih«). Ob predpostavki, da se bo kar nekaj potrdil tudi v prihodnje prevzelo osebno (zlasti na manjših sodiščih), bi moral biti skupni strošek manjši od 40.000 evrov. Pošiljka, ki se vroča osebno po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, znaša 2€, navadna pošiljka pa znaša 0,40€.

Mogoče je oceniti, da bodo določene finančne posledice nastale zaradi izvajanja Direktive 2012/29/EU (na primer pri obveščanju oškodovancev o njihovih pravicah bo policija morala osvežiti obstoječo brošuro), vendar glede na razpoložljive podatke predlagatelj zaključuje, da bodo tudi ti stroški znašali največ 12.000 evrov.

Pri oceni finančnih posledic za državni proračun je treba upoštevati tudi nove prilive, ki bodo nastali na podlagi oblikovanja namenske proračunske postavke za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj žrtve kaznivih dejanj. Na podlagi 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP (ki vključuje tudi »plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali v dobrodelne namene«) se trenutno na letni ravni zbere približno 300.000 evrov. Z zagotovitvijo prihodkov tudi na zdaj vzpostavljeno namensko postavko (glede na 13. točko 21. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019) se bo posledično razbremenila integralna postavka za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri državnem pravobranilstvu.

Predlog zakona nima posledic za drugačna javnofinančna sredstva.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE

<ul style="list-style-type: none"> – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: / Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: /</p>	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
Datum objave: 26. 10. 2018	
<p>V razpravo so bili vključeni Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) oziroma Policijska, Odvetniška zbornica Slovenije (OZS), Vrhovno državno tožilstvo RS (VDT), Vrhovno sodišče RS (VSR), Varuh človekovih pravic RS (VČP), Informacijski pooblaščenec (IP), Banka Slovenije (BS), Državno odvetništvo, Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, Slovensko sodniško društvo, Društvo državnih tožilcev Slovenije (DDTS), Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Društvo poravnalcev Slovenije v kazenskih zadevah, Društvo kriminalistov Slovenije, Sodni svet, Državnotožilski svet in Združenje občin Slovenije.</p> <p>Mnenja, predlogi in pripombe so posredovali Ministrstvo za notranje zadeve oziroma Generalna policijska uprava, Odvetniška zbornica Slovenije, Vrhovno državno tožilstvo RS, Vrhovno sodišče RS, vodje kazenskih oddelkov slovenskih višjih sodišč, Višje sodišče v Mariboru, Okrožno sodišče v Mariboru, Okrožno sodišče v Novem mestu, Okrožno sodišče v Kopru, Okrožno sodišče v Ljubljani, Okrožno sodišče v Novi Gorici, Okrožno sodišče na Ptuj, Okrajno sodišče v Ljubljani, Varuh človekovih pravic RS, Informacijski pooblaščenec, Banka Slovenije, Državnotožilski svet, Društvo državnih tožilcev Slovenije, izr. prof. dr. Primož Gorkič in izr. prof. dr. Aleš Završnik,</p> <p>Poleg navedenih so pripombe podali tudi Komisija za državno ureditev Državnega sveta Republike Slovenije, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), Zbornica kliničnih psihologov, Združenje za informatiko in telekomunikacije Gospodarske zbornice Slovenije (GZS), CNVOS in posamezne fizične osebe.</p> <p>Pripombe strokovne javnosti in opredelitev predlagatelja so podrobneje prikazani v uvodni obrazložitvi predloga zakona.</p>	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
Andreja Katič ministrica	

Priloge:

- predlog sklepa Vlade RS
- predlog zakona
- priloga 2
- korelacijska tabela
- MSP test
- osnutek Pravilnika o vročanju po detektivih in izvršiteljih v kazenskem postopku
- osnutek Pravilnika o elektronskem poslovanju v civilnih sodnih postopkih in v kazenskem postopku.

Datum:
Številka:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU – 1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (EVA 2016-2030-0033) in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po rednem postopku.

Stojan TRAMTE
GENERALNI SEKRETAR

Prejmejo:
– Državni zbor Republike Slovenije,
– Ministrstvo za pravosodje,
– Ministrstvo za finance,
– Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O KAZENSKEM POSTOPKU (ZKP-N;
EVA: 2016-2030-0033)**

17. 1. 2019

I. UVOD:

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o kazenskem postopku¹ je bil od svoje uveljavitve 1. januarja 1995 do zdaj spremenjen trinajstkrat. Med razlogi za dosedanje posege v ureditev kazenskega postopka je bila največkrat uskladitev zakona z odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije ali obvezujočimi nadnacionalnimi akti; tudi za to novelo so razlogi v obvezni implementaciji nadnacionalnih predpisov, odločb ustavnega sodišča, poleg tega pa sta tokrat pomembna razloga za predlagane rešitve tudi prizadevanje in ambicija po učinkovitejši in bolj ekonomični izvedbi kazenskega postopka ob hkratni ustrezni ravni varstva pravic udeležencev v postopku, večji kontradiktornosti kazenskega postopka in s tem povezani enakosti orožij obeh strank v postopku, odpravi pomanjkljivosti v ureditvi, ki so se pokazale v praksi, ter posledično zagotovitvi večje pravne varnosti in zakonitosti v kazenskem postopku.

S predlogom novele se spreminja paradigma obravnavanja položaja žrtev kaznivih dejanj, ki ne bodo zgolj nekakšna kolateralna škoda kaznivega dejanja, s katero se bolj ali manj posredno ukvarjajo tudi različni organi v kazenskem postopku, saj skrb za njihovo dobrobit in procesne pravice stopa v ospredje. Navedeno sovпада tudi z implementacijo Direktive 2012/29/EU z dne 25. oktobra 2012, s katero se na sistemski oziroma celostni ravni ureja položaj žrtev kaznivih dejanj, posebna pozornost pa se namenja zlasti ranljivim skupinam žrtev.

Namen direktive je zagotoviti, da žrtve kaznivih dejanj dobijo potrebne informacije, podporo in možnost sodelovanja v kazenskem postopku ter po potrebi ustrezno zaščito.

S predlogom novele se zasledujejo tudi pomembni drugi cilji – večja stopnja transparentnosti in krepitve zaupanja v pravno državo se bo zagotavljala z možnostjo podaje ločenih mnenj na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije. To bo pomembno prispevalo k razvoju sodne prakse (saj bodo obrazložena ločena mnenja ob ustrezni prepričljivosti argumentacije pripomogla tako k temu, da bo večinska odločba bolj izbrušena, kakor tudi k temu, da bo lahko v prihodnjih odločbah večji poudarek dan vidikom, ki jih izpostavljajo posamezni sodniki). Tudi z vidika zagotavljanja enotnosti sodne prakse pa je pomembno, da so odločbe čim bolj prepričljivo obrazložene (k čemur posredno pripomorejo ločena mnenja).

¹ Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US in, 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154.

Upoštevač novejšo prakso Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Evropskega sodišča za človekove pravice se sistematično ureja zaseg predmetov, spisov in elektronskih naprav odvetnikov in drugih oseb, če gre za njihovo gradivo, ki vsebuje privilegirano komunikacijo. Ob upoštevanju primerjalno-pravnih rešitev in veljavne medijske zakonodaje se ureja tudi varovanje novinarjevega vira v kazenskem postopku. Ureditve hišne preiskave se popravlja tako, da se po eni strani varujejo pravice imetnika nepremičnine, kadar je slednji nedosegljiv. Pri odločanju o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je izdalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, se jasno določa možnost pritožbe, tudi ob upoštevanju odprte ustavnosodne presoje.

Z vidika povečevanja učinkovitosti dela organov pregona in preiskovanja kaznivih dejanj in zbiranja dokazov se uvaja možnost uporabe t.i. IMSI lovilca, bolj jasno in določno ter ustavnoskladno se urejata vprašani uporabe prometnih podatkov ter pridobitev zaupnih bančnih podatkov, vzpostavlja se podlaga za odločanje izvenobravnavnega senata v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika s predlaganimi prikritimi preiskovalnimi ukrepi, hišnimi in osebnimi preiskavami ipd.

Z namenom kadrovske racionalizacije dela sodišč in pospešitve kazenskega postopka se, upoštevač naravo posameznih odločitev in njegovo že obstoječo vlogo, sodniku, ki je za to določen (z letnim razporedom pri posameznem okrožnem sodišču, torej t.i. izvenobravnavnemu sodniku) dajejo večja pooblastila. Med drugim možnost, da sam odloči o spremembi varnostnih ukrepov, preklicu pogojne obsodbe, izbrisu obsodbe in prenehanju varnostnih ukrepov... Gre predvsem za odločitve, ki so po veljavni ureditvi v pristojnosti t.i. izvenobravnavnega senata. Pri omenjeni rešitvi gre torej za pomembno razbremenitev kadrovskega virov na sodiščih, in sicer s ciljem hitrejšega odločanja in učinkovitejše rabe človeških virov.

Ker pogosto vračanje zadev z višjega na prvostopno sodišče marsikdaj po nepotrebnem podaljšuje postopke, je z vidika povečevanja učinkovitosti kazenskega sodstva podrobneje urejen pritožbeni postopek, in sicer v smeri, da se doseže večja možnost vsebinskega odločanja (presojanja) na drugi sodni stopnji (višja sodišča), kar pomeni hitrejše (pravnomočne) kazenske sodbe. To je primerno tako z vidika interesa pravne države kot tudi z vidika spoštovanja koncepta kazenske obtožbe v okviru razumnega roka.

Poleg navedenih in opisanih sprememb predlog novele vsebuje tudi druge rešitve, ki bodo prispevale h kakovostnejšemu sodelovanju organov odkrivanja in pregona, hitrejšemu in smotrnejšemu poteku predkazenskega in kazenskega postopka ter racionalizaciji dela organov odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, organov pregona in sodišč ter h krepitvi varstva pravic obdolžencev.

V nadaljevanju so po sklopih podrobneje predstavljeni bistveni razlogi za predlog novele.

1.1 Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ²:

² UL L 315 z dne 14. 11. 2012.

Zaradi ohranjanja in razvijanja območja svobode, varnosti in pravice mora načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov postati temelj pravosodnega sodelovanja v kazenskih in civilnih zadevah med državami članicami Evropske unije³. Ob tem je za izboljšanje sodelovanja v kazenskih zadevah med pristojnimi organi držav članic pomembno, da države članice zaupajo v kazenskopravne sisteme drugih držav članic. Zato so potrebna podrobna pravila o varovanju procesnih pravic in jamstev oziroma oblikovanje skupnih minimalnih standardov na ravni Evropske unije.

Prvi ukrep, sprejet v tem okviru, je bila Direktiva 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. 10. 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih⁴, naslednji pa Direktiva 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. 5. 2012 o pravici do obveščeniosti v kazenskem postopku,⁵ ki določa minimalna pravila glede obveščeniosti o pravicah osumljenih ali obdolženih oseb. Obe direktivi sta bili v slovenski pravni red preneseni z novelo ZKP-M iz decembra 2014.

Evropska unija je med drugim zavezana tudi zaščititi žrtev kaznivih dejanj, zato je Svet že 15. marca 2011 sprejel Okvirni sklep 2001/220/PNZ o položaju žrtev v kazenskem postopku⁶. V Resoluciji z dne 10. junija 2011 o načrtu za okrepitev pravic in zaščite žrtev, zlasti v kazenskem postopku⁷, pa je Svet poudaril, da bi bilo treba sprejeti ukrepe na ravni Evropske unije, da se poveča podpora žrtvam kaznivih dejanj, ter da se okrepijo njihove pravice in zaščita. Posledično je bila sprejeta Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (v nadaljevanju: Direktiva 2012/29/EU), katere implementacija bo – v primerjavi z navedenim Okvirnim sklepom – pomenila znaten napredek na področju ravni zaščite žrtev v okviru kazenskih postopkov v državah članicah Evropske unije.

Za namene te direktive je **pojmem »žrtve«** opredeljen drugače, kot pa je v šesti alineji 144. člena ZKP opredeljen primerljivi pojem »oškodovanca«. V skladu z 2. členom Direktive 2012/29/EU so žrtve namreč – poleg fizične osebe, ki je utrpela kakršnokoli škodo, ki jo je neposredno povzročilo kaznivo dejanje – tudi družinski člani osebe, katere smrt je bila neposredno povzročena s kaznivim dejanjem in so utrpeli škodo zaradi smrti te osebe. Za »družinske članke« se štejejo zakonec, oseba, ki je z žrtvijo živela v stalnem intimnem razmerju v skupnem gospodinjstvu, sorodniki v ravni vrsti, sorojenci in druge osebe, ki jih je žrtev preživljala (2. člen Direktive 2012/29/EU).

Direktiva 2012/29/EU državam članicam med drugim nalaga:

- sprejem ustreznih ukrepov za **pomoč žrtvam, da razumejo in se jih razume** od prvega stika dalje s pristojnimi organi. V tej zvezi naj bo – če ni v nasprotju z interesi žrtve ali bi posegalo v potek postopka – dovoljeno, da žrtev od prvega stika dalje spremlja oseba, ki si jo žrtev sama izbere, predvsem, kadar žrtev zaradi učinka kaznivega dejanja potrebuje pomoč (3. člen direktive). V skladu z veljavnim ZKP je to omogočeno mladoletnim oškodovancem, drugim pa le, če so žrtve nasilja (četrti odstavek 65. člena ZKP);

³ Tako je določeno v sklepih predsedstva Evropskega sveta iz Tampereja, z dne 15. in 16. 10. 1999 (33. točka).

⁴ UL L 280 z dne 26. 10. 2010.

⁵ UL L 142 z dne 1. 6. 2012.

⁶ UL L 82 z dne 22. 3. 2001.

⁷ UL C 187 z dne 28. 6. 2011.

- da žrtvam od prvega stika s pristojnim organom dalje posredujejo **širok nabor informacij z namenom, da lahko uveljavijo pravice iz te direktive** (4. člen direktive);
- da morajo države članice žrtvam zagotoviti pisno potrdilo o naznanitvi kaznivega dejanja (in njegov brezplačni prevod) ter da jim morajo omogočiti podajo ovadbe v jeziku, ki ga razumejo ali pa jim zagotoviti potrebno jezikovno pomoč (5. člen direktive);
- če žrtve zaprosijo, jim je treba zagotoviti tudi **ažurne informacije o poteku in stanju konkretnega predkazenskega in kazenskega postopka**, predvsem: odločitve pristojnih organov v zvezi z začetkom, nadaljevanjem in končanjem predkazenskega ali kazenskega postopka ter informacije o pravnomočnih sodbah v postopku; pa tudi o tem, če je priprti osumljenec ali obdolženec izpuščen iz pripora ali iz njega pobegne (6. člen direktive). ZKP nekatere potrebne določbe v tej zvezi že vsebuje (na primer 60. in 161. člen ZKP v zvezi z obveščanjem oškodovanca o odstopu državnega tožilca od pregona; 363. člen ZKP v zvezi z vročitvijo sodbe oškodovancu);
- po vzoru Direktive 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. 10. 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih, ki je to pravico uredila oziroma dogradila za osumljence in obdolžence, je treba zagotoviti **pravico do tolmačenja in prevajanja** tudi za žrtve oziroma oškodovance (7. člen direktive). V večji meri je to že zagotovljeno z 8. členom ZKP, kot je bil dopolnjen z ZKP-M;
- ureditev **pravice dostopa do brezplačnih splošnih (za vse žrtve) in specialističnih storitev** (za žrtve s posebnimi potrebami) **za pomoč in podporo žrtvam** (in v določenih primerih tudi njihovim družinskim članom) pred kazenskim postopkom, med njim in ustrezen čas po kazenskem postopku. Navedeno sicer ni vsebina, ki bi jo lahko urejali v ZKP, temveč v okviru predpisov s področja socialnega in zdravstvenega varstva; bo pa treba v ZKP določiti dolžnost pristojnih organov v predkazenskem in kazenskem postopku, da žrtve seznanijo z možnostmi oziroma jih usmerijo k ustrezni pomoči, ki se lahko zagotavlja v okviru javnih služb ali pa ob sodelovanju nevladnih organizacij (8. člen direktive);
- **v okviru storitev za podporo žrtvam** je treba zagotoviti vsaj nasvete, ki so relevantni za uveljavljanje pravic žrtev (vključno s shemami odškodnin za poškodbe zaradi kaznivih dejanj) in pripravo na udeležbo v sojenju; informacije o specialističnih storitvah oziroma napotitev na specialistične storitve; čustveno in – če je na voljo – tudi psihološko podporo; nasvete o ostalih vprašanjih, ki izvirajo iz kaznivega dejanja; nasvete glede sekundarne in ponovne viktimizacije, ustrahovanja in maščevanja ter o tem, kako to preprečiti. Še posebno pozornost je treba nameniti **posebnim potrebam žrtev**, ki so utrpele znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja, in v tem okviru zagotoviti varne nastanitve, če niso že zagotovljene z drugimi storitvami, ter usmerjeno podporo, pomoč in svetovanje žrtvam spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola in družinskega nasilja (9. člen direktive);
- določitev **pravice do zaslišanja in predlaganja dokazov**; pri zaslišanju otrok žrtev pa je treba upoštevati starost in zrelost otroka (10. člen direktive). Navedeno področje je že ustrezno

urejeno v 59. členu ZKP, glede otrok pa v 54. in 64. členu ter tretjem odstavku 236. člena in četrtem odstavku 240. člena ZKP;

- ureditev **pravice v primeru odločitve, da se pregon ne izvede** (11. člen Direktive), kar je v slovenskem sistemu rešeno s pravili o subsidiarnem pregonu – 60., 61. in 161. člen ZKP. Subsidiarni pregon je smiselno olajšati, hkrati pa pri težjih kaznivih dejanjih povečati vlogo oškodovanca (fizične osebe) pred zavrženjem ovadbe in na ta način preprečiti prezgodnji zaključek postopka;
- določitev **zaščitnih ukrepov v okviru poravnalne pravičnosti**, ki naj se izvaja samo, če je v interesu žrtev, in če žrtev na podlagi celovitih informacij s takim postopkom soglaša (12. člen direktive). V skladu z ZKP gre za postopka poravnavanja po 161.a členu ter odloženega pregona po 162. členu, ki se vedno izvajata s soglasjem osumljenca in oškodovanca;
- ureditev **pravice do pravne pomoči in povračila stroškov oškodovancu** (13. in 14. člen direktive), kar je v ZKP (na primer 8. točka drugega odstavka 92. člena) in deloma v Zakonu o brezplačni pravni pomoči (v nadaljevanju: ZBPP)⁸ že ustrezno urejeno. Prav tako je z določbami ZKP o premoženjskopravnem zahtevku oškodovanca ter s pravili začasnega zavarovanja in odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali zaradi njega (podobno določa tudi 224. člen ZKP), že ustrezno rešeno vprašanje **pravice žrtve do vračila premoženja** (15. člen direktive);
- glede ureditve **pravice do odločitve o odškodnini, naložene storilcu kaznivega dejanja**, Direktiva 2012/29/EU prepušča državam, da to uredijo v kazenskem postopku ali pa v kakšnem drugem sodnem postopku. V našem pravnem sistemu je vprašanje že ustrezno rešeno z določbami ZKP o premoženjskopravnem zahtevku, z ureditvijo v 132. in 164. do 189. členu Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju: OZ)⁹ ter glede odškodnin žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj tudi v Zakonu o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (v nadaljevanju: ZOZKD)¹⁰;
- sprejem **ukrepov za zmanjšanje težav, ki nastanejo, če žrtev prebiva v državi članici, ki ni država članica, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje**, ki so predvsem: možnost, da žrtev poda izjavo takoj ob naznanitvi kaznivega dejanja; možnost zaslišanja žrtve v postopku s pomočjo videokonference; možnost naznanitve kaznivega dejanja v državi, kjer žrtev prebiva, in dolžnost pristojnih organov, da tako prijavo takoj posredujejo pristojnim organom države članice, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, če sami ne bodo začeli pregona storilca kaznivega dejanja (17. člen direktive). Področje je pretežno že ustrezno urejeno v 12. in 13. členu Kazenskega zakonika (v nadaljevanju: KZ-1)¹¹ glede veljavnosti KZ-1 za kazniva dejanja, storjena v tujini; v 10. poglavju Zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (v nadaljevanju: ZSKZDČEU-1)¹² glede izvajanja pristojnosti v

⁸ Uradni list RS, št. 48/01, 50/04 in 19/15.

⁹ Uradni list RS, št. 83/01 in 40/07.

¹⁰ Uradni list RS, št. 101/05 in 86/10.

¹¹ Uradni list RS, št. 50/12 – UPB, 54/15, 38/16 in 27/17.

¹² Uradni list RS, št. 48/13, 37/15 in 22/18.

vzporednih kazenskih postopkih ter v 146. (naznanitev kaznivega dejanja) in 244.a členu (videokonferenca) ZKP;

- zagotovitev ustreznih **ukrepov za zaščito žrtev in družinskih članov pred sekundarno in ponovno viktimizacijo ter maščevanjem in ustrahovanjem**, ki poleg preprečevanja psihološke škode vključujejo tudi fizično zaščito (18. člen direktive). Področje je deloma že ustrezno urejeno med drugim v 141.a, 238., 140., 140.a, 242.a in 244.a členu ZKP ter v Zakonu o zaščiti prič (v nadaljevanju: ZZPrič)¹³. ZKP v 244.a členu z možnostjo zaslišanja oškodovanca preko videokonference (če zaradi upravičenih razlogov ni zaželeno ali možno, da bi oseba prišla k organu, ki opravlja zaslišanje) omogoča tudi **izogibanje stiku med žrtvijo ter storilcem**, razen če je tak stik (nujno) potreben zaradi pravil kazenskega postopka (19. člen direktive). V zvezi s tem je pomembna tudi možnost, ki jo preiskovalnemu sodniku daje četrti odstavek 178. člena ZKP, v skladu s katero lahko (v določenih primerih mora) odstraniti obdolženca z zaslišanja priče;
- ureditev **pravic do zaščite žrtev med kazenskimi preiskavami**, ki obsega zaslišanje žrtve brez nepotrebnih zamud po naznanitvi kaznivega dejanja, čim manjše število zaslišanj, prisotnost pravnega zastopnika in osebe po izbiri žrtve pri zaslišanju ter čim manjše število in obseg zdravstvenih pregledov žrtve, če so ti potrebni (20. člen direktive). V skladu z ZKP se kaznivo dejanje naznani pristojnemu državnemu tožilcu, če je naznanitev opravljena pri policiji, pa jo ta čimprej posreduje državnemu tožilcu (146. in 147. člen ZKP), zaslišanja prič v postopku preiskave izvaja preiskovalni sodnik (234. člen ZKP). Za pričo se povabi oseba, za katero je verjetno, da bo lahko kaj povedala o kaznivem dejanju, storilcu in drugih pomembnih okoliščinah, iz česar izhaja tudi, da se ista priča ne vabi po nepotrebnem večkrat. Oškodovanec lahko v skladu z 59. členom ZKP v postopku preiskave in glavni obravnavi opozarja na dejstva in predlaga dokaze. V zvezi s prisotnostjo osebe, jo izbere oškodovanec, pri zaslišanjih v predkazenskem in kazenskem postopku bo treba ustrezno dopolniti oziroma razširiti četrti odstavek 65. člena ZKP. V okviru hiše za otroke (Barnahus; projekt Ministrstva za pravosodje) naj bi delovala skupina različnih strokovnjakov, ki bo skrbela za celostno obravnavo otroka, oškodovanca spolnega delikta. Te osebe bi bile lahko prisotne med zaslišanjem, če bi bilo to smiselno zaradi varovanja otrokove integritete. Glede zdravstvenih pregledov (kot jih ureja direktiva) je smiselno razmisliti o spremembi 264. člena ZKP.
- zagotovitev **pravice do varstva zasebnosti** (21. člen direktive) je v ZKP že ustrezno urejena – gre predvsem za 188. in 295. člen; kršitev tajnosti postopka pred glavno obravnavo ali na njej pa je določena tudi kot kaznivo dejanje (287. člen KZ-1);
- ureditev, da se **žrtve pravočasno in individualno ocenijo, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti**, pri čemer se upoštevajo osebne značilnosti žrtev ter vrsta, narava in okoliščine kaznivega dejanja. Posebno pozornost je treba nameniti **žrtvam s posebnimi potrebami** (žrtve, ki so utrpeli znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja; žrtve kaznivih dejanj zaradi predsodkov ali diskriminacije; žrtve, ki so zaradi odnosa s storilcem in odvisnosti od njega posebej ranljive; žrtve terorizma, organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, nasilja na

¹³ Uradni list RS, št. 113/05, 61/06, 110/07 in 30/18.

podlagi spola, nasilja med bližnjimi, spolnega nasilja, izkoriščanja ali zločinov iz sovraštva ter žrtve, ki so invalidi); za otroke, ki so žrtve, pa se vedno šteje, da imajo posebne potrebe. Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na resnost kaznivega dejanja ter stopnjo škode, izvede pa se v sodelovanju z žrtvijo in ob upoštevanju njenih želja (22. člen direktive). Iz vseh v tem delu ocene stanja navedenih določb ZKP ter drugih, s tem področjem povezanih zakonov, izhaja, da pristojni organi na različnih stopnjah predkazenskega in kazenskega postopka ocenjujejo tudi stopnjo ogroženosti žrtev in jim zagotavljajo ustrezno psihično in fizično zaščito ter pomoč ali pa jih usmerijo k ustreznim organom in organizacijam, ki jim pomoč lahko nudijo. Temu je treba dodati še ureditev po Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (v nadaljevanju: ZNPPol),¹⁴ ki poudarja spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva ter drugih človekovih pravic in v tem okviru izpostavlja tudi posebno obzirnost pri ravnanju policistov z žrtvami. Na tej podlagi policija žrtvam zagotavlja tudi pisne informacije o njihovih pravicah v postopku ter usmeritve k različnim oblikam pomoči. V zvezi z določeno kategorijo posebej občutljivih žrtev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po Direktivi 2012/29/EU je treba izpostaviti še sistem, ki ga vzpostavlja Zakon o preprečevanju nasilja v družini (v nadaljevanju: ZPND)¹⁵. Ob tem je na mestu razmislek, da se dobre izkušnje z mrežo organov in organizacij ter nevladnih organizacij (drugi del ZPND), z vzpostavitvijo multidisciplinarnih timov (15. člen ZPND) ter regijskimi službami za koordinacijo in pomoč žrtvam nasilja v družini (16. člen ZPND) razširijo še na druge kategorije žrtev s posebnimi potrebami, kot so opredeljene v Direktivi 2012/29/EU; v ZKP pa bi dodali dolžnost pristojnih organov v predkazenskem in kazenskem postopku, da žrtev seznanijo in po potrebi usmerijo k ustrezni obliki pomoči. Poleg tega bi bilo v ZKP smiselno formalizirati tudi individualno oceno, in sicer na način, ki bo pristojnim organom puščal zadosti svobode, da v praksi izberejo najboljši pristop;

- **pravice žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti v kazenskem postopku** se v skladu s 23. členom Direktive 2012/29/EU zagotavljajo brez poseganja v pravice obrambe in v skladu s pravili sodne diskrecije ter se lahko odrečejo, če bi lahko škodovala žrtvi ali poteku postopka. V predkazenskem postopku mora biti dana možnost izvedbe zaslišanja žrtve v posebnem prostoru (kar ZKP že omogoča vsaj s pravili zaslišanja po videokonferenci v 244.a členu; smiselno pa je razmisliti tudi o takšni možnosti za primere zaslišanja v t.i. varnih sobah; torej o vzpostavitvi izrecne pravne podlage za zaslihanje v posebej prilagojenem prostoru oziroma za uporabo možnosti, ki je že zdaj na voljo sodiščem); možnost zaslišanja žrtve s strani usposobljenih strokovnjakov ali ob njihovi prisotnosti (kar je v četrtem odstavku 240. člena ZKP že omogočeno v zvezi z mladoletnimi oškodovanci, treba pa bo dodati še tako možnost za ostale žrtve s posebnimi potrebami); možnost, da vsa zaslihanja žrtve opravi ista oseba (kar se za žrtve s posebnimi potrebami lahko doseže po vzoru petega odstavka 331. člena ZKP, ki v zvezi z mladoletnimi žrtvami na glavni obravnavi omogoča branje zapisnika s prejšnjega zaslišanja; hkrati pa bi bilo treba preučiti tudi možnost uveljavitve posebne pravne podlage za primer, če se priča v predkazenskem postopku zasliši pred državnim tožilcem oziroma policijo, torej o možnosti, ki se vzpostavlja s to novelo). Na glavni obravnavi je treba žrtvam s posebnimi potrebami med pričanjem zagotavljati ukrepe za izogibanje vidnemu stiku med žrtvami in storilci ter ukrepe, ki omogočajo, da je žrtev zaslišana, ne da bi bila prisotna na

¹⁴ Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17.

¹⁵ Uradni list RS, št. 16/08.

sodišču (kar že zagotavljata 240.a in 244.a člen ZKP, ki se v skladu s 331. členom ZKP smiselno uporabljata tudi za zaslišanje na glavni obravnavi); ukrepe za izogibanje nepotrebnemu zasliševanju v zvezi z zasebnim življenjem žrtve, ki ni povezano s kaznivim dejanjem (drugi odstavek 334. člena ZKP že določa, da predsednik senata prepove vprašanje ali odgovor na že postavljeno vprašanje, če ni v zvezi z zadevo), ter ukrepe, ki omogočajo, da glavna obravnava poteka brez prisotnosti javnosti (v skladu z 295. členom ZKP sme senat od začetka glavne obravnave v vsakem času po uradni dolžnosti ali na predlog strank izključiti javnost, med drugim tudi, če je to potrebno zaradi varstva osebnega ali družinskega življenja oškodovanca ali koristi mladoletnika);

- zagotovitev naslednjih **dodatnih ukrepov v primeru, če je oškodovanec mladoletnik** (24. člen direktive): možnost snemanja zaslišanj mladoletnikov v predkazenskem postopku in postopku preiskave ter uporabe posnetkov kot dokazov v postopku (v skladu s 84. členom ZKP se lahko zvočno ali zvočno in slikovno snemajo vsa preiskovalna dejanja – pri čemer je treba snemanje zaslišanja mlajših mladoletnih oškodovancev določenih kaznivih dejanj urediti bolj zavezujoče) in možnost dodelitve zastopnika mladoletni žrtvi, če je staršem zaradi navzkrižja interesov to onemogočeno (problematika je že ustrezno urejena v 213. členu Zakona z zakonski zvezi in družinskih razmerjih; v nadaljevanju: ZZZDR,¹⁶ v skladu s katerim se poseben skrbnik postavi mladoletniku, nad katerim izvršujejo starši roditeljske pravice, v primeru spora med njim in starši, za sklenitev posameznih pravnih opravil med njimi, ter v drugih primerih, če so njihove koristi v navzkrižju; t.i. kolizijskega skrbnika ureja tudi 269. člen Družinskega zakonika,¹⁷ v nadaljevanju: DZ, deloma pa v zvezi z nekaterimi kaznivimi dejanji še v tretjem odstavku 65. člena ZKP – nabor teh kaznivih dejanj bi veljalo razširiti na druga kazniva dejanja podobne teže oziroma narave).

1.2 Prikriti preiskovalni ukrepi:

ZKP prikrte preiskovalne ukrepe, pogoje in postopek njihove odreditve ter izvedbe ureja v 149.a do 155.a členih in 156.a členu:

- tajno opazovanje v 149.a členu,
- pridobivanje podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju v 149.b členu,
- nadzor elektronskih komunikacij, kontrolo pisem in drugih pošilk ter računalniških sistemov bank in prisluškovanje ter snemanje pogovorov v 150. členu,
- prisluškovanje in opazovanje osebe v tujem stanovanju ali drugih prostorih v 151. členu,
- navidezni odkup v 155. členu,
- tajno delovanje v 155.a členu.

Pri ukrepu tajnega opazovanja (149.a člen) se, glede na izkazane potrebe policije, ustrezno dopolnjuje katalog hujših kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi je dopustno uporabiti ta ukrep.

Ukrep pridobivanja podatkov o prometu je urejen v 149.b členu. Pridobivanje podatkov o udeležencih, okoliščinah in dejstvih telekomunikacijskega prometa, kot so številka ali druga oblika

¹⁶ Uradni list SRS, št. 15/76 in 1/89, Uradni list RS, št. 64/01 in 16/04.

¹⁷ Uradni list RS, št. 15/17 in 21/18 – ZNOrg.

identifikacije uporabnikov elektronskih komunikacijskih storitev, vrsta, datum, čas in trajanje klica oziroma druge elektronske komunikacijske storitve, količina prenesenih podatkov in kraj, s katerega je bila storitev opravljena, je urejeno v prvem odstavku, ki določa, da takšne podatke operater sporoči pristojnemu organu na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika, ki jo ta izda na predlog državnega tožilca, če so podani predpisani pogoji. Medtem pa tretji odstavek določa, da mora operater policiji na njeno pisno zahtevo sporočiti podatke o lastniku ali uporabniku določenega komunikacijskega sredstva za elektronski komunikacijski promet iz neobjavljenega imenika ter o času, v katerem je uporabnik tako sredstvo (na primer mobilni telefon) uporabljal oziroma ga še uporablja. S tem je določena dolžnost operaterjev, da tovrstne podatke posredujejo že na zahtevo policije (t.j. brez odredbe preiskovalnega sodnika), ker tovrstni podatki ne predstavljajo vsebine ali sporočil v smislu ustavno varovane tajnosti občil.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je pred časom razveljavilo celotno XIII. poglavje Zakona o elektronskih komunikacijah, ki je določalo obvezno štirinajst oziroma osem mesečno hrambo določenih prometnih, lokacijskih in naročniških podatkov pri operaterjih javnih komunikacijskih storitev, za potrebe njihovega kasnejšega pridobivanja v skladu z ZKP, ZSOVA oz. ZObr.¹⁸ Med drugim je ocenilo, da omenjeni ukrep ni bil nujno potreben, ker zakonodajalec uporabe tako shranjenih osebnih podatkov v okviru kazenskega postopka ni zamejil le na preiskovanje, odkrivanje in pregon hudih kaznivih dejanj (zlasti 20., 23. in 27. točka obrazložitve).¹⁹ Ker je torej zakonodajalec z določitvijo obvezne hrambe prometnih podatkov izrazil posegel v pravico do varstva osebnih podatkov, hkrati pa ni skrbno odmeril okoliščin, na podlagi katerih bi ta poseg zamejil le na tisto, kar je še nujno potrebno za dosego namena, je s tem nesorazmerno posegel v pravico do varstva osebnih podatkov iz prvega odstavka 38. člena Ustave²⁰ (zlasti 27. točka obrazložitve). Upoštevajoč citirano odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije je torej **potrebno ustrezno prilagoditi tudi določbe o pridobivanju podatkov o prometu v okviru kazenskega postopka**, in sicer tako, da se določi bolj niansiran pristop. Predlog ZKP torej določa nov, podrobnejši in posodobljen ureditvi režim pridobivanja prometnih in sorodnih podatkov. Obstoječi ukrep po prvem odstavku 149. člena ZKP se razdvaja na dva ločena ukrepa, in sicer na prenovljeni 149.b člen, ki bo urejal pridobivanje podatkov o prometu za nazaj (t.j. pridobivanje shranjenih podatkov o prometu, ki jih operaterji že zakonito hranijo, na kateri drugi pravni podlagi), ter na nov 149.c člen, ki bo urejal ukrep zamrznitve in posredovanja podatkov o prometu za naprej. Pri tem se za dostop do shranjenih podatkov o prometu, ki tudi zadevajo večje število naročnikov oziroma uporabnikov, glede na zahteve citirane odločbe Ustavnega sodišča (glej zlasti opombo št. 33²¹), veže na ožji katalog kaznivih dejanj (podobno priporočilo je moč zaslediti tudi v strokovni literaturi²²). Hkrati se ukrep pridobivanja določenih naročniških podatkov iz tretjega odstavka veljavnega 149.b člena bolj jasno in podrobno ureja v

¹⁸ Št. U-I-65/13 z dne 3. 7. 2014; Uradni list RS, št. 54/2014.

¹⁹ Podobno tudi Sodišče Evropske unije v sodbi v združenih zadevah C-293/12 in C-594/12 z dne 8. 4. 2014 (zlasti točka 61, nato pa tudi točke 41, 42, 49, 51, 57, 58, 59 in 60 obrazložitve).

²⁰ Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16; Ustava.

²¹ Opomba št. 33 v odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, citirani supra, op. št. 18: »Primerjaj prvi odstavek 149.b člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo in 47/13 – v nadaljevanju ZKP) in drugi odstavek 150. člena ZKP, kjer je zakonodajalec določil katalog kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi se lahko odredijo ukrepi iz prvega odstavka 150. člena ZKP.«

²² Gorkič Primož, Hramba in obdelovanje prometnih podatkov za namene kazenskega postopka po razveljavitvi ZEKom-1, Pravna praksa št. 33/14, GV Založba, Ljubljana, 2014, str. 6-10: »Pri tem zlasti ni mogoče mimo opombe 33 v odločbi, ki primerja 149.b člen ZKP in 150. člen ZKP, pri katerem je zakonodajalec določil katalog kaznivih dejanj, katerih preiskovanje lahko poteka tudi s posegi v komunikacijsko zasebnost. Menim, da je mogoče prvi in drugi odstavek 149.b člen ZKP razlagati skladno z Ustavo in uporabljati brez - sicer zelo zaželeno in celo nujne intervencije zakonodajalca.«

novem 149.č členu, dodaja pa se še 149.d člen, ki ureja dostop do naročniških podatkov s strani zasebnega tožilca (kar se je izkazalo za potrebno zlasti pri pregonu kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime, storjenih preko svetovnega spleta). S 149.e členom se ureja začasna hramba elektronskih dokazov, vključno s prometnimi in vsebinskimi podatki, povezanimi s komunikacijami.

Hkrati je potrebno 149.b člen uskladiti še z določbami Zakona o elektronskem poslovanju na trgu (v nadaljevanju: ZEPT).²³ Sedanje besedilo namreč omogoča zgolj pridobivanje prometnih podatkov o prometu od »operaterjev« v smislu Zakona o elektronskih komunikacijah (v nadaljevanju ZEKom-1),²⁴ ne pa tudi od ponudnikov drugih storitev, izvršenih preko elektronskih komunikacijskih omrežij (še zlasti VoIP storitev, storitev hipnega klepeta, blogov, forumov in komentarjev pod novicami ter spletnih trgovin). Gre za storitve, ki se po navadi zagotavljajo za plačilo, na daljavo, z elektronskimi sredstvi in na posamezno zahtevo prejemnika storitev in glede katerih mora policija pogosto pridobiti podatke o končnem prejemniku storitve oziroma o sami komunikaciji, preko katere je bila izvršena storitev. ZEPT v četrtem odstavku 8. člena sicer že določa, da morajo ponudniki storitev vsem pristojnim organom na njihovo zahtevo najkasneje v roku treh dni od prejema sporočiti podatke, na podlagi katerih je mogoče identificirati prejemnike njihove storitve (ime in priimek, naslov, firma, elektronski naslov), vendar pa hkrati dodaja, da morajo ponudniki te podatke sporočiti na podlagi odredbe sodišča, brez odredbe sodišča pa, če tako določa področni zakon. Glede na to, da je ZKP zakon, ki predpisuje pogoje in postopke za pridobivanje podatkov za potrebe predkazenskih in kazenskih postopkov, je smiselno, da se pridobivanje določenih naročniških podatkov brez odredbe sodišča uredi prav v njem (v že omenjenem novem 149.č členu). Prav tako pa je potrebno urediti podlago za pridobivanje podatkov o prometu o rabi teh storitev, kar se zdaj ureja v prenovljenem 149.b členu. S tem za po mnenju predlagatelja zagotavlja, da ne bo več prihajalo do nejasnosti, zaznanih v praksi.

Odkrivanje in preiskovanje zahtevnih in hudih kaznivih dejanj ter hiter tehnološki razvoj so razlogi, zaradi katerih morajo imeti pristojni organi za odkrivanje in pregon storilcev kaznivih dejanj na voljo učinkovite preiskovalne ukrepe. Predvsem pri organiziranih kriminalnih združbah oziroma hudodelskih združbah pristojni organi v zadnjih letih zaznavajo, da gre za dogovarjanje in izvrševanje kaznivih dejanj v ozkem, homogenem in zaprtem krogu oseb, z natančno določenimi vlogami in visoko stopnjo previdnosti pri izvrševanju kriminalne dejavnosti. Svoje delovanje organizirajo tako, da posamezniki, ki izvršujejo kazniva dejanja v hudodelski združbi, uporabljajo le njim medsebojno znane telefonske aparate in številke ter v kratkih časovnih presledkih ob osebnem stiku menjajo tako aparate kot številke. Navedeno pomeni, da policija s klasičnimi metodami preiskovanja po 148. členu ZKP ne more pridobiti telefonskih števil, s katerimi komunicirajo člani hudodelskih združb, in posledično tudi ne prestrezati teh komunikacij z uveljavljenimi prikritimi preiskovalnimi ukrepi po 150. členu ZKP.

Glede na navedeno in glede na dejstvo, da tehnične možnosti obstajajo, je treba tudi organom, ki takšna kazniva dejanja in storilce odkrivajo, preiskujejo in preganjajo, **omogočiti uporabo tehničnih sredstev za ugotavljanje podatkov za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepov** iz prvega odstavka 149.b, prvega odstavka 149.c člena oziroma ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP, oziroma za ugotavljanje lokacije komunikacijskega sredstva. Zato je v tem Predlogu novele ZKP z novima 150.a in 150.b

²³ Uradni list RS, št. 96/09 – UPB in 19/15.

²⁴ Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 – ZIN-B, 54/14 – odločba US, 81/15 in 40/17.

členom ZKP predlagana pravna podlaga za odreditev in uporabo t.i. IMSI lovilca. Seveda je ob tem upoštevano načelo sorazmernosti na podlagi t.i. strogega testa sorazmernosti, saj gre za poseg v ustavno varovane človekove pravice, za kar morajo obstajati pogoji nujnosti, primernosti in sorazmernosti v ožjem smislu.

Iz prakse je mogoče razbrati, da nezmožnost preizkusa zavrnilnega stališča posameznega preiskovalnega sodnika (glede odreditve prikritih preiskovalnih ukrepov) zavira razvoj sodne prakse in jasnost ter določnost kriterijev v bolj mejnih oziroma občutljivih zadevah.

1.3 Kaznovalni nalog:

Postopek in pogoji za izdajo kaznovalnega naloga so določeni v XXV.a poglavju ZKP (445.a do 445.e člen). Postopek s kaznovalnim nalogom pomeni enega od dveh poenostavljenih postopkov, določenih v ZKP (poleg navedenega še postopek na podlagi sporazuma o priznanju krivde). V skladu z veljavno ureditvijo sme državni tožilec sodišču predlagati, da izda kaznovalni nalog, ne da bi opravilo glavno obravnavo, samo v primeru kaznivih dejanj iz pristojnosti okrajnega sodišča (kazniva dejanja s predpisano denarno kaznijo ali zaporom do treh let). Ob tem lahko predlaga izrek:

- denarne kazni, prepovedi vožnje motornega vozila, pogojne obsodbe z možnostjo določitve pogoja, da mora obdolženec v določenem roku vrniti premoženjsko korist ali povrniti škodo, ali sodnega opomina;

- odvzema predmetov in odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem.

V skladu s 163.a členom ZKP lahko državni tožilec pred odločitvijo, ali bo sodišču predlagal izrek sodbe o kaznovalnem nalogu, osumljenca in/ali oškodovanca povabi na državno tožilstvo, kjer osumljenca seznaniti z ovadbo, oškodovanca pa o njegovih pravicah.

Kaznovalni nalog je bil v slovenski pravni red uveden leta 2003 z novelo ZKP-E. Razlog je bila predvsem manjša družbena nevarnost velikega dela kaznivih dejanj iz pristojnosti okrajnih sodišč, pa tudi vse večja obremenjenost sodišč s težkimi in družbeno nevarnejšimi kazenskimi zadevami. Zaradi navedenih okoliščin so se tudi na ravni mednarodnih dokumentov in posledično v primerjalno-pravni teoriji in praksi izoblikovale t.i. alternativne oblike kazenskega pregona oziroma reševanja kazenskih zadev²⁵.

Iz Poročila državnih tožilstev za leto 2017, ki je objavljeno na spletni strani Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije, izhaja, da so državna tožilstva v letu 2017 predlagala izdajo kaznovalnega naloga zoper 2651 oseb (kar je 13 več kot v letu 2016). Sodišča so izdala 2533 kaznovalnih nalogov (kar je 55 manj kot v letu 2016). Sodišča so torej predlaganim kaznovalnim nalogom sledila v 96 % primerov (v letu 2016 v 98 %).

Navedeni podatki kažejo, da je bil v letu 2017 kazenski postopek zoper skoraj 2651 oseb pravnomočno končan, ne da bi bilo treba opraviti glavno obravnavo, kar je pomemben prispevek k zmanjšanju obremenitev tako državnih tožilstev kakor tudi kazenskih sodišč.

²⁵ Poleg kaznovalnega naloga sta alternativni obliki še postopek poravnovanja iz 161.a člena ter postopek z odloženim pregonom iz 162. člena ZKP.

KZ-1 v 63. do 67. členu določa tudi možnost izreka pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, katere pa po veljavnem besedilu 445.a člena ZKP državni tožilec ob predlogu za izdajo sodbe o kaznovalnem nalogu sodišču ne more predlagati. Ob navedeni sankciji sodišče lahko obdolžencu odredi eno ali več navodil iz 65. člena KZ-1 (zdravljenje, obiskovanje določene posvetovalnice, usposabljanje za poklic, poraba dohodkov v skladu s preživninskimi obveznostmi, prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, prepoved druženja z nekaterimi osebami, prepoved približevanja, prepoved dostopa na posamezne kraje), zato je zaradi možnosti odpravljanja vzrokov kriminalnega ravnanja ustrezno, da je tudi izrek te sankcije mogoč v sodbi o kaznovalnem nalogu.

1.4 Izboljšave pravnih podlag za sodelovanje pristojnih organov in hitrejši tek postopkov:

V skladu z veljavno ureditvijo so odločitve o spremembi pravnomočne sodbe tudi brez obnove kazenskega postopka (peti odstavek 407. člena ZKP), spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena ZKP), preklicu pogojne obsodbe (prvi, tretji in četrti odstavek 506. člena), izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena ZKP) in prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena) prepuščene t.i. izvenobravnavnemu senatu (šesti odstavek 25. člena ZKP). Glede na naravo omenjenih odločitev in že obstoječo vlogo sodnika, ki je za to določen (z letnim razporedom dela pri okrožnem sodišču; torej t.i. izvenobravnavnega sodnika) pri nekaterih izmed omenjenih odločitev, je potrebna kadrovska racionalizacija dela sodišč, zlasti z vidika razmisleka o tem, ali je za sprejem omenjenih odločitev res potreben kolektivni organ.

Smiselno je bolj zavezujoče urediti združevanje sodnih postopkov.

V praksi se kaže potreba po bolj fleksibilno določeni stvarni pristojnosti specializiranega oddelka, ki opravlja preiskavo in sodi v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj, v katerih obtožni akt vloži državno tožilstvo, pristojno za pregon storilcev navedenih kaznivih dejanj.

Glede na izkušnje iz prakse bi bilo treba urediti dostop do tajnih podatkov, ki se nahajajo v kazenskem spisu.

V praksi nastajajo problemi, ker sodišča o obsodilnih sodbah, na podlagi katerih nastopijo pravne posledice obsodbe, ne obveščajo delodajalcev oziroma drugih pristojnih organov ali institucij, ki bi morala ukrepati na podlagi tovrstnih sodb.

Pred uvedbo kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa sme policija, ki opravlja ogled, vzeti voziško dovoljenje tistemu, za katerega je podan utemeljen sum, da je storil to kaznivo dejanje in o tem izdati potrdilo, vendar mora voziško dovoljenje skupaj z ovadbo v treh dneh poslati državnemu tožilcu. Omenjeni rok bi bilo smiselno podaljšati in jasno urediti obveščanje organa, ki vodi evidenco voziških dovoljenj.

Glede na veliko število izdanih potrdil o tem, ali je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, bi bilo treba ob upoštevanju ustreznih varovalk poenostaviti njihovo izdajo.

V 146. členu ZKP je določena pravica vsakogar, da naznani kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, KZ-1 pa določa celo kaznivo dejanje opustitve ovadbe, da se pripravlja

kaznivo dejanje (280. člen KZ-1) in kaznivo dejanje opustitve ovadbe kaznivega dejanja in storilca (281. člen KZ-1), oboje ob obstoju predpisanih pogojev v zvezi z višino predpisane kazni. Banke, hranilnice in druge gospodarske družbe (pa tudi osebe javnega prava) pri svojem poslovanju pogosto ugotovijo obstoj razlogov za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, posledično skladno s 146. členom ZKP naznanijo kaznivo dejanje, hkrati pa ne morejo priložiti ustreznih podatkov, ker le-ti lahko pomenijo bančno zaupnost ali poslovno skrivnost.

Obstoječi sedmi odstavek 148. člena ZKP ureja možnost pritožbe pri pristojnem državnem tožilcu, in sicer za vsakega, zoper katerega je policija uporabila katerega izmed klasičnih policijskih ukrepov v predkazenskem postopku, kot so na primer zbiranje obvestil, preverjanje istovetnosti itd., ter tudi vabljenje oseb. Trenutna rešitev je podnormirana in v praksi ni zaživila, zato jo je smiselno dopolniti.

Pravila za pridobitev podatkov bank, hranilnic, plačilnih institucij oziroma družb za izdajo elektronskega denarja določa 156. člen ZKP. V prvem odstavku je določeno, katere podatke navedene institucije posredujejo za potrebe predkazenskega ali kazenskega postopka na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika (gre za statične podatke – »*production order*«), pogoji za dinamično spremljanje finančnega poslovanja (»*monitoring order*«) so določeni v tretjem odstavku, peti odstavek 156. člena ZKP pa določa, katere podatke lahko policija od navedenih institucij pridobi brez odredbe preiskovalnega sodnika. Prvi odstavek 156. člena ZKP taksativno navaja podatke in dokumentacijo, ki so zaupni in za katere je potrebna odredba preiskovalnega sodnika) – gre za podatke o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računih ali drugih poslih. Navedeno besedilo v praksi povzroča nejasnosti v razmerju do petega odstavka 156. člena ZKP, ki določa podatke glede katerih odredba preiskovalnega sodnika ni potrebna.

Treba bi bilo izboljšati pravno podlago, ki ureja Posebni oddelke, tudi s podlago za izmenjavo podatkov med Posebnim oddelkom in Policijo ter drugimi organi, ki jih nadzoruje Posebni oddelek.

Smiselno je razmisliti o možnosti bolj aktivne vključitve članov specializiranih preiskovalnih skupin v izvedbo posameznih preiskovalnih dejanj.

Glede na dosedanjo prakso bi morali podaljšati rok za izpolnitev poravnalnega sporazuma.

Olajšati bi bilo treba pregon kaznivih dejanj, storjenih zoper mladoletne osebe, zlasti, kadar gre za spolne delikte.

Z novelo ZKP-K je bil ureditvi kazenskega postopka dodan institut predobravnavnega naroka in s tem usklajen predpisani rok, v katerem mora predsednik senata določiti glavno obravnavo – v dveh mesecih od končanja predobravnavnega naroka (286. člen ZKP). Hkrati pa z novelo ZKP-K v novem 285.a členu ZKP ni bil določen rok, v katerem mora predsednik senata po pravnomočnosti obtožnice razpisati oziroma določiti predobravnavni narok. Glede na že določene instruksijske roke v ZKP je prav, da se tudi za razpis predobravnavnega naroka določi primeren rok.

Prav tako bi bilo smiselno razmisliti o tem, ali je sedanja prekluzija navajanja novih dokazov in zahtev za izločitev predsednika senata in dokazov (285.a člen ZKP) učinkovita oziroma ali nesorazmerno otežuje delo obrambe.

Po veljavni zakonski ureditvi v sodni dvorani niso dovoljena slikovna snemanja, izjemoma pa se sme dovoliti tako snemanje na posamezni glavni obravnavi, o čemer odloča Predsednik Vrhovnega sodišča

Republike Slovenije (301. člen ZKP). Gre za odločanje v kratkih rokih, ki zahteva kar veliko angažmaja in poizvedovanja na sodišču, pri katerem teče postopek, poleg tega je prošnja za snemanje razmeroma veliko, zaradi česar se je pojavilo vprašanje, ali je primerno, da o teh prošnjah odloča Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (in ob tem še dodatno vprašanje, ali je obstoječa zakonska ureditev zadosti natančna).

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (v nadaljevanju: ZZVZZ)²⁶ je predvidel mehanizem, ki sodišču omogoča preverjanje upravičenosti izostanka iz zdravstvenih razlogov. S strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje (ZZZS) imenovani zdravnik tako na zahtevo sodišča poda pisno mnenje o upravičenosti izdaje zdravniškega potrdila – »opravičila« (sedma alineja prvega odstavka 81. člena ZZVZZ). V preteklosti je Varuh človekovih pravic že opozoril, da ZKP ne vsebuje jasnega sklicevanja na ureditev po ZZVZZ, kar je smiselno popraviti in hkrati čimbolj nedvoumno urediti možnost opravičevanja odsotnosti.

V praksi se še vedno dogaja, da se na glavni obravnavi po nepotrebnem bere obsežno dokazno gradivo, zato bi bilo smiselno bolj jasno zapisati izjemo od takšnega izvajanja dokazov.

Treba bi bilo spodbuditi uporabo možnosti, ki jih predvideva tretji odstavek 377. člena (»predhodno« preverjanje pritožbenih trditev itd.).

Glede na izkušnje iz prakse bi bilo treba poenostaviti opravo glavne obravnave na drugi stopnji, če so bile že na seji senata (kjer je bila sprejeta odločitev o opravi glavne obravnave) navzoče vse stranke in zagovorniki.

Varuh človekovih pravic opozarja, da je treba zagotoviti človeško ravnanje z osebami, ki jim sodišče ustavi varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ali obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti (oziroma prekliče pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom, pri kateri je odredilo ustrezno navodilo).

Veljavna ureditev podaljševanja začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi (502.b člen ZKP) je posledica odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-296/02 z dne 20. maja 2004. Zlasti z vidika dela državnih tožilcev je zaradi kratkosti veljavnih rokov prihajalo do prevelikega administriranja, ne da bi to dodatno delo izdatno povečalo pravno varnost obdolženca oziroma osebe, zoper katero je začasno zavarovanje odrejeno.

1.5 Ureditev posegov v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko:

ZKP ureja položaj odvetnika, ki ga sodišče povabi kot prič (235. in 236. člen ZKP). V prvem primeru, kadar ima odvetnik tudi položaj zagovornika obdolženca, ZKP prepoveduje izpovedovanje o dejstvih, ki mu jih je kot zagovorniku zaupal obdolženec. V drugem primeru, kadar gre za varovanje podatkov o tretjih osebah, ima odvetnik položaj privilegirane priče in se lahko zasliši le, če se privilegiju odpove.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je pred časom presodilo o pobudi Odvetniške zbornice Slovenije (v nadaljevanju: OZS) za oceno ustavnosti 214. do 224. člena ZKP in 8. člena Zakona o odvetništvu (št.

²⁶ Uradni list RS, št. 72/06 – UPB3, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUIF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ, 95/14 – ZUIF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K.

U-I-115/14, Up-218/14 z dne 21. 1. 2016).²⁷ V omenjeni zadevi so se odprla vprašanja glede tega, do katere mere lahko policija poseže v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko (v primeru, kadar odvetnik ni storilec kaznivega dejanja) ter tudi glede možnosti predstavnika OZS, da pri preiskavi odvetniške pisarne prepreči zaseg predmetov oziroma zaščiti pravice tretjih, posebej pri zasegu in preiskavi elektronske naprave.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je ugotovilo neustavnost obeh omenjenih zakonov z Ustavo. V obrazložitvi je zapisalo, da se odvetniška zasebnost, ki je varovana s 35., 36. in 37. členom Ustave, nanaša na dejstva, razmerja, stvari, prostore, podatke in komunikacije, ki imajo vsebinsko zvezo z opravljanjem odvetnikovega poklica. Prek nje se varujeta tako zasebnost odvetnika kot zasebnost njegovih strank, ki se povezuje v neločljivo kompleksno celoto, temelječo na medsebojnem zaupanju in pričakovanju zaupnosti, ki tvori jedro razmerja med odvetnikom in njegovo stranko. Zbir zaupnih informacij, povezanih z odvetniškim poklicem, ki sestavljajo odvetniško zasebnost, ni varovan le v odvetniških pisarnah, pač pa povsod, kjer odvetnik opravlja svojo dejavnost. Zato so vse take lokacije varovane v okviru prostorskega vidika odvetniške zasebnosti. Ne varuje se prostor kot tak, pač pa zasebnost v njem.

Odvetnikova pravica do zasebnosti ni varovana kot absolutna. Vendar morajo biti za dopustnost poseganja v odvetniško zasebnost poleg splošnih pogojev dopustnosti poseganja v človekove pravice izpolnjena še posebna jamstva, ki se nanašajo na prostorski in komunikacijski vidik zasebnosti, ki jih izrecno določa Ustava (drugi do četrty odstavek 36. člena in drugi odstavek 37. člena Ustave). Za dopustnost posegov se zahteva vnaprejšnja sodna odločba; tudi če gre za poseg v tisti del odvetniške zasebnosti, ki je varovan le s 35. členom Ustave, ker je ta poseg po naravi stvari tako hud in prepleten s posebnimi vidiki zasebnosti.

Poleg splošnih in posebnih ustavnih zahtev, ki veljajo za posege v zasebnost drugih oseb, je treba upoštevati še, da so odvetniki pri izvrševanju svojega poklica v posebnem ustavno varovanem položaju. Tako je zaradi varovanja človekovih pravic odvetnikovih strank. Ustavno sodišče Republike Slovenije je ocenilo, da mora zakonodajalec ustvariti ustrezno zakonsko podlago za posege v odvetniško zasebnost tako glede pogojev za odreditev posega v odvetniško zasebnost kot tudi za način izvajanja posega v vsakem posamičnem primeru. Zakonska podlaga mora ustrezati zahtevam posebnega varstva odvetniške zasebnosti.

Hišna preiskava pri odvetniku, zaseg listin in predmetov ter preiskava elektronskih naprav posegajo v odvetniško zasebnost. Učinkovito preprečevanje, odkrivanje in preganjanje kaznivih dejanj oziroma uvedba in potek kazenskega postopka so ustavno dopustni cilji za poseganje v človekove pravice in temeljne svoboščine, praviloma tudi v odvetniško zasebnost. Vendar pravica obdolženca do obrambe in privilegij zoper samoobtožbo preprečujeta, da bi se izdala sodna odredba za preiskovalno dejanje pri odvetniku, ki je zagovornik osebe, zoper katero se vodita predkazenski ali kazenski postopek, glede podatkov, ki so v zvezi z zaupnim razmerjem zagovornišтва med odvetnikom kot zagovornikom in obdolženo osebo.

Če obstaja ustavno dopusten cilj za poseg v odvetniško zasebnost, je poseg s preiskovalnimi dejanji dopusten, če je to nujno za uvedbo ali vodenje kazenskega postopka. Poseg v odvetniško zasebnost

²⁷ Uradni list RS, št. 8/2016. Podobno je Ustavno sodišče Republike Slovenije odločilo tudi v zadevi št. U-I-193/15, Up-915/15 z dne 18. 2. 2016; Uradni list RS, št. 18/2016.

je nujen, če je že iz sodne odredbe, ki ga dovoljuje, razvidno, zakaj je do informacij oziroma podatkov, ki so v neposredni zvezi s prav točno določenim kazenskim postopkom, mogoče priti prav s preiskavo odvetniške pisarne in zakaj druga preiskovalna dejanja za njihovo pridobitev ne zadostujejo. Ustava poleg tega zahteva, da je z vidika nujnosti posega vsak poseg v odvetniško zasebnost po obsegu omejen na najmanjšo zadostno mero. To pomeni med drugim tudi to, da preiskovalci ne smejo imeti možnosti niti zgolj trenutnega dostopa do vseh podatkov v odvetniški pisarni in drugih enako varovanih prostorih oziroma na odvetnikovih strežnikih ali računalnikih, torej po naravi stvari tudi do podatkov, katerih zaseg ni nujen za izpolnitev namena preiskave ali celo že z vidika cilja ni dopusten. Zakonska ureditev, ki omogoča široko in obsežno dostopanje preiskovalcev do podatkov, protiustavno posega v odvetniško zasebnost.

Veljavna zakonodaja omogoča, da je obseg vpogleda in zasega listin in (elektronskih) podatkov oziroma njihovih nosilcev, ki ju po lastni volji izvršijo preiskovalci, izredno širok in zajame tudi podatke in listine, ki niso navedeni v sodni odredbi za dovolitev preiskovalnega dejanja. Odvetnik in predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije sicer lahko izrazita nestrinjanje s tem, ne moreta pa doseči omejitve posega in tega, da bi se odločitev o njem prenesla na neodvisen in nepristranski organ. V odvetniški pisarni in drugih enako varovanih prostorih in na elektronski napravi odvetnika so koncentrirane zaupne informacije, glede katerih je po naravi stvari treba urediti poseben način njihovega preiskovanja, da se zadosti ustavni zahtevi po izkazani nujnosti posega v vsakem posameznem primeru. Zato mora po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije zakon natančneje urediti tudi samo izvedbo sicer ustrezno sodno odrejenega posega v odvetniško zasebnost.

Če je ustavno dopustni cilj mogoče doseči z ukrepom, ki je blažji od zakonsko predvidenega, zakonska ureditev ne dosega nujnosti posegov v odvetniško zasebnost. Za omejevanje poseganja v odvetniško zasebnost na ustavno dopustne in nujne primere prideta v poštev dva blažja ukrepa: navzočnost odvetnika in predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskovalnih dejanjih pri odvetniku ter možnost odvetnika in predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije ugovarjati vpogledu v določene podatke oziroma njihovemu zasegu, pri čemer mora o dovoljenosti posega imeti zadnjo besedo sodnik, ki o tem nepristransko odloči. Ta sodnik je edini predstavnik državne oblasti, ki sme opraviti (sicer po naravi stvari v določeni meri neizbežen) vpogled v podatke, ki niso cilj odredbe za preiskovalno dejanje, ker je treba od njih podatke, ki so cilj odredbe, šele ločiti.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je zapisalo, da že navzočnosti odvetnika in predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije zakonodaja ne ureja dosledno, končno odločanje o dopustnosti posegov v odvetniško zasebnost pa je praviloma prepuščeno policiji. Odvetnik in predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije tako ne moreta preprečiti posegov v odvetniško zasebnost, ki niso nujni ali so celo že glede na cilj nedopustni. To pa pomeni, da izpodbijana ureditev dopušča čezmerne posege v zasebnost, ki imajo nepopravljive posledice, splošna zakonska prepoved razkritja tajnosti drugih listin in predmetov pa je izvedbeno prazna, ker vzpostavlja le cilj, ne pa tudi procesne poti, s katero bi udeleženci postopka lahko ta cilj dosegli. Zato je v neskladju s 35. členom, prvim odstavkom 36. člena in prvim odstavkom 37. člena Ustave.

Odvetniku, ki ni obdolženec, in predstavniku Odvetniške zbornice Slovenije zakonska ureditev ne zagotavlja nobenih pravnih sredstev zoper odredbo o preiskovalnem dejanju. Zato po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije posega v človekovo pravico iz 25. člena Ustave. Kadar preiskovalni sodnik opravo preiskovalnega dejanja prepusti policiji, pa je to, da zakonska ureditev ne

določa sodne kontrole njene odločitve, poseg že v pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Za ta poseg ni ustavno dopustnega cilja, zato je zakonodajalčeva opustitev v neskladju z navedenima členoma Ustave.

Pri vprašanju preiskave odvetniške pisarne je treba upoštevati tudi prejšnjo ustavnosodno prakso, zlasti zadevo št. Up-2530/06 z dne 15. aprila 2010²⁸, v kateri je Ustavno sodišče Republike Slovenije med drugim zapisalo, da je navzočnost predstavnika Odvetniške zbornice pri preiskavi odvetniške pisarne namenjena varstvu človekovih pravic tretjih oseb, ki v situaciji iz prvega odstavka 8. člena ZOdv utemeljeno pričakujejo, da bo zagotovljeno varstvo njihove zasebnosti. Njegov položaj se razlikuje od siceršnjega položaja solemnitetnih prič. Slednje pazijo, kako se preiskava opravlja, in dajejo morebitne ugovore na zapisnik (tretji odstavek 216. člena ZKP). Predstavniki Odvetniške zbornice pa mora zagotoviti, da bo spoštovana tajnost listin in predmetov, ki niso predmet preiskave. Glede razmerja med odvetnikom in njegovimi strankami je Ustavno sodišče Republike Slovenije izpostavilo zaupno razmerje med zagovornikom in obdolžencem kot tudi med zagovornikom in njegovimi strankami. Ker je pri preiskavi odvetniške pisarne podana nevarnost, da bo policija pridobila listine in predmete, ki niso v zvezi s kaznivim dejanjem, ki je predmet preiskave, mora pravni red zagotavljati varstvo pravic iz 35. člena, prvega odstavka 37. člena in prvega odstavka 38. člena Ustave. Zato ne gre za varstvo interesov odvetnika (oziroma za njegov privilegij), temveč za njegovo dolžnost varovanja poklicne tajnosti in za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin njegovih strank.²⁹ V pritrdilnem ločenem mnenju je Jadranka Sovdat (mnenju se je pridružila tudi sodnica mag. Marija Krisper Kramberger) med drugim izpostavila, da preiskovalni sodnik ne bi smel prepustiti izvedbe hišne preiskave odvetniške pisarne policiji, izpostavila pa je tudi spornost stališča, da ima predstavnik OZS le vlogo priče, ki ima pravico biti navzoča in dajati na zapisnik ugovore, pripombe in predloge "kot vsi, ki imajo pravico ali morajo biti navzoči pri izvedbi hišne preiskave zaradi varstva svojih ali pravic drugih oseb v skladu z določbami členov 216/7 in 79-82 ZKP«. Po njeni oceni je treba pri preiskavi odvetniške pisarne odgovoriti na tri ključna vprašanja:

»1. Kdo v odvetnikovi pisarni poišče prav tiste spise, ki so glede na sodno odredbo lahko predmet preiskave, in iz njih izloči listine, ki jih je treba vpogledati?

2. Kdo oceni, ali je dopustno zaseči prav vse izločene listine?

3. Kdo lahko ugovarja zasegu listin in, če ugovarja, kdo o tem odloči ter kdaj in kaj se do te odločitve zgodi z zaseženimi listinami?«³⁰

Poleg omenjene odločbe je smiselno upoštevati vsaj še odločbo št. U-II-09 z dne 5. maja 2009,³¹ v kateri je Ustavno sodišče Republike Slovenije med drugim pojasnilo funkcionalno neodvisnost odvetništva, ki se nanaša predvsem na neodvisnost odvetnika pri njegovem odvetniškem delu, torej pri pravnem svetovanju, zastopanju in zagovarjanju strank pred sodišči in drugimi državnimi organi, pri sestavljanju listin ter pri zastopanju strank v njihovih pravnih razmerjih. Gre za ustavno zahtevo, ki je določena v korist ustavne vloge odvetništva in zato v korist njihovih strank. Neodvisnost odvetnika tako pomeni, da je treba zagotavljati, da lahko odvetniki svojo službo v konkretnih primerih opravljajo brez kakršnih koli neposrednih zunanjih vplivov, pritiskov, groženj, motenj ali neprimernih spodbud. Dolžnost varovanja tajnosti tega, kar mu je zaupala stranka, pa ne vzpostavlja le obveznosti

²⁸ Uradni list RS, št. 42/10 in OdlUS XIX, 13.

²⁹ Ibidem, tč. 7.

³⁰ Ibidem, tč. 4. in 6. pritrdilnega ločenega mnenja.

³¹ Uradni list RS, št. 35/2009 in OdlUS XVIII, 20.

odvetnika, da to tajnost varuje, temveč vzpostavlja tudi obveznost drugih, na prvem mestu države, da vanjo ne posegajo. Zato odvetnikovo neodvisnost zaokrožujejo nekatere določbe zakonov, ki urejajo sodne postopke. Med take določbe je vsekakor treba šteti tiste, ki odvetnikom omogočajo, da v postopkih odrečejo pričevanje o dejstvih, ki so jim jih zaupale stranke. Neodvisnost odvetnika kot posameznika je pogoj za uveljavljanje ustavne vloge odvetništva. Neodvisnost pa v določeni meri velja tudi za OZS, čeprav je njena neodvisnost instrumentalna oziroma njena neodvisnost služi zagotavljanju neodvisnosti posameznih odvetnikov. Tako na primer mora biti predstavnik OZS navzoč pri preiskavi odvetniške pisarne.

Tudi Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) iz Strasbourga se je v preteklosti že opredelilo glede vprašanj, ki zadevajo varstvo zaupnosti razmerij med odvetniki in strankami ter preiskavo odvetniške pisarne oziroma zaseg in preiskavo odvetnikove elektronske naprave. Tu so le na kratko povzeta nekatera bistvena stališča:

- 8. člen Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin³² zagotavlja zaupnost poklicnega razmerja med odvetnikom in njegovo stranko; varovani so vsi podatki, ki si jih odvetnik in njegova stranka kakorkoli izmenjata;

- v okviru 8. člena EKČP je raven varstva zaupnosti razmerja med odvetnikom in njegovo stranko višja, kadar sega na področje zastopanja v sodnih postopkih; ESČP je v tem kontekstu zapisalo, da zagotavlja 8. člen EKČP »močnejše varstvo razmerju med odvetniki in njihovimi strankami«, tako raven varstva pa narekuje posebna vloga odvetništva v demokratični družbi – odvetniki strank ne morejo učinkovito zastopati, če ni zagotovljena zaupnost tega razmerja; zaupnost razmerja zato posredno, a neizogibno vpliva na zagotavljanje pravice do poštenega sojenja, vključujoč privilegij zoper samoobtožbo;³³

- varstvo zaupnosti razmerja med odvetnikom in stranko torej ni absolutno varovano, posegi pa so dovoljeni le, če zadostijo pogojem iz drugega odstavka 8. člena EKČP.

- ESČP pri presoji francoske ureditve dolžnosti posredovanja podatkov ni ugotovilo kršitve 8. člena EKČP, pri čemer so bile odločilne naslednje okoliščine:

- prvič, odvetniki so zavezani posredovati le podatke, za katere zvedo, kadar svoje stranke zastopajo v finančnih ali drugih premoženjskih razmerjih, in ne, kadar gre za podatke, za katere zvedo v okviru zastopanja pred bodočimi, tekočimi ali preteklimi sodnimi postopki;

- in drugič, odvetniki podatkov niso dolžni posredovati neposredno državnemu organu, temveč posredno, preko predstavnika odvetniške zbornice; udeležba predstavnika odvetniške zbornice je torej tisto procesno jamstvo, ki zagotavlja dodatno varstvo tudi pri dolžnosti posredovati zaupne podatke.³⁴

Druga pomembnejša stališča:

³² Uradni list RS št. 33/94 – Mednarodne pogodbe, št. 7/94, Uradni list RS, št. 102/03 – Mednarodne pogodbe, št. 22/03, Uradni list RS, št. 49/05 – Mednarodne pogodbe, št. 7/05, Uradni list RS, št. 48/09 – Mednarodne pogodbe, št. 12/09, Uradni list RS, št. 46/10 – Mednarodne pogodbe, št. 8/10 in Uradni list RS, št. 1/15 – Mednarodne pogodbe, št. 1/15.15 (EKČP).

³³ *Michaud v. Francija* (št. 12323/11 z dne 6.12.2012, paragrafa 117 in 118.)

³⁴ *Ibidem*.

- ESČP je poudarilo, da je varstvo zaupnosti razmerja med odvetnikom in stranko ključnega pomena za varstvo privilegija zoper samoobtožbo odvetnikove stranke. Med drugim je ugotovilo kršitev tudi ob okoliščini, da je bila preiskava odvetniške pisarne izvršena izključno zaradi težav, ki so jih pristojni organi imeli pri opravljanju davčnega pregleda in preiskovanja sumov, da je odvetnikova stranka vpletena v goljufijo;³⁵
- ESČP ne razlikuje med preiskavo odvetnikovega stanovanja in preiskavo njegove pisarne; odločilno je, ali poseduje predmete, spise ali podatke v kakršnikoli obliki, ki mu jih je posredovala oziroma zaupala njegova stranka;³⁶
- pritožnica odvetnica v konkretni zadevi ni bila osumljenka; njeno pisarno je policija preiskala, ko je preiskovala sume kaznivih dejanj njene stranke. ESČP je ugotovilo kršitev 8. člena EKČP, upoštevajoč popolno odsotnost mehanizmov, ki bi omejevali policijo pri odločanju in izvrševanju preiskave odvetniške pisarne. Preiskava odvetniške pisarne se sme opraviti le ob predhodni sodni odredbi ali ob *ex post factum* sodni kontroli, neposredno po opravljeni preiskavi;³⁷
- ESČP je ugotovilo kršitev 8. člena EKČP kljub temu, da je bila preiskava odvetniške pisarne opravljena na podlagi sodne odredbe. Slednja je vsebovala le splošno klavzulo in ni določeneje opredeljevala iskanih predmetov oziroma listin (odredba je dovoljevala preiskavo in zaseg »vseh predmetov, listin in drugih stvari, ki bi lahko prispevale k ugotovitvi resnice o očitanih dejanjih ali katerih uporaba bi lahko ovirala preiskovanje, zlasti listina datirana z dne 23. 7. 1998 z rokopisnim sporočilom vodjem oddelka«);³⁸
- procesne varovalke med preiskavo (navzočnost preiskovalnega sodnika, predstavnika državnega tožilstva in predstavnika odvetniške zbornice). Slednji mora imeti aktivno vlogo tako, da se ima pravico izjavljati o sami preiskavi in zasegu, njegove izjave pa so zabeležene na zapisnik o preiskavi in obravnavane;³⁹ V zadevi *Wieser and Bicos Beteiligungen GmbH v. Avstrija*⁴⁰ je tako ESČP obravnavalo ravnanje avstrijskih policistov, ki so na ugovor navzočega predstavnika zbornice zapečatili zasežene dokumente in s tem preprečili čezmerno seznanitev z zaupnimi podatki. Predmet nadzora predstavnika odvetniške zbornice mora biti celotna preiskava, torej ravnanje policistov pri preiskavi prostora, vključno z morebitnim zasegom in zavarovanjem elektronskih naprav ter podatkov na njih. ESČP je večkrat poudarilo tudi, da zgolj nadzor s strani oseb, ki ne zmorejo opredeliti, katero gradivo sodi v varovano sfero, ne zadošča (*Kolesnichenko v. Rusija* in *Golovan v. Ukrajina*). Ocena, ali gre za zaupne podatke, je strokovne narave, zato mora biti oseba, ki izvaja nadzor, ustrezno strokovno usposobljena;
- morebitno odsotnost mehanizmov, ki bi zagotavljali varstvo zaupnosti razmerja med samo preiskavo in zasegom, lahko nadomesti naknadni sodni nadzor in selekcija gradiva (*Kolesnichenko v. Rusija; Robathin v. Avstrija*⁴¹);

³⁵ *Andre idr. v. Francija*, št. 18603/03 z dne 25. 7. 2008, para. 47.

³⁶ *Kolesnichenko v. Rusija*, št. 19856/04 z dne 9. 4. 2009, para. 33.

³⁷ *Heino v. Finska*, št. 56720/09 z dne 15. 2. 2011, para. 44. in 45.

³⁸ *Roemen in Schmit v. Luxemburg*, št. 51772/99 z dne 25. 2. 2003.

³⁹ *Andre idr. v. Francija*, para. 43; *Xavier Da Silveira v. Francija*, št. 43757/05 z dne 21.1.2010; *Golovan v. Ukrajina*, št. 41716/06 z dne 5.7.2012, para. 62 in nasl.

⁴⁰ Št. 74336/01 z dne 16. 10. 2007, para. 62. in 63.

⁴¹ Št. 30457/06 z dne 3. 7. 2012.

- v zadevi *Robathin v. Avstrija* je ESČP ugotovilo, da so avstrijski organi kršili 8. člen EKČP, ker so opravili zavarovanje elektronske naprave in preiskavo podatkov na podlagi preveč splošne odredbe,⁴² pa ob tem ni bila zagotovljena učinkovita naknadna sodna kontrola, ki bi omogočila selekcijo podatkov, ki naj se preiščejo. Avstrijska policija je sicer sledila predlogu navzočega predstavnika odvetniške zbornice, naj ločeno, na kraju samem, zavaruje podatke o osebah, na katere se sklicuje odredba, in jih je tudi zapečatila. Vendar pa so bili zavarovani vsi podatki - in kasneje, kljub nasprotovanju obdolženca, tudi vsi podatki preiskani (para. 13). Avstrijsko sodišče se - niti ob naknadnem sodnem nadzoru - ni določno opredelilo, kateri nosilci podatkov (diski) naj se preiščejo in zakaj je njihova preiskava nujna (para. 51);

- v zadevi *Wieser and Bicos Beteiligungen GmbH v. Avstrija* je ESČP opozorilo na pomembnost sprotnega nadzora predstavnika odvetniške zbornice in sprotne (v realnem času) protokoliranja zavarovanja elektronskih podatkov (para. 63) ter seznanitve predstavnika odvetniške zbornice o izsledkih preiskave;

- v zadevi *Schonenberger in Durmaz v. Švica*⁴³ je ESČP ugotovilo kršitev 8. člena EKČP zaradi prestrezanja pisma, ki ga zagovornik pošilja svoji stranki. ESČP je ob tem ugotovilo, da zagovornikov nasvet obdolžencu (naj se ne zagovarja) ni take narave, da bi kazal na udeležbo zagovornika pri kaznivem dejanju ali da bi predstavljal grožnjo za potek kazenskega postopka;

- v zadevi *Kopp v. Švica*⁴⁴ je ESČP postavilo tudi temeljna izhodišča odločanja in izvrševanja posegov v komunikacijsko zasebnost odvetnika. Izhodišče presoje v omenjeni zadevi je spoznanje, da mora biti vzpostavljena jasna pravna podlaga, ki dopušča posege v komunikacijsko zasebnost odvetnika, kakor tudi mehanizem, ki omogoča varstvo zaupnosti razmerij med odvetnikom in njegovimi strankami. EKČP ne izključuje ureditve, ki dopušča prestrezanje komunikacij odvetnika. Vendar pa mora biti vzpostavljen neodvisen – sodni – mehanizem, ki jasno določa, katere vsebine so lahko predmet nadzora komunikacije in katere ne, ker bi sicer nedopustno posegli v zaupna razmerja;

- v zadevi *Aalmoes idr. v. Nizozemska*⁴⁵ je ESČP kot skladno z zahtevami 8. člena EKČP ocenilo nizozemsko ureditev varstva zaupnih razmerij pri prestrezanju komunikacij. Po tej ureditvi sprejme odločitev o tem, kako ravnati z zaupnimi podatki, pridobljenimi pri prikritih posegih v svobodo komuniciranja, preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca, ki ju o pridobljenih zaupnih podatkih obvesti neposredni izvajalec ukrepa;

- v zadevi *Sérvulo & Associados de Advogados, RI v. Portugalska*⁴⁶ je ESČP potrdilo primernost preiskave odvetniške pisarne z vidika 8. člena EKČP. V konkretnem primeru je po mnenju pritožnikov sodna odredba vsebovala preveč splošne ključne besede za iskanje po elektronski bazi, vendar je ESČP upoštevalo tudi druge varovalke (preiskovalni sodnik, ki je nadziral preiskavo državnega tožilca, je izločil nepotrebne dokumente; preiskava se je vodila proti odvetniku kot obdolžencu; med preiskavo sta bila prisotna pritožnik in predstavnik odvetniške zbornice ipd.).

⁴² Odredba se je glasila na (po sodbi ESČP): »Dokumente, osebne računalnike in diske, hranilne knjižice, bančne dokumente, listine o darilih in oporokah v korist dr. Heinza Robathina in katerekoli druge doseje v zvezi z R. [osebno ime ene osebe] in G. [osebno ime druge osebe].«

⁴³ Št. 11368/85 z dne 20. 6. 1988.

⁴⁴ Št. 023224/94 z dne 25. 3. 1998.

⁴⁵ Št. 16269/02 z dne 25. 11. 2004.

⁴⁶ Št. 27013/10 z dne 3. 9. 2015.

- 8. člen EKČP ne prepoveduje zasegov, preiskav prostorov ali preiskav elektronskih naprav, kadar je odvetnik, tudi če je zagovornik, osumljen kaznivega dejanja (*Kolesnichenko v. Rusija*).

1.6 Odločanje o priporu:

Veljavna ureditev ni jasna, ko gre za odločanje o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je izdalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje. Treba je upoštevati tudi odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016 (Uradni list RS, št. 64/2016).

1.7 Izvrševanje pripora:

Upoštevajoč priporočila Varuha človekovih pravic oziroma Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT) je smiselno razmisliti o spremembi disciplinskega kaznovanja pripornika za disciplinski prestop (tako z vidika obveznosti predhodnega zaslišanja pripornika kot tudi glede predvidene disciplinske kazni). Nadalje je treba uvesti tudi izrecno pravno podlago za bolj humano ureditev pripora, kadar gre za mater dojenčka oziroma majhnega otroka ter zagotoviti pravno sredstvo v primeru prepovedi obiska pripornika. Nenazadnje pa je treba zaradi spoštovanja človeškega dostojanstva kot ustavnopravne vrednote zagotoviti zakonsko možnost premestitve pripornika iz razloga prezasedenosti prostorov.

1.8 Izključitev javnosti glavne obravnave (smiselno enako tudi preiskave):

Upoštevajoč priporočila Varuha človekovih pravic kot tudi Vrhovnega državnega tožilstva bi bilo smiselno preučiti možnost bolj jasne zaščite interesa prič ter pri ureditvi izključitve javnosti upoštevati druge spremembe, ki jih prinaša predlog novele.

1.9 Varovanje novinarjevega vira oziroma identitete avtorja:

Že Zakon o medijih (v nadaljevanju: ZMed)⁴⁷ napotuje na kazensko zakonodajo, ko gre za ureditev tega, kdaj urednik, novinar ali avtor prispevka niso dolžni razkriti vira informacij (drugi odstavek 21. člena ZMed). Vendar kljub temu do zdaj to vprašanje ni bilo urejeno v kazensko procesni zakonodaji. Upoštevajoč tudi primerjalno-pravno ureditev, je smiselno zagotoviti, da se v jasno določenih primerih omogoči varovanje vira.

1.10 Pravice pri hišni oziroma osebni preiskavi:

Sledeč izkušnjam iz prakse, je treba zagotoviti varstvo pravic imetnika stanovanja oziroma prostorov pri hišni preiskavi, kadar sta imetnik ali njegov zastopnik nedosegljiva. Poleg tega je treba razmisliti o tem, kdo lahko zahteva sodno odredbo za hišno ali osebno preiskavo ter ali bi bilo podobno kot pri

⁴⁷ Zakon o medijih, Uradni list št. 110/06 – UPB, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odločba US, 87/11 – ZAvMS, 47/12 in 47/15 - ZZSDT.

prikritih preiskovalnih ukrepih treba predvideti posredovanje mnenja zunajobravnavnemu senatu v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika s pisnim predlogom za hišno ali osebno preiskavo.

1.11 Pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje:

Pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje je v veljavnem ZKP dokaj omejena, kar je logično, saj gre za odločanje na drugi stopnji, stranke pa imajo na voljo tudi izredna pravna sredstva. Vendar pa je treba pri ureditvi tega vprašanja izrecno upoštevati pravice tretjih oseb, ki niso v stranke v postopku.

1.12 Očitno neutemeljene zahteve za varstvo zakonitosti

Glede na obremenitev Vrhovnega sodišča Republike Slovenije bi bilo treba razmisliti o poenostavljeni možnosti zavrnitve očitno neutemeljenih zahtev za varstvo zakonitosti, ob zagotovitvi primernih varovalk.

1.13 Ločena mnenja vrhovnih sodnikov:

Vrhovnim sodnikom bi zaradi večje transparentnosti in javnosti odločanja kot tudi posledično zaradi krepitev zaupanja v pravno državo, v omejenem obsegu lahko dali možnost dajanja ločenih mnenj, brez da bi s tem okrnili cilje, ki jih sicer zasleduje vrhovno sodišče, torej enotnost sodne prakse in njen razvoj.

1.14 Kaznovanje z denarno kaznijo zaradi žaljive izjave

Upoštevajoč sodbi ESČP *Pečnik proti Sloveniji* (št. 44901/05 z dne 27. 9. 2012) in *Kyprianou v. Ciper* (št. 73797/01 z dne 15. 12. 2005) ter novejši odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-185/14, U-I-51/16 z dne 28. septembra 2016 (Uradni list RS, št. 65/2016) je smiselno razmisliti o takšni ureditvi kaznovanja z denarno kaznijo, po kateri sodnik, zoper katerega bo podana žalitev, o njej ne bo mogel odločati. Upoštevajoč odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-145/03 z dne 23. 6. 2005 (Uradni list RS, št. 69/2005 in OdlUS XIV, 62) v povezavi s prej omenjenima odločbama Ustavnega sodišča Republike Slovenije, je smiselno razmisliti o sorazmernosti pretvorbe denarne kazni v dneve zapora (kar posredno zadeva tudi obstoječe rešitve o višini možnega zapora za osebo, ki ne želi izročiti predmetov, ali pričo, ki ne želi pričati).

1.15 Postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev:

Mednarodno sodelovanje v kazenskih zadevah, ki vključuje tudi postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev, je v veljavnem pravnem redu Republike Slovenije urejeno v XXX. in XXXI. poglavju ZKP, ki urejata postopke v zvezi z mednarodno pravno pomočjo v kazenskih zadevah ter izročitvami obdolžencev in obsojencev. Poglavji se uporabljata subsidiarno, saj 514. in 521. člen ZKP določata, da se mednarodna pravna pomoč daje, izročitev pa zahteva in opravlja po določbah Zakona o kazenskem postopku le, če ni z mednarodno pogodbo določeno drugače. Glede na to, da se za

sodelovanje s pristojnimi organi držav članic EU uporablja Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije⁴⁸, se navedene določbe v predstavljenem obsegu uporabljajo za sodelovanje s pristojnimi organi tretjih držav. Republika Slovenija ima sklenjenih več dvostranskih pogodb o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah in o izročitvah, hkrati pa je tudi pogodbenica večine najpomembnejših večstranskih konvencij Sveta Evrope s tega področja in konvencij Organizacije Združenih narodov, ki ob urejanju posameznih področij kazenskega prava vsebujejo tudi določbe o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah in izročitvah.

1.16 Vročevalci:

Treba bi bilo spremeniti ureditev vročanja (v delu, ki se nanaša na to, kdo lahko vroča), tako da bo učinkovita in da bo nad vročevalci ustrezen nadzor.

1.17 Podaljšanje roka za pritožbo zoper odločbo o pridržanju

Ob smiselnem upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 z dne 30. 11. 2017⁴⁹ bi bilo treba preučiti možnost za podaljšanje roka za vložitev pritožbe zoper odločbo o pridržanju.

1.18 Podaljšanje rokov za pritožbo

Smiselno bi bilo razmisliti o podaljšanju rokov za pritožbo zoper sodbo, odgovor na pritožbo in pritožbo zoper sklep.

1.19 Pritožba oškodovanca zoper sodbo

Upošteevajoč novejšo ustavno-sodno prakso je potrebno oškodovancu zagotoviti pritožbo zoper sodbo (kadar gre za uresničevanje njegovega interesa).

1.20 Redakcijski popravki:

V 1. točki prvega odstavka 25. člena ZKP je določena stvarna pristojnost okrožnega sodišča pri kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime (Razžalitvi, Obrekovanju, Žaljivi obdolžitvi, Opravljanju in Očitaniu kaznivega dejanja z namenom zaničevanja – 158. do 162. člen KZ-1), ki so storjena s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja. Zaradi jasnosti in določnosti je smiselno razširiti omenjeni nabor.

⁴⁸ Uradni list RS, št. 48/13, 37/15; ZSKZDČEU-1.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 3/2018. Ustavno sodišče Republike Slovenije je v omenjeni odločbi zapisalo: »Ker je poseg v pravico do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave eden najhujših posegov v človekove pravice ali temeljne svoboščine, učinkovito varstvo te pravice zahteva, da ima prizadeti možnost pridobiti sodno odločbo o posegih v to človekovo pravico, čeprav poseg ne učinkuje več. ... Zakonska ureditev je, kadar pomeni poseg v človekovo pravico, pa za tak poseg ni izkazan ustavno dopusten cilj, že iz tega razloga v neskladju s to človekovo pravico.«

Sedmi odstavek 25. člena ZKP določa sestavo senata vrhovnega sodišča za odločanje o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora. Ob tem v oklepaju navaja situacijo iz 394. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje o priporu odloči ob spremembi sodbe sodišča prve stopnje, izpušča pa primer iz 392. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje odloči o priporu ob razveljavitvi sodbe sodišča prve stopnje.

Zaradi zahtev Direktive 2012/29/EU se spreminja 8. člen ZKP, kar zahteva druge redakcijske popravke.

V 3. točki drugega odstavka 39. člena ZKP je napačno sklicevanje na 450.c člen ZKP.

Smiselno bi bilo za oškodovance (in priče) dosledno uporabljati izraz »mladoletna oseba« (namesto mladoletnik), za »osebe, ki jim je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost« pa »osebe, ki niso poslovno sposobne«.

83. člen ZKP ureja izločanje dokazov in se v četrtem odstavku sklicuje na 4.a točko 39. člena ZKP, ki je v zakonu ni več. Navedeni člen je bil namreč z eno prejšnjih novel ZKP preoblikovan v dva odstavka tako, da je vsebina prejšnje 4.a točke 39. člena prenesena v 2. točko drugega odstavka istega člena.

Smiselno bi bilo posodobiti izrazoslovje, ki se nanaša na elektronsko vročanje.

Slovnično je treba popraviti 143.c člen.

Definicija zunajzakonske skupnosti bi morala biti usklajena z ZZZDR oziroma z DZ (deveta alineja 144. člena ZKP).

Zaradi jasnosti bi bilo smiselno redakcijsko popraviti drugi in deseti odstavek 148. člena ZKP.

Prepoved približevanja določeni osebi bi morala nedvoumno vključevati prepoved kakršnih koli stikov z osebo, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi, hkrati pa bi bilo treba jasno urediti nadzorovanje ukrepa in ravnanje ob ugotovljeni kršitvi.

158.a člena ZKP bi bilo smiselno uskladiti z novjšim izrazoslovjem oziroma ureditvijo 199. člena Zakona o državnem tožilstvu (v nadaljevanju: ZDT-1).⁵⁰

Podlaga za izdajo podzakonskega akta, ki ureja poravnavanje, sodi v materialni del zakona (161.a člen ZKP).

ZKP v 162. členu določa pravila, na podlagi katerih sme državni tožilec v soglasju z oškodovancem odložiti kazenski pregon za kaznivo dejanje s predpisano denarno kaznijo ali zaporom do treh let in za v drugem odstavku istega člena določena kataloška kazniva dejanja. V postopku odloženega pregona se mora osumljenec ravnati po navodilih državnega tožilca in izpolniti določene naloge. Ena od takih nalog je določena v 2. točki prvega odstavka 162. člena ZKP (plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali v dobrodelne namene ali v sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj), vendar pa uporabljeni pojem »dobrodelnih namenov« ni podrobneje opredeljen in lahko v praksi povzroča težave. Splošno navodilo (generalnega državnega tožilca) za enotno uporabo določb 162. člena ZKP o odložitvi kazenskega pregona navedeni pojem sicer konkretizira s »plačilom v korist humanitarnih organizacij«, kar je po mnenju nevladnih organizacij preozko. Glede na navedeno, je treba ustrezno

⁵⁰ Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15 in 23/17 – ZSSVe; ZDT-1.

spremeniti in dopolniti formulacijo. Poleg tega je glede na končno odločitev o tem, v kakšni obliki se bo institucionaliziral »sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj« potreben redakcijski popravek. Nadalje je treba določbe 162. (in tudi 161.a člena ZKP) redakcijsko prilagoditi Zakonu o probaciji (v nadaljevanju: ZPro)⁵¹ ter v obeh določbah uporabiti bolj primeren izraz kot je trenutno »splošno koristno delo«.

Z dopolnitvijo prepovedi približevanja določeni osebi bo nedvoumno vključena prepoved kakršnih koli stikov z osebo, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi, kar zahteva določene redakcijske popravke.

Spreminja se disciplinsko kaznovanje pripornikov, posledično pa je bil potreben redakcijski popravek.

Treba je redakcijsko urediti 219.a in 223.a člena ZKP.

Treba je zmanjšati nabor osebnih podatkov, ki se pridobi ob zaslišanju obdolženca (zgolj na tiste, ki so res potrebni - 227. člen ZKP), hkrati pa zagotoviti, da oškodovanec oziroma priča navedeta tudi EMŠO.

Glede na predvidene spremembe tretjega odstavka 236. člena ZKP, bo treba prilagoditi tudi 237. člen ZKP.

V 240.a členu bi bilo treba nadomestiti obsoletni izraz »uradna tajnost« z bolj primernim terminom.

Ogled bi bilo smiselno definirati bolj izčrpno.

Glede na izkušnje iz prakse bi bilo treba bolj zavezujoče zapisati dolžnost sodišča, da obvešča zavod o napotitvi obdolženca na daljše opazovanje, kadar mu je hkrati odredilo pripor.

V KZ-1 in ZKP bi bilo treba poenotiti rabo pojma »način izvršitve kazni zapor«, tako da bi obsegala vikend zapor, hišni zapor, delo v korist skupnosti in še režim prestajanja (vrsta oddelka).

V zvezi s postopkom s pritožbo zoper sklep prvi odstavek 403. člena ZKP določa med drugim smiselno uporabo četrtega in petega odstavka 377. člena ZKP. Glede na to, da 377. člen ZKP petega odstavka ne vsebuje več, je potrebna redakcijska sprememba.

Določbo ZKP, ki ureja obnovo kazenskega postopka na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije (416. člen ZKP), je treba redakcijsko popraviti, tako da bo dejansko smiselna (saj odločbam ESČP dejansko sledi le ZVZ).

Veljavni tretji odstavek 421. člena ZKP posebej določa tudi štetje roka za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti v primeru, ko zoper odločbo sodišča prve stopnje ni bilo pritožbe. Glede na to, da peti odstavek 420. člena ZKP določa, da je zahteva za varstvo zakonitosti dopustna le, če je vložnik izčrpal pravna sredstva, torej ni mogoče vložiti zahteve za varstvo zakonitosti, če prej ni bil vložena pritožba.

Smiselno bi bilo bolj zavezujoče definirati dolžnost sodišča, da proda, podari ali uniči zasežene predmete oziroma zavarovano premoženje.

Za brisanje obsodb iz kazenske evidence pri t.i. zakonski rehabilitaciji (torej po izteku zakonsko določenih rokov ob pogoju, da obsojenec v vmesnem času ne stori novega kaznivega dejanja) je pristojno Ministrstvo za pravosodje (508. člen ZKP), vendar pa 510. člen ZKP glede pogojnih obsodb

⁵¹ Uradni list RS, št. 27/17.

določa, da ugotovitveni sklep izda sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji in ga vroči obsojencu, državnemu tožilcu (če je postopek tekel na njegovo zahtevo) in Ministrstvu za pravosodje. Glede na navedeno je smiseln razmislek o tem, da se tako z vidika pristojnosti za brisanje obsodb kot tudi z vidika razmerja med prej navedenima normama veljavna ureditev poenostavi in poenoti.

Novela KZ-1C uvaja nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (71.a člen KZ-1), zaradi česar so potrebni redakcijski popravki 513. člena ZKP.

V 518. členu so navedena zastarela poimenovanja kaznivih dejanj, kot pristojen organ za sprejem podatkov pa je navedeno Ministrstvo za notranje zadeve (dejansko pa je to policija, kot samostojni organ v sestavi), poleg tega je predvideno obveščanje Urada za preprečevanje pranja denarja o kaznivih dejanjih pranja denarja in z njimi povezanimi kaznivimi dejanji (ki se podvaja s tovrstno obveznostjo v zakonu, ki ureja preprečevanje pranje denarja).

S predlaganimi spremembami ZKP se bistveno bolj podrobno ureja položaj oškodovanca, zaradi česar je treba zagotoviti, da se bo tudi s terminološkega vidika izraz oškodovanec uporabljal dosledno v pomenu, kot je definiran v 144. členu ZKP.

Spreminja se 522. člen ZKP, zaradi česar so potrebni tudi manjši popravki druge določbe.

Določbe, ki urejajo pristojnosti Državnega odvetništva, bi bilo treba redakcijsko prilagoditi.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji predloga zakona

Poglavitni cilji predloga novele so:

- implementacija določb Direktive 2012/29/EU oziroma sistemska ureditev položaja oškodovanca v kazenskem postopku;
- ustrežnejša ureditev posegov v privilegirano komunikacijo, upoštevajoč novejšo ustavno sodno prakso in prakso ESČP glede zaupnosti razmerja med odvetnikom in stranko;
- krepitev učinkovitosti dela policije in državnega tožilstva pri odkrivanju in preiskovanju zahtevnejših oziroma hujših kaznivih dejanj ter pregonu storilcev z določitvijo dveh novih prikritih preiskovalnih ukrepov, s spremenjeno ureditvijo pogojev za uporabo prometnih podatkov, nadalje z ukrepi, ki racionalizirajo delo pravosodnih organov (bolj fleksibilna ureditev pristojnosti specializiranega oddelka okrožnega sodišča, možnost ovaditelja, da priloži tudi zaupno oziroma tajno dokazno gradivo, zmanjševanje administriranja pri podaljševanju začasnega zavarovanja);
- zagotavljanje zakonitosti pri odreditvi prikritih preiskovalnih ukrepov in hišnih ter osebnih preiskav (preiskovalni sodnik predlog za izdajo odredbe za prikriti preiskovalni ukrep ali hišno ali osebno preiskavo, s katerim se ne strinja, odstopi izvenobravnavnemu senatu);
- zagotovitev varovanja novinarjevega vira, razen, ko je slednjega nujno treba razkriti glede na ozko predpisane zakonske izjeme;

- širitev možnosti za izključitev javnosti glavne obravnave, pri čemer se upoštevajo predlogi Varuha človekovih pravic (hkrati pa izrecna dopustitev možnosti, da tudi glavni obravnavi, pri kateri je izključena javnost, prisostvuje oseba, ki jo izbere oškodovanec);
- varovanje pravic osumljencev oziroma obdolžencev (odločanje o priporu, ureditev postopka izročitve) in tretjih oseb (pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje);
- kaznovanje z denarno kaznijo zaradi žaljive izjave se ureja skladno s prakso ESČP in Ustavnega sodišča Republike Slovenije;
- bolj natančna ureditev pristojnosti za podajo predloga za izdajo odredbe za hišno in osebno preiskavo ter pravice imetnika prostorov, ki je odsoten;
- razbremenitev pristojnih organov z izboljšanjem pravnih podlag za njihovo sodelovanje in hitrejši tek postopkov;
- zagotovitev možnosti, da vrhovni sodniki svoje (ne)strinjanje z odločbo obrazložijo v ločenem mnenju;
- odprava manjših nejasnosti v zakonskem besedilu z redakcijskimi popravki.

2.2 Načela v predlogu zakona

V predlogu novele so z implementacijo določb Direktive 2012/29/EU še bolj okrepljena načela, povezana z zaščito žrtev kaznivih dejanj, saj se krepijo ukrepi za podporo in zaščito oškodovancev v predkazenskem in kazenskem postopku. Tako se na primer pravica do uporabe svojega jezika odraža v spremembah 8. člena ZKP (odločbe, ki zadevajo oškodovanca so izrecno navedene) in novem 147.a členu ZKP (jezikovna pomoč oškodovancu, brezplačen prevod potrdila o prejemu kazenske ovadbe).

Predlog novele poleg tega uvaja tudi novo načelo (oziroma splošno obveznost) obzirnega ravnanja v predkazenskem in kazenskem postopku z udeleženci postopka, ki so ranljivi v najširšem pomenu besede (novi 18.a člen ZKP). Navedena rešitev posredno zadeva tudi prenos Direktive 2012/29/EU, saj se nanaša tudi na oškodovance.

V Predlogu novele je upoštevano tudi načelo učinkovitosti ob ustreznem varstvu pravic obdolžencev, oškodovancev in tretjih oseb. Pri tem predlagatelj izpostavlja zlasti predlagana nova prikrita preiskovalna ukrepa (in spremenjeno ureditev pogojev za uporabo prometnih podatkov) ter predloge v zvezi z izboljšanjem pravnih podlag za sodelovanje pristojnih organov in hitrejši tek postopkov (druge rešitve, ki prispevajo k učinkovitosti, so naštetje pod cilji, ki jih zasleduje predlog novele).

Upoštevano je tudi načelo pravne države oziroma načeli jasnosti in določnosti pravnih predpisov, ki sta vključeni v prej omenjeno ustavno načelo (npr. pri urejanju 149.b, 149.c in 149.č člena, nadalje pri urejanju problematike zdravniških opravičil, pri nadzoru nad izdajo odredb za prikrita preiskovalne ukrepe in odredb za hišne in osebne preiskave itd.).

Nadalje je z dopolnjenimi ureditvijo predvsem zasega odvetnikovih predmetov, spisov in elektronskih naprav bolj ustrezno urejeno poseganje pristojnih organov v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko (enako velja tudi za druga razmerja zaupnosti, ki jih sicer varuje ZKP).

Načelo javnosti se razširja tako, da so tudi pri glavnih obravnavah, pri katerih je sicer izključena javnost, izrecno lahko prisotne tudi osebe, ki jih izberejo oškodovanci.

Načelo neposrednosti in ustnosti se širi z zagotavljanjem, da se bodo glavne obravnave izvajale tudi na drugi stopnji, hkrati pa se pri odločanju na drugi stopnji zagotavlja tudi kontradiktornost (sodnik poročevalec strankam omogoči seznanitev in opredelitev do gradiva).

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1 Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ:

Kot izhaja iz uvodne ocene stanja, je veliko določb Direktive 2012/29/EU v veljavnih določbah ZKP že izpolnjenih, potrebne pa so še naslednje spremembe in dopolnitve.

Zaradi določb **tretjega odstavka 3. člena in (c) točke 20. člena Direktive 2012/29/EU** je treba v četrtem odstavku 65. člena ZKP razširiti možnost mladoletnega oškodovanca in drugih fizičnih oseb/oškodovancev, ki so žrtve nasilja (da jih v postopku spremlja oseba, ki jo izberejo), tudi na ostale oškodovance, vsaj v primerih, ko to terja narava ali teža kaznivega dejanja, s katerim so bili oškodovani, ali njihove osebne okoliščine ali stopnja ogroženosti; razen v primerih, ko bi bilo spremstvo osebe, ki jo izbere oškodovanec, v nasprotju z interesi uspešne izvedbe kazenskega postopka ali koristmi oškodovanca. Skupina različnih strokovnjakov, ki bo skrbela za celostno obravnavo otroka v okviru hiše za otroke (Barnahus), bo lahko prisotna med zaslišanjem, kolikor bo preiskovalni sodnik ocenil, da je njihova prisotnost smiselna oziroma potrebna glede na interese zaščite integritete otroka, ki je oškodovanec spolnega delikta.

Glede na zahtevo **Direktive 2012/29/EU iz 19. člena** je treba določiti obveznost policije, državnega tožilstva in sodišča, da oškodovancu tako v predkazenskem kot tudi kazenskem postopku zagotovijo izogibanje stiku z osumljencem ali obdolžencem, razen kadar je tak stik nujno potreben zaradi uspešne izvedbe postopka (smiselno enako pa naj velja tudi za izvedence, kadar opravijo razgovor z oškodovancem v okviru opravljanja izvedenskega dela).

Direktiva 2012/29/EU v 4. členu določa dokaj širok nabor informacij, ki jih je treba fizični osebi/oškodovancu posredovati ob prvem stiku s pristojnimi organi v predkazenskem ali kazenskem postopku, kar je opredeljeno v predlaganem novem 65.a členu ZKP. Do prvega stika oškodovanca s pristojnimi organi ne pride v vsakem primeru v isti fazi postopka, hkrati pa vsakemu oškodovancu ni treba podati enakih informacij. Zato sta obseg in vrsta informacij, ki jih je oškodovancu treba posredovati, ustrezno zamejena. Določeni sta tudi pravica oškodovanca do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter pravnomočnih sodb, če zanje zaprosi (ali če tako določa zakon – torej, kadar je izrečena pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom in v tem okviru z navodilom, ki vključuje prepoved približevanja oškodovancu), in pravica biti obveščen o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz hišnega pripora in pripora, če bo za to zaprosil. Glede na to, da bo oškodovanca o izpustitvi in pobegu iz pripora obveščal pristojni zavod, je treba ustrezno dopolniti zbirke podatkov Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij o pripornikih tako, da bodo lahko vsebovale tudi osebne in kontaktne podatke oškodovancev. Prejemanju navedenih informacij na zaprosilo se bo oškodovanec lahko kadarkoli odrekel.

Glede na zahtevo **Direktive 2012/29/EU** iz 5. člena se fizični osebi/oškodovancu omogočata izdaja potrdila o naznanitvi kaznivega dejanja (in brezplačnega prevoda tega potrdila) in uporaba lastnega jezika pri naznanitvi oziroma ustrezna jezikovna pomoč (147.a člen ZKP).

Glede na pravico do tolmačenja in prevajanja tudi za žrtve oziroma oškodovance (7. člen **Direktive 2012/29/EU**) se ustrezno spreminja 8. člen ZKP (dopolnjuje se seznam bistvenih dokumentov, ki se pisno prevajajo, hkrati se ureja smiselna uporaba člena za neme osebe).

Pri zaslišanju otrok žrtev je treba upoštevati starost in zrelost otroka (10. člen direktive). S spremembo tretjega odstavka 236. člena ZKP se dodatno določa možnost zaslišanja mladoletne priče, ki ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, če sodnik oceni, da je zaslišanje v njeno največjo korist.

V primeru odločitve, da se pregon ne izvede (11. člen **Direktive 2012/29/EU**), je v slovenskem sistemu predvidena možnost subsidiarnega pregona – 60., 61. in 161. člen ZKP. Z vidika dodatne zaščite interesov oškodovanca je predlagano podaljšanje roka za njegovo odločitev o subsidiarnem pregonu, in sicer z osmih na trideset dni poleg tega pa se zagotavlja tudi učinkovito obveščanje oškodovanca o možnosti sprožitve ali prevzema subsidiarnega pregona (ob tem velja poudariti, da se podaljšuje tudi rok za podajo oškodovančevega predloga za pregon oziroma za vložitev zasebne tožbe, in sicer s treh na šest mesecev). Predlagano je tudi, da mora državni tožilec pisno seznaniti oškodovanca kaznivega dejanja, za katero je v zakonu predpisana kazen zapora več kot osem let in ki je fizična oseba, z obrazloženimi razlogi za zavrženje in mu tako dati možnost, da se do njih predhodno opredeli. S tem se vnaša dodatna varovalka, ki preprečuje neutemeljeno zavrženje. Pri tem je zagotovljena tudi ustavno varovana samostojnost državnega tožilca oziroma državnega tožilstva, saj ima oškodovančevo mnenje le »posvetovalno« naravo. Mnenje se pošlje tudi vodji pristojnega okrožnega državnega tožilstva, kar slednjemu olajšuje možnost prevzema zadeve v reševanje (če bi bili za to izpolnjeni zakonski pogoji), morebitni sklep o zavrženju pa mora vsebovati tudi opredelitev glede ovaditeljevega mnenja.

Na podlagi tretjega odstavka 22. člena Direktive 2012/29/EU je predlagan nov pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti« v 144. členu ZKP, ki mu gre več pravic kot ostalim oškodovancem.

V skladu z (a) (ii) in (b) točko prvega odstavka 2. člena Direktive 2012/29/EU je v 144. členu ZKP tudi bolj jasno določen pojem oškodovanca v procesnem smislu, tako da je izrecno razširjen še na določene družinske člane osebe, katere smrt je bila neposredna posledica kaznivega dejanja.

Direktiva 2012/29/EU v 17. členu državam članicam določa sprejem ukrepov za zmanjšanje težav, ki nastanejo, če žrtev prebiva v državi članici, ki ni država članica, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje. Predvsem gre za možnost, da žrtev naznani kaznivo dejanje v državi, kjer prebiva, in dolžnost pristojnih organov, da tako prijavo takoj posredujejo pristojnim organom države članice, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, če sami ne bodo začeli pregona storilca kaznivega dejanja. Področje je načeloma že ustrezno urejeno v KZ-1 glede veljavnosti KZ-1 za kazniva dejanja, storjena v tujini; v ZSKZDČEU-1 glede izvajanja pristojnosti v vzporednih kazenskih postopkih (pomemben je tudi prvi odstavek 52. člena ZSKZDČEU-1, ki ureja izmenjavo informacij, v primerih, če ni pristojen pravosodni organ Republike Slovenije) ter v ZKP.

Direktiva 2012/29/EU v 12. členu določa, kateri zaščitni ukrepi oziroma ukrepi za podporo žrtvam so na voljo tudi v postopkih poravnalne pravičnosti. Po ZKP gre torej za postopke poravnavanja po 161.a

členu in postopke odloženega pregona po 162. členu ZKP. Glede na to, da se oba postopka lahko izvajata le s soglasjem oškodovanca in da je dogovor v okviru obeh postopkov prostovoljen, dopolnitev ureditve v tem pogledu ni potrebna; dodatno je treba določiti le obveznost državnega tožilca, da oškodovanca ustrezno pouči o pomenu in posledicah odloženega pregona ter z njegovimi pravicami (kar v skladu z veljavno podzakonsko ureditvijo pri poravnavanju opravi poravnalec).

Direktiva 2012/29/EU v 20.d členu določa, da morajo biti zdravstveni pregledi čim manjši in da se izvedejo le, če so nujno potrebni za namene kazenskega postopka. Glede na navedeno se ustrezno spreminja določba, ki ureja pregled poškodovanca s strani izvedenca.

Direktiva 2012/29/EU v 22. členu določa, da se žrtve pravočasno in individualno ocenijo, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti. Predlagana rešitev (143.č člen) formalizira individualno oceno. Glede na neposredni stik z oškodovancem, ki ga ima v predkazenskem postopku zlasti policija, je predvideno, da bo predvsem policija izvajala individualno oceno, kasneje pa jo bo po potrebi nadgrajevalo državno tožilstvo. Na podlagi individualne ocene se bo ugotovilo, koliko je oškodovanec izpostavljen sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju, takšna ocena pa se bo potem (ob drugih zakonskih pogojih) upoštevala pri ugotovitvi, ali in v kolikšni meri bi oškodovancu koristili ukrepi iz prvega odstavka 84. člena (avdio-vizualno snemanje), petega in šestega odstavka 240. člena (zaslišanje s pomočjo strokovnjaka oziroma zaslišanje v posebej prilagojenih prostorih), prvega in četrtega odstavka 240.a člena (zaščitni ukrepi za priče), prvega odstavka 244.a člena (videokonferenca) in 295. člena ZKP (izključitev javnosti glavne obravnave). Individualna ocena bo morala zajeti opredelitev organizacijskih in postopkovnih ukrepov namenjenih preprečevanju ponovne viktimizacije oziroma zagotovitvi potrebne dodatne zaščite oškodovancev s posebnimi potrebami po zaščiti, še posebej mladoletnikov, invalidov, starejših in oškodovancev spolnega nasilja ter nasilja v družini. Pri tem je treba upoštevati, da je sicer predlagano obvezno snemanje zaslišanja priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona (npr. kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost); ob upoštevanju dejstva, da sodišča že razpolagajo z ustrezno opremo.

Direktiva 2012/29/EU v 23. členu opredeljuje dodatne pravice oškodovancev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti, ki so do določene mere že opredeljene v veljavnih določbah ZKP. S predlaganim novim petim odstavkom 240. člena ZKP pa je v skladu z (b) točko drugega odstavka 23. člena direktive omogočeno, da se sodišče odloči, da bo zaslišanje take priče opravljeno s pomočjo strokovnjaka ustrezne stroke. Če si bo taka priča v skladu z dopolnjenim četrtem odstavkom 65. člena ZKP izbrala osebo, da jo spremlja, pa bo pri zaslišanju lahko prisotna tudi ta. Z novim šestim odstavkom 240. člena ZKP bo omogočeno, da se zaslišanje opravi v posebej prilagojenih prostorih – (a) točka drugega odstavka 23. člena direktive. Hkrati pa je uporaba posebej prilagojenih prostorov praviloma obvezna pri zaslišanju priče, ki je mlajša od 15 let in oškodovanka kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 165. člena ZKP (predvidena je tudi smiselna uporaba te rešitve v primeru razgovora izvedenca z oškodovancem – novi 264.a člen ZKP). Upoštevati je treba tudi nov 148.b člen ZKP, s katerim je predvideno zbiranje obvestil pred policijo.

Direktiva 2012/29/EU v 24. členu določa pravice mladoletnih oškodovancev do zaščite, ki so prav tako večinoma že opredeljene v veljavnih določbah ZKP. Tako na primer veljavni peti odstavek 331. člena ZKP že določa posebno pravico oseb, mlajših od 15 let, ki so žrtve kaznivih dejanj iz veljavnega tretjega odstavka 65. člena ZKP (nabor teh kaznivih dejanj se zdaj širi še na vsa kazniva dejanja iz XXI. poglavja KZ-1 in na kaznivo dejanje spravljanja v suženjsko razmerje iz 112. člena KZ-1), da na glavni

obravnavi ne smejo biti zaslišane in se zato prebere zapisnik o prejšnjem zaslišanju. Dodatno se s predlagano dopolnitvijo določa še možnost sodišča, da – kadar je to potrebno (na podlagi osebnih okoliščin in stopnje ogroženosti priče) v primeru, ko gre za mladoletnega oškodovanca ali oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti, prav tako odloči, da na glavni obravnavi ne bosta zaslišana, temveč se bo prebral zapisnik o njunem prejšnjem zaslišanju. Če je bilo prejšnje zaslišanje take priče posneto z napravo za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje (84. člen ZKP), pa lahko sodišče že v skladu z veljavnim 341. členom ZKP odloči, da se namesto zaslišanja posluša oziroma pogleda tak posnetek (pri čemer se zdaj redakcijsko spreminja ta določba, tako da se izrecno sklicuje na peti odstavek 331. člena ZKP). Poleg tega se zvišuje starost, ki je v veljavnem tretjem odstavku 331. člena ZKP predvidena za možnost izključitve javnosti med zaslišanjem priče (starost se s 14 let dviguje na 18 let). In nenazadnje se s spremembo 65. člena ZKP uveljavila domneva, da je oškodovanec mladoletnik, če njegova starost ni jasna, obstajajo pa razlogi, ki govorijo v prid temu, da je mladoletnik.

2.3.2 Prikriti preiskovalni ukrepi:

Kot že pojasnjeno zgoraj pri točki 1.2, je Ustavno sodišče Republike Slovenije pred časom razveljavilo celotno XIII. poglavje ZEKom-1 (že omenjena odločba št. U-I-65/13 z dne 3. 7. 2014), pri čemer je takratnemu režimu hrambe in uporabe podatkov o prometu očitalo, da iz več razlogov ni nujno potreben in posledično ne sorazmeren. Upoštevajoč citirano odločbo se predlaga bolj niansiran pristop do pridobivanja podatkov o prometu v predkazenskem oziroma kazenskem postopku, in sicer tako, da se obstoječo vsebino 149.b člena razdeli v tri nove člene (prenovljeni 149.b ter nova 149.c in 149.č člen), glede na različno intenzivnost in kvaliteto posega v človekove pravice in svoboščine pri posamezni metodi dostopa do podatkov.

V spremenjenem 149.b členu se na novo ureja vsebina dosedanjega ukrepa pridobivanja obstoječih (že shranjenih) podatkov o prometu s t.i. *ex tunc* (za nazaj) odredbami. Upošteva se že navedena pojasnila Ustavnega sodišča Republike Slovenije glede izjemne sporočilne vrednosti neselektivno shranjenih podatkov o prometu (glej prvi odstavek izreka sodbe) oziroma nesorazmernosti uporabe teh podatkov tudi za preiskave lažjih kaznivih dejanj (glej zlasti opombo št. 33 k odkazani sodbi) se predlaga vezavo na preiskave kataloško opredeljenih hujših kaznivih dejanj (nabor kataloških kaznivih dejanj v 149.a členu). Navedeni katalog je sicer namenjen odreditvi ukrep tajnega opazovanja, vendar pa ni videti prepričljivih razlogov, da bi imeli drugačen katalog kaznivih dejanj za pridobivanje prometnih podatkov. Predlagatelj meni, da je z opisano zaostritvijo pogojev za dostop do shranjenih prometnih podatkov jasno določil meje uporabe tega ukrepa oziroma tiste vrednote, za katere ocenjuje, da so tako pomembne, da je za njihovo zaščito dovoljen tako invaziven poseg. V nadaljnjih odstavkih se potem podaja rešitve za nekatere probleme, ki so bili zaznani v praksi. V izjemnih (nujnih) primerih je dovoljena ustna odredba preiskovalnega sodnika, z obveznostjo naknadnega pisnega odpravka. Za te izjemne (nujne) primere je predpisan *ex post* sistem nadzora nad tem ukrepom z določitvijo obveznosti, da se osebo katere podatki so bili posredovani policiji, o tem posebej obvesti. Za ostale primere pa je dodana klavzula, ki časovno omejuje odstop od splošnih predpisov glede seznanitve z lastnimi osebnimi podatki. Za možnost seznanitve z lastnimi podatki je določen rok 24 mesecev po posredovanju podatkov, pri čemer pa lahko sodišče v odredbi določi drugačen rok (ga spremeni, podaljša, ali prepoved seznanitve odpravi), če to terjajo posebne okoliščine primera. Obveščanje v primeru ustnih odredb na način, kot je predviden, je po oceni

predlagatelja nujni sistemski nadzorni mehanizem. V ostalih primerih pa splošni rok 24 mesecev po posredovanju podatkov predstavlja razumen čas za zaključek tudi bolj kompleksnih predkazenskih postopkov, zato po preteku 24 mesecev ni nobenega razloga, da se posameznik katerega podatki so bili posredovani, s tem ne bi mogel seznaniti, kar sicer omogočajo splošni predpisi s področja varstva osebnih podatkov. Hkrati je izrecno opredeljeno, da se odredba lahko nanaša le na enolično določena komunikacijska sredstva (identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb) in da na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije, oziroma da se pridobljeni podatki lahko uporabijo le v zadevi, v kateri so pridobljeni.

Za razliko od 149.b člena, novi 149.c člen ZKP ureja t. i. *ex nunc* odredbe, t.j. odredbe za začetek shranjevanja podatkov o prometu za posameznega naročnika oziroma uporabnika. Ker gre za ukrep za naprej, kar pomeni večjo osredotočenost in posledično manjšo invazivnost v primerjavi z vnaprejšnjo neselektivno hrambo, je tu katalog kaznivih dejanj ustrezno širši, upošteva torej načelo sorazmernosti in metodo niansiranja. Takšen način pridobivanja podatkov o prometu bi po mnenju predlagatelja lahko nadomestil večino primanjkljaja, ki bi ga policija utrpela zaradi izgube dostopa do shranjenih prometnih podatkov po prejšnjem členu. Specifično: po razpoložljivih podatkih predlagatelja, relativno velik delež predlogov po dosedanjem 149.b členu odpade zlasti na kazniva dejanja zatajitve, tatvine in velike tatvine, za katere se bo lahko uporabljal ta člen. Posebej velja poudariti, da je na podlagi tega člena omogočeno t.i. sledenje v realnem času, če so za to podani tehnični pogoji, in sicer za kataloška kazniva dejanja iz 149.a člena ali če je podano soglasje zakonitega uporabnika. S tem zadnjim primerom so pokrite statistično pogoste situacije pri uporabi tega ukrepa, ko recimo pride do tatvine ali zatajitve mobilnega telefona.

Novi 149.č člen ZKP pa ureja primere iz obstoječega tretjega odstavka 149.b člena. Ker so se v praksi pojavljali dokumentirani primeri, ko je bil s strani policije ta ukrep preširoko uporabljen, včasih tudi za pridobivanje prometnih podatkov, varovanih po 37. členu Ustave RS, nov zapis jasneje določa, da ta člen nikakor ni bil niti ni namenjen temu - to pokrivata predhodna dva člena (149.b in 149.c člen), kar jasno izhaja iz drugega in četrtega odstavka 149.č člena. Poleg tega je izrecno predvideno, da po novem 149.č členu lahko postopa tudi sam državni tožilec (kar je *a fortiori* logično že iz sistemskega vidika, saj po navedenem členu sicer postopa policija).

Na podlagi prvega odstavka 149.č člena ZKP se bo lahko od operaterjev (oziroma ponudnikov storitev informacijske družbe) zahtevalo podatke o naročniku in morebitnem zakonitem zastopniku znanega naslova elektronske pošte, telefonske ali IMSI številke. Za znanega naročnika bo tako mogoče pridobiti podatke, ki se nahajajo v pogodbi (naročnik, podatki iz 148. člena ZEKom-1, kraj in čas sklenitve pogodbe) ter podatke v zvezi s pogodbo, ki ne predstavljajo posega, za katerega se zahteva uporaba pooblastil iz 149.b in 149.c člena ZKP (IMSI številka, podatek o aktivaciji in deaktivaciji telefonske številke).

Kot sistemske varovalke pred morebitno zlorabo ali nepravilno uporabo tega člena iz malomarnosti sta predvidena dva ukrepa. Zakon predvideva možnost operaterja ali ponudnika storitev informacijske družbe, da namesto policiji oziroma državnemu tožilcu podatke posreduje neposredno (pisno) pristojnemu sodišču na svoje stroške. Preiskovalni sodnik nato opravi ustrezno presojo in zbrane podatke bodisi posreduje policiji bodisi jih uniči. Če jih uniči, o tem napravi uradni zaznamek in ga posreduje operaterju ali ponudniku storitev informacijske družbe, vodji okrožnega državnega tožilstva ali pristojnemu državnemu tožilcu in Ministrstvu za notranje zadeve ter Policiji, ki imajo

možnost uvesti potrebne (npr. notranje-organizacijske) ukrepe. Zadnja sistemska varovalka je *ex post* nadzor, ki je zagotovljen preko možnosti obveščanja osebe, katere podatki so bili s strani operaterja ali ponudnika posredovani.

Domet zavezancev za posredovanje podatkov o prometu se širi z zgolj operaterjev po ZEKom-1 tudi na ponudnike drugih storitev informacijske družbe (po ZEPT). Glede na to, da je ZKP tisti zakon, ki predpisuje pravila za vodenje predkazenskega in kazenskega postopka ter pogoje in postopke za zakonito pridobivanje dokazov v predkazenskih in kazenskih postopkih ter glede na to, da 149.b člen ZKP že v veljavnem besedilu pokriva tiste »ponudnike storitev«, ki so hkrati tudi »operaterji« po ZEKom-1, ostalih pa ne, je predlagana dopolnitev 149.b člena ZKP tako, da so operaterjem po ZEKom-1 dodani tudi ponudniki po ZEPT. Glede terminologije smiselno enako velja za nova 149.c in 149.č člen ZKP.

S predlaganim novim 149.d členom ZKP se določa pravna podlaga za identifikacijo storilca kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo. Zasebni tožilec bo tako lahko predlagal sodišču, da zaradi učinkovitega sodnega varstva od upraviteljev zbirk osebnih podatkov pridobi osebne podatke storilca, vključno z osebnimi podatki, ki jih upravljajo operaterji in ponudniki storitev informacijske družbe. Hkrati se zaradi upoštevanja odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-65/13-19 z dne 3. julija 2014 (posredno, s sklicevanjem na uporabo 149.č člena ZKP) izvzema možnost pridobitve prometnih podatkov (razen seveda pri zgoraj opisani izjemi, ki jo dopušča peti odstavek 149.č člen ZKP).

S predlaganim novim 149.e členom ZKP se določa pravna podlaga za začasno hrambo elektronskih dokazov na zahtevo policije ali tožilstva do pridobitve sodne odredbe. Sprememba se nanaša na 16. in 17. člen Budimpeštanske konvencije.⁵²

S predlaganima novima 150.a in 150.b členoma ZKP so na podlagi razlogov iz 1.3 točke te uvodne obrazložitve določeni pogoji in postopek za uporabo t.i. IMSI lovilca. Gre za posebno tehnično sredstvo, ki zna simulirati nekatere funkcije bazne postaje mobilne telefonije ter na ta način opraviti določena preiskovalna dejanja na bližnjih mobilnih telefonih. Zavaljo težav pri zagotovitvi nadzora nad zakonitostjo izvajanja ukrepa (v primerjavi z obstoječimi ukrepi nadzora komunikacij, ki zahtevajo sodelovanje operaterja oziroma ponudnika storitve), se **dopustne namene uporabe lovilca omejuje** na identifikacijo določenega mobilnega telefonskega priključka, oziroma na natančnejšo določitev lokacije takšnega priključka. Tako policija s pomočjo lovilcev ne bo smela izvajati »prisluškovanja iz zraka«, tako pasivnega (dešifriranje obstoječega prometa) kot tudi ne aktivnega (t.i. man-in-the-middle napad), prav tako pa ne drugih naprednih preiskovalnih dejanj.

V skladu s predlaganim 150.a členom ZKP bo policija smela z IMSI lovilcem ugotavljati:

- podatke, potrebne za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP. Ta ukrep bo preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca lahko odredil le, če bodo podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP in če bodo podani utemeljeni razlogi za sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče

⁵² Konvencija Sveta Evrope o kibernetiski kriminaliteti, ratificirana leta 2004 z Zakonom o ratifikaciji Konvencije o kibernetiski kriminaliteti in Dodatnega protokola h Konvenciji o kibernetiski kriminaliteti, ki obravnava inkriminacijo rasističnih in ksenofobičnih dejanj, storjenih v informacijskih sistemih (MKKKDP), Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/04.

utemeljeno sklepati, da izvajanje ukrepa iz prvega odstavka 149.b, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP brez ugotavljanja podatkov, potrebnih za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje, ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami. Takšna identifikacija uporabljanega priključka je v praksi potrebna v primerih preiskav storilcev organiziranega kriminala, ki, ravno zavoljo izogibanja nadzoru, redno menjujejo mobilne telefone oziroma SIM kartice in s tem policiji otežujejo, da bi ugotovila njihovo telefonsko številko ter zoper njo odredila že navedene ukrepe nadzora. Policija bo s pomočjo lovilca lahko dognala podatke, potrebne za pridobitev te številke, oziroma za njihovo ponovno pridobitev po vsaki naslednji menjavi telefona oziroma SIM kartice. Pridobivala bo lahko le podatke za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva (IMEI številke) in podatke o številki za elektronsko komuniciranje (IMSI številke), ne pa tudi druge podatke o bližnjih mobilnih telefonih. Podatke, ki pripadajo tretjim osebam, bo morala ustrezno zapisniško evidentirati, nato pa zavreči.

- lokacijo komunikacijskega sredstva; ta ukrep bo preiskovalni sodnik lahko odredil le, če bodo podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu KZ-1 in če obstaja utemeljeni sum, da za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja določeno komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da odkrivanje lokacije storilca z drugimi ukrepi ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

O izvedbi navedenih ukrepov, o pregledu IMSI lovilca ter o ugotovitvah bo morala policija skladno s predlogom sestaviti zapisnik, kjer bo morala med drugim navesti prepoznane številke komunikacijskih sredstev, številke za elektronsko komuniciranje oziroma lokacije komunikacijskih sredstev, časovno opredelitev izvajanja ukrepa, podatke, ki bodo omogočali identifikacijo izvajalcev ukrepov, in ugotovitve na podlagi izvajanja ukrepa ter druge pomembne okoliščine. Tako je omogočena »zapisniška sledljivost« izvajanja novih ukrepov in pridobivanja podatkov, predlagana ureditev pa zahteva tudi, da tehnična naprava IMSI lovilec omogoča sledljivost obdelav podatkov (vpogledov v zapise, sprememb v zapisih, njihovega kopiranja ipd.). Kot že rečeno ne bo dovoljeno uporabljati takšnega IMSI lovilca, ki omogoča ali bi lahko omogočal prisluškovanje elektronskim komunikacijam (temveč le ugotavljanje številke oziroma lokacije), prav tako ne bo dovoljeno ugotavljati lokacijo komunikacijskih sredstev oseb, ki niso osumljenci oziroma obdolženci. Če se bodo novi prikriti preiskovalni ukrepi izvajali v nasprotju z določbami ZKP, sodišče ne bo smelo opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke.

Glede na predlagani novi 150.b člen ZKP se bo ukrep ugotavljanja lokacije komunikacijskega sredstva (in s tem načeloma tudi obdolženca) lahko odredil tudi takrat, ko bo odkrivanje lokacije komunikacijskega sredstva, za katerega je verjetno, da ga uporablja obdolženec (torej ugotavljanje lokacije obdolženca), nujno potrebno za izvedbo odrejenega pripora, hišnega pripora, tiralice ali privedbe v postopku zaradi kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP in je mogoče utemeljeno sklepati, da lokacije obdolženca ne bo mogoče odkriti z drugimi ukrepi. Gre torej za situacije, ko je večinoma že podan utemeljen sum (npr. odrejen pripor) kot sorazmerno visoka stopnja suma, da je osumljenec storil kaznivo dejanje, ali celo pravnomočna obsodba (npr. razpisana tiralica); v členu naštetih ukrepi, ki morajo biti odrejeni s strani sodišča, pa kažejo na to, da je na begu pred pristojnimi organi.

Za ukrepe po predlaganih 150.a in 150.b členu ZKP veljajo postopki, pogoji, jamstva in omejitve, kot so ti določeni za že uveljavljene prikrite preiskovalne ukrepe. Zato so s predlogom novele predlagane tudi spremembe in dopolnitve 152., 153. in 154. člena ZKP (podobno velja tudi za spremenjen 149.b in nov 149.c člen ZKP).

Predvideno je, da mora v primeru nestrinjanja s pisnim predlogom za odreditev prikritih preiskovalnih ukrepov preiskovalni sodnik z obrazloženim mnenjem zahtevati, da o tem odloči izvenobravnavni senat. Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

2.3.3 Kaznovalni nalog:

Glede na predlagano dopolnitev 1. točke drugega odstavka 445.a člena ZKP bo državnemu tožilcu omogočeno, da ob predlogu za izdajo sodbe o kaznovalnem nalogu sodišču predlaga tudi izrek pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (63. do 67. člen KZ-1) in s tem tudi odreditev enega ali več navodil iz 65. člena KZ-1 (zdravljenje, obiskovanje določene posvetovalnice, usposabljanje za poklic, poraba dohodkov v skladu s preživitvinskimi obveznostmi, prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, prepoved druženja z nekaterimi osebami, prepoved približevanja, prepoved dostopa na posamezne kraje).

2.3.4 Izboljšave pravnih podlag za sodelovanje pristojnih organov in hitrejši tek postopkov:

Z namenom kadrovske racionalizacije dela sodišč se, upoštevajoč naravo posameznih odločitev in njegovo že obstoječo vlogo, izvenobravnavnemu sodniku predpisuje, da spremeni pravnomočno sodbo tudi brez obnove kazenskega postopka (peti odstavek 407. člena ZKP) in odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena ZKP), preklicu pogojne obsodbe (prvi, tretji in četrti odstavek 506. člena), izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena ZKP) in prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena). Gre za odločitve, ki so po veljavni ureditvi v pristojnosti t.i. izvenobravnavnega senata (šesti odstavek 25. člena ZKP). Pri omenjeni rešitvi gre torej za pomembno razbremenitev kadrovskega virov na sodiščih, in sicer s ciljem hitrejšega odločanja. Poleg tega se ob upoštevanju ustavnosodne prakse omenjenemu sodniku prepuščajo tudi nekatere pristojnosti pri odločanju o varovanih in zaupnih podatkih (peti odstavek 154. člena, deveti do enajsti odstavek 219.a člena, prvi do šesti odstavek 222.a člena ZKP) ter odločanje o žaljivi izjavi (tretji odstavek 78. člena ZKP). Spremembe 32. člena so namenjene povečanju učinkovitosti postopka in hkrati krepijo pravico obdolženca do hitrega sojenja, saj nalagajo sodišču, da praviloma združi vse sorodne zadeve in izvede enoten postopek (posamična obravnava povezanih zadev bo torej izjema).

Predvidena je možnost, da se zadeva, ki jo obravnava specializirani oddelek, prenese v obravnavo okrožnemu sodišču ali drugemu specializiranemu oddelku (če je to smiselno na podlagi tehtnih razlogov). O prenosu zadeve odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije (ki lahko zadevo prenese v obravnavo drugemu oddelku znotraj okrožnega sodišča ali okrožnemu sodišču, ki sicer ne bi bilo krajevno pristojno za njeno obravnavo, pri čemer lahko upošteva tudi pripad zadev oziroma siceršnja obremenjenost sodišča); ker gre torej lahko za prenos zadeve k okrožnemu sodišču z območja drugega višjega sodišča, je za odločanje predvideno Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Smiselno

enaka ureditev se uporablja za prenos na drug specializirani oddelek. Zoper takšen sklep ni možna pritožba (33.a člen ZKP).

Po zgledu zakona, ki ureja splošni postopek, se določa jasna pravica dostopa do dokumentacije kazenskega spisa, ki vsebuje tajne podatke, in sicer tako, da se zagovorniku in strankam dopušča pregled tovrstne dokumentacije, ne pa tudi njen prepis, saj bi se s prepisom lahko razkrila vsebina tajnih podatkov.

Smiselno je, da se obveznost sodišča, da pristojnim posreduje podatke o obsodilni sodbi, na katere se nanašajo pravne posledice obsodbe, jasno predpiše v ZKP, pri čemer se področnim zakonom dopusti, da navedeno vprašanje glede na naravo konkretne pravne posledice obsodbe, ki jo predpisujejo, uredijo bolj podrobno.

Podaljšuje se tridnevni rok za odvzem voziškega dovoljenja s strani policije pred uvedbo kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa. V času ogleda kraja dejanja se ugotavljajo vsa potrebna dejstva in okoliščine tudi s pomočjo strokovnjakov in izvedencev. Za izdelavo mnenj, pridobitev rezultatov in s tem ustrezno podkrepljen predlog za začasen odvzem voziškega dovoljenja je potreben daljši čas (npr. rezultati alkoholimetrične analize, zaslišanje poškodovanih v prometni nesreči ipd.). S petdnevnim rokom se kazenski postopek ureja smiselno enako kot prekrškovni. V praksi prihaja do težav, ker se ukrep začasnega odvzema voziškega dovoljenja ne zavede v evidenco voziških dovoljenj (evidenco vodi Ministrstvo za infrastrukturo), kar pa pomeni, da nadzorni organi ob ponovni kontroli osumljenega nimajo podatka o veljavnosti njegovega voziškega dovoljenja. Zato je narejen tudi ustrezni sklic na določbe ZP-1.

V skladu s predlogom se prosilec za izdajo potrdila o tem, ali so v kazenskem postopku, ne bo treba več osebno zglasiti na sodišču, da vložijo prošnjo ali prevzamejo potrdilo, čeprav bo to še vedno mogoče. Ker pri potrdilu ne gre za akt, ki je del kazenskega postopka, temveč je po vsebini podoben upravnemu postopku, je predvideno tudi osebno vročanje v skladu z zakonom, ki ureja upravni postopek, če bo potrdilo izkazovalo, da je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, v nasprotnem primeru pa bo (glede na manjšo občutljivost podatkov) zadoščalo že pošiljanje z navadno pošto.

Predlagana je dopolnitev 146. člena ZKP z novim odstavkom tako, da je določena vsebina naznanitve kaznivega dejanja, pravne osebe javnega ali zasebnega prava (npr. banke, hranilnice in druge gospodarske družbe) in podružnice tujih podjetij v Sloveniji pa bodo v primeru, kadar se odločijo naznaniti kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, skupaj z naznanilom posredovale tudi podatke, za katere je z zakonom ali sklepom pristojnega organa osebe zasebnega prava določena kakršnakoli vrsta zaupnosti.

Možnost pritožbe pri pristojnem državnem tožilcu (sedanji sedmi odstavek 148. člena ZKP), se ureja bolj določno. Pristojni državni tožilec najkasneje v roku osmih dni ustno ali pisno obvesti pritožnika o tem, kar je ukrenil. Zoper obvestilo ni dovoljena pritožba ali upravni spor.

Predvidena je sprememba 156. člena ZKP, na podlagi katere bodo jasno razmejeni podatki, ki jih bo mogoče dobiti s sodno odredbo, od tistih, ki jih bosta lahko pridobila državni tožilec in policija neposredno od finančnih institucij. Podatki, pridobljeni brez sodne odredbe, ne bodo smeli vsebovati podatkov o stanju in prometu na računu oziroma o premoženjskem stanju posameznika. 156. člen ZKP se hkrati dopolnjuje tako, da so med institucije, od katerih se po tem členu pridobiva podatke,

poleg družb za izdajo elektronskega denarja vključene tudi podružnice in zastopniki, ki zanje opravljajo plačilne storitve ali distribuirajo elektronski denar ter družbe za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualnimi valutami (npr. bitcoin).

Predvideno je, da mora Posebni oddelek Specializiranega državnega tožilstva obvestiti predstojnika organa, v katerem je zaposlena uradna oseba, o zaključku predkazenskega postopka, saj je ta podatek pomemben z vidika pristojnosti, ki jih ima predstojnik organa v odnosu do te uradne osebe (posebej pa je urejeno tudi obveščanje v primeru, ko je treba uradni osebi odvzeti pooblastila).

S predlagano spremembo se jasno določa, da so lahko člani specializirane preiskovalne skupine, ki so v to skupino imenovani s strani predstojnikov organov, pri katerih delujejo, navzoči pri posameznih preiskovalnih dejanjih (razgovorih, zaslišanjih, hišnih preiskavah, preiskavah elektronskih naprav ipd.) in pri teh preiskovalnih dejanjih tudi svetujejo državnemu tožilcu (brez da bi sami aktivno prevzeli vodenje oziroma izvajanje funkcije pregona; 160.a člen ZKP). Na ta način bodo lahko pomembne strokovne vsebine področij, ki jih pokrivajo člani specializirane preiskovalne skupine, ustrezno upoštewane, odprta strokovna vprašanja pa rešena ali ustrezno naslovljena že sproti ob izvajanju preiskovalnih dejanj.

Predvideno je podaljšanje roka za izpolnitev sporazuma o poravnavanju, in sicer iz treh mesecev na šest mesecev, pri čemer se upošteva čas, ki je potreben za organiziranje izvedbe splošno koristnega dela. Osumljenca je namreč treba povabiti na individualni pogovor, ga napotiti na zdravniški pregled, organizirati ustrezno izobraževanje s področja varstva pri delu in poskrbeti za njegovo zavarovanje.

Dodatno se upošteva interes mladoletne osebe oziroma otroka kot oškodovanca kaznivega dejanja, glede na njeno sposobnost razumevanja ter omogoča dokazovanje in pregon kaznivih dejanj spolnih in podobnih deliktov, ki jih najbližji storijo proti mladoletnim oškodovancem. Pogosto je izjava mladoletnega oškodovanca pomemben dokaz o spolnem deliktu, zato je prepoved zaslišanja v primeru nerazumevanja pravice do oprostitev pričevanja zoper starše, posvojitelje ali druge sorodnike v nasprotju z največjo koristjo otroka, na katero mora paziti državni organi po uradni dolžnosti (npr. 5a. člen ZZZDR in 7. člen DZ).

Predlagano je, da mora predsednik senata razpisati predobravnavni narok najkasneje dva meseca po pravnomočnosti obtožnice.

Upoštevajoč predloge Odvetniške zbornice Slovenije, se manj strogo formulira prepoved prekluzije kasnejšega navajanja dokaznih in drugih predlogov – prekluzija bo zdaj prepovedana le, če bo šlo za očitno zavlačevanje postopka ali zlorabo pravic.

O snemanju na glavni obravnavi bo namesto Predsednika Vrhovnega sodišča odločal predsednik posameznega sodišča. Predsednik tega sodišča ima na voljo vse potrebne informacije, pooblastila po hišnem redu, poleg tega pa bo zaradi razpršenega odločanja obremenitev predsednika posameznega sodišča bistveno manjša. V predlagani spremembi je izrecno naveden namen dovolitve snemanja, primeroma sta naštetih možni izjemi, hkrati pa je predviden izrecen sklic na pravila Sodnega reda.

Predlagana je sprememba 193. člena ZKP (in še nekaj drugih povezanih členov ZKP), v skladu s katero bo obdolženec lahko opravičil svoj izostanek, če bo imel za to upravičene razloge, sodišče pa bo lahko preverjalo (ne)upravičenost njegovega izostanka (tudi upoštevajoč ureditev po ZZVZZ, če bo šlo za zdravstvene razloge). Smiselno podobna ureditev je predvidena tudi za priče oziroma oškodovance, oškodovance kot tožilce in zasebne tožilce.

Sledeč predlogu Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki se zgleduje po nemški ureditvi, se bolj jasno ureja možnost sodišča, da se izogne nepotrebnemu branju obsežnega dokaznega gradiva na glavni obravnavi, hkrati pa so predvidene tudi izjeme oziroma možnost ugovora.

S predhodnim preverjanjem pritožbenih trditev ali »informativno« izvedbo v pritožbi zatrjevanih dokazov bo olajšana odločitev senata, ali naj o zadevi odloči na (javni) seji, ali obravnavi in katere dokaze naj na slednji izvede, pri čemer bodo obrambi zagotovljena jamstva iz 29. člena Ustave.

Po predlagani dopolnitvi se bo glavna obravnava na drugi stopnji začela z dokaznim postopkom in torej ne bo treba ponavljati poročila sodnika poročevalca ter predstavitve pritožb, kolikor so bile na seji senata že prisotne vse stranke in zagovorniki, o seji pa je bil obveščen tudi oškodovanec.

Kadar sodišče ustavi varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ali obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti ali prekliče pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom, pri kateri je odredilo ustrezno navodilo, mora pravočasno obvestiti pristojni Upravo Republike Slovenije za probacijo in bližnjega te osebe. Poleg že predpisane možnosti nadaljnega zdravljenja je tej osebi treba zagotoviti tudi posebno zaščito in varstvo (če je to seveda potrebno).

Podaljšujejo se roki začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi (502.b člen ZKP), s čimer se posredno odpravljata večkratno podaljševanje in s tem povezano administriranje (hkrati pa se določba formulira tudi bolj nedvoumno).

2.3.5 Ureditev posegov v zaupnost razmerja med odvetnikom in stranko:

Zaradi razlogov, predstavljenih v uvodni oceni stanja, je predlagana ureditev, ki sledi praksi ESČP in Ustavnega sodišča Republike Slovenije, pri čemer problematiko ureja sistemsko (torej upoštevajoč tudi druge vrste zaupne komunikacije, ne le tiste med odvetnikom in stranko), in na kratko določa:

- prepoved sankcioniranja domnevnega storilca ali oseb, ki so zavezane varovati (poklicno ali drugo tajnost), in drugih oseb, ki uživajo pravico odreči pričanje, zaradi odklonitve izročitve ali posredovanja zahtevanih predmetov, spisov ali podatkov;
- ureditev mehanizmov (sodnega) nadzora nad preiskavami in zasegi, ki posegajo v sfero varstva (poklicne ali druge) tajnosti;
- ureditev dodatnih mehanizmov v primeru prikritih preiskovalnih ukrepov;
- diferencirano ureditev dovoljenosti zbiranja in obdelovanja ter uporabe varovanih podatkov v kazenskem postopku.

2.3.6 Odločanje o priporu:

Jasno se določa možnost pritožbe, ko gre za odločanje o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je izdalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje (četrti odstavek 399. člena ZKP), pritožbeni organ (senat petih sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije – predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP), hkrati pa je v tovrstnih primerih

predlagana tudi ukinitve možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti. Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem bi na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa bi na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravnem sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Z navedeno rešitvijo se izrecno upošteva tudi odločba št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016 (Uradni list RS, št. 64/2016), s katero je Ustavno sodišče Republike Slovenije zapisalo, da mora biti v skladu z drugim odstavkom 20. člena Ustave priporniku dana pravica do pritožbe proti pisni in obrazloženi odločbi o odreditvi pripora, in sicer v vsakem primeru in ne glede na to, v kateri fazi (pred)kazenskega postopka je odrejen pripor. Nespoštovanje ustavnih procesnih jamstev, ki so izrecno določena v drugem odstavku 20. člena Ustave, pa hkrati pomeni, da se o posegu v pravico do osebne svobode odloča na protiušten način, zato je taka ureditev v neskladju tudi s prvim odstavkom 19. člena Ustave. Ustavno sodišče Republike Slovenije je poleg tega določilo prehodni režim, ki je enak predlagani spremembi ZKP.

2.3.7 Izvrševanje pripora:

213.c člen ZKP ureja disciplinsko kaznovanje pripornika za disciplinski prestop. Izrecno ne predvideva možnosti zaslišanja slednjega pred izrekom kazni. Sledeč predlogu Varuha človekovih pravic oziroma CPT, je predlagana sprememba, iz katere nedvoumno sledi, da je treba pripornika pred izrekom disciplinske kazni zaslišati.

Upoštevajoč priporočila CPT, se prav tako ukinja disciplinska kazen prepovedi ali omejevanja obiskov in dopisovanja (takšna prepoved ali omejitev je torej mogoča le zaradi interesov postopka – četrti odstavek 213.b člena ZKP). Namesto tega je predviden začasen odvzem nekaterih predmetov.

Materam dojenčkov in majhnih otrok se omogoča, da slednji med priporom bivajo z njimi. Hkrati se uvaja pravna podlaga za to, da stroški zdravljenja otroka, ki biva z mamo med priporom, postanejo stroški kazenskega postopka.

Prepoved obiska pripornika mora biti izdana v obliki sklepa, ki je obrazložen in zoper katerega je možna pritožba. Vzpostavlja se tudi zakonska podlaga za premestitev pripornika iz razloga prezasedenosti prostorov.

2.3.8 Izključitev javnosti glavne obravnave (smiselno enako tudi preiskave):

Med pogoji za izključitev javnosti glavne obravnave se izrecno navaja »varstvo osebnega ali družinskega življenja priče«. Navedena rešitev je sicer že zdaj vsebovana v besedilu »če bi po mnenju senata javnost škodovala interesom pravičnosti«, če seveda priča ni oškodovanec ali mladoletnik. Vendarle pa se bo sedaj bolj jasno zapisala. Poleg tega se od izključitve javnosti izrecno izvzema oseba, ki jo je izbral oškodovanec in ki ga lahko spremlja (četrti odstavek 65. člena ZKP).

Smiselno enaka rešitev je predvidena tudi za fazo preiskave oziroma za posamezna preiskovalna dejanja (188. člen ZKP).

2.3.9 Varovanje novinarjevega vira oziroma identitete avtorja:

S predlagano spremembo se uvaja podobna rešitev, kot jo (gledano s primerjalno-pravnega vidika) že vsebujeta na primer švicarski (t.i. *Quellenschutz*)⁵³ in kosovski Kazenski zakonik⁵⁴. Upoštevač slovensko kazensko-procesno ureditev se torej omogoča varovanje vira, razen v primerih, kadar bi bilo razkritje nujno za preprečitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali za preprečitev izvršitve kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen treh ali več let zapora in preprečitev še nekaterih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, ki imajo v temeljni obliki nižjo predpisano kazen od treh leta zapora, so pa po svoji naravi takšna, da jih je tudi smiselno izvzeti iz skupine tistih, pri katerih pravo ne zagotavlja varovanje vira, če bi se sicer lahko preprečilo takšno kaznivo dejanje.

2.3.10 Pravice pri hišni oziroma osebni preiskavi:

Sledeč izkušnjam iz prakse, je predlagana rešitev, na podlagi katere se zagotavlja varstvo pravic imetnika stanovanja oziroma prostorov pri hišni preiskavi (slednji je lahko bodisi osumljenec ali pa tretja oseba). Kadar je imetnik oziroma njegov zastopnik nedosegljiv, mu sodišče po uradni dolžnosti postavi pooblaščenca izmed odvetnikov. Predlagana rešitev tudi posredno preprečuje ekskluzijo pridobljenih dokazov (219. člen ZKP).

Poleg tega je predvideno, da bo sodišče izdalo odredbo za hišno ali osebno preiskavo na obrazložen pisni predlog državnega tožilca (ki je sicer pristojen za vodenje pregona in usmerjanje policije) oziroma drugega upravičenega tožilca (pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije). Podobno kot pri predlagani spremembi pri odločanju preiskovalnega sodnika glede prikritih preiskovalnih ukrepov v 156.a členu ZKP (tam se sicer tudi rok za odločanje preiskovalnega sodnika iz 48 podaljšuje na 72 ur) je v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika s prejetim pisnim predlogom državnega tožilca za hišno ali osebno preiskavo predvideno, da preiskovalni sodnik v takšni situaciji predlog in svojo obrazloženo zahtevo za presojo posreduje senatu (šesti odstavek 25. člena). Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

2.3.11 Pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje:

Pritožbo zoper sodbo sodišča druge stopnje je treba spremeniti tako, da bo ustrezno urejen položaj tretjih oseb, kadar v njihov pravni položaj s sodbo poseže drugostopenjsko sodišče. Glede na možnosti, ki jih ima na voljo sodišče druge stopnje, ko odloča o pritožbi zoper sodbo sodišča prve stopnje, je torej treba zagotoviti, da bodo tretje osebe lahko vložile pritožbo kot redno pravno sredstvo zoper sodbo sodišča druge stopnje (398. člen ZKP), in sicer v vsakem primeru, kadar jim bo slednje s sodbo vzelo predmet (drugi odstavek 73. člena KZ-1) ali premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem (75., 77.a in 77.b člen KZ-1). Enako velja tudi za pravne osebe, če jim bo sodišče druge stopnje izreklo odvzem premoženjske koristi (77. člen KZ-1).

⁵³ Angleška različica Kazenskega zakonika Švicarske konfederacije je dostopna tudi na spletu (gre za 28.a člen, Zaščita virov): <https://www.admin.ch/ch/e/rs/3/311.0.en.pdf>.

⁵⁴ Tudi angleška različica Kazenskega zakonika Republike Kosovo je dostopna na spletu (gre za 38. člen – Zaščita vira informacije): <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/Criminal%20Code.pdf>.

2.3.12 Očitno neutemeljene zahteve za varstvo zakonitosti

Ključni nalogi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije sta razvoj kazenskega prava in poenotenje sodne prakse. Čeprav lahko tudi sicer neutemeljena zahteva za varstvo zakonitosti odpre možnost za rešitev pomembnega vprašanja (in večina zahtev za varstvo zakonitosti je neutemeljenih), pa je mogoče domnevati, da je med njimi večina takšnih, da odločitve v teh zadevah nimajo nikakršnega pozitivnega učinka na zasledovanje prej navedenih temeljnih ciljev. Odločanje o zahtevah za varstvo zakonitosti, ki so očitno neutemeljene in ki očitno ne bodo pripomogle k ciljem, ki naj jih zasleduje Vrhovno sodišče Republike Slovenije, je potrebno ustrezno omejiti, hkrati pa predvideti ustrezne varovalke. Takšna zavrnitev bo možna le glede na podlagi obrazloženega predloga Vrhovnega državnega tožilca, sprejeta pa mora biti soglasno in še vedno je potrebno na kratko obrazložiti, zakaj je zahteva za varstvo zakonitosti očitno neutemeljena.

2.3.13 Ločena mnenja vrhovnih sodnikov:

Predlagana je nova rešitev, na podlagi katere bodo vrhovni sodniki pri odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti lahko podali ločena mnenja. Nova rešitev je oblikovana na podlagi vzora ureditve, ki sicer velja za ločena mnenja ustavnih sodnikov. Možnost dajanja ločenih mnenj s strani sodnikov najvišjega rednega sodišča zlasti lahko pripomore k razvoju sodne prakse (saj bodo obrazložena ločena mnenja ob ustrezni prepričljivosti argumentacije pripomogla tako k temu, da bo večinska odločba bolj izbrušena, kakor tudi k temu, da bo lahko v prihodnjih odločbah večji poudarek dan vidikom, ki jih izpostavljajo posamezni sodniki). Tudi z vidika zagotavljanja enotnosti sodne prakse pa je pomembno, da so odločbe čim bolj prepričljivo obrazložene (k čemur posredno pripomorejo ločena mnenja). Upoštevati je treba tudi položaj Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki v postopkih ustavne pritožbe zagotavlja, da sodna praksa ni arbitrarna. Posledično se bo na podlagi ureditve ločenih mnenj povečalo zaupanje v pravno varnost kot del ustavnega načela pravne države (2. člen Ustave). Nenazadnje možnost dajanja ločenih mnenj prispeva tudi k večji transparentnosti in javnosti sodnega odločanja. Ločena mnenja so tudi odraz neodvisnosti sodnikov (iz 125. člena Ustave), torej neodvisnosti, ki pripada vsakemu posameznemu sodniku (in se v tem delu razlikuje od »sistemske« neodvisnosti sodišč iz prvega odstavka 23. člena Ustave) in ki jo gre v kontekstu ločenih mnenj razumeti bolj kot vezanost sodnika na Ustavo in zakon (kar posledično pomeni, da sodnik ni »vezan« k strinjanju s stališčem senata, katerega del je, čeprav ga je seveda dolžan spoštovati).

2.3.14 Kaznovanje z denarno kaznijo zaradi žaljive izjave

S spremembo 78. člena ZKP (in povezanimi spremembami nekaterih drugih določb ZKP) se zagotavlja, da sodnik oziroma senat, na katerega je naslovljena žalitev, ne bo sam odločal o žaljivi izjavi (kar bi bilo lahko v nasprotju s pravico do poštenega sojenja iz prvega odstavka 6. člena EKČP).

Denarna kazen po ZKP se tudi ne bo mogla pretvoriti v več kot 10 dni zapor (pri čemer se zaradi spoštovanja načela sorazmernosti upošteva praksa Ustavnega sodišča Republike Slovenije in ESČP). Smiselno enake rešitve so predvidene tudi v 220. in 244. členu ZKP.

2.3.15 Postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev:

Predlagane spremembe se nanašajo na institut izročitve. Njihov cilj je zagotovitev neodvisne sodne presoje v primeru zatrjevanja verjetnosti kršitve človekovih pravic, in sicer pravice do prepovedi mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, s strani osebe, katere izročitev se zahteva, v primeru izročitve državi prosilki. Rešitev, da verjetnost kršitve ustavno zagotovljenih človekovih pravic v izročitvenem postopku presoja sodišče, in sicer v okviru presoje zakonskih pogojev za izročitev sledi ustavnopravnim standardom sodnega varstva kot tudi rešitvam, ki so bile sprejete v primerljivih tujih ureditvah. Predvideni so tudi kratki roki za vložitev tožbe in odločanje Upravnega sodišča Republike Slovenije v izročitvenih postopkih ter subsidiarna uporaba zakona, ki ureja upravni spor.

2.3.16 Vročevalci:

Glede na sistemski pristop, ki uvaja novo ureditev vročanja v pravnih postopkih (novela ZPP-E)⁵⁵, letemu sledi tudi ta novela ZKP. Tako kot v ZPP bodo vročanje opravljali detektivi in izvršitelji in ne več pravne in fizične osebe s seznama pooblaščenih vročevalcev, ki ga na podlagi prehodnih določb vodi Ministrstvo za pravosodje.

2.3.17 Podaljšanje roka za pritožbo zoper odločbo o pridržanju

Rok za vložitev pritožbe zoper odločbo o pridržanju se podaljšuje tudi na čas po koncu pridržanja, in sicer za tri dni. Pri tem je treba upoštevati, da bo pridržani po koncu pridržanja bodisi izpuščen na prostost, bodisi po prvem odstavku 157. člena ZKP pripeljan k preiskovalnemu sodniku in v skladu z njegovo odločitvijo priprt ali izpuščen na prostost. V obeh primerih je po oceni predlagatelja podaljšan rok primeren.

2.3.18 Podaljšanje rokov za pritožbo

Na predlog Vrhovnega državnega tožilstva in Odvetniške zbornice Slovenije se podaljšuje rok za pritožbo, za odgovor na pritožbo in splošni rok za pritožbo zoper sklep. Sedanji roki so namreč dokaj kratki, zlasti v zapletenih in obsežnih zadevah, v katerih je obsežen spis in posledično tudi obsežna sodba. Smiselno enako rešitev je na področju civilnega prava uvedla novela ZPP-E.

2.3.19 Pritožba oškodovanca zoper sodbo

Ob upoštevanju ustavno-sodne prakse (in posredno tudi Direktive 2012/29/EU z dne 25. oktobra 2012) se ureja možnost pravnega sredstva - pritožbe oškodovanca zoper zavrnilno in oprostilno sodbo iz vseh pritožbenih razlogov. Oškodovanec sme izpodbijati tudi obsodilno sodbo, vendar le v delu, s katerim je sodišče odločilo o njegovem premoženjskopravnem zahtevku in v delu glede stroškov postopka. S pravico oškodovanca do pritožbe so povezane tudi spremembe 378. člena ZKP.

⁵⁵ Uradni list RS, št. 10/17.

2.3.20 Redakcijski popravki:

S spremembo 25. člena ZKP se nedvoumno jasno določa stvarna pristojnost okrožnega sodišča pri kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime (Razžalitvi, Obrekovanju, Žaljivi obdolžitvi, Opravljanju in Očitaniu kaznivega dejanja z namenom zaničevanja – 158. do 162. člen KZ-1), ki so storjeni z javno objavo na spletnih straneh ali na javnem shodu. Hkrati pa se zaradi učinka javne priobčitve upoštevajo tudi druga podobna izvršitvena dejanja (gramofonska plošča, zgoščanka, film, DVD ali druga videosredstva, zvočna ali podobna sredstva, ki so namenjena širšemu krogu ljudi).

S predlogom novele je predlagana ustreznega dopolnitev sedmega odstavka 25. člena ZKP (sestava senata vrhovnega sodišča), ko gre za odločanje o priporu (392. člen ZKP).

V 3. točki drugega odstavka 39. člena se popravlja sklicevanje na 450.č člen.

V 54., 64. in 237. členu se beseda »mladoletnik« nadomešča z izrazom »mladoletne osebe« (gre za oškodovance oziroma priče), v 54. in 64. členu pa se (ob upoštevanju področne zakonodaje) izraz »osebe, ki jim je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost« nadomešča z izrazom »osebe, ki niso poslovno sposobne«.«

V 74. členu ZKP se popravlja sklicevanje na 8. člen ZKP (ki se tudi spreminja).

Popravlja se sklicevanje v četrtem odstavku 83. člena ZKP na 4.a točko 39. člena ZKP, ki je v zakonu ni več.

Posodablja se izrazoslovje, ki zadeva (pravno podlago za) elektronsko vročanje. Gre za določbe 76., 83., 84., 86., 117., 117.a, 128., 314., 315. in 363. člen ZKP.

V 143.c členu ZKP se popravlja sklon.

Definicija zunajzakonske skupnosti se popravlja tako, da se izrecno sklicuje na temeljni zakon (tako je upoštevana tudi odsotnost »razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna« (prvi odstavek 12. člena ZZZDR; prvi odstavek 4. člena DZ), ki je definicija po ZKP pomotoma ni vključevala.

V drugem odstavku 148. člena se izrecno poudarja, da mora biti delovanje policije po omenjeni določbi »v skladu z zakonskimi pooblastili in pristojnostmi« (s tem se bolj jasno določa, da ne gre torej za neko splošno klavzulo, ki pride v poštev, kadar ni druge pravne podlage). V desetem odstavku 148. člena ZKP se poleg obvestil izrecno izpostavljajo še dokazi.

Predlagane so redakcijske uskladitve prvega, drugega in tretjega odstavka 158.a člena ZKP – namreč uskladitve z novjšim izrazoslovjem ZDT-1 (199. člen), ki določa, da gre za Posebni oddelek Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, saj (le) izrazoslovno ne gre več za specializirani oddelek Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala. Predvideno je tudi, da lahko Posebni oddelek obravnava tudi povezane zadeve, če je tako odločeno (glede na tretji odstavek 199. člena ZDT-1).

Pooblastilna norma za izdajo Pravilnika o poravnavanju v kazenskih zadevah se prenaša v 161.a člen ZKP, posledično je predvideno tudi črtanje ustrezne prehodne določbe, torej 83. člena novele ZKP-A.⁵⁶

Poleg tega je predlagana širitev kroga uradnih oseb pod pristojnostjo Posebnega (policijskega) oddelka Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije na vse uradne osebe Slovenske obveščevalno-varnostne agencije in Obveščevalno-varnostne službe Ministrstva za obrambo – tako je že v peti in šesti alineji drugega odstavka 199. člena ZDT-1; iz redakcijskih (uskladitvenih) razlogov so črtane druge uradne osebe, zaposlene na področju notranjih zadev, ker je ta krog uradnih oseb že črtan (leta 2013) tudi iz druge alineje drugega odstavka 199. člena ZDT-1.

Predlagana je ustrezna sprememba 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP tako, da so »dobrodelni nameni« nadomeščeni s plačilom v korist »nevladne organizacije v javnem interesu, kot jo določa zakon, ki opredeljuje nevladno organizacijo«. »Sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj« se redakcijsko nadomešča z namensko proračunsko postavko za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj (glede na 13. točko 21. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019,⁵⁷; v nadaljevanju: ZIPRS1819), pri čemer se namen te proračunske postavke razširja tudi na pomoč žrtvam in ne zgolj odškodnino. Raba besedne zveze »splošno koristno delo« se nadomešča s pojmom »delo v splošno korist«, ki se pojavlja na drugih mestih. Glede na ustanovitev organa, ki je pristojen za probacijo z ZPro, in prenos določenih nalog tudi v zvezi z delom v splošno korist na omenjeni organ (razen pri mladoletnih storilcih kaznivih dejanj), se ustrezno redakcijsko popravlja sklicevanje na centre za socialno delo (smiselno enako velja za 161.a člen ZKP).

Predlog vsebinsko sledi ureditvi, ki jo pozna 142. člen Zakona o dohodnini (v nadaljevanju: ZDoh-2), na podlagi katerega Vlada Republike Slovenije vsako leto objavi seznam organizacij, ki izpolnjujejo zgornje pogoje. Na tem seznamu so sicer še verske skupnosti, politične stranke in reprezentativni sindikati, vendar so ti kategorizirani posebej in v predlagano novo opredelitev 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP ne sodijo.

Glede na dopolnitev prepovedi približevanja določeni osebi se spreminja tudi določba tretjega odstavka 195.a člena, ki predvideva možnost izreka denarne kazni, če prepoved namerno krši z ukrepom varovana oseba. Zaradi notranje enotnosti ZKP in večje jezikovne usklajenosti je poleg spremembe 195.a člena predlagana tudi sprememba 7. točke prvega odstavka 162. člena ZKP. Hkrati se glede nadzora izvajanja ukrepa in ravnanja v primeru njegove kršitve določa smiselna uporaba določb, ki sicer veljajo za hišni pripor.

Redakcijsko se spreminja sklicevanje za smiselno uporabo Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljevanju: ZIKS-1),⁵⁸ ko gre za izvrševanje pripora, redakcijsko se popravlja tudi 211.a člen (FURS).

V 219.a in 223.a členu ZKP se bolj dosledno uporabljajo izrazi kot sta npr. zaseg (elektronske naprave) in zavarovanje (elektronskih podatkov) ter izraz »uporabnik« (poleg imetnik). Črtajo se primeroma navedene pojavne oblike elektronske naprave, hkrati pa se omogoča preiskava podatkov, shranjenih v oblaku.

⁵⁶ Uradni list RS, št. 72/98.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 71/17 in 13/18 – ZJF-H.

⁵⁸ Uradni list RS, št. 110/06 – UPB, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15 in 11/18.

Obdolžencu pri zaslišanju ne bo treba več posredovati podatkov o imenu in priimku staršev, narodnosti, podatkov o tem, ali je vpisan v vojaško evidenco in pri katerem organu za obrambo ter o tem, ali je bil odlikovan. Na ta način se upoštevajo tudi priporočila Informacijskega pooblaščenca in Varuha človekovih pravic. Hkrati bo poleg poklica treba navesti tudi podatke o funkciji na državni ali lokalni samoupravni ravni (saj sam poklic ne pokriva tudi teh kategorij), podatek pa je pomemben zlasti zaradi tega, ker lahko pravnomočna obsodilna sodba vpliva na obstoj funkcije.

Priča bo pri zaslišanju navedla tudi EMŠO (torej enolični identifikator), saj to omogoča bistveno lažje preverjanje pravilnosti podatkov, njihovo ažuriranje, vse to pa odpravlja enega od razlogov za zastoje v postopkih zaradi nepravilnih, spremenjenih in nepopolnih podatkov. Smiselno enako velja za oškodovanca, ne glede na to, ali je podal ovadbo ali ne.

Glede na spremembo pri pravnem pouku mladoletni priči (tretji odstavek 236. člena) je predvideno redakcijsko črtanje ustreznega dela 237. člena ZKP.

Izraz »uradna tajnost« se nadomešča z drugačno formulacijo, ki bolj natančno odraža, da gre za postopkovno tajnost.

Definicija ogleda se dopolnjuje, tako da je bolj izčrpna. Poleg opazovanja (torej uporabe vida) je namreč pri ogledu treba upoštevati tudi druga čutila (torej zaznavanje v najširšem smislu), hkrati pa se pri ogledu uporabljajo tudi različna tehnična sredstva.

Sodišča bodo morala zavod obveščati o vsaki spremembi pripora glede obdolženca, ki je na opazovanju v zdravstvenem zavodu, saj je tovrstna komunikacija potrebna zaradi izvrševanja zakonitih pristojnosti pravosodnih policistov.

S spremembo 359. člena ZKP se dodaja ustrezna pravna podlaga, ki bo kazenskim sodiščem omogočila odločanje o takšnem načinu izvršitve kazni, kot ga uveljavlja novela KZ-1C – odprti, polodprti oddelek. V KZ-1 in ZKP se bo torej poenotila raba pojma »način izvršitve kazni zapor«, tako da bi obsegala vikend zapor, hišni zapor, delo v korist skupnosti in še režim prestajanja (vrsta oddelka).

V prvem odstavku 403. člena ZKP je predlagana redakcijska sprememba tako, da bo ustrezno določena smiselna uporaba tretjega in četrtega odstavka 377. člena ZKP.

Predlagana je redakcijska sprememba 416. člena ZKP, ki bo jasno določala, da je obnova mogoča le na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije ne pa tudi ESČP (saj je glede na naravo odločb ESČP smiselna le zahteva za varstvo zakonitosti). Hkrati se spreminja tudi vsebinsko sklicevanje, in sicer na način, da se smiselno uporabljajo le procesni členi tega poglavja (členi 411 do 415) in ne vsi členi, ki npr. določajo tudi razloge za obnovo postopka (členi 406 do 415), saj smiselna uporaba teh določb v primeru vložene zahteve za spremembo pravnomočne sodne odločbe na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije ni vsebinsko logična.

Predlagano je črtanje tega dela tretjega odstavka 421. člena ZKP.

V 506.a členu ZKP se črta beseda »lahko«, s čimer se bolj izpostavlja dolžnost sodišča, da odredi prodajo, podaritev ali uničenje zaseženih predmetov oziroma zavarovanega premoženja, če bi bila hramba povezana z nesorazmernimi stroški ali pa se vrednost predmetov oziroma premoženja zmanjšuje.

Predlagano je črtanje 510. člena ZKP, s čimer se poenostavlja ureditev, hkrati pa se odpravlja tudi morebitna dilema pri razlagi 510. člena kot bodisi *lex specialis* pri brisanju pogojnih obsodb ali kot norme, ki predvideva subsidiarno pristojnost sodišča glede na primarno dolžnost Ministrstva za pravosodje (upoštevajoč zgodovinsko genezo predpisov).

S predlagano spremembo 513. člena ZKP se smiselno upošteva novi varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (71.a člen KZ-1).

518. člen se redakcijsko spreminja tako, da se ustrezno popravijo v njem navedena kazniva dejanja in da se določi obveznost pošiljanja podatkov policiji (namesto Ministrstvu za notranje zadeve); hkrati se črta tudi obveščanje Urada za preprečevanje pranja denarja glede kaznivih dejanj pranja denarja in z njimi povezanih kaznivih dejanj (ki izhaja že iz zakona, ki ureja preprečevanje pranja denarja).

Predvideni so tudi redakcijski popravki, ki so potrebni glede na definicijo oškodovanca in siceršnja pozornost, ki jo predlog novele posveča oškodovancu (v celotnem ZKP je treba zagotoviti dosledno uporabo omenjenega izraza). V 539., 540., 541. in 546. členu ZKP izraz oškodovanec ni uporabljen v smislu žrtve kaznivega dejanja, temveč kot generično ime za upravičenca v postopku za povrnitev škode, rehabilitacijo in uveljavitev drugih pravic oseb, ki so bile neupravičeno obsojene ali jim je bila neutemeljeno vzeta prostost. Iz smiselno enakih razlogov je predvidena tudi sprememba 178. člena ZKP.

V 529.a členu ZKP se popravlja sklicevanje na določbe 522. člena ZKP (ki se tudi spreminja).

539. in 540. člen se redakcijsko prilagajata ureditvi po Zakonu o državnem odvetništvu.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bo po oceni predlagatelja imel finančne posledice v višini 30.000 evrov.

Predlog novele olajšuje pridobitev potrdila o tem, ali je oseba v kazenskem postopku. Do zdaj je bilo to potrdilo mogoče dobiti le osebno na sodišču, v skladu s predlogom pa bo potrdilo mogoče dobiti tudi po pošti, in sicer z osebno vročitvijo v skladu zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, če bo šlo za potrdilo o tem, da je oseba v kazenskem postopku in z navadno pošto, če bo šlo za potrdilo o tem, da oseba ni v kazenskem postopku. Predlagatelj ocenjuje, da zaradi tega ne bo bistvenih finančnih posledic (kvečjemu v znesku 12.000 evrov), po podatkih Vrhovnega sodišča Republike Slovenije so sodišča leta 2014 izdala 30.550 potrdil (utemeljeno je mogoče sklepati, da je velika večina teh potrdil »praznih«). Ob predpostavki, da se bo kar nekaj potrdil tudi v prihodnje prevzelo osebno (zlasti na manjših sodiščih), bi moral biti skupni strošek manjši od 40.000 evrov. Pošiljka, ki se vroča osebno po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, znaša 2€, navadna pošiljka pa znaša 0,40€.

Mogoče je oceniti, da bodo določene finančne posledice nastale zaradi izvajanja Direktive 2012/29/EU (na primer pri obveščanju oškodovancev o njihovih pravicah bo policija morala osvežiti obstoječo brošuro), vendar glede na razpoložljive podatke predlagatelj zaključuje, da bodo tudi ti stroški znašali največ 12.000 evrov.

Pri oceni finančnih posledic za državni proračun je treba upoštevati tudi nove prilive, ki bodo nastali na podlagi oblikovanja namenske proračunske postavke za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam

kaznivih dejanj žrtve kaznivih dejanj. Na podlagi 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP (ki vključuje tudi »plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali v dobrodelne namene«) se trenutno na letni ravni zbere približno 300.000 evrov. Z zagotovitvijo prihodkov tudi na zdaj vzpostavljeno namensko postavko (glede na 13. točko 21. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019) se bo posledično razbremenila integralna postavka za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri državnem pravobranilstvu.

Predlog zakona nima posledic za drugačna javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona so v državnem proračunu zagotovljena na proračunskih postavkah Policije in Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prikaz prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

S predlogom zakona se v slovenski pravni red prenašajo določbe Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ, kot je to razvidno iz priložene korelacijske tabele.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

IMSI lovilec

POLJSKA

Poljsko pravo ne ureja uporabe IMSI lovilca. Sicer pa so institucije kot Pošta, Telekom in Carina dolžne posredovati sodišču ali državnemu tožilcu kakršno koli korespondenco, prenose, podatke, ki pa morajo imeti pomen za kazenski postopek. Institucije, ki delujejo na področju telekomunikacij, morajo na zahtevo sodišča ali državnega tožilca zavarovati elektronske podatke bodisi na opremi, ki vsebuje te podatke, bodisi v informacijskem sistemu ali na nosilcu, vendar ne za dlje kot za 90 dni.

Varovana korespondenca in prenosi morajo imeti pomen za kazenski postopek. Večina podatkov, ki jih je treba posredovati in ki so navedeni v uredbi ministra za infrastrukturo, se ujema z večino podatkov, do katerih je mogoče priti z IMSI lovilcem, izjema so le posnetki telefonskih pogovorov. Slednje je mogoče pridobiti le s soglasjem sodišča, kadar gre za najtežja kazniva dejanja.

FINSKA

Na Finskem policija lahko uporablja IMSI lovilec za potrebe preiskovanja kaznivih dejanj. Navedeno urejata Zakon o policiji in Zakon o prisilnih ukrepih. Oba sta bila pred letom dni spremenjena. Spremenjene različice obeh zakonov vključujejo bolj podrobne določbe glede uporabe IMSI lovilca.

Policija torej lahko uporabi IMSI lovilec zaradi preprečitve kaznivega dejanja, za katerega je zagrožena kazen več kot eno leto zapora. Finski nadzorni organ za področje telekomunikacij pregleda tehnično primernost tovrstne naprave in zagotovi, da ne more imeti škodljivih posledic za opremo ali za javno komunikacijsko mrežo. O uporabi IMSI lovilca odloča policist, ki ima pooblastilo, da lahko aretira ljudi. Nacionalni policijski odbor in vodje enot nadzorujejo tovrstno skrivno zbiranje informacij. Minister za notranje zadeve mora letno poročati parlamentarnemu Varuhu človekovih pravic o uporabi in nadziranju skrivnega zbiranja informacij.

FRANCIJA

Francoska kazenska procesna zakonodaja ne ureja uporabe IMSI lovilca (je pa urejen za področje obveščevalne dejavnosti). Policisti ga torej ne smejo uporabljati pri preiskovanju kaznivih dejanj.

IRSKA

Na Irskem ni posebne zakonodaje, ki bi dovoljevala uporabo IMSI lovilca za potrebe kazenskega preiskovanja. Nadzor poštnih pošilk in elektronske komunikacije sicer odreja minister, pri čemer se lahko posvetuje s sodnikom. Tovrstni nadzor lahko traja največ tri mesece in se lahko podaljša še za največ tri mesece.

NEMČIJA

Nemški Zakon o kazenskem postopku ureja uporabo IMSI lovilca (100.i člen). Za uporabo mora obstajati utemeljen sum, da je nekdo storilec ali sotorilec težjih kataloško navedenih kaznivih dejanj. Uporablja se lahko za pridobitev številke mobilnega telefona in kartice ter za pridobitev lokacije mobilnega telefona, izrecno pa je prepovedana uporaba podatkov, pridobljenih iz »jedra zasebnega življenja«. Ukrep lahko odredi sodišče na predlog državnega tožilca. Če obstaja neposredna nevarnost, odredbo lahko izda državni tožilec, vendar jo mora sodišče v roku treh dni potrditi.

Ureditev posegov v zaupnost odnosa med odvetnikom in stranko

NEMČIJA

Nemška ureditev (Zakon o kazenskem postopku, Strafprozesordnung; StPO) prepoveduje zaseg naslednjih predmetov oziroma spisov (para. 97 StPO):

- (1) dopisovanja med obdolžencem in osebami, ki imajo položaj privilegiranih prič (para. 52 in 53 StPO), med katere sodijo bližnji obdolženca (privilegij zaradi osebne razmerja z obdolžencem, para. 52 StPO) in osebe, ki uživajo privilegij zaradi varstva poklicne ali druge tajnosti (para. 53 StPO), med katere sodi tudi zagovornik obdolženca ali odvetnik (2. in 3. točka prvega odstavka para. 53 StPO);
- (2) zapiskov oseb, ki uživajo privilegij zaradi varovanja poklicne tajnosti, o podatkih, ki jim jih je zaupal obdolženec ali o podatkih, za katere izvedbo v okviru opravljanja svojega poklica;
- (3) drugih predmetov, vključno z medicinsko dokumentacijo, ki sodijo v sfero privilegija zaradi varovanja poklicne tajnosti.

Te omejitve veljajo načeloma le za zaseg omenjenih predmetov in spisov v posesti oseb, ki uživajo privilegij (drugi odstavek para. 97 StPO).

Osebe, ki lahko odrečejo izpovedovanje (obdolženec in privilegirane priče, med katere sodijo tudi odvetniki), niso zavezane k izročitvi predmetov, tudi če so lahko predmet zasega (para. 95 StPO). Hkrati so prepovedani preiskovalna dejanja in ukrepi neposredno zoper nekatere kategorije oseb, ki so zavezane k varstvu zaupnih podatkov, med drugim tudi zoper odvetnike (para. 160a StPO). Prepoved velja, če je mogoče pričakovati, da bodo z dejanji pridobljeni podatki, glede katerih velja pravica odreči pričanje. Tako pridobljeno gradivo se ne sme uporabiti in ga je treba uničiti brez odlašanja. Če preiskovalno dejanje ali ukrep vendarle poseže tudi v položaj določenih privilegiranih prič (med katere sodijo tudi odvetniki), je treba pri odrejanju in izvajanju ravnati v skladu z načelom sorazmernosti; enako velja tudi pri odločitvi, ali uporabiti tako zbrano gradivo v dokaznem postopku. Te omejitve ne veljajo, če so osebe, sicer zavezane k varstvu zaupnih podatkov, osumljene kaznivega dejanja ali udeležbe pri kaznivem dejanju.

ŠVICA

Švicarski StPO v para. 171 ureja pravico odreči izpovedovanje priče zaradi varstva zaupnosti podatkov. Med osebe, ki imajo to pravico, uvršča švicarski zakon tudi odvetnike in zagovornike. Pravice odreči pričanje ni, če obstaja dolžnost posredovati podatke ali če jih pristojna oseba odveže dolžnosti varovati zaupnost podatkov.

Omejitve glede zasega predmetov veljajo ne glede na lokacijo in nastanek predmeta zasega (para. 264 StPO). Prepoved zasega predmetov velja za dokumente, ki se uporabljajo v komunikaciji med obdolžencem in njegovim zagovornikom, predmete in listine, ki se nanašajo na komunikacijo med obdolžencem in drugimi osebami, ki se lahko odrečejo pričanju (in niso same obdolženci v istem postopku) ter za predmete in listine, ki se nanašajo na komunikacijo med tretjimi osebami in njihovimi odvetniki, ki niso sami obdolženci v kazenski zadevi. Če imetnik predmetov ali listin trdi, da velja prepoved njihovega zasega, se zaseženi predmeti ali listine zapečatijo. Odločitev o tem, ali naj se zaseženi predmeti ali listine uporabijo, sprejme sodišče (para. 248 StPO).

Para. 265 StPO določa splošno edicijsko dolžnost in njene izjeme, med katere sodijo obdolženec in osebe, ki lahko odrečejo izpovedovanje.

Varstvo zaupnih podatkov pri prestrezanju komunikacij (para. 271 StPO) zagotavlja sodišče. Če se prestrezanje komunikacij izvaja zoper osebo, ki je zavezana k varstvu zaupnih podatkov, je treba zagotoviti, da z zaupnimi podatki niso seznanjeni organi preiskovanja, kar se zagotovi tako, da se podatki hranijo ločeno. Prestrezanje je dovoljeno le, če je podan utemeljen sum, da je oseba, zavezana k varstvu osebnih podatkov, storila kaznivo dejanje in obstajajo utemeljene okoliščine, ki narekujejo prestrezanje komunikacij. Če se ukrep izvaja zoper druge osebe, se podatki, ki jih posreduje oseba, zavezana k varstvu zaupnosti podatkov, uničijo. Ukrepe, s katerimi se zagotovi varstvo zaupnih podatkov, mora odrediti sodišče (para. 274 StPO).

KANADA

Omejitve zasega, pregleda ali prepisovanja listin (tudi kot nosilcev elektronskih podatkov, člen 321 Kazenskega zakonika), ki vsebujejo zaupne podatke iz razmerja med odvetnikom in določeno stranko, določa člen 488.1 Kazenskega zakonika. Če odvetnik izjavi, da listina vsebuje zaupne podatke, mora policija zaseženo listino dati v ovitek in zaseči ter posebej shraniti. Odvetnik lahko v roku 14 dni

zahteva, naj o uporabi zasežene listine odloči sodišče. Sodišče lahko – po potrebi po opravljenem naroku in pregledu listine – odloči:

(i) da se vsebina listine ne razkrije, listina ponovno zapečati in vrne odvetniku ali stranki;

(ii) da se vsebina listine razkrije in izroči uradni osebi, ki je listino zasegla, pri tem pa po potrebi določi omejitve in pogoje njene uporabe, ki se zdijo sodišču primerni.

V primeru zahteve za izročitev predmetov, listin ali podatkov – tudi v elektronski obliki – (člen 487.012 Kazenskega zakonika) ali v primeru odreditve prestrežanja komunikacij (člen 186 Kazenskega zakonika) sme sodišče v odredbi določiti ukrepe, ki so potrebni, da se zagotovi varstvo zaupnega razmerja med odvetnikom in njegovimi strankami. Dodatno Kazenski zakonik v primeru zahteve za izročitev omogoča sodišču, da ne odredi izročitve listin ali podatkov, ki so zaupne narave (člen 487.015 Kazenskega zakonika), v primeru prestrežanja komunikacij pa, da se smejo zaupni podatki, pridobljeni pri prestrežanju, uporabiti kot dokaz le s privolitvijo osebe, ki je zavezana varstvu zaupnosti podatkov.

Ločena mnenja sodnikov

ANGLIJA IN WALES

V večini primerov odloča sodnik posameznik, kadar pa odloča senat sodnikov, je možnost podajanja sodnikovega mnenja omejena bodisi z zakonom ali s precedensom.

Kadar sodišča odločajo v senatih, so ti največkrat sestavljeni iz »poklicnega« sodnika (funkcionarja) in dveh sodnikov porotnikov (laikov); t.i. *tribunals*. Vprašanje možnosti vplivanja sodnikov laikov na sestavljanje sodbe je bilo obravnavano v zadevi *Anglian Home Improvements Ltd v. Kelly* ([2005] ICR 242). Iz omenjenega primera sledi, da mora v primeru neenotnega senata »poklicni« sodnik oblikovati sodbo tako, da vzame v obzir tudi argumente, ki izražajo nestrinjanje z odločitvijo in da poskrbi, da so takšni argumenti korektno povzeti v sodbi. »Poklicni« sodnik mora oblikovati sodbo tudi takrat, kadar je sam v manjšini (*Smith v. Safeway*, [2004] IRLR 456). Zakonodaja pri tribunalah ne predvideva ločenih manjšinskih in večinskih mnenj, kadar odločitev ni soglasna.

Pritožbeno sodišče (*The Court of Appeals*) je razdeljeno na civilni in kazenski oddelek. Na civilnem oddelku sodniki lahko podajo ločeno odklonilno ali pritrtilno mnenje. Na kazenskem oddelku so ločena mnenja možna le glede pravnih vprašanj in le z dovoljenjem predsednika senata (podlaga za ločena mnenja je določena v zakonu). *The Divisional Court*, ki je sodišče prve stopnje, dovoljuje le izdajo enotne sodbe. Če sodniki niso soglasni, se zadeva preda senatu treh sodnikov, ki opravi narok. *The Privy Council* prav tako dopušča, da kateri koli član senata, ki je prisoten na zaslišanju lahko izda odklonilno ločeno mnenje (podlaga za ločena mnenja je določena v zakonu). Na Vrhovnem sodišču (*The Supreme Court*) so senati vselej sestavljeni iz lihega števila sodnikov in posamezni sodnik lahko poda ločeno mnenje.

Večinske odločbe so se uveljavile v 16. stoletju. Parlamentarna tradicija svobodnega izražanja mnenj je pomenila, da je pravosodni odbor Lordske zbornice (*House of Lords*) v praksi dopuščal odklonilna ločena mnenja, vendar pa sodbe niso bile javno objavljene vse do leta 1850. Vrhovno sodišče zdaj nadaljuje to tradicijo možnosti podajanja ločenih mnenj.

V kazenskih sodbah naj bi prevladala enotnost jezika, tako da sodbe odražajo jasnost, gotovost in preprostost (Lord Griffiths v zadevi *R v. Howe*, [1987] 2WLR 568). Spodbujajo naj se enotne sodbe,

kjer pa soglasje ni možno, naj imajo člani možnost, da podajo ločeno mnenje (takšno stališče zastopa npr. Baronesa Hale). Tako je pravo bolj fleksibilno, prav tako pa se sodniki lažje poistovetijo z odločitvami, ali lahko podajo svoje argumente. Na ta način se tudi omogoča razvoj prava. Občasno se zgodi, da ločeno mnenje s težo argumenta na dolgi rok prevlada (npr. odklonilno ločeno mnenje Lorda Atkina v zadevi *Liveridge v. Anderson*, [1941] UKHL1, je danes splošno sprejeto kot pravilna razlaga zakona).

LITVA

Pravica sodnika, ki se ne strinja s stališčem večine sodnikov glede odločitve v zadevi, da razglasi odklonilno ločeno mnenje, je odraz njegove notranje neodvisnosti pri izvrševanju pravičnosti. V litvanskem pravnem redu imajo to pravico sodniki splošne pristojnosti in sodniki upravnih sodišč, torej sodniki, ki sodijo v kazenskih, pravnih in upravnih zadevah, in sicer na vseh ravneh sodnega odločanja, vključno z Ustavnim sodiščem. Ločeno mnenje se priloži v spis. V obdobju 2009 – 2013 so na primer sodniki podali 45 odklonilnih ločenih mnenj (28 ločenih mnenj so podali ustavni sodniki, osem ločenih mnenj so podali civilni sodniki, šest ločenih mnenj so podali kazenski sodniki, tri ločena mnenja pa so podali upravni sodniki).

HRVAŠKA

V Republiki Hrvaški so pritrtilna ločena mnenja objavljena skupaj z drugimi sodnimi odločitvami v bazi sodnih odločb, ki jo vzdržuje Vrhovno sodišče Republike Hrvaške. Odklonilna ločena mnenja pa se zaprejo v posebno ovojnico in se hranijo v spisu, kar je utemeljeno z imuniteto sodnikov, dejstvom, da sodnikov ni mogoče preganjati zaradi stališč, ki so jih izrazili pri sojenju ali zaradi glasovanja pri sojenju in z zunanjo neodvisnostjo sodnikov. Načelna pravna mnenja, ki jih poda Vrhovno sodišče Republike Hrvaške, se objavijo v zbirki sodnih odločb.

POLJSKA

Dovoljena so tako pritrtilna kot tudi odklonilna ločena mnenja v kazenskih in upravnih sodnih postopkih, in sicer na vseh ravneh sodnega odločanja. Pritrdilna ločena mnenja se nanašajo na obrazložitev sodbe. Obrazložitev sodbe se oblikuje le na zahtevo stranke ali po uradni dolžnosti, torej kadar je izdano ločeno mnenje.

Postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev

AVSTRIJA

Avstrija ima mednarodno kazenskopravno pomoč, kamor sodi tudi institut izročitve, urejeno v Zveznem zakonu z dne 4. decembra 1979 o izročitvi in pravni pomoči v kazenskih zadevah (Bundesgesetz vom 4. december 1979 über die Auslieferung und die Rechtshilfe in Strafsachen - v nadaljevanju: ARHG). Izročitveni postopek je razdeljen na dve fazi in sicer sodno fazo ter politično fazo. Avstrijski zakon sprejema sistem sodnega veta, saj negativna odločitev sodišča zavezuje izvršilno vejo oblasti. Politična odločitev o dovolitvi oziroma izročitvi izročitve je v pristojnosti Zveznega ministrstva za pravosodje Republike Avstrije.

Avstrijski zakonodajalec je v zakonu uredil vsa temeljna načela ekstradicijskega prava, kot so načelo ekstradibilnosti, načelo dvojne kaznivosti, načelo specialnosti, ne bis in idem, ter določene omejitve, ki so vezane na osebo (kot je prepoved izročanja lastnih državljanov), omejitve, vezane na kaznivo dejanje (prepoved izročanja za politična, vojaška in fiskalna dejanja) itd. Eden izmed razlogov za

neizročitev osebe je tudi obstoj suma, da kazenski postopek v državi prosilki ne bo oziroma ni bil voden skladno z načeli 3. in 6. člena Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin oziroma da bo kazen oziroma varnostni ukrep, izrečen ali predviden v državi prosilki, izvršen na način, ki ni skladen z zahtevami 3. člena Konvencije (paragraf 19 ARHB). Prav tako se izročitev osebe ne dovoli, če bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki kazensko preganjana zaradi svoje narodnosti, rase, vere, pripadnosti posamezni etični ali socialni skupini, narodnosti ali političnega prepričanja ali bi bilo pričakovati, da bi bila v slabšem položaju zaradi katerega od teh razlogov. Skladno z avstrijsko zakonodajo o zakonsko določenih pogojih za izročitev in dovoljenosti izročitve presoja sodišče (paragraf 31 ARHB). Avstrijsko sodišče izčrpno presoja dopustnost izročitve tako z vidika pravnih vidikov, vključno z vsemi predpostavkami in ovirami za izročitev osebe, kot te izhajajo iz meddržavnih sporazumov, posebej s področja azilnega prava in z vidika osebnih pravic osebe, zagotovljenih z zakonom in zvezno ustavo (paragraf 33 ARHB).

V drugi fazi o izročitvi odloča zvezni minister za pravosodje, in sicer skladno z meddržavnimi sporazumi in načeli meddržavnih pravih razmerij, upoštevajoč interese in obveznosti Avstrije po mednarodnem pravu. Minister za pravosodje izročitev zavrne, če je bila ta pravnomočno izrečena za nedopustno (paragraf 34 ARHB).

VELIKA BRITANIJA

V Veliki Britaniji je izročitveni postopek urejen v Izročitvenem zakonu (Extradition Act 2003). O izročitvi odloča sodišče (»magistrate court«), pri čemer med drugimi pogoji za izročitev presoja tudi obstoj okoliščin, ki bi lahko vodile do zaključka, da izročitev ne bi bila skladna s Konvencijo Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Tako 87. člen britanskega izročitvenega zakona določa da sodnik presoja, ali bi bila izročitev osebe skladna s Konvencijskimi pravicami v smislu Zakona o človekovih pravicah iz leta 1988. Če sodnik ugotovi, da izročitev osebe ne bi bila skladna z navedenim zakonom, odredi izpustitev osebe, če pa je odločitev pozitivna, zadevo odstopi v odločanje izvršilnemu organu (Secretary of State). V drugi fazi o izročitvi tako odloča tudi izvršilna oblast (Secretary of State), vendar pa presoja druge razloge za zavrnitev izročitve, in sicer okoliščino smrtne kazni, načelo specialnosti in predhodno izročitev osebe iz druge države ali s strani Mednarodnega kazenskega sodišča (93. člen EA).

NEMČIJA

Nemški Zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah (Gesetz über die Internationale Rechtshilfe in Strafsachen – v nadaljevanju: IRG), ki se uporablja komplementarno in subsidiarno z mednarodnimi pogodbami ureja tudi postopek izročitve, ob smiselni uporabi Zakona o kazenskem postopku (Strafprozesordnung).

Nemška zakonodaja določa dvotirni postopek izročitve, ki se deli na sodno fazo in postopek pred upravnimi organi. V zakonu so določena vsa temeljna načela izročitvenega prava. Poleg drugih pozitivnih predpostavk za izročitev in predpisanih ovir za izročitev se izročitev ne dovoli, če obstajajo resni razlogi za sum, da bo oseba v državi prosilki kazensko preganjana ali kaznovana zaradi svoje rase, vere, državljanstva, pripadnosti posamezni socialni skupini, zaradi političnih prepričanj, ali zato ker bi se osebi zaradi teh razlogov položaj poslabšal.

Seznanjanje osebe z izročitvenim postopkom, zaslišanje osebe in ugotavljanje ostalih formalnosti je v pristojnosti sodnika pristojnega okrajnega sodišča (»Amtsgericht«). Izročitev se lahko dovoli le v

primeru, da jo sodišče oceni kot dopustno (paragraf 12 IRG). O dopustnosti izročitve v primerih, ko oseba nasprotuje izročitvi, odloča pristojno višje deželno sodišče (»Oberlandesgericht«; paragraf 32 IRG), ki odloča tudi o vseh predpostavkah in ovirah za izročitev.

Po končanem postopku pred sodiščem se postopek izročitve nadaljuje pred upravnimi organi. Najvišji organ za dovolitev izročitve je zvezni minister za pravosodje, pristojnost za odločanje pa je lahko prenesena tudi na pristojni organ posamezne zvezne dežele, kar je bilo realizirano z Zakonom o prenosu pristojnosti iz leta 1993. Odločitev ministra oziroma pristojne deželne vlade je zadnja instanca v fazi odločanja, saj zakon ni predvidel nobenega pravnega sredstva zoper odločbo ministra.

HRVAŠKA

Hrvaška ima urejen postopek izročitve v Zakonu o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah (ZOMPO z dne 10. decembra 2004). Postopek izročitve je dvofazen, in sicer v prvi fazi odloča o izpolnjevanju pogojev za izročitev sodišče, v drugi fazi pa minister za pravosodje. Skladno s 57. členom ZOMPO minister izda odločitev, s kateri izročitev dovoli ali ne dovoli. Pri tem lahko poleg pogoja načela specialnosti navede državi prosilki tudi druge pogoje za izročitev. Zoper odločitev ministra pritožba ni dopustna. Kot izhaja iz komentarja zakona minister za pravosodje odločitev o dovolitvi oziroma nedovolitvi izročitve sprejme na podlagi svoje diskrecijske ocene.

BELGIJA

V Belgiji je izročitveni postopek urejen v Zakonu o izročitvah (Extradition Act z dne 15.3.1974). Eden izmed razlogov za zavrnitev izročitve je tudi obstoj resne nevarnosti, da bi bila oseba v primeru izročitve državi prosilki podvržena očitnim kršitvam sodnega varstva, mučenju ali nehumanemu in ponižujočemu ravnanju (section 2bis). V postopku izročitve najprej odloča pristojno sodišče (regional court), pri čemer o pritožbi odloča pritožbeno sodišče (Indictment division of Court of appeal). Slednje tudi ugotavlja obstoj zakonskih predpostavk za izročitev in obstoj ovir za izročitev, o čemer izda svoje mnenje, ki ga posreduje ministru za pravosodje, ki odloči o izročitvi.

ITALIJA

V Italiji je izročitveni postopek urejen v členih 696 do 722 Zakona o kazenskem postopku (Codice de Procedura Penale). O pozitivnih predpostavkah za izročitev in ovirah za izročitev odloča prizivno sodišče (Corte di appello). Navedeno sodišče med drugim lahko zavrne izročitev, če je oseba bila ali bi z izročitvijo lahko bila podvržena postopku, ki ne zagotavlja spoštovanja temeljnih pravic. Odločitev prizivnega sodišča se lahko izpodbija pred kasacijskim sodiščem. Če je pravnomočna odločitev sodišča pozitivna, minister podpiše nalog za izročitev.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona določa nekatere poenostavitve v poslovanju pristojnih organov v predkazenskih in kazenskih postopkih ter določa pravne podlage za njihovo učinkovitejše delovanje (natančneje so naštet pri 2.1 Cilji predloga zakona).

Olajšuje se pridobitev potrdila o tem, ali je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku (potrdila ne bo treba iskati osebno na sodišče oziroma tam zaprositi zanj, oboje bo možno prejeti tudi po pošti).

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Nekoliko se spreminjajo možnosti oziroma podatki, ki so potrebni za pridobitev potrdila o tem, ali je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike:

/

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo:

/

6.4 Presoja posledic na socialnem področju:

Sistemsko se ureja položaj oškodovancev v kazenskem postopku, in sicer z implementacijo Direktive 2012/29/EU. Učinki bodo zlasti v bolj obzirnem delu z žrtvami kaznivih dejanj (individualna ocena ogroženosti, obveščanje o pravicah itd.).

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja:

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

/

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval noben zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

8. ZNESEK PLAČILA, KI GA JE ZUNANJI STROKOVNJAK OZIROMA PRAVNA OSEBA PREJELA ZA NAMEN PRIPRAVE ZAKONA

Glede na prejšnjo točko, za pripravo predloga zakona ni bil plačan noben honorar.

9. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Datum pošiljanja v strokovno usklajevanje: 26. 10. 2018 (20. 12. 2018, ko je bilo gradivo poslano v medresorsko

usklajevanje, so bili z njim seznanjeni tudi udeleženci strokovnega usklajevanja)

Med postopkom strokovnega usklajevanja so se predstavniki Ministrstva za pravosodje sestali s predstavniki Ministrstva za notranje zadeve oziroma Policije, s predstavniki Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije in Odvetniško zbornico Slovenije dne 20. 4. 2016.

Predlog zakona je bil obravnavan tudi na okrogli mizi 21. 11. 2018, ki sta jo na Pravni fakulteti v Ljubljani organizirala OZS in Odvetniška akademija OZS.

Večina rešitev iz predloga novele je bila dejansko strokovno usklajevana tudi že v času priprave prejšnje novele.

V razpravo so bili vključeni Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) oziroma Policija, Odvetniška zbornica Slovenije (OZS), Vrhovno državno tožilstvo RS (VDT), Vrhovno sodišče RS (VSRS), Varuh človekovih pravic RS (VČP), Informacijski pooblaščenec (IP), Banka Slovenije (BS), Državno odvetništvo, Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, Slovensko sodniško društvo, Društvo državnih tožilcev Slovenije (DDTS), Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Društvo poravnalcev Slovenije v kazenskih zadevah, Društvo kriminalistov Slovenije, Sodni svet, Državnotožilski svet in Združenje občin Slovenije.

V razpravo so bili vključeni Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) oziroma Policija, Odvetniška zbornica Slovenije (OZS), Vrhovno državno tožilstvo RS (VDT), Vrhovno sodišče RS (VSRS), Varuh človekovih pravic RS (VČP), Informacijski pooblaščenec (IP), Banka Slovenije (BS), Državno odvetništvo, Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, Slovensko sodniško društvo, Društvo državnih tožilcev Slovenije (DDTS), Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Društvo poravnalcev Slovenije v kazenskih zadevah, Društvo kriminalistov Slovenije, Sodni svet, Državnotožilski svet in Združenje občin Slovenije.

Mnenja, predloge in pripombe so podali Ministrstvo za notranje zadeve oziroma Generalna policijska uprava, Odvetniška zbornica Slovenije, Vrhovno državno tožilstvo RS, Vrhovno sodišče RS, vodje kazenskih oddelkov slovenskih višjih sodišč, Višje sodišče v Mariboru, Okrožno sodišče v Mariboru, Okrožno sodišče v Novem mestu, Okrožno sodišče v Kopru, Okrožno sodišče v Ljubljani, Okrožno sodišče v Novi Gorici, Okrožno sodišče na Ptuj, Okrajno sodišče v Ljubljani, Varuh človekovih pravic RS, Informacijski pooblaščenec, Banka Slovenije, Državnotožilski svet, Društvo državnih tožilcev Slovenije, izr. prof. dr. Primož Gorkič in izr. prof. dr. Aleš Završnik.

Poleg navedenih so pripombe podali tudi Komisija za državno ureditev Državnega sveta Republike Slovenije, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), Zbornica kliničnih psihologov, Združenje za informatiko in telekomunikacije Gospodarske zbornice Slovenije (GZS), CNVOS in posamezne fizične osebe.

Pripombe MNZ (Policije), ki niso bile upoštevane, so bolj predstavljene v prilogi 2 vladnega gradiva.

**BISTVENA MNENJA, PREDLOGI IN PRIPOMBE, KI NISO BILI UPOŠTEVANI, TER RAZLOGI ZA NEUPOŠTEVANJE
GLEDE NA SKLOPE PREDLAGANIH REŠITEV:**

SPLOŠNO

OZS

Predlog spremembe ZKP-N naj se omeji samo na implementacijo Direktive 2012/29/EU ter odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije ter ESČP. Predlog ZKP-N je omejen na bistvene rešitve, ki so strokovno usklajene, najbolj problematizirane rešitve so bile črtane.

Državnotožilski svet

Tako pomembnih sprememb ne bi smeli sprejemati hitro, temveč celovito, premišljeno in s tresočo roko. Večina predloga ZKP-N je bila strokovno usklajevana že v prejšnjem mandatu, najbolj problematizirane rešitve pa so bile tokrat črtane.

7.1 DIREKTIVA 2012/29/EU

8. člen (jezik v postopku)

VDT

VDT glede omejitve pravice do uporabe lastnega jezika meni, da je lahko določba sporna z vidika Ustave, ZKP pa na več točkah odstopa od tega pravila, kar kaže na neskladnost ureditve. Direktivo bi bilo treba razlagati tako, da se pravica do tolmačenja/prevajanja veže na trenutek, ko začne dejavnost državnih organov pomembno vplivati na pravice udeleženih oseb. Izraz »policijsko zaslišanje« iz 7. člena Direktive bi bilo treba razumeti tudi kot zbiranje obvestil od oškodovanca. Po mnenju VDT je člen neskladen tudi pri obravnavanju oseb v primerljivih položajih (glede na 19. člen ZNPPol ter 62. člen ZUP). Ker pravica do uporabe svojega jezika obdolžencev in oškodovancev ter pravica drugih oseb ne temeljita na popolnoma enakih osnovah, po mnenju VDT peti odstavek preširoko določa krog upravičencev do ugovora. Sedmi odstavek 82. člena ZKP določa samo, da se ugovori zoper vsebino zapisnika vpišejo v zapisnik, kar po mnenju VDT ne zagotavlja postopka za presojo ugovora izpodbijanja odločitve, ki mora biti vzpostavljen po sedmem odstavku 7. člena Direktive 2012/29/EU in petem odstavku 3. člena Direktive 2010/64. Podali so tudi predlog za spremembo besedila. Predlog VDT je pretežno dodaten predlog, kako spremeniti že veljavno ureditev, zato ni predmet novele ZKP-N, deloma je tudi preširok (npr. v delu, ki se nanaša na zbiranje obvestil). V skladu z Direktivo 2012/29/EU se pravica do prevajanja/tolmačenja za oškodovanca ureja smiselno enako kot pravica osumljenca (ki jo zagotavlja Direktiva 2010/64/EU o pravici do tolmačenja in prevajanja, implementirana z novelo ZKP-M).

VS RS

VS RS meni, da je pravica do prevajanja oškodovancem v predlogu novele zagotovljena v večji meri kot zahteva Direktiva, za kar po njihovi oceni ni razlogov, saj bi prevajanje celotnih sodnih odločb kazenski postopek zavleklo in podražilo. Menijo tudi, da bi bilo potrebno predpisati postopek odločanja o ugovoru in predvideti posledice, ki jih bo ugovor imel na nadaljnji potek postopka. Deloma smo predlog upoštevali, v skladu z Direktivo 2012/29/EU se pravica do prevajanja/tolmačenja za oškodovanca ureja smiselno enako kot pravica osumljenca (ki jo zagotavlja Direktiva 2010/64/EU o pravici do tolmačenja in prevajanja, implementirana z novelo ZKP-M).

18.a člen (obzirno ravnanje)

VDT

VDT meni, da je določba nepotrebna, saj je pravica do spoštovanja človekove osebnosti in njegovega dostojanstva človekova pravica, ki se izvršuje neposredno na podlagi 21. člena Ustave. Gre za implementacijo Direktive 2012/29/EU (npr. pravica biti razumljen), hkrati je ocenjeno, da je takšno vodilo potrebno tudi na zakonski ravni.

VS RS

VS RS meni, da zapis deklaratorne določbe v zakonu ni potreben, saj so organi in drugi udeleženci kazenskega postopka z navedenimi osebami, kadar je to potrebno zaradi njihovih lastnosti, dolžni skrbno in obzirno ravnati že zdaj. Gre za implementacijo Direktive 2012/29/EU (npr. pravica biti razumljen), hkrati je ocenjeno, da je takšno vodilo potrebno tudi na zakonski ravni.

52. člen (podaljšanje roka za zasebno tožbo)

OZS

Nasprotujejo podaljšanju roka za zasebno tožbo na šest mesecev. Z navedeno rešitvijo se izboljšuje položaj oškodovancev oziroma zasebnih tožilcev, tudi npr. pri kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost, ki se zaradi povezanosti med storilcem in oškodovancem sicer preganjajo na predlog (glede na bližino storilca in oškodovanca je smiselno, da ima slednji več časa za premislek). Gre za spremembo, ki je del širše usmeritve ZKP-N, torej izboljšanja položaja oškodovancev kaznivih dejanj.

60. člen (subsidiarni pregon)

VDT

VDT meni, da glede na to, da je predlagana ureditev enaka kot v primeru, ko je oškodovanec o zavrženju ovadbe oziroma odstopu od pregona izvedel iz obvestila tožilstva oziroma sodišča, obstaja možnost, da se ta odstavek črta in določi splošno pravilo: »Oškodovanec ima pravico začeti oziroma nadaljevati pregon v tridesetih dneh, odkar je izvedel, da je državni tožilec zavrgel ovadbo ali odstopil od pregona.«. Gre za redakcijsko pripombo, ki ne vpliva na samo vsebino, tudi iz redakcijskega vidika pa ni nujno potrebna.

65. člen (mladoletni oškodovanec – spolni delikti)

VDT

VDT izpostavlja, vprašanje ali sme biti pooblaščenec mladoletnega oškodovanca navzoč pri zaslišanju osumljenca in ali bo lahko kvalitetno oblikoval premoženjskopравни zahtevek, preden bo dobil vpogled v spis sodišča. Nadalje VDT meni, da četrti odstavek neustrezno uvaja pogoje za določitev žrtve s posebnimi potrebami glede na direktivo - ni treba navajati dodatnega pogoja zaupanja. VDT izpostavlja, da zakon ne pozna izraza »organ, ki vodi predkazenski postopek«, namesto tega predlaga izraz »pristojni organ«. VDT dodatno podaja predlog, da se črta beseda »neželenim« ter »uspešne« zaradi samoumevnosti. Prisotnost pooblaščenca oškodovanca pri zaslišanju slednjega v predkazenskem postopku predstavlja nadstandard glede na veljavno ureditev. Zaslihanje osumljenca pred policijo v predkazenskem postopku se glede pravic oškodovanca ne spreminja. Predlog je deloma upoštevan (črtan pogoj zaupanja). Predlagana ureditev je bolj jasna (predkazenski postopek vodi državni tožilec, ko preide v sodno fazo, pa pristojno sodišče). Ob črtanju besede »neželenim« bi bila možna interpretacija, da je treba omogočiti izogibanje vsem stikom, izraz »uspešne« sledi uveljavljeni terminologiji ZKP.

Okrožno sodišče v Novi Gorici

Okrožno sodišče v NG predlaga, da se za namen 65. člena ZKP oblikuje poseben seznam odvetnikov, ki bodo sprejeli naloženo zadolžitev in skrbeli za pravice mladoletnih oškodovancev. Sprememba 65. člena ZKP ne posega v siceršnjo ureditev imenovanja zagovornikov po uradni dolžnosti. Oblikovanje posebnega seznama zagovornikov, ki bi skrbeli za pravice mladoletnih oškodovancev, bi bilo smiselno, kolikor bi predhodno izvedli sistemske spremembe z vidika specializacije, kar pa ni predlog novele ZKP-N.

VČP

Zakon naj poudari potrebo po specializaciji odvetnikov, pooblaščenec mladoletnih oškodovancev. Ocenjeno je, da to ni predmet ZKP, hkrati pa tudi ne bi bilo smiselno na zakonski ravni pretirano omejiti pogojev za pooblaščenca mladoletnih oškodovancev, dokler v praksi dejansko ni večjega števila pooblaščenec, ki bi te pogoje izpolnjevali.

65.a člen (obveščanje oškodovanca)

VDT

VDT predlaga, da se v 5. alineji prvega odstavka namesto možnosti za povrnitev škode, poda obvestilo o možnosti za uveljavitev »premoženjskopravnega zahtevka«. Nadalje meni, da se namesto dveh določb o poduku lahko v prvi odstavek tega člena z dodatno alinejo določi splošno pravilo o poduku glede dolžnost obveščanja o spremembi naslova in pravici do prevzema pregona. Opozarja tudi, da zakon ne zagotavlja pravice do prejema zadostnih informacij za odločitev oškodovanca, ali naj zahteva presojo negativne odločitev, in pravice do poduka o tem. Gre za vprašanje vpogleda v tožilski spis, ki je urejen v prvem odstavku 181. člena ZDT-1, pri čemer je odločitev o dopustitvi vpogleda odvisna od diskrecije vodje tožilstva pri presoji interesov postopka. Določba sedmega odstavka je po mnenju VDT nejasna in odvečna. Ne gremo samo za premoženjsko-pravni zahtevek v ožjem pomenu besede, temveč tudi za možnosti po ZOZKD. Ocenjeno je, da je že vključena rešitev bolj primerna. Ocenjeno je tudi, da je problem moč rešiti s primerno obrazloženimi sklepi o zavrženju ovadb.

IP

IP je termin »obveščanje prek spletnih strani« označil kot preširok, saj omogoča interpretacijo, da je dopustno na spletnih straneh javno objavljati podatke o poteku predkazenskega postopka, kar bi bilo nesorazmerno. IP meni, da bi določba morala vključevati jasno zahtevo do ustrezne identifikacije oškodovanca pri sporočanju podatkov preko spletne aplikacije. Na zakonski ravni ne bi bilo smiselno pretirano zamejiti možnost obveščanja oškodovancev, treba je namreč upoštevati tudi možnost, da se v primerih večjega števila oškodovancev (ki morebiti niti niso povsem znani in se jih poskuša tudi obvestiti o možnosti vključitve v postopek) slednje obvešča brez podrobnih in občutljivih podatkov (npr. v primeru terorističnega napada).

VČP

Zlasti v primeru dolgotrajnejšega reševanja ovadbe bi moral biti vlagatelj ovadbe (tudi oškodovanec) obveščen o poteku obravnave vložene ovadbe. Novi 65.a člen določa, da ima oškodovanec pravico do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka. Pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku ga s pravico seznaniti in to ustrezno zabeleži na način, da se s tem lahko seznanijo policija, pristojni državni tožilec oziroma sodnik. Ocenjeno je, da navedena rešitev zadeva tudi situacije, kakršno opisuje VČP.

BS

BS predlaga, da se izrecno določi, kdo šteje za pristojni organ v posamezni fazi predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter da se oškodovancu na podlagi tega člena posredujejo tudi taksativno ali vsaj primeroma naštetih osebni ali zaupni podatki. Kdo je pristojni organ, je razvidno glede na fazo (pred)kazenskega postopka. Ker gre tu za obveščanje, je ocenjeno, da zadošča pojasnilo v obrazložitvi in da preveč podrobno normiranje ne bi bilo smiselno. Člen že predstavlja ustrezno pravno podlago za obveščanje oškodovanca glede podatkov, ki so navedeni v samem členu ali do katerih je oškodovanec upravičen na podlagi drugih določb ZKP.

66. člen (obveščanje o spremembi naslova oškodovanca)

VDT predlaga zakonsko ureditev situacije, ko odločb in drugih pisanj ni bilo mogoče osebno veljavna vročiti. Predlog VDT je zakonsko pooblastilo za vročanje po elektronski oglasni deski državnega tožilstva, če se vsi drugi načini vročanja izkažejo za neuspešne. Predlagana rešitev je preveč stroga z vidika zagotavljanja pravic oškodovanca (fikcija, ki bi dejansko pomenila, da oškodovanec izgubi možnost subsidiarnega pregona). Posledično gre v nasprotju s cilji, ki jih zasleduje novela ZKP-N.

84. člen (snemanje zaslišanj)

VDT

VDT meni, da določba prvega odstavka sodi v dela zakona, ki ureja zaslišanje prič. Ocenjeno je, da je bolj smiselna umestitev v 84. člen ZKP.

IP

IP izpostavlja spornost določbe, po kateri bi bila priča, mlajša do 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz 3. odstavka 65. člena, vedno zvočno ali zvočno-slikovno posneta, saj ob tem zastavlja vprašanje ustreznosti ureditve, ki ob velikem posegu v zasebnost ne zagotavlja varovalk, preko katerih bi se zagotavljala presoja ustreznosti in potrebnosti posega. Nadalje pa izpostavlja vsebino obstoječega 8. odstavka, ki ob odsotnosti zakonske določbe, da se v takšnih primerih zaslišanje ne ponovi pred preiskovalnim sodnikom, izniči namen, zaradi katerega je predvideno snemanje. V praksi predstavlja večkratno zaslišanjem mladoletnih oškodovancev precejšen problem (sekundarna viktimizacija). Kljub obstoječim tehničnim rešitvam se možnost snemanja zaslišanja v praksi razmeroma redko uporablja. Z ZKP-N se bo ureditev z več rešitvami (spremembe 84., 240., 331. in 341. člena) še najbolj približala izogibanju ponavljanju zaslišanj, kolikor je to na zakonski ravni še mogoče.

143.č člen (individualna ocena)

VDT

Po mnenju VDT bi določba morala spadati v poglavje o oškodovancu ter biti bolj jasna (ocena določene osebe je vedno individualna, obveznost pristojnih organov, da ocenijo potrebe žrtve po zaščiti, ni jasno določena, ker jo predlog veže na položaj »če je to mogoče« in »lahko«; ker ni jasno, kaj pomeni, da se lahko obseg individualne ocene prilagodi glede na težo kaznivega dejanja in stopnjo očitne škode, glede na to, da sta ti dve merili v drugem odstavku že zajeti pri sami oceni; in ker policija in državni tožilec smeta že po veljavni ureditvi vabiti oškodovanca k sebi, izdelava ocene pa je vsekakor »koristna za uspešno izvedbo kazenskega postopka«). VDT glede šestega odstavka izpostavlja, da je nova pristojnost drugega organa stvar drugega predpisa. Nadalje pa, da je glede merila za opredelitev oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti, je določba sedmega odstavka odveč. ZKP kot temeljni zakon daje podlago, da se individualna ocena uredi tudi v drugih zakonih za posebne kategorije žrtev (ZPND npr. že ureja individualno oceno za žrtve nasilja v družini). Obseg se

prilagodi, kar predstavlja poenostavitev za organ, ki opravlja oceno. Sedmi odstavek je bil vnesen na predlog akademske stroke, da ne bi bilo morebitnih dvomov glede pravnih oseb. »Če je to mogoče« - to se nanaša na oceno ob prvem stiku, »lahko« pa na to, ali se prilagodi obseg ocene.

144. člen (definicije)

VDT

VDT meni, da opredelitev oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti v tej določbi ni smiselna, glede na to, da je ta status opisan s pogoji z njegovo pridobitev, kar pa je predmet določbe, v katerih je urejen postopek ocene oškodovanca. VDT opozarja, da predlog nenatančno reproducira pogoje, pod katerimi pridobijo družinski člani položaj žrtve, saj mora po Direktivi tem osebam nastati škoda, predlog pa tega ne zahteva. Direktiva govori o osebah, ki jih je umrla oseba (dejansko) vzdrževala. Ocenjeno je bilo, da je 144. člen primeren za definicijo oškodovanca s posebnimi potrebami, saj vključuje tudi druge bistvene definicije iz ZKP. Glede družinskih članom ocenjujemo, da je naša definicija ustrezno zamejena (glede smrti kot posledice kaznivega dejanja). Deloma pa smo upoštevali in razširili na tiste, ki jih je oseba dejansko preživljala.

147.a člen (potrdilo o vloženi ovadbi)

VČP

VČP meni, da bi bila zagotovitev jezikovne pomoči, kot jo predvideva ZKP-N, lahko vir težav v praksi. Gre za izpolnitev zahtev direktive, ki je, glede na to, da gre za sprejem ovadbe, po naši oceni primerna. Zahteva po sodnem tolmaču bi bila namreč pretirana, važno je le, da ni težav pri razumevanju, tako lahko pomaga kdor koli, ki nima konflikta interesov ter zna jezik.

161. člen (zavrženje ovadb)

Okrožno sodišče v Novi Gorici

Okrožno sodišče v Novi Gorici predlaga, da se zakon dopolni tako, da se določi dodatna presoja glede zavrženja kazenskih ovadb. Rešitev iz predloga novele ZKP-N je bila izbrana glede na usklajevanje z relevantnimi deležniki (zlasti z VDT).

162. člen (odložen pregon)

VDT predlaga, bi nabor nalog bi razširili s pomočjo oškodovancu v določeni primerih in z odprtjem kroga nalog, ki bi jih tožilec določil po načelu smotrnosti in smiselnosti glede na pomen in naravo zadeve. VDT meni, da bi bilo smotrno preučiti možnost razširitve nabora kaznivih dejanj, za katera se lahko izvede postopek odloženega pregona glede na dosedanje izkušnje državnega tožilstva na tem področju. Predlog presega okvir novele ZKP-N.

178. člen (prisotnost drugih oseb pri zaslišanju)

OZS

Predlog je nejasen, katere so lahko te druge osebe in kakšna bo njihova vloga. V spremembi je jasno določeno, da bi bile »druge osebe« prisotne zaradi »zaščite integritete priče«, za katere osebe bo šlo, pa bo presodil preiskovalni sodnik.

240. člen (zaslišanje priče)

VDT

VDT meni, da bi, namesto tega, da se uvajata dva nova odstavka za oškodovance s posebnimi potrebami, bilo mogoče prilagoditve zaslišanja uporabiti za vse priče, ki to potrebujejo. Ker možnost, da oškodovanca spremlja oseba, ki si jo izbere, določa že predlagani četrti odstavek 65. člena, ni potrebe, da se možnost ponovno navaja pri posamičnem procesnem dejanju. Del rešitve je vsebovan v 148.b členu ZKP. T.i. Direktiva o žrtvah ločuje med policijskim in sodnim delom postopka, ob predpostavki, da v posamezni državi članici policija opravlja zaslišanje prič-oškodovancev. V naši ureditvi to ni mogoče, saj policija le zbira obvestila (kjer sicer ne gre za pridobivanje veljavnega dokaza), vsekakor pa ta del ne spada v 240. člen ZKP.

VS RS, Okrajno sodišče v Ljubljani, Okrožno sodišče v Kopru, Okrožno sodišče v Novem mestu, Okrožno sodišče na Ptuj

VS RS in navedena sodišča opozarjajo, da posebej prilagojenih prostorov bodisi ni bodisi so neprimerni. Prilagojeni prostori so na sedežih vseh okrožnih sodišč. Kolikor jih sodišče pri zaslišanju prič, mlajših od 15 let, ne bo uporabilo (ker konkreten prostor npr. ni primeren), bo to moralo obrazložiti (torej še vedno obstaja možnost, da prostorov ne uporabi).

IP

IP je naknadno ugovarjal kumulativnemu zbiranju EMŠA in rojstnih podatkov, torej spremembi, ki je bila v ZKP-N vnesena na podlagi strokovnega usklajevanja. IP izpostavlja vprašanje, zakaj zakonodajalec ne omogoča zaščite podatka o naslovu prebivališča prič v vseh primerih, ko so posamezniki vabljeni kot zaposleni v določeni pravni osebi, kadar so se o relevantnih dejstvih seznanili pri opravljanju svojega dela, pač pa zakon v ta krog oseb umešča zgolj določen krog ljudi, ki so zaslišane o dejstvih, za katera so izvedele pri opravljanju poklica, če velja dolžnost, da mora ohraniti kot tajnost tisto, kar je zvedel pri opravljanju svojega poklica. Nadalje IP (v mnenju z dne 16. 10. 2018) izpostavlja, da se s tem, ko se osebni podatki priče glasno preberejo oziroma jih navede priča na glavni obravnavi, ki je, razen v izjemnih primerih, odprta za javnost, ti podatki razkrijejo tudi vsem ostalim udeležencem na glavni obravnavi, saj pa je po oceni IP nepotrebno in predstavlja nesorazmeren poseg v informacijsko zasebnost prič, ter nepotreben poseg v njihov občutek varnosti. Kazenski vpisnik (iK) že sedaj omogoča iskanje in vpogled v katerokoli zadevo (zato sodišča tudi lahko izvajajo nalogo iz 143.a člena ZKP.). Problem torej ni v dostopnosti podatkov, pač pa njihovo umanjkanje: zanesljivo iskanje je mogoče le ob obstoju enoličnega identifikatorja, kar je sedaj že določeno za obdolženca (227. člen ZKP med podatki, ki se jih pridobi od obdolženca navaja tudi EMŠO), medtem ko za druge udeležence postopka ni. Če želimo pridobiti (zanesljive in popolne) podatke o že izrečenih ukrepih za varstvo koristi otroka ali drugih družinskih članov po zakonu, ki ureja kazenski postopek, je treba tudi za te osebe zagotoviti vnos enoličnega identifikatorja v spis oziroma vpisnik. Glede na navedeno tudi ne more biti alternativno predpisano ali EMŠO ali datum rojstva, saj je EMŠO vedno potreben, datum rojstva (ki ga vsebuje tudi EMŠO) pa je potreben pri tujcih, ki nimajo EMŠA. Predlog glede zaščite podatka o naslovu prebivališča prič, ko so posamezniki vabljeni kot zaposleni v določeni pravni osebi, presega okvire novele ZKP-N. Treba pa je poudariti, da ZKP že sedaj ureja zaščitne ukrepe za priče, kadar bi bila priča sicer ogrožena (240.a člen ZKP), podobno tudi ZZPrič.

240.a člen (zaščiti ukrepi za priče)

IP

IP meni, da termin »javna dostopnost« odpira vprašanje, ali so a contrario vsi ostali podatki javno dostopni. IP podpira spremembo izraza »uradna tajnost«, vendar meni, d iz določbe ni mogoče razbrati, kakšna je vsebina te zaščite in v zvezi s tem opozarja na dilemo, ali gre za višjo ali nižjo

stopnjo varovanja podatkov, kot je predvidena v 3. točki 1. odstavka 240. člena, kjer se s podatki sicer lahko seznanijo stranke postopka, vendar jih zavezuje dolžnost ohranjanja teh podatkov v tajnosti. IP navaja, da izhaja glavna ovira, ki jo priče zaznavajo ob posredovanju svojih podatkov, strah pred povračilnimi ukrepi obdolženca, ki se seznanijo z njihovimi podatki o domačem naslovu. Kot pomanjkljivost trenutne ureditve navaja nezmožnost priče, da sama predlaga katerega od teh ukrepov in predvsem odsotnost pouka priči, da ima možnost podati takšen predlog. IP meni, da bi se morala zaščita prič zagotoviti na način, da se s podatki o naslovu prebivališča, rojstnem kraju, ter datumu rojstva, ki so podatki, ki za samo obrambo niso bistvenega pomena, obdolženec ne bi smel seznaniti, saj bi takšna ureditev zajemala opustitev zahteve, da priča o svojem naslovu izpoveduje na javni glavni obravnavi, s čimer bi bila tudi ustrezno zagotovljena zaščita zasebnosti priče pred javnostjo. Druga možnost pa je znižanje kriterijev in procesnih zahtev za izdajo ukrepov iz 240.a člena, določitev možnosti, da predlog za svojo zaščito poda sodišču tudi priča sama ter da je priča v vabilu na ustno obravnavo o tej možnosti tudi ustrezno poučena. Ocenjeno je, da predlagana formulacija bolj jasno odraža, da gre za postopkovno tajnost (kot je zapisano tudi v predlogu ZKP-N). Glede zaščite prič, ki so ogrožene, ZKP že predvideva ustrezne ukrepe v 240.a členu, podobno tudi ZZPrič. V preostanku gre za predloge, ki presegajo okvir novele ZKP-N.

443. člen (prevzem pregona v skrajšanem postopku)

VDT

Predlagajo črtanje rešitve, ki dopušča, da oškodovanec-ovaditelj v skrajšanem postopku sam vloži obtožni predlog, kolikor tega ni storil DT v enem mesecu od prejema ovadbe. DT red daje DT 90 dnevni rok za določitev, oškodovanec ima subsidiarni pregon, takšna možnost ni predvidena za KD iz okrožne pristojnosti. Prišlo bo do zmede pri vlaganju obtožnih predlogov. Predlog VDT bi poslabšal položaj oškodovanca v skrajšanem postopku, zato ni bil upoštevan (nanaša se na že veljavno rešitev).

7.2 PRIKRITI PREISKOVALNI UKREPI

Splošno

VS RS

VS RS meni, da bi bilo treba prikrite preiskovalne ukrepe zaradi preglednosti in javnosti urediti v specialnem zakonu. Dodatni predlogi sistemske narave ne bodo obravnavani v okviru novele ZKP-N.

149.a člen (tajno opazovanje, katalog kaznivih dejanj)

VDT

VDT se strinja z dopolnitvi hujših kaznivih dejanj v zvezi s katerimi je dopustno uporabiti ukrep tajnega opazovanja, vendar dodatno predlaga razširitev kataloško navedenih kaznivih dejanj. Katalog je bil oblikovan ob upoštevanje načela sorazmernosti, teže kaznivih dejanj in obrazložitve odločbe, v kateri je Ustavno sodišče zapisalo, da mora iti za hujša kazniva dejanja.

OZS

Katalog je postal preširok. Enak odgovor kot zgoraj pri VDT.

149.b člen (prometni podatki)

VDT

VDT opozarja, da ni posebnih določb o hrambi podatkov, kar je prej določala razveljavljena ureditev v ZEKom-1. VDT nadalje meni, da bi bilo primerneje, če bi o tem, kateri podatki so bili posredovani, obveščal osebo le en subjekt – bodisi operater bodisi sodišče. Enako velja tudi za ostale člene, kjer je predvideno obveščanje. Možnosti operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe, da po razkritju posredovanih podatkov svojemu uporabniku ali naročniku ali tretjim osebam, ne bo posredoval, nepotrebna, saj je razkritje podatkov urejeno v okviru 154. člena, ob tem izpostavlja, da je potrebno razmisliti o podaljšanju dveletnega roka za seznanitev osumljenega. Sicer pa v zvezi s predmetnimi spremembami kot ustrezno rešitev izpostavlja možnost izdaje ustne odredbe (tretji odstavek 149.b člena); omejitev iz tretjega odstavka je prestroga, možnost izdaje ustne odredbe je treba razširiti. VDT predlaga, da se katalog kaznivih dejanj, za katera se lahko odredi ukrep po 149.b členu ZKP spremeni na način, da se lahko ta ukrep odredi za vsa kazniva dejanja, za katera se lahko odredi ukrep po 149.c členu ZKP. Slednji je namreč glede na svojo naravo strožji. Vprašanje hrambe prometnih podatkov, je vprašanje za ZEKom-1, ne za ZKP. Ocenjeno je, da je že predlagana varovalka bolj ustrezna. Ne gre za obveznost, operater bi podatke posredoval le, če bi rok že pretekel in če bi jih kateri od upravičencev zahteval (torej ne samoiniciativno). Rok 24 mesecev se lahko podaljša za 12 mesecev, in sicer po dvakrat. Relevantna odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije zahteva katalog hujših kaznivih dejanj, glede na predpisane pogoje je hramba »za naprej« milejši ukrep od hrambe »za nazaj«

IP

IP je naknadno ugovarjal znižanju dokaznega standarda na razloge za sum, torej spremembi, ki je bila v ZKP-N vnesena po strokovnem usklajevanju. IP meni, da bi bilo, glede razširjene možnosti izvajanja ukrepov tudi zoper osebe iz 2. odstavka 149.a člena, potrebno v obrazložitvi predloga navesti razloge, zaradi katerih se ocenjuje, da je ta ukrep, ki predstavlja invazivni poseg v komunikacijsko zasebnost teh tretjih oseb, primeren. Prav tako IP navaja, da predlagatelj ni upošteval pripomb IP iz predhodnih mnenj glede vsebine odredbe, da bi vsebovala tudi utemeljitev oziroma ugotovitev neogibne potrebnosti uporabe posameznega ukrepa v razmerju do zbiranja dokazov na drugačen način in uporabe milejših ukrepov. Na tem mestu IP še dodaja, da možnost, da je pristojni organ preiskovalni sodnik, izhaja iz obrazložitve predloga novele ne pa tudi iz zakonskega besedila. Glede na pripombe iz strokovnega usklajevanja dokazni standard ostaja enak, kot je v veljavni ureditvi. Takšna rešitev je bila že v prvotnem ZKP-N. Ocenjeno je, da je že drugi odstavek 149.a člena ustrezno zamejen in da je tu potrebno potegniti vzporednico med tajnim opazovanjem in pri prometnih podatkih (enako kot velja glede identičnosti kataloga kaznivih dejanj). Vsebina predloga in odredbe sta bolj natančno definirana kot v veljavnem drugem odstavku 149.b člena ZKP, treba pa je upoštevati, da gre vendarle za ukrep, ki je glede na ostale PPU milejši. Ocenjeno je, da zadošča pojasnilo v obrazložitvi.

Združenje za informatiko in telekomunikacije

Združenje predlaga, da se tretji odstavek 149.b člena ZKP dopolni z določimo, da se ustna odredba preiskovalnega sodnika operaterju sporoči oziroma napove po varni elektronski poti s strani preiskovalnega sodnika ali državnega tožilca ali policije. Takšna naj bi že bila praksa izvrševanja odredb, poslanih s strani policije. Prav tako naj bi v prvem stavku četrtega odstavka 149.b člena črtali besedilo »ali tretje osebe«, v četrtem odstavku pa naj ostane zgolj predlagano spremenjeno besedilo prvega stavka, drugi in tretji stavek pa naj se črtata. Ocenjeno je, da ni smiselno na zakonski ravni pretirano omejevati ustnih odredb (glede na namen, ki ga zasledujejo), sicer pa je možno pomisleke odpraviti v okviru protokolov oziroma dogovorov. Prepoved razkritja podatkov je določena zaradi javnega interesa pregona kaznivih dejanj. Temu so prilagojene tako osebe, katerim podatkov ni moč razkriti, kot tudi dolžina rokov (in možnost njihovega podaljšanja).

149.c člen (prometni podatki »za naprej«)

VDT

VDT meni, da definicija »da mora identifikacija komunikacijskega sredstva biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb« dopušča odprto interpretacijo in bi lahko onemogočala pridobitev odredb primerih, ko se ve, da je bilo neko telekomunikacijsko sredstvo uporabljeno za izvršitev kaznivega dejanja, ne moremo pa predvideti s strani katerih ali koliko oseb je bilo uporabljeno. VDT soglaša z ukrepom, ki bo omogočal pridobivanje podatkov o prometu za naprej, vendar pri tem izpostavlja pomislek glede dviga dokaznega standarda in razkritja. VDT ocenjuje, da izraz »zakonitega uporabnika« omogoča sklepanje, da se bo o izvedenem ukrepu obvestilo osumljenega, to pa bi kompromitiralo izvajanje prikritih preiskovalnih ukrepov. VDT meni, da je iz tretjega odstavka potrebno črtati omejitev kaznivih dejanj, glede katerih se lahko zahteva podatek o lokaciji. Definicija je ustrezno prilagojena (vnaprej omejen in določljiv seznam), ni torej treba, da gre za poimenski ipd. seznam, bistveno je, da ni povsem odprt. Ukrep je predviden za manjše tatvine (gsm), zato hramba za naprej z dovoljenjem zakonitega uporabnika (lastnika). Tat ni zakoniti uporabnik. Pridobivanje podatkov o lokaciji je smiselno prilagojeno pogojem za tajno opazovanje (149.a člen ZKP).

IP (skupne pripombe, tudi k 149.c in 149.č členu)

IP je izpostavil da bi glede na podaljšanje roka, v katerem je pravica posameznika do seznanitev z lastnimi osebnimi podatki okrnjena, bilo potrebno v zakonu kot eno izmed sestavin sodne odredbe, ki je podlaga za posredovanje podatkov, opredeliti tudi obdobje, ko velja prepoved razkritja glede posredovanja podatkov (4. odstavek) z navedbo razlogov, ki so podlaga za določitev obdobja s strani preiskovalnega sodnika. Meni, da se v nasprotnem primeru možnost odprave prepovedi seznanitve s strani preiskovalnega sodnika ne bo uporabljala v praksi, saj je ob zakonski opredelitvi roka malo verjetno, da se bo sodišče v odredbi posebej opredeljevalo tudi do odprave zakonsko določene prepovedi. Meni, da bi sodišče s presojo ustreznosti roka, lahko zagotovilo uravnoteženje med interesi organov pregona ter posameznika, ki svojega interesa ne more uveljavljati in uresničevati, saj sam vse do izteka zakonsko določenega roka ne bo vedel, da je ovira za kakršnokoli njegovo informiranje o posegih v komunikacijsko in informacijsko zasebnost, izdana sodna odredba. IP glede 149.č člena opozarja, da bo morala nabor podatkov, ki se lahko zahtevajo po tem členu, opredeliti izčrpno in enoznačno že zakonska določba in se pri tem sklicuje na predlog iz mnenja št. 007-25/2016/7 z dne 3. 3. 2017. IP meni, da bi bil primeren vnos besedila, kot je navedeno v predlogu, in sicer v obrazložitvi tega člena na strani 148, 2. odstavek. Ocenjeno je, da je bolj primerna rešitev, v skladu s katero zakon določa rok, preiskovalni sodnik pa ga lahko spremeni, podaljša, skrajša ali odpravi. Preiskovalni sodnik bo torej v rok lahko posegel po svoji presoji. Ocenjeno je, da zadošča opredelitev, da gre za naročniške podatke (in opisna opredelitev, za kakšne naročniške podatke), hkrati pa še in da na tej podlagi ni možno pridobiti prometnih podatkov, ki se nanašajo na katero koli določljivo komunikacijo, ali podatkov, za pridobitev katerih je potrebna obdelava podatkov, ki se lahko pridobijo samo na podlagi 149.b in 149.c člena ZKP in podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije. Ob tem pa je v obrazložitvi bolj natančno naštet, za katere podatke gre.

Združenje za informatiko in telekomunikacije

Združenje predlaga, da se v ZKP opredeli pojem »komunikacijsko sredstvo« in »zakoniti uporabnik«, saj operaterji sklepajo naročniška razmerja z naročniki. Predlaga tudi črtanje drugega, tretjega in četrtega stavka, kolikor bi drugi in tretji stavek ostala, pa bi bilo treba predlog dopolniti tako, da bo jasno zapisano, koga je treba obveščati. Prav tako je treba urediti povrnitev stroškov operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, ki jih imajo z izvršitvijo odredbe in razkrivanjem

podatkov. Tretji stavek v praksi ne bo izvršljiv, saj operater iz prejete odredbe ne bo imel podatkov o predhodnih odredbah. Če bo ostal, naj se dopolni tako, da operater poleg odredbe prejme tudi podatke o dokumentih, povezanih s tem delom odredbe. Ocenjeno je, da je pojem komunikacijsko sredstvo zadosti jasen, pojem zakoniti uporabnik pa (kot že termin sam pove) izključuje vse tiste, ki za uporabo nimajo ustrezne zakonite podlage (npr. tatovi). Ni jasno, na kateri odstavki se nanaša pripomba glede stavkov, verjetno na četrti (v tem primeru velja enak odgovor kot na pripombe Združenja k 149.b členu ZKP). Že pri vprašanju hrambe prometnih podatkov po ZEKom-1 je bilo rešeno vprašanje, da to operaterji oziroma ponudniki storitev informacijske družbe počno brezplačno in v javnem interesu, torej ni predvidena povrnite stroškov.

149.č člen (naročniški podatki)

VDT

VDT opozarja na neprimernost ureditve v drugem odstavku, in sicer da operater presoja zakonitost zahtevka policije oziroma državnega tožilca. Določba je po mnenju VDT nepotrebna, saj so v tem členu po eni strani dovolj natančno opredeljeni podatki, ki jih je mogoče zahtevati od operaterja in se ne pušča možnosti za preširoko interpretacijo, po drugi strani pa je presoja prepuščena sodišču in bo dokaz v kazenskem postopku podvržen sodni kontroli in oceni zakonitosti. T.i. motion to quash je predviden za to, da ima operater možnost (ne pa dolžnost) zavrniti nezakonito zahtevo policije ali državnega tožilca. V bistvu samo preda odločitev sodišču. Ne gre za obveznost operaterja.

Okrožno sodišče v Novi Gorici

Okrožno sodišče v NG meni, da je določilo 149.č člena v nasprotju z ustavo, saj lahko zgolj sodišče posega v človekove pravice. Novi 149.č člen ZKP ureja pridobitev t.i. naročniških podatkov, ki jih je že po veljavnem ZKP (tretji odstavek 149.b člena ZKP) možno pridobiti brez sodne odredbe.

150.a in 150.b člen (IMSI lovilec)

VDT

VDT meni, da je izločitev dokazov, pridobljenih v posledici nezakonitega izvajanja prikritih preiskovalnih ukrepov, je zadostna sankcija za preprečevanje nezakonitega delovanja policije. Nadalje predlaga, da se kaznivo dejanje po 133. členu KZ-1 iz 150.a/3 in 150.b/1 člena premakne v besedilo 150. člena. VDT dodaja, da bi v četrtem in petem odstavku bilo potrebno navesti, da zapisnik sestavi policija. V 150.b členu naj se doda možnost uporabe teh sredstev tudi »zaradi izvršitve izrečenih in pravnomočnih kazni zapora« ter, da se v 150. členu ZKP jasno določi, da se ukrep nanaša na osebo in ne na posamezno številko ali priključek osumljene osebe, sicer je preiskovalni ukrep neučinkovit zaradi pogostega menjavanja telefonov. Razširitev kataloga po 150. členu ZKP in sprememba usmeritve ukrepa v omenjenem členu (prisluškovanje) sta dodatna predloga, ki se ne nanašata na IMSI lovilca; v navedeni določbi so v katalogu najhujša kazniva dejanja, tam je tudi ugrabitev; drug predlog glede spremembe 150. člena ZKP predstavlja za dodaten predlog, ki presega okvire novele ZKP-N. Očitno je, da zapisnik sestavi policija, ker ukrep izvaja policija. 150.b člen je predviden tudi za tiralice. Treba je upoštevati, da pokrivamo kazenski postopek, ne izvrševanje kazenskih sankcij.

IP

IP predlaga, da naj predlog in sodna odredba, ki sta podlaga za izvajanje ukrepov po 150.a in 150.b členu vsebujeta tudi: podatek o tem kateri lovilec se bo uporabil z opredelitvijo njegovih tehničnih zmogljivosti ter utemeljitev razlogov za sum, da zadevna oseba uporablja mobilno komunikacijsko sredstvo ter drugih pogojev iz 2. in 3. odstavka 150.a člena oziroma 1. odstavka 150.b člena. IP

predlaga opredelitev varovalk, ki bi preprečevale morebitne zlorabe v praksi, na katere je IP opozoril v predhodnih mnenjih - zahteva po hrambi tehničnih sredstev pri sodiščih (kar predstavlja ustrezno varovalko pred samovoljno uporabo IMSI lovilcev s strani policije) ter da bi zakon predvidel obvezno spremljanje preiskovalnega sodnika ob uporabi IMSI lovilca s strani policije. IP predlaga, da bi policija vsakič, ko oceni, da bi potrebovala IMSI/IMEI številke določenega mobilnega telefona (četudi zoper istega obdolženca), pridobila novo odredbo preiskovalnega sodnika. V strokovnem usklajevanju je bilo ocenjeno, da bi tovrstne rešitve, kot jih predlaga IP, pretirano omejile možnost učinkovite uporabe IMSI lovilca.

OZS

IMSI lovilci naj se hranijo na sedežih sodišč. V strokovnem usklajevanju je bilo ocenjeno, da takšna varovalka pretirano omeji možnost učinkovite uporabe IMSI lovilca.

152. člen (odredba za PPU)

VDT

VDT zaznava težave pri uporabi osmega odstavka 149.a člena ZKP in drugega odstavka 152. člena. Preiskovalni sodniki določijo tolmačijo tako, da mora ustnemu predlogu državnega tožilca pozneje slediti še pisni predlog. VDT predlaga, da se pri vseh ukrepih določi, da ustni predlog državnega tožilca ne terja še dodatnega pisnega predloga, zadošča le uradni zaznamek, ki ga sestavita sodišče in državni tožilec. VDT predlaga podaljšanje rokov iz četrtega odstavka tega člena za dvakrat. Ni mogoče normirati skozi zanikanje, gre za praktično vprašanje, veljavna ureditev je primerna. Gre za sistemski predlog, ki presega okvir novele ZKP-N.

153. in 154. člen (uničenje PPU gradiv)

VS RS

VS RS meni, da je predlagana ureditev in obrazložitev nejasna in ne zagotavlja pravne varnosti. Menijo, da je potrebno upoštevati stališče, da je rok dveh let iz predlaganega 4. odstavka 153. člena, prekluziven. Določbe se spreminjajo, upoštevajoč njihov prvotni namen in tudi veljavno avtentično razlago.

IP

IP opozarja, da predlagano besedilo izpušča opredelitev enega od bistvenih položajev, ki bi moral imeti za posledico prepoved sodišču upoštevati pridobljene podatke. Gre za primere, ko je sodno odredbo izdal pristojni organ, vendar ta ni bila izdana skladno s pogoji, ki jih določajo predhodni členi. V zvezi s predvideno spremembi, ki se nanaša na 5. odstavek 154. člena IP predlaga, da se možnost izločanja podatkov iz 222.a člena ZKP predpiše tudi za podatke, pridobljene z ukrepi po 149.b in 149.c členu tega zakona. Ocenjeno je, da je enak učinek kot ga predlaga IP, moč doseči že na podlagi splošnih pravil o ekskluziji dokazov oziroma dokazne presoje sodišča. Predlog rešitve je usklajen tudi z VDT.

Komisija Državnega sveta za državno ureditev

Prvi odstavek 154. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Podatke, sporočila, posnetke ali dokazila, pridobljene z uporabo ukrepov iz 149.a, prvega odstavka 149.b, 150., 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona, hrani sodišče zaradi izvedbe kazenskega postopka in zavarovanja pravice osumljenca oziroma obdolženca do obrambe. V primeru pravnomočno končanega kazenskega postopka, v katerem je obdolženec spoznan za krivega, se

gradivo iz prejšnjega stavka hrani, dokler se hrani kazenski spis. V primeru, da obdolženec ni spoznan za krivega, se gradivo iz prvega stavka tega odstavka hrani v kazenskem spisu do pravnomočnosti kazenskega postopka. Gradivo iz prvega stavka tega odstavka, ki nima zveze s kaznivim dejanjem, zaradi katerega je bil ukrep odrejen, ali z drugim kaznivim dejanjem, v zvezi s katerim ga je dopustno uporabiti, se v kazenskem spisu hrani do pravnomočnosti kazenskega postopka. Po poteku navedenih rokov se gradivo iz prvega stavka tega odstavka uniči.». Določbe se spreminjajo, upoštevajoč njihov prvotni namen in tudi veljavno avtentično razlago ter upoštevajoč strokovno usklajevanje.

156. člen (bančni podatki)

VDT

VDT predlaga, da se v prvem in drugem odstavku določi, da naj banka podatke pošlje državnemu tožilcu, razen če preiskovalni sodnik odredi drugače, saj za pravne osebe ni potrebno, da bi sodišče odrejalo pridobitev podatkov o prometu na bančnem računu. Hkrati meni, da bi bilo potrebno izenačiti pristojnosti FURS-a in DT ter spremeniti Zakon o bančništvu glede posredovanja osebnih podatkov v preiskovalne namene. Predlagana rešitev že ustrezno razmejuje med tem, kateri podatke je moč dobiti s sodno odredbo, katere pa lahko neposredno zahtevata državni tožilec oziroma Policija. Posredovanje zaupnih podatkov se ureja s spremembo 146. člena ZKP.

156.a člen (odredba za PPU) in 215. člen (odredba za hišno in osebno preiskavo)

VDT

VDT vztraja pri celovitosti pravnega sredstva zoper zavrnitve in predlaga, da se omogoči možnost pritožbe zoper odločitev izvenrazpravnega senata za zagotavljanje učinkovitega kazenskega pregona storilcev nekaterih najzahtevnejših kaznivih dejanj. VDT v zvezi z zakonitostjo izvajanja vseh prikritih preiskovalnih ukrepov, predlaga, da se razmisli o zakonski možnosti zgodnejše preveritve zakonitosti uvedbe in izvajanja ukrepov, s strani sodišča, saj bi bilo smiselno o tem odločiti takoj po končanju njihovega izvajanja. Uvaja se možnost druge odločitve izvenobravnavnega senata, če se preiskovalni sodnik ne strinja z odobritvijo odredbe. Seveda je glede na fazo postopek nekontradiktoren. Ocenjeno je, da je že predlagana rešitev ustrezna (po statistiki VDT je ugodeno 92% predlogov za sodne odredbe). Ocenjeno je, da ne bi bilo primerno vnaprej omejevati dokazne ocene sodišča.

Okrožno sodišče v Novi Gorici

Sodišče opozarja na nepomembnost postavljanja rokov v primeru zadev, ki niso nujne. Glede 215. člena (smiselno enaka rešitev) pa nesmiselnost postavljanja kratkih rokov v zvezi s presojo upravičenosti predloga tožilstva glede odreditve hišne preiskave v primeru zadev, ki niso nujne, saj tožilstvo poda predlog za hišno preiskavo po preteku določenega obdobja po storitvi kaznivega dejanja in da se da tudi policistom na razpolago daljši rok, v katerem lahko opravijo hišno preiskavo. Roki so namenjeni odločanju sodišča, ne vežejo državnega tožilca (glede vložitve predloga).

OZS

Predlog ni smiseln, ker lahko državni tožilec večkrat zahteva odredbo za hišno preiskavo in zavrnitev enega poskusa ne bo preprečevala drugih poskusov. Praksa opozarja, da nezmožnost preizkusa zavrnilnega stališča posameznega preiskovalnega sodnika omejuje razvoj sodne prakse in jasnost ter določnost kriterijev v bolj mejnih oziroma občutljivih zadevah.

VČP

Treba bi bilo pojasniti, zakaj se podaljšuje rok za odločanje iz 48 na 72 ur. V obrazložitvi je pojasnjeno, da gre za novo sistemsko rešitev, s katero se bo zagotavljala večja stopnja spoštovanja zakonitosti delovanja državnega tožilstva in posredno tudi policije.

7.3 DRUGE POMEMBNE PRIPOMBE

25. člen (stvarna pristojnost)

VDT

VDT meni, da sprememba 1. točke prvega odstavka usklajuje določbe o stvarni pristojnosti z določbami 158. do 162. čl. KZ-1, meni pa, da sprememba ni usklajena, v delu, kjer določa pristojnost okrožnega sodišča v primeru storitve kaznivih dejanj na način »na gramofonski plošči, zgoščenki, DVD-ju ali drugih videosredstvih, zvočnih in podobnih sredstvih, ki so namenjena širšemu krogu ljudi«, saj se stvarna pristojnost okrožnega sodišča širi preko vseh v KZ-1 določenih izvršilnih načinov, ki pomenijo izpolnitev znakov kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime v kvalificirani obliki. KZ-1 pri kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime določa kvalificirane oblike v primeru, ko je takšno kaznivo dejanje storjeno »s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja ali na spletnih straneh ali na javnem shodu«. V strokovni literaturi je zaslediti stališče, da je bilo že pred izrecno navedbo »spletnih strani« v omenjenih členih (z novelo KZ-1B, Uradni list RS, št. 91/11), mogoče objavo na spletnih straneh šteti za storitev dejanja »z drugim sredstvom javnega obveščanja«, saj ima za oškodovanca »najmanj enako hude posledice, kot velja za druge, izrecno navedene medije.« Glede na navedeno se stvarna pristojnost okrožnega sodišča na prvi stopnji ureja tako, da nedvoumno zajame vsa zgoraj naštetá izvršitvena dejanja (torej tudi primere, kadar je kaznivo dejanje storjeno na spletnih straneh ali na javnem shodu), saj ni razbrati utemeljenega razloga, da bi le o dveh izvršitvenih dejanjih sicer kvalificirane oblike kaznivega dejanja odločal sodnik posameznik okrajnega sodišča. Upoštevajoč učinek javne priobčitve so s predlagano spremembo zajeta tudi druga podobna izvršitvena dejanja (gramofonska plošča, zgoščenka, film, DVD ali druga videosredstva, zvočna ali podobna sredstva, ki so namenjena širšemu krogu ljudi).

VS RS

VS RS poudarja, da sprememba funkcionalne pristojnosti oz. prenosa pristojnosti z zunajobravnavnega senata na t.i. izvenobravnavnega sodnika, ne bo bistveno prispevala k učinkovitejšemu poteku kazenskega postopka, bi pa se utegnila zmanjšati jamstva za pravilnost odločitev. Menijo, da bi bilo potrebno vzpostaviti razmerje med izvenobravnavnim sodnikom in zunajobravnavnim senatom. Glede spremembe sedmega in novega devetega odstavka pa poudarja, da je potrebna revizija instituta pripora oziroma vseh določil v zvezi s priporom v veljavnem zakonu. Upoštevan je bil predlog Okrožnega sodišča iz Ljubljane, ob oceni, da kvaliteta odločanja ne bo trpela, hkrati pa bo kadrovsko racionalizirano delo sodišč, pospešili pa se bodo tudi kazenski postopki. Predlog glede pripora je sistemske narave in posledično ne more biti obravnavan v okviru ZKP-N.

IP

IP opozarja, da je zapisano besedilo predloga razumeti, da je predmet sporne objave kaznivo dejanje, zato predlaga naslednji zapis dela 1. točke (zamenjava besedila »teh dejanj s tiskom« z besedilom »v tisku«). Predlagana formulacija sledi obstoječi formulaciji v KZ-1.

32. člen (sodno združevanje zadev)

Okrajno sodišče v Ljubljani in Okrožno sodišče v Novi Gorici

Okrajno sodišče v LJ meni, da predlagane spremembe ne bi pripomogle k ekonomičnosti in hitrosti postopka. Nadalje ugotavlja, da je sprememba petega odstavka 32. člena nedosledno izpeljana, ker ne opredeljuje, kdo je pristojen za izdajo sklepa o združitvi, po drugi strani pa predpisuje, da lahko izjemoma predsednik sodišča, ki je pristojno za enoten postopek, na predlog naštetih oseb, odloči, da se ne izvede enoten postopek. Glede na vlogo, ki jo ima predsednik sodišča v slovenskem sodnem sistemu, menijo, da ni razumljivo pojasnilo, zakaj naj bi predsednik sodišča prevzemal vlogo, ki je podobna vlogi izvenobravnavnega senata. Okrožno sodišče v NG navaja, da ne vidi razloga, zakaj bi moral predsednik sodišča, ki je pristojen za enoten postopek, odločati, da se ne izvede enoten postopek, saj bi bilo bolj smiselno, da bi bila takšna odločitev prepuščena predsedniku senata. Sodišče ima sicer že po veljavni ureditvi možnost združevanja postopkov, do česar pa v praksi pogosto ne pride, kar pomeni tudi naknadno delo z izrekanjem enotnih kazni. Predlog sprememb po vzoru avstrijske ureditve združitve sorodnih zadev in izvedbo enotnega postopka vzpostavlja kot pravilo. Pristojnost za odločanje se glede na obrnjeno logiko prestavlja na predsednika sodišča, ki je pristojno za enoten postopek (ni namreč logično, da bi o tem odločal npr. kar sodeči senat, saj gre za izjemo od pravila).

33.a člen (prenos zadev iz pristojnosti specializiranega oddelka)

VDT

Morebitne težave pri obremenitvah posameznih sodišč je po mnenju VDT treba reševati znotraj obstoječe sodne mreže ter v okviru Zakona o sodiščih. Rešitev bo relativizirala vlogo in pomen SDT v sistemu pravosodnih organov, obenem pa ruši namen ustanovitve teh oddelkov ter že vzpostavljen nivo specializacije, komunikacije, usposobljenosti in organiziranosti tako tožilstva kot tudi specializiranih oddelkov sodišč. Ocenjeno je, da je v določenih zadevah, ki so sicer v pristojnosti SDT, smiselno bolj fleksibilno določiti pristojnosti sodišča, upoštevajoč okoliščine teh zadev, čeprav gre za kataloška kazniva dejanja (ob upoštevanju razmeroma rigidno določene pristojnosti VDT).

VS RS

Kazenski oddelek VSRS meni, da ni razumnih razlogov, da bi Vrhovno sodišče obremenjevali z odločanjem o teh vprašanih (vztraja pri stališčih podanih v mnenju z dne 8. 3. 2017). V praksi prihaja do primerov, ko glede na okoliščine posamezne zadeve (kljub temu, da gre za kataloško kaznivo dejanje) ni smiselno, da jo obravnava specializirani oddelek sodišča, zato je predvidena možnost, da ta lahko zaprosi za prenos zadeve v obravnavo drugemu okrožnemu sodišču. O prenosu zadeve odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ki lahko zadevo prenese v obravnavo kateremu koli izmed okrožnih sodišč (ne bi bilo smiselno, da se zadeva lahko prenese le tistemu, ki bi bilo sicer stvarno in krajevno pristojno, saj je treba upoštevati tudi pripad zadev oziroma obremenjenost posameznega okrožnega sodišča; seveda pa se bo praviloma prenašalo zadeve sicer stvarno in krajevno pristojnemu okrožnemu sodišču). Glede na navedeno je predvideno, da o prenosu zadeve v obravnavo odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije, saj gre lahko tudi za prenos zadeve okrožnemu sodišču iz območja drugega višjega sodišča.

Okrožno sodišče v Novi Gorici

Okrožno sodišče v NG meni, da glede na zahtevnost zadev ni primerno, da se zadeve odstopijo okrožnim sodiščem, ki nimajo organiziranega specializiranega oddelka. Enak odgovor kot zgoraj pri pripombi VS RS.

78. člen (kaznovanje za žalitve)

VS RS

VS RS meni, da sprememba tretjega odstavka ni ustrezna. Predlaga, da naj v takšnih primerih sklep o kaznovanju izda vrhovni sodnik, določen vnaprej z letnim razporedom sodišča, o pritožbi pa na enak način določen tričlanski senat Vrhovnega sodišča (vztraja pri stališčih podanih v mnenju z dne 8. 3. 2017). Rešitev je v tem delu primerljiva z že veljavno ureditvijo, ki velja po ZPP.

92. člen (stroški kazenskega postopka)

Komisija Državnega sveta za državno ureditev

V tretjem odstavku 92. člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12- uradno prečiščeno besedilo in 47/13) se v prvem stavku prvo besedo »ter« nadomesti z vejico in za besedno zvezo »oškodovanca kot tožilca« doda »ter sodna taksa za prepise listin iz sodnih spisov, ki jih po uradni dolžnosti postavljeni zagovornik potrebuje za obrambo obdolženega,«. Ocenjeno je, da bo omenjena situacija urejena z naslednjo novelo Zakona o sodnih taksah.

114.a člen (ločena mnenja vrhovnih sodnikov)

VDT

VDT meni, da je v devetem odstavku člena materija, ki ne sodi v ZKP, ampak v zakon, ki ureja sodišča oz. vsaj med prehodne in končne določbe. Rešitev je povzeta po ZPP. Z njo niso zajeta vprašanja, ki bi sodila na zakonsko raven.

VS RS

VS RS uvedbo instituta ločnih mnenj podpira, dodaja pa, da bi to vprašanje morda kazalo urediti tudi v Zakonu v sodiščih, nadalje pa da so določbe glede ločenih mnenj z izjemo prvega odstavka 114.a člena stvar podzakonske materije, zato bi jih bilo primerneje vključiti v podzakonski akt ali poslovnik VS (vztraja pri stališčih podanih v mnenju z dne 8. 3. 2017). Rešitev je v tem delu primerljiva z že veljavno ureditvijo, ki velja po ZPP. Ocenjujemo tudi, da gre po vsebini za zakonsko tematiko. Glede na navedeno se problematika ureja v procesnih zakonih.

117.a člen (varna elektronska povezava)

VDT

VDT predlaga razmislek, ali naj se varna elektronska povezava iz 117. in 117.a člena ZKP uporablja tudi za vsa druga posredovanja pisanj, torej tudi v čezmejnih primerih in za poslovanje državnega tožilstva z organi pregona v tujini (če to ni določeno z drugim zakonom). Če je temu tako, predlaga, da se upošteva čezmejno sodelovanje pravosodnih organov, projekt eCODEX in projekte, ki so velikih razsežnosti in jih sofinancira EKa, nekaj rešitev pa uporablja tudi MJU. Ocenjeno je, da je vsaj vprašljivo, če takšna rešitev sploh spada v ZKP, sicer pa presega okvir novele ZKP-N.

128. člen (dostop do tajnih podatkov v spisu)

VS RS

Ocenjeno je bilo, da so določbe glede ravnanja s tajnimi podatki podnormirane in bi bilo smiselno slediti ureditvi ZPP. S predlogom novele ZKP-N se ureja tudi ravnanje s tajnimi podatki. Morebitni bolj obsežni predlogi pa lahko pridejo v poštev za obravnavo pri naslednji noveli ZKP.

143.a člen (potrdilo o tem, ali je oseba v kazenskem postopku)

VDT

VDT meni, da bi v drugem odstavku predlaganega člena bilo tudi za potrdilo, da je oseba v kazenskem postopku precizirati, da se nanaša na KD, za katera se storilec preganja po UD ter uvesti možnost izdaje posebnih potrdil, da oseba je v kazenskem postopku, v katerih je določeno kaznivo dejanje, tako, da bi se taka potrdila izdajala tudi na predlog vlagatelja. Gre za rešitev, ki zadeva pristojnost VS RS, in v tem delu ni bila načrtovana sprememba v okviru ZKP-N.

IP

IP pozdravlja opredelitev pogojev za pridobitev potrdila glede (ne)obstoja kazenskega postopka in predlaga primerljivo podrobno opredelitev pridobivanja oziroma posredovanja potrdil o vpisu v kazensko evidenco. Predlagana ureditev je bila narejena tudi ob zgledu ureditve dostopa do podatkov iz kazenske evidence (kar sicer ureja ZIKS-1).

146. člen (zaupni podatki pri ovadbi)

VDT

VDT predlaga, da se je treba v zvezi z razkritjem zaupnih podatkov (vsaj v obrazložitvi) opredeliti tudi do morebitne (ne)kaznivosti takega ravnanja. Ocenjeno je, da iz predlagane rešitve smiselno sledi nekaznivost predložitve takšnega gradiva (ob predpostavki, da gre za primer, ki ga ureja 146. člena ZKP).

IP

IP navaja, da posredovanje podatkov ni zamejeno s pogojem, da mora iti za podatke, ki jih pravne osebe zasebnega in javnega prava pridobijo v okviru zakonitega opravljanja svoje dejavnosti, prav tako pa navedena zakonska določba ne opredeljuje dolžnosti ovaditelja, da posreduje izključno tiste podatke, ki so po vsebini primerni in potrebni za dokazovanje kaznivega dejanja, ki je predmet ovadbe. Nadalje navaja, da po oceni IP iz zakonske določbe ne izhaja jasno, ali mora ovaditelj pri pošiljanju tajnih podatkov spoštovati tudi zahteve iz ZTP. Navedena rešitev je odraz težav iz prakse, ko ovaditelji ne prilagajo dokazov, ker so le-ti npr. zaščiteni kot bančna zaupnost. Glede na to, da gre za uradno pregonljiva kazniva dejanja, je ocenjeno, da zaščita zaupnosti oziroma tajnosti ne more pretehtati nad javnim interesom po pregonu. Končno oceno, kaj točno je potrebno za dokazovanje kaznivega dejanja, pa poda državni tožilec oziroma kasneje sodišče.

OZS

Sprašujejo se, ali bo predlog vpliva na odvetniško zaupnost in tudi druge poklicne tajnosti, predlagajo dodatni stavek, ki bi to razjasnil. Že iz rešitev ZKP-N glede ravnanja z zaupnim gradivom, tako odvetniškim kot tudi tistim, ki izvira iz drugih zaupnih razmerij, je očitno, da se omenjeni predlog ne nanaša na odvetniško zaupnost in podobne tajnosti.

147. člen (ravnanje oškodovanca)

VDT

VDT predlaga, da se novi odstavek dopolni z dostavkom, da se ta določba ne uporablja v primerih, ko oškodovanec izjavi, da nima interesa za pregon in lahko zato policija takoj zaključi zadevo. Ocenjeno je, da poseben dostavek ni potreben (saj je navedeno očitno).

148. člen (vabljenje, pritožba, urejenost dokumentacije)

VDT

VDT opozarja na spornost primernosti vabljenja ustno in po telefonu, saj ni jamstva, da je zapisan pravni pouk v uradnem zaznamku dejansko dan, pojavlja pa se tudi vprašanje o smotrnosti takega vabljenja, saj neupoštevanje ne more imeti pravnih posledic. VDT poudarja, da določba spremenjenega sedmega odstavka ni primerna, saj v delu, ki zadeva policiste, izvira iz časov, ko ni bilo zagotovljeno ustrezno varstvo po policijski zakonodaji. Zakon glede takih primerov ne daje DT nobenih pooblastil, zato je treba odkazati na določbe ZNPPol o pritožbah zoper delo policistov. VDT predlaga spremembo devetega odstavka in nov dvanajsti odstavek. S predlagano spremembo bo po mnenju VDT že v Uredbi o sodelovanju Policije in državnega tožilstva predpisan enoten način evidentiranja in popisovanja vsebine spisov in prilog od njihovega nastanka, preko morebitnega dopolnjevanja na državnem tožilstvu do končne uporabe na sodišču. Prisilna privedba je možna le, če se osebo vabi pisno in če pisno vabilo vsebuje poduk. Sedmi odstavek se zgolj popravlja, tako da je bolj jasen. Gre za že obstoječo rešitev. Predlogi glede devetega in dvanajstega odstavka presegajo okvire novele ZKP-N.

VČP

ZKP naj poudari, da oseba zaradi vabljenja ne sme imeti nepotrebnih težav pri opravljanju rednega dela (kot to določa ZNPPol). Izražen je tudi dvom v jasnost tega, da je prisilna privedba možna le v primeru pisnega vabila. Treba bi bilo urediti tudi povračilo stroškov oseb, ki so vabljene na podlagi 148. člena ZKP. Tudi pritožba državnemu tožilcu po sedmem odstavku je še naprej nejasna in nedoločna, zlasti z vidika možnih ukrepov. Ocenjujemo, da pretirana zamejitev vabljenja v predkazenskem postopku ne bi bila primerna, namen rešitve je ravno narediti vabljenje bolj fleksibilno ob zagotovitvi varovalk pri prisilni privedbi (v tem delu smo dodatno popravili besedilo). Pri povračilu stroškov gre za vprašanje, ki presega okvire novele ZKP-N, hkrati bi bilo to vprašanje bolj pereče ob rešitvah, ki so bile po strokovnem usklajevanju umaknjene iz ZKP-N. Pritožba državnemu tožilcu je sedaj urejena bolj določno, vendar glede na širino možnosti pritožbe možnih ukrepov ni smiselno pretirano zamejiti.

157. člen (pridrzanje)

VČP

VČP ugotavlja, da ZKP ne ureja pridrzanje osebe, ki ne more biti privedena k preiskovalnemu sodniku, ker je npr. na nujnem zdravljenju. Glede na veljavni zakonski okvir tudi po naši oceni ni nobenih ovir, da bi preiskovalni sodnik v posameznem primeru osebo zaslišal izven sodnih prostorov (npr. v zdravstveni ustanovi), saj mu zunanje poslovanje omogoča veljavni Sodni red.

160.a člen (preiskovalne skupine)

VDT

VDT poudarja, da se v praksi kaže potreba po ureditvi pravne podlage za možnost učinkovite podpore pristojnih državnih organov DT tudi v kasnejših fazah postopka, zlasti v fazi glavne obravnave. To velja tudi za pridobivanje podatkov potrebnih za predlaganje omejitvenih ukrepov, ki jih sodišče ne more uporabiti brez predloga državnega tožilca (sum pobega, uničenja dokazov). Gre za predlog, ki presega okvire novele ZKP-N in hkrati odpira pomembna ter večplastna vprašanja.

165.a člen (posamezna preiskovalna dejanja)

Anonimni posameznik prek e-demokracije

Prvi odstavek 165.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Državni tožilec v predkazenskem postopku predlaga preiskovalnemu sodniku, da opravi eno ali več posameznih preiskovalnih dejanj, če oceni, da je to smotno, da bi se odločil ali bo začel kazenski postopek ali zaradi sodnega zavarovanja dokazov za odločanje državnega tožilca o nadaljnjem postopanju.«. V strokovnem usklajevanju je bilo doseženo soglasje, da se določba spremeni le tako, da nedvoumno omogoča več preiskovalnih dejanj, ne le enega.

184. člen (rok za dopolnitev preiskave ali vložitev obtožnice)

VDT

Predlagajo podaljšanje instrukijskega petnajstdnevnega roka za dopolnitev preiskave ali vložitev obtožnice z trideset dnevni instrukijskim rokom. Ocenjeno je, da gre vendarle za instrukijski rok.

212. člen (pravno sredstvo pripornika)

VČP

VČP meni, da b morali pravno sredstvo pripornika zaradi neustreznih razmer ali ravnanja urediti v zakonu, ne le v pravilniku. Prav tako meni, da veljavna ureditev nadzorstva s priporniki po 213.d členu ZKP oziroma 69. členu Pravilnika o izvrševanju pripora podnormirana. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

213.a člen (pripornice z majhnim otrokom)

VČP

VČP meni, da je rok treh dni za odločitev o tem, da se otroka pripelje pripornici, morebiti predolg. Ocenjeno je, da bi bil krajši rok problematičen z vidika zagotavljanja (gre pa vendarle za instrukijski rok), poleg tega je dopuščena možnost pridobitve mnenja CSD.

213.c člen (disciplinski prestopki pripornikov)

URSIKS

URSIKS meni, da predlagana nova disciplinska kazen »začasnega odvzema predmetov« ne bo dosegla namena, saj ni jasno, kaj naj bi se priporniku sploh odvzelo, priporniki pa si bodo lahko odvzete predmete sposojali od drugih pripornikov na sobi ali oddelku. Predlagano rešitev pozdravlja VČP. Upoštevajoč priporočila CPT, se tako ukinja disciplinska kazen prepovedi ali omejevanja obiskov in dopisovanja (takšna prepoved ali omejitev je torej mogoča le zaradi interesov postopka – četrti odstavek 213.b člena ZKP). Namesto tega je predviden začasen odvzem pravice ali omejitev pravice imeti pri sebi določene stvari, med katerimi pa niso najnujnejše (kar sicer ureja 213. člen ZKP). Disciplinska kazen se torej ne more nanašati na stvari za osebno rabo, vzdrževanje higiene, sredstva za spremljanje javnih medijev, tiskovine in strokovno in drugo literaturo ter denar, saj bi bilo navedeno nehumano. Glede na navedeno je ocenjeno, da je predlagana rešitev primerna.

216. člen (hišna preiskava)

VDT

VDT meni, da s predlogom ni v celoti rešeno vprašanje, kdaj so izpolnjeni pogoji za izvedbo hišne preiskave, v primeru da tisti, čigar stanovanje ali prostori se preiskujejo, ni dosegljiv. VDT meni, da je glede na predlagano besedilo prvega odstavka treba presoditi, ali bodo z ustavo predvideni pogoji za poseg v pravico do navzočnosti pri preiskavi stanovanja, avtomatično izpolnjeni z imenovanjem »odvetnika garanta«. V luči strogih pogojev za izvedbo hišne preiskave in hudih posledic za dokazno vrednost zbranih dokazov (ekskluzija) v primerih, ko ti pogoji niso izpolnjeni, pa bi po mnenju VDT bil

potreben dodaten premislek, ali sistematično hišne preiskave dograditi s kriteriji za izvedbo hišne preiskave v nenavzočnosti imetnika. V obrazložitvi je pojasnjeno, da lahko predlog pripravi policija. Predlagana rešitev je preveč nejasna in odprta.

219.a člen (preiskava elektronskih naprav)

VDT

VDT meni, da so določbe zlasti 219.a člena ZKP nomotehnično zapletene tako, da niso razumljive zaradi preštevilnih sklicevanj in da je ureditev za praktično rabo potrebna temeljite dodelave v smislu jasnosti in preglednosti. Deloma je bilo že upoštevano, kolikor je bilo glede na kompleksnost obravnavane tematike mogoče.

BS

BS podpira rešitve in se zaveda zahtevnosti ureditve, opozarja pa na zahtevno nomotehniko, ki vsebuje veliko medsebojnega povezovanja določb. Enak odgovor kot zgoraj pri pripombi VDT.

Okrožno sodišče v Novi Gorici

Okrožno sodišče v NG opozarja, da bi bilo v zakonu potrebno definirati pojem »izvenobravnavnega sodnika« in njegove pristojnosti. Pristojnosti izvenobravnavnega sodnika so urejene v različnih določbah ZKP, morda najbolj sistemsko v 25. členu ZKP.

izr. prof. dr. Primož Gorkeč in izr. prof. Aleš Završnik

Profesorja ocenjujeta, da sprememba prvega odstavka 219.a člena ZKP uvaja nov prikrit preiskovalni ukrep in da je izvajanje preiskave preko omrežja povezanim informacijskih sistemov lahko v nasprotju s Konvencijo o kibernetiki kriminaliteti. Glede na pripombo je bila dopolnjena obrazložitev člena.

222.a člen (preiskava zaupne dokumentacije)

VDT

VDT meni, da predlagana ureditev ne razmejuje dovolj med položajem, ko je odvetnik tudi zagovornik in položajem, ko je ta isti odvetnik tudi udeleženec pri kaznivem dejanju, ki se preiskuje. V tretjem odstavku bi po mnenju VDT bilo nujno dodati še eno izjemo, ki bi se nanašala na omenjeni položaj, ko je odvetnik (zagovornik) tudi udeleženec pri kaznivem dejanju. VDT izraža pomislek glede varovanja novinarske zaupnosti, saj ocenjuje, da je varovanje novinarjevega informatorja zastavljeno preširoko in lahko omogoča zlorabe. Ocenjeno je, da je v določbah zadosti natančno razmejeno, kdaj zadevajo odvetnika, ki je udeleženec pri kaznivem dejanju in kdaj zadevajo odvetnika, ki je le zagovornik storilca (in drugih oseb). V novem 222.a členu ZKP se ureja le izpeljava rešitve, ki je zapisana v 236. členu ZKP.

OZS

Varovanje bi se moralo raztezati tudi na strokovne sodelavce odvetnika, administratorje idr., ki se na zakonit način lahko seznanijo z varovano komunikacijo. V obrazložitvi jasno piše, da so v določbi sicer izrecno navedeni »odvetnik, odvetniški kandidati ali odvetniški pripravnik (torej osebe, ki imajo zaupen odnos s strankami), seveda pa te ureditve ni mogoče zaobiti tako, da bi se na primer v odvetniški pisarni zasegla elektronska naprava, ki jo dejansko uporablja tajnica, rekoč, da zanjo privilegij ne velja.

BS

Ne strinjajo se z narokom za popis in pregled zaseženega gradiva, saj lahko tam sodelujeta tudi policija in državni tožilec, posledično se lahko seznanijo tudi z zaupnim gradivom. Ocenjujejo, da bi bilo bolj primerno, če bi se zaseženo gradivo izročilo sodniku, ki bi ga sam pregledal, ostali udeleženci pa bi lahko posredovali pisne ali ustne izjave oziroma stališča. V drugem odstavku novega 222.a člena ZKP je izrecno določeno, da se policisti, ki so izvedli zaseg, in državni tožilec, ne smejo seznaniti z vsebino zaseženih predmetov ali spisov. Zagotovitev tega je stvar tehnične organizacije naroka in procesnega vodstva (v praksi pa so že bili takšni primeri).

236. in 237. člen (novinarska zaupnost, zaslišanje priče, ki ne razume pravnega pouka, da ni dolžna pričati)

VDT

VDT meni, da se s predlagano spremembo v kazenski postopek vnaša varovanje »koristi« tretje osebe, ki ni udeleženec kazenskega postopka, kar lahko predstavlja podlago za zlorabo obdolženčeve pravice do učinkovite obrambe. VDT predlaga, da bi se vneslo varovalo v obliki testa sorazmernosti oz. mehanizem, da sodišče pretehta, ali v konkretnem primeru lahko pride z nerazkritjem vira do posega v pravice obdolženca. Izjeme od razkritja vira informacij morajo po mnenju VDT biti predvidene za namen dokazovanja in ne preprečevanja neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi. V zvezi s črtanjem tretjega odstavka bi bil po mnenju VDT potreben razmislek, ali se na predlagani način cilj ne zasleduje preširoko, saj se odprava prepovedi zaslišanja mladoletnika, ki ne razume pravne dobrote, nanaša na vsa kazniva dejanja,. Prav tako ne bo razlik med situacijama, v katerih je mladoletna priča oškodovanec ali ni oškodovanec kaznivega dejanja. K predlaganim spremembam je po mnenju VDT potrebno pristopiti s pazljivim tehtanjem različnih pravic in pravnih interesov. VDT izpostavlja vprašanje, ali ne bi bilo boljše morebitnih posegov v prepoved zaslišanja iz tretjega odstavka 236. člena utemeljevati s tehtanjem pomena načela materialne resnice na eni strani, in na drugi strani pomena pravne dobrote za mladoletno pričo, ki dobrote ne razume. VDT opozarja, da bi zakon moral na načelni ravni urediti vprašanje, kako naj sodišče postopa v primeru, da bo mladoletna priča, ki ob izpovedbi še ni razumela pravne dobrote, da ji ni treba pričati zoper bližnje osebe, tekom kazenskega postopka osvojila to razumevanje in bi želela pravno dobroto uveljaviti v zvezi s svojo prejšnjo izpovedbo oziroma ali naj ima sodišče pred izdajo sodbe, ki jo bo oprlo na izpovedbo mladoletne priče, ki ni razumela pravne dobrote, morda tudi samo dolžnost preveriti, ali mladoletna priča pravno dobroto sedaj razume. VDT ima pomisleke, ali je predlagana ureditev najbolj v korist otroka, saj bo mladoletna oseba morala prejeti pravni pouk, da ji ni treba pričati, pri čemer bodo še vedno težave z razumevanjem pravnega pouka, in posledično zaradi dokazne vrednosti take izpovedbe. Predlagana končna verzija rešitve se ne nanaša na vsa kazniva dejanja, temveč zgolj na spolne ipd. delikte, poleg tega končno odločitev o zaslišanju prepušča sodišču. Ocenjeno je, da je glede na navedeno primerna.

VS RS

VS RS ocenjuje spremembo kot sporno, saj bi se sodba tudi v primeru, da zaslišani mladoletnik ni bil sposoben razumeti pomena pravice lahko oprla na njegovo izpovedbo. Meni, da sprememba vodi do razlikovanja med posameznimi kategorijami prič, pri tem pa opozarjajo tudi na določbo 3. odstavka 236. člena, ki se z novelo ne spreminja. Spreminja se tudi tretji odstavek 236. člena ZKP, odgovornost glede zaslišanja prič kaznivih dejanj kot so spolni delikti in ki ne razumejo pravnega pouka, da niso dolžne pričati, je prepuščena sodišču.

OZS

Osebe, ki ne razume pravnega pouka, da ni dolžna pričati, ne bi smelo biti dovoljeno zaslišati kot priče. Namen spremembe je nejasen. Predlagajo črtanje spremembe. Končna rešitev je odgovornost za presojo dodelila sodišču, ocenjeno je, da je kot takšna ustrezna.

265. člen (obveščanje zavoda za prestajanje kazni zapora o namestitvi pripornika v zdravstvenem zavodu)

IP

IP ugotavlja, da predmetna sprememba ne zajema posredovanja podatkov zavodu za prestajanje kazni zapora, pač pa posredovanje podatkov zdravstvenemu zavodu. Predlagana sprememba zajema posredovanje podatkov zavodu za prestajanje kazni zapora, kot je razvidno tudi iz obrazložitve.

285.a člen (prekluzija)

VDT

VDT meni, da predlagana sprememba pravila o prekluziji dokaznih predlogov ne omogoča dovolj jasne razmejitve med utemeljenimi predlogi in tistimi, ki so usmerjeni k zavlačevanju postopka oz. zlorabi pravic. S predlagano rešitvijo se prekluzija, kot je urejena v veljavnem ZKP, spreminja, tako da bo manj stroga z vidika obrambe, pri čemer pa je ocenjeno, da bo razmejitev še vedno zadosti jasna, kadar bo šlo za zavlačevanje postopka.

BS

Drugačna opredelitev prekluzije bo vodila do podaljšanja kazenskih postopkov. Enak odgovor kot pri VDT, pri čemer je treba upoštevati, da je veljavna ureditev prekluzije precej stroga do obrambe.

301. člen (snemanje glavnih obravnav)

VDT

VDT pozdravlja odločitev, da je pristojnost za dovolitev snemanja v rokah predsednika sodišča na katerem se (bo) odvijala glavna obravnava, saj ima ta v realnem času na voljo vse informacije potrebne za odločitev. VDT podaja predlog, da se praviloma dovoli le snemanje delov obravnav, celoto pa samo izjemoma. Predlagana rešitev je usklajena z Zakonom o sodiščih oziroma Sodnim redom ter z ZPP.

VČP

Verjetno bi bilo treba poudariti, da so z določbo mišljena le slikovna snemanja. Mišljeno je snemanje v širšem pomenu.

331. člen (zasliševanje prič na glavni obravnavi)

VDT

VDT poudarja, da je izključitev javnosti dela ali celotne glavne obravnave zaradi varstva koristi mladoletnikov urejena že v 295. členu. V četrtem odstavku je za isti pojem kot »oseba, ki še ni stara osemnajst let«, uporabljen izraz »mladoletna oseba«, v obeh primerih pa gre za otroka. VDT predlaga tudi spremembo petega odstavka. Ocenjujemo, da je mladoletna oseba primeren izraz, kadar ne gre za obdolženca. Ključne rešitve oziroma spremembe 65., 84., 240., 331. in 341. člena ZKP zagotavljajo, da ne bo prišlo do večkratnih zaslišanj otroka, ki je žrtev spolnih deliktov.

OZS

Širi se nezmožnost obrambe zaslišati »sovražno pričo«. Ocenjeno je, da gre za podobne kategorije oškodovancev, kot so tisti, za katere že velja ta ureditev, zato jih je treba obravnavati enako.

339. člen (branje dokaznega gradiva)

VDT

VDT opozarja, da gre za temeljit poseg v obstoječo ureditev kazenskega postopka in da navedeni premik ni uravnotežen z drugimi določbami novele, ki šibijo tožilca kot stranko kazenskega postopka. VDT opozarja, da bi lahko bilo tožilstvo tisto, ki bo prebiral večino dokaznega gradiva, saj ni verjetno, da bi se odvetniki strinjali z odstopom od branja. Zadevo bi bilo možno rešiti na način, da se na obravnavi stranke po pozivu sodišča (ki bo že prej seznanjeno z vsebino) izjavijo ali vztrajajo na branju celotnega posamičnega dokumenta in če se, ga prebere tista stranka, ki vztraja na tem, da se listina prebere. Navedeno bo pospešilo angažiranost vseh strank, da se prebere čim več dokaznega gradiva že pred obravnavo. Predlagani drugi odstavek VDT podpira, opozarja pa, da takšen način zahteva, da bo tožilec ves čas preverjal, ali je obramba kaj vložila v spis in bi se tako imel možnost s pisanjem seznanit, zato predlaga obveznost sodišča, da stranke seznanja s pisanji, listinami in dokazi obrambe, vloženi v spis naknadno. VDT opozarja, da bo potrebno odpraviti nejasnosti pri interpretaciji izjem določenih v drugem odstavku člena glede na deloma prekrivajoče besedilo, ki enake ali primerljive procesne položaje ureja že v prvem odstavku. Rešitev, ki je usklajena z VS RS, je bila deloma popravljena, tako da je odpravljeno prekrivanje med prvim in drugim odstavkom.

359. člen (način izvršitve kazni v sodbi)

VČP

Besedilo ni najbolj jasno. V KZ-1 in ZKP se bo poenotila raba pojma »način izvršitve kazni zapora«, tako da bi obsegala vikend zapor, hišni zapor, delo v korist skupnosti in še režim prestajanja (vrsta oddelka).

398. člen (pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje)

VDT

VDT meni, da besedilo predlagane nove 4. točke ni v celoti usklajeno z določbami KZ-1, ki poleg odvzema premoženjske koristi predvideva tudi odvzem premoženja (77.a člen in 77.b člen KZ-1). Formulacija že vključuje 77.a in 77.b člen in se zgleduje po petem odstavku 367. člena ZKP, ki ureja pritožbo zoper prvostopenjsko sodbo.

VS RS

VS RS meni, da je neustrezna dopolnitev prvega odstavka 398. člena (4. točka), saj se s predlagano določbo širijo pristojnosti VS kot sodišča druge stopnje (vztraja pri stališčih podanih v mnenju z dne 8. 3. 2017). S predlagano rešitvijo se tretji osebi zagotavlja ustavna pravica do pravnega sredstva (25. člen Ustave), kolikor je bilo s sodbo višjega sodišča poseženo v njene pravice.

399. člen (pritožba zoper sklep)

VDT

VDT opozarja na nerešeno vprašanje pogojev za odreditev pripora v primeru potrditve ali spremembe sodbe sodišča druge stopnje (smiselno kot v primeru iz četrtega odstavka 394. člena ZKP). Ker pred Vrhovnim sodiščem RS ni obravnave, se zastavlja vprašanje možnosti vložitve predloga, ki je procesna predpostavka za odločanje o priporu. Predlog presega okvir novele ZKP-N.

421. in 425. člen (ZVZ)

VDT

VDT nima pomislekov glede novega instituta »očitno neutemeljene zahteve za varstvo zakonitosti«, nasprotuje pa določbam v predlaganih členih, po katerih bi njegova uporaba bila dopustna le na podlagi predloga vrhovnega državnega tožilca, saj meni, da način presoje ne sme že v temelju biti odvisen od ocene državnega organa. Uporabo skrajšanega načina lahko državni tožilec predlaga že po veljavnih določbah zakona v odgovoru na zahtevo. Vrhovnemu sodišču RS mora biti omogočeno, da novo možnost uporabi tudi ne glede na stališče državnega tožilca. Predlog VDT (za očitno neutemeljene zahteve za varstvo zakonitosti) je predviden kot dodatna varovalka pri rešitvi, ki predstavlja izjemo od »redne« obravnave ZVZ.

OZS

ZVZ je že itak omejeno izredno pravno sredstvo, dodatno omejevanje je nesprejemljivo. Ustavno sodišče Republike Slovenije namreč večkrat vrača zadeve Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije, ker se ni jasno opredelilo do zatrjevanih kršitev. Hkrati je ta predlog v nasprotju s cilji ZKP-N, torej večji stopnji transparentnosti in krepitvijo zaupanja v pravno državo. Mogoče je domnevati, da je med ZVZ-ji, o katerih bi bilo odločeno s skrajšano obrazložitvijo, večina takšnih, da odločitve v teh zadevah nimajo nikakršnega pozitivnega učinka na razvoj kazenskega prava ali poenotenje sodne prakse. Prav to dvoje pa sta ključni nalogi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Namen spremembe je skratka zagotoviti, da se bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije lahko v celoti posvetilo ključnim nalogam, torej poenotenju in razvoju sodne prakse. Odločanje o ZVZ, ki so očitno neutemeljene in ki očitno ne bodo pripomogle k ciljem, ki naj jih zasleduje Vrhovno sodišče Republike Slovenije, je potrebno ustrezno omejiti, hkrati pa predvideti ustrezne varovalke.

Anonimni posameznik prek e-demokracije

Črta naj se možnost VDT, da vpliva na sprejem ZVZ s skrajšano obrazložitvijo. Enak odgovor kot zgoraj na pripombo VDT.

450. člen (sporazum o priznanju krivde glede načina izvršitve kazni)

URSIKS

URSIKS predlaga, da se preuči možnost dogovora o režimih prestajanja kazni oziroma podrejeno, da se upošteva enak kriterij kot je premeščanje iz strožjega v svobodnejši režim prestajanja kazni na podlagi ZIKS-1. Postopek sporazumevanja o krivdi je razmeroma formaliziran in morebitne težave bi lahko preprečili s pretokom informacij med državnim tožilstvom in URSIKS. Ocenjujemo pa, da vnaprejšnje omejevanje sporazumov o priznanju krivde v tem delu ne bi bilo smiselno, saj bi to lahko vodilo k povečanemu številu »neformalnih« priznanj krivde.

496. člen ZKP (odločanje o izrečenem varnostnem ukrepu)

VDT

VDT meni, da bi bila smiselna odločitev, da odločitev o nadaljevanju varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja sprejme sodnik, ki je odločal o izreku tega ukrepa, ne pa "sodnik, ki je za to določen". Nadalje bi bilo potrebno urediti ustrezno varstvo (položaj) teh oseb po izteku ukrepa. Ocenjeno je bilo, da je t.i. izvenobravnavni sodnik primeren za tovrstno odločanje (v sklopu vseh pristojnosti, ki mu jih sicer prinaša novela ZKP-N).

VČP

VČP pozdravlja odločitev, ki sledi njegovim predlogom. Ocenjuje pa kot problematično rešitev odločanja o trajanju ukrepa brez sodelovanja osebe. V tem delu se veljavna ureditev bistveno ne spreminja.

502.b člen (začasno zavarovanje)

VDT

VDT meni, da bi bili lahko roki začasnega zavarovanja še daljši, predlagajo pa tudi spremembo 502. člena in sicer tako, da ne bi bilo potrebno izkazovati nevarnosti, saj mora biti konkretizirana in je običajno, ko je ta v resnici izkazana, že prepozno za zavarovanje odvzema premoženjske koristi. VDT predlaga ponovno uvedbo enkratnega odločanja v posamezni fazi postopka, ter določitev izjeme za primer začasnih zavarovanj v tujini, saj tuja sodišča trajanje začasnih zavarovanj določijo skladno s svojo zakonodajo, ter podaljšanje maksimalnega časa skupnega začasnega zavarovanja v vsaki fazi kazenskega postopka. Predlagana rešitev zmanjšuje administriranje pri podaljševanju začasnega zavarovanja, hkrati pa upošteva do sedanjostno ustavnosodno prakso.

506. člen (preklic pogojne obsodbe)

VDT

VDT izpostavlja, da ni jasno, zakaj predlog govori o položaju, ko »obsojeni ne želi priti«, saj predhodni možnosti zadoščata. Meni tudi, da ni problematično, če bi o izbrisu pogojne obsodbe odločal sodnik, ki je vodil postopek do obsodbe na prvi stopnji. Formulacija ločuje med možnostjo, da nekdo zavrta možnost priti na narok in da se mu »le« očitno izogiba. Rešitev je bila usklajena s sodstvom.

522. člen (pogoji za izročitev)

VDT

VDT meni, da je predlagana dodatna točka člena nepotrebna, saj lahko sodišče v primeru, ko bo ugotovilo izpostavljene okoliščine neposredno na podlagi določb samih konvencij o temeljnih pravicah, to navede, predlagana sprememba pa bi lahko pripeljala do dodatnih obremenitev sodišč in državnih tožilstev. Sodišče bo moralo preko ministrstva morda pridobivati določena dodatna pojasnila iz tujine, kar bi podaljšalo postopek. VDT meni, da je bolj smiselno, da predlagan kriterij ostane v domeni ministrstva, sodišča pa imajo možnost, da ta kriterij uporabijo neposredno na podlagi konvencije. Namen spremembe je usmerjen v varstvo človekovih pravic tujcev, katerih izročitev se zahteva. Kolikor oseba v izročitvenem postopku uveljavlja verjetnost kršitve ustavnih in konvencijskih pravic, je potrebno, da o teh ugovorih odloča nepristransko in neodvisno sodišče in ne ne minister za pravosodje kot upravni organ izvršilne veje oblasti. Pravica osebe, da o verjetnosti kršitev njenih ustavnih oseb presoja sodišče in ne upravni organ izhaja že iz Ustave RS, ki zagotavlja osebam pravico neodvisnega sodnega varstva glede njihovih pravic, in še posebej človekovih pravic. V sodnem delu izročitvenega postopka ima tujec zagotovljena vsa potrebna procesna jamstva, ki so sestavni del pravice do poštenega postopka, in sicer pravico do zaslišanja, in s tem možnost ustne izjave, pravico do zagovornika in spremljanja izročitvenega naroka po sodnem tolmaču. Ministrstvo za pravosodje pri odločanju v upravnem postopku uporablja določila Zakona o splošnem upravnem postopku, ki strankam ne zagotavlja enake ravni procesnih kavnih, kot so zagotovljene v sodnem postopku skladno z ZKP. Kar zadeva argument, da se bodo s presojo zatrjevanjih kršitev človekovih pravic, vključno s prepovedjo mučenja in nečloveškega in poniževalnega ravnanja, s strani sodišč podaljševali sodni postopki, pa naj opozorimo na dejstvo, da sodišča že sedaj v okviru postopkov predaj oseb drugim državam članicam Evropske Unije na podlagi ENPP, takšne ugovore presojujejo, kot tudi od držav, ki so odredile ENPP, zahtevajo pridobitev informacij o stanju v priporu, kjer bo oseba

nameščena in takšne informacije in zagotovila v kontradiktornem postopku tudi presoja. Takšno VDT predlaga, da se v določbi 524. in 525. člena izrecno doda določba, da imajo stranke postopka pravico do pritožbe zoper odločitev preiskovalnega sodnika ali celo izrecno navesti vse stranke, saj so v praksi težave ker nekatera sodišča tolmačijo, da tožilstvo ni stranka v postopku.

presojo jim namreč nalaga sodna praksa Sodišča Evropske skupnosti v zadevah Aranyosi (C-404/15 z dne 5.4.2016), Caldararu (C-659/15) in ML ((C-220/18 z dne 25.7.2018). Glede na to, da so v postopkih predaje predpisani kratki roki za odločanje, in da sodišča držav članic EU, vključno s slovenskimi, uspejo pridobiti potrebne informacije o države razpisnice ENPP, ocenjujemo, da tudi pridobivanje enakih informacij s strani države prosilke v izročitvenih postopkih, ne bo bistveno podaljševalo sodnih postopkov.

524. in 525. člen (odvzem prostosti, izročitve)

VDT

VDT predlaga spremembo 2. odstavka 525. člena, in sicer v smeri, da mora policija tujca, ki mu je vzela prostost brez odlašanja ali v primeru, da je oseba prijeta na podlagi razpisane mednarodne tiralice v roku 24 ur od odvzema prostosti odpeljati k preiskovalnemu sodniku. Ker si policija razlaga, da je osebo potrebno pripeljati takoj (tudi ponoči), to v praksi pomeni, da sodišče v primeru take privedbe odredi pridržanje. Ker oseba ni v svojem jeziku poučena o razlogih za pridržanje — ker v veliko primerih ni na razpolago tolmača, sodišče tem osebam krši pravice v zvezi s tem. Izročitveni narok oziroma narok za odločanje o izročitvenem priporu ne more potekati sredi noči, policija pa bi lahko osebo pridržala neposredno na podlagi razpisane mednarodne tiralice tuje države vsaj do 24 ur, da se zagotovi izvedba naroka in osebi zagotovijo vse pravice, ki ji gredo po notranjih in mednarodnih predpisih, a se to v praksi ne izvaja. Glede na določbo četrtega odstavka 524. člena ZKP ne bi smelo biti dvomov, da je tudi državni tožilec stranka v postopku, ocenjeno je, da sprememba zakona zgolj zaradi napačne interpretacije posameznih sodišč ni potrebna. Že iz samega predloga sledi, da je problem rešljiv v okviru veljavnih predpisov.

526. člen (dodatna poizvedovanja preiskovalnega sodnika, izročitve)

VDT

VDT meni, da je predlog preširoko zastavljen, saj bi se bilo potrebno omejiti na posredovanje morebitnih novih dokazov, ki jih je preiskovana sodnica pridobila po naroku. VDT izpostavlja, da imata obe stranki možnost izpostaviti svoje stališče na naroku za izročitev. Mnenja preiskovalne sodnice ni potrebno pošiljati strankam. Pri institutu izročitve je pravica do izjave inkludirana v 526. členu ZKP, glede dejstva, da so instančna sodišča že opozarjala na pravico do izjave in kontradiktornost postopka, VDT izpostavlja, da so se zadeve nanašale na druge situacije. Vprašljiva je skladnost pripombe VDT z odločbo Ustavnega sodišča RS, opr. št. Up-500/15 15 z dne 20. 7. 2015. Iz te namreč izhaja, da je bistvo predloga preiskovalnega sodnika v tem, da vsebuje odločilne razloge pravne in dejanske narave za sprejem odločitve o dovolitvi predaje. Osebi, katere predaja se zahteva, je tako po odločitvi Ustavnega sodišča potrebno v ustrezno kratkih rokih dati možnost, da se izjavi o obrazloženem predlogu preiskovalnega sodnika in vseh morebitnih pridobljenih podatkih oziroma dokazih, na katerem temelji navedeni predlog. Posledično tudi predlog ZKP predpisuje obveznost, da se tudi osebi, katere izročitev se zahteva s strani države, ki ni država članica EU, da možnost, da se v ustrezno kratkih rokih izjavi o obrazloženem predlogu preiskovalnega sodnika in vseh morebitnih pridobljenih podatkih oziroma vsem procesnem gradivu, na katerem temelji navedeni predlog.

530. člen (odločanje ministra za pravosodje, izročitve)

VDT

VDT predlaga, da bi se določba glasila, »če mu je bila tekom izročitvenega postopka priznana mednarodna zaščita«, saj v primeru, ko je osebi že ob odvzemu prostosti priznana mednarodna zaščita, le-to izpusti že preiskovalni sodnik in do izročitve tujca državi prosilki ne pride. Problematiko, izpostavljeno v tem členu rešuje sprememba tretjega odstavka 525. člena ZKP, ki po novem določa, da preiskovalni sodnik izpusti tujca, »če mu je priznana mednarodna zaščita«. V tem primeru niti ni potrebna določba v 530. členu ZKP, da se izročitev zavrne, če je bila osebi tekom izročitvenega postopka priznana mednarodna zaščita, saj bo preiskovalni sodnik izpustil osebo, s priznano pravico do mednarodne zaščite, minister za pravosodje pa bo zavrnil izročitev, če bodo takšni razlogi nastopili kasneje ali pa so nastopili že prej, pa jih tujec ni uveljavljal.

Prehodne določbe in končna določba

VDT

VDT meni, da je *vacatio legis* glede na obsežne spremembe zakona, ki prinaša tudi kadrovske, prostorske, finančne in druge posledice, absolutno prekratek. Po mnenju VDT je primeren rok vsaj eno leto, in šele po tem, ko komisija, katere član je tudi državni tožilec, ugotovi, da so izpolnjeni vsi pogoji za izvajanje zakona. VDT meni, da razlikovanje rokov glede prikritih preiskovalnih ukrepov ter z njim povezanih določb ni potrebno in je potrebno uporabiti enoten rok, ki mora biti daljši od 3 oziroma 6 mesecev. Šest mesečni *vacatio legis*, razen za prikrite preiskovalne ukrepe, za katere je predviden tri mesečni prehodni rok. Ocenjeno je, da je navedeni rok primeren (iz prvotnega predloga ZKP-N so bile sicer črtane nekatere rešitve, ki bi zahtevale večje prilagoditve gradnikov pravosodja).

7.4 DODATNI PREDLOGI

Vročanje sodnih pisanj

VS RS

VS RS meni, da bi bilo smiselno po vzoru tujih primerljivih pravnih ureditev urediti enoten postopek vročanja v enem samem zakonu za vse vrste pravnih postopkov. Dodatni predlogi (sistemske narave) presegajo okvir novele ZKP-N.

IP

IP opozarja na ureditev vročanja pisanj v kazenskem postopku s pritrditvijo celotnih pisanj na sodno desko in kot informacijski zasebnosti tako obdolženih, kot tudi oškodovancev bistveno bolj prijazno ter sorazmerno rešitev, predlaga ureditev po vzoru določb Zakona o splošnem upravnem postopku. Opozarja, da se po določbi 120 in 121. člena ZKP vročajo tudi sodbe, ki lahko vsebujejo tudi osebne podatke (lahko tudi mladoletnih) oškodovancev ter prič, ne zgolj osebnih podatkov oseb, ki spremembe naslova niso ustrezno sporočile sodišču. Dodatni predlogi (sistemske narave) presegajo okvir novele ZKP-N.

Prirejenost državnega tožilca in preiskovalnega sodnika

VS RS

VS RS meni, da bi moral zakonodajalec s posegi v posamezne člene zakona, ki zadevajo to razmerje, odpraviti prirejenost preiskovalnega sodnika in državnega tožilca. Dodatni predlogi (sistemske narave) presegajo okvir novele ZKP-N.

Razširitev kaznovalnega naloga, položaj oškodovanca

VDT

VDT predlaga, da se razširi možnost vlaganja kaznovalnega naloga v obsegu in način, ki je že bil strokovno usklajen z ministrstvom in sodstvom. VDT predlaga, da se 445.a člen ZKP spremeni tako, da bi bila mogoča sodba o kaznovalnem nalogu tudi za kazniva dejanja iz pristojnosti okrožnega sodišča, za katera je zagrožena kazen do 5 let zapora. VDT meni, da bi bilo s tem razbremenjeno delo tudi okrožnih sodišč v primerih lažjih kaznivih dejanj iz njihove pristojnosti, ko se ne pričakuje izrek kazni zapora. Predlog, ki odpira mnoga vprašanja, presega okvire novele ZKP-N.

VČP

VČP opozarja, da je položaj oškodovanca v postopku izdaje kaznovalnega naloga prezrt. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

Poravnavanje

VDT

VDT predlaga, da se (pri določbi o glavni obravnavi) smiselno enaka ureditev kot je v 443.a člen ZKP, ki velja za okrajne zadeve, določi tudi vsaj za tiste iz okrožne pristojnosti, za katere je po 161.a členu ZKP možno poravnavanje pred vložitvijo obtožbe. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

Dolžina rokov

VDT

VDT opozarja na relativno kratkost določenih rokov (maksimalno trajanje pripora šest mesecev pred vložitvijo obtožbe, maksimalno trajanje pripora dve leti po vložitvi obtožnice...), ki v primerih zahtevnejših zadev ne omogočajo uspešnega zaključka postopka. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

Priznanje krivde

VDT

VDT predlaga ustrežnejšo zakonsko ureditev zaslišanja obdolženca za primere priznanja krivde, ki bi omogočila uporabo priznanja v postopku zoper ostale obdolžence - z ustrežno procesno obliko zapisa priznanja, ki omogoča njegovo polno procesno veljavo v nadaljnjem postopku. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

OZS

Predlagajo možnost pogajanj o pravni kvalifikacij kaznivih dejanj, zaradi česar bi bila pogajanja v praksi bolj uspešna. Ocenjeno je, da bi bilo treba vprašanje pogajanj o krivdi oziroma priznanj krivde širše preučiti in potem kvečjemu celostno spremeniti, kar pa presega okvire novele ZKP-N.

Razlogi za izločitev sodnika

OZS

Ni smiselno, da se mora izločiti sodnik, ki je zavrnil priznanje krivde obdolženca, ne velja pa enako za pomočnika pri kaznivem dejanju. Zavrnitev priznanj krivde je največkrat utemeljena v »tehničnih razlogih«. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

Sprememba obtožnice na predobravnavnem naroku

VDT

VDT predlaga možnost spremembe obtožnice tudi na predobravnavnem naroku. Pogoj za predobravnavni narok je pravnomočna obtožnica. Glede na navedeno, ocenjujemo, da predlog ni utemeljen (tudi z vidika izjave o krivdi, ki jo poda obdolženec).

Modifikacija obtožnice

OZS

Ni sprejemljivo, da lahko državni tožilec vse do zaključka zadnjega naroka spremeni pravno kvalifikacijo in opis dejanja, že z vidika učinkovite pravice do obrambe iz 29. člena Ustave. To pa tudi podaljšuje postopke. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

Uvedba novega skrajšanega postopka

Okrožno sodišče v Ljubljani

Okrožno sodišče LJ predlaga uvedbo novega skrajšanega postopka, ki bi omogočal, da se pridržanim in privedenim obdolžencem na predobravnavnem naroku oz. naroku za izrek kazenske sankcije izreče sodba, saj bi se s takšnim institutom lahko zmanjšalo število pripornih zadev. Meni, da bi za takšne primere bilo v obstoječi zakon potrebno poseči vsaj v delih, ki se nanašajo na vročitev obtožbe in pravico do ugovora zoper obtožbo, roke za pripravo obrambe na glavni obravnavi in vsebino obtožbe. Cilj ideje je v tem, da bi se pridržanim osumljencem, ki na policiji kaznivo dejanje priznajo, ob zagotovljeni kvalificirani obrambi, predstavilo »skrajšani« obtožni akt in osnutek sporazuma o priznanju krivde (pripomba iz dne 31.5.2017). V ZKP je že sedaj precejšnje število institutov, ki omogočajo pospešitev sojenja (kaznovalni nalog, 285.f člen ZKP, sporazum o priznanju krivde, izjava o priznanju krivde, napoved pritožbe) oziroma zaključek pregona že v predkazenskem postopku, kadar je to smiselno (odloženi pregon, poravnavanje). Predlog sicer presega okvire novele ZKP-N.

Okrepitev vloge državnega tožilca na glavni obravnavi

Okrožno sodišče v Ljubljani

Predlagana je okrepitev vloge državnega tožilca pri dokazovanju na glavni obravnavi, da bi postal subjekt, ki sodišču v fazi glavne obravnave prezentira dokaze in razlaga njihovo pravno relevantnost, v smislu, da bi senat ob začetku glavne obravnave razpolagal le z obtožnim aktom. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

Okrepitev vloge preiskovalnega sodnika

Okrožno sodišče v Ljubljani

Okrožno sodišče v Ljubljani predlaga spremembo pristojnosti preiskovalnega sodnika tako, da sam zavrne zahtevo za uvedbo preiskave (sedmi odstavek 169. člena), da sam zavrne predlog za odreditev pripora (peti odstavek 202. člena), sam zavrne dokazne predloge strank (prvi odstavek 177. člena), pri čemer bi bilo prvi dve odločitvi možno izpodbijati s pritožbo, zoper tretjo pa pritožba ne bi bila dovoljena. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

Ravnanje s tajnimi podatki

Okrajno sodišče v LJ navaja, da sodišča ugotavljajo neskladnost Zakona o tajnih podatkih z določbami ZKP in predlagajo jasno opredelitev poslovanja sodišča v kazenskih postopkih v primerih dokumentov

s tajnimi podatki, predvsem z vidika uresničevanja pravic obdolžencev. Navaja, da je s predlaganimi spremembami opredeljena le pravica do pregleda dokumentov, ki vsebujejo tajne podatke. Glede na to, da sodišče obravnava zadeve, kjer je obtožni akt označen s stopnjami tajnosti po ZTP, sojenja ni mogoče izpeljati v celoti v skladu z določbami ZKP in ZTP, ne da bi sodišče pri tem kršilo določbe enega ali drugega zakona, saj veljajo omejitve po ZTP tudi za najbolj temeljne procesne institute. Izpostavljajo ustavno pravico obdolženca do pravičnega sojenja in učinkovite obrambe, ki je tako obdolžencu kot tudi njegovemu zagovorniku otežena, če bi se v celoti spoštovale določbe ZTP. Ocenjuje, da bi bilo potrebno uskladiti določbe ZTP in ZKP. S predlogom novele ZKP-N se ureja tudi ravnanje s tajnimi podatki. Morebitni bolj obsežni predlogi pa lahko pridejo v poštev za obravnavo pri naslednji noveli ZKP. Že sedaj pa se lahko sodišča ravna po sistemski odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije glede ravnanja s tajnimi podatki v sodnih postopkih.

Časovna omejitev policijske preiskave

OZS

Predlagano je, da se policijska preiskava omeji, šteto od trenutka oprave hišne preiskave pri osumljencu oziroma od zaslišanja osumljenca pri policiji (če ni bilo hišne preiskave); skrajni rok naj bi bil šest mesecev. Z organizacijskimi ipd. ukrepi je treba zagotoviti krajši postopek, ne pa da bi a priori poleg zastaranja postavili še en rok za uvedbo kazenskega postopka, saj so brez dvoma primeri (z mednarodnimi ipd.) elementi, kjer je daljše trajanje postopka razumljivo oziroma utemeljeno.

Solemnitetne priče pri hišni in osebni preiskavi

VČP

Predlagana je uzakonitev načina zagotavljanja solemnitetnih prič in povrnitve njihovih stroškov (podobno tudi VČP). Predlog ne zadeva ZKP, temveč Zakon o sodiščih.

Pooblaščenec mladoletnika med pridržanjem

VČP

VČP meni, da bi moral imeti mladoletnik med policijskim pridržanjem vedno zagovornika-odvetnika. Predlog presega okvir novele ZKP-N.

193. člen (zdravniška opravičila)

VS RS

VS RS predlaga dopolnitev člena: »V nujnih zadevah in v zadevah, kjer je predpisano posebno hitro postopanje oziroma odrejena prednostna obravnava, lahko sodišče odredi vročanje vabil priči ali obdolžencu preko policije«. V preteklosti je bilo že ocenjeno, da policija ne mora biti organ, ki je pristojen za vročanje. Z novelo ZKP-N se vročanje omejuje na detektive in izvršitelje (takšno rešitev predvideva tudi ZPP, hkrati se ukinja seznam pooblaščenih oseb za vročanje).

212. člen (bivanje pripornikov)

URSIKS

URSIKS predlaga, da se sobivanje pripornikov določi kot pravilo in ne kot izjema, s čemer bi zavodom omogočili večjo fleksibilnost pri nastanitvi pripornikov. Glede na ratio legis določbe je ocenjeno, da skupno bivanje pripornikov, ki so skupaj sodelovali pri istem kaznivem dejanju, ne more biti pravilo, temveč je lahko le izjema.

213.b člen (komunikacija pripornika z diplomatskim in konzularnim predstavnikom tuje države; omejitev komunikacije pripornika)

URSIKS

URSIKS meni, da bi moralo biti v ZKP jasno urejeno, da je dolžnost obveščanja preiskovalnega sodnika na strani diplomatskega in konzularnega predstavnika tuje države (kadar slednji želi obiskati pripornika in brez nadzora govoriti z njim). Direktor zavoda naj bo predlagatelj prepovedi komuniciranja pripornika, če bi njegovi stiki lahko ogrozili red in varnost v zavodu. Ocenjeno je, da je veljavna formulacija ustrezna glede na pomen določbe za pripornika in diplomatskega in konzularnega predstavnika. Predlagatelj omejitve stikov je (iz sistemskih razlogov) državni tožilec, direktor zavoda ali vodja dislociranega oddelka pa mu lahko poda predlog omejitve stikov (in to že po veljavni ureditvi). Pri tem velja omeniti, da je razlog »kadar bi ti lahko ti stiki ogrozili red ali varnost v zavodu« precej ohlapen, ter da bi bilo treba zlasti ugotoviti, ali je navedeno tveganje moč odpraviti z drugimi, milejšimi ukrepi. Prav tako je predlog URSIKS obrazložen s sklicevanjem na preprečitev begosumnosti (ne pa nevarnosti za red in varnost).

223.a člen (vrnitev zasežene elektronske naprave)

BS

BS izpostavlja, da bi bilo smiselno skrajšati tri oziroma šest mesečni rok za vrnitev zasežene naprave. Ocenjeno je, da je rok primerno določen, saj je predvideno, da se naprava vrne že prej, če je to mogoče.

265. člen (psihiatrični pregled obdolženca)

Zbornica kliničnih psihologov

Zbornica kliničnih psihologov opozarja, da veljavna ureditev psihiatričnega pregleda ne ureja strokovno enakopravnega sodelovanja kliničnih psihologov, ki jih že sedaj v praksi psihiatri-izvedenci pritegnejo k sodelovanju. Pripomba presega okvir predloga novele ZKP-N.

285.b člen (predobravnavni narok)

Okrajni sodnik dr. Saša Kmet

Člen naj se dopolni, tako, da, če gre za kaznivo dejanje, ki se preganja na predlog, in oškodovanec, ki je bil v redu povabljen na predobravnavni narok, ne pride in svojega izostanka ne opraviči, šteje, da je umaknil predlog za pregon. Z novelo ZKP-N se zaradi implementacije Direktive 2012/29/EU sistemsko izboljšuje položaj oškodovancev kaznivih dejanj. Z novelo ZKP-L je bila uveljavljena rešitev, v skladu s katero oškodovanec, ki je po začetku glavne obravnave umaknil predlog za pregon, plača stroške kazenskega postopka, razen če obdolženec izjavi, da jih bo plačal sam (o tem je oškodovanec tudi predhodno poučen). Ocenjujemo, da še bolj stroga ureditev ne bi bila primerna.

293. člen ZKP (ustavitev postopka)

Okrajni sodnik dr. Saša Kmet

Med temelje ustavitve postopka po 293/3 ZKP naj se poleg razlogov za zavrnilno sodbo doda še razlog za oprostilno sodbo po 358/1 ZKP, ki enako kot razlogi po 357. členu ZKP, ne zahteva izvajanja dokaznega postopka ter ugotavljanja dejanskega stanja. Ustavitev postopka je vezana na razloge za zavrnilno sodbo, sistemsko neprimerno bi jih bilo vezati na razloge za oprostilno sodbo.

333. člen (zaslišanje izvedenca)

VS RS

VS RS meni, da je ureditev iz sedmega odstavka tega člena v neskladju z Ustavo, saj je treba obdolžencu vselej omogočiti pravico do neposrednega ustnega zaslišanja izvedenca, ki je izdelal pisni izvid in mnenje. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

340. člen (branje zapisnikov o zaslišanju prič in izvedencev)

VS RS

Menijo, da naj bi predlagana dopolnitev omejila nepotrebno zavlačevanje postopka s ponovno zagotovitvijo navzočnosti priče ali izvedenca tudi v primeru, ko je po oceni senata glede na vsebino to nepotrebno. Z novelo ZKP-N se na predlog VS RS spreminja in popravlja obstoječi 339. člen ZKP, s čemer naj bi odpravili nepotrebno branje in posredno pospešili kazenske postopke. Morebitni drugi predlogi presegajo okvire te novele.

357.a člen, 392. člen, 399. člen (obrnava na drugi stopnji)

Okrožno sodišče v Mariboru

Predlagana je posebna pritožba, kolikor se sodba vrne prvostopenjskemu sodišču, četudi bi drugostopenjsko sodišče lahko odločilo samo. Glede na pripombe iz strokovnega usklajevanja se 380. člen ZKP, ki ureja glavno obravnavo na drugi stopnji, ne spreminja.

358. člen ZKP (oprostilna sodba)

Okrožno sodišče v Ljubljani

Okrožno sodišče LJ predlaga vključitev možnosti, da lahko predsednik senata v okviru predobravnavnega naroka izreče oprostilno sodbo iz razloga po 4. točki 358. člena ZKP kot odziv na vlaganje obtožb zaradi bagatelnih kaznivih dejanj. Predlog presega okvire novele ZKP-N.

502.a člen (ugovor pri začasnem zavarovanju)

Okrožno sodišče v Ljubljani

Predlagana je poenostavitev »pritožbenega« postopka pri začasnem zavarovanju z ukinitvijo ugovora kot ga predvideva 5. odstavek 502.a člena in ohranitvijo zgolj pritožbe. Začasno zavarovanje je na predlog VDT že znatno poenostavljeno, pri spremembi ureditve pa je treba upoštevati tudi ustavnosodno prakso.

542. člen (pravica do povrnitve škode)

Državno odvetništvo

Predlagana je bolj natančna ureditev položajev, v katerih oseba ni upravičena do povrnitve škode. Ocenjeno je, da predlog presega okvire predloga novele ZKP-N.

II. BESEDILO ČLENOV:

1. člen

V Zakonu o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US, 66/17 – ORZKP153,154 in 1/19 – skl. US) se 8. člen spremeni tako, da se glasi:

»8. člen

(1) Stranke, priče, osumljenci in drugi udeleženci v postopku imajo pri preiskovalnih in drugih sodnih dejanjih ali na glavni obravnavi pravico uporabljati svoj jezik na način, kot ga določa ta zakon.

(2) Če preiskovalno, drugo sodno dejanje ali glavna obravnava ne tečejo v jeziku oseb iz prejšnjega odstavka, je treba zagotoviti ustno tolmačenje tistega, kar oni ali drugi govorijo ter pisno prevajanje listin in drugega pisnega dokaznega gradiva, ki so bistveni za uveljavljanje njegovih pravic (bistveni dokumenti), zlasti pa:

- za osumljenca in obdolženca obtožni akti, vabila, vse odločbe o odvzemu prostosti, sodbe, odločbe sodišč o izločitvi dokazov, zavrnitvi dokaznih predlogov in izločitvi sodnikov;
- za oškodovanca na njegovo zahtevo vabila, sklepi o zavrženju kazenske ovadbe, sklepi o zavrženju ali zavrnitvi zahteve za preiskavo, sklepi o ustavitvi postopka, sklepi o zavrženju obtožnega akta, sodbe in pouk o pravici prevzeti oziroma nadaljevati pregon (60., 62. in 433. člen tega zakona).

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko sodišče na predlog oškodovanca, osumljenca ali obdolženca odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi drugega gradiva ali dejanj, da se zagotovi uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku.

(4) Sodišče lahko izjemoma odloči, da se pisno ali ustno povzamejo ali da se ustno tolmačijo tisti deli sicer bistvenih dokumentov, ki niso pomembni za razumevanje kazenske zadeve ali za morebitno uporabo pravnih sredstev s strani posamezne osebe iz prvega odstavka tega člena.

(5) Osebe iz prvega odstavka tega člena lahko pri opravljanju preiskovalnih in drugih sodnih dejanj ali na glavni obravnavi in v primerih iz drugega in tretjega odstavka tega člena na podlagi smiselne uporabe sedmega odstavka 82. člena tega zakona vložijo ugovor, če menijo, da tolmačenje ali prevajanje ni ustrezno, ker ne omogoča uresničevanja jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku, ali če zaradi potrebe njihovega spoštovanja menijo, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih v skladu s tretjim odstavkom tega člena.

(6) O pravici do prevajanja in tolmačenja je treba osebe iz prvega odstavka tega člena poučiti. Če zna jezik, v katerem teče postopek, se lahko posameznik prostovoljno in izrecno odpove prevajanju ali tolmačenju določenega preiskovalnega in drugega sodnega dejanja ali dela glavne obravnave ali

določenih sodnih ali drugih pisanj v skladu s tem členom. Pouk in izjava posameznika se vpišeta v zapisnik.

(7) Prevaja in tolmači sodna tolmačka ali sodni tolmač (v nadaljnjem besedilu: sodni tolmač). Če za določen jezik ni na razpolago sodnega tolmača, lahko sodišče po uradni dolžnosti ali na predlog državnega tožilca ali policije v skladu s smiselno uporabo 233. člena v zvezi s četrtem odstavkom 249. člena tega zakona postavi za opravljanje prevajanja ali tolmačenja drugo ustrezno osebo, ki obvlada tuj jezik, za katerega ni sodnih tolmačev ali jih primanjkuje.

(8) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za gluhe in neme osebe.

(9) Stroški za tolmačenje ali prevajanje se ne zaračunajo osebam iz prvega in osmega odstavka tega člena in bremenijo proračun.«.

2. člen

Za 18. členom se doda nov 18.a člen, ki se glasi:

»18.a člen

Policija, državno tožilstvo, sodišče in drugi državni organi, strokovnjaki, izvedenci, tolmači in poravnalci morajo med predkazenskim in kazenskim postopkom še posebej skrbno in obzirno ravnati z oškodovanci, osumljenci, obdolženci in obsojenci, kadar je to potrebno zaradi njihove ranljivosti, kot na primer starosti, zdravja, nebogljenosti, ali druge podobne okoliščine.«.

3. člen

V prvem odstavku 25. člena se:

- 1. točka spremeni tako, da se glasi:

»1) sodijo okrožna sodišča o kaznivih dejanjih, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petnajstih ali več let, v senatih, ki jih sestavljajo dva sodnika in trije sodniki porotniki, o kaznivih dejanjih, za katera je predpisana milejša kazen in o kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime, storjenih z javno objavo teh dejanj s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja, na spletnih straneh ali na javnem shodu, na gramofonski plošči, zgoščenci, filmu, DVD-ju ali drugih videosredstvih, zvočnih ali podobnih sredstvih, ki so namenjena širšemu krogu ljudi, pa v senatih, ki jih sestavljajo en sodnik in dva sodnika porotnika;«,

- za 1.a) točko se doda nova 1.b) točka, ki se glasi:

»1.b) je sodnik pri okrožnem sodišču, ki je za to določen (v nadaljnjem besedilu: izvenobravnavni sodnik), pristojen tudi za naslednja procesna dejanja:

a) da odloči o žaljivi izjavi (tretji odstavek 78. člena);

b) da odloči glede varovanja podatkov (peti odstavek 154. člena, deveti do enajsti odstavek 219.a člena, prvi do šesti odstavek 222.a člena);

- c) da spremeni pravnomočno sodbo tudi brez obnove kazenskega postopka (peti odstavek 407. člena);
- č) da odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena);
- d) da odloči o preklicu pogojne obsodbe in preklicu pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (prvi, tretji in četrti odstavek 506. člena);
- e) da odloči o izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena);
- f) da odloči o prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena);« in

- v 3. točki za besedilom »predsednik senata« dodata vejica in besedilo »izvenobravnavni sodnik«.

Sedmi in osmi odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(7) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora (sedmi odstavek 392. člena ter tretji in četrti odstavek 394. člena). V senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora (četrti odstavek 399. člena v zvezi s četrtim odstavkom 394. člena in drugim odstavkom 398. člena).

(8) O predlogu za zavrnitev zahteve za varstvo zakonitosti kot očitno neutemeljene (drugi odstavek 421. in drugi odstavek 425. člena), odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki. O zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov, če pa je zahteva vložena zoper odločbo iz tretjega odstavka tega člena, pa odloča o tem senat, ki ga sestavlja sedem sodnikov. O zahtevi za varstvo zakonitosti zoper pravnomočno odločbo o priporu iz četrtega odstavka 420. člena tega zakona odloča vrhovno sodišče v senatu treh sodnikov, razen če je pripor odredilo sodišče druge stopnje (četrti odstavek 394. člena) ali če je bil pripor podaljšan s sklepom senata vrhovnega sodišča (drugi odstavek 205. člena). V tem primeru o zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu petih sodnikov.«.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdalo višje sodišče in o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdal predsednik vrhovnega sodišča (peti odstavek 78. člena).«.

4. člen

Tretji odstavek 28. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Določbe prejšnjih dveh odstavkov se smiselno uporabljajo tudi v primeru, če sta bila spis ali izjava javno objavljena po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja, na spletnih straneh ali na javnem shodu, na gramofonski plošči, zgoščenki, filmu, DVD-ju ali drugih videosredstvih, zvočnih ali podobnih sredstvih, ki so namenjena širšemu krogu ljudi.«.

5. člen

Peti odstavek 32. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) V primerih iz prvega do četrtega odstavka tega člena ali če pred istim sodiščem tečejo ločeno postopki zoper isto osebo za več kaznivih dejanj ali zoper več oseb za isto kaznivo dejanje, se izvede praviloma enoten postopek in se izda ena sama sodba. Izjemoma lahko na predlog strank, sodnika

posameznika, preiskovalnega sodnika ali predsednika senata, predsednik sodišča, ki je pristojno za enoten postopek, odloči, da se ne izvede enoten postopek, če bi to oteževalo uspešno izvedbo kazenskega postopka, če bi bilo to nesmotrno ali v nasprotju z drugimi tehtnimi razlogi. Zoper sklep, s katerim je predsednik sodišča sprejel ali zavrnil predlog, da se ne izvede enoten postopek, ni pritožbe.«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) O združitvi postopka v primeru iz prejšnjega odstavka tega člena odloča sodišče, ki je pristojno za enoten postopek. Zoper sklep, s katerim je sodišče odredilo združitev postopka, ali zavrnilo predlog za združitev postopka, ni pritožbe.«.

Osmi odstavek se črta.

6. člen

Za 33. členom se dodata nov naslov in nov 33.a člen, ki se glasita:

»3.a Prenos stvarne pristojnosti

33.a člen

(1) Specializirani oddelek okrožnega sodišča, ki opravlja preiskavo in sodi v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj, v katerih obtožni akt vloži državno tožilstvo, pristojno za pregon storilcev navedenih kaznivih dejanj (v nadaljnjem besedilu: specializirani oddelek), lahko predlaga vrhovnemu sodišču, da se posamezna zadeva prenese v obravnavo okrožnemu sodišču, če je to primerno ob upoštevanju stopnje zahtevnosti, zapletenosti in pomena zadeve, smotrnosti obravnavanja ter drugih podobnih tehtnih razlogov. Vrhovno sodišče lahko zadevo prenese v obravnavo kateremu koli izmed okrožnih sodišč. Določbe tega odstavka se smiselno uporabljajo tudi v primeru, če se posamezna zadeva prenese v obravnavo drugemu specializiranemu oddelku.

(2) Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.«.

7. člen

V drugem odstavku 39. člena se v 3. točki besedilo »(450.c člen)« nadomesti z besedilom »(450.č člen)«.

8. člen

V prvem odstavku 52. člena se beseda »treh« nadomesti z besedo »šestih«.

9. člen

V prvem odstavku 54. člena se besedilo »mladoletnike in osebe, ki jim je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost« nadomesti z besedilom »mladoletne osebe in osebe, ki niso poslovno sposobne«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Mladoletna oseba, ki je dopolnila šestnajst let, lahko sama poda predlog ali vloži zasebno tožbo.«.

10. člen

V drugem odstavku 60. člena se beseda »osmih« nadomesti z besedo »tridesetih«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Oškodovanec, ki ni bil obveščten o tem, da državni tožilec ni začel pregona, sme dati svojo izjavo za nadaljevanje postopka pred pristojnim sodiščem v tridesetih dneh od dneva, ko je izvedel, da je državni tožilec zavrgel ovadbo. Oškodovanec, ki ga sodišče ni obvestilo o tem, da je državni tožilec odstopil od pregona, sme dati svojo izjavo za nadaljevanje pregona pred pristojnim sodiščem v tridesetih dneh od dneva, ko je izvedel, da je državni tožilec odstopil od pregona, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe drugega do četrtega odstavka 61. člena tega zakona.«.

11. člen

Za 62. členom se doda nov 62.a člen, ki se glasi:

»62.a člen

(1) Sodišče lahko opraviči izostanek oškodovancu, oškodovancu kot tožilcu ali zasebnemu tožilcu (drugi odstavek 58. člena, drugi odstavek 61. člena, prvi odstavek 61.a člena in drugi odstavek 62. člena), če so za to opravičljivi razlogi, ki onemogočajo njegov prihod na sodišče.

(2) Kadar se osebe iz prejšnjega odstavka sklicujejo na zdravstvene razloge, sodišče pri presoji upravičenosti razlogov uporablja peti in šesti odstavek 193. člena tega zakona.«.

12. člen

V prvem odstavku 64. člena se besedilo »mladoletnik ali oseba, ki ji je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost« nadomesti z besedilom »mladoletna oseba ali oseba, ki ni poslovno sposobna«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Če starost oškodovanca ni jasna in obstaja verjetnost, da gre za mladoletno osebo, se šteje, da je oškodovanec mladoletna oseba.«.

13. člen

Tretji in četrti odstavek 65. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(3) V kazenskem postopku, ki teče zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz XIX. poglavja, kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke iz XXI. poglavja Kazenskega zakonika, kaznivega dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po 112. členu in kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu Kazenskega zakonika, mora imeti mladoletni oškodovanec ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca, ki skrbi za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete med zaslišanjem in uveljavljanjem premoženjskopravnega zahtevka. Mladoletni oškodovanec kaznivih dejanj iz prejšnjega stavka mora imeti pooblaščenca tudi, kadar je zaslišan v predkazenskem postopku. Mladoletnemu oškodovancu, ki pooblaščenca še nima, postavi pooblaščenca sodišče po uradni dolžnosti izmed odvetnikov.

(4) V predkazenskem in kazenskem postopku je lahko ob mladoletnem oškodovancu, ob oškodovancu, ki je žrtev nasilja, ali ob drugem oškodovancu, če to terjajo narava in teža kaznivega dejanja, njegove osebne okoliščine ali stopnja njegove ogroženosti, oseba, ki si jo oškodovanec sam izbere, razen če bi bilo to v nasprotju z interesi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka ali koristmi oškodovanca.«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Organ, ki vodi predkazenski in kazenski postopek, oškodovancu omogoči, da ne pride do neželenega stika z osumljencem ali obdolžencem, razen če je stik nujno potreben zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka.«.

14. člen

Za 65. členom se doda nov 65.a člen, ki se glasi:

»65.a člen

(1) Oškodovanca pristojni organ v predkazenskem ali kazenskem postopku ob prvem stiku seznanj z načinom obveščanja glede informacij o:

- brezplačni zdravstveni, psihološki in drugi pomoči in podpori;
- pomoči in ukrepih po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini;
- zaščitnih in drugih ukrepih za zagotavljanje osebne varnosti po tem zakonu in zakonu, ki ureja zaščito prič;
- pravicah iz 65. člena tega zakona ter pravici do brezplačne pravne pomoči po zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč;
- možnostih za povrnitev škode po tem zakonu in po zakonu, ki ureja odškodnino žrtvam kaznivih dejanj;
- plačilu in povrnitvi stroškov oškodovanca po 92. členu tega zakona;
- pravici do tolmačenja in prevajanja po tem zakonu;
- kontaktni osebi pristojnega organa, s katero lahko komunicira o svoji zadevi;
- morebitnih drugih pravicah ali ugodnostih, ki so lahko pomembne za oškodovanca.

(2) Obseg in vrsta informacij iz prejšnjega odstavka sta odvisna od osebnih značilnosti in ranljivosti oškodovanca, njegovih posebnih potreb po zaščiti, narave, teže in okoliščin kaznivega dejanja ter faze predkazenskega ali kazenskega postopka.

(3) Oškodovanec ima pravico do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter pravnomočnih sodb, če zanje zaprosi ali če tako določa zakon (šesti odstavek 363. člena) Pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku ga s pravico seznaniti in to ustrezno zabeleži na način, da se s tem lahko seznanijo policija, pristojni državni tožilec oziroma sodnik. Obveščanje o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka se lahko izvaja prek spletnih strani.

(4) Oškodovanec zaradi zagotavljanja svoje osebne varnosti lahko zaprosi za obveščanje o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora ali iz pripora. S pravico ga ob prvem stiku v predkazenskem ali kazenskem postopku seznaniti pristojni organ in seznanitev ustrezno zabeleži. Obveščanje se lahko zavrne, če bi bil osumljenec ali obdolženec zaradi tega lahko ogrožen. O pobegu osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora oškodovanca obvesti policija ali sodišče, o izpustitvi osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora pa oškodovanca obvesti sodišče. O izpustitvi oziroma pobegu osumljenca ali obdolženca iz pripora oškodovanca obvesti zavod iz 210. člena tega zakona. Pristojni organ, ki je zaprosilo oškodovanca prejel, obvesti policijo, sodišče ali zavod iz 210. člena tega zakona o zaprosilu in kontaktnih podatkih oškodovanca. Na zaprosilo oškodovanca se po tem odstavku obvešča tudi center za socialno delo.

(5) Od oškodovanca, ki ni podal ovadbe, se ob prvem stiku s pristojnim organom pridobi osebno ime, dan, mesec in leto rojstva, enotno matično številko (v nadaljnjem besedilu: EMŠO), naslov ali prebivališče ter morebitne druge kontaktne podatke. Hkrati se ga opozori na dolžnost obveščanja o vsaki spremembi naslova ali prebivališča (66. člen) in pravico do prevzema pregona (60., 62. in 433. člen), kar se ustrezno zaznamuje.

(6) Odločitev o prejemanju informacij iz tretjega in četrtega odstavka tega člena lahko oškodovanec kadarkoli med predkazenskim in kazenskim postopkom spremeni, kar pristojni organ ustrezno zabeleži na način, da se s tem lahko seznanijo drugi pristojni organi iz tretjega in četrtega odstavka tega člena.«.

(7) Osebam iz drugega stavka šeste alineje 144. člena tega zakona se omogoči dostop do pomoči iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena tudi, če se ne štejejo za oškodovanca po tem zakonu, kadar so izkazane posebne potrebe po zaščiti in je to utemeljeno z obsegom škode, povzročene oškodovancu; dostop do ukrepov iz tretje alineje prvega odstavka tega člena pa pod pogoji iz 141.a ali 240.a člena tega zakona.«.

15. člen

V 66. členu se za besedo »prebivališča« dodata vejica in besedilo »oškodovanec ter njegov zakoniti zastopnik in pooblaščenec pa morajo vsako spremembo naslova ali prebivališča sporočiti tudi državnemu tožilstvu (60. člen)«.

16. člen

V četrtem odstavku 74. člena se besedilo »od četrtega do šestega odstavka« nadomesti z besedilom »od sedmega do devetega odstavka«.

17. člen

V prvem odstavku 76. člena se besedilo »varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom« nadomesti z besedilom »elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«, beseda »sodišča« pa se nadomesti z besedo »e-sodstvo«.

V drugem odstavku se besedilo »varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom« nadomesti z besedilom »elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«.

V petem odstavku se beseda »sodišča« nadomesti z besedo »e-sodstvo«.

18. člen

78. člen se spremeni tako, da se glasi:

»78. člen

»(1) Sodišče kaznuje z denarno kaznijo zagovornika, pooblaščenca, zakonitega zastopnika, oškodovanca, zasebnega tožilca ali oškodovanca kot tožilca, če v vlogi ali govoru žali sodišče ali koga, ki sodeluje v postopku. Denarna kazen znaša najmanj eno petino zadnje uradno objavljene povprečne mesečne neto plače v Republiki Sloveniji na zaposleno osebo, in največ trikratni znesek te plače.

(2) Sklep o izreku denarne kazni izda preiskovalni sodnik oziroma senat, pred katerim je bila dana žaljiva izjava, če je žalitev zapisana v vlogi, pa sodnik ali senat, ki naj o njej odloči, razen če naj o njej odloči vrhovno sodišče.

(3) Če se žaljiva izjava nanaša na sodnika ali senat, ki bi moral odločiti po prejšnjem odstavku in sodnik ali predsednik senata oceni, da so izpolnjeni pogoji za kaznovanje, poda predlog za kaznovanje, o katerem odloči izvenobravnavni sodnik. Če je žalitev zapisana v vlogi, o kateri odloča vrhovno sodišče, o njej odloči predsednik vrhovnega sodišča ali izvenobravnavni sodnik v primeru, če se žaljiva izjava nanaša na predsednika vrhovnega sodišča.

(4) Če se ustna žaljiva izjava nanaša na sodnika ali senat, pred katerim je bila podana, je treba osebi, ki jo je podala, omogočiti, da se opredeli do predloga za kaznovanje, ki ga sodnik ali predsednik senata posreduje izvenobravnavnemu sodniku.

(5) Zoper sklep o izreku denarne kazni je dovoljena pritožba. O pritožbi zoper sklep o izreku denarne kazni, ki ga je izdalo višje sodišče, odloči vrhovno sodišče. O pritožbi zoper sklep o izreku denarne kazni, ki ga je izdal predsednik vrhovnega sodišča, odloči vrhovno sodišče.

(6) Če državni tožilec koga žali, se o tem obvesti Vrhovno državno tožilstvo. O kaznovanju odvetnika oziroma odvetniškega kandidata se obvesti odvetniška zbornica.

(7) Kaznovanje po prvem odstavku tega člena ne vpliva na pregon in izrek kazni za kaznivo dejanje, ki je bilo storjeno z žalitvijo.«.

19. člen

V četrtem odstavku 83. člena se besedilo »4.a točki 39. člena« nadomesti z besedilom »2. točki drugega odstavka 39. člena«.

V šestem odstavku se na vseh mestih za besedilom »informativnem sistemu« doda beseda »e-sodstvo«.

20. člen

V prvem odstavku 84. člena se na koncu prvega stavka pika nadomesti z vejico in doda besedilo »vselej pa se posname zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona.«.

Na koncu tretjega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Če se spremenijo osebe, ki so navzoče pri preiskovalnem dejanju, se mora to skupaj s časom spremembe na posnetku ustrezno označiti.«.

V petem odstavku se za besedo »treba« doda besedilo »navesti tudi kontrolno vrednost in metodo njenega izračuna oziroma na drug ustrezen način zagotoviti možnost naknadnega preverjanja istovetnosti in integritete posnetih podatkov ter«, beseda »sodišča« pa se nadomesti z besedo »e-sodstvo«.

21. člen

86. člen se spremeni tako, da se glasi:

»86. člen

(1) O posvetovanju in glasovanju se sestavi poseben zapisnik.

(2) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju obsega potek glasovanja, sprejeto odločbo in napoved ločenih mnenj vrhovnih sodnikov (prvi odstavek 114.a člena).

(3) Ta zapisnik podpišejo vsi člani senata in zapisnikar. Zraven se priložijo posebna mnenja, če niso vpisana v sam zapisnik, in morebitni uradni zaznamek s pojasnilom, zakaj napovedana ločena mnenja vrhovnih sodnikov niso izdelana (šesti odstavek 114.a člena).

(4) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju se zapre v poseben ovitek. Ta zapisnik sme pregledati samo višje sodišče, ko odloča o pravnem sredstvu. V tem primeru mora višje sodišče zapisnik spet zapreti v poseben ovitek in na ovitku naznačiti, da je zapisnik pregledalo.

(5) Prejšnji odstavek se ne uporablja, kadar vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, pa ne gre za odločanje po četrtem odstavku 420. člena tega zakona.

(6) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, podpišejo vsi člani senata in zapisnikar s svojimi elektronskimi podpisi, ki so enakovredni lastnoročnim podpisom. Zapisnik o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, se v informacijskem sistemu e-sodstvo vodi v posebni mapi tako, da je dostopen v povezavi z obravnavano zadevo. Ko višje sodišče pri odločanju o pravnem sredstvu pregleda tak zapisnik, ga mora spet shraniti v posebno mapo v informacijskem sistemu e-sodstvo in na njej označiti, da ga je pregledalo.

(7) Minister, pristojen za pravosodje, predpiše način hrambe in sledljivost zapisnika o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, iz prejšnjega odstavka ter izločenih dokazov v elektronski obliki iz šestega odstavka 83. člena tega zakona.«.

22. člen

V drugem odstavku 92. člena se:

- v 1. točki besedilo »po pravni ali fizični osebi« nadomesti z besedilom »po detektivu ali izvršitelju« in
- 5. točka spremeni tako, da se glasi:
»5) stroški za zdravljenje obdolženca, dokler je v priporu, stroški poroda in stroški zdravljenja otroka, ki biva z mamo v priporu, razen če se ti stroški plačajo iz sredstev zdravstvenega zavarovanja;«.

23. člen

Za 114. členom se doda nov 114.a člen, ki se glasi:

»114.a člen

(1) Kadar vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, pa ne gre za odločanje po četrtem odstavku 420. člena tega zakona, lahko vrhovni sodnik, ki ne soglaša z izrekom ali obrazložitvijo odločbe, napove ločeno mnenje, ne more pa dati posebnega mnenja (tretji odstavek 86. člena).

(2) Ločeno mnenje je namenjeno predstavitvi stališč, ki jih je vrhovni sodnik izrazil ob obravnavanju oziroma odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti in ki so narekovala njegovo odločitev.

(3) Ločeno mnenje lahko da več vrhovnih sodnikov skupaj, lahko pa se ločenemu mnenju vrhovnega sodnika pridruži drug vrhovni sodnik.

(4) Ločeno mnenje lahko da le vrhovni sodnik, ki je to napovedal ob odločanju. Pridružitve k ločenemu mnenju je možna tudi brez predhodne napovedi.

(5) Vrhovni sodnik izdelava ločeno mnenje v sedmih dneh od dneva, ko dobi besedilo odločbe o zahtevi za varstvo zakonitosti. Senat lahko določi rok za izdelavo ločenega mnenja, ki je krajši ali daljši od sedmih dni, če to narekujejo narava ali okoliščine konkretne zadeve. O podaljšanju ali skrajšanju roka odloči senat takoj po končanem glasovanju z večino glasov članov senata.

(6) Če ločeno mnenje ni izdelano v roku iz prejšnjega odstavka, se šteje, da se je vrhovni sodnik ločenemu mnenju odpovedal.

(7) Ločeno mnenje se priloži odločbi o zahtevi za varstvo zakonitosti in se pošilja oziroma vroča skupaj z njo.

(8) Vprašanja v zvezi z ločenimi mnenji, ki niso urejena v tem zakonu, uredi poslovnik, ki je veljavno sprejet, če zanj glasujeta najmanj dve tretjini sodnikov vrhovnega sodišča. Poslovnik se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

24. člen

V prvem odstavku 115. člena se na koncu besedila pika nadomesti z vejico in doda besedilo »če ta zakon ne določa drugače.«.

25. člen

117. člen se spremeni tako, da se glasi:

»117. člen

(1) Pisanja se vročajo praviloma po pošti, po varni elektronski poti ali po detektivu in izvršitelju. Vročajo se lahko tudi po sodnem osebju po pooblastilu predsednika sodišča ali po uradni osebi organa, ki je odredil vročanje, neposredno pri tem organu.

(2) Obdolženec, priča, zasebni tožilec, oškodovanec kot tožilec in oškodovanec lahko sodišču sporoči, da želi vročitev pisanj po varni elektronski poti v varen elektronski predal ali na naslov za vročanje po varni elektronski poti, registriran v informacijskem sistemu e-sodstvo, katerega naslov navede v vlogi ali na naroku in je enakovreden naslovu prebivališča. Če navedene osebe pošljejo vlogo v elektronski obliki po varni elektronski poti, se šteje, da želijo vročanje po varni elektronski poti, dokler ne sporočijo drugače. Če sodišče ugotovi, da vročitev v varen elektronski predal ni mogoča, vroči pisanje na drug način v skladu s prejšnjim odstavkom in navede razlog za tako vročitev.

(3) Državnemu tožilcu in drugim državnim organom, odvetnikom, sodnim izvedencem, sodnim cenilcem, sodnim tolmačem in drugim osebam oziroma organom, pri katerih se zaradi njihove narave dela lahko domneva večja zanesljivost, se pisanja vročajo po elektronski poti v varen elektronski predal, če je tako vročanje mogoče in če drug način vročanja iz prvega odstavka tega člena ni primernejši. V prejšnjem stavku navedeni organi in osebe morajo v informacijskem sistemu sodstva registrirati svoj varni elektronski predal ali naslov za vročanje po varni elektronski poti.

(4) Minister, pristojen za pravosodje, določi pravila postopanja detektivov in izvršiteljev, kadar opravljajo vročanje v kazenskem postopku, njihovo nagrado ter vsebino sporočil pri vročanju in vročilnic.«.

(5) Minister, pristojen za pravosodje, določi, kaj je varna elektronska pot, katere pisanja se pošiljajo in vročajo po varni elektronski poti, način identifikacije, pogoje, obliko in način vročanja po varni elektronski poti ter določi nadomestilo za posredovanje pri vročanju pisanj v varni elektronski predal.

(6) Vabilo na glavno obravnavo in druga vabila sodišče ustno naznani osebi, kadar je ta pred njim, in jo pri tem pouči o posledicah, če ne bi prišla. Na ta način opravljeno vabilo se zaznamuje v zapisniku, ki ga povabljeni podpiše, razen če je to že zapisano v zapisniku o glavni obravnavi. Šteje se, da je vabilo s tem veljavno vročeno.«.

26. člen

Tretji odstavek 117.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pristojni organ ali pooblaščen organizacija za sodišča vzpostavi in vzdržuje informacijski sistem e-sodstvo. Po varni elektronski poti se vročitev pisanja opravi prek informacijskega sistema e-sodstvo neposredno na naslov za vročanje, ki je registriran v informacijskem sistemu e-sodstvo, ali v varni elektronski predal s posredovanjem pravne ali fizične osebe, ki opravlja vročanje pisanj po varni elektronski poti kot registrirano dejavnost in pridobi dovoljenje ministra, pristojnega za pravosodje, če izpolnjuje tehnične pogoje, ki jih določi minister, pristojen za pravosodje.«.

V četrtem odstavku se besedilo »varni poštni predal« nadomesti z besedilom »varni elektronski predal«, za besedilom »Informacijski sistem« se doda beseda »e-sodstvo«, za besedilom »informacijskem sistemu« se doda beseda »e-sodstvo« in za besedilom »informacijskega sistema« se doda beseda »e-sodstvo«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Naslovník se z vsebino pisanja, poslanega po varni elektronski poti, seznaní in ga prevzame tako, da se pred prevzemom na predpisan način identificira, elektronsko podpiše vročilnico in jo tako podpisano vrne pošiljatelju po varni elektronski poti.«.

V šestem odstavku se za besedilom »informacijski sistem« doda beseda »e-sodstvo«, za besedilom »informacijskega sistema« se doda beseda »e-sodstvo«.

V sedmem odstavku se za besedilom »Informacijski sistem« doda beseda »e-sodstvo«.

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(8) Na način, določen v tem členu, se po varni elektronski poti lahko vročajo tudi tista pisanja, ki imajo izvornike v fizični obliki, če je elektronski (digitaliziran) prepis, ki je izdelan na podlagi izvornika v fizični obliki, opremljen z elektronskim žigom informacijskega sistema e-sodstvo.«.

27. člen

Za petim odstavkom 128. člena se dodata nova šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»(6) Če so bili v postopku uporabljeni dokumenti, ki vsebujejo tajne podatke in so bili uporabljeni kot podlaga za odločitve, jih imajo stranke in zagovornik pravico pregledati. Sodnik lahko odloči, da glede na stopnjo varovanja tajnih podatkov in težav z zagotavljanjem primernih varnostnih pogojev dopusti vpogled v spise, ki vsebujejo tajne podatke, v prostorih sodišča, ki ne izpolnjujejo varnostnih pogojev, kot jih določa zakon, ki ureja tajne podatke, ob uvedbi dodatnih varnostnih ukrepov. Prepis ali kopiranje listin in drugih delov spisa, ki vsebujejo tajne podatke, ni dovoljen, razen pod pogoji, kot jih določa zakon, ki ureja tajne podatke.

(7) Vpogled v listine in dele spisa, ki vsebujejo tajne podatke, se v skladu s pogoji iz prejšnjih odstavkov lahko dopusti tudi izvedencem, cenilcem, tolmačem, če je seznanitev s to vsebino nujna za opravo njihovega dela ter jih sodišče opozori, da morajo podatke varovati v skladu z določbami zakona, ki ureja tajne podatke, in na posledice in njihovo odgovornost v primeru razkritja teh podatkov.«.

Dosedanji šesti odstavek postane osmi odstavek.

Dosedanji sedmi odstavek, ki postane deveti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Spis v elektronski obliki imajo upravičenci po tem zakonu pravico pregledovati in prepisovati tudi v elektronski obliki v informacijskem sistemu e-sodstvo, v katerem stranka dokaže svojo istovetnost.«.

V dosedanjem osem odstavku, ki postane deseti odstavek, se za besedilom »informacijskem sistemu« doda beseda »e-sodstvo«.

28. člen

V 129. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Če zaradi pravnomočne sodbe nastanejo z zakonom določene pravne posledice obsodbe, ki se nanašajo na prenehanje ali izgubo posameznih pravic (prvi odstavek 79. člena Kazenskega zakonika in 21. člen Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja), sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, pošlje obvestilo o pravnomočni sodbi s podatki o opravljeni številki sodbe, imenu in priimku obsojenca, EMŠO obsojenca, opredelitev kaznivega dejanja z navedbo člena iz Kazenskega zakonika in izrečeno sankcijo pristojnemu organu, delodajalcu ali drugi pravni osebi oziroma instituciji, ki glede na zakon, s katerim so določene pravne posledice obsodbe, zagotovi njihovo spoštovanje.«.

29. člen

V 130. členu se na koncu prvega stavka pika nadomesti z vejico in doda besedilo »vendar ne več kot deset dni zapora.«.

30. člen

V prvem odstavku 137. člena se beseda »treh« nadomesti z besedo »petih«, beseda »osmih« pa z besedo »desetih«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Glede izvršitve ukrepa iz tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, o prepovedi vožnje motornega vozila in določbe zakona, ki ureja prekrške, o obveščanju organa, ki vodi evidenco izdanih voznških dovoljenj.«.

31. člen

143.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»143.a člen

(1) Posameznik ali pravna oseba, ki zaradi obveznosti ali pravice, določene z zakonom, ali če je to nujno potrebno zaradi zaposlitve, potrebuje dokazilo, da ni v kazenskem postopku za kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, ima pravico brezplačno pridobiti ustrezno potrdilo. Delodajalci in druge osebe lahko pridobijo potrdilo, ali je zoper njihovega delavca ali drugo osebo, s katero so ali bodo v pravnem razmerju, uveden kazenski postopek, le, če imajo za to izrecno pisno privolitev posameznika oziroma pravne osebe, na katero se ti podatki nanašajo, ali če je tako izrecno določeno v zakonu.

(2) Potrdilo iz prejšnjega odstavka ne glede na določbe tega zakona o krajevni pristojnosti izda vsako sodišče prve stopnje s splošno pristojnostjo v Republiki Sloveniji. V potrdilu se navede le, da posameznik ali pravna oseba ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali da je v kazenskem postopku. V potrdilu, da je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, se navede določeno kaznivo dejanje le, če njegovo navedbo ali navedbo vrste kaznivega dejanja zahteva drug zakon.

(3) Prošnja za izdajo potrdila za posameznika vsebuje ime in priimek, datum in kraj rojstva, naslov stalnega ali začasnega bivališča, državljanstvo, namen izdaje potrdila, navedbo, ali bo posameznik potrdilo prevzel osebno ali pa naj se mu vroči ali pošlje po pošti, in podpis. Državljanji Republike Slovenije in drugi posamezniki, ki so vpisani v centralnem registru prebivalstva, v prošnji navedejo tudi EMŠO. Prošnja za izdajo potrdila za pravno osebo vsebuje firmo oziroma ime pravne osebe in podatke o poslovnem naslovu, namen izdaje potrdila, navedbo, ali bo zakoniti zastopnik potrdilo prevzel osebno ali pa naj se pravni osebi vroči ali pošlje po pošti, ime in priimek zakonitega zastopnika in njegov podpis. Pravne osebe, ki so vpisane v poslovnem registru, v prošnji navedejo matično številko, druge pravne osebe pa davčno številko.

(4) Prošnja za izdajo potrdila se lahko vloži osebno na sodišču ali po pošti. Posamezniki in pravne osebe lahko potrdilo prevzamejo osebno na sodišču ali po pošti. Če ga prevzamejo po pošti, se jim vroči osebno, v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, če je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, sicer pa se jim lahko pošlje z navadno pošto.

(5) Posameznik se pri osebni vložitvi prošnje ali osebnem prevzemu potrdila izkaže s svojim veljavnim osebnim dokumentom, iz katerega je mogoče nedvoumno ugotoviti njegovo istovetnost, za pravno osebo pa lahko osebno vloži prošnjo ali osebno prevzame potrdilo njen zakoniti zastopnik, ki se izkaže z ustrežno listino o zakonitem zastopanju in z veljavnim osebnim dokumentom, iz katerega je mogoče nedvoumno ugotoviti njegovo istovetnost.

(6) Prošnja za izdajo potrdila se lahko vloži tudi v elektronski obliki, podpisana z elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu. Sodišče lahko potrdilo vroči v varni elektronski predal, ki ga posameznik ali pravna oseba navede v svoji vlogi.

(7) Sodišče mora ob vsaki izdaji potrdila zabeležiti pravno podlago, po kateri ga je izdalo, pisno izjavo posameznika ali zakonitega zastopnika, da potrebuje potrdilo in za kateri namen v skladu s prvim odstavkom tega člena, ter preveriti v vlogi navedeno vrsto, številko in datum izdaje veljavnega osebnega dokumenta iz prejšnjega odstavka.

(8) Izjemoma, če je to nujno zaradi učinkovitega ali takojšnjega zavarovanja pravic ali uveljavljanja obveznosti posameznikov ali pravnih oseb, ki prebivajo ali imajo sedež v drugih državah ali nameravajo delati ali delovati ali delajo ali delujejo v drugi državi ali za mednarodno organizacijo ali za posameznike zaradi prehajanja državnih meja, lahko diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Slovenije ali diplomatsko-konzularna predstavništva, ki zastopajo Republiko Slovenijo, pridobijo potrdilo s smiselno uporabo določb prejšnjih odstavkov tega člena. Če je glede na okoliščine zadeve nujno, se v potrdilu navede tudi določeno kaznivo dejanje.«.

32. člen

V 143.c členu se beseda »sredstev« nadomesti z besedo »sredstvih«.

33. člen

Za 143.c členom se doda nov 143.č člen, ki se glasi:

»143.č člen

(1) Pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku zaradi ugotovitve obstoja posebnih potreb po zaščiti že ob prvem stiku z oškodovancem, če je to mogoče, oceni stopnjo oškodovančeve izpostavljenosti sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju (individualna ocena).

(2) Pri individualni oceni se preučijo predvsem osebne značilnosti oškodovanca, narava, teža in okoliščine kaznivega dejanja, ravnanje obdolženca in oškodovanca v predkazenskem oziroma kazenskem postopku in izven njega, upošteva se mnenje oškodovanca, zlasti če oškodovanec izrecno vnaprej zavrne možnost posebne zaščite. Posebej se upoštevajo starost in morebitna invalidnost oškodovanca ter okoliščine kaznivih dejanj, izvršenih zaradi predsodkov, diskriminacije, izkoriščanja ali iz sovraštva, kaznivih dejanj s prvinami nasilja ali zoper spolno nedotakljivost ter kaznivih dejanj s prvinami terorizma, trgovine z ljudmi in kaznivih dejanj, izvršenih v hudodelski združbi.

(3) Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na težo kaznivega dejanja in stopnjo očitne škode, ki jo je utrpel oškodovanec. Za oškodovanca, ki je mladoletna oseba, se vedno šteje, da ima posebne potrebe po zaščiti.

(4) Individualna ocena oškodovanca se upošteva pri ugotovitvi, ali in v kolikšni meri bi oškodovancu koristili ukrepi iz prvega odstavka 84. člena tega zakona, 148.b člena tega zakona, petega in šestega odstavka 240. člena tega zakona, prvega in četrtega odstavka 240.a člena tega zakona, prvega odstavka 244.a člena tega zakona in 295. člena tega zakona, in sicer zaradi stopnje njegove izpostavljenosti sekundarni oziroma ponovni viktimizaciji, ustrahovanju oziroma maščevanju. Če iz individualne ocene izhaja, da ima oškodovanec posebne potrebe po zaščiti oziroma da bi mu koristili navedeni ukrepi, se ti lahko uveljavijo ob izpolnitvi drugih zakonskih pogojev.

(5) Individualna ocena se posodablja, če se bistveno spremenijo njeni elementi. Policija pripravi in posodobi individualno oceno do vložitve kazenske ovadbe ali dokler ne pošlje poročila po desetem odstavku 148. člena tega zakona, državno tožilstvo pa v nadaljevanju predkazenskega in kazenskega postopka oziroma v primeru, če je oškodovanec vložil ovadbo na državno tožilstvo. Zaradi izdelave individualne ocene lahko policija oziroma državno tožilstvo oškodovanca vabita na policijsko postajo oziroma na državno tožilstvo. Pri izdelavi ali posodobitvi ocene se lahko pridobi in preuči tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo.

(6) Kot individualna ocena po tem zakonu se šteje ocena, ki jo na podlagi drugega predpisa za določeno vrsto kaznivih dejanj ali za določena kazniva dejanja izdelata in posodablja drug organ.

(7) Določbe prejšnjih odstavkov se ne uporabljajo za oškodovanca, ki je pravna oseba.«.

34. člen

V 144. členu se šesta alineja spremeni tako, da se glasi:

»- oškodovanec, ki označuje oškodovanko in oškodovanca, je tisti, kateremu je kakršnakoli njegova osebna ali premoženjska pravica s kaznivim dejanjem prekršena ali ogrožena. Kadar je neposredna posledica kaznivega dejanja smrt osebe, se za oškodovanca po tem zakonu štejejo tudi njen zakonec oziroma oseba, s katero je živela v zunajzakonski skupnosti, njeni krvni sorodniki v ravni vrsti, njen posvojenec ali posvojitelj, njeni bratje in sestre ter osebe, ki jih je preživljala oziroma jih je bila dolžna preživljati;«.

Za šesto alinejo se doda nova sedma alineja, ki se glasi:

»- oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti je oškodovanec, čigar osebna ali premoženjska pravica je s kaznivim dejanjem znatno prekršena, pa zaradi njegovih osebnih značilnosti ali ranljivosti, zaradi narave, teže ali okoliščin kaznivega dejanja ali zaradi ravnanja obdolženca ali oškodovanca v predkazenskem oziroma kazenskem postopku in izven njega obstaja posebna potreba po varstvu oškodovančeve osebnostne celovitosti pri posameznih dejanjih v predkazenskem in kazenskem postopku;«.

Dosedanja deveta alineja, ki postane deseta alineja, se spremeni tako, da se glasi:

»- zunajzakonska skupnost je skupnost, kot jo določa zakon, ki ureja družinska razmerja;«.

Dosedanje sedma, osma in deseta alineja postanejo osma, deveta in enajsta alineja.

35. člen

V 146. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Obenem z ovadbo ovaditelj navede dokaze, za katere ve. Ne glede na določbe zakonov, ki urejajo različne oblike tajnosti oziroma zaupnosti, pravne osebe zasebnega ali javnega prava, samostojni podjetniki posamezniki in podružnice tujih podjetij v Sloveniji z naznanitvijo kaznivega dejanja posredujejo tudi podatke, ki nastanejo ali jih pridobijo pri ali v zvezi s svojo dejavnostjo, pa je z zakonom ali s sklepom pristojnega organa subjekta določeno, da jih morajo varovati kot tajne oziroma zaupne oziroma da jih ne smejo razkriti drugim.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

36. člen

Za 147. členom se doda nov 147.a člen, ki se glasi:

»147.a člen

(1) Pristojno državno tožilstvo oškodovanca, ki je podal ovadbo, pouči o pravici in mu, če želi, izda pisno potrdilo o podaji ovadbe, ki vsebuje številko zadeve, čas in kraj podaje ovadbe, osebno ime, dan, mesec in leto rojstva, EMŠO, naslov ali prebivališče ovaditelja, morebitne druge kontaktne podatke, navedbo kaznivega dejanja ter, če so znani, še podatke o času in kraju storitve kaznivega dejanja in kakršni koli škodi, ki naj bi jo povzročilo kaznivo dejanje in navedbo, da je ovaditelj oškodovanec. Oškodovanca se v potrdilu opozori tudi na dolžnost obveščanja o vsaki spremembi naslova ali prebivališča (66. člen) in pravico do prevzema pregona (60., 62. in 433. člen).

(2) Sprejem ovadbe se lahko potrdi tudi na kopiji sprejete pisne ovadbe ali na drugem dokumentu v primeru ustne ovadbe, če vsebuje podatke iz prejšnjega odstavka. Če oškodovanec ne želi potrdila, se izjava oškodovanca in opozorilo iz prejšnjega odstavka ustrezno zaznamujeta.

(3) Če je ovadba podana v elektronski obliki, preko telefona ali telefaksa, se oškodovanca pouči o pravicah in dolžnostih iz prvega odstavka ob prvem stiku s pristojnim državnim tožilstvom v predkazenskem ali kazenskem postopku.

(4) Oškodovancu, ki ne govori oziroma ne razume jezika v uradni rabi, se zagotovi potrebna jezikovna pomoč osebe, ki poleg jezika v uradni rabi razume oziroma govori jezik, ki ga razume oziroma govori oškodovanec, in ki je pripravljena spoštovati zaupnost podatkov, za katere izve pri nudenju jezikovne pomoči, če oseba, ki sprejme ovadbo, sama ne govori oziroma ne razume jezika, ki ga razume oziroma govori oškodovanec. Jezikovne pomoči ne more nuditi oseba, ki bi bila lahko priča v kazenskem postopku ali ki zaradi svoje povezanosti z osumljencem ali zaradi drugih utemeljenih razlogov za to ne bi bila primerna.

(5) Oškodovancu je treba na njegovo prošnjo zagotoviti prevod pisnega potrdila o podani ovadbi v jezik, ki ga razume.

(6) Po določbah prejšnjih odstavkov ravnajo tudi sodišče, policija in nepristojni državni tožilec, če sprejmejo ovadbo, ki jo je podal oškodovanec (tretji odstavek 147. člena). Stroški nujenja jezikovne pomoči po četrtem odstavku tega člena in stroški prevajanja po petem odstavku tega člena gredo v breme organa, pred katerim teče postopek oziroma ki nudi jezikovno pomoč in zagotavlja prevajanje.«.

37. člen

V drugem odstavku 148. člena se za besedilom »in storiti drugo, kar je potrebno« doda besedilo »v skladu z zakonskimi pooblastili in pristojnostmi«

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Policija lahko vabi osebe k sebi in od njih zbere obvestila in podatke ali jih zasliši. Vabi jih lahko pisno, neposredno ustno, po telefonu ali po elektronski poti. Osebi mora biti ob vabljenju pojasnjeno, zakaj in v kakšni vlogi je vabljen. Če se oseba vabi zaradi zbiranja obvestil, jo policija lahko prisilno privede, če jo vabi pisno in če pisno vabilo vsebuje pouk, da se jo, če na vabilo ne bo prišla, lahko prisilno privede. Če vabilo ni pisno, se o njem napravi uradni zaznamek. Ko ravna po določbah tega člena, policija ne sme oseb zasliševati kot obdolžencev, prič ali izvedencev, razen osumljenca v primeru iz 148.a člena tega zakona.«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Oseba, zoper katero je bilo uporabljeno kakšno dejanje ali ukrep iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, ima pravico v roku treh dni pritožiti se pristojnemu državnemu tožilcu. Pristojni državni tožilec najkasneje v roku osmih dni ustno ali pisno obvesti pritožnika o tem, kar je ukrenil. Zoper obvestilo iz prejšnjega stavka ni dovoljena pritožba ali upravni spor.«.

Deveti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Policija na podlagi zbranih obvestil in dokazov sestavi kazensko ovadbo ali dopolni prejeto kazensko ovadbo (četrty odstavek 147. člena) in jo pisno po pošti ali prek elektronskih komunikacijskih povezav pošlje pristojnemu državnemu tožilcu. V ovadbi ali poročilu za njeno dopolnitev opiše ugotovljeno dejansko stanje in navede ter predloži zbrane dokaze in gradivo, ki je potrebno za odločitev državnega tožilca ali utegne biti koristno za uspešno izvedbo postopka, pri čemer v kazensko ovadbo ali poročilo v njeno dopolnitev ne vpiše vsebine izjav, ki so jih posamezne osebe dale pri zbiranju obvestil. Če policija naknadno izve za nova dejstva ali dokaze, mora zbrati potrebna obvestila in državnemu tožilcu poslati poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe.«.

V desetem odstavku se za besedilom »zbranih obvestil« doda besedilo »in dokazov ugotovi, da«.

38. člen

Za 148.a členom se doda nov 148.b člen, ki se glasi:

»148.b člen

Obvestila od oškodovanca kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, kaznivega dejanja nasilja v družini iz 191. člena kazenskega zakonika, drugega kaznivega dejanja s prvinami nasilja, storjenega proti bližnjemu, ali kaznivega dejanja, ki je bilo proti oškodovancu storjeno zaradi njegovega spola, zbira ista oseba, če oškodovanec to želi, pa obvestila od njega zbira oseba istega spola. Določbe tega člena se ne uporabljajo, če z zbiranjem obvestil ni mogoče odlašati ali če to preprečujejo začasni razlogi organizacijske narave.«.

39. člen

Četrty odstavek 149.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Kazniva dejanja, v zvezi s katerimi se lahko odredi ukrep tajnega opazovanja, so:

- 1) kazniva dejanja, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petih ali več let;
- 2) kazniva dejanja iz 2. točke drugega odstavka 150. člena tega zakona in kazniva dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu, zalezovanja po 134.a členu, grožnje po 135. členu, zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem, petem in šestem odstavku 143. člena, zaposlovanja na črno po drugem in tretjem odstavku 199. člena, goljufije po prvem, tretjem in četrtem odstavku 211. člena, prikrivanja po prvem, drugem in tretjem odstavku 217. člena, goljufije na škodo Evropske unije po 229. členu, napada na informacijski sistem po drugem, tretjem in četrtem odstavku 221. člena, ponareditve ali uničenja poslovnih listin po 235. členu, izdaje in neupravičene pridobitve poslovne tajnosti po prvem, drugem in tretjem odstavku 236. člena, zlorabe informacijskega sistema po 237. členu, zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu, ponarejanja listin po 251. členu, posebnega primera ponarejanja listin po 252. členu, zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu, izdaje tajnih podatkov po 260. členu, javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu, onesnaženja pitne vode po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 336. člena, onesnaženja živil ali krme po prvem, tretjem, četrtem in šestem odstavku 337. člena ter mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku 341. člena Kazenskega zakonika;
- 3) kaznivo dejanje pomoči storilcu po storitvi kaznivega dejanja po 282. členu Kazenskega zakonika, in sicer tudi zoper osebe iz četrtega odstavka 282. člena Kazenskega zakonika – za kazniva dejanja, ki so navedena v tem odstavku.«.

Štirinajsti odstavek se črta.

40. člen

149.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»149.b člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje iz četrtega odstavka prejšnjega člena in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti podatke o prometu v zvezi s

komunikacijo osumljenca, oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka prejšnjega člena, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da pristojnemu organu sporoči relevantne podatke v zvezi z omenjeno komunikacijo, ki obstajajo v času izdaje odredbe. Preiskovalni sodnik v odredbi opredeli kategorije podatkov, ki jih zahteva. Odredba se operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe vroča v delu, ki se nanaša nanj.

(2) Predlog in odredba morata biti pisna in morata vsebovati podatke, ki omogočajo enolično identifikacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, utemeljitev razlogov, relevantno časovno obdobje, za katerega se podatki zahtevajo, ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa, ter ustrezen rok za izvršitev. Identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

(3) Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti in če obstaja nevarnost, da bi zaradi odlašanja bilo ogroženo življenje ali zdravje ljudi, lahko preiskovalni sodnik na ustni predlog državnega tožilca odredi izvršitev ukrepa iz prvega odstavka tega člena z ustno odredbo neposredno operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe. O ustnem predlogu državnega tožilca preiskovalni sodnik napravi uradni zaznamek. Pisna odredba mora biti izdana najkasneje v 12 urah po izdaji ustne odredbe. Če se med izdelavo pisnega odpravka izkaže, da izrečeni ukrep ni bil upravičen, se postopa po četrtem odstavku 154. člena tega zakona.

(4) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem se je zaključilo izvrševanje odredbe. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

(5) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.«.

41. člen

Za 149.b členom se dodajo novi 149.c, 149.č, 149.d člen in 149.e člen, ki se glasijo:

»149.c člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katerega je predpisana kazen enega ali več let zapor in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti podatke o prometu v zvezi s komunikacijo osumljenca, oškodovanca ali oseb iz drugega odstavka 149.a člena tega zakona ali če zakoniti uporabnik komunikacijskega sredstva s tem soglaša, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, da začne z zavarovanjem potrebnih prometnih podatkov v zvezi s komunikacijo ter sporočanjem le-teh pristojnemu organu. Preiskovalni sodnik mora v odredbi natančno opredeliti kategorije podatkov, ki jih zahteva, in

obdobje, za katero se ukrep odreja in ki ne sme biti daljše od treh mesecev. Preiskovalni sodnik lahko z novo odredbo odredi podaljšanje izvajanja ukrepa za tri mesece. Če je zoper komunikacijsko sredstvo odrejen tudi ukrep po 150. členu tega zakona lahko sodnik odreja ukrepe po tem členu za ves čas izvrševanja ukrepov iz 150. člena tega zakona zoper to komunikacijsko sredstvo. Odredba se operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe vroča v delu, ki se nanaša nanj.

(2) Predlog in odredba morata biti pisna in morata vsebovati podatke, ki omogočajo enolično identifikacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, utemeljitev razlogov, relevantno časovno obdobje, za katerega se ukrep odreja, pogostost sporočanja podatkov pristojnemu organu ter ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa, vključno z obrazložitvijo sorazmernosti. Identifikacija komunikacijskega sredstva mora biti dovolj natančna, da zahtevke omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

(3) Z odredbo ni mogoče zahtevati posredovanja podatkov, ki se nanašajo na lokacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, razen za kazniva dejanja iz četrtega odstavka 149.a člena tega zakona ali s soglasjem zakonitega uporabnika komunikacijskega sredstva.

(4) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem se je zaključilo izvrševanje odredbe. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi. Ne glede na določbe tega odstavka pa v primeru posredovanja podatkov na podlagi soglasja zakonitega uporabnika operater oziroma ponudnik storitve informacijske družbe v roku osem dni od posredovanja podatkov obvesti zakonitega uporabnika o izvršitvi odredbe.

(5) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.

149.č člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno oziroma da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali odkritje storilca treba pridobiti naročniške podatke o lastniku ali uporabniku določenega komunikacijskega sredstva ali storitve informacijske družbe ali obstoju in vsebini njegovega pogodbenega razmerja z operaterjem oziroma ponudnikom storitev informacijske družbe v zvezi z opravljanjem komunikacijske dejavnosti ali storitev informacijske družbe, lahko sodišče, državni tožilec oziroma policija od operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe v pisni obliki zahteva, da tudi brez privolitve posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo, sporoči te podatke. Pisna zahteva mora vsebovati pravni pouk iz drugega odstavka tega člena in navedbo pristojnega sodišča. Državni tožilec oziroma policija morata v pisni zahtevi natančno opredeliti kategorije naročniških podatkov, ki jih zahtevata, prav tako pa mora pisna zahteva vsebovati pravni pouk iz drugega odstavka tega člena in navedbo pristojnega sodišča.

(2) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe lahko iz obrazloženih razlogov in na svoje stroške zahtevane podatke skupaj s kopijo zahteve namesto policiji ali državnemu tožilcu pisno posreduje pristojnemu sodišču. Sodišče po prejemu preveri zakonitost kategorij podatkov, ki so navedeni v zahtevi. V primeru, da zahteva vsebuje tudi podatke, ki niso naročniški podatki po prvem odstavku tega člena ali podatke, ki se jih v skladu s četrtnim odstavkom tega člena ne sme posredovati, prejete podatke uniči, sicer pa jih posreduje državnemu tožilcu ali policiji. V primeru uničenja preiskovalni sodnik o tem napravi uradni zaznamek, ki ga posreduje operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, vodji pristojnega okrožnega državnega tožilstva ali državnemu tožilcu, ministrstvu, ki je pristojno za nadzor nad delom policije, in policiji.

(3) Operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo v skladu s tem členom posredoval določene podatke. Tega ne sme razkriti 24 mesecev po preteku meseca, v katerem so bili posredovani podatki. V primeru, da operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe v tem roku prejme sodno odredbo, ki se sklicuje na podatke, pridobljene z zahtevo po tem členu, se rok prepovedi razkritja te zahteve podaljša do izteka morebitnega roka iz prejete odredbe. Preiskovalni sodnik oziroma sodišče lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

(4) Na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati ali pridobiti prometnih podatkov, ki se nanašajo na katero koli določljivo komunikacijo, ali podatkov, za pridobitev katerih je potrebna obdelava podatkov, ki se lahko pridobijo samo na podlagi 149.b in 149.c člena tega zakona. Na podlagi tega člena prav tako ni mogoče zahtevati ali pridobiti podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije.

149.d člen

Ob vložitvi zasebne tožbe se lahko ne glede na določbe 434. člena tega zakona namesto imena in priimka obdolženca navedejo podatki, na podlagi katerih bi bil obdolženec določljiv ob smiselni uporabi prejšnjega člena. Če sodišče po prejšnjem členu pridobi podatke, se šteje, da je zasebna tožba že ob vložitvi vsebovala ime in priimek obdolženca.

149.e člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, in je za odkritje, preprečitev ali dokazovanje tega kaznivega dejanja ali za odkritje storilca potrebno pridobiti podatke, ki se hranijo v elektronski obliki, in za pridobitev katerih je v skladu s tem ali drugim zakonom potrebna odredba sodišča, pa je verjetno, da bi lahko bili ti podatki do izročitve odredbe že izbrisani ali spremenjeni, lahko državni tožilec oziroma policija od imetnika, uporabnika ali operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe zahteva, da brez nepotrebnega odlašanja ohrani podatke do prejema odredbe sodišča, vendar ne dlje kot trideset dni od izročitve zahteve dalje. Državni tožilec oziroma policija lahko rok z dodatno zahtevo podaljšata še za največ trideset dni. Če imetniku, uporabniku ali operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe v roku za ohranitev ni vročena sodna odredba, se ohranitev podatkov odpravi.

(2) Ohranitev podatkov o prometu oziroma podatkov o vsebini komunikacij pri operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, je mogoče zahtevati le zaradi odkritja, preprečitve ali

dokazovanja kaznivega dejanja iz četrtega odstavka 149.a člena ali iz drugega odstavka 150. člena tega zakona oziroma zaradi odkritja storilca takšnega kaznivega dejanja.

(3) Imetnik, uporabnik ali operater oziroma drug ponudnik elektronske komunikacijske storitve mora na zahtevo poleg ohranitve zahtevanih podatkov državnemu tožilcu oziroma policiji brez nepotrebne odlašanja sporočiti tudi zadostno količino podatkov o prometu, da je mogoče ugotoviti identitete drugih operaterjev oziroma ponudnikov elektronskih komunikacijskih storitev, ki so sodelovali pri izvedbi komunikacij, oziroma ugotovitev komunikacijskih poti, po katerih so bile komunikacije izvedene.

(4) Zahteva iz prejšnjega odstavka mora biti pisna in mora vsebovati:

- 1) podatke, ki omogočajo identifikacijo podatkov, za katere se zahteva ohranitev: navedba uporabnika ali komunikacijskega sredstva za elektronski komunikacijski promet, na katerega se podatki v elektronski obliki nanašajo. Identifikacija mora biti dovolj natančna, da zahtevo omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb;
- 2) kategorije podatkov, za katere se zahteva ohranitev, ter časovno obdobje, na katerega se podatki nanašajo;
- 3) navedbo kaznivega dejanja, zaradi katerega se zahteva ohranitev;
- 4) ustrezen rok za izvršitev.

(5) Izjemoma, če pisne zahteve ni mogoče pravočasno izdati in obstaja nevarnost, da bi že v času do njene izdaje podatki lahko bili uničeni, lahko državni tožilec oziroma policija ohranitev odredi z ustno zahtevo. O podaji ustne zahteve napravi uradni zaznamek. Pisna zahteva mora biti izdana najkasneje v 24 urah po vročitvi ustne zahteve. Če pisna zahteva ni pravočasno izdana, se ohranitev podatkov odpravi.

(6) Kopija zahteve se priloži predlogu preiskovalnemu sodniku za izdajo odredbe za pridobitev ohranjenih podatkov v skladu z določbami tega zakona.

(7) Imetnik, uporabnik ali operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe posamezniku oziroma drugi osebi, na katerega se nanašajo podatki, katerih ohranitev se je zahtevalo, ne sme razkriti, da je v skladu s tem členom prejel zahtevo za ohranitev oziroma da je izvedel ohranitev njegovih podatkov. Tega ne sme razkriti 12 mesecev od prejema zahteve za ohranitev. V primeru, da imetnik, uporabnik ali operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe v tem roku prejme sodno odredbo, ki se sklicuje na podatke, katerih ohranitev se je zahtevalo, se rok prepovedi razkritja te zahteve oziroma ohranitve podatkov podaljša do izteka morebitnega roka iz prejete odredbe.«.

42. člen

Za 150. členom se dodata nova 150.a in 150.b člen, ki se glasita:

»150.a člen

(1) S posebnimi tehničnimi sredstvi za nadzor signala mobilne telefonije sme policija ugotavljati:

- 1) podatke, potrebne za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena tega zakona, prvega odstavka 149.c člena tega zakona ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena;
- 2) lokacijo komunikacijskega sredstva.

(2) Ukrep iz 1. točke prejšnjega odstavka se lahko odredi, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka prejšnjega člena, in če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da izvajanje ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena tega zakona, prvega odstavka 149.c člena tega zakona oziroma ukrepa iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena brez ugotavljanja podatkov, potrebnih za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje, ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

(3) Ukrep iz 2. točke prvega odstavka tega člena se lahko odredi le, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka prejšnjega člena ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu Kazenskega zakonika, in če obstaja utemeljen sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja določeno komunikacijsko sredstvo ali da bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da odkrivanje lokacije storilca z drugimi ukrepi ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

(4) O izvedbi ukrepov in pregledu tehnične naprave iz prvega odstavka tega člena ter ugotovitvah se sestavi zapisnik, ki obsega:

- navedbo prepoznanih številke komunikacijskih sredstev, številke za elektronsko komuniciranje oziroma lokacij komunikacijskih sredstev;
- datum ter uro začetka in konca uporabe ukrepov iz prvega odstavka tega člena;
- podatke, ki omogočajo identifikacijo izvajalcev ukrepov;
- številko odredbe in sodišče, ki jo je izdalo;
- način izvedbe ukrepa;
- ugotovitve na podlagi izvajanja ukrepa in druge pomembne okoliščine.

(5) Osebni podatki oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci, pridobljeni z ukrepi iz prvega odstavka tega člena, se smejo obdelovati le, če je to iz tehničnih razlogov neizogibno potrebno za doseg cilja iz tega člena, in na način, da se najmanj posega v pravice teh oseb. Ti podatki se, razen za primerjavo podatkov pri ugotavljanju identitete številke za razpoznavo komunikacijskega sredstva, ne smejo uporabljati in jih je treba po prenehanju izvajanja ukrepa nemudoma izbrisati. O izbrisu se sestavi zapisnik, ki mora vsebovati tudi število izbranih podatkov.

(6) Ne smejo se uporabljati tehnična sredstva iz prvega odstavka tega člena, ki omogočajo ali bi lahko omogočala prisluškovanje in snemanje elektronskih komunikacij, prav tako se z njimi ne sme ugotavljati lokacija komunikacijskih sredstev oseb, ki niso osumljenci oziroma obdolženci.

(7) Če so bili ukrepi iz prvega odstavka tega člena izvršeni v nasprotju s prejšnjim odstavkom, sodišče ne sme opreti svoje odločbe na tako pridobljene podatke.

150.b člen

(1) Ukrep iz 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena se lahko odredi tudi takrat, ko je odkrivanje lokacije komunikacijskega sredstva, za katerega je verjetno, da ga uporablja obdolženec, nujno

potrebno za izvedbo privedbe, hišnega pripora, pripora ali tiralice v postopku zaradi kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena tega zakona ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu Kazenskega zakonika in je mogoče utemeljeno sklepati, da lokacije obdolženca ne bo mogoče odkriti z drugimi ukrepi.

(2) Pri izvedbi ukrepa iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo četrti do sedmi odstavki prejšnjega člena.«.

43. člen

V prvem odstavku 152. člena se:

- v napovednem stavku za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a, 150.b« in

- 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2) utemeljitev oziroma ugotovitev razlogov za sum, da gre za izvrševanje, pripravo ali organizacijo v 150., 150.a, 150.b oziroma 151. členu tega zakona določenih kaznivih dejanj, pri ukrepu iz 150.b člena tega zakona pa se tudi navede, da je bila odrejena privedba, hišni pripor, pripor ali tiralica;«.

V drugem odstavku se za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a, 150.b in 151.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Izvajanje ukrepov iz 150. člena tega zakona, 1. točke prvega odstavka 150.a člena tega zakona in prejšnjega člena lahko traja največ en mesec, iz tehtnih razlogov pa se lahko njihovo trajanje podaljša vsakič za en mesec, vendar za ukrepe iz 150. člena tega zakona in 1. točke prvega odstavka 150.a člena tega zakona skupno največ šest mesecev, za ukrep iz prejšnjega člena pa skupno največ tri mesece. Izvajanje ukrepov iz 2. točke prvega odstavka 150.a člena tega zakona in 150.b člena tega zakona lahko traja največ en mesec.«.

V šestem odstavku se za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a in 150.b«.

V sedmem odstavku se za besedilom »150.« dodata vejica in besedilo »150.a in 150.b«.

44. člen

Prvi odstavek 153. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Po prenehanju uporabe ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155. in 155.a člena tega zakona mora policija vse izvode posnetkov, sporočil in vse predmete, pridobljene z uporabo teh ukrepov, skupaj s poročilom, ki obsega povzetek zbranih dokazov, predati državnemu tožilcu. V primeru uporabe ukrepov iz 150.a in 150.b člena tega zakona policija priloži tudi zapisnike po četrtem in petem odstavku 150.a člena tega zakona.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja zadnjega od ukrepov, ki jih odreja državni tožilec, ne vloži obtožnega akta niti ne predlaga, odredi ali izvede nobene aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja

usmerjenega v pregon zoper osumljenca, preiskovalnemu sodniku preda tudi celotno gradivo, zbrano s temi ukrepi.«.

45. člen

Prvi odstavek 154. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Podatke, sporočila, posnetke ali dokazila, pridobljene z uporabo ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155. in 155.a člena tega zakona, hrani sodišče zaradi uspešne izvedbe kazenskega postopka in zavarovanja pravice osumljenca oziroma obdolženca do obrambe, dokler se hrani kazenski spis, oziroma do uničenja po drugem odstavku tega člena.«.

Drugi odstavek se spremeni tako da se glasi:

»(2) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja zadnjega od ukrepov iz 149.a, prvega odstavka 149.b., 149.c, 150., 150.a., 150.b., 151., 155. in 155.a člena tega zakona ne vloži obtožnega akta niti ne predlaga, odredi ali izvede nobene aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja usmerjenega v pregon zoper osumljenca, se gradivo iz prejšnjega odstavka pod nadzorstvom preiskovalnega sodnika uniči. Če državni tožilec v roku dveh let stori kar koli iz prejšnjega stavka, kar je usmerjeno v pregon zoper osumljenca, se gradivo ne uniči, rok pa preneha teči. O uničenju napravi preiskovalni sodnik uradni zaznamek. Pred uničenjem preiskovalni sodnik o uporabi teh ukrepov obvesti oškodovanca. Če oškodovanec v skladu s 60. členom tega zakona prevzame pregon, se gradivo iz prejšnjega odstavka ne uniči. Pred uničenjem obvesti preiskovalni sodnik o uporabi teh ukrepov osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom, v primerih večjega obsega tega gradiva pa s poročilom iz prvega odstavka 153. člena tega zakona. V primeru, ko so bili uporabljeni ukrepi iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, in državni tožilec proti osumljencu začne kazenski pregon, preiskovalni sodnik najpozneje do vložitve obtožnice oziroma takoj po tem, ko je bila oseba, zaradi katere se je ukrep izvajal, prijeta, obvesti o uporabi teh ukrepov osebo, zoper katero so se ukrepi izvajali, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom. Če je mogoče utemeljeno sklepati, da bo zaradi seznanitve z gradivom nastala nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali iz drugih tehtnih razlogov, lahko preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca ali po uradni dolžnosti odloči, da osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, z delom vsebine ali s celotno vsebino pridobljenega gradiva ne bo seznanil. V primeru iz petega odstavka tega člena se osumljenca seznaniti z zapisnikom oziroma uradnim zaznamkom o uničenju podatkov.«.

V tretjem odstavku se za besedilom »149.a,« doda besedilo »149.b, 149.c,«, za besedilom »150.,« pa se doda besedilo »150.a, 150.b,«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če so bili ukrepi iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona izvršeni brez odredbe državnega tožilca (peti in deveti odstavek 149.a člena, prvi odstavek 155. člena, tretji odstavek 155.a člena) oziroma brez odredbe preiskovalnega sodnika (šesti odstavek 149.a člena, prvi in tretji odstavek 149.b člena, prvi odstavek 149.c člena, 150.a, 150.b in 153. člen,

četrti odstavek 155.a člena, prvi odstavek 156. člena) ali senata (drugi odstavek 156.a člena) ali v nasprotju z njo ali če daljšega izvajanja ukrepov ni preveril senat (dvanajsti odstavek 149.a člena), sodišče ne sme opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke, sporočila, posnetke ali dokazila.«.

Na koncu petega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Če policija pri izvrševanju ukrepov iz 150., 151. in 155.a tega člena tega zakona spozna, da pridobljeni podatki, posnetki, sporočila ali dokazila vsebujejo podatke iz prvega odstavka 222.a člena tega zakona, mora z njimi brez nepotrebne odlašanja seznaniti državnega tožilca in izvenobravnavnega sodnika. Izvenobravnavni sodnik lahko po zaslišanju državnega tožilca in ob smiselni uporabi določb tretjega in četrtega odstavka 222.a člena tega zakona odloči, da se ti podatki in vsi njihovi prepisi uničijo, če je to nujno zaradi zagotovitve varstva tajnosti ali zaupnosti pridobljenih podatkov. O naroku izvenobravnavni sodnik sestavi poseben zapisnik. Podatki se uničijo pod nadzorstvom izvenobravnavnega sodnika, ki o tem napravi uradni zaznamek.«.

V šestem odstavku se za besedilom »150.« doda besedilo »150.a, 150.b.«.

46. člen

Prvi odstavek 156. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Preiskovalni sodnik lahko na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji, družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnici ali zastopniku, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družbi za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, da mu, lahko pa tudi pristojnemu organu, sporoči zaupne podatke in pošlje dokumentacijo o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih ali drugih poslih osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca, če bi ti podatki utegnili biti dokaz v kazenskem postopku ali če so potrebni zaradi zasega predmetov ali zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi oziroma premoženja v vrednosti premoženjske koristi.«.

V drugem odstavku se črta beseda »ali«, za besedilom »družba za izdajo elektronskega denarja« se doda besedilo »oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družba za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto«, za besedilom »preiskovalnemu sodniku« pa se doda besedilo »in pristojnemu organu, določenemu v odredbi«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pod pogoji iz prvega odstavka tega člena lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji, družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnici ali zastopniku, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družbi za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, da tekoče spremlja finančno poslovanje osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca in da mu sproti sporoča zaupne podatke o transakcijah ali poslih, ki jih pri njih opravijo ali nameravajo opraviti navedene osebe. V odredbi preiskovalni sodnik določi rok, v katerem mu mora banka, hranilnica, plačilna institucija, družba za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja

plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družba za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto sporočati podatke.«.

Peti in šesti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(5) Če so podani razlogi za sum, da je bilo izvršeno oziroma da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za preprečitev ali odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca treba pridobiti podatke o imetniku ali pooblaščenцу določenega ali določljivega plačilnega računa, hranilne vloge, denarnice za hrambo virtualne valute ali denarnega depozita, najemniku ali pooblaščenцу sefa ter o času, v katerem so bili oziroma so v uporabi, ali podatke o obstoju pogodbenega oziroma poslovnega razmerja z osumljeno osebo, ki ne zajemajo podatkov o premoženjskem stanju osumljenca oziroma o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih oziroma denarnici virtualne valute, lahko državni tožilec ali policija od banke, hranilnice, plačilne institucije, družbe za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnice ali zastopnika, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družbe za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto, pisno zahteva, da tudi brez privolitve osebe, na katero se ti podatki nanašajo, brez odlašanja sporoči te podatke oziroma posreduje dokumentacijo, ki vsebuje te podatke, če ne vsebuje tudi podatkov o premoženjskem stanju osumljenca oziroma o stanju vlog in depozitov ter o stanju in prometu na računih.

(6) Banka, hranilnica, plačilna institucija, družba za izdajo elektronskega denarja oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar ali družba za izdajo upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto svoji stranki ali tretji osebi ne sme razkriti, da je ali da bo podatke in dokumentacijo poslala preiskovalnemu sodniku, državnemu tožilcu ali policiji (prejšnji odstavek). Tega ne sme razkriti 24 mesecev po zaključku izvrševanja odredbe preiskovalnega sodnika oziroma posredovanja podatkov državnemu tožilcu ali policiji. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.«.

47. člen

156.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»156.a člen

(1) Organ, ki je pristojen za izdajo pisne odredbe, s katero se odredi ali dovoli izvajanje ukrepov iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona, odloči najpozneje v 72 urah od prejete pisnega predloga in svojo odločitev brez odlašanja sporočiti organu, ki je podal predlog.

(2) Če je za izdajo pisne odredbe iz prejšnjega odstavka pristojen preiskovalni sodnik, ki se ne strinja s pisnim predlogom državnega tožilca, z obrazloženim mnenjem zahteva, naj o tem odloči senat (šesti odstavek 25. člena), ki mora odločiti najpozneje v 72 urah od prejete pisnega predloga in obrazloženega mnenja ter svojo odločitev brez odlašanja sporočiti državnemu tožilcu.«.

48. člen

V sedmem odstavku 157. člena se za besedilom »dokler traja pridržanje« črta vejica in doda besedilo »oziroma tri dni po koncu pridržanja,«.

49. člen

158.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»158.a člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, storila uradna oseba zaposlena v policiji, v z zakonom določenem pristojnem organu v ministrstvu, pristojnem za obrambo, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku, ali uradna oseba, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku in je napotena na misijo v tujini, ali uradna oseba Slovenske obveščevalno-varnostne agencije ali Obveščevalno varnostne službe ministrstva, pristojnega za obrambo, imajo policisti v Oddelku za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljnjem besedilu: Posebni oddelek) pooblastila policije v predkazenskem postopku, ki jih določa ta zakon in vsa pooblastila, ki jih lahko izvršujejo uradne osebe iz prvega odstavka 158. člena tega zakona. Policisti Posebnega oddelka izvršujejo ta pooblastila tudi glede oseb, ki so imele v času storitve kaznivega dejanja status uradne osebe, pa jim je ta status kasneje prenehal.

(2) Policisti Posebnega oddelka in policija o razlogih za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje iz prejšnjega odstavka tega člena, nemudoma obvestijo pristojnega državnega tožilca iz Posebnega oddelka in mu redno poročajo o načrtovanju in poteku predkazenskega postopka.

(3) Državni tožilec iz prejšnjega odstavka usmerja in nadzoruje predkazenski postopek iz prejšnjih odstavkov ter odloča o njegovem poteku in končanju. Pravico ima vpogledati spise, sodelovati pri zbiranju dokazov in neposredno opravljati posamezna dejanja v postopku. Policisti Posebnega oddelka in policije delujejo po usmeritvah državnega tožilca.

(4) Posebni oddelek je v skladu z zakonom, ki ureja državno tožilstvo, pristojen tudi za obravnavo zadev, ki jih obravnava drugo okrožno državno tožilstvo, če so te zadeve vsebinsko povezane z zadevo, ki jo po določbah prvega odstavka tega člena obravnava Posebni oddelek.

(5) Posebni oddelek obvesti predstojnika organa, v katerem je zaposlena uradna oseba iz prvega odstavka tega člena, o zaključenem predkazenskem postopku. Če je treba uradni osebi iz prvega odstavka tega člena odvzeti pooblastila, pa predstojnika organa obvesti tudi že pred zaključkom predkazenskega postopka, kolikor to ne vpliva na uspešno izvedbo predkazenskega ali kazenskega postopka.«.

50. člen

V tretjem odstavku 160.a člena se na koncu odstavka doda besedilo, ki se glasi: »Po odredbi ali s predhodnim soglasjem državnega tožilca je lahko član specializirane preiskovalne skupine navzoč oziroma lahko svetuje državnemu tožilcu pri izvedbi posameznih preiskovalnih dejanj.«.

51. člen

Za tretjim odstavkom 161. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Preden državni tožilec zavrže ovadbo za kaznivo dejanje, za katero je v zakonu predpisana kazen zapora več kot osem let, mora oškodovanca pisno seznaniti o nameri, da bo zavrgel ovadbo, ter mu navesti bistvene razloge za to odločitev in mu omogočiti, da se v roku 15 dni do njih pisno opredeli ter da posreduje morebitne dodatne podatke in dokaze glede utemeljenosti suma, da je osumljenec storil kaznivo dejanje. Oškodovanec svoje mnenje, podatke in dokaze posreduje državnemu tožilcu in vodi pristojnega okrožnega državnega tožilstva. Če oškodovancu pisnega pojasnila ni bilo mogoče vročiti, ker državnemu tožilstvu ni pravočasno posredoval spremembe naslova ali prebivališča (66. člen), lahko državni tožilec zavrže ovadbo brez njegove opredelitve. Ta odstavek se ne uporablja za oškodovanca, ki je pravna oseba.«.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Državni tožilec zavrže ovadbo, če so tudi po opravljenih dejanjih iz drugega do četrtega odstavka tega člena podane kakšne okoliščine iz prvega odstavka tega člena. V primeru iz prejšnjega odstavka se mora državni tožilec v sklepu o zavrnjenju ovadbe opredeliti tudi do mnenja oškodovanca.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

52. člen

Četrti odstavek 161.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če se vsebina sporazuma nanaša na opravljanje dela v splošno korist, izvajanje sporazuma pripravi in vodi organ, ki je pristojen za probacijo, ali center za socialno delo, ob sodelovanju poravnalca, ki je vodil poravnavanje, in državnega tožilca.«.

V petem odstavku se beseda »treh« nadomesti z besedo »šestih«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Pravila o poravnavanju določi minister, pristojen za pravosodje, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo, družino in socialne zadeve.«.

53. člen

V prvem odstavku 162. člena se:

- 2) točka spremeni tako, da se glasi:

»2) plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali na namensko proračunsko postavko za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj ali v korist nevladne organizacije v javnem interesu, kot jo določa zakon, ki ureja nevladne organizacije;«

- 3) točka spremeni tako, da se glasi:

»3) oprava kakšnega dela v splošno korist;« in

- 7) točka spremeni tako, da se glasi:

»7) upoštevanje izrečene prepovedi približevanja oškodovancu ali kakšni drugi osebi, kar obsega tudi prepoved navezovanja stikov z njo na kakršen koli način, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, oziroma upoštevanje prepovedi dostopa na posamezne kraje.«.

V tretjem odstavku se besedilo »pripravijo in vodijo centri za socialno delo« nadomesti z besedilom »pripravi in vodi organ, ki je pristojen za probacijo, ali center za socialno delo«, na koncu odstavka pa se doda besedilo, ki se glasi: »Za izvedbo naloge iz 3. točke prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, o opravljanju dela v splošno korist, če ni s tem zakonom ali splošnimi navodili iz šestega odstavka tega člena določeno drugače.«.

54. člen

Na koncu prvega odstavka 163.a člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »oškodovanca pa seznanj s pomenom in posledicami odloženega pregona ter z njegovimi pravicami.«.

V drugem odstavku se besedilo »oškodovanca pa o njegovih pravicah« nadomesti z besedilom »oškodovanca pa s pomenom in posledicami možnih odločitev iz prejšnjega stavka ter z njegovimi pravicami.«.

55. člen

V prvem odstavku 165.a člena se besedilo »določeno preiskovalno dejanje, če je oprava takega dejanja potrebna«, nadomesti z besedilom »eno ali več posameznih preiskovalnih dejanj, če je to potrebno«.

56. člen

V četrtem odstavku 178. člena se beseda »žrtev« nadomesti z besedo »oškodovanec«, na koncu odstavka pa se doda besedilo »Preiskovalni sodnik lahko v posameznem primeru dovoli, da so zaradi zaščite integritete priče, mlajše od 15 let, ki je oškodovanec katerega izmed kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, med njenim zaslišanjem navzoče tudi druge osebe.«.

57. člen

V 188. členu se besedilo »obdolženca ali oškodovanca« nadomesti z besedilom »obdolženca, oškodovanca ali priče«.

58. člen

V drugem odstavku 193. člena se za besedilom »če ne pride;« doda besedilo »pouk o dolžnosti primerno opravičiti svoj izostanek (peti in šesti odstavek tega člena);«.

Za četrtem odstavkom se dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Sodišče lahko opraviči izostanek obdolžencu, če so za to opravičljivi razlogi, ki onemogočajo njegov prihod na sodišče, kot so smrt bližnjega, zdravstveni razlogi, naravna nesreča ali neodložljiva obveznost, katere neizpolnitev ima za posledico nastanek pomembne škode.

(6) Obdolženec mora opravičilo vložiti pri sodišču, pred katerim teče postopek, vsaj 48 ur pred narokom, na katerega je vabljen, razen če razlog nastane kasneje in ga ni bilo mogoče predvideti. Če se vabilu ne odzove zaradi zdravstvenih razlogov, jih sodišče upošteva le, če je bolezen ali poškodba nenadna in nepredvidljiva ter mu onemogoča prihod na sodišče ali sodelovanje pri dejanju v kazenskem postopku. Obdolženec mora predložiti zdravniško opravičilo, izdano na obrazcu, v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo. Sodišče lahko zahteva presojo upravičenosti izdaje zdravniškega opravičila pri imenovanem zdravniku Zavoda za zdravstveno zavarovanje v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo. Stroški, ki nastanejo zaradi presoje, v primeru upravičene izdaje zdravniškega opravičila bremenijo Zavod za zdravstveno zavarovanje, v primeru neupravičene izdaje pa gredo v breme obdolženca.«.

Dosedanji peti odstavek postane sedmi odstavek.

59. člen

V prvem odstavku 194. člena se za besedilom »ne opraviči« črta vejica in doda besedilo »(peti in šesti odstavek prejšnjega člena),«.

60. člen

V drugem odstavku 195.a člena se za besedo »prekoračiti« črta podpičje in doda besedilo »oziroma obdolžencu prepove navezovati stike z osebo na kakršen koli način, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev;«.

V tretjem odstavku se za besedo »obdolženec« črta vejica in doda besedilo »oziroma prepoved navezovanja stikov na kakršen koli način, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev,«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Glede nadzоровanja izvajanja ukrepa prepovedi približanja določenemu kraju ali osebi in ravnanja v primeru njegove kršitve se smiselno uporabljajo določbe petega in šestega odstavka 199.a člena tega zakona.«.

61. člen

V prvem odstavku 211. člena se za besedo »pripornikov« doda besedilo »in obveščanja oškodovancev o izpustitvi in pobegu pripornikov«, za besedo »pripornikih« pa se doda besedilo »in oškodovancih«.

Na koncu drugega odstavka se pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6. podatke o oškodovancu, ki je zahteval obveščanje o izpustitvi in pobegu pripornika:

- podatki o zahtevi za obveščanje;

- ime in priimek, dan, mesec in leto rojstva, EMŠO, poštni naslov, elektronski naslov, telefonska številka, številka telefaksa oziroma drugi kontaktni podatki.«.

Na koncu tretjega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij zbira osebne podatke za zbirke podatkov o oškodovancu iz 6. točke prejšnjega odstavka od policije, državnega tožilstva, centra za socialno delo in sodišča (četrty odstavek 65.a člena), lahko pa tudi neposredno od oškodovanca.«.

V petem odstavku se za besedo »pripornikih« doda besedilo »in oškodovancih«.

62. člen

V prvem odstavku 211.a člena se za besedilom »zaradi varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin pripornikov,« doda besedilo »obveščanja oškodovancev o izpustitvi in pobegu pripornikov,«.

V drugem odstavku se za besedo »pripornikih« doda besedilo »in oškodovancih«.

V četrtem odstavku se besedilo »Davčne uprave« nadomesti z besedilom »Finančne uprave Republike Slovenije«.

63. člen

V tretjem odstavku 212. člena se za besedo »discipline« dodata vejica in besedilo »prezasedenosti zavoda«.

64. člen

Za 212. členom se doda nov 212.a člen, ki se glasi:

»212.a člen

(1) Pripornicam, ki so noseče ali so rodile, se zagotovi ustrezno zdravstveno varstvo.

(2) Otrok pripornice sme do dopolnjenega drugega leta starosti na njeno zahtevo bivati skupaj z njo, če je to v njegovo največjo korist, zlasti za njegovo duševno stabilnost ali zdravstveno stanje. O tem, ali otrok ostane s pripornico ali se ji ga pripelje, v roku treh dni od prejete zahteve odloči direktor zavoda, ki pridobi mnenje pristojnega centra za socialno delo, kateremu pred tem posreduje potrebne podatke. Direktor zavoda po uradni dolžnosti spremeni odločitev, če je to v največjo korist otroka.

(3) Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka, se pripornica in zakoniti zastopnik otroka lahko pritožita v roku treh dni od seznanitve z odločbo. Odločba se vroči pripornici in zakonitemu zastopniku. Pritožba

ne zadrži izvršitve. O pritožbi v roku treh dni po prejetju pritožbe odloča generalni direktor Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, ki pridobi mnenje pristojnega centra za socialno delo, kateremu pred tem posreduje potrebne podatke. Odločbe po tem in prejšnjem odstavku se izdajajo z uporabo določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(4) Pripornici in otroku, ki biva z njo, se zagotovijo ustrezno zdravstveno varstvo ter pogoji za nego in vzgojo otroka.

(5) Pripornica, ki ima pri sebi otroka, biva ločeno od ostalih pripornic, razen če to ni v največjo korist otroka.

(6) Načrt za varstvo in nego otroka v času, ko pripornica zaradi sodelovanja na obravnavi ali drugih obveznosti tega sama ne zmore, pripravi pristojni center za socialno delo v sodelovanju s pripornico in zavodom.«.

65. člen

V prvem odstavku 213.b člena se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Preiskovalni sodnik s sklepom prepove posamezne obiske, če bi zaradi tega lahko nastala škoda za postopek.«.

66. člen

V prvem odstavku 213.c člena se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Disciplinsko kazen sme po zaslišanju pripornika izreči preiskovalni sodnik oziroma predsednik senata.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Za disciplinske prestopke se lahko izreče disciplinska kazen začasnega odvzema predmetov, razen stvari za osebno rabo, stvari za vzdrževanje higiene, sredstev za spremljanje javnih medijev, tiskovine, strokovne in druge literature in denarja.«.

67. člen

Prvi odstavek 213.č člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ni drugače določeno, se glede spremljanja, zasledovanja, nadziranja, zagotavljanja varnosti, vzdrževanja reda in discipline, uporabe prisilnih sredstev in disciplinskega kaznovanja za pripornike smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, in na njegovi podlagi izdanih predpisov.«.

Drugi odstavek se črta.

68. člen

Prvi odstavek 215. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Preiskavo na obrazložen pisni predlog upravičenega tožilca odredi preiskovalni sodnik z obrazloženo pisno odredbo. Če se preiskovalni sodnik ne strinja s pisnim predlogom upravičenega tožilca, z obrazloženim mnenjem zahteva, naj o tem odloči senat (šesti odstavek 25. člena), ki mora odločiti najpozneje v 72 urah od prejetja pisnega predloga in obrazloženega mnenja ter svojo odločitev brez odlašanja sporočiti upravičenemu tožilcu.«.

69. člen

Na koncu prvega odstavka 216. člena se doda besedilo, ki se glasi: »Če tisti, čigar stanovanje ali prostor se preiskuje ali njegov zastopnik ni dosegljiv, mu postavi sodišče pooblaščenca po uradni dolžnosti izmed odvetnikov.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če se opravi preiskava v prostorih državnih organov, podjetij ali drugih pravnih oseb, se povabi njihov predstojnik, naj bo pri preiskavi navzoč. Če se opravi preiskava v prostorih Državnega zbora Republike Slovenije ali Državnega sveta Republike Slovenije, se povabi predstavnik Državnega zbora ali Državnega sveta, naj bo pri preiskavi navzoč. Če se v Državnem zboru opravi preiskava v prostorih poslanske skupine, parlamentarne preiskovalne komisije ali pristojnega delovnega telesa Državnega zbora za nadzor obveščevalno-varnostnih služb, se povabi predstavnik Državnega zbora ter predstavnik navedene skupine ali telesa, da naj bo navzoč pri preiskavi.«.

70. člen

Peti odstavek 218. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Kadar opravijo policisti preiskavo brez odredbe, morajo o tem nemudoma podati poročilo državnemu tožilcu, če postopek že teče, pa tudi preiskovalnemu sodniku.«.

71. člen

V prvem odstavku 219.a člena se besedilo »kot so telefon, telefaks, računalnik, disketa, optični mediji in spominske kartice« nadomesti z besedilom »vključno s preko omrežja povezanimi in dosegljivimi informacijskimi sistemi, kjer so shranjeni podatki«.

Na koncu drugega odstavka se doda besedilo, ki se glasi: »Preiskava elektronske naprave, zasežene odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, se lahko opravi le na podlagi sodne odredbe, ki je obrazložena v skladu s šestim odstavkom 220. člena tega zakona.«.

V petem odstavku se besedilo »shranjene ali kopirane« nadomesti z besedo »zavarovane«.

V šestem odstavku se besedilo »razen če gre za osumljenca ali obdolženca ali osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali se je v skladu s tem zakonom odrekla pričevanju (236. člen)« nadomesti z besedilom »razen če gre za osumljenca, obdolženca, osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen), ali osebo, ki se lahko odreče pričevanju (236. člen)«.

Za osmim odstavkom se dodajo novi deveti, deseti in enajsti odstavek, ki se glasijo:

»(9) Če je treba opraviti preiskavo elektronske naprave, ki je bila zasežena in podatki na njej zavarovani ter zapečateni na podlagi sedmega odstavka 223.a člena tega zakona in ob smiselni uporabi petega odstavka 220. člena tega zakona, jo v prostorih sodišča oziroma v drugih prostorih, če je to potrebno zaradi uporabe tehničnih sredstev pri preiskavi, opravi izvedenec. Izvedenca s posebno odredbo postavi izvenobravnavni sodnik, če ga ni postavil že preiskovalni sodnik (sedmi odstavek 223.a člena). Z odredbo določi tudi morebitno uporabo drugih prostorov. Preiskava elektronske naprave se opravi ob smiselni uporabi drugega in tretjega odstavka 222. člena tega zakona.

(10) Na preiskavo iz prejšnjega odstavka izvenobravnavni sodnik povabi tudi zagovornika, če je bila elektronska naprava zasežena osumljencu ali obdolžencu, in zastopnika tistega, ki mu je bila elektronska naprava zasežena, če ga ima, predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pa, če je bila elektronska naprava zasežena odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku. Navedene osebe lahko ugovarjajo, da so se pri preiskavi našli podatki iz prvega odstavka 222.a člena tega zakona. Ob tem sme izvenobravnavni sodnik odrediti, da je treba najdene podatke obravnavati kot posebej zaščitene podatke ter določiti druge potrebne ukrepe, kot so: prepoved prepisovanja podatkov, razen če je to neogibno zaradi izdelave izvida in mnenja, določitev načina obdelovanja podatkov in drugi, tudi tehnični ukrepi, s katerimi se zagotovi varstvo tajnosti ali zaupnosti podatkov ter prepreči prekomerno poseganje v pravice oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci. Pri preiskavi se uporabljajo določbe tega zakona o izvedenstvu. Policija pri izvedbi preiskave ne sme sodelovati.

(11) Najdeni podatki se pregledajo ob uporabi določb drugega do šestega odstavka 222.a člena tega zakona.«.

Dosedanji deveti odstavek, ki postane dvanajsti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(12) Če se pri preiskavi najdejo podatki, ki niso v zvezi s kaznivim dejanjem, zaradi katerega je bila preiskava odrejena, temveč kažejo na drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, se to navede v zapisniku in takoj sporoči državnemu tožilcu, da začne kazenski pregon. Ti podatki pa se takoj uničijo, če državni tožilec spozna, da ni razloga za kazenski pregon in tudi ne kakšnega drugega zakonskega razloga, da bi se morali podatki hraniti. O uničenju se sestavi zapisnik.«.

Dosedanja deseti in enajsti odstavek postaneta trinajsti in štirinajsti odstavek.

72. člen

Drugi odstavek 220. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Kdor ima take predmete, jih mora na zahtevo policije, državnega tožilca ali sodišča izročiti. V zahtevi morajo biti predmeti določno ali določljivo opredeljeni. Če noče izročiti predmetov niti na zahtevo sodišča, se sme kaznovati z denarno kaznijo, določeno v prvem odstavku 78. člena tega zakona, če tega še vedno noče storiti, pa se sme zapreti. Zapor traja do izročitve predmetov ali do konca kazenskega postopka, vendar največ deset dni. Ne sme se kaznovati ali zapreti oseba, ki ima položaj osumljenca, obdolženca, oseba, ki v postopku ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen), ali oseba, ki se v postopku lahko odreče pričevanju (236. člen).«.

Za petim odstavkom se dodata nova šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»(6) Sodna odredba, na podlagi katere se zasežejo predmeti ali spisi odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, mora vsebovati obrazložitev, iz katere je razvidno, da se ne nanaša na spise ali predmete iz 1. točke prvega odstavka 222.a člena tega zakona, in obrazložitev, iz katere je razvidno, da iskanih podatkov, ki morajo biti v odredbi določeno ali določljivo opredeljeni in ki se nanašajo na določen predkazenski ali kazenski postopek, dejansko ni mogoče učinkovito pridobiti na drug način. Sodna odredba se pred zasegom vroči tudi Odvetniški zbornici Slovenije, ki mora v največ dveh urah od obvestila o preiskovalnem dejanju zagotoviti navzočnost svojega predstavnika pri zasegu. Če je zaseg opravljen v okviru preiskave odvetniške pisarne, se glede navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije smiselno uporablja določba zakona, ki ureja odvetništvo, o navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskavi odvetniške pisarne.

(7) Če tisti, ki so mu bili predmeti ali spisi zaseženi, njegov zastopnik ali pooblaščenec (prvi odstavek 216. člena), odvetnik (drugi odstavek 215. člena), druga navzoča oseba (četrti in peti odstavek 216. člena) oziroma predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije pri zasegu izjavi, da gre za predmete ali spise iz prvega odstavka 222.a člena tega člena, je treba ravnati po določbah 222.a člena tega zakona.«.

73. člen

Za 222. členom se doda nov 222.a člen, ki se glasi:

»222.a člen

(1) Zaseženi predmeti in spisi se dajo v ovitek, zapečatijo in izročijo v hrambo izvenobravnavnemu sodniku, če je verjetno:

- 1) da je predmete, spise ali podatke, ki jih vsebujejo zaseženi predmeti ali spisi, zagovorniku zaupal osumljenec ali obdolženec (2. točka 235. člena) ali
- 2) da bi oseba, ki so ji bili predmeti ali spisi zaseženi, z njihovo izročitvijo ali posredovanjem podatkov, ki jih ti vsebujejo, lahko prekršila dolžnost varovanja tajnosti spovedi (4. točka prvega odstavka 236. člena), dolžnost varovanja poklicne tajnosti (5. točka prvega odstavka 236. člena) ali dolžnost varovanja novinarske zaupnosti (6. točka prvega odstavka 236. člena).

(2) Popis in pregled predmetov ali listin iz prejšnjega odstavka se opravi na naroku ob smiselni uporabi drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena. Na narok izvenobravnavni sodnik povabi tudi državnega tožilca, zagovornika, če so bili predmeti ali spisi zaseženi osumljencu ali obdolžencu, in zastopnika tistega, ki so mu bili predmeti ali spisi zaseženi, če ga ima, osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (2. točka 235. člena) in osebo, ki se lahko odreče pričevanju (4., 5. in 6. točka prvega odstavka 236. člena), lahko pa povabi tudi policiste, ki so izvedli zaseg. Če so zaseženi predmeti ali spisi odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, se povabi tudi predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije. Policisti, ki so izvedli zaseg, in državni tožilec, se ne smejo seznaniti z vsebino zaseženih predmetov ali spisov.

(3) Če izvenobravnavni sodnik pri pregledu predmetov ali spisov, zaseženih odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, ugotovi, da je predmete, spise ali podatke, ki jih ti vsebujejo, odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku zaupal osumljenec ali obdolženec kot svojemu zagovorniku (1. točka prvega odstavka tega člena), se ti deloma ali v celoti nemudoma ponovno zapečatijo in po pravnomočnosti sklepa iz šestega odstavka tega člena, s katerim je bilo zahtevi ugodeno, vrnejo osebi, kateri so bili zaseženi, razen če osumljenec ali obdolženec ne izjavi drugače ali če so podani zakonski razlogi, da bi se morali predmeti ali spisi vzeti (498. člen).

(4) Če izvenobravnavni sodnik pri pregledu predmetov in spisov ugotovi, da ti vsebujejo podatke iz 2. točke prvega odstavka tega člena in niso bili zaseženi skladno z ustavno in zakonito zahtevo ali nalogom oziroma da za zaseg predmetov ali listin tudi niso bili izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 164. člena tega zakona, se ti popišejo, nato pa nemudoma deloma ali v celoti ponovno zapečatijo ter po pravnomočnosti sklepa iz šestega odstavka tega člena, s katerim je bilo zahtevi ugodeno, vrnejo osebi, kateri so bili zaseženi, razen v primerih iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona ali če so podani zakonski razlogi, da bi se morali predmeti ali spisi vzeti (498. člen), ali če so izpolnjeni pogoji, določeni v zakonu, pod katerimi so te osebe odvezane dolžnosti varovanja tajnosti oziroma so dolžne posredovati zaupne podatke pristojnim organom.

(5) Pri postopanju na podlagi tretjega in četrtega odstavka tega člena sme izvenobravnavni sodnik po potrebi odrediti tudi, da morajo osebe, ki so se s podatki seznanile, te ohraniti v tajnosti.

(6) O zahtevi tistega, ki so mu bili predmeti ali spisi iz prvega odstavka tega člena zaseženi, njegovega zastopnika, zagovornika oziroma predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije za vrnitev podatkov ali njihovem izbrisu iz kazenskega spisa, odloči izvenobravnavni sodnik z obrazloženim sklepom, iz katerega ne sme izhajati vsebina zaupnih podatkov oziroma vsebina podatkov, za katere vložnik zahteve zatrjuje, da so zaupni. Zoper sklep, s katerim izvenobravnavni sodnik zahtevo zavrne, se lahko pritoži vložnik zahteve. Zoper sklep, s katerim izvenobravnavni sodnik zahtevi ugodi, se lahko pritoži državni tožilec, ki se pri tem ne sme seznaniti z zaupnimi podatki oziroma s podatki, za katere vložnik zahteve v svoji pritožbi zatrjuje, da so zaupni. O pritožbi odloči višje sodišče v roku osmih dni. Iz sklepa višjega sodišča ne sme izhajati vsebina zaupnih podatkov oziroma podatkov, ki bi bili glede na odločitev višjega sodišča lahko zaupni. Po pravnomočnosti sklepa, s katerim je zahteva zavrtnjena, se predmeti oziroma spisi vrnejo državnemu tožilcu oziroma policiji.«.

74. člen

V drugem odstavku 223.a člena se za besedilom »državnega tožilca« doda vejica, besedilo »in imetnika oziroma uporabnika elektronske naprave, če je znan« pa se nadomesti z besedilom »imetnika in znanega ter dosegljivega uporabnika elektronske naprave«.

V tretjem odstavku se besedilo »razen če gre za osumljenca, obdolženca ali osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali se je v skladu s tem zakonom odrekla pričevanju (236. člen)« nadomesti z besedilom »razen če gre za osumljenca, obdolženca, osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali osebo, ki se lahko odreče pričevanju (236. člen).«.

V četrtem odstavku se za besedo »Imetnika« doda besedilo »in znanega ter dosegljivega uporabnika«.

V petem odstavku se za besedilom »kontrolna vrednost« črta vejica in doda besedilo »in metoda njenega izračuna,«.

V šestem odstavku se za besedo »Zaseg« doda besedilo »elektronske naprave«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Pri zasegu elektronske naprave in zavarovanju podatkov se smiselno uporabljata šesti in sedmi odstavek 220. člena tega zakona, pri čemer se v primeru iz sedmega odstavka 220. člena tega zakona zavarovani podatki ne smejo pregledovati ali preiskovati. Če podatkov odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku ni mogoče zaseči in zavarovati, ne da bi se prej pregledali ali preiskali, to lahko stori le preiskovalni sodnik ali sodni izvedenec, ki ga postavi on. Tako zavarovani podatki se izročijo v hrambo sodišču.«.

V dosedanjem sedmem odstavku, ki postane osmi odstavek, se beseda »zaseženih« nadomesti z besedo »zavarovanih«.

V dosedanjem osmem odstavku, ki postane deveti odstavek, se za besedo »imetnik« doda besedilo »in znan ter dosegljiv uporabnik«.

75. člen

V prvem odstavku 227. člena se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Ko se obdolženec zaslišuje prvič, ga je treba vprašati za ime in priimek in morebitni vzdevek, tudi prejšnje osebno ime, če je bilo spremenjeno, kje je rojen, kje stanuje, dan, mesec in leto rojstva, EMŠO, državljanstvo, poklic, funkcije na državni ali samoupravni lokalni ravni, kakšne so njegove družinske razmere, ali je pismen, katere šole ima, oziroma ali je podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, kakšni so njegov osebni dohodek in njegove premoženjske razmere, ali je bil že obsojen, pa obsodba še ni bila izbrisana, kdaj in zakaj, in ali je in kdaj izrečeno kazen prestal, ali teče zoper njega postopek za kakšno drugo kaznivo dejanje, če je mladoleten, pa tudi, kdo je njegov zakoniti zastopnik.«.

76. člen

V 235. členu se v 1. točki besedilo »uradne ali vojaške tajnosti« nadomesti z besedilom »tajnih podatkov«.

77. člen

Na koncu prvega odstavka 236. člena se pika nadomesti s podpičjem in doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6) urednik, novinar ali avtor prispevka glede razkritja vira informacij, razen če je razkritje nujno za preprečitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali za preprečitev izvršitve kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen treh ali več let zopora ali kaznivega dejanja pridobivanja

oseb, mlajših od petnajst let, za spolne namene po 173.a členu, prikazovanja, posesti, izdelave in posredovanja pornografskega gradiva po 176. členu ali zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po 257. členu Kazenskega zakonika.«.

Tretji odstavek 236. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Mladolletne osebe, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, ni dovoljeno zaslišati kot priče, razen če to zahteva sam obdolženec ali če sodišče oceni, da je to v njeno največjo korist.«.

78. člen

V 237. členu se besedilo »ali če je bil zaslišán mladolletnik, ki ni mogel razumeti pomena pravice, da ni dolžán pričati,« nadomesti z besedilom »ali če je bil v nasprotju s tretjim odstavkom 236. člena tega zakona zaslišána mladolletna oseba, ki ni mogla razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati,«.

79. člen

V prvem odstavku 239. člena se za besedilom »navedba, da se vabi kot priča,« doda besedilo »pouk o dolžnosti primerno opravičiti svoj izostanek (peti in šesti odstavek 193. člena),«.

80. člen

V tretjem odstavku 240. člena se za besedilom »dan, mesec in leto rojstva« dodata vejica in beseda »EMŠO«, za besedilom »v 5.« pa se doda besedilo »in 6.«.

V četrtem odstavku se številka »14« nadomesti s številko »15«.

Dodata se nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Zaslišanje priče, ki je oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti, se glede na njene osebne okoliščine lahko opravi s pomočjo strokovnjaka ustrezne stroke, navzoča pa je lahko tudi oseba, ki jo priča sama izbere, razen če bi bilo to v nasprotju z interesi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka ali koristmi priče.«.

(6) Zaslišanje priče, ki je oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti, se glede na njene osebne okoliščine lahko opravi v posebej prilagojenih prostorih. Zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, se opravi v posebej prilagojenih prostorih, razen če to ni potrebno zaradi opravičljivih razlogov, ki jih mora sodišče posebej obrazložiti.«.

81. člen

V prvem odstavku 240.a člena se v 2. točki besedilo »uradno tajnost« nadomesti z besedilom »podatke, ki zaradi interesov postopka niso javno dostopni«.

V tretjem, petem in šestem odstavku se besedilo »uradna tajnost« nadomesti z besedilom »podatki, ki zaradi interesov postopka niso javno dostopni«.

82. člen

V prvem odstavku 244. člena se za besedilom »ne opraviči« črta vejica in doda besedilo »(peti in šesti odstavek 193. člena),«.

V drugem odstavku se beseda »mesec« nadomesti z besedo »deset«.

83. člen

245. člen se spremeni tako, da se glasi:

»245. člen

Ogled se opravi, kadar je za ugotovitev ali razjasnitev kakšnega pomembnega dejstva v postopku potrebno neposredno opazovanje oziroma zaznavanje. Pri ogledu se lahko uporabljajo tudi tehnična sredstva.«.

84. člen

Drugi odstavek 249. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če je za določeno vrsto izvedenskega dela strokoven javni zavod ali če se da izvedensko delo opraviti v okviru državnega organa, se tako delo, zlasti če je bolj zamotano, zaupa praviloma takemu javnemu zavodu oziroma organu. Javni zavod oziroma organ določi enega ali več strokovnjakov, ki naj to delo opravijo.«.

85. člen

V prvem odstavku 264. člena se za besedilom »ali ni« doda beseda »nujno«, na koncu odstavka pa se doda besedilo, ki se glasi: »Pri pregledu je treba spoštovati telesno in duševno celovitost poškodovanca.«.

86. člen

Za 264. členom se doda nov 264.a člen, ki se glasi:

»264.a člen

Za razgovor, ki ga izvedenec opravi z oškodovancem, se smiselno uporabljajo določbe petega odstavka 65. člena tega zakona in šestega odstavka 240. člena tega zakona.«.

87. člen

Četrty odstavek 265. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če sodišče pošlje v zdravstveni zavod obdolženca, ki mu je odrejen pripor, obvesti zavod o tem, zakaj je bil odrejen pripor, da zavod ukrene, kar je potrebno za zagotovitev namena pripora. Sodišče obvesti zavod tudi o morebitnem podaljšanju ali odpravi pripora.«.

88. člen

Na koncu prvega odstavka 284. člena se doda besedilo, ki se glasi: »Zahtevo lahko poda le do razpisa predobravnavnega naroka.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Zahtevo iz prejšnjega odstavka lahko predsednik senata poda tudi v primeru, če je bil vložen ugovor zoper obtožnico. V tem primeru lahko zahtevo poda senatu najkasneje ob predložitvi obdolženčevega ugovora senatu.«.

89. člen

V 285. členu se za besedilom »predobravnavni narok« črtata vejica in besedilo »oziroma, ko je pretekel rok iz drugega odstavka prejšnjega člena«.

90. člen

V prvem odstavku 285.a člena se na začetku beseda »Po« nadomesti z besedilom »Najpozneje v dveh mesecih po«, na koncu odstavka pa se doda besedilo, ki se glasi: »Če predsednik senata v določenem roku ne razpiše predobravnavnega naroka, obvesti predsednika sodišča, iz katerih razlogov predobravnavnega naroka ni razpisal. Predsednik sodišča ukrene, kar je potrebno, da se predobravnavni narok določi v nadaljnjem roku največ dveh mesecev.«.

V tretjem odstavku se v 4. točki besedilo »da navede utemeljene razloge, zakaj jih ni podal na tem naroku« nadomesti z besedilom »da ne gre za očitno zavračanje ali zlorabo pravic«.

91. člen

V četrtem odstavku 288. člena se za besedo »obtožbo« črta pika in doda besedilo »ter da bo v tem primeru imel možnost vrnitve v prejšnje stanje (drugi odstavek 61. člena in 62.a člen).«, na koncu odstavka pa se za besedilom »umaknil predlog za pregon« črta pika in doda besedilo »ter da bo v tem primeru imel možnost vrnitve v prejšnje stanje (prvi odstavek 61.a člena in 62.a člen)«.

V petem odstavku se na koncu odstavka črta pika in doda besedilo »ter da bosta v tem primeru imela možnost vrnitve v prejšnje stanje (drugi odstavek 58. člena, drugi odstavek 62. člena in 62.a člen).«.

92. člen

V 295. členu se besedilo »obtoženca ali oškodovanca« nadomesti z besedilom »obtoženca, oškodovanca ali priče«.

93. člen

V prvem odstavku 296. člena se beseda »in« nadomesti z vejico, na koncu besedila se črta pika in doda besedilo »in osebo, ki jo izbere oškodovanec.«.

94. člen

Tretji odstavek 301. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) V sodni dvorani so v okviru izvrševanja pravice javnosti sojenja izjemoma dovoljena snemanja glavnih obravnav. Predsednik sodišča lahko dovoli snemanje na posamezni glavni obravnavi, senat na glavni obravnavi pa lahko iz opravičenih razlogov, zlasti spoštovanja domneve nedolžnosti in pravic drugih oseb, odloči, da se posamezni deli glavne obravnave ne snemajo. Snemanje se dovoli in izvaja v skladu s pravili sodnega reda.«.

95. člen

V tretjem odstavku 314. člena se beseda »sodišča« nadomesti z besedo »e-sodstvo«.

V šestem odstavku se beseda »sodišča« nadomesti z besedo »e-sodstvo«.

96. člen

Peti odstavek 315. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Zapisnik, izdelan v elektronski obliki, podpiše predsednik senata z elektronskim podpisom. Zapisnik podpiše tudi zapisnikar, če je sodeloval pri njegovi sestavi. Podpisa nista obvezna, če se podatki o datumu zapisnika v elektronski obliki ter podatki o zapisnikarju, ki ga je sestavil, in o sodniku, ki je vodil zapisnik, samodejno evidentirajo v informacijskem sistemu e-sodstvo.«.

97. člen

V tretjem odstavku 331. člena se beseda »štirinajst« nadomesti z besedo »osemnajst«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Neposredno zaslišanje oseb, mlajših od 15 let, ki so bile oškodovanci kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, na glavni obravnavi ni dopustno. Sodišče mora v teh primerih odločiti, da se prebere zapisnik o prejšnjem zaslišanju teh oseb. Če je potrebno, ravna sodišče enako tudi glede drugih mladoletnih oškodovancev in glede oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti.«.

98. člen

339. člen se spremeni tako, da se glasi:

»339. člen

(1) Zapisnike o ogledu zunaj glavne obravnave, o hišni ali osebni preiskavi, prepoznavi oseb, predmetov ali kraja storitve in o zasegu stvari ter listine, knjige, spise in druga pisanja, ki se uporabijo kot dokaz, na glavni obravnavi zaradi ugotovitve vsebine preberejo stranke oziroma upravičeni predlagatelji izvedbe posameznega dokaza ali predsednik senata, če gre za izvedbo dokaza po uradni dolžnosti. Po presoji predsednika senata se sme reproducirati zvočni ali slikovni posnetek opravljanja preiskovalnega dejanja. Pisanja, ki pomenijo dokaz, se po možnosti predložijo v izvirniku.

(2) Po presoji predsednika senata smejo osebe iz prejšnjega odstavka vsebino pisanj na kratko povzeti ali pa od branja odstopijo, če se je senat seznanil z besedilom pisanj, drugi pa so z razpoložljivostjo pisanj v spisu imeli možnost, da to storijo. Vselej se prebere predhodni zapisnik o zaslišanju priče ali izvedenca, če je to potrebno zaradi obuditve spomina ali razjasnitve protislovij in predhodni zapisnik o zaslišanju obtoženca, če je to potrebno zaradi izvedbe dokaza o priznanju krivde ali razjasnitve protislovij. Če upravičeni tožilec, obtoženec ali zagovornik nemudoma vložijo ugovor na odredbo predsednika senata, da se v skladu s določbami tega člena vsebina pisanj na kratko povzame ali, da se odstopi od branja, odloči senat. V zapisnik se vnese odredba predsednika senata, ugotovitev, da se je senat z besedilom pisanja seznanil, drugi pa so z razpoložljivostjo pisanj v spisu imeli možnost, da to storijo, da je bila dana možnost ugovora in sam ugovor.

(3) Predmeti, ki utegnejo pripomoči k razjasnitvi stvari, se lahko med glavno obravnavo pokažejo obtožencu, po potrebi pa tudi pričam in izvedencem.«.

99. člen

V 341. členu se za besedilom »325.,« doda besedilo »petega odstavka 331.,«.

100. člen

Tretji odstavek 359. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Sodišče lahko v sodbi odloči tudi o načinu izvršitve kazni.«.

101. člen

Tretji odstavek 363. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Sodbo, ki se izda v fizični obliki, lastnoročno podpiše predsednik senata. Sodbo, ki se izda v elektronski obliki, podpiše predsednik senata s svojim elektronskim podpisom.«.

V šestem odstavku se na koncu besedila pika nadomesti z vejico in doda besedilo: »v vsakem primeru pa, če je bila izrečena pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom in določenim navodilom prepovedi približevanja žrtvi (7. točka tretjega odstavka 65. člena Kazenskega zakonika) ali če je bil izrečen varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo (4. točka 69. člena Kazenskega zakonika).«.

102. člen

V prvem odstavku 366. člena se beseda »petnajstih« nadomesti s številko »30«.

103. člen

Četrty odstavek 367. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Oškodovanec sme izpodbijati sodbo, s katero je sodišče zavrnilo obtožbo (357. člen), oprostilo obtoženca obtožbe (358. člen), sodbo, s katero je sodišče obtoženca spoznalo za krivega, pa sme izpodbijati le glede odločbe o premoženjskopravnem zahtevku (7. točka prvega odstavka 359. člena), objavi pravnomočne sodbe in odločbe o stroških. Če je državni tožilec prevzel pregon od oškodovanca kot tožilca (drugi odstavek 63. člena), se sme oškodovanec pritožiti iz vseh razlogov, iz katerih se sme izpodbijati sodba (370. člen).«.

104. člen

V 376. členu se beseda »osmih« nadomesti s številko »15«.

105. člen

V tretjem odstavku 377. člena se na koncu odstavka doda besedilo, ki se glasi: »Sodnik poročevalec z vsebino pridobljenega gradiva seznanj vse stranke in zagovornike ter oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo in jim določi rok, v katerem se lahko izjavijo o gradivu. Po tem odstavku lahko postopa tudi senat na seji ali obravnavi.«.

106. člen

Prvi odstavek 378. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Sodišče o seji obvesti vse stranke, zagovornike in oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo, če katerikoli izmed njih zahteva, da je o seji senata obveščen ali če predsednik senata oziroma senat oceni, da je njihova navzočnost na seji koristna za razjasnitev stvari.«.

Tretji in četrti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(3) Sejo senata vodi predsednik senata. Seja se začne s poročilom sodnika poročevalca o stanju stvari in predstavijo pritožb, ki se bodo obravnavale. Če je stranka ali oškodovanec, ki je vložil pritožbo, na seji navzoč, predstavi glavne poudarke vložene pritožbe, nasprotna stranka pa lahko poda odgovor na pritožbo. Senat lahko zahteva od strank in oškodovanca, ki so navzoči na seji, potrebna pojasnila glede na njihove navedbe in v zvezi z navedbami v pritožbi ter v odgovoru na pritožbo. Strankam in oškodovancu se lahko na njihov obrazložen predlog dovoli, da v dopolnitev pritožbenih navedb preberejo posamezne spise ali listine iz spisa oziroma da se vpogleda v določeno spisovno gradivo. Po zaključenih nastopih strank predsednik senata naznani, da je seja končana in se senat umakne k posvetovanju in glasovanju.

(4) Če stranke ali oškodovanec, ki se je pritožil zoper sodbo, ki so bili v redu obveščeni, ne pridejo, to ni ovira, da senat ne bi imel seje. Če obtoženec ali oškodovanec ki se je pritožil zoper sodbo, ni sporočil sodišču spremembe prebivališča ali naslova, ima senat lahko sejo, čeprav obtoženec ali oškodovanec o njej ni bil obveščen.«.

Osmi in deveti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(8) Če je sodišče druge stopnje opravilo sejo senata, o kateri so bile stranke in oškodovanec, ki se je pritožil zoper sodbo, v redu obveščeni, razglasitev odločitve pa je bila odložena, o dnevu in kraju razglasitve ni potrebno ponovno obveščati strank in oškodovanca, ki na seji niso bil navzoči.

(9) Sklepi iz 389. in 390. člena tega zakona se smejo izdati tudi brez obvestila strank in oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo, o seji senata.«.

107. člen

Za tretjim odstavkom 381. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Če so bile na seji senata, na kateri je bilo odločeno, da se opravi obravnava, navzoče vse stranke in zagovorniki, o seji pa je bil obveščen tudi oškodovanec, se obravnava začne z zaslišanjem obtoženca.«.

Dosedanji četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

108. člen

V prvem odstavku 398. člena se:

- na koncu 3. točke pika nadomesti s podpičjem in

- za 3. točko se doda nova 4. točka, ki se glasi:

»4) če je sodišče druge stopnje s sodbo tretji osebi vzelo predmet (drugi odstavek 73. člena Kazenskega zakonika) ali premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem (75., 77.a in 77.b člen Kazenskega zakonika) ali če je pravni osebi s sodbo izreklo odvzem premoženjske koristi (77. člen Kazenskega zakonika).«.

109. člen

Četrti odstavek 399. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Zoper sklep vrhovnega sodišča je dovoljena pritožba le, kadar se z njim odredi pripor (četrti odstavek 394. člena in drugi odstavek 398. člena tega zakona) ali kadar se z njim izreče denarna kazen zaradi žaljive izjave (prvi, tretji in peti odstavek 78. člena).«.

110. člen

V drugem odstavku 400. člena se beseda »osmih« nadomesti s številko »15«.

111. člen

V prvem odstavku 403. člena se besedilo »četrti in peti odstavek 377. člena« nadomesti z besedilom »tretji in četrti odstavek 377. člena«.

112. člen

Peti odstavek 407. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Novo sodbo izda izvenobravnavni sodnik na predlog državnega tožilca, če je tekel postopek na njegovo zahtevo ali obsojenca. Če je predlog podal državni tožilec, izvenobravnavni sodnik pred izdajo nove sodbe zasliši obsojenca. Če je predlog podal obsojenec, izvenobravnavni sodnik pred izdajo nove sodbe posreduje predlog državnemu tožilcu, ki se lahko do njega opredeli v roku osem dni.«.

113. člen

V 416. členu se za besedo »sodba« črtata vejica in besedilo »ali na podlagi odločbe Evropskega sodišča za človekove pravice, ki se nanaša na kakšen razlog za obnovo kazenskega postopka«.

114. člen

V četrtem odstavku 420. člena se za besedilom »zoper pravnomočno odločbo o odreditvi pripora,« doda besedilo »razen v primeru, ko je pripor odredilo vrhovno sodišče (četrty odstavek 394. člena in drugi odstavek 398. člena),«.

115. člen

V drugem odstavku 421. člena se na koncu doda besedilo »Vrhovni državni tožilec lahko predlaga, da se zahteva za varstvo zakonitosti, ki jo je vložila druga oseba, zavrne kot očitno neutemeljena. Izvod obrazloženega predloga se pošlje nasprotni stranki, ki lahko v osmih dneh od prejema nanj odgovori.«.

V tretjem odstavku se črta zadnji stavek.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če je s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice ugotovljena kršitev človekove pravice ali temeljne svoboščine iz Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin oziroma njenih protokolov, ki se nanaša na pravnomočno sodno odločbo, se rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti šteje od dneva dokončnosti sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.«.

116. člen

425. člen se spremeni tako, da se glasi:

»425. člen

(1) Vrhovno sodišče zavrne s sodbo zahtevo za varstvo zakonitosti kot neutemeljeno, če ugotovi, da ni podana kršitev zakona, na katero se sklicuje vložnik v svoji zahtevi ali če je zahteva za varstvo zakonitosti vložena zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

(2) Vrhovno sodišče zavrne zahtevo za varstvo zakonitosti s sodbo s skrajšano obrazložitvijo, če na podlagi obrazloženega predloga vrhovnega državnega tožilca soglasno ugotovi, da je očitno

neutemeljena (drugi odstavek 421. člena). Skrajšana obrazložitev vsebuje navedbo razlogov za očitno neutemeljenost.«.

117. člen

Za 427. členom se doda nov 427.a člen, ki se glasi:

»427.a člen

Kadar vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, pa ne gre za odločanje po četrtem odstavku 420. člena tega zakona, za obrazložitvijo odločbe navede izid glasovanja in imena in priimke vrhovnih sodnikov, ki so glasovali za odločitev, ter imena in priimke vrhovnih sodnikov, ki so dali ločena mnenja.«.

118. člen

V drugem odstavku 445.a člena se v 1. točki za besedilom »ki jo je povzročil s kaznivim dejanjem,« doda besedilo »pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom«.

119. člen

V drugem odstavku 495. člena se za besedilom »nadaljevanja zdravljenja« doda besedilo »ali posebne zaščite in varstva«.

120. člen

Na koncu prvega odstavka 496. člena se doda besedilo, ki se glasi: »Pri ustavitvi ukrepa se smiselno uporablja drugi odstavek prejšnjega člena, če to dopuščajo okoliščine.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Odločitve iz prejšnjega odstavka sprejme izvenobravnavni sodnik. Sodnik pred odločitvijo po potrebi razpiše narok, o katerem obvesti državnega tožilca in zagovornika, in zasliši storilca, če je to potrebno in če storilčevo stanje to dopušča.«.

121. člen

V tretjem odstavku 502.b člena se besedilo »tri mesece« nadomesti z besedilom »šest mesecev«, za besedo »obtožnice« se doda besedilo »do izvršitve pravnomočne sodbe«, besedilo »šestih mesecev« pa se nadomesti z besedilom »enega leta«.

V četrtem odstavku se besedilo »enega leta« nadomesti z besedilom »dveh let«.

122. člen

Na koncu prvega odstavka 506. člena se doda besedilo, ki se glasi: »V postopku preklica pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom se smiselno uporabljajo določbe tega člena, če to dopuščajo okoliščine pa tudi drugega odstavka 495. člena tega zakona.«.

V drugem odstavku se besedilo »Sodnik, ki je za to določen,« nadomesti z besedilom »Izvenobravnavni sodnik«, za besedo »odločitev« pa se črtata vejica in besedilo »nakar pošlje spise senatu (šesti odstavek 25. člena)«.

Tretji in četrti odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(3) Nato izvenobravnavni sodnik po potrebi razpiše narok, o katerem obvesti tožilca, obsojenca in oškodovanca. Če stranke in oškodovanec, ki so bili v redu obveščeni, ne pridejo, ali če se obsojenec očitno izmika ali ne želi priti na narok, to ni ovira za sprejem odločitve.

(4) Če izvenobravnavni sodnik ugotovi, da obsojenec ni izpolnil obveznosti, ki mu je bila naložena s sodbo, izda sodbo, s katero pogojno obsodbo prekliče in izreče kazen ali določi nov rok za izpolnitev obveznosti ali v pogojni obsodbi določeno obveznost nadomesti z drugo ustrezno, zakonsko določeno obveznostjo, ali pa odpravi ta pogoj. Če pa spozna, da ni podlage za nobeno od teh odločb, postopek za preklic pogojne obsodbe ustavi s sklepom.«.

123. člen

V drugem odstavku 506.a člena se črta beseda »lahko«.

124. člen

510. člen se črta.

125. člen

V tretjem odstavku 511. člena se besedilo »Sodnik, ki je za to določen,« nadomesti z besedilom »Izvenobravnavni sodnik«.

V petem odstavku se besedilo »pošlje sodnik spise z obrazloženim predlogom senatu (šesti odstavek 25. člena)« nadomesti z besedilom »o prošnji odloči izvenobravnavni sodnik«.

126. člen

V prvem odstavku 513. člena se za besedilom »prepovedi opravljanja poklica« dodata vejica in besedilo »prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja«, za besedilom »četrti odstavek 71.« pa se dodata vejica in besedilo »šesti odstavek 71.a«.

V drugem odstavku se besedilo »Sodnik, ki je za to določen,« nadomesti z besedilom »Izvenobravnavni sodnik«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Po poizvedbah in po zaslišanju državnega tožilca, če je tekel postopek na njegovo zahtevo, pri postopku za prenehanje varnostnega ukrepa prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (šesti odstavek 71.a člena Kazenskega zakonika) pa tudi po zaslišanju oškodovanca o prošnji odloči izvenobravnavni sodnik. Če oškodovanec, ki je bil v redu vabljen, ne pride, to ni ovira za sprejem odločitve.«.

V petem odstavku se črta beseda »senata«.

127. člen

518. člen se spremeni tako, da se glasi:

»518. člen

Kadar gre za kazniva dejanja ponarejanja denarja, neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu, spravljanja v suženjsko razmerje, trgovine z ljudmi, pridobivanja oseb, mlajših od petnajst let, za spolne namene, prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva ali za kakšno drugo kaznivo dejanje, glede katerega je po mednarodnih pogodbah dogovorjena centralizacija podatkov, mora organ, pred katerim teče kazenski postopek, brez odlašanja poslati policiji podatke o kaznivem dejanju in storilcu, sodišče prve stopnje pa tudi pravnomočno sodbo.«.

128. člen

Na koncu prvega odstavka 522. člena se pika nadomesti s podpičjem in doda nova 14. točka, ki se glasi:

»14. da ne obstaja verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena, da bi se z njo nečloveško ali ponižujoče ravnalo oziroma bi se jo na ta način kaznovalo.«.

129. člen

V sedmem odstavku 524. člena se črta podpičje, besedilo »nato pa zahteva od njega, naj navede, kar ima povedati v svoj zagovor.« pa se nadomesti z besedilom »in ga pouči, da se ni dolžan zagovarjati, lahko pa navede, kar ima povedati v svoj zagovor.«.

130. člen

V tretjem odstavku 525. člena se za besedilom »Preiskovalni sodnik izpusti tujca,« doda besedilo »če mu je priznana mednarodna zaščita,«.

131. člen

Drugi odstavek 526. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Po opravljenem poizvedovanju pošlje preiskovalni sodnik morebitne pridobljene dokaze skupaj s svojim mnenjem tujcu, njegovemu zagovorniku, če ga ima in državnemu tožilcu, da se v roku, ki ne sme biti krajši od osmih dni, o njem izjavijo. Po izteku roka pošlje preiskovalni sodnik poizvedovalne spise s svojim mnenjem in izjavo tujca ter državnega tožilca, če sta jo podala, senatu (šesti odstavek 25. člena).«.

132. člen

V četrtem odstavku 529.a člena se za besedilom »iz 1. do 12.« doda besedilo »in 14.«.

V petem odstavku se za besedilom »iz 1. do 12.« doda besedilo »in 14.«.

133. člen

Tretji odstavek 530. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Minister, pristojen za pravosodje, ne dovoli izročitve tujca, če mu je priznana mednarodna zaščita ali če gre za politično ali vojaško kaznivo dejanje.«.

134. člen

Za 530. členom se doda nov 530.a člen, ki se glasi:

»530.a člen

(1) Zoper odločbo ministra za pravosodje, s katero je bilo odločeno o izročitvi tujca, katerega izročitev se zahteva, je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče. Tožba se vloži v 15 dneh od vročitve odločbe.

(2) Upravno sodišče o tožbi zoper odločbo o izročitvi odloči v 60 dneh, če je zoper tujca odrejen pripor po 524. členu tega zakona, pa v 30 dneh od vložitve tožbe.

(3) V postopku sodnega varstva zoper odločbo ministra za pravosodje o izročitvi se uporablja zakon, ki ureja upravni spor, če s tem zakonom ni drugače določeno.«.

135. člen

Drugi odstavek 539. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Preden vloži pri sodišču tožbo za povrnitev škode, se mora upravičenec iz prejšnjega člena s svojo zahtevo obrniti na državno odvetništvo, da se z njim sporazume o obstoju škode ter o vrsti in višini odškodnine, v skladu z določbami o predhodnem postopku iz zakona, ki ureja državno odvetništvo.«.

136. člen

V prvem odstavku 540. člena se beseda »pravobranilstvo« nadomesti z besedo »odvetništvo«, beseda »oškodovanec« pa se nadomesti z besedilom »upravičenec iz 538. člena tega zakona«.

Drugi odstavek se črta.

Dosedanji tretji odstavek postane drugi odstavek.

137. člen

V prvem odstavku 541. člena se beseda »oškodovančevo« črta, beseda »oškodovanec« pa se nadomesti z besedilom »upravičenec iz 538. člena tega zakona«.

V drugem odstavku se beseda »oškodovanca« nadomesti z besedilom »upravičenca iz 538. člena tega zakona«, beseda »oškodovanec« pa se nadomesti z besedilom »upravičenec iz 538. člena tega zakona«.

138. člen

V tretjem odstavku 546. člena se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Če pristojni organ ne upošteva dobe, priznane po prvem odstavku tega člena, lahko upravičenec iz prvega odstavka tega člena zahteva, naj sodišče (prvi odstavek 540. člena) ugotovi, da mu je ta čas po zakonu priznan.«.

139. člen

V prvem odstavku 551. člena se besedilo »ministrstvo, pristojno za notranje zadeve« nadomesti z besedo »policija«.

PREHODNE DOLOČBE IN KONČNA DOLOČBA

140. člen

33.a člen zakona se ne uporablja za kazniva dejanja, za katera so bili obtožni akti vloženi pred začetkom uporabe tega zakona. Postopki, ki so začeti na podlagi teh obtožnih aktov, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

141. člen

(1) Pravne in fizične osebe, ki imajo dovoljenje ministra, pristojnega za pravosodje, za opravljanje vročanja in so vpisane v register pooblaščenih vročevalcev, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje v skladu s Pravilnikom o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13, 63/16 in 10/17 – ZPP-E), prenehajo opravljati dejavnost vročanja za sodišča z dnem začetka uporabe tega zakona.

(2) Spremenjena 1. točka drugega odstavka 92. člena zakona se ne uporablja za obračun in povrnitev stroškov pooblaščenih vročevalcev, ki niso detektivi in izvršitelji in jim je sodišče odredilo vročitev

pred začetkom uporabe tega zakona po določbah Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US, 66/17 – ORZKP153,154 in 1/19 – skl. US). V primerih iz prejšnjega stavka se stroški obračunajo in povrnejo po dosedanjih predpisih. Če pooblaščenim vročevalci, ki niso detektivi in izvršitelji, do začetka uporabe tega zakona še niso opravili vročitve, nevročena pisanja vrnejo sodišču.

(3) Z dnem začetka uporabe tega zakona se ukine register pooblaščenih vročevalcev, ki ga ministrstvo upravlja na podlagi Pravilnika o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13, 63/16 in 10/17 – ZPP-E).

(4) Z dnem ukinitve registra iz prejšnjega odstavka ministrstvo, pristojno za pravosodje izda ugotovitveno odločbo, s katero se ugotovi, da je pooblaščenemu vročevalcu prenehalo dovoljenje za opravljanje dejavnosti vročanja. Identifikacijske kartice (izkaznice), ki so bile izdane pooblaščenim vročevalcem, se štejejo za neveljavne.

(5) Pooblaščen vročevalec mora v 15 dneh po dokončnosti odločbe iz prejšnjega odstavka ministrstvu predati podatke v evidenci, ki jo je vodil v skladu z 8. členom Pravilnika o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13, 63/16 in 10/17 – ZPP-E), in podatke v evidenci, ki jo je vodil na podlagi Pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe za opravljanje vročanja, in o pravilih za njihovo delovanje (Uradni list RS, št. 32/00, 118/00, 22/02, 87/03 in 88/07) ter vrniti vse izkaznice, ki so bile izdane osebam, ki so pri njem opravljale vročanje. Ministrstvo, pristojno za pravosodje prejete izkaznice komisijsko uniči. Za ta namen minister, pristojen za pravosodje, imenuje komisijo, ki o uničenju sestavi zapisnik.

142. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda podzakonski predpis iz spremenjenega četrtega in petega odstavka 117. člena zakona v petih mesecih od uveljavitve tega zakona.

143. člen

(1) Minister, pristojen za pravosodje, ob izpolnitvi tehničnih pogojev z odredbo določi datum, od katerega je mogoče vročanje prek informacijskega sistema e-sodstva neposredno na naslov za vročanje, ki je registriran v informacijskem sistemu e-sodstva v skladu s tretjim odstavkom 117.a člena zakona.

(2) Minister, pristojen za pravosodje, ob izpolnitvi tehničnih pogojev z odredbo določi datum, od katerega je mogoče vlaganje prošenj v elektronski obliki in vročanje potrdila v varni elektronski predal v skladu s šestim odstavkom 143.a člen zakona.

144. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Pravilnik o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13, 63/16 in 10/17 – ZPP-E) s tem,

da se njegove določbe, s katerimi se določajo pravila za delovanje pooblaščenih vročevalcev v kazenskem postopku, uporabljajo do začetka uporabe tega zakona.

145. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati se začne šest mesecev po njegovi uveljavitvi, razen spremenjenih in novih določb 149.a člena, 149.b člena, 149.c člena, 149.č člena, 149.d člena, 149.e člena, 150.a člena, 150.b člena, 152. člena, 153. člena, prvega do četrtega odstavka in šestega odstavka 154. člena, 156. člena in 156.a člena zakona, ki se začnejo uporabljati tri mesece po uveljavitvi tega zakona, do tedaj pa se uporabljajo dosedanja predpisi.

III. OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu (8. člen ZKP)

Veljavni 8. člen ZKP se dopolnjuje z rešitvami, ki so potrebne zaradi implementacije tretjega in petega odstavka 7. člena Direktive 2012/29/EU. Tako je zaradi večje jasnosti primeroma navedeno, kateri so z vidika pisnega prevajanja za oškodovanca bistveni dokumenti (sklep o zavrženju kazenske ovadbe, sklep o zavrženju ali zavrnitvi zahteve za preiskavo, sklep o ustavitvi postopka, sklep o zavrženju obtožnega akta, sodbe in pouk o pravici prevzeti oziroma nadaljevati pregon). Pri tem je treba upoštevati, da je glede na zahteve 5. člena Direktive 2012/29/EU (ki ureja pravice oškodovancev pri naznanitvi kaznivega dejanja) predlagani 147.a člen ZKP *lex specialis* glede na 8. člen ZKP (npr. glede jezikovne pomoči, ki jo je treba zagotoviti oškodovancu).

Hkrati je člen redakcijsko urejen oziroma preoblikovan tako, da bo bolj pregleden. Dodana pa je tudi smiselna uporaba za neme osebe (drugi odstavek 233. člena ZKP). Upoštevajoč operativne težave, ki so se pojavljale v praksi, se izrecno določa, da lahko tudi državni tožilec ali policija predlagata sodišču, da v skladu s smiselno uporabo 233. člena v zvezi s četrtem odstavkom 249. člena ZKP postavi za opravljanje prevajanja ali tolmačenja drugo ustrezno osebo, ki obvlada tuj jezik (sedmi odstavek 8. člena ZKP). Glede na to, da je celoten člen preoblikovan, je del sedanje določbe prvega odstavka (»Sodišče lahko na predlog osumljencev ali obdolžencev odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih...«) nekoliko preoblikovan in premeščen v tretji odstavek (»Ne glede na prejšnji odstavek lahko sodišče na predlog oškodovanca, osumljenca ali obdolženca odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi drugega gradiva ali dejanj...«). Z navedeno določbo se glede na konkretne okoliščine zagotavlja možnost prevoda tudi v drugim primerih, kadar to zahteva uresničevanje jamstev ali pravic v postopku (če bi npr. osredotočenost suma zoper konkretnega osumljenca pred njegovim zaslišanjem izhajala iz uradnih zaznamkov, bi lahko zahteval njihov prevod ipd.). Poleg tega je predvideno, da se »nebistveni« deli bistvenih dokumentov ne le ustno tolmačijo, temveč se lahko tudi pisno ali ustno povzamejo, s čemer se sodiščem pušča več prostora za racionalizacijo, ne da bi se odstopalo od zahtev direktiv EU oziroma veljavnega pravnega reda.

K 2. členu (nov 18.a člen ZKP)

S predlagano določbo se na najbolj splošni ravni določa, da je treba z različnimi udeleženci postopka (torej ne le z oškodovanci, temveč tudi z osumljenci, obdolženci in obsojenci) v predkazenskem in kazenskem postopku ravnati skrbno in obzirno, kadar to zahtevajo določene okoliščine, ki so v členu naštetih primeroma (gre pa v splošnem za takšne okoliščine, ki zadevajo ranljivost osebe v najširšem pomenu). Določba ne zavezuje le policistov, državnih tožilcev in sodnikov, temveč vse zaposlene v omenjenih organih, torej vse tiste, ki imajo dejanski stik z udeleženci postopka. Zavezuje tudi zaposlene v »drugih državnih organih« (npr. kadar oškodovanec poda ovadbo nepristojnemu državnemu organu) ter tudi strokovnjake, izvedence, tolmače in poravnalce (torej druge osebe, ki imajo bolj aktiven stik z ranljivimi udeleženci postopka). Poleg predlagane »splošne« določbe sicer ZKP tudi z drugimi določbami na bolj konkretni ravni ureja ravnanje z bolj ranljivimi osebami, npr. pri zaslišanju prič (četrty odstavek 240. člena ZKP).

K 3. členu (25. člen ZKP)

KZ-1 pri kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime (razžalitvi, obrekovanju, žaljivi obdolžitvi, opravljanju in očitaniu kaznivega dejanja z namenom zaničevanja – 158. do 162. člen KZ-1) določa kvalificirane oblike v primeru, ko je takšno kaznivo dejanje storjeno »s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja ali na spletnih straneh ali na javnem shodu«. V strokovni literaturi je zaslediti stališče, da je bilo že pred izrecno navedbo »spletnih strani« v omenjenih členih (z novelo KZ-1B, Uradni list RS, št. 91/11), mogoče objavo na spletnih straneh šteti za storitev dejanja »z drugim sredstvom javnega obveščanja«, saj ima za oškodovanca »najmanj enako hude posledice, kot velja za druge, izrecno navedene medije.«⁵⁹ Glede na navedeno se stvarna pristojnost okrožnega sodišča na prvi stopnji ureja tako, da nedvoumno zajame vsa zgoraj naštetá izvršitvena dejanja (torej tudi primere, kadar je kaznivo dejanje storjeno na spletnih straneh ali na javnem shodu), saj ni razbrati utemeljenega razloga, da bi le o dveh izvršitvenih dejanjih sicer kvalificirane oblike kaznivega dejanja odločal sodnik posameznik okrajnega sodišča. Upoštevajoč učinek javne priobčitve so s predlagano spremembo zajeta tudi druga podobna izvršitvena dejanja (gramofonska plošča, zgoščanka, film, DVD ali druga videosredstva, zvočna ali podobna sredstva, ki so namenjena širšemu krogu ljudi).

Z namenom kadrovske racionalizacije dela sodišč se, upoštevajoč naravo posameznih odločitev in njegovo že obstoječo vlogo, sodniku, ki je za to določen (z letnim razporedom pri posameznem okrožnem sodišču; torej izvenobravnavnemu sodniku), predpisuje, da odloči o žaljivi izjavi (tretji odstavek 78. člena ZKP), da odloči glede varovanja podatkov (peti odstavek 154. člena, deveti do enajsti odstavek 219.a člena, prvi do šesti odstavek 222.a člena), spremeni pravnomočno sodbo tudi brez obnove kazenskega postopka in da odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena ZKP), preklicu pogojne obsodbe (prvi, tretji in četrty odstavek 506. člena), izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena ZKP) in prenehanju varnostnih ukrepov (četrty odstavek 513. člena). Večinoma gre za odločitve, ki so po veljavni ureditvi v pristojnosti t.i. izvenobravnavnega senata (šesti odstavek 25. člena ZKP). Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

Sedmi odstavek 25. člena ZKP določa sestavo senata vrhovnega sodišča za odločanje o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora v primeru iz 394. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje o priporu odloči ob spremembi sodbe sodišča prve stopnje, izpušča pa primer iz sedmega odstavka 392. člena ZKP, ko sodišče druge stopnje odloči o priporu ob razveljavitvi sodbe sodišča prve stopnje. Zato je predlagana ustrezna dopolnitev besedila v oklepaju sedmega odstavka 25. člena ZKP.

Poleg tega je predlagana tudi sprememba, s katero se določa pritožbeni organ, to je senat petih sodnikov vrhovnega sodišča (predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP), kadar Vrhovno sodišče Republike Slovenije odloča o pritožbi zoper sklep o odreditvi pripora, ki ga je samo izdalo pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje. Ta sprememba se navezuje na dve drugi. Tako je predlagana možnost vložitve pritožbe zoper sklep, s katerim Vrhovno sodišče Republike Slovenije odredi pripor (četrty odstavek 399. člena ZKP), hkrati pa je v tovrstnih primerih predlagana tudi ukinitvev možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti. Z možnostjo vložitve pritožbe je namreč že zadoščeno ustavni zahtevi po pritožbi oziroma pravnem sredstvu (25. člen Ustave in

⁵⁹ Dr. Ambrož Matjaž, Jenull Hinko, Kazenski zakonik (KZ-1) z novelama KZ-1A in KZ-1B, GV Založba, Ljubljana, 2012, str. 137.

specifično z vidika pripora drugi odstavek 20. člena Ustave). Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem bi na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa bi na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravnem sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Treba je upoštevati tudi, da je pritožba kot redno pravno sredstvo z vidika možnih pritožbenih razlogov širša od zahteve za varstvo zakonitosti (zlasti z vidika ugotavljanja dejanskega stanja). Vrhovno sodišče Republike Slovenije bo o njej odločalo v senatu petih sodnikov, torej v senatu enakega obsega, kot sicer odloča o zahtevah za varstvo zakonitosti v pripornih zadevah, v katerih je bil pripor odrejen s strani sodišča druge stopnje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije pa je pri njih imelo vlogo pritožbenega organa) oziroma v zadevah, v katerih je samo pred vložitvijo obtožnice podaljšalo pripor. Poleg tega je treba upoštevati tudi, da ima obdolženec na voljo še ustavno pritožbo. S predlagano rešitvijo se upošteva tudi prehodni režim, kot ga je Ustavno sodišče Republike Slovenije določilo v odločbi št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016.

Glede na podrobnejšo ureditev kaznovanja žaljivih izjav (ki se spreminja ob upoštevanju prakse Ustavnega sodišča Republike Slovenije in ESČP) je tako predvideno, da bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije v tričlanskem senatu odločalo o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdalo višje sodišče in o pritožbi zoper sklep o kaznovanju, ki ga je izdal predsednik vrhovnega sodišča (78. člen ZKP). Ni namreč smiselno, da bi na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije o žalitvi odločal kar senat, ki odloča o sami vlogi (saj bi bil to lahko tudi petčlanski ali sedemčlanski senat), kar pomeni, da bi bilo težko oblikovati senat, ki bi glede na manjši pomen kaznovanja žaljivih izjav (z vidika drugih pristojnosti Vrhovnega sodišča Republike Slovenije) odločal o pritožbi.

Sprememba osmega odstavka je povezana z razbremenitvijo Vrhovnega sodišča pri odločanju o zahtevah za varstvo zakonitosti, ki so vložene zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja (oziroma z osredotočenjem njegove vloge na razvoj in poenotenje sodne prakse). Z navedeno spremembo je povezana tudi dopolnitev drugega odstavka 421. člena ZKP in 425. člena ZKP (glej obrazložitev k 425. členu).

K 4. členu (28. člen ZKP)

V strokovni literaturi je bilo mogoče že pred uveljavitvijo KZ-1 zaslediti stališče, da bi morali določbo tretjega odstavka 28. člena ZKP (torej smiselno uporabo določb o krajevni pristojnosti sodišča, če je bilo kaznivo dejanje storjeno s tiskom, za primere, ko je bilo storjeno po radiu ali televiziji), uskladiti z ustrezno določbo Kazenskega zakonika (v KZ-1 gre za določbo drugega odstavka 166. člena), ki govori o t.i. kaskadni odgovornosti, t.j. s tistim delom omenjene določbe, ki našteva tudi druga avdio in video sredstva oziroma, da je do spremembe ZKP glede krajevne pristojnosti sodišča mogoče uporabiti analogijo.⁶⁰ Predlagana sprememba na nedvoumen način ureja krajevno pristojnost sodišča tudi v primerih, ko je bilo kaznivo dejanje javno storjeno z drugimi avdio in videosredstvi ter podobnimi sredstvi, in sicer tako, da jih primeroma našteje.

K 5. členu (32. člen ZKP)

Spremembe 32. člena so namenjene povečanju učinkovitosti postopka in hkrati krepijo pravico obdolženca do hitrega sojenja, saj nalagajo sodišču, da med pripravo na glavno obravnavo združi vse sorodne zadeve in izvede enoten postopek (z navedenim se zagotavlja zlasti spoštovanje 22. in 23.

⁶⁰ Mag. Horvat Štefan, Zakon o kazenskem postopku s komentarjem, GV Založba, Ljubljana, 2004, str. 71.

člena Ustave Republike Slovenije, torej enako obravnavanje in posredno zagotovitev odsotnosti arbitrarnega oziroma samovoljnega sodnega odločanja).

Sodišče ima sicer že po veljavni ureditvi možnost združevanja postopkov, do česar pa v praksi pogosto ne pride, kar pomeni tudi naknadno delo z izrekanjem enotnih kazni. Predlog sprememb po vzoru avstrijske ureditve združitve sorodnih zadev in izvedbo enotnega postopka vzpostavlja kot pravilo, izjemoma pa dopušča, da iz tehtnih razlogov ali iz razlogov smotrnosti ali, ker bi to oteževalo uspešno izvedbo kazenskega postopka. Predsednik sodišča na predlog strank, preiskovalnega sodnika, sodnika posameznika ali predsednika senata (torej tudi tistih, ki bi sicer odločali o posamični zadevi) s sklepom bodisi zavrne bodisi sprejme predlog o nezdržitvi (obrača se torej dosedanja logika postopanja). Pristojnost za odločanje se glede na obrnjeno logiko prestavlja na predsednika sodišča, ki je pristojno za enoten postopek (ni namreč logično, da bi o tem odločal npr. kar sodeči senat, saj gre za izjemo od pravila). Predsednik sodišča, ki je pristojno za enoten postopek, ima torej vlogo, ki je deloma podobna vlogi izvenobravnavnega senata.

Predlog pa ne posega v ureditev, ki velja za združitve postopkov v primeru t.i. mešane koneksitete (več obdolžencev in več različnih kaznivih dejanj), saj gre za izjemo, ki pride v poštev le, če obstaja medsebojna zveza med kaznivimi dejanji in če so podani isti dokazi.

Glede na predlagane spremembe 32. člena ZKP, se redakcijsko spreminja četrti odstavek 269. člena ZKP, predviden pa je tudi poseben režim v prehodnih določbah.

Kršitev pravil glede združevanja in izvedbe enotnega postopka lahko pomeni oziroma privede tudi do bistvene kršitve določb kazenskega postopka po drugem odstavku 371. člena ZKP.

K 6. členu (novi 33.a člen)

Specializirani oddelek sodišča, ki opravlja preiskavo in sodi v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj, v katerih obtožni akt vloži državno tožilstvo, pristojno za pregon storilcev navedenih kaznivih dejanj, ima razmeroma togo določeno stvarno pristojnost (specializirano državno tožilstvo namreč preganja storilce taksativno naštetih kaznivih dejanj – drugi odstavek 192. člena ZDT-1). V praksi prihaja do primerov, ko glede na okoliščine posamezne zadeve ni smiselno, da jo obravnava specializirani oddelek sodišča, zato je predvidena možnost, da ta lahko zaprosi za prenos zadeve v obravnavo drugemu okrožnemu sodišču. O prenosu zadeve odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ki lahko zadevo prenese v obravnavo kateremu koli izmed okrožnih sodišč (ne bi bilo smiselno, da se zadeva lahko prenese le tistemu, ki bi bilo sicer stvarno in krajevno pristojno, saj je treba upoštevati tudi pripad zadev oziroma obremenjenost posameznega okrožnega sodišča; seveda pa se bo praviloma prenašalo zadeve sicer stvarno in krajevno pristojnemu okrožnemu sodišču). Glede na navedeno je predvideno, da o prenosu zadeve v obravnavo odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije, saj gre lahko tudi za prenos zadeve okrožnemu sodišču iz območja drugega višjega sodišča. Za prenos morajo obstajati tehtni razlogi, ki so v predlagani določbi primeroma naštetih (stopnja zahtevnosti, zapletenosti in pomena zadeve ter smotrnost obravnavanja). Predvidena je tudi možnost, da se zadeva lahko prenese drugemu specializiranemu oddelku. Zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije ni možna pritožba.

K 7. členu (39. člen ZKP)

Gre za redakcijsko spremembo, s katero se popravlja sklicevanje na napačni člen.

K 8. členu (52. člen ZKP)

Rok za podajo predloga za pregon oziroma vložitev zasebne tožbe se podaljšuje iz treh na šest mesecev. Z navedeno rešitvijo se izboljšuje položaj oškodovancev oziroma zasebnih tožilcev, tudi npr. pri kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost, ki se zaradi povezanosti med storilcem in oškodovancem sicer preganjajo na predlog (glede na bližino storilca in oškodovanca je smiselno, da ima slednji več časa za premislek).

9. člen (54. člen ZKP)

Z redakcijsko spremembo se za oškodovance, ki so mladoletni, dosledno uporablja naziv »mladoletne osebe«, prav tako se ob upoštevanju področne zakonodaje dosledno uporablja izraz »osebe, ki niso poslovno sposobne« (namesto »osebe, ki jim je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost«).

K 10. členu (60. člen ZKP)

S predlagano spremembo se olajšuje položaj oškodovanca, ki ima po veljavni ureditvi na voljo le osem dni za določitev o tem, ali bo začel oziroma nadaljeval pregon. Gre za razmeroma pomembno odločitev, zaradi česar se rok podaljšuje na 30 dni. Poleg tega se oškodovancu tudi olajšuje sprožitev pregona, kadar ni bil obveščen o zavrženju ovadbe, saj trenutna ureditev oškodovancu učinkovito pravzaprav sploh ne omogoča sprožitve pregona s tem, ko določa trimesečni rok za sprožitev pregona po zavrženju (o katerem ni bil obveščen).

Možnost oškodovanca, da preganja sam, ni varovana, če ga sodišče ne obvesti o tem, da je državni tožilec odstopil od pregona. Glede na to, da je oškodovanec varovan tako v primeru, če dolžnost seznanitve opusti državni tožilec (četrti odstavek 60. člena ZKP), kot tudi v primeru, če dolžnost pravičnega vabljenja na glavno obravnavo (na kateri tožilec umakne obtožnico) opusti sodišče (drugi odstavek 61. člena ZKP), je predvidena možnost vrnitve v prejšnje stanje tudi v tem primeru, in sicer po analogiji z ureditvijo 61. člena ZKP. Predviden je relativni trideset dnevni rok, oziroma trimesečni absolutni rok (ob upoštevanju tretjega odstavka 61. in tretjega odstavka 58. člena ZKP). Absolutni rok je smiseln glede na (sodno) fazo postopka.

K 11. členu (novi 62.a člen)

Predlagana je uporaba določb, ki sicer podrobneje urejajo postopek preverjanja zdravstvenih razlogov, kadar se nanje sklicuje obdolženec, tudi v primeru, kadar se nanje sklicujejo oškodovanec, oškodovanec kot tožilec ali zasebni tožilec (in želijo doseči vrnitev v prejšnje stanje). Takšna rešitev je smiselna z vidika enakega obravnavanja (22. člen Ustave). Ni pa predvidena uporaba petega odstavka 193. člena ZKP, torej določbe, v kateri so primeroma naštetih opravičljivi in razmeroma ozko izbrani »nezdravstveni« razlogi za obdolženčevo odsotnost (upoštevajoč različen položaj in posledično praviloma tudi različen interes za nadaljevanje postopka, ki ga imajo obdolženec na eni strani in oškodovanec, oškodovanec kot tožilec ter zasebni tožilec na drugi strani, ni niti smiselno niti sorazmerno, da bi sodišče opravičenost »nezdravstvenih« odsotnosti zadnjih treh subjektov presojalo z enako strogostjo kot opravičenost odsotnosti obdolženca); to je smiselno le takrat, kadar je npr. oškodovanec vabljen kot priča (predvidene spremembe 239. in 244. člena ZKP).

Glede na navedeno se dodaja tudi »splošna določba« o opravičilu izostanka oškodovancu, oškodovancu kot tožilcu in zasebnemu tožilcu.

K 12. členu (64. člen ZKP)

Sprememba je povezana s prenosom četrtega odstavka 24. člena Direktive 2012/29/EU, ki vsebuje domnevo, da je oškodovanec mladoletna oseba, če njegova starost ni jasna, obstajajo pa razlogi, ki govorijo v prid temu, da je dejansko mladoletna oseba (direktiva za osebo do starosti 18 let uporablja izraz »otrok«, glede na to, da se v ZKP za storilca že uporablja splošno uveljavljen izraz »mladoletnik«, je zavoljo večje jasnosti za nepolnoletnega oškodovanca uporabljen izraz »mladoletna oseba«. Sam ZKP pa seveda ne posega v splošna pravila o polnoletnosti). Omenjena direktiva predvideva takšno domnevo le za potrebe pravic oškodovancev, ki jih ureja, s sistemskega vidika pa je logično, da se predvidi za celotno ureditev po ZKP. Poleg tega se v 64. členu ZKP redakcijsko popravlja izraz »mladoletnik« (ki je v primeru oškodovanca »mladoletna oseba«), prav tako se ob upoštevanju področne zakonodaje dosledno uporablja izraz »oseba, ki ni poslovno sposobna« (namesto »oseba, ki ji je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost«).

K 13. členu (65. člen ZKP)

S predlagano spremembo tretjega odstavka 65. člena ZKP se širi nabor kaznivih dejanj, pri obravnavi katerih mora imeti mladoletni oškodovanec pooblaščenca, in sicer tako, da se vključujejo vsa kazniva dejanja iz XXI. poglavja KZ-1 (torej kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke), dodaja pa se tudi kaznivo dejanje spravljanja v suženjsko razmerje iz 112. člena KZ-1. Poleg tega se izrecno določa tudi, da mora imeti mladoletni oškodovanec pooblaščenca, kadar je (v zvezi s prej omenjenimi kaznivimi dejanji) zaslišan v predkazenskem postopku. Predlagano spremembo utemeljuje teža oziroma narava omenjenih kaznivih dejanj (kadar so storjena proti mladoletnemu oškodovancu), posredno pa je povezana tudi z drugimi določbami ZKP (podrejeno plačilo stroškov postopka iz proračuna – tretji odstavek 97. člena, odsotnost obdolženca pri zaslišanju žrtve v preiskavi – četrti odstavek 178. člena ZKP, izjema od oprostitve dolžnosti pričevanja odvetnika, zdravnika, socialnega delavca, psihologa ali kakšne druge osebe, ki jo veže poklicna zaupnost – 5. točka prvega odstavka 236. člena ZKP; s tem je povezan tudi tretji odstavek novega 222.a člena ZKP, zaslihanje oseb, mlajših od 15 let, ki so bile žrtve kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena ZKP, se praviloma opravi v posebej prilagojenih prostorih – nov šesti odstavek 240. člena ZKP, prepoved neposrednega zaslihanja oseb, mlajših od 15 let, ki so bile žrtve kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena ZKP na glavni obravnavi – peti odstavek 331. člena ZKP, možnost, da se v takšnih primerih predvaja posnetek zaslihanja – 341. člen ZKP). Pri zaslišanju oškodovanca, ki je mladoletna oseba, v (pred)kazenskem postopku je potrebno spoštovati njeno najvišjo korist oziroma z njo ravnati kar se da obzirno in skrbno (kot to določa novi 18.a člen ZKP oziroma tudi veljavni drugi odstavek 13. člena ZNPPol). Navedeno lahko v praksi pomeni tudi to, da mora policija v primeru, če pooblaščenec ne pride pravočasno, zagotoviti, da mladoletni oškodovanec ne bo zaslišan brez pooblaščenca (pri čemer je potrebno upoštevati, da gre tu za ranljivo kategorijo oškodovancev, ne pa npr. za osumljenca).

Veljavni četrti odstavek 65. člena ZKP mladoletnemu oškodovancu v vseh primerih, drugim oškodovancem pa v primeru, da so žrtve nasilja, omogoča, da jih v predkazenskem in kazenskem postopku spremlja oseba, ki jo oškodovanec sam izbere. Zaradi določb tretjega odstavka 3. člena in (c) točke 20. člena Direktive 2012/29/EU je treba to možnost razširiti tudi na ostale oškodovance, vsaj v primerih, ko to terja narava ali teža kaznivega dejanja, s katerim so bili oškodovani, ali njihove osebne okoliščine ali stopnja ogroženosti; razen v primerih, ko bi bilo spremstvo osebe, ki jo je izbral oškodovanec, v nasprotju z interesi uspešne izvedbe (pred)kazenskega postopka (npr. če bi šlo za

osebo, ki je domnevni storilec kaznivega dejanja) ali koristni oškodovanca. V tem primeru si lahko oškodovanec izbere drugo osebo.

Predlagani novi peti odstavek 65. člena ZKP na načelni ravni določa obveznost policije, državnega tožilstva in sodišča, da oškodovancu tako v predkazenskem kot tudi kazenskem postopku zagotovijo izogibanje stiku z osumljencem ali obdolžencem, razen ko je tak stik nujno potreben zaradi uspešne izvedbe postopka. S tem bo izpolnjena zahteva Direktive 2012/29/EU iz 19. člena. Zagotavljanje ločenih čakalnic za žrtve kaznivih dejanj (v novih sodnih prostorih) je sicer predvsem vprašanje dejanskih možnosti za prihodnje gradnje oziroma predpisov, ki urejajo organizacijo sodišč (navedeno namreč že ureja četrta alineja drugega odstavka 23. člena Sodnega reda⁶¹), ZKP pa – na primer z določbami o videokonferenci (244.a člen ZKP) in zaščiti prič (141.a člen in 240.a člen ZKP) ter drugimi – že omogoča izogibanje navedenim stikom.

K 14. členu (novi 65.a člen ZKP)

Direktiva 2012/29/EU v 4. členu določa dokaj širok nabor informacij, ki jih je treba oškodovancu posredovati ob prvem stiku s pristojnimi organi v predkazenskem ali kazenskem postopku. Glede na to, da do prvega stika oškodovanca s pristojnimi organi ne pride v vsakem primeru v isti fazi postopka, hkrati pa vsakemu oškodovancu ni treba podati enakih informacij, sta v prvem odstavku predlaganega novega 65.a člena obseg in vrsta le-teh zamejena z osebnimi okoliščinami ter stopnjo ogroženosti konkretnega oškodovanca, njegovimi posebnimi potrebami po zaščiti (nova sedma alineja 144. člena ZKP), naravo in težo kaznivega dejanja ter fazo predkazenskega ali kazenskega postopka, v kateri do prvega stika pride. Prvi stik je lahko na primer podaja ovadbe ali zbiranje obvestil, pristojni organ bosta praviloma policija ali državni tožilec.

Po prvem odstavku novega 65.a člena gre za informacije o vrsti brezplačne zdravstvene, psihološke in druge pomoči in podpore ter organizacijah, ki jo nudijo (na primer centri za socialno delo, zdravstvene organizacije, nevladne organizacije in podobno); o možnostih po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini (na primer varne namestitve, multidisciplinarni timi, prepoved približevanja in podobno); o zaščitnih in drugih ukrepih za zagotavljanje osebne varnosti po tem zakonu (predvsem 141.a, 240.a in 244.a člen ZKP) in zakonu, ki ureja zaščito prič; o pravicah iz 65. člena ZKP ter o pravici do brezplačne pravne pomoči po zakonu, ki ureja brezplačno pravno pomoč; o možnostih za povrnitev škode po ZKP (premoženjskopravni zahtev) in po zakonu, ki ureja odškodnino žrtvam kaznivih dejanj; o pravici do tolmačenja in prevajanja po 8. členu ZKP); o plačilu in povrnitvi stroškov oškodovanca po 92. členu ZKP ter o kontaktni osebi pristojnega organa (v predkazenskem postopku policije oziroma državnega tožilstva), s katero lahko oškodovanec komunicira o svoji zadevi. Hkrati je dopuščena možnost obveščanja tudi o drugih pravicah ali ugodnostih, ki so morda pomembne za oškodovanca (z vidika zahtev Direktive 2012/29/EU gre torej za nadstandard).

V predlaganem tretjem odstavku novega 65.a člena ZKP je v skladu s 6. členom Direktive 2012/29/EU določena pravica oškodovanca do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter pravnomočnih sodb (šesti odstavek 363. člena ZKP), če zanje zaprosi (ali če tako določa zakon; predvidena sprememba šestega odstavka 363. člena ZKP). Tudi s to pravico je

⁶¹ Sodni red, Uradni list RS, št. 87/16.

treba oškodovanca seznaniti, saj drugače zanjo ne more vedeti in ne zaprositi. Takšno zaprosilo oškodovanca bo moral pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku, s katerim bo oškodovanec v stiku, ustrezno zabeležiti – tako, da se bodo s tem lahko seznanili policija, pristojni državni tožilec oziroma sodnik, da bodo oškodovanca lahko obveščali. Obveščanje o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka se bo lahko izvajalo preko spletne aplikacije (kar policija že počne), lahko torej tudi v primerih, ko npr. zaradi razsežnosti kaznivega dejanja niti ni povsem jasno, kdo vse so (številni) oškodovanci.

Predlagani četrti odstavek novega 65.a člena ZKP določa oškodovančevo pravico v primeru, če je osumljenec ali obdolženec v hišnem priporu ali priporu, ki je prav tako določena v 6. členu Direktive 2012/29/EU.⁶² Pristojni organ bo moral torej ob prvem stiku oškodovanca seznaniti, da ima zaradi zagotavljanja svoje osebne varnosti pravico biti obveščen o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz hišnega pripora ali pripora, če bo za to zaprosil, kar bo moral pristojni organ v predkazenskem ali kazenskem postopku ustrezno zabeležiti. Obveščanje bo pristojni organ (torej policija, državno tožilstvo ali sodišče) lahko zavrnil, če bi bil osumljenec ali obdolženec zaradi tega lahko ogrožen. O pobegu osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora bosta oškodovanca obveščala policija ali sodišče, in sicer glede na to, kateri izmed obeh bo ugotovil, da je osumljenec ali obdolženec pobegnil (peti odstavek 199.a člena ZKP), o izpustitvi osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora pa bo oškodovanca obveščalo sodišče (prvi odstavek 199.a člena ZKP). O izpustitvi oziroma pobegu osumljenca ali obdolženca iz pripora bo oškodovanca obveščal zavod, kjer se pripor prestaja. O zaprosilu oškodovanca in njegovih kontaktnih podatkih pa bo zavod (oziroma policijo - če slednja ne bo sama sprejela zaprosila) ali sodišče ustrezno obvestil tisti pristojni organ, ki bo zaprosilo sprejel. S tem je povezana tudi predlagana dopolnitev 211. in 211.a člena ZKP. Oškodovanec lahko zaprosi, da se glede izpustitve in pobega osumljenca ali obdolženca obvešča tudi pristojni center za socialno delo.

Odločitev o prejemanju informacij o stanju postopka, pravnomočnih sodbah in poteku pripora lahko oškodovanec v skladu s predlaganim šestim odstavkom 65.a člena kadarkoli med predkazenskim in kazenskim postopkom spremeni, kar je prav tako določeno v 6. členu Direktive 2012/29/EU. Navedeno bo pristojni organ moral ustrezno zabeležiti – tako, da se s tem lahko seznanijo drugi prej navedeni pristojni organi.

Predvideno je tudi, da se od oškodovanca ob prvem stiku s pristojnim organom pridobi dan, mesec in leto rojstva, EMŠO (pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je bolj podrobno pojasnjen v predlogu spremembe 240. člena ZKP), naslov ali prebivališče ter morebitne

⁶² Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. Up-286/01 z dne 11. 12. 2003, Uradni list RS, št. 2/2004 in OdlUS XII, 114 »15. Po naravi stvari sta pripor in hišni pripor v temelju enaka. Gre za to, da mora oseba prebivati na točno določenem mestu. Tudi po trajanju gre lahko za izenačeno omejevanje. Bistvena razlika pa nastopi v stopnji (intenzivnosti) omejevanja in v načinu, na katerega se omejevanje izvršuje. Za razliko od pripora, kjer je obdolženec izoliran v zaprti javni ustanovi, v kateri je pod stalnim nadzorom pooblaščenih uradnih oseb ves čas, je obdolženec v hišnem priporu v domačem okolju, ob prisotnosti svoje družine. Vendar pa že iz zakonske ureditve izhaja, da lahko zapusti svoje prebivališče samo na podlagi izrecnega poprejšnjega dovoljenja sodišča. Sodišče pa ga lahko da samo v že navedenih primerih in samo, kadar je to neogibno potrebno. Zato že iz zakonske ureditve hišnega pripora izhaja, da gre za takšno omejevanje človekovih pravic, ki po svoji intenzivnosti in načinu izvrševanja omejitve pomeni omejevanje osebne svobode. [...]

20. Ker predstavlja hišni pripor odvzem prostosti, ki je v večini bistvenih okoliščin podoben priporu, je jasno, da morajo biti kriteriji za ustavnosodno presojo dopustnosti posega v pravico do osebne svobode s hišnim priporom v temelju enaki kot pri priporu. [...]

druge kontaktne podatke. Hkrati se ga seznaniti z dolžnostjo obveščanja o spremembi naslova ali prebivališča (kar sicer ureja 66. člen ZKP) in s pravico prevzema pregona (433. člen ZKP). Obe rešitvi sta sicer predvideni le za primere, ko oškodovanec ni naznanil kaznivega dejanja (če je oškodovanec podal ovadbo, bo namreč že takrat obveščen tako o dolžnosti obveščanja o spremembi naslova ali prebivališča kot tudi o pravici do prevzema pregona – 143.č člen ZKP). Bistvena je zlasti seznanitev z dolžnostjo obveščanja državnega tožilstva, saj bo le tako slednje lahko obvestilo oškodovanca o možnosti sprožitve oziroma prevzema subsidiarnega pregona (gre torej zlasti za spremembe naslova ali prebivališča, do katerih pride v predkazenskem postopku, ko morebiti niti ni neposrednega stika med državnim tožilcem in oškodovancem).

V skladu z 8. členom Direktive 2012/29/EU je v predlaganem sedmem odstavku 65.a člena določena še možnost, da do pomoči iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena po potrebi dostopajo tudi bližnji sorodniki oškodovanca. Opredeljeni so s sklicevanjem na predlagani drugi stavek šeste alineje 144. člena ZKP, ki bližnje sorodnike oziroma družinske člane opredeljuje v skladu z (b) točko prvega odstavka 2. člena Direktive 2012/29/EU. Glede na to, da so v predlagani dopolnitvi 144. člena ZKP opredeljeni kot oškodovanci v primeru, kadar je žrtev zaradi kaznivega dejanja umrla, je v tukaj predlaganem sedmem odstavku 65.a člena ZKP izrecno določeno, da jim določena pomoč pripada tudi, če se ne štejejo za oškodovanca (če torej žrtev ni umrla zaradi kaznivega dejanja). Pomoč jim pripada takrat, kadar so izkazane posebne potrebe po zaščiti (nova sedma alineja 144. člena ZKP) in je to utemeljeno z obsegom škode, povzročene oškodovancu. Do ukrepov iz tretje alineje prvega odstavka (zaščitni ukrepi) pa bodo družinski člani oškodovanca upravičeni pod pogoji iz 141.a ali 240.a člena ZKP, zato je zaradi jasnosti navedeno le sklicevanje na te člene.

K 15. členu (66. člen ZKP)

S predlagano dopolnitvijo se ureja dolžnost oškodovanca (oziroma njegovega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca), da obvesti državno tožilstvo o spremembi naslova ali prebivališča. Na ta način ga bo slednje lahko obvestilo o možnosti sprožitve ali prevzema subsidiarnega pregona. Glede na navedeno je treba predvideti tudi seznanitev oškodovanca z dolžnostjo obveščanja, kar je urejeno v novem 65.a členu ZKP (oziroma v novem 147.a členu za primere, kadar je oškodovanec tudi ovaditelj).

K 16. členu (74. člen ZKP)

Gre za redakcijsko spremembo, ki je posledica spremembe 8. člena ZKP.

K 17. členu (76. členu ZKP)

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«) ter hkrati usklajuje s terminologijo ZPP (»elektronski podpis, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«).

K 18. členu (78. člen ZKP)

Bolj podrobno se ureja disciplinsko kaznovanje z denarno kaznijo, upoštevajoč sodbi ESČP *Pečnik v. Slovenija* (št. 44901/05 z dne 27. 9. 2012) in *Kyprianou v. Ciper* (št. 73797/01 z dne 15. 12. 2005) in novejši odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije (št. Up-185/14, U-I-51/16 z dne Uradni list RS z dne 28. 9. 2016). Z zadnjo odločbo je (tudi zaradi odločitve ESČP v že omenjeni zadevi *Pečnik v. Slovenija*) Ustavno sodišče Republike Slovenije spremenilo svoje prejšnje stališče, ki ga je sicer podalo pri ocenjevanju ustavnosti zakona, ki ureja pravdni postopek (št. U-I-145 z dne 23. 6. 2005). Ustavno

sodišče Republike Slovenije je tako v najnovejši odločitvi zapisalo, da sodnik v tem postopku sicer ne odloča o lastni razžalitvi, temveč o tem, ali je bil prizadet ugled sodne veje oblasti. Kadar pa je sodna veja oblasti predmet kritike prav zaradi sodnikovega ravnanja, je podana utemeljena bojazen vzpostavitve dvoma, ali je sodnik odločil nepristransko. Dejstvo, da se domnevno žaljiva izjava nanaša neposredno na sodnika, ki naj o njej odloči, lahko v očeh razumnega človeka poraja resne pomisleke glede nepristranskega sojenja. Ugotavljanje, ali se je sodnik, ki je v takem primeru odločil o kaznovanju, dejansko počutil razžaljenega, kako se je na žalitev odzval in kako je obrazložil sklep o kaznovanju, ni potrebno. Dejstvo, da sodnik vrednostno ocenjuje izjave, ki se nanašajo nanj osebno, ter sankcionira njihovega avtorja, že samo zase poraja objektivno utemeljen dvom o nepristranskem sojenju. Videz nepristranskosti pa je v tem primeru še dodatno okrnjen zaradi dejstva, da sodnik sklep o kaznovanju po prvem odstavku 78. člena ZKP izda po uradni dolžnosti, kar pomeni, da v "svoji zadevi" ni le sodnik, temveč tudi tožilec.

Glede na navedeno se s spremembo zagotavlja, da sodnik oziroma senat, na katerega je naslovljena žalitev, ne bo sam odločal o takšni žaljivi izjavi (kar bi bilo lahko v nasprotju s pravico do poštenega sojenja iz prvega odstavka 6. člena EKČP oziroma bi videz nepristranskosti sodišča okrnilo do te mere, da ne bi bilo več mogoče govoriti o nepristranskem sojenju v smislu prvega odstavka 22. člena Ustave). Predvideno je, da praviloma o žaljivi vlogi odloča sodnik ali senat, pred katerim je bila dana izjava oziroma, ki bi moral odločiti o vlogi (če je žaljiva izjava podana v vlogi). Kolikor se žaljiva izjava nanaša na tega sodnika ali senat, o njej odloči, potem to stori izvenobravnavni sodnik. O pritožbi zoper sklep okrajnega ali okrožnega sodišča, odloča višje sodišče (prvi odstavek 402. člena ZKP), o pritožbi zoper sklep višjega sodišča pa odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije v senatu treh sodnikov (deveti odstavek 25. člena ZKP). Glede na dejstvo, da zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije po naravi stvari ni mogoča devolutivna pritožba in glede na dejstvo, da je Vrhovno Sodišče Republike Slovenije najvišje redno sodišče v državi, ki odloča le o najpomembnejših zadevah, je za odločanje tega sodišča v primerih žaljive izjave predviden poseben režim. Tako bo o žalitvah, podanih v vlogah na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, odločal Predsednik Vrhovnega sodišča (ali izvenobravnavni sodnik – če bo žalitev uperjena zoper Predsednika), o pritožbi zoper ta sklep pa senat treh sodnikov (z navedeno spremembo je povezana tudi sprememba četrtega odstavka 399. člena ZKP, ki ureja možnost pritožbe zoper sklep, ki ga izda Vrhovno sodišče Republike Slovenije). Ni namreč smiselno, da bi na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije o žalitvi odločal kar senat, ki odloča o sami vlogi (saj bi bil to lahko tudi petčlanski ali sedemčlanski senat), kar pomeni, da bi bilo težko oblikovati senat, ki bi glede na manjši pomen kaznovanja žaljivih izjav (z vidika drugih pristojnosti Vrhovnega sodišča Republike Slovenije) odločal o pritožbi.

Iz obrazložitve prej citirane novejšje odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije (natančneje njene 18. točke) sledi, da mora sodišče, osebi, ki naj bi podala ustno žalitev, omogočiti, da se seznanijo z vsem gradivom, ki bi lahko vplivalo na njen pravni položaj in se do njega opredeli (kar sledi že iz 22. člena Ustave). Seveda je to pomembno zlasti v primerih, kadar sodnik (ali senat), na katerega se nanaša žalitev, ne bo sam odločal o njej. Glede na navedeno, je v predlogu spremembe 78. člena ZKP predvideno, da mora sodnik (predsednik senata) osebi, ki naj bi podala žaljivo izjavo, omogočiti, da se opredeli do predloga za kaznovanje.

K 19. členu (83. člen ZKP)

83. člen ZKP ureja izločanje dokazov in se v veljavnem četrtem odstavku sklicuje na 4.a točko 39. člena ZKP, ki je v zakonu ni več. Zato je predlagana nadomestitev navedenega besedila s pravilno navedbo 2. točke drugega odstavka 39. člena. Redakcijsko se popravlja tudi določba šestega odstavka (»informativni sistem e-sodstvo«).

K 20. členu (84. člen ZKP)

Predvidene so spremembe 84. člena ZKP. Tako je treba na posnetku katerega koli preiskovalnega dejanja zabeležiti spremembo prisotnih oseb, z vidika zagotavljanja integritete posnetka pa je koristno tudi, da se v zapisniku o preiskovalnem dejanju navede podatek o kontrolni vrednosti in metodi njenega izračuna oziroma se na drug ustrezen način zagotovi možnost naknadnega preverjanja istovetnosti in integritete posnetih podatkov (formulacija je smiselno povzeta po rešitvi, ki sicer velja za zavarovanje integritete podatkov iz zasežene elektronske naprave – peti odstavek 223.a člen ZKP).

Poleg tega se zaradi preprečevanja sekundarne viktimizacije oškodovanca predlaga obvezno snemanje zaslišanja priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, torej kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost ipd. (sodišča namreč že razpolagajo z ustrežno opremo).

Redakcijsko se popravlja tudi določba petega odstavka (»informativni sistem e-sodstvo«).

K 21. členu (86. člen ZKP)

Predlagana sprememba je posledica uvedbe ločenih mnenj, ki bodo dopustna takrat, kadar Vrhovno sodišče odloča o zahtevi za varstvo zakonitosti, ne gre pa za odločanje o priporu (nov 114.a člen ZKP). Glede na to, da bo vrhovnim sodnikom torej dopuščeno dati javna ločena mnenja, je treba poseči tudi v obstoječo ureditev. ZKP že zdaj dopušča »posebna mnenja«, ki pa so razmeroma podnormirana in niso javna dostopna, lahko pa se dajo na zapisnik o posvetovanju ali glasovanju, ali pa se zapisniku priložijo. Predlagana ureditev ne posega v obstoječa posebna mnenja, temveč poleg njih uvaja ločena mnenja vrhovnih sodnikov. Možno bi bilo sicer bolj natančno normirati tudi posebna mnenja oziroma jih preoblikovati v nekakšna ločena mnenja, za katera bi veljala postopkovna tajnost, vendar pa predlagatelj ocenjuje, da jih ni treba bolj podrobno urejati, ker so namenjena le instančnemu sodišču, ko odloča o pravnem sredstvu.

Vrhovni sodnik, ki bo želel dati ločeno mnenje, ga bo moral napovedati ob odločanju, njegova napoved pa se bo vpisala v zapisnik o posvetovanju in glasovanju. Ločeno mnenje se za razliko od posebnega mnenja ne bo prilagalo zapisniku o posvetovanju in glasovanju, saj bo javno in bo posledično priloženo odločbi o zahtevi za varstvo zakonitosti. Če vrhovni sodnik ne bo dal ločenega mnenja v predvidenem roku, bo obveljala domneva, da se mu je odpovedal. V tem primeru se bo zapisniku o posvetovanju in glasovanju priložil uradni zaznamek s pojasnilom, da je potekel rok za izdelavo ločenega mnenja.

Možnost dati ločeno mnenje predpostavlja tudi javnost rezultata glasovanja (z vidika transparentnosti delovanja Vrhovnega sodišča pa je pomembno, da je rezultat glasovanja javen tudi v primeru, ko ne bo nobenega napovedanega ločenega mnenja). Zapisnik o posvetovanju in glasovanju se torej v teh primerih ne bo zaprl v poseben ovitek in bo prosto dostopen v spisu.

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«) ter hkrati usklajuje s terminologijo ZPP (»elektronski podpis, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«). Hkrati se (sledječ ZPP) ne predvideva več, da je zapisnik treba podpisati še z elektronskim podpisom sodišča.

K 22. členu (92. člen ZKP)

Ustrezno se popravlja ureditev stroškov kazenskega postopka. Sprememba je povezana z novim 212.a členom ZKP.

Glede na sistemski pristop, ki uvaja novo ureditev vročanja v pravnih postopkih, le-temu sledi tudi ta novela ZKP. Tako kot v ZPP bodo vročanje opravljali detektivi in izvršitelji.

K 23. členu (novi 114.a člen ZKP)

Predlagana je nova rešitev, na podlagi katere bodo vrhovni sodniki pri odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti lahko podali ločena mnenja. Nova rešitev je oblikovana na podlagi vzora ureditve, ki sicer velja za ločena mnenja ustavnih sodnikov.

Glede na to, da gre za novo rešitev, je predlagana v omejenem obsegu. Niso predvidena ločena mnenja pri zahtevah za varstvo zakonitosti v pripornih zadevah, tako glede na naravo pripornih zadev kot tudi glede na dejstvo, da takrat kazenski postopek še ni pravnomočno končan (*mutatis mutandis* enaka logika velja za primere, kadar Vrhovno sodišče odloča o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje). Možno pa je ločeno mnenje tudi pri procesnih odločitvah, torej kadar Vrhovno sodišče odloči s sklepom (drugi odstavek 423. člena ZKP), saj predlagatelj ocenjuje, da tudi v teh primerih lahko ločeno mnenje pripomore k razvoju sodne prakse (npr. glede izpolnjevanja pogojev iz prvega odstavka 420. člena ZKP). Predlagana rešitev ne posega v obstoječo možnost, po kateri lahko sodnik ob odločanju poda posebno mnenje (ki je namenjeno le instančnemu odločanju in za katerega velja postopkovna tajnost), kar je bolj podrobno pojasnjeno v obrazložitvi spremembe 86. člena ZKP. Je pa predlagano, da vrhovni sodniki, kadar imajo možnost dati ločeno mnenje, ne morejo dati posebnega mnenja (*a contrario* to pomeni, da posebno mnenje lahko dajo v pripornih zadevah in kadar odločajo o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje). V nasprotnem primeru bi lahko prišlo do nepregledne situacije, ko bi nekateri vrhovni sodniki podali javno ločeno mnenje, drugi »tajno« posebno mnenje, postavilo pa bi se tudi vprašanje »tajnosti« zapisnika o posvetovanju in glasovanju itd.

Možnost dajanja ločenih mnenj s strani sodnikov najvišjega rednega sodišča v državi po oceni predlagatelja lahko pripomore k razvoju sodne prakse (saj bodo obrazložena ločena mnenja ob ustrezni prepričljivosti argumentacije pripomogla tako k temu, da bo večinska odločba bolj izbrušena, kakor tudi k temu, da bo lahko v prihodnjih odločbah večji poudarek dan vidikom, ki jih izpostavljajo posamezni sodniki). Tudi z vidika zagotavljanja enotnosti sodne prakse pa je pomembno, da so odločbe čim bolj prepričljivo obrazložene (k čemur posredno pripomorejo ločena mnenja). Upoštevati je treba tudi položaj Ustavnega sodišča, ki v postopkih ustavne pritožbe zagotavlja, da sodna praksa ni arbitrarna. Posledično se bo na podlagi ureditve ločenih mnenj povečalo zaupanje v pravno varnost kot del ustavnega načela pravne države (2. člen Ustave). Nenazadnje možnost dajanja ločenih mnenj prispeva tudi k večji transparentnosti in javnosti sodnega odločanja. Ločena mnenja so tudi odraz neodvisnosti sodnikov (iz 125. člena Ustave), torej neodvisnosti, ki pripada vsakemu posameznemu sodniku (in se v tem delu razlikuje od »sistemske« neodvisnosti sodišč iz prvega

odstavka 23. člena Ustave) ter, ki jo gre v kontekstu ločenih mnenj razumeti bolj kot vezanost sodnika na Ustavo in zakon (kar posledično pomeni, da sodnik ni »vezan« k strinjanju s stališčem senata, katerega del je, čeprav ga je seveda dolžan spoštovati).

Ločeno mnenje je namenjeno predstavitvi stališč, ki jih je vrhovni sodnik izrazil ob obravnavanju in odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti in ki so narekovali njegovo odločitev. Možno je skupno ločeno mnenje (ki ga da več vrhovnih sodnikov skupaj), vrhovni sodnik pa se lahko tudi pridruži ločenemu mnenju drugega vrhovnega sodnika. Ločeno mnenje je treba napovedati ob odločanju, pridružitve ločenemu mnenju pa ni treba napovedati. Sodnik lahko tudi odstopi od ločenega mnenja, in sicer že tako, da ga ne izdelava v predvidenem roku (praviloma sedmih dni), odkar je dobil besedilo odločbe o zahtevi za varstvo zakonitosti. Senat lahko določi rok za izdelavo ločenega mnenja, ki je krajši ali daljši od sedmih dni, če to narekujejo narava ali okoliščine konkretne zahteve za varstvo zakonitosti, in sicer takoj po končanem glasovanju z večino glasov članov senata.

Ločeno mnenje se ne prilaga zapisniku o posvetovanju in glasovanju, saj se nanaša na odločbo o zahtevi za varstvo zakonitosti in se posledično pošilja oziroma vroča skupaj z njo (tako strankam kot tudi organom, ki so pristojni za izvršitev sodne odločbe).

Vrhovno sodišče pa lahko vprašanja glede ločenih mnenj, ki niso urejena v ZKP, ureja tudi samo, in sicer s poslovníkom, ki ga sprejmeta najmanj dve tretjini sodnikov Vrhovnega sodišča in ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije (tako lahko npr. po vzoru Ustavnega sodišča Republike Slovenije v poslovníku določijo, da vrhovni sodnik da odklonilno ločeno mnenje, če se ne strinja z izrekom in pritrdilno ločeno mnenje, če se ne strinja z obrazložitvijo.).

K 24. členu (115. člen ZKP)

Prvi odstavek 115. člena ZKP določa tajnost posvetovanja in glasovanja. Glede na to, da se uvaja možnost dajanja ločenih mnenj vrhovnih sodnikov (ki predpostavlja tudi javnost rezultata glasovanja), je treba ustrezno prilagoditi navedeno določbo.⁶³

K 25. členu (117. člen ZKP)

Minister, pristojen za pravosodje, določi pravila za postopanje izvršiteljev in detektivov, kadar opravljajo vročanje, in njihovo nagrado. Predlagatelj torej z novelo predlaga ukinitve možnosti vročanja, ki jo je poznal dosedanji 117. člen ZKP, in sicer vročitev fizičnega pisanja po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje pisanj kot registrirano dejavnost. V to obliko vročanja je bilo poseženo z novelo ZKP-I.⁶⁴ Navedena novela je v prehodnih določbah predvidevala, da pravne in fizične osebe, ki opravljajo vročanje na podlagi posebnega dovoljenja ministra, pristojnega za pravosodje, prenehajo za posamezno sodišče opravljati dejavnost vročanja v kazenskem postopku, ko posamezno sodišče zagotovi opravljanje dejavnosti vročanja v kazenskem postopku po pravnih in fizičnih osebah,

⁶³ V strokovni javnosti je sicer mogoče zaslediti tudi stališče, v skladu s katerim ta sprememba niti ne bi bila potrebna: »Tako kot bi morale veljati za izid glasovanja, bi morala biti dana tudi možnost, da se javno objavijo ločena mnenja sodnikov. V ZKP ni nobene določbe, ki bi to prepovedovala. [...] Z ustavnoskladno razlago prvega odstavka 115. člena ZKP bi torej sodišča že sedaj lahko omejila tajnost glasovanja zgolj na zapisnik o posvetovanju in glasovanju z zaprtjem ovojnice po javni razglasitvi izida glasovanja z navedbo sodnikov, ki so glasovali proti odločitvi (pritrdilno ločeno mnenje ustavnega sodnika dr. Mitje Deisingerja, ki se sicer zavzema za možnost podaje ločenih mnenj sodnikov na vseh rednih sodiščih; št. U-I-69/15 z dne 28. 1. 2016).

⁶⁴ Uradni list RS, št. 68/08 z dne 8. 7. 2008.

izbranih v postopku javnega naročanja po zakonu, ki ureja javno naročanje (glej tretji odstavek 87. člena novele ZKP-I). Postopek javnega naročanja s strani sodišč ni bil nikoli izveden, zato je ta določba ostala mrtva črka na papirju. Vročitev fizičnega pisanja po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje pisanj kot registrirano dejavnost, je zdaj nadomeščena z vročanjem po izvršiteljih in detektivih. Detektivom pooblastilo za vročanje daje že Zakon o detektivski dejavnosti, izvršitelji pa v postopkih izvršbe po Zakonu o izvršbi in zavarovanju prav tako že opravljajo vročanje sodnih pisanj.

Obdolžencu, priči, zasebnemu tožilcu, oškodovancu kot tožilcu in oškodovancu se omogoča vročanje pisanj na naslov za vročanje po varni elektronski poti. Hkrati se določba drugega odstavka tudi redakcijsko popravlja (»informativni sistem e-sodstvo«, »varen elektronski predal«).

Sprememba tretjega odstavka je povezana s prehodno določbo te novele, ki črta prehodno določbo novele ZKP-I.

S spremembo petega odstavka se vzpostavlja ustrezna pravna podlaga za določitev tarife pri elektronskem vročanju v kazenskem postopku (pri čemer se smiselno sledi rešitvam, ki jih za elektronsko vročanje v pravnem postopku predvideva Zakon o pravnem postopku).

K 26. členu (117.a člen ZKP)

S spremembo tretjega odstavka 117.a člena ZKP se določa možnost vročitev elektronskih pisanj bodisi prek e-sodstva, bodisi s posredovanjem pravne ali fizične osebe, ki opravlja takšno vročanje kot registrirano dejavnost. Hkrati se predvideva, da morajo slednje predhodno pridobiti tudi dovoljenje ministra za pravosodje (smiselno se sledi rešitvam, ki jih za elektronsko vročanje v pravnem postopku predvideva Zakon o pravnem postopku). Člen se tudi sicer glede elektronskega vročanja terminološko usklajuje z Zakonom o pravnem postopku.

K 27. členu (128. člen ZKP)

Jasno se določa tudi pravica dostopa in pregleda do dokumentacije/listin oziroma delov kazenskega spisa, ki vsebuje tajne podatke po Zakonu o tajnih podatkih, in sicer tako, da se zagovorniku in strankam dopušča pregled tovrstne dokumentacije oziroma spisovnega gradiva. Prepis ali kopiranje listin oziroma delov spisa, ki vsebujejo tajne podatke, pa sodišče lahko, kadar je to nujno potrebno za učinkovito obrambo, učinkovito uporabo pravnega sredstva oziroma učinkovito sodno varstvo dovoli pod pogoji, ki jih določa zakon o tajnih podatkih. Hkrati se po zgledu zakona, ki ureja pravdni postopek, bolj fleksibilno urejajo zahtevani zaščitni ukrepi, ki jih je treba zagotoviti za pregled spisa s tajnimi podatki. Izrecno je tudi predvideno, da imajo pod pogoji, ki jih določa ta zakon in kadar je to nujno potrebno za izvedbo njihov nalog, vpogled v listine oziroma dele spise, ki vsebuje tajne podatke tudi sodni izvedenci, cenilci in tolmači. Člen se tudi sicer glede elektronskega vročanja terminološko usklajuje z Zakonom o pravnem postopku.

K 28. členu (129. členu ZKP)

Tretji odstavek 129. člena ZKP že določa obveznost sodišča, da sodbo v izvršitev pošlje organu, ki je pristojen za njeno izvršitev. Navedeno velja tudi za varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica, ki je še konkretiziran v 159. členu ZIKS-1. Pravne posledice obsodbe, ki se nanašajo na prenehanje ali izgubo posameznih pravic, so prenehanje opravljanja določenih javnih funkcij ali pooblastil uradne osebe ali prenehanje delovnega razmerja ali izguba pravice tujca do prebivanja v Republiki Sloveniji

(prvi odstavek 79. člena KZ-1); smiselno velja tudi za 21. člen ZOPOKD. V praksi nastajajo problemi, ker sodišča o obsodilnih sodbah, na podlagi katerih nastopijo tovrstne pravne posledice obsodbe, ne obveščajo delodajalcev oziroma drugih pristojnih organov ali institucij. Pravne posledice obsodbe morajo biti sicer predpisane z zakonom in nastanejo *ex lege*, za storilca pa se sme uporabiti samo tista pravna posledica obsodbe, ki je bila z zakonom določena ob storitvi kaznivega dejanja (tretji in četrti odstavek 78. člena KZ-1). Ne glede na navedeno, pa v primeru, ko gre npr. za prenehanje delovnega razmerja, takšna pravna posledica obsodbe seveda predpostavlja določeno ravnanje delodajalca, ki mora biti o sodbi pravočasno obveščen. Nekateri področni zakoni so takšno obveščanje s strani sodišč predpisali precej natančno (npr. 107. člen ZOFVI), drugi nekoliko manj podrobno (npr. 109. člen ZFPPIPP), tretji pa le predpostavljajo obveščanje s strani sodišč, brez da bi vsebovali izrecno pravno podlago (npr. 154. člen ZJU). Glede na navedeno je smiselno, da se obveznost sodišča, da pošlje ustrezne podatke o sodbi jasno predpiše v ZKP, seveda pa lahko področni zakoni to vprašanje glede na naravo konkretne pravne posledice obsodbe, ki jo predpisujejo, uredijo bolj podrobno. Dodatno velja omeniti, da predlagana določba predstavlja *lex specialis* in *lex posterior* glede na že obstoječi 138. člen ZKP, ki predvideva obveščanje delodajalca pravnomočni obsodilni sodbi na kazen zapora. Navedeno velja v delu, ki se nanaša na pravne posledice obsodbe (obveščanje delodajalca, kot ga ureja 138. člen ZKP, je sicer smiselno tudi npr. zaradi nadomeščanje delavca, ki je obsojen na zaporno kazen ipd.).

K 29. členu (130. člen ZKP)

S predlagano rešitvijo se sorazmerno omejuje možnost pretvorbe denarne kazni, ki je izrečena po ZKP, v zaporno, pri čemer se upošteva odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-145/03 z dne 23. junija 2005⁶⁵ in novejši odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-185/14, U-I-51/16 z dne 28. septembra 2016 (v citiranih dveh odločbah je Ustavno sodišče Republike Slovenije ocenilo, da možnost sodišča, da v postopku odločanja o kaznovanju po 78. členu ZKP izreče denarno kazen, ki se lahko na podlagi 130. člena ZKP nadomesti s kaznijo do 73 dni zapora, pomeni možnost tako hudega posega države v pravice posameznikov, da bi morala biti dejanje in sankcija opredeljena v skladu z jamstvi 28. člena Ustave, izrekanje sankcije pa bi moralo biti predvideno v samostojnem postopku, v katerem bi bila zagotovljena vsa ustavna procesna jamstva kazenskega postopka iz 27. in 29. člena Ustave).

K 30. členu (137. člen ZKP)

Namen ukrepa začasnega odvzema voznškega dovoljenja, ki ga izreče sodišče, je v tem, da se iz javnega prometa takoj izloči voznik, za katerega se predvideva, da bo še naprej ogrožal javni promet, pri čemer se upoštevajo njegova osebnost, prejšnje življenje in način storitve kaznivega dejanja. Vozniško dovoljenje se odvzame za čas trajanja postopka oziroma že pred njegovo uvedbo. Pred uvedbo kazenskega postopka sme policija, ki opravlja ogled, vzeti voznško dovoljenje tistemu, za

⁶⁵ Uradni list RS, št. 69/2005 in OdlUS XIV, 62: »Ureditev kaznovanja po 11. členu ZPP, predvsem glede zaporne kazni, ki lahko za fizično osebo doseže 30 dni, za (med drugim) odvetnika pa kar 100 dni, očitno dosega takšno stopnjo, ki bi utemeljila sklep, da gre za odločanje o kazenski obtožbi (za kar bi morala biti zagotovljena vsa procesna in materialnopravna jamstva glede kazenskega postopka in glede kaznivih dejanj). Očitno je, da ureditev kaznovanja – ne sama po sebi, pač pa zaradi višine zagroženih kazni, v 11. členu ZPP (torej v okviru pravnega postopka) ni v skladu z zahtevami iz prvega odstavka 23. člena Ustave in iz 6. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in glede jamstev v kazenskem postopku. [...] točka 20: ESČP je glede avstrijske ureditve kaznovanja za žaljive vloge, ki je zelo podobno ureditvi v ZPP, ugotovilo, da zagrožena kazen v višini okoli 1500 EUR (ki se lahko spremeni v zaporno kazen do deset dni) ni tako visoka, da bi že bilo mogoče govoriti o izpolnitvi tretjega kriterija. Nasprotno pa je ugotovilo glede grozeče kazni do 16 dni zapora.« V neskladju z Ustavo je zato, ker določa tako visoke kazni, ki narekujejo sklep, da gre za odločanje o kazenski obtožbi in bi zato morala biti izpolnjena vsa procesna jamstva glede kazenskega postopka tudi po 29. členu Ustave.«

katerega je podan utemeljen sum, da je storil kaznivo dejanje zoper varnost javnega prometa, toda največ za tri dni.

Policija na podlagi zbranih obvestil sestavi kazensko ovadbo, v kateri navede dokaze, za katere je zvedela pri njihovem zbiranju. Kazenski ovadbi priloži tudi predmete, skice, fotografije, uradne zaznamke, izjave in drugo gradivo, ki utegne biti koristno za uspešno izvedbo postopka. V času ogleda kraja dejanja, ki ga je opravila policija kot operativno kriminalistično dejanje v predkazenskem postopku, se ugotavljajo dejstva in okoliščine tudi s pomočjo strokovnjakov in izvedencev. Za izdelavo mnenj, pridobitev rezultatov in s tem ustrezno podkrepjen predlog za začasen odvzem vozniškega dovoljenja je potreben daljši čas (npr. rezultati alkoholimetrične analize, zaslišanje poškodovanih v prometni nesreči, ipd.).

V daljšem časovnem obdobju (petih dni) bo mogoče začasen odvzem vozniškega dovoljenja skupaj s kazensko ovadbo ustrezno konkretizirati, sodišče pa bo na podlagi takšnega predloga lažje opravilo preizkus ali je predlagani začasen odvzem upravičen. Smiselno enako se podaljšuje tudi rok, ki veže državnega tožilca. Poleg tega bi se kazenski postopek v tem delu »izenačil« s prekrškovnim postopkom (ki je praviloma manj zapleten), kjer mora policija (prekrškovni organ) že zdaj ob začasnem odvzemu vozniškega dovoljenja na podlagi 113.a člena ZP-1 v petih dneh od ugotovitve prekrška in storilca predlagati sodišču, da storilcu začasno odvzame vozniško dovoljenje. Predlog za začasni odvzem vozniškega dovoljenja je sestavni del obdolžilnega predloga.

V praksi prihaja do težav, ker se ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja ne zavede v evidenco voznških dovoljenj (evidenco vodi Ministrstvo za infrastrukturo), kar pa pomeni, da nadzorni organi ob ponovni kontroli osumljenega nimajo podatka o veljavnosti njegovega voznškega dovoljenja. Zaradi tega je onemogočen učinkoviti nadzor tovrstnih kršiteljev, ki so pogosto objestni vozniki in povratniki ter predstavljajo grožnjo za varnost cestnega prometa. Tako se osumljenca kaznivega dejanja, ki mu je bilo vozniško dovoljenje začasno odvzeto na podlagi 137. člena ZKP postavlja v privilegiran položaj napram storilcu prekrška, ki mu je bilo vozniško dovoljenje začasno odvzeto na podlagi 113.a člena ZP-1. Zato je narejen tudi ustrezni sklic na določbe ZP-1.

K 31. členu (143.a člen ZKP)

V skladu s 143.a členom ZKP sodišča izdajajo potrdila, iz katerih izhaja, da posameznik ali pravna oseba je ali ni v kazenskem postopku. Sedanja ureditev je izvedbeno zapletena in zahtevna tako z vidika prosilca kot tudi sodišča, saj predvideva, da se prosilec osebno zgleda na sodišču tako ob vložitvi prošnje kot ob sprejemu potrdila. Gre za izdajo potrdila o dejstvih, ki so razvidna iz vpisnika, kar sicer ureja 75. člen Sodnega reda. Zato je smiselno črtati del sedanjega drugega odstavka 143.a člena, ki pravi, da sodišče izda potrdilo »tako, da iz informacijskega sistema za spremljanje kazenskih postopkov v Republiki Sloveniji ali druge dokumentacije sodstva izpiše...« Hkrati velja poudariti, da zadnji stavek veljavnega četrtega odstavka 143.a člena ZKP vsebinsko sodi v prvi odstavek, ki določa pogoje oziroma razloge za pridobitev potrdila, da posameznik ali pravna oseba je ali ni v kazenskem postopku, zato se ga s predlogom tja tudi prestavlja.

Sodišče lahko potrdilo izda le, če nedvoumno ugotovi, na katero osebo se prošnja nanaša, zato je v prošnji nujna navedba identifikatorja za enoznačno opredelitev posameznika. Za posameznike je to praviloma EMŠO, vendar le za posameznike, ki so vpisani v centralnem registru prebivalstva (v

nadaljevanju: CRP).⁶⁶ Za posameznike, ki niso vpisani v CRP oziroma nimajo EMŠO, pa so ob prvem vpisu v katerikoli kazenski vpisnik zavedeni vsaj obdolženčevo ime, priimek in datum rojstva. Za pravne osebe, ki so vpisane v poslovnem registru, je obvezna sestavina prošnje matična številka, za druge pravne osebe pa davčna številka. Poleg tega se tudi za pravno osebo natančneje določa vsebina prošnje, in sicer v skladu s terminologijo Zakona o sodnem registru (v nadaljevanju: ZSReg).⁶⁷ Potrdila, da posameznik ali pravna oseba je ali ni v kazenskem postopku, vsebujejo osebne podatke in je zato treba pri njihovi izdaji ravnati s temu primerno skrbnostjo. Sodišča vsakodnevno pošiljajo posameznikom in pravnim osebam dokumente, ki vsebujejo podobne informacije oziroma občutljive osebne podatke: vabila, obtožne akte, odredbe, sklepe, sodbe. Ti dokumenti se vročajo skladno s splošnimi pravili ZKP o vročanju, ne pa tako, da bi se naslovnik moral osebno zglasiti na sodišču zaradi prevzema, in sicer tako v primerih, ko gre za dokumente iz faze kazenskega postopka, v katerih za posameznika oziroma pravno osebo velja domneva nedolžnosti, kot tudi v primerih, ko se dokumenti nanašajo na faze kazenskega postopka, v katerih je o krivdi že pravnomočno odločeno.

V skladu s predlogom se torej prosilcem ne bo treba več osebno zglasiti na sodišču, da prevzamejo potrdilo (s tem v zvezi je pomemben podatek, da so sodišča leta 2014 izdala kar 30.550 potrdil), čeprav bo to še vedno mogoče. Ker pri potrdilu ne gre za akt, ki je »vsebinsko« del kazenskega postopka, temveč je njegova izdaja še najbolj podobna upravnemu postopku, je predvideno osebno vročanje v skladu z zakonom, ki ureja upravni postopek, če bo posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, sicer pa kar z navadno pošto. Predlog torej izhaja iz predpostavke, da je treba z vidika poenostavitve poslovnih procesov ustrezne varovalke zagotoviti pri prevzemu oziroma vročitvi potrdila, in sicer zlasti v primeru, če je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku (upoštevata se torej občutljivost vsebine posredovanih podatkov).

Z novim šestim odstavkom se ureja možnost podaje vloge za izdajo potrdila o nekaznovanosti v elektronski obliki v informacijski sistem e-sodstvo ter možnost vročanja potrdila na varen elektronski predal osebe. Vročanje na varen elektronski predal lahko oseba zahteva tudi v vlogi, ki jo poda osebno ali po pošti.

Glede na to, da informacijski sistem sodstva še ne omogoča takšnega poslovanja je dodana prehodna določba, ki začetek uporabe določbe pogojuje z izpolnitvijo tehničnih zahtev, kar ugotovi minister s sklepom, ki se objavi v uradnem listu.

K 32. členu (143.c člen ZKP)

Predlagana je redakcijska sprememba (popravlja se napačen sklon).

K 33. členu (novi 143.č člen ZKP)

⁶⁶ Zakon o centralnem registru prebivalcev (Uradni list RS, št. 72/06 – UPB; v nadaljevanju: ZCrp) v 3. členu določa, da je CRP osrednja zbirka podatkov:

- o državljanih, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji in tujcih, ki imajo dovoljenje za stalno ali začasno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- o državljanih, ki so stalno ali začasno, za več kot tri mesece, odsotni iz Republike Slovenije,
- o tujcih, ki v Republiki Sloveniji nimajo dovoljenja za stalno ali začasno prebivanje, imajo pa določene pravice ali obveznosti na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, davkov, iz humanitarnih razlogov ali na drugem področju, če je tako določeno z zakonom. V 8. členu pa ZCRP ureja, kako se določi EMŠO za vse osebe iz 3. člena istega zakona.

⁶⁷ Uradni list 54/07 – UPB, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H in 17/15.

Direktiva 2012/29/EU zahteva, da se žrtve pravočasno in individualno ocenijo, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti, pri čemer se upoštevajo osebne značilnosti žrtev ter vrsta, narava in okoliščine kaznivega dejanja (ter tudi ravnanje obdolženca in oškodovanca v kazenskem postopku in izven njega – npr. ogrožanje oškodovanca). Posebno pozornost je treba nameniti žrtvam s posebnimi potrebami (žrtve, ki so utrpeli znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja; žrtve kaznivih dejanj zaradi predsodkov ali diskriminacije; žrtve, ki so zaradi odnosa s storilcem in odvisnosti od njega posebej ranljive; žrtve terorizma, organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, nasilja na podlagi spola, nasilja med bližnjimi, spolnega nasilja, izkoriščanja ali zločinov iz sovraštva ter žrtve, ki so invalidi); za otroke in mladoletne osebe, ki so žrtve, pa se vedno šteje, da imajo posebne potrebe. Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na resnost kaznivega dejanja ter stopnjo škode, izvede pa se v sodelovanju z žrtvijo in ob upoštevanju njenih želja (22. člen Direktive). Iz razumljivih razlogov ni treba ocenjevati oškodovancev, ki so pravne osebe.

Pristojni organi že zdaj v različnih fazah (pred)kazenskega postopka ocenjujejo tudi stopnjo ogroženosti žrtev ter jim zagotavljajo ustrezno psihično in fizično zaščito ter pomoč ali pa jih usmerijo k ustreznim organom in organizacijam, ki jim pomoč lahko nudijo. Policija zagotavlja žrtvam zagotavlja tudi pisne informacije o njihovih pravicah v postopku ter usmeritve k različnim oblikam pomoči.

Predlagana rešitev formalizira individualno oceno. Glede na neposredni stik z oškodovancem, ki ga ima v predkazenskem postopku zlasti policija, je predvideno, da bo policija prvenstveno oblikovala individualno oceno, kasneje pa jo bo po potrebi nadgrajevalo državno tožilstvo.

Na podlagi individualne ocene se bo ugotovilo, koliko je oškodovanec izpostavljen sekundarni in ponovni viktimizaciji (nekoliko poenostavljeno se prva nanaša na nadaljnje trpljenje oškodovanca oziroma podoživljanje prvotnega trpljenja, ki ga npr. lahko povzroči neprimerno vedenje do oškodovanca, druga pa na ponovno storitev enakega ali podobnega kaznivega dejanja proti istemu oškodovancu), ustrahovanju in maščevanju. Takšna ocena pa se bo potem (ob drugih zakonskih pogojih) upoštevala pri ugotovitvi, ali in v kolikšni meri bi oškodovancu koristili ukrepi iz prvega odstavka 84. člena (audio-vizualno snemanje), 148.b člena (zaslišanje s strani istih oseb oziroma oseb istega spola), predlagane spremembe petega in šestega odstavka 240. člena (zaslišanje s pomočjo strokovnjaka oziroma zaslišanje v posebej prilagojenih prostorih), prvega in četrtega odstavka 240.a člena (zaščitni ukrepi za priče), prvega odstavka 244.a člena (videokonferenca) in 295. člena ZKP (izključitev javnosti glavne obravnave).

Policija bo torej individualno oceno sama uporabila v primeru zaslišanja oškodovanca-priče v predkazenskem postopku (nov šesti odstavek 148.b člena ZKP), sicer pa bo o ostalih zaščitnih ukrepih (ob upoštevanju osvežene individualne ocene in siceršnjih zakonskih pogojev za posamezni ukrep) odločalo sodišče.

Nobene ovire pa ni, da se ne bi individualna ocena uporabila tudi pri drugih ukrepih po ZKP (npr. kadar gre za izključitev javnosti iz razlogov na strani oškodovanca, ali, kadar izvedenec opravlja razgovor z oškodovancem in lahko npr. uporabi t.i. varne sobe).

Drug predpis lahko določi, da individualno oceno za določeno vrsto kaznivih dejanj ali za določena kazniva dejanja izdela in posodablja drug organ (kar bi bilo npr. smiselno pri žrtvah nasilja v družini, kjer CSD že po veljavni ureditvi poda oceno ogroženosti zaradi pridobitve brezplačne pravne pomoči). V takšnem primeru bi šlo seveda le za spremembo pristojnega organa, ne pa tudi same vsebine individualne ocene.

K 34. členu (144. člen ZKP)

V predlagani novi sedmi alineji 144. člena ZKP je podan pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti«, kot ga opredeljuje 22. člen Direktive 2012/29/EU. Opredelitev novega izraza je smiselna, saj direktiva nato v 23. členu opredeljuje dodatne pravice do zaščite v predkazenskem in kazenskem postopku za take oškodovance, ki so posledično opredeljene v predlagani spremembah in dopolnitvah ZKP. Neustrezno bi namreč bilo v vsakem od dopoljenih členov ZKP, ki opredeljujejo dodatne pravice oškodovancev s posebnimi potrebami po zaščiti, pisati celotno opredelitev, katerim oškodovancem pripadajo te pravice oziroma v primeru katerih kaznivih dejanj jim te pravice pripadajo. »Duševna celovitost« pomeni v sami definiciji in v povezanih členih v zvezi s pravicami žrtev kaznivih dejanj proces zagotavljanja popolnega stanja (kljub obstoju kaznivega dejanja zoper žrtev) človeka kot polne, priznane osebnosti po 35. členu Ustave Republike Slovenije. Delno podobna določba je predpisana v prvem odstavku 2. člena Pravilnika o varovanju ogroženih uslužbencev policije (Uradni list RS, št. 76/13) - glede varovanja uslužbencev policije. »Znatno prekršeno« predstavlja občutno gradacijo glede na smiselno podobno definicijo »navadnega« oškodovanca, in sicer z vidika posega v osebno ali premoženjsko pravico; praviloma torej ne bo šlo za lažje kaznivo dejanje (npr. tatvina mobilnega telefona, tatvina kolesa), temveč za nekoliko hujše oblike kaznivih dejanj, ali pa bo šlo za lažje kaznivo dejanje, pri katerem bodo pretehtale druge okoliščine (npr. grozovitost izvršitve tatvine ipd.)

Hkrati je v skladu z (a) (ii) in (b) točko prvega odstavka 2. člena Direktive 2012/29/EU razširjen pojem oškodovanca v procesnem smislu še na določene družinske člane osebe, katere smrt je bila neposredna posledica kaznivega dejanja. V zvezi z navedenim ni mogoče oziroma ne bi bilo utemeljeno sklicevanje na 1. do 3. točko prvega odstavka 236. člena ZKP, ki za druge potrebe že opredeljuje določen krog bližnjih oseb oziroma družinskih članov. Opredelitev v 236. členu ZKP je namreč širša, kot pa jo zahteva direktiva.

Dosedanje sedmo, osmo, deveto in deseto alinejo je treba zaradi navedene dopolnitve ustrezno preštevilčiti, hkrati pa se dosedanja deveta (nova deseta) alineja redakcijsko spreminja, tako da se pri definiciji zunajzakonske skupnosti izrecno sklicuje na temeljni zakon (dosedanja definicija v 144. členu ZKP namreč ni vključevala odsotnosti »razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna« - prvi odstavek 12. člena ZZZDR; prvi odstavek 4. člena DZ). Vprašanje uporabe določb ZKP, ki veljajo za zakonsko oziroma izvenzakonsko skupnost, za sklenjeno oziroma nesklenjeno istospolno partnersko skupnost, pa bo zdaj urejeno v drugem odstavku 2. člena in drugem odstavku 3. člena Zakona o partnerski zvezi.⁶⁸

K 35. členu (146. člen ZKP)

⁶⁸ Uradni list RS, št. 33/16, ZPZ.

Predlagan je nov drugi odstavek 146. člena ZKP, iz katerega sledi, da naznanitelj priloži oziroma navede dokaze, za katere ve. Hkrati pa predlagani drugi odstavek pravnim osebam javnega in zasebnega prava (zlasti bankam, hranilnicam in drugim gospodarskim družbam – in ne npr. njihovim uslužbencem kot fizičnim osebam) ter podružnicam tujih podjetij (ki niso samostojne pravne osebe; terminologija je prevzeta iz Zakona o gospodarskih dejavnostih) in samostojnim podjetnikom posameznikom (ne pa tudi posameznikom, ki samostojno opravljajo dejavnost – torej notarjem, odvetnikom ipd.) omogoča, da – kadar se odločijo naznaniti kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti – skupaj z naznanilom posredujejo tudi podatke, za katere je z zakonom ali sklepom pristojnega organa osebe zasebnega prava določena kakršnakoli vrsta tajnosti (torej tudi po Zakonu o tajnih podatkih) oziroma zaupnosti. Gre za podatke, ki nastanejo pri ali v zvezi z dejavnostjo pravne osebe zasebnega prava (npr. kreditna ocena, ki jo banka izdela sama), ali podatke, ki jih omenjeni pravni subjekti pridobijo pri ali v zvezi s svojo dejavnostjo.

Zaradi novega drugega odstavka 146. člena ZKP je treba dosedanji drugi odstavek preštevilčiti v tretji odstavek.

K 36. členu (nov 147.a člen ZKP)

Direktiva 2012/29/EU v 5. členu določa, da morajo države članice žrtvam zagotoviti pisno potrdilo o naznanitvi kaznivega dejanja (in njegov brezplačen prevod) in da jim morajo omogočiti podajo ovadbe v jeziku, ki ga razumejo ali pa jim morajo zagotoviti jezikovno pomoč. Iz preambule omenjene direktive sledi, da mora potrdilo vsebovati »osnovne elemente kaznivega dejanja, kot so vrsta kaznivega dejanja, čas in kraj, ter kakršna koli škoda ali izguba, ki jo povzroči kaznivo dejanje. Na potrdilu bi morala biti navedena tudi številka zadeve ter čas in kraj prijave kaznivega dejanja, da bi služilo kot dokaz o prijavi kaznivega dejanja, npr. kot podlaga za zahtevke iz zavarovanja (recital 24).«

S predlagano rešitvijo se tako državnemu tožilcu kot tudi drugim organom, ki lahko sprejmejo ovadbo, nalaga obveznost poučiti oškodovanca o pravici do prejema potrdila o vložitvi ovadbe in obveznost izdati takšno potrdilo, če oškodovanec to želi. Oškodovanca je v potrdilu treba opozoriti na dolžnost obveščanja o vsaki spremembi naslova ali prebivališča (zaradi izvrševanja njegovih pravic po 60. členu ZKP). Prav tako ga je v potrdilu treba obvestiti o pravici do prevzema pregona (433. člen ZKP). Potrdilo pa vsebuje tudi podatke o ovaditeljevem rojstnem dnevu, naslovu ali prebivališču, morebitne druge kontaktne podatke ter EMŠO (pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je bolj podrobno pojasnjen v predlogu spremembe 240. člena ZKP). Sprejem ovadbe se lahko potrdi tudi na kopiji sprejete pisne ovadbe ali na drugem dokumentu v primeru ustne ovadbe, če vsebuje podatke iz prejšnjega odstavka (npr. policijskem zapisniku o sprejemu ustne ovadbe oziroma predloga za pregon).

Možno je, da bo oškodovanec podal ovadbo na način, ki ne bo zagotavljal neposredne komunikacije z državnim tožilcem (npr. preko elektronske pošte). V tem primeru je oškodovanca treba opozoriti na pravico do prejema potrdila (oziroma dolžnost obveščanja o spremembi naslova ter o možnosti prevzema pregona) ob prvem stiku s pristojnim državnim tožilstvom v predkazenskem ali kazenskem postopku.

Upoštevajoč zahteve Direktive 2012/29/EU oškodovancu pri naznanitvi ni treba zagotoviti sodnega tolmača, gre zgolj za brezplačno jezikovno pomoč, ki jo lahko nudi na primer drugi državni tožilec ali

druga oseba zaposlena pri državnem tožilstvu, če oseba, ki sprejme ovadbo, ne razume oziroma ne govori istega jezika kot oškodovanec. Izključene so le osebe, ki bi lahko bile kasneje priče v kazenskem postopku – na primer očividec, nadalje osumljenčevi bližnji in osebe, ki zaradi drugih utemeljenih razlogov niso primerne za nudenje jezikovne pomoči (npr. sodno osebje). Oškodovanec lahko zahteva tudi brezplačen prevod pisnega potrdila o podani ovadbi (pri čemer gre lahko tudi za vnaprej pripravljen in preveden obrazec, v katerega se vnesejo osebni idr. podatki).

Predlagana ureditev predstavlja *lex specialis* glede na potrdilo o vpisu ovadbe, ki ga predvideva 81. člen Državnotožilskega reda (saj potrdilo o podaji ovadbe predvideva le za oškodovanca).⁶⁹

K 37. členu (148. člen ZKP)

Predvidene so spremembe možnosti vabljenja na policijo (zaradi zbiranja obvestil ali zaslišanja). Po eni strani se olajšuje vabljenje (ki je možno tudi neposredno ustno, po telefonu ali po elektronski poti), po drugi strani pa se možnost prisilne privedbe veže na predhodno podan pravni poduk v pisnem vabilu. Dosedanji sedmi odstavek, ki ureja možnost pritožbe pristojnemu državnemu tožilcu, se dopolnjuje in nadgrajuje. Obstoječi sedmi odstavek 148. člena ZKP ureja možnost pritožbe pri pristojnem državnem tožilcu (v roku treh dni), in sicer za vsakega, zoper katerega je policija uporabila katero izmed dejanj iz drugega ali tretjega odstavka 148. člena ZKP (gre torej za klasične policijske ukrepe v predkazenskem postopku, kot so npr. zbiranje obvestil, preverjanje istovetnosti itd., ter tudi vabljenje oseb). Predlagana je sprememba, ki bolj določno ureja možnost pritožbe. Predviden je osemdnevni rok, v katerem mora pristojni državni tožilec obvestiti pritožnika o tem, kar je ukrenil. Izrecno je tudi predvideno, da zoper to odločbo ni možna pritožba oziroma upravni spor. Prav tako seveda ni nobenega razloga, da ne bi vzporedno z omenjeno pritožbo potekal tudi pritožbeni postopek zoper delo policistov po ZNPPol. Pritožba po ZKP je namreč prvenstveno namenjena ohranitvi korektnosti kazenskega postopka, medtem ko pritožba po ZNPPol nima vpliva na konkretni postopek, v katerem je prišlo do nepravilnosti.

S spremenjenimi in dopolnjenimi določili devetega odstavka se zagotavljata sprotno obveščanje in zagotavljanje informacij in dokaznega gradiva (vse drugo dokazno gradivo kot so razni predmeti, skice, fotografije, priskrbljena poročila, zapisi ipd.) državnemu tožilcu, ki je gospodar predkazenskega postopka in se mu na ta način omogoča še kakovostnejša in celovitejša sprotna obveščenost o izvedenih ukrepih in ugotovitvah policije in s tem pogoji za učinkovito usmerjanje ter zagotavljanje zakonitosti in smotrnega izvajanja policijske preiskave v predkazenskem postopku. Predlagana določba odpravlja tudi dvom o možnosti sporočanja in posredovanja zbranih obvestil, podatkov in gradiva preko varnih elektronskih naprav in povezav med policijo in državnim tožilstvom. Ne glede na to, da v primeru varne elektronske povezave tako posredovanje podatkov in dokumentov omogočajo že zdaj veljavni predpisi, je tudi zaradi pomembnosti varnosti elektronskega posredovanja in izmenjave podatkov v predkazenskem postopku to izrecno urejeno tudi v tem zakonu, ki ureja predhodni in kazenski postopek.

Redakcijsko se popravljata drugi in deseti odstavek 148. člena ZKP.

K 38. členu (nov 148.b člen)

⁶⁹ Uradni list RS, št. 7/12 in 29/12.

Direktiva 2012/29/EU predvideva določene posebnosti, če se razgovor z oškodovancem opravi pred policijo oziroma v fazi »policijske preiskave«. Glede na individualno oceno oškodovanca je tako mogoče uveljaviti določene zaščitne ukrepe (npr. drugi odstavek 23. člena Direktive 2012/29/EU), poleg tega je treba zaslišanje oškodovanca opraviti kar se da hitro (20. člen Direktive 2012/29/EU), zlasti, če gre za osebo, ki sicer živi v tujini (a točka prvega odstavka 17. člena Direktive 2012/29/EU). Glede na individualno oceno oškodovanca (143.č člen ZKP) in če z zbiranjem obvestil ni mogoče odlašati ali če to preprečujejo začasni razlogi organizacijske narave (npr. bolniška odsotnost policista istega spola), pa je predvideno, da obvestila od oškodovanca kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, kaznivega dejanja nasilja v družini, drugega kaznivega dejanja s prvinami nasilja, ki je storjeno proti bližnjemu ali kaznivega dejanja, ki je bilo proti oškodovancu storjeno zaradi njegovega spola (pri zadnjem torej ne gre za objekt kazenskopravnega varstva, temveč za motiv storilca), opravi policist istega spola kot oškodovanec, če oškodovanec to želi.

Glede na predlagano rešitev bodo celotno zbiranje obvestil od oškodovanca (tovrstnega, zgoraj omenjenega kaznivega dejanja) praviloma opravile iste osebe (s čimer se preprečuje dodaten stres, ki bi ga sicer zaslišanje povzročilo oškodovancu); na njegovo željo pa bo od njega zbirala obvestila oseba istega spola. ZKP ne predvideva možnosti zaslišanja prič pred policijo, kljub temu pa je ocenjeno, da je smiselno podobna rešitev, ki se zgleduje po drugem odstavku 23. člena Direktive 2012/29/EU, dobrodošla z vidika zaščita integritete oškodovanca spolnih deliktov.

K 39. členu (149.a člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je pred časom razveljavilo celotno XIII. poglavje ZEKom-1. Kot je bolj podrobno pojasnjeno v obrazložitvi k spremenjenemu 149.b členu ZKP in novima 149.c in 149.č členoma, je glede na omenjeno odločbo treba izoblikovati katalog kaznivih dejanj, pri katerih bo dovoljeno pridobiti podatke o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju. Iz systemskega vidika ni videti utemeljenega razloga, da bi se ta katalog razlikoval od že obstoječega kataloga kaznivih dejanj po 149.a členu ZKP (torej od kataloga kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi se lahko odredi ukrep tajnega opazovanja). To pa je obenem tudi priložnost, da se obstoječi katalog dopolni in prečisti, upoštevajoč zlasti težo kaznivih dejanj oziroma varovano dobrino. Tako sta na primer v obstoječem katalogu tudi kaznivi dejanji obremenjevanja in uničevanja okolja po 332. členu KZ-1 in onesnaženje morja in voda s plovil po 333. členu KZ-1 – navedba obeh v 2. točki 149.a člena ZKP je odveč, saj prideta v poštev že po 1. točki 149.a člena ZKP (saj je zagrožena kazen zapora pet ali več let).

Katalog kaznivih dejanj bo torej zdaj nekoliko širši, kot je v četrtem odstavku 149.a člena ZKP, v določenem manjšem delu pa tudi nekoliko ožji. Pri tem je treba opozoriti, da črtanje posameznega člena iz kataloga v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP še ne pomeni, da je omenjena inkriminacija v celoti izključena (upoštevajoč 1. točko četrtega odstavka 149.a člena ZKP, po kateri pride v poštev katero koli kaznivo dejanje, za katerega je predpisana kazen zapora petih ali več let). Poleg tega zdaj v katalogu v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP ne bo več izrecno navedeno kaznivo dejanje Zloraba notranje informacije po 238. členu KZ-1, ker je slednje že izrecno navedeno v katalogu po 2. točki drugega odstavka 150. člena ZKP, na katerega se izrecno sklicuje prvi katalog. Ker pa gre v tem primeru za katalog kaznivih dejanj, ki se nanaša na prikriti preiskovalni ukrep, kar pomeni, da mora biti normativna podlaga kar se da jasna in določna ter upoštevajoč že uveljavljeno tehniko kataloškega normiranja (npr. v drugem odstavku 150. člena ZKP) so pri členih, navedenih v 2. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP izrecno izpostavljene vse oblike, ki pridejo v poštev (tudi tiste, ki so sicer pokrite že s »splošno klavzulo« 1. točke četrtega odstavka 149.a člena ZKP, torej pri

katerih je zagrožena kazen 5 ali več let zapora). V nasprotnem primeru bi se lahko zgodilo, da bi bili določeni odstavki istega člena KZ-1 pokriti po 2. točki, nekateri drugi odstavki pa po 1. točki četrtega odstavka 149.a člena ZKP, kar bi pomenilo, da bi morali naslovniki pravne norme določbe ZKP brati skupaj z zadevnimi členi KZ-1.

Iz prečiščenega in dopolnjenega kataloga je delno izključeno prikrivanje (po četrtem odstavku 217. člena KZ-1), in sicer zaradi nemožnosti utemeljitve z vidika načela sorazmernosti glede stopnje posega v pravico do komunikacijske zasebnosti. Peti odstavek (hudodelska združba) pa je vključen po kriteriju višine zaporne kazni. Iz enakega razloga je delno izključeno tudi kaznivo dejanje povzročitev splošne nevarnosti po 314. členu KZ-1.

Glede grožnje po 135. členu KZ-1 in zlorabe osebnih podatkov po tretjem, četrtem in petem odstavku 143. člena KZ-1 ter javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po 297. členu KZ-1 je z vidika varovanih vrednot oziroma dobrin in ob upoštevanju načela sorazmernosti še bilo možno predlagati vključitev v katalog, podobno velja za nekatera druga kazniva dejanja. Glede prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države iz 308. člena KZ-1 – to kaznivo dejanje je vključeno z vidika (pomembnosti) primarno varovane vrednote (ozemeljska suverenost, ozemeljska oblast – jurisdikcija) kot tudi morebitne povezave s kaznivimi dejanji s področja trgovine z ljudmi (zlasti 113. in 112. člen KZ-1).

Katalog kaznivih dejanj po četrtem odstavku 149.a člena ZKP se dopolnjuje s kvalificiranima oblikama kaznivega dejanja zaposlovanja na črno, ki se pogosto izvršujeta v organizirani obliki, zaradi česar so za njihovo preiskovanje ključni tudi prometni podatki.

V katalog so vključena tudi kazniva dejanja zalezovanja po 134.a členu KZ-1, ponarejanja listin po 250. členu KZ-1, posebnega primera ponarejanja listin po 251. členu KZ-1, mučenja živali po drugem, tretjem in četrtem odstavku členu 341. člena KZ-1, goljufije na škodo Evropske unije iz 229. člena KZ-1 (zlasti glede na naravo oziroma posledice omenjenih kaznivih dejanj).

Pomoč storilcu po storitvi kaznivega dejanja iz 282. člena KZ-1 je vključena samo, če se nanaša na kazniva dejanja, ki so določena v četrtem odstavku 149.a člena ZKP, in sicer tudi zoper osebe iz četrtega odstavka 282. člena Kazenskega zakonika (torej storilčeve bližnje); navedeno posledično vpliva tudi na možnost pridobitve prometnih podatkov glede navedenih oseb.

Glede na dejstvo, da bo katalog kaznivih dejanj iz četrtega odstavka 149.a člena ZKP veljal tudi za pridobivanje prometnih podatkov, je treba poudariti, da vanj niso vključene (navadne) tatvine, zatajitve ipd., ki so do začetka učinkovanja odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije iz leta 2014 po nekaterih ocenah predstavljale relativno velik delež izrečenih oziroma predlaganih ukrepov glede posega v podatke o prometu, čeprav z vidika načela sorazmernosti tega ni možno upravičiti.

Predlagano je tudi redakcijsko črtanje štirinajstega odstavka 149.a člena, ki ureja postopek podajanja pobude za dovolitev oziroma odreditev ukrepov tajnega opazovanja pri kaznivih dejanjih, ki se preganjajo na zasebno tožbo. Po noveli KZ-1C se kaznivo dejanje Grožnje iz 135. člena KZ-1 namreč ne preganja več na zasebno tožbo, temveč na predlog (19. člen novele KZ-1C).

K 40. členu in 41. členu (149.b člen ZKP ter novi 149.c, 149.č, 149.d in 149.e členi ZKP)

Izhajajoč iz odločbe Ustavnega sodišča U-I-65/13-19 z dne 3. julija 2014 ter relevantnih sodb Sodišča Evropske Unije (Digital Rights Ireland Ltd.⁷⁰, Tele2 Sverige AB⁷¹) in Evropskega sodišča za človekove

⁷⁰ Št. C-293/12 z dne 16. 5. 2014 (združeni zadevi C-293/12 in C-594/12).

⁷¹ Št. C-203/15 z dne 21. 12. 2016 (združeni zadevi C-203/15 in C 698/15).

pravice (*Zakharov proti Rusiji*⁷², *Szabó in Vissy proti Madžarski*,⁷³ *Benedik proti Sloveniji*⁷⁴) je predlagatelj upošteva načelo sorazmernosti in posledične zahteve po niansiranem pristopu k posegom v človekove pravice in svoboščine, na novo uredil režim pridobivanja prometnih in sorodnih podatkov za potrebe kazenskega postopka.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je namreč razveljavilo celotno XIII. poglavje ZEKom-1. Med drugim je ocenilo, da omenjeni ukrep ni nujno potreben, ker zakonodajalec obdelave osebnih podatkov ni zamejil le na preiskovanje, odkrivanje in pregon hudih kaznivih dejanj (zlasti 20., 23. in 27. točka obrazložitve).⁷⁵ Ker je zakonodajalec z določitvijo obvezne hrambe prometnih podatkov izrazito posegel v pravico do varstva osebnih podatkov, hkrati pa ni skrbno odmeril okoliščin, na podlagi katerih bi ta poseg zamejil le na tisto, kar je še nujno za doseg namena, je s tem nesorazmerno posegel v pravico do varstva osebnih podatkov iz prvega odstavka 38. člena Ustave (zlasti 27. točka obrazložitve). Upoštevač citirano odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije (zlasti opombo št. 33⁷⁶), je treba izoblikovati ožji katalog kaznivih dejanj, v primeru katerih bo takšen poseg dovoljen. Podobno stališče je mogoče zaslediti tudi v strokovni literaturi.⁷⁷ Glede na navedeno je oblikovan dopolnjen in prečiščen katalog kaznivih dejanj po četrtem odstavku 149.a člena ZKP, ki je sicer namenjen odreditvi ukrepa tajnega opazovanja, vendar pa ni videti utemeljenega razloga, da bi imeli drugačen katalog kaznivih dejanj za pridobivanje prometnih podatkov po 149.b členu ZKP (katera kazniva dejanja so vključena v omenjen katalog je bolj podrobno pojasnjeno v obrazložitvi spremembe tistega člena).

Glede na omenjene sodbe najverjetneje uvedba obvezne neselektivne hrambe prometnih podatkov v bodoče ne bo mogoča, zato se zakonsko ureja dostop do podatkov, ki jih operaterji hranijo iz drugih (komercialnih) razlogov, kjer skladno z ZEKom-1 operaterji lahko že zdaj hranijo določene prometne podatke, in sicer za krajši čas.⁷⁸

Prej enotni 149.b člen ZKP je predlagatelj glede na različno intenzivnost in kakovost posega v človekove pravice in svoboščine razdelil v tri člene (novi 149.b, 149.c in 149.č člen) ter pri vsakem poskrbel za ustrezne sistemske varovalke pred zlorabami.

⁷² Št. 47143/06 z dne 4. 12. 2015.

⁷³ Št. 37138/14 z dne 12. 1. 2016.

⁷⁴ Št. 62357/24 z dne 24. 4. 2018.

⁷⁵ Podobno tudi Sodišče Evropske unije v sodbi v združenih zadevah C-293/12 in C-594/12 z dne 8. 4. 2014 (zlasti točka 61, nato pa tudi točke 41, 42, 49, 51, 57, 58, 59 in 60 obrazložitve).

⁷⁶ Opomba št. 33 v odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-65/13 z dne 3. 7. 2014.

⁷⁷ Gorkič Primož, *Hramba in obdelovanje prometnih podatkov za namene kazenskega postopka po razveljavitvi ZEKom-1*, Pravna praksa št. 33/14, GV Založba, Ljubljana, 2014, str. 6-10: »Pri tem zlasti ni mogoče mimo opombe 33 v odločbi, ki primerja 149.b člen ZKP in 150. člen ZKP, pri katerem je zakonodajalec določil katalog kaznivih dejanj, katerih preiskovanje lahko poteka tudi s posegi v komunikacijsko zasebnost. Menim, da je mogoče prvi in drugi odstavek 149.b člena ZKP razlagati skladno z Ustavo in uporabljati brez - sicer zelo zaželeno in celo nujno intervencije zakonodajalca.«.

⁷⁸ "Dalje lahko operater dlje časa hrani tiste prometne podatke, ki jih sam potrebuje za potrebe obračuna in za plačila v zvezi z medomrežnim povezovanjem (2. odstavek 151. člena ZEKom-1). Rok hrambe je omejen do popolnega poplačila storitve, če pa do tega ne pride, pa najdlje do preteka zastaralnega roka (največ eno leto po poteku leta, v katerem je terjatev dospela v plačilo, 3. točka 1. odstavka 355. člena Obligacijskega zakonika v zvezi z 2. odstavkom istega člena, čeprav večino operaterjev glede na njihove splošne pogoje podatke hrani največ 3 mesece od datuma dospelosti računa)." Mnenje IP, št. 0712-1/2014/2620, 30.07.2014.

V spremenjenem 149.b členu se ureja vsebina dosedanjega klasičnega ukrepa po prvem in drugem odstavku obstoječega člena. Odreditev ukrepa (za nazaj - *ex tunc*) je vezana na prenovljen nabor kataloških kaznivih dejanj v 149.a členu. Predlagatelj je jasno določil pogoje za uporabo tega ukrepa.

Drugi odstavek podrobneje ureja vsebino predloga in odredbe, pri čemer je glede na obstoječo ureditev natančneje določeno, da mora biti identifikacija komunikacijskega sredstva dovolj natančna, da zahtevek omejuje na vnaprej omejen in določljiv seznam oseb.

Nov je tudi tretji odstavek, ki v izjemnih primerih dovoljuje ustno odredbo preiskovalnega sodnika, če obstaja nevarnost da bi bila zaradi odlašanja ogrožena življenje ali zdravje ljudi.

V četrtem odstavku je predlagan *ex post* sistem nadzora nad tem ukrepom z dolžnostjo, da se oseba, katere podatki so bili posredovani, o tem v določenem času obvesti. Dosedanja neomejena prepoved obveščanja osumljencev o posredovanju podatkov časovno omejuje na štiriindvajset mesecev po posredovanju podatkov, pri čemer pa lahko sodišče v odredbi določi drugačen rok (oziroma ga spremeni, podaljša še dvakrat po 12 mesecev največ torej za skupno 48. mesecev, ali prepoved seznanitve odpravi), če to terjajo posebne okoliščine primera. Splošni rok štiriindvajsetih mesecev predstavlja razumen čas za zaključek predkazenskega postopka (v primerjavi s šestmesečnim rokom za zaključek preiskave). Zakon tako v običajnih primerih ne določa obveznega obveščanja osumljencev temveč le časovno omejuje odstop od splošnih predpisov v teh primerih glede seznanitve z lastnimi osebnimi podatki.

Hkrati je izrecno opredeljeno, da na podlagi tega člena ni mogoče zahtevati podatkov, ki se nanašajo na vsebino komunikacije, pridobljene podatke pa je dovoljeno uporabiti samo za namene zadeve, v zvezi s katero so bili pridobljeni (smiselno enako velja za 149.c člen ZKP).

Predvideno je, da se odredba vroča operaterjem oziroma ponudnikom storitev informacijske družbe v delu, ki se nanaša nanj (pri čemer se upoštevajo tudi izkušnje oziroma stališče Informacijskega pooblaščenca).

Za razliko od 149.b člena, novi 149.c člen ZKP ureja t. i. *ex nunc* odredbe. Ker gre za ukrep za naprej, kar pomeni večjo osredotočenost in manjšo invazivnost, je tu katalog kaznivih dejanj pa ustrezno širši, upošteva načelo sorazmernosti in metodo niansiranja. Po razpoložljivih podatkih predlagatelja relativno velik delež predlogov po dosedanjem 149.b členu odpade na kazniva dejanja zatajitve, tatvine in velike tatvine, za katera se bo lahko uporabljal ta člen.

Drugi odstavek 149.c člena ZKP specificira vsebino pisne odredbe (vključno z zahtevo po obrazložitvi sorazmernosti uporabe ukrepa, izbire kategorije podatkov in časovne komponente ukrepa). Posebej velja poudariti, da je na podlagi tega člena omogočeno t. i. sledenje v realnem času, če so za to podani tehnični pogoji, in sicer za kataloška kazniva dejanja iz 149.a člena ali če je podano soglasje lastnika oziroma zakonitega uporabnika. S tem zadnjim primerom so pokrite statistično pogoste situacije pri uporabi tega ukrepa, ko recimo pride do tatvine ali zatajitve mobilnega telefona. V ostalih primerih je posredovanje podatkov, ki se nanašajo na lokacijo komunikacijskega sredstva ali uporabnika, po načelu sorazmernosti izključeno. Pri tem gre za primerljivo tehtanje, upošteva

stopnjo invazivnosti, kot pri ukrepu tajnega opazovanja, katerega se prav tako ne more odrediti za vsa kazniva dejanja, temveč zgolj za kataloško določena.

Tako v 149.b kot v 149.c členu ZKP je ohranjena določba, da se podatki sporočajo pristojnemu organu, kar pa seveda ne pomeni, da preiskovalni sodnik ne bi mogel v posameznem primeru po lastni presoji odrediti tudi (hkratnega) posredovanja njemu samemu.

Novi 149.č člen ZKP ureja primere iz obstoječega tretjega odstavka 149.b člena. Ker so se v praksi pojavljali dokumentirani primeri, ko je bil s strani policije ta ukrep preširoko uporabljen, včasih tudi za pridobivanje prometnih komunikacijskih podatkov varovanih po 37. členu Ustave, nov zapis jasneje določa da ta člen nikakor ni bil niti ni namenjen temu – to pokrivata predhodna dva člena (149. b in 149. c člen), kar jasno izhaja iz drugega in četrtega odstavka 149.č člena.

Predvidena je tudi sprememba, v skladu s katero lahko na podlagi 149.č člena ZKP izrecno deluje tudi državni tožilec ali sodišče samostojno (kar je sicer *a fortiori* logično že s sistemskega vidika, glede na to, da ima po veljavni zakonodaji to možnost tudi policija sama).

Kot sistemske varovalke pred morebitno zlorabo ali nepravilno uporabo tega (149.č), člena iz malomarnosti sta predvidena dva ukrepa. Zakon predvideva možnost (pričakovano previdnostno ravnanje) operaterja ali ponudnika storitev informacijske družbe, ne pa kot kakršenkoli obliko odgovornosti, če operater ali ponudnik te možnosti ne uporabi, da namesto državnemu tožilcu oziroma policiji podatke na svoje stroške pisno posreduje neposredno pristojnemu sodišču. Preiskovalni sodnik nato opravi ustrezno presojo in zbrane podatke bodisi posreduje državnemu tožilcu oziroma policiji bodisi jih uniči. Če jih uniči, o tem napravi uradni zaznamek in ga posreduje operaterju oziroma ponudniku storitev informacijske družbe, vodji pristojnega okrožnega državnega tožilca (če je šlo za zahtevek državnega tožilca) ali državnemu tožilcu in Ministrstvu za notranje zadeve (če je šlo za zahtevek policije) in policiji, ki imajo možnost uvesti potrebne (npr. notranje-organizacijske) ukrepe. Zadnja sistemska varovalka je nadzor *ex post*, ki je zagotovljen preko možnosti obveščanja osebe, katere podatki so bili s strani operaterja ali ponudnika posredovani.

Pravilo glede razmejitev med ukrepom po tem členu in predhodnih dveh členih je, da če je za pridobitev želenega podatka potrebna kakršna koli obdelava (t.j. vpogled, prilagajanje, spreminjanje, razvrstitev ali povezovanje,...) prometnih podatkov (vključno npr. podatkov o dinamičnem ali statičnem IP naslovu), s katerimi razpolaga operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe, potem ne gre za ukrep, ki bi bil dovoljen po tem (149.č) členu. To logično pomeni, da tudi operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe po 149.č členu ne sme obdelovati svojih baz prometnih podatkov, da bi prišel do derivativnega »naročniškega« podatka za organ, ki od njega zahteva tak podatek. Slednji ima na voljo ukrepe za pridobitev prometnih podatkov po predvidenem postopku po 149.b in 149.c členu ZKP, operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe pa ima v tem primeru na voljo možnost iz drugega odstavka 149.č člena ZKP. Z navedeno rešitvijo se implementira tudi zgoraj citirana sodba v zadevi ESČP *Benedik proti. Sloveniji*.

Tako se bo na podlagi prvega odstavka tega člena lahko od operaterjev (oziroma ponudnikov storitev informacijske družbe) zahtevalo podatke o naročniku in morebitnem zakonitem zastopniku znanega naslova elektronske pošte, telefonske ali IMSI številke. Za znanega naročnika je tako mogoče pridobiti

podatke, ki se nahajajo v pogodbi (naročnik, podatki iz 148. člena ZEKom-1, kraj in čas sklenitve pogodbe) ter podatke v zvezi s pogodbo, ki ne predstavljajo posega, za katerega se zahteva uporaba pooblastil iz 149.b in 149.c člena (IMSI številka, podatek o aktivaciji in deaktivaciji telefonske številke).

Zaradi skladnosti z odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije, Sodišča Evropske unije ter Evropskega sodišča za človekove pravice omenjenimi na začetku te obrazložitve, pa se izrecno prepoveduje zahtevanje in posredovanje podatkov, ki se lahko zahtevajo samo po 149.b ali 149.c členu ZKP in jasno določa, da med te podatke spadajo tudi podatki, za katere morda na prvi pogled ni nedvoumno, da spadajo v kategorijo varovanih podatkov, vendar je za njihovo pridobitev potrebna obdelava tako varovanih podatkov s strani operaterja oz. ponudnika informacijske družbe (npr. dinamični IP-ji, čas uporabe ali aktivnosti telefona, SIM kartice ali uporabniškega računa storitev informacijske družbe, karkoli vezano na IMEI številko, razen podatkov o prodaji določenega aparata s strani operaterja). Ker gre pri teh podatkih za varovanje komunikacijske zasebnosti je skladno s 37. členom Ustave v splošnem za njihovo pridobitev oz. obdelovanje potrebna sodna odredba (kar je s to novelo sistemsko rešeno v 149.b in 149.c členu ZKP). Prav tako je v sodbi Tele2 Sodišče Evropske Unije povedalo, da je za pridobitev tovrstnih podatkov potrebna presoja sodišča oz. nepristranskega (in od izvršne veje relativno) neodvisnega nadzornega organa, torej ne policije.⁷⁹

Predviden je 24 mesečni rok, v katerem operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe svojemu uporabniku, naročniku ali tretjim osebam ne sme razkriti, da je ali da bo s 149.č členom ZKP posredoval določene podatke. V primeru, da operater oziroma ponudnik storitev informacijske družbe v tem roku prejme sodno odredbo (npr. na podlagi 149.b člena ZKP), ki se sklicuje na podatke, pridobljene z zahtevo po 149.č členu, se rok prepovedi razkritja te zahteve podaljša do izteka morebitnega roka iz prejete odredbe. Preiskovalni sodnik oziroma sodišče lahko na predlog policije oziroma tožilstva s posebno odredbo določi drugačen rok, rok podaljša za največ 12 mesecev, vendar ne več kot dvakrat, rok skrajša ali prepoved seznanitve odpravi (ta zadnja rešitev se nanaša na primere, ko ni bila izdana sodna odredba, ki se sklicuje na podatke, pridobljene z zahtevo po 149.č členu ZKP).

S predlaganim novim 149.d členom ZKP se določa pravna podlaga za identifikacijo storilca kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo. Zasebni tožilec bo tako lahko predlagal sodišču, da zaradi učinkovitega sodnega varstva od upraviteljev zbirk osebnih podatkov pridobi osebne podatke (določljivega) storilca, vključno z osebnimi podatki, ki jih upravljajo operaterji in ponudniki storitev informacijske družbe. Hkrati je (posredno, preko sklicevanja na novi 149.č člen ZKP) zaradi upoštevanja odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-65/13-19 z dne 3. julija 2014 izrecno izvzeta možnost pridobitve prometnih podatkov.

Predlagani novi 149.e člen ZKP zagotavlja izvajanje obveznosti, ki jih je Republika Slovenija prevzela z ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope o kibernetiski kriminaliteti (16. oz. 17. člen). Tako se organom odkrivanja in pregona kaznivih dejanj daje pooblastilo, da od imetnika, uporabnika ali operaterja oziroma ponudnika storitev informacijske družbe zahtevajo, da za krajši čas zavaruje (tj. zadrži izbris) določenih elektronskih podatkov, ki jih sicer že hrani, zato da jih bo kasneje, ko bo pridobljena sodna odredba za njihovo pridobitev, še mogoče pridobiti.

⁷⁹ Glej supra, op. št. 72, 120. odstavek.

Preiskovanje in pregon zlasti hujših kaznivih dejanj večkrat zahteva poznavanje podatkov, ki jih o osumljencu, oškodovancu oziroma tretjih osebah hranijo tretje osebe, še zlasti operaterji in ponudniki drugih elektronskih komunikacijskih storitev. Ti podatki, kot so podatki o obisku, podatki o prometu ter podatki o vsebinah komunikacije (lahko pa seveda tudi kakšni drugi podatki v elektronski obliki), se praviloma hranijo le nekaj časa, potem pa brišejo. Tako lahko pride do situacije, ko bi državni tožilec ali policija že računala, da bo te podatke potrebno pridobiti, vendar še ne bo razpolagala z dokazi, potrebnimi za utemeljitev zadostne stopnje suma za pridobitev pripadajoče sodne odredbe (npr. po 149.b ali 150. členu ZKP), ali pa bo postopek z odredbo (npr. zaradi mednarodnega elementa) zamuden. Da bi se izognili situaciji, da podatkov v času vročitve odredbe več ne bi bilo oziroma bi bili že spremenjeni, se organom preiskovanja in pregona da možnost, da od osebe, ki hrani takšne podatke, zahtevajo, da jih ohrani, se pravi, da jih ne izbriše, in sicer za največ 30 oziroma 60 dni. Če v tem času potem prejme sodno odredbo za njihovo posredovanje, mora podatke posredovati, sicer pa ohranitev odpraviti.

Potrebno je poudariti, da se v skladu s tem členom ne da zahtevati hrambe podatkov, ki jih operater idr. sam po sebi ne bi že hranil (npr. kakšnih začasnih podatkov o prometu), ampak zgolj podaljšati hrambo podatkov, ki jih že hrani, a le za krajše obdobje.

Zahtevo za ohranitev lahko poda državni tožilec oziroma policija. V njej mora navesti podatke, ki omogočajo identifikacijo podatkov, za katere se zahteva ohranitev v, katere kategorije podatkov je treba ohraniti oziroma na katero osebo se ti nanašajo, navedbo kaznivega dejanja (historičnega dogodka), zaradi katerega se zahteva ohranitev, razloge za sum, da se je to dejanje zgodilo, ter utemeljitev potrebe po podatkih za njegovo preiskovanje oziroma utemeljitev verjetnosti, da podatkov kasneje več ne bo. Državni tožilec oziroma policija na tej podlagi izda zahtevo, v kateri so vse opisane sestavine.

Tretji odstavek je povezan s 17. členom Konvencije o kibernetiski kriminaliteti, in se nanaša na situacijo, ko je v prenos določene komunikacije vključenih več operaterjev oziroma ponudnikov storitev informacijske družbe ipd. (ISP) in je zaradi ohranitve podatkov potrebno identificirati ostale ISP-je. Pogosto gre za čezmejne primere in vrsto vključenih ISP-jev, kar terja hitro izmenjavo podatkov, ki bodo omogočili najprej ohranitev podatkov, nato pa skladno z zakonitimi pogoji tudi pridobitev podatkov (npr. o naročniku, prometne podatke ali podatke o vsebini)⁸⁰.

Glede prepovedi razkritja velja, da tisti, ki je podatke ohranil, tega ne sme razkriti 12 mesecev od prejema zahteve za ohranitev. V primeru, da v tem roku prejme sodno odredbo, ki se sklicuje na podatke, katerih ohranitev se je zahtevalo, se rok prepovedi razkritja te zahteve oziroma ohranitve podatkov podaljša do izteka morebitnega roka iz prejete odredbe.

Kljub temu, da po zahtevi za ohranitev sodna odredba ni pridobljena, so osebe, glede katerih se predlaga ohranitev podatkov, lahko še vedno osumljenci v predkazenskem postopku. Že sama seznanitev z dejstvom, da glede določenih oseb teče predkazenski postopek, lahko ogrozi nadaljnje preiskovanje kaznivega dejanja. Zahteva za ohranitev podatkov je namreč zgolj eno od dejanj v fazi kriminalistične preiskave, pri čemer bo to zaradi narave ukrepa verjetno eno od prvih dejanj državnega tožilca oziroma policije. Zaradi učinkovitosti izvedbe predkazenskega postopka je tako

⁸⁰ Pojasnilni memorandum h konvenciji, odstavki 165-169.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800cce5b>.

potrebno, da se onemogoči seznanitev s temi podatki do izteka dvanajstih mesecev od prejema zahteve za ohranitev. V takšnem roku se lahko izvedejo vsa dejanja potrebna za učinkovito dokončanje kriminalistične preiskave, hkrati pa tudi za posameznika predstavlja razumen rok, da se seznaní z lastnimi osebnimi podatki (sploh upoštevajoč dejstvo, da ti podatki sploh niso bili pridobljeni, ampak se je zgolj zahtevala njihova ohranitev). Kolikor so bili podatki dejansko pridobljeni, pa je – kot že zapisano – sodišče tisto, ki v odredbi določi rok nerazkritja.

do preteka roka, za katerega je bila zahtevana ohranitev. Če je bila izdana sodna odredba, se prepoved razkritja podaljša v skladu s pogoji, ki so določeni v primeru izdaje sodne odredbe.

K 42. členu (nova 150.a in 150.b člena ZKP)

Predlagani prvi odstavek novega 150.a člena ZKP določa, da sme policija z IMSI lovilcem ugotavljati:

1. podatke, potrebne za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje za namen priprave ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP;
2. lokacijo komunikacijskega sredstva.

Ukrep iz zgornje 1. točke lahko v skladu s predlaganim drugim odstavkom odredi preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca le, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena tega zakona in če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da izvajanje ukrepa iz prvega odstavka 149.b člena, prvega odstavka 149.c člena ali ukrepa iz 1. točke prvega odstavka 150. člena tega zakona brez ugotavljanja podatkov, potrebnih za razpoznavo številke komunikacijskega sredstva in številke za elektronsko komuniciranje, ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

Ukrep iz zgornje 2. točke pa se glede na tretji odstavek lahko odredi le, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena tega zakona ali kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti po 133. členu KZ-1 in če obstaja utemeljeni sum, da za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja določeno komunikacijsko sredstvo ali bo tako sredstvo uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da odkrivanje lokacije storilca z drugimi ukrepi ne bi bilo možno ali bi bilo povezano z nesorazmernimi težavami.

Policija mora v skladu s predlaganim četrtem odstavkom o izvedbi navedenih prikritih preiskovalnih ukrepov, o pregledu IMSI lovilca ter ugotovitvah sestaviti zapisnik, ki mora obsegati vsaj:

- navedbo prepoznanih številke komunikacijskih sredstev, številke za elektronsko komuniciranje oziroma lokacij komunikacijskih sredstev;
- datum ter uro začetka in konca uporabe ukrepov iz prvega odstavka tega člena;
- podatke, ki omogočajo identifikacijo izvajalcev ukrepov;
- številko odredbe in sodišče, ki jo je izdalo;
- način izvedbe ukrepa;

- ugotovitve na podlagi izvajanja ukrepa in druge pomembne okoliščine.

Peti odstavek ureja pravila obdelave osebnih podatkov tretjih oseb – torej oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci, pridobljenih z IMSI lovilcem. Navedene podatke je dovoljeno obdelovati le takrat, ko je to iz tehničnih razlogov neizogibno potrebno za doseg cilja ukrepa, in na način, da se najmanj posega v pravice teh oseb. Ti podatki se, razen za primerjavo podatkov pri ugotavljanju identitete številke za razpoznavo komunikacijskega sredstva, ne smejo uporabljati in se morajo po prenehanju izvajanja ukrepa takoj izbrisati. O izbrisu se sestavi zapisnik, ki mora vsebovati tudi število izbranih podatkov.

Po predlaganem šestem odstavku novega 150.a člena ZKP IMSI-lovilca ni dovoljeno uporabljati za prisluškovanje elektronskim komunikacijam ali ugotavljanje lokacije komunikacijskih sredstev oseb, ki niso osumljenci oziroma obdolženci, temveč le za ugotavljanje podatkov o številkah in lokaciji komunikacijskega sredstva osumljenca ali obdolženca. Prav tako ni dovoljeno uporabljati takšnega IMSI-lovilca, s katerim bi se lahko prisluškovalo (ne zadostuje torej le elektronska blokada te funkcije; lahko se uporablja le IMSI-lovilec, ki ni hkrati tudi prenosna prisluškovalna naprava).

V skladu s sedmim odstavkom mora IMSI lovilec za zakonito izvedbo novega prikritega preiskovalnega ukrepa omogočiti sledljivost obdelav podatkov (torej tako vpogledov v zapise kot tudi sprememb v zapisih, njihovega kopiranja in podobno). Ne gre za trajno sledljivost obdelav, saj je sledljivost povezana z možnostjo uveljavljanja upravičenj oseb, na katere se podatki nanašajo. Če bodo podatki namenjeni uporabi v nadaljnjem postopku (torej gre za osebne podatke osumljenca, ki se ne izbrišejo po predlaganem petem odstavku novega 150.a člena), je za ravnanje z njimi postopek predviden v 154. členu ZKP, v zvezi s katerim so prav tako predlagane ustrezne spremembe. V zvezi s podatki oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci (in ki se v skladu s petim odstavkom po prenehanju ukrepa brišejo), pa poseben rok za zagotavljanje sledljivosti ni določen, kar pomeni, da mora biti zagotovljena v roku, ki ga določa Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) – torej šest let.

Treba je izpostaviti, da je že po veljavni ureditvi mogoče, da preiskovalni sodnik odredi način izvršitve ukrepa, ki ga odredi, torej je lahko pri izvedbi samega ukrepa tudi prisoten, kar velja tudi za uporabo IMSI lovilca.

Če bi bili ukrepi izvršeni v nasprotju s pravili iz novega 150.a člena ZKP ali brez odredbe preiskovalnega sodnika ali v nasprotju z njo, sodišče ne bo smelo opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke.

V predlaganem novem 150.b členu ZKP je določena dodatna možnost za uporabo ukrepa ugotavljanja lokacije komunikacijskega sredstva iz 2. točke prvega odstavka novega 150.a člena ZKP. Preiskovalni sodnik lahko na predlog državnega tožilca ta ukrep odredi tudi takrat, ko je odkrivanje lokacije komunikacijskega sredstva, za katerega je verjetno, da ga uporablja obdolženec, nujno za izvedbo pripora, hišnega pripora, tiralice ali privedbe v postopku zaradi kaznivih dejanj iz drugega odstavka 150. člena ZKP in je hkrati mogoče utemeljeno sklepati, da lokacije obdolženca ne bo mogoče odkriti z drugimi ukrepi. Tudi pri izvedbi tega ukrepa se smiselno uporabljajo četrti do sedmi odstavek 150.a člena ZKP.

Z dopolnitvami ZKP iz tega člena predloga novele so povezane tudi spremembe in dopolnitve 152., 153. in 154. člena ZKP.

K 43. členu (152. člen ZKP)

ZKP v 152. členu določa vsebino predloga in odredbe v zvezi s prikritimi preiskovalnimi ukrepi iz 150. in 151. člena ZKP. Glede na to, da se s predlogom novele dodajata nova ukrepa v novih členih, je treba 152. člen ZKP ustrezno dopolniti še z navedbo novih 150.a in 150.b členov.

Spremenjena 2. točka 152. člena, določa, da tega, da je bilo nekaj odrejeno, ni mogoče oziroma ni potrebno utemeljevati, lahko pa se to navede.

Hkrati se omogoča, da se tudi v zvezi s prikritimi preiskovalnimi ukrepi po 151. členu ZKP v nujnih primerih dovoli ustna odredba, tako kot je to npr. mogoče pri prikritih preiskovalnih ukrepih po 150. členu ZKP (torej pri prisluškovanju).

K 44. členu (153. člen ZKP)

V 153. členu ZKP je določen postopek po prenehanju uporabe ukrepov iz 149.a, 150., 151., 155. in 155.a člena ZKP. S predlagano dopolnitvijo se navedbi ukrepov v prvem odstavku 153. člena ZKP dodaja še navedba ukrepov iz 150.a in 150.b člena. Hkrati se dodaja tudi navedba ukrepa iz 149.b člena ZKP, ki je po pomoti izpadla zaradi spremembe v noveli ZKP-K, po kateri je operater na podlagi odredbe preiskovalnega sodnika dolžan podatke posredovati neposredno policiji ter navedba ukrepa iz 149.c člena ZKP, ki je potrebna glede na razbitje dosedanjega 149.b člena ZKP v 149.b in 149.c člen ZKP.

Ob upoštevanju dosedanje prakse in izkušenj Informacijskega pooblaščenca iz inšpekcijskih postopkov je izrecno predvideno, da mora policija vse izvode gradiva, zbranega s PPU, predati državnemu tožilcu.

S spremembo četrtega odstavka 153. člena in drugega odstavka 154. člena se jasno določa besedilo, ki zasleduje enak namen kot že veljaven ZKP. Namreč po četrtem odstavku 153. člena lahko državni tožilec v dveh letih po izvajanju zadnjega od PPU, ki ga je odredil sam, izjavi, da pregona ne bo začel in izsledke izroči preiskovalnemu sodniku, ki takšne izsledke pod pogoji iz drugega odstavka 154. člena tega zakona lahko uniči. S tem se primarno uresničuje garantna funkcija sodišča in zagotavlja sodni nadzor uporabe in pridobljenih podatkov s prikritimi preiskovalnimi ukrepi (PPU), ki jih odreja/dovoljuje državni tožilec, določa pa se tudi časovni okvir, v katerem je pričakovana aktivnost državnega tožilca glede na razpolaganje z izsledki, ki posegajo v zasebnost osumljenca in tretjih oseb. Poleg tega je bolj jasno zapisano, katere aktivnosti tožilca pretrgajo dvoletni rok (predlaganje, odreditev ali izvedba aktivnosti, ukrepa oziroma preiskovalnega dejanja, usmerjenega v pregon - pri čemer zadošča že enkratno pretrganje, po katerem rok preneha teči).

K 45. členu (154. člen ZKP)

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-246/14 z dne 24. 3. 2017, razveljavilo prvi odstavek 154. člena ZKP. Predlagana določba rešuje vprašanje hrambe gradiv iz prikritih preiskovalnih ukrepov v skladu s prej navedeno odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije tako, da določa

namene hrambe, roke hrambe pa *ipso facto* prepušča predpisom, ki urejajo hrambo (kazenskih) spisov, saj njihovo hrambo (še vedno) veže na rok hrambe kazenskega spisa.

Ustavno sodišče Republike Slovenije se je namreč izrecno opredelilo do tega, da je blanketna pravna tehnika dopustna tudi v tem primeru. Nova izrecna zakonska opredelitev namenov hrambe, s katero se odpravlja protiustavnost zakonske norme, pa mora biti na ustavnoskladen način upoštevana tudi pri nadaljnjem normiranju oziroma v aktu predsednika Vrhovnega sodišča RS glede hrambe spisov (glej 244. člen v povezavi z 294. členom Sodnega reda, para. 32).

154. člen ZKP v drugem odstavku z določbo o poslovanju in ravnanju sodišča z gradivom pridobljenim s prikritimi preiskovalnimi ukrepi določa hrambo in uničenje podatkov ter drugega gradiva, pridobljenega z uporabo ukrepov iz 149.b, 150., 151. in 155.a člena ZKP. Glede na navedeno je ustrezno, da pravila veljajo tudi za nov 149.c člen kot tudi za nova prikrita preiskovalna ukrepa, zato je predlagana dopolnitev 154. člena ZKP ustrezno še z navedbo novih 149.c, 150.a in 150.b členov (ob tem pa se črta navedba 156. člena ZKP, ki ureja dostop do bančnih podatkov, in ne gre za prikriti preiskovalni ukrep, niti takšno intenziteto posega v zasebnost). Hkrati se smiselno enako kot 153. člen spreminja tudi 154. člen ZKP. Predlog besedila z izrecno navedbo aktivnosti, ukrepov oziroma preiskovalnih dejanj, usmerjenih v pregon zasleduje in izraža enak pomen in namen veljavne določbe ZKP. Zakonodajalec je v noveli ZKP-A leta 1998 zakonsko konkretiziral pozitivno obveznost države oziroma organov pregona, da v razumnem času izvajajo svojo funkcijo ter da se osebni podatki osumljencev in drugih posameznikov pridobljeni na prikrit način s prikritimi preiskovalnimi ukrepi ne hranijo nesorazmerno dolgo in po nepotrebnem glede na namen njihovega pridobivanja in hrambe. Po drugem odstavku 154. člena pride do uničenja izsledkov PPU, kadar državni tožilec izjavi, da ne bo začel pregona. Do uničenja izsledkov lahko pride tudi v primeru, če državni tožilec v dveh letih po izvajanju PPU ni aktiven. V primeru, da državni tožilec v dveh letih po izvajanju zadnjega od PPU vloži obtožni akt ali če predlaga, odredi ali izvede aktivnosti, ukrepe oziroma preiskovalna dejanja, usmerjena v pregon (na primer predlog za odredbo hišne preiskave, ukrepe za izsleditev storilca, npr. s tiralico, zahtevo za mednarodno pravno pomoč, predlog za izvedbo posameznega preiskovalnega dejanja, vložitev zahteve za preiskavo itd.), pa pogoji (in razlogi) za uničenje izsledkov niso podani, saj se šteje, da državni tožilec zaradi svoje aktivnosti usmerjene v utemeljevanje suma oziroma pregona, takšne izsledke potrebuje za namen kazenskega postopka. Ko je dvoletni rok enkrat pretrgan, ne začne teči znova. Kazenski pregon je omejen z zastaranjem, uničenje zakonito zbranih dokazov pred potekom zastaranja pa ni utemeljeno, razen seveda, če tožilec izjavi, da ne bo začel pregona.

Dodatno, glede na veljavno besedilo ZKP, pa se zaradi varovanja interesov oškodovanca, ki lahko v skladu s 60. členom ZKP prevzame pregon, določa obveznost obveščanja oškodovanca pred uničenjem izsledkov PPU. Kolikor oškodovanec prevzame pregon, ni razlogov za uničenje zakonito zbranih dokazov, saj bi se s tem otežil ali onemogočil subsidiarni pregon oškodovanca.

Prav tako je predvideno, da se osumljenca seznanijo z zapisnikom oziroma uradnim zaznamkom, kadar se uničijo podatki in se to ustrezno protokolira.

V četrtem odstavku 154. člena ZKP je predvidena tudi navedba novega drugega odstavka 156.a člena ZKP, in sicer glede na možnosti, ki jih prinaša ta nova določba.

Veljavno besedilo petega odstavka 154. člena ZKP predvideva le naknadni nadzor uporabe tajnih in zaupnih podatkov, ki pa je - glede na njegovo naravo - lahko le omejenega učinka. Ne preprečuje seznanitve z varovanimi podatki in njihovo hrambo, temveč le njihovo uporabo v dokaznem postopku. Predlagana ureditev sledi smernicam ESČP in uvaja tudi sodni nadzor v realnem času, t.j. med izvrševanjem ukrepa. Ureditev postopka sledi smernicam, ki veljajo za postopke odločanja o prikritih preiskovalnih ukrepih (odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, U-I-25/95), t.j. gre *ex parte* sodni postopek, pri čemer lahko sodnik odloči tudi, da se podatki takoj uničijo in se torej ne hranijo. To velja za položaje, ko se s prikritimi ukrepi zberejo podatki o komunikaciji med osumljencem in njegovim zagovornikom, ter za položaje, ko se zberejo podatki, ki presegajo okvirje odreditve prikritih preiskovalnih ukrepov in s tem nesorazmerno posegajo v zaupnost razmerij s tretjimi osebami. Uničenje v tem kontekstu je ekvivalent vrnitve zaseženih listin in predmetov po predlaganem 222.a členu ZKP. V luči odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 velja omeniti, da v tem primeru seveda ni mogoče zagotoviti *ex ante* opredelitve s strani na primer odvetnika ali predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije, saj gre za izsledke prikritih preiskovalnih ukrepov. Po drugi strani pa tudi ni smiselno preprečiti seznanitve državnega tožilca z vsebino podatkov (upoštevajoč dejstvo, da se je s podatki že seznanila policija) in da državni tožilec usmerja delovanje policije v predkazenskem postopku. Glede na navedeno, bo postopek ob smiselni uporabi določb 222.a člena ZKP v tem primeru nekoliko prilagojen, saj bosta tako državni tožilec kot policija že seznanjena s podatki. Je pa glede na siceršnje delovanje po 154. členu ZKP tu predpisano delovanje izvenobravnavnega sodnika (namesto preiskovalnega sodnika), upoštevajoč tudi odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 z dne 21. 1. 2016.

K 46. členu (156. člen ZKP)

S predlagano spremembo dela besedila prvega odstavka 156. člena ZKP bo jasno določeno, za pridobitev katerih podatkov bank, hranilnic, plačilnih institucij, družb za izdajo elektronskega denarja, oziroma podružnic ali zastopnikov, ki za navedene institucije oziroma pravne osebe opravljajo plačilne storitve ali distribuirajo elektronski denar ali družb za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto (npr. bitcoin) se zahteva odredba preiskovalnega sodnika ter, da ostale osebne in bančno zaupne podatke, navedene v petem odstavku istega člena, policija (oziroma državni tožilec) lahko pridobita brez odredbe sodišča. Termin »družba za izdajo elektronskega denarja, oziroma podružnica ali zastopnik, ki zanje opravlja plačilne storitve ali distribuira elektronski denar« zajema tudi druge družbe, ki opravljajo ali posredujejo pri opravljanju plačilnih storitev za plačilne institucije, kot so opredeljene v Zakonu o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18 – popr.) ali distribuirajo elektronski denar, saj imajo pri tem na podlagi ZPPDFT obveznost identifikacije stranke (na primer pri prodaji). Družba za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje z virtualno valuto pa zajema tudi menjalne platforme kot tudi ponudnike skrbniških denarnic.

Veljavno besedilo prvega odstavka se je namreč deloma prekrivalo s taksativno naštetimi podatki iz petega odstavka 156. člena ZKP, ki jih policija lahko pridobi brez odredbe, zato je obstajala različna praksa sodišč kot tudi finančnih institucij o tem, na zahtevo oziroma odredbo katerega organa morajo posredovati določene podatke za potrebe predkazenskih in kazenskih postopkov. Smiselno se glede poslovanja z virtualnimi valutami usklajujejo tudi drugi, tretji in šesti odstavek 156. člena ZKP

(terminologija se sicer zgleduje po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma⁸¹).

Predvidena je tudi sprememba, v skladu s katero lahko na podlagi petega odstavka 156. člena ZKP deluje tudi državni tožilec samostojno (kar je sicer *a fortiori* logično tudi s systemskega vidika, glede na to, da ima po veljavni zakonodaji to možnost že policija sama).

Glede na to, da je določene podatke o vlogah in depozitih mogoče pridobiti pod pogoji in po postopku iz petega odstavka 156. člena ZKP, je zaradi jasnosti treba podatke o vlogah in depozitih, za katere se po prvem odstavku zahteva odredba preiskovalnega sodnika, jasneje opredeliti tako, da gre za podatke o stanju vlog in depozitov. Tako bo jasno, na primer, da podatki in dokumentacija o vlogah, ki govorijo o višini, vrednosti oziroma obsegu premoženja in ki jih je mogoče po prvem odstavku 156. člena pridobiti le po odredbi sodišča, ne pomenijo t.i. statusnih podatkov o komitentih oziroma pooblaščenih komitentov bank na primer »podatkov o imetniku ali pooblaščenju določene hranilne vloge«, ki jih je po petem odstavku 156. člena ZKP mogoče pridobiti na pisno zahtevo državnega tožilca ali policije, torej brez sodne odredbe. Iz istega razloga, torej zaradi jasnosti in določnosti zakona se dodaja tudi družbe za izdajo, upravljanje oziroma poslovanje s t.i. virtualnimi valutami/denarjem kot je npr. bitcoin. Hkrati je v predlaganem petem odstavku 156. člena ZKP zdaj izrecno navedeno, da državni tožilec ali policija lahko pridobi »podatke o obstoju pogodbenega ali poslovnega razmerja osumljenca z zgoraj naštetimi institucijami oziroma posamezniki, ki ne zajemajo podatkov o premoženjskem stanju osumljenca«.

Pri prepovedi razkritja posredovanja podatkov je zdaj izrecno določeno, da prepoved velja 24 mesecev po zaključku izvrševanja odredbe preiskovalnega sodnika oziroma posredovanja podatkov državnemu tožilcu ali policiji. Preiskovalni sodnik lahko z odredbo določi drugačen rok, ga podaljša, skrajša ali prepoved seznanitve odpravi.

Upoštevanje zaznane težave v praksi je ustrezno dopolnjeno besedilo prvega odstavka v povezavi z drugim odstavkom 156. člena glede posredovanja podatkov, in sicer na način, da je nedvomno jasno, da morajo biti zahtevani podatki brez odlašanja sporočeni tako preiskovalnemu sodniku kot hkrati tudi pristojnemu organu, če tako odredi preiskovalni sodnik.

K 47. členu (156.a člen ZKP)

156.a člen določa rok za izdajo pisne odredbe za izvajanje ukrepov po 149.a., 149.b, 150., 151., 155., 155.a in 156. členu. Glede na navedeno je ustrezno, da se vanj umesti tudi izvajanje ukrepov po 149.c, 150.a in 150.b členu, ki jih odredi preiskovalni sodnik, hkrati pa se rok za odločanje preiskovalnega sodnika iz 48 podaljšuje na 72 ur (gre za ureditev, ki je smiselno enaka novi ureditvi pri hišni in osebni preiskavi – spremembe 215. člena ZKP; gre torej za novo systemsko rešitev, s katero se bo zagotavljala večja stopnja spoštovanja zakonitosti delovanja državnega tožilstva in posredno tudi policije).

Iz letnih statističnih podatkov Vrhovnega državnega tožilstva je razvidno, da je v veliki večini predlogom državnih tožilcev za odredbo prikritih preiskovalnih ukrepov s strani sodišča ugodeno (v

⁸¹ Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/07, 19/10, 77/11, 108/12 – ZIS-E, 19/14 in 68/16 – ZPPDFT-1).

letu 2015 je bilo tako od 2280 predlaganih predlogov za prikrite preiskovalne ukrepe ugodeno 2113, glej Letno poročilo VDT za leto 2015, str. 47, tabela 18). Kljub temu je iz prakse moč razbrati, da nezmožnost preizkusa zavrnilnega stališča posameznega preiskovalnega sodnika zavira razvoj sodne prakse in jasnost ter določnost kriterijev v bolj mejnih oziroma občutljivih zadevah (treba je upoštevati tudi načelno pravno mnenje, ki je podrobneje citirano v obrazložitvi sprememb 215. člena ZKP). Iz tega razloga je predvideno, da mora v primeru nestrinjanja preiskovalni sodnik z obrazloženim mnenjem zahtevati, da o tem odloči senat (šesti odstavek 25. člena). Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

Seveda obstaja tudi možnost, da se preiskovalni sodnik ne strinja z ustnim predlogom državnega tožilca, če ZKP dopušča ustno odredbo (npr. v drugem odstavku 152. člena ZKP). V tem primeru že po veljavni ureditvi ravna po četrtem odstavku 154. člena ZKP, ki se malenkostno redakcijsko spreminja.

K 48. členu (157. člen ZKP)

S smiselnim upoštevanjem odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 se podaljšuje rok za vložitev pritožbe zoper odločbo o pridržanju, in sicer za tri dni. Pri tem je treba upoštevati, da bo pridržani po koncu pridržanja bodisi izpuščen na prostost, bodisi po prvem odstavku 157. člena ZKP pripeljan k preiskovalnemu sodniku in v skladu z njegovo odločitvijo priprt ali izpuščen na prostost. V obeh primerih je po oceni predlagatelja podaljšan rok primeren. Obstaja tudi možnost, da preiskovalni sodnik odredi sodno pridržanje, za pritožbo zoper ta (nov) sklep se smiselno uporablja določba sedmega odstavka 157. člena ZKP (četrti odstavek 203. člena ZKP).

K 49. členu (158.a člen ZKP)

Predlagane so redakcijske uskladitve besedila določb prvega, drugega in tretjega odstavka 158.a člena Zakona o kazenskem postopku - namreč uskladitve z novejšim izrazoslovjem Zakona o državnem tožilstvu (199. člen), ki določa, da gre za Posebni oddelek Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, saj (le) izrazoslovno ne gre več za specializirani oddelek Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala.

Glede prvega odstavka 158.a člena Zakona o kazenskem postopku so predlagane tudi naslednje vsebinske oziroma redakcijske spremembe:

- širitev kroga uradnih oseb pod pristojnostjo Posebnega (policijskega) oddelka Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije na vse uradne osebe Slovenske obveščevalno-varnostne agencije – tako kot je to v šesti alineji drugega odstavka 199. člena Zakona o državnem tožilstvu (v nadaljevanju: ZDT-1),
- širitev kroga uradnih oseb pod pristojnostjo Posebnega (policijskega) oddelka Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije na vse uradne osebe Obveščevalno-varnostne službe Ministrstva za obrambo - tako kot je to v peti alineji drugega odstavka 199. člena ZDT-1,
- ter iz redakcijskih (uskladitvenih) razlogov so črtane druge uradne osebe, zaposlene na področju notranjih zadev, ker je ta krog uradnih oseb že črtan (leta 2013) tudi iz druge alineje drugega odstavka 199. člena ZDT-1,

Izrecno se na predlog Posebnega oddelka določa, da je tudi policija dolžna nemudoma obveščati pristojnega državnega tožilca Specializiranega državnega tožilstva, saj je policija tista, ki kaznivo dejanje prva zazna (in ne policisti Posebnega oddelka).

Dodan je tudi vsebinski novi četrti odstavek, ki določa, da Posebni oddelek v skladu z Zakonom o državnem tožilstvu obravnava tudi povezane zadeve, če je tako odločeno (glede na tretji odstavek 199. člena ZDT-1).

Poleg tega je predvideno, da mora Posebni oddelek obvestiti predstojnika organa, v katerem je zaposlena uradna oseba, o zaključku predkazenskega postopka, saj je ta podatek pomemben z vidika pristojnosti, ki jih ima predstojnik organa v odnosu do te uradne osebe (posebej pa je urejeno obveščanje v primeru, ko je treba uradni osebi odvzeti pooblastila).

Generalni direktor policije npr. na podlagi 61. člena Zakona o organiziranosti in delu v policiji lahko odvzame policijska pooblastila, če so bila uporabljena v nasprotju s predpisi. Nemalokrat dejanje in okoliščine, da je policist nezakonito uporabil policijska pooblastila, ugotovijo policisti Posebnega oddelka. Policisti Posebnega oddelka ugotovijo tudi druge okoliščine, ki so pomembne za odločitev, ali je imelo ravnanje policista znake kaznivega dejanja, zaradi katerih bi mu bilo treba prekiniti pogodbo o zaposlitvi ali izreči drug delovnopравни ukrep.

Državni tožilec Posebnega oddelka zdaj o tem, da je zavrgel ovadbo in o razlogih za to, na podlagi 161. člena ZKP, obvešča Policijo le v primerih, ko je ovadbo prejel od Policije. V primerih, da je bila ovadba podana neposredno državnemu tožilstvu ali posebnemu oddelku, pa to ni posebej urejeno. S predlagano določbo bo omogočena izmenjava podatkov, ki bo omogočala pravočasno ukrepanje zoper policiste, ki so storili kaznivo dejanje. Policistu, za katerega je znano, da je storil kaznivo dejanje, želimo preprečiti vsakršno možnost, da bi izkoriščal položaj policista oziroma policijska pooblastila, vključno s prisilnimi sredstvi.

K 50. členu (160.a člen ZKP)

Specializirane preiskovalne skupine so primarno ustanovljene zaradi združitve specialnih znanj s posameznih področij (t.j. s področja davkov, carin, finančnega poslovanja, vrednostnih papirjev, varstva konkurence, preprečevanja pranja denarja, preprečevanja korupcije, prepovedanih drog in inšpekcijskega nadzora), ki so v konkretnem primeru potrebna ali celo nujna za uspešno izvedbo predkazenskega postopka v primeru suma izvršitve zahtevnega kaznivega dejanja (zlasti s področja gospodarstva, korupcije ali organiziranega kriminala). S predlagano spremembo se jasno določa, da so lahko člani specializirane preiskovalne skupine, ki so v to skupino imenovani s strani predstojnikov organov, pri katerih delujejo, navzoči pri posameznih preiskovalnih dejanjih (zaslišanjih, hišnih preiskavah, preiskavah elektronskih naprav ipd.) in pri teh preiskovalnih dejanjih tudi svetujejo državnemu tožilcu (ne da bi sami aktivno prevzeli vodenje oziroma izvajanje funkcije pregona). Na ta način bodo lahko pomembne strokovne vsebine iz zgoraj navedenih področij ustrezno upoštewane, odprta strokovna vprašanja pa rešena ali ustrezno naslovljena že sproti ob izvajanju preiskovalnih dejanj.

Posamezen član specializirane preiskovalne skupine je dolžan biti navzoč pri izvedbi preiskovalnega dejanja, če tako odredi državni tožilec – vodja preiskovalne skupine; če je član preiskovalne skupine

sam zainteresiran za sodelovanje pri preiskovalnem dejanju, pa se ga lahko udeleži na podlagi predhodnega soglasja državnega tožilca, ki vodi in usmerja preiskovalno skupino (predlagana določba torej v ničemer ne posega v položaj državnega tožilca, ki ostaja edini pooblaščen za vodenje in usmerjanje dela preiskovalne skupine). Novo pooblastilo oziroma možnost bo državni tožilec uporabil predvsem, kadar bo ocenil, da bo navzočnost oziroma svetovanje člana preiskovalne skupine s specializiranimi znanji pri izvedbi posameznega preiskovalnega dejanja prispevalo k boljšim rezultatom tega dejanja in posledično celotnega predkazenskega postopka.

K 51. členu (161. člen ZKP)

Predlagana rešitev ureja ravnanje državnega tožilca pred zavrženjem ovadbe za kaznivo dejanje, za katero je v zakonu predpisana kazen zapora več kot osem let zapora. Pred zavrženjem ovadbe mora državni tožilec oškodovanca pisno seznaniti z obrazloženimi razlogi za zavrženje in mu tako dati možnost, da se do njih predhodno opredeli. S tem se vnaša dodatna varovalka, ki preprečuje neutemeljeno zavrženje in omogoča bolj kakovostno utemeljene odločitve državnega tožilca. Predlagano varovalko za dodatno zaščito oškodovancev (fizičnih oseb) upravičuje že sama nevarnost/teža kaznivega dejanja (v povezavi z zahtevami Direktive 2012/29/EU, ki na sistemski ravni ureja položaj žrtev kaznivih dejanj – zlasti njenega 11. člena). Na predlog Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije je predlagan kriterij zagrožene kazni nad 8 let zapora za kazniva dejanja, za katera je predvidena predhodna pridobitev oškodovančevega mnenja. Gre namreč za najtežja kazniva dejanja, pri katerih je smiselno predvideti dodatno varovalko pred neutemeljenim zavrženjem ovadbe. Glede na javni interes za nadaljevanje pregona kaznivih dejanj, z višjo zagroženo kaznijo so dodatne varovalke pred zavrženjem ovadbe, tudi s sodelovanjem oškodovanca, torej bolj utemeljene pri kaznivih dejanjih z višjo zagroženo kaznijo.

Zagotovljena je tudi ustavno varovana samostojnost državnega tožilca oziroma državnega tožilstva,⁸² saj ima mnenje oškodovanca le »posvetovalno« naravo. Mnenje se pošlje tudi vodji pristojnega okrožnega državnega tožilstva, kar slednjemu olajšuje možnost ukrepanja po 170. členu ZDT-1, na podlagi katerega lahko prevzame zadevo v reševanje ali jo dodeli drugemu državnemu tožilcu, če so za to podani zakonski razlogi (četrti odstavek 170. člena ZDT-1). Navedeno predstavlja še dodatno varovalko pred prezgodnjim zavrženjem ovadbe.

Če oškodovancu pisnega pojasnila ni bilo mogoče vročiti, ker državnemu tožilstvu ni pravočasno posredoval spremembe naslova ali prebivališča (66. člen), lahko državni tožilec zavrže ovadbo brez njegove opredelitve. Z navedeno rešitvijo se preprečuje blokiranje zaključka predkazenskega postopka, ki bi ga sicer lahko povzročila neupravičena pasivnost oškodovanca.

Velja poudariti tudi, da predlagana rešitev ne posega v že obstoječo možnost državnega tožilca, da »povabi tistega, ki je vložil kazensko ovadbo« oziroma, da »sme zahtevati potrebne podatke od državnih organov, podjetij in drugih pravnih oseb« (tretji odstavek 161. člena ZKP). Oškodovancu pa poleg tega še naprej ostaja možnost subsidiarnega pregona, če je njegova ovadba kasneje zavržena (zlasti 60. člen ZKP).

⁸² »Državnim tožilcem mora biti samostojnost zagotovljena pri izvrševanju njihove funkcije v konkretnih zadevah, saj državno tožilstvo ni takšen del izvršilne oblasti, ki bi ga v smislu političnih in strokovnih navodil v konkretnih zadevah lahko usmerjala vlada ali katero koli ministrstvo.« Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-42/12 z dne 7. 2. 2013, Uradni list RS, št. 17/2013 in OdlUS XX, 1.

Upošteevajoč ustavno varovano samostojnost državnega tožilca, »posvetovalno naravo« mnenj državnih organov, institucij in oškodovancev, dejstvo, da je treba v praksi preprečiti prezgodnjo opustitev pregona zlasti v fazi predkazenskega postopka in že omenjeno možnost oškodovanca, da nadaljuje s subsidiarnim pregonom, je obvezno »posvetovanje« predvideno le pred zavrženjem ovadbe, ne pa tudi v kasnejših fazah kazenskega postopka (npr. pred umikom obtožnice).

Oškodovanec je v skladu s spremembo 66. člena ZKP dolžan obvestiti državno tožilstvo o spremembi naslova oziroma prebivališča. Če tega ne stori in ga posledično ni mogoče seznaniti z razlogi za zavrženje, velja neizpodbojna domneva, da se ne želi opredeliti glede namere o zavrženju.

K 52. členu (161.a člen ZKP)

V četrtem odstavku se popravlja nedosledna raba besedne zveze »splošno koristno delo« s pojmom »delo v splošno korist«, ki se pojavlja na drugih mestih. Hkrati se glede na ustanovitev organa, ki je pristojen za probacijo z ZPro in prenos določenih nalog tudi v zvezi z delom v splošno korist na omenjeni organ ustrezno redakcijsko popravlja sklicevanje na centre za socialno delo (pri mladoletnih storilcih kaznivih dejanj bodo te naloge še naprej opravljali centri za socialno delo). S to spremembo je povezana tudi predlagana prehodna določba.

Hkrati je v petem odstavku predvideno podaljšanje roka za izpolnitev sporazuma o poravnavanju, in sicer iz treh mesecev na šest mesecev, pri čemer se smiselno upošteva mnenje Vrhovnega državnega tožilstva. Slednje je namreč opozorilo na čas, ki ga potrebujejo strokovni delavci na centrih za socialno delo, da organizirajo izvedbo splošno koristnega dela (kar seveda tudi zahteva določen čas). Osumljenca je namreč treba povabiti na individualni pogovor, ga napotiti na zdravniški pregled, organizirati ustrezno izobraževanje s področja varstva pri delu ter poskrbeti za njegovo zavarovanje.

Daljši rok po drugi strani ne bi bil primeren, saj bi se »vzgojni učinek« poravnavanja razvodenel, po drugi strani bi predolg rok lahko pustil vtis, kot da gre za nekakšno kazen, poravnalec mora poleg tega nadzorovati izvrševanje dogovorjenega (predolg rok bi mu ta nadzor otežil), hkrati pa bi predolg rok negativno vplival tudi na pravice oškodovanca, da izve, kakšen je bil končni rezultat.

V novem sedmem odstavku 161.a člena ZKP se, upošteevajoč predlog Službe Vlade za zakonodajo Republike Slovenije, dodaja pooblastilna norma za izdajo Pravilnika o poravnavanju v kazenskih zadevah.⁸³ Navedena določba sodi v materialni del zakona, posledično je predvideno tudi črtanje ustrezne prehodne določbe, torej 83. člena novele ZKP-A.

K 53. členu (162. člen ZKP)

2. točka prvega odstavka 162. člena ZKP določa eno od nalog, ki jo lahko državni tožilec v izpolnitev naloži osumljencu v postopku odloženega pregona. Gre za plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali v dobrodelne namene ali v sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj, vendar pa uporabljeni pojem »dobrodelnih namenov« ni podrobneje opredeljen in lahko v praksi povzroča težave. Namesto »sklada za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj« je zdaj predvidena namenska proračunska postavka za pomoč žrtvam in povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj (glede na 13. točko 21. člena ZIPRS1819), pri čemer se namen te proračunske postavke (zaenkrat le v ZKP) razširja tudi na

⁸³ Uradni list RS, št. 114/04, 58/11 – ZDT-1 in 23/18.

pomoč žrtvam in ne zgolj na odškodnino. Trenutno je prihodkov na podlagi 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP na letni ravni približno 300.000 evrov. Z zagotovitvijo prihodkov na namensko postavko se bo posledično razbremenila integralna postavka za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri državnem pravobranilstvu.

Zato je predlagana ustrezna sprememba 2. točke prvega odstavka 162. člena ZKP tako, da so »dobrodelni nameni« nadomeščeni s plačilom v korist »nevladni organizaciji v javnem interesu, kot jo določa zakon, ki opredeljuje nevladno organizacijo«. Definicija sledi novemu Zakonu o nevladnih organizacijah (2., 3., 5. in 10. člen).⁸⁴

Pri spremembi 3. točke prvega odstavka se redakcijsko popravlja nedosledna uporaba besedne zveze »splošno koristnega dela« z drugje uporabljenim pojmom »delo v splošno korist«.

Predlagana je tudi takšna dopolnitev naloge prepovedi približevanja žrtvi ali kakšni drugi osebi, ki nedvoumno vključuje prepoved kakršnih koli stikov, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Gre za smiselno enako spremembo kot je predvidena v 195.a členu ZKP.

Predlagana je redakcijska dopolnitev tretjega odstavka 162. člena ZKP, s katero se upošteva ustanovitev organa, ki je pristojen za probacijo, ter posledičen prenos določenih nalog centrov za socialno delo na omenjeni organ z ZPRO. Pri mladoletnih storilcih kaznivih dejanj bodo te naloge še naprej opravljali centri za socialno delo. S to spremembo je povezana tudi predlagana prehodna določba. Hkrati se izvrševanje naloge oprave kakšnega splošno koristnega dela poenoti z izvrševanjem dela v splošno korist (13. člen ZIKS-1). Na izvedbeni ravni gre namreč za podobne ukrepe, katerih izvajanje vodijo in nadzorujejo centri za socialno delo (oziroma kot to počne organ, ki je pristojen za probacijo). V zvezi z izvrševanjem tega ukrepa nastanejo različni stroški (stroški zavarovanja osebe, zdravniškega pregleda, stroški malice in prevoza, stroški za usposabljanje za varno opravljanje dela). Ti stroški se krijejo iz proračuna, zato morajo biti opredeljeni v zakonu, kar se zdaj zagotavlja preko sklicevanja na ureditev, ki velja po ZIKS-1.

K 54. členu (163.a člen)

Direktiva 2012/29/EU v 12. členu določa, kateri zaščitni ukrepi oziroma ukrepi za podporo žrtvam so na voljo tudi v postopkih poravnalne pravičnosti. Po ZKP gre torej za postopke poravnavanja po 161.a členu in postopke odloženega pregona po 162. členu ZKP.

Glede na to, da se oba postopka lahko izvajata le s soglasjem oškodovanca in da je dogovor v okviru obeh postopkov prostovoljen, dopolnitev ureditve v tem pogledu ni potrebna.

V skladu z direktivo mora oškodovanec, preden soglaša s postopkom, imeti na voljo vse potrebne informacije glede poteka postopka, njegovega morebitnega rezultata in posledic. Glede na navedeno je predlagano, da mora državni tožilec, ko povabi osumljenca in oškodovanca zaradi odloženega pregona, oškodovanca seznaniti z njegovim položajem in pravicami (navedeno vprašanje, kar se tiče vsebine vabil, že ureja ustrezno navodilo generalnega državnega tožilca).

⁸⁴ Uradni list RS št. 21/18; ZNorg.

Obveščanje oškodovanca v postopku poravnavanja pa že ureja 19. člen Pravilnika o poravnavanju v kazenskih zadevah,⁸⁵ zato posebna dopolnitev ZKP v tem delu ni potrebna.

Drugi odstavek 163.a člena ZKP predvideva tudi možnost, da državni tožilec povabi osumljenca in oškodovanca, da bi se lahko odločil, ali naj odstopi zadevo v poravnavanje, sklene sporazum o priznanju krivde, ne začne kazenskega pregona ali vloži predlog za izdajo kaznovalnega naloga. Določba je popravljena v skladu s spremembo prvega odstavka 163.a člena ZKP.

K 55. členu (165.a člen ZKP)

S predlagano spremembo se jasno poudarja, da je po 165.a členu možno izvesti več posameznih preiskovalnih dejanj, hkrati pa na to odločitev ni več vezana uspešnost zahteve za preiskavo. Namen predlagane ureditve je spodbuditi državne tožilce, da bi večkrat uporabili možnosti, ki jih že sedaj omogoča 165.a člen ZKP, kar bo prispevalo tudi k skrajšanju kazenskih postopkov. V kolikor je namreč potrebne dokaze moč pridobiti že s posameznimi preiskovalnimi dejanji, ni potrebe po zahtevi formalne preiskave. Navedena rešitev bo vodila k večjemu številu neposrednih obtožnic (kar je že sedaj brez soglasja preiskovalnega sodnika mogoče pri kaznivih dejanjih, pri katerih je zagrožena kazen zapora do 8 let oziroma v skrajšanem postopku, ki teče pred okrajnim sodiščem).

K 56. členu (178. člen ZKP)

Na Ministrstvu za pravosodje je potekal projekt Barnahus - hiša za otroke, katerega namen je preprečiti sekundarno viktimizacijo otroka, oškodovanca zlasti spolnih deliktov. V okviru hiše za otroke naj bi delovala skupina različnih strokovnjakov, ki bo skrbela za celostno obravnavo otroka. Te osebe bi bile lahko prisotne med zaslišanjem, kolikor bi preiskovalni sodnik ocenil, da je njihova prisotnost smiselna oziroma potrebna. Pri tem je seveda upoštevati tudi predvideno spremembo četrtega odstavka 65. člena ZKP, ki ureja pravico oškodovanca, da ga v (pred)kazenskem postopku spremlja oseba, ki jo sam izbere (tista ureditev sicer ustrezno dopolnjuje ureditev 78. člena ZKP).

S predlaganim členom se odpravlja terminološka nedoslednost v četrtem odstavku 178. člena ZKP, kjer je za oškodovanca, mlajšega od 15 let, ki nastopa kot priča, uporabljen izraz žrtev.

K 57. členu (188. člen ZKP)

Predlagana je smiselno enaka rešitev, kot je na predlog Varuha človekovih pravic in Vrhovnega državnega tožilstva predvidena v 295. členu ZKP, le da se tam nanaša na fazo glavne obravnave, tu pa na fazo preiskave oziroma na posamezna preiskovalna dejanja. Pri tem glede na specifičnost različnih faz še vedno ostajajo določene razlike (»koristi kazenskega postopka« v 188. členu in škodovanje interesom pravičnosti v 295. členu ZKP). V 188. členu ZKP je sicer urejena možnost, da preiskovalni sodnik odredi prisotnim, da informacije zadržijo v tajnosti, samo vprašanje, katere osebe so sicer lahko prisotne pri določenem preiskovalnem dejanju, pa je urejeno v 178. členu ZKP. Zato je treba oba člena razumeti skupaj.

K 58. členu (193. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bo obdolženec lahko opravičil izostanek, če bodo za to opravičeni razlogi (ki so v besedilu člena naštet primeroma). Opravičilo mora vložiti pri sodišču, pred

⁸⁵ Uradni list RS, št. 114/04, 58/11 – ZDT-1.

katerim teče postopek, vsaj 48 ur pred narokom, na katerega je vabljen, razen če razlog nastane kasneje in ga tudi ni bilo mogoče predvideti. Če bo izostanek opravičen iz zdravstvenih razlogov, bo sodišče lahko preverjalo (ne)upravičenost obdolženčevega izostanka, upoštevajoč ureditev po ZZVZZ. Slednji je namreč predvidel mehanizem, ki sodišču omogoča preverjanje upravičenosti izostanka iz zdravstvenih razlogov. S strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) imenovani zdravnik tako na zahtevo sodišča poda pisno mnenje o upravičenosti izdaje zdravniškega potrdila – »opravičila« (sedma alineja prvega odstavka 81. člena ZZVZZ). V preteklosti je Varuh človekovih pravic že opozoril, da ZKP ne vsebuje jasnega sklicevanja na ureditev po ZZVZZ, kar se s predlagano spremembo odpravlja. Kljub temu je treba omeniti, da tako iz besedila določbe, ki predvideva izdajo zdravniškega potrdila,⁸⁶ kot tudi iz obrazložitve predloga ZZVZZ,⁸⁷ sledi, da je bila omenjena rešitev namenjena za najrazličnejše sodne postopke. Predvideno je, da bo sodišče lahko že ob prvem izostanku preverjalo upravičenost potrdila (smiselno je, da ima to možnost na voljo tudi, če se takoj pokažejo razlogi za dvom).

Sodišče torej lahko zdravstvene razloge upošteva le, če je bolezen ali poškodba nenadna in nepredvidljiva ter onemogoča prihod na sodišče ali sodelovanje pri dejanju v kazenskem postopku. Obdolženec mora predložiti zdravniško opravičilo, izdano na obrazcu v skladu z ZZVZZ. Sodišče lahko zahteva presojo upravičenosti izdaje zdravniškega opravičila pri imenovanem zdravniku ZZZS. Stroški, ki nastanejo zaradi presoje, v primeru upravičene izdaje zdravniškega opravičila bremenijo ZZZS, v primeru neupravičene izdaje pa gredo v obdolženca.

Sodišče je dolžno v vabilu tudi predhodno obvestiti obdolženca o dolžnosti podaje ustreznega opravičila.

Z opredelitvijo, da mora biti škoda »pomembna«, se sodiščem omogoča, da navedeni pojem napolnijo z vsebino glede na okoliščine konkretnih zadev, brez da bi bili vnaprej vezani z ustaljenimi obligacijsko ali kazenskopravnimi pojmi.

K 59. členu (194. člen ZKP)

Sklicevanje na 193. člen je potrebno glede na predvidene spremembe omenjenega člena (torej zaradi podrobnejše ureditve možnosti opravičila).

K 60. členu (195.a člen ZKP)

Predlagana je takšna dopolnitev prepovedi približevanja določeni osebi, ki nedvoumno vključuje prepoved kakršnih koli stikov z osebo, vključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Glede na omenjeno spremembo se spreminja tudi določba tretjega odstavka 195.a člena, ki predvideva možnost izreka denarne kazni, če prepoved namerno krši z ukrepom varovana oseba. Z vključitvijo prepovedi komuniciranja z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi se prepoved približevanja ureja smiselno enako kot je urejena tudi v Zakonu o prepovedi nasilja v družini oziroma v Zakonu o nalogah

⁸⁶ »...potrdilo o upravičeni odsotnosti z naroka glavne obravnave ali drugega procesnega dejanja pred sodiščem...« - prvi odstavek 80.a člena ZZVZZ.

⁸⁷ "S predlaganim novim členom se zaradi varstva koristi strank v **sodnih postopkih** in v skladu z načelom pospešitve sodnega postopka in preprečevanja neupravičenega prelaganja obravnav zaradi izostanka udeležencev, določijo pogoji za izdajo zdravniškega opravičila za odsotnost z naroka z glavne obravnave." - Predlog ZZVZZ-K, Poročevalec Državnega zbora, št. 93/XXXIV z dne 2. 7. 2008, str. 38.

in pooblastilih policije. Zaradi notranje enotnosti ZKP in večje jezikovne usklajenosti je poleg spremembe 195.a člena predlagana tudi sprememba 7. točke prvega odstavka 162. člena ZKP.

Hkrati se nedvoumno določa tudi smiselna uporaba določb petega in šestega odstavka 199.a člena ZKP glede nadzora izvajanja ukrepa in ravnanja v primeru njegove kršitve (pri prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi se torej v tem delu uveljavljajo smiselno enake rešitve kot veljajo za hišni pripor).

K 61. členu (211. člen ZKP)

Glede na predlagani četrti odstavek novega 65.a člena ZKP bo oškodovanca, če bo za to zaprosil, zavod za prestajanje pripora obveščal o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz pripora. Zavod bo z zaprosilom oškodovanca in njegovimi kontaktnimi podatki seznanjen s strani pristojnega organa, ki bo sprejel zaprosilo.

Glede na to, da gre za osebne podatke oškodovanca, mora Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij oziroma zavod imeti pravno podlago za zbiranje le-teh. Zato se s predlaganimi dopolnitvami 211. člena ZKP dopolnjuje zbirka osebnih podatkov o pripornikih tako, da bo lahko vsebovala tudi potrebne podatke o oškodovancih. Ustrezno je določen tudi namen zbiranja osebnih podatkov o oškodovancih.

K 62. členu (211.a člen ZKP)

Glede na predlagani četrti odstavek novega 65.a člena ZKP bo oškodovanca, če bo za to zaprosil, zavod za prestajanje pripora obveščal o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz pripora. Zavod bo z zaprosilom oškodovanca in njegovimi kontaktnimi podatki seznanjen s strani pristojnega organa, ki bo sprejel zaprosilo.

Glede na to, da gre za osebne podatke oškodovanca, mora Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij oziroma zavod imeti pravno podlago za zbiranje le-teh. Zato se s predlaganimi dopolnitvami 211.a člena ZKP dopolnjuje Centralna evidenca pripornikov tako, da bo lahko vsebovala tudi potrebne podatke o oškodovancih. Ustrezno je določen tudi namen zbiranja osebnih podatkov o oškodovancih.

Četrti odstavek 211.a člena se popravlja redakcijsko (Davčna uprava se nadomešča s FURS).

K 63. členu (212. člen ZKP)

Glede na 34. člen Ustave Republike Slovenije, ki določa varstvo človeškega dostojanstva (in 21. člen Ustave Republike Slovenije, ki določa varstvo človekove osebnosti in dostojanstva tudi med odvzemom prostosti) se v tretjem določilu 212. člena določa tudi možnost, da pristojno sodišče neodvisno odloči, da so prostori za pripor prezasedeni in je zato treba pripornika premestiti v drug zavod. Postopek premestitve se začne na predlog direktorja zavoda. Pri predlagani rešitvi je upoštevano tudi mnenje Varuha človekovih pravic.

K 64. členu (nov 212.a člen ZKP)

Ob upoštevanju opozoril Varuha človekovih pravic⁸⁸ in drugih (CPT) je ocenjeno, da je treba s predlagano spremembo posebej urediti položaj nosečih pripornic in pripornic, ki imajo majhnega otroka. Na način, kot ga določajo predlagane določbe, se po mnenju predlagatelja spoštujejo človeško dostojanstvo (prvi odstavek 21. člena in 34. člen Ustave Republike Slovenije), pravice otrok in pravice staršev (56. in 54. člen Ustave Republike Slovenije) ter v povezavi z navedenimi ustavnimi vrednotami in pravicami tudi temeljno načelo najvišje koristi otroka (3. in 18. člen Konvencije združenih narodov o otrokovih pravicah).⁸⁹ Načelo največje koristi otroka je konkretizirano in je na enumerativni način določeno (uporabno za upravno odločanje), z navedbo da gre »zlasti« za otrokovo duševno stabilnost ali zdravstveno stanje. Pripornici se na njeno zahtevo lahko dovoli, da z njo biva otrok, ki je mlajši od dveh let, pri čemer direktor zavoda pridobi mnenje pristojnega centra za socialno delo. Glede na različne možne življenjske situacije, se pripornici omogoča, da do odločitve direktorja zavoda otrok ostane z njo oziroma se ji naknadno pripelje. Direktor zavoda po uradni dolžnosti spremeni svojo odločitev, če to zahteva otrokova največja korist. Predvideni je tudi pritožbeni postopek (pravno varstvo ni zagotovljeno le pritožnici, temveč tudi zakonitemu zastopniku – torej ali posvojitelju ali morebitnemu skrbniku, ki vključuje kratke roke za odločanje, pritožbeni organ pa pridobiti mnenje centra za socialno delo. Predlagane določbe urejajo tudi pogoje bivanja mlade matere in otroka.

Podoben sistem varstva zaprtih oseb (obsojenke) obstaja že po 62. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

K 65. členu (213.b člen ZKP)

Ob upoštevanju mnenja Varuha človekovih pravic se izrecno določa, da je treba zavrnitev dovolitve obiskovanja pripornika sprejeti v obliki sklepa, kar pomeni, da bo odločitev obrazložena, hkrati pa bo zoper njo tudi možnost pritožbe (prvi odstavek 399. člena ZKP). *A contrario* pa velja, da dovoljenja za obisk pripornika ni treba izdati v obliki sklepa oziroma druge odločbe.

K 66. členu (213.c člen ZKP)

213.c člen ZKP ureja disciplinsko kaznovanje pripornika za disciplinski prestop. Izrecno ne predvideva možnosti zaslišanja slednjega pred izrekom kazni, četudi je možno zaslediti stališče, da je takšno predhodno zaslišanje treba izvesti.⁹⁰

Varuh človekovih pravic je izpostavil konkretne primere, v katerih pripornik ni bil predhodno zaslišan. Navedel je tudi priporočila CPT. Glede na navedeno je predlagana sprememba, iz katere nedvoumno sledi, da mora preiskovalni sodnik ali predsednik senata pripornika zaslišati pred izrekom disciplinske kazni.

Upoštevajoč priporočila CPT, se prav tako ukinja disciplinska kazen prepovedi ali omejevanja obiskov in dopisovanja (takšna prepoved ali omejitev je torej mogoča le zaradi interesov postopka – četrti odstavek 213.b člena ZKP). Namesto tega je predviden začasen odvzem pravice ali omejitev pravice imeti pri sebi določene stvari, med katerimi pa niso najnujnejše (kar sicer ureja 213. člen ZKP). Disciplinska kazen se torej ne more nanašati na stvari za osebno rabo, vzdrževanje higiene, sredstva

⁸⁸ Glejte Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2010, str. 95.

⁸⁹ Akt o nasledstvu - Uradni list RS, št. 35/92 – Mednarodne pogodbe, št. 55/92.

⁹⁰ Supra, op. št. 61, str. 503.

za spremljanje javnih medijev, tiskovine in strokovno in drugo literaturo ter denar, saj bi bilo navedeno nehumano.

K 67. členu (213.č člen ZKP)

Pri smiselni uporabi ZIKS-1 sta dodana zagotavljanje varnosti in disciplinsko kaznovanje, črtani pa so osebna preiskava in preiskava bivalnih prostor (ker to že pokrivata zagotavljanje varnosti in vzdrževanje reda in discipline) ter pogoji za uporabo strelnega orožja, ki jih določa ZIKS-1 (nanj pa napotuje tudi navedba prisilnih sredstev v prvem odstavku 213.č člena ZKP).

K 68. členu (215. člen ZKP)

Upoštevalo bi vlogo državnega tožilca kot vodje kazenskega pregona in usmerjevalca dela policije,⁹¹ je predlagano, da sodišče izda odredbo o osebni ali hišni preiskavi na obrazložen pisni predlog državnega tožilca (oziroma drugega upravičenega tožilca – pri čemer se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije). Navedena rešitev pa ne posega v izjeme, ko so preiskave možne tudi brez odredbe (218. člen ZKP), prav tako je seveda (z vidika tehnične izvedbe podaje predloga) možno, da v bolj urgentnih primerih (npr. opravljanja hišne preiskave pri pridržani osebi) državni tožilec le potrdi predlog, ki ga je pripravila policija, kolikor se z njim strinja.

Podobno kot pri predlagani spremembi pri odločanju preiskovalnega sodnika glede prikritih preiskovalnih ukrepov v 156.a členu ZKP je tudi v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika v primeru hišne ali osebne preiskave s prejetim pisnim predlogom državnega tožilca predvideno, da preiskovalni sodnik v takšni situaciji predlog in svojo obrazloženo zahtevo za presojo posreduje senatu (šesti odstavek 25. člena). Praksa namreč tudi v teh primerih opozarja, da nezmožnost preizkusa zavrnilnega stališča posameznega preiskovalnega sodnika omejuje razvoj sodne prakse in jasnost ter določnost kriterijev v bolj mejnih oziroma občutljivih zadevah. Zoper odločitev izvenobravnavnega senata ni predvidena pritožba (drugi odstavek 399. člena ZKP).

Odstop izvenobravnavnemu senatu v primeru nestrinjanja preiskovalnega sodnika sicer sledi že iz načelnega pravnega mnenja občne seje VSS z dne 19. decembra 1990: »Če javni tožilec v predhodnem postopku preiskovalnemu sodniku predlaga izdajo odredbe o hišni preiskavi, preiskovalni sodnik pa se s tem ne strinja, zahteva odločitev zunajobravnavnega senata (6. odst. 23. člena ZKP), pri čemer zoper to odločbo ni pritožbe.«.

K 69. členu (216. člen ZKP)

Sledeč izkušnjam iz prakse, je predlagana rešitev, na podlagi katere se zagotavlja varstvo pravic imetnika stanovanja oziroma prostorov pri hišni preiskavi (slednji je lahko bodisi osumljenec ali pa tretja oseba). Kadar imetnik ni dosegljiv oziroma kadar ni dosegljiv njegov zastopnik, mu sodišče po uradni dolžnosti postavi pooblaščenca izmed odvetnikov. Predlagana rešitev tudi posredno preprečuje ekskluzijo pridobljenih dokazov (219. člen ZKP).

V dveh novih stavkih četrtega odstavka 216. člena ZKP določa osebe, ki so zaradi izvajanja nadzora nad potekom hišne preiskave v prostorih zakonodajne oblasti. Predlagana določba ne ureja vprašanja

⁹¹ Iz Načelnega pravnega mnenja Vrhovnega sodišča Republike Slovenije sledi, da je že po veljavni ureditvi za hišno oziroma osebno preiskavo praviloma potreben pisni predlog upravičenega tožilca (št. VS040824 z dne 6. 4. 2012; Pravna mnenja 1/2012).

pogojev za dopustnost takšne preiskave, načina preiskave, ter morebitnega drugačnega sodnega varstva.

K 70. členu (218. člen ZKP)

Glede na predlagano rešitev, po kateri bo sodišče izdalo odredbo za osebno ali hišno preiskavo na predlog državnega tožilca, je predvideno, da bo morala policija v primeru preiskave brez odredbe vedno poročati državnemu tožilcu, preiskovalnemu sodniku pa takrat, kadar se je postopek že začel (veljavna rešitev namreč predvideva, da se državnemu tožilcu poroča le, če se postopek še ni začel).

K 71. členu (219.a člen ZKP)

V prvem odstavku je črtano zastarelo naštevanje pojavnih oblik elektronske naprave, na kateri so lahko shranjeni elektronski podatki. Z elektronsko napravo so mišljeni npr. računalnik, optični mediji, spominske kartice, usb ključi ipd. Hkrati pa se v skladu z 19. členom Konvencije o kibernetiski kriminaliteti, ki jo je Slovenija ratificirala leta 2004, izrecno in jasno določa tudi možnost preiskovanja in zasega podatkov, ki so shranjeni v povezanem računalniškem sistemu, npr. oblaku.

Predlagana sprememba šestega odstavka 219.a člena ZKP določneje opredeljuje krog oseb, ki se jih ne smejo kaznovati ali zapreti zaradi zavrnitve sodelovanja pri preiskavi elektronske naprave. Natančneje je določeno, da to velja tudi za osebo, ki se "lahko odreče pričevanju« (236. člen ZKP), in ne šele, če se je dejansko »odrekla pričevanju.« Veljavna določba varuje pred prisiljevanjem k sodelovanju šele, če se oseba pri zaslišanju (kot priča), torej v sodnem postopku, odreče pričevanju in tako dopušča razlago, da so osebe iz 235. in 236. člena ZKP dolžne sodelovati pri preiskavi elektronske naprave, preden jih sodišče prvič zasliši, torej zlasti v predkazenskem postopku. Z vidika varstva zaupnosti med odvetnikom in njegovimi strankami to pomeni, da je mogoče odvetnika kaznovati, tudi če ravna skladno s pravili, ki ga zavezujejo k varstvu zaupnosti, hkrati pa za takšno različno ureditev položaja v predkazenskem postopku ni videti razumnega razloga.

Predlagana dopolnitev drugega odstavka 219.a člena in novi deveti, deseti in enajsti odstavek 219.a člena ZKP najprej sledijo ureditvi 8. člena ZOdv, ki dopušča preiskavo odvetniške pisarne le na podlagi sodne odredbe. Glede na to, da je jedro preiskave pisarne zaseg listin, jedro preiskave elektronske naprave pa »zaseg podatkov« (ki se ustrezno zavarujejo), je treba preiskavo pisarne in preiskavo elektronske naprave obravnavati smiselno enako. Poleg tega je ob upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 narejen sklic na novo določbo, v skladu s katero mora sodna odredba o zasegu naprave odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku vsebovati obrazložitev, iz katere je razvidno, da se ne nanaša na privilegirano komunikacijo in obrazložitev in da iskanih podatkov, ki se nanašajo na določen predkazenski ali kazenski postopek, ni mogoče pridobiti na drug način. V predlagani določbi so sicer izrecno navedeni »odvetnik, odvetniški kandidati ali odvetniški pripravnik (torej osebe, ki imajo zaupen odnos s strankami), seveda pa te ureditve ni mogoče zaobiti tako, da bi se na primer v odvetniški pisarni zasegla elektronska naprava, ki jo dejansko uporablja tajnica, rekoč, da zanjo privilegij ne velja.

Hkrati ta člen uvaja mehanizem sodnega nadzora nad izvajanjem preiskave elektronskih naprav, ki vsebujejo tajne ali zaupne podatke. Pred tem je imetniku elektronske naprave že bilo omogočeno, da se izjavi, ali zaseženi nosilci take podatke sploh vsebujejo. Tako zavarovani zaupni podatki so

zapečateni, zaradi česar je njihovo pregledovanje onemogočeno (predlog novega sedmega odstavka 223.a člena ZKP).

Predlagana ureditev sledi izhodiščem, na katerih temelji ravnanje z zaseženimi predmeti in listinami v predlaganem 222.a členu ZKP. Ker se za preiskovanje elektronskih naprav zahteva ustrezno strokovno znanje, je predlagana rešitev, po kateri preiskavo opravlja izvedenec, ki ga postavi izvenobravnavni sodnik (glede na postopek, ki lahko sledi po 222.a členu ZKP, to ne more biti preiskovalni sodnik, ob upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 in dejstvu, da je preiskovalni sodnik izdal odredbo za zaseg in lahko tudi sam opravil zaseg). S tem se na eni strani prepreči čezmerna seznanitev s podatki, na drugi strani pa se - preko pravil o izvedenstvu - ohranja pristojnost sodišča, da vodi izvedensko delo ter skrbi za to, da se ohrani tajnost oziroma zaupnost podatkov. Predvideno je, da se preiskava elektronske naprave opravi v prostorih sodišča ali v drugih prostorih, ki jih določi sodišče zaradi same tehnične izvedbe (primerjajte 61. točko odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14), pri njej pa so lahko prisotne osebe, ki bi lahko ugovarjale, da naprava vsebuje privilegirano komunikacijo.

Z izvidom in mnenjem, ki ga pripravi izvedenec ter v njem navedenimi najdenimi podatki in njihovimi prepisi sodišče ravna na enak način, kot ravna z zaseženimi spisi, ki vsebujejo tajne ali zaupne podatke. Po opravljeni preiskavi se opravi pregled najdenih podatkov. Če se pri preiskavi najdejo drugi zaupni podatki, se ti pregledajo v navzočnosti imetnika elektronske naprave in drugih oseb, vključno s predstavnikom Odvetniške zbornice Slovenije, ki lahko zahtevajo njihovo uničenje. Uničijo se le najdeni, ne pa tudi zavarovani podatki. Z njimi se ravna skladno s sedmim in osmim odstavkom 223.a člena ZKP. Ponovno se smejo preiskovati le pod pogoji in na način, določen s predlaganimi novimi določbami 219.a člena ter pravili o izvedenstvu.

Redakcijsko se spreminja peti odstavek, tako da se uporabi bolj primeren izraz (»zavarovani podatki« namesto »shranjeni ali kopirani podatki«).

Redakcijsko se spreminja tudi sedmi (novi dvanajsti odstavek). Besedna zveza v veljavni določbi (»zasežejo tudi ti«) ni najbolj primerna, saj se »zaseg« navezuje na predmete (v tem primeru fizične elektronske naprave). Podatki so bili že zavarovani v okviru predhodnega postopka zavarovanja podatkov iz zaseženih elektronskih naprav (223.a člen ZKP), zato je njihov ponoven zaseg nelogičen.

K 72. členu (220. člen ZKP)

Predlagane spremembe 220. člena ZKP izhajajo iz ugotovitve, da ZKP nepopolno ureja vprašanje edicijske dolžnosti in njenih izjem. Sedanja ureditev edicijske dolžnosti (drugi odstavek 220. člena) ureja le primer, ko predmete zahteva sodišče, ne ureja pa položajev, ko te predmete zahtevata bodisi policija bodisi državni tožilec, oba ob izvrševanju pooblastil iz 148. člena ZKP (primerjajte četrti odstavek 220. člena, drugi odstavek 161. člena in tretji odstavek 158.a člena ZKP), kar zdaj urejajo predlagane spremembe drugega odstavka. V predlaganih spremembah drugega odstavka se določa tudi jamstvo, ki preprečuje izvajanje kaznovalnega dela edicijske dolžnosti zoper obdolžence ali njihove bližnje (privilegij zoper samoobtožbo, družinska zasebnost). Poleg tega se zagroženi zapor (kot alternativna kazen) iz 30 dni skrajšuje na 10 dni (iz smiselno enakih razlogov kot pri spremembah 130. člena ZKP).

Poleg tega je zdaj v šestem odstavku izrecno predvideno, da mora sodna odredba, na podlagi katere se zasežejo predmeti ali spisi odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku, vsebovati obrazložitev, iz katere je razvidno, da se ne nanaša na privilegirano komunikacijo in obrazložitev, iz katere je razvidno, da iskanih podatkov, ki morajo biti v odredbi določeno (točno – npr. listina o bančnem kreditu, št. ...) ali določljivo (podatki, ki se nanašajo na dogodek ...) opredeljeni in ki se nanašajo na materijo določenega predkazenskega ali kazenskega postopka ter jih dejansko ni mogoče pridobiti na drug način (kar sledi iz odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14, 21. 1. 2016; objava: Uradni list RS, št. 8/16). Četudi se s predlogom novele ravnanje s privilegirano komunikacijo ureja širše, pa je varovalka glede obrazložitve sodne odredbe predvidena le za odvetnike (upoštevajoč privilegij zoper samoobtožbo ter pravico do obrambe) ter upoštevajoč relativno naravo privilegijev po 236. členu ZKP.

Glede na navedeno je predvideno, da se sodna odredba vroči tudi Odvetniški zbornici Slovenije, ki mora v primernem roku (največ dveh ur) zagotoviti navzočnost svojega predstavnika pri zasegu. Če zaseg ni opravljen v okviru preiskave odvetniške pisarne (npr. v odvetnikovem stanovanju ali vozilu), se glede navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskovalnem dejanju smiselno uporablja določba Zakona o odvetništvu (8. člen), o navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pri preiskavi odvetniške pisarne (pri čemer se sledi stališčem ESČP). Rok največ dveh ur za zagotovitev nadzornih prič Odvetniške zbornice Slovenije je primeren, saj je treba sorazmerno upoštevati tudi javni interes, namreč interes pravne države iz 2. člena Ustave Republike Slovenije in dalje (učinkovitost predkazenskega in kazenskega postopka), ne samo interes varovanja odvetniške zaupnosti (prvi odstavek 137. člena Ustave Republike Slovenije ter 35., 36. in 37. člen Ustave Republike Slovenije).

Druga rešitev, ki jo prinašajo predlagane spremembe 220. člena ZKP, je usmerjena v zagotavljanje nadzora nad zasegom predmetov in listin, do katerih pride v nasprotju oziroma ne glede na voljo njihovega imetnika, zavezanega k varstvu »tajnosti ali zaupnosti« podatkov, ki jih vsebujejo predmeti oziroma listine. Rešitve v tem predlogu ponujajo tako nadzor v realnem času kot tudi naknadni sodni nadzor.

Nadzor v realnem času omogoča predlagani sedmi odstavek 220. člena. Izvaja ga tisti, ki so mu predmeti ali listine zaseženi ter ostale pri zasegu navzoče osebe, vključno s predstavnikom Odvetniške zbornice Slovenije (pri preiskavi odvetniške pisarne). Če te izjavijo, da zaseženi predmeti ali spisi sodijo v sfero poklicne tajnosti oziroma zaupnosti razmerij, potem morajo tisti, ki izvajajo zaseg (praviloma bo to policija) ravnati, kot to določa predlagana sprememba 222.a člena, t.j. zapečatiti zasežene predmete in spise. To hkrati pomeni, da jih ne smejo pregledovati, navzočim pa morajo omogočiti, da se izjavijo o tem, ali sodijo zaseženi predmeti oziroma spisi v varovano sfero ali ne. Tisti, ki izvajajo zaseg, so dolžni ravnati po 222.a členu ZKP tudi po uradni dolžnosti, takoj ko ugotovijo, da imajo verjetno opravka z varovanimi podatki (prvi odstavek predlaganega 222.a člena).

Predlagana ureditev dopolnjuje položaj predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije po 8. členu Zakona o odvetništvu tako, da daje predstavniku zbornice pravico izjavljati se o naravi predmetov, ki se zasežejo pri preiskavi odvetniške pisarne in s tem doseči naknadni sodni nadzor zasega po predlaganem 222.a členu. Pri tem je treba upoštevati tudi širšo razlago »odvetniške pisarne«, kot jo

je podalo Ustavno sodišče Republike Slovenije v zgoraj omenjeni odločbi (31. točka z naslovom »Prostorski vidik odvetniške zasebnosti«). To vprašanje prostorske zasebnosti v zvezi z opravljanjem odvetniškega poklica bo sicer verjetno treba *de lege ferenda* dodatno urediti v 8. členu ZOdv.

Predlagana določba sedmega odstavka se nanaša na zaseg varovanega gradiva, ne glede na to, kje je zaseženo (tudi npr. zunaj odvetniške pisarne, v prevoznem sredstvu itd.) in ne glede na to, ali do zasega pride v okviru osebne ali hišne preiskave, morebitne izročitve predmeta ali listine na zahtevo organa postopka ali v okviru drugega primerljivega ukrepa ali dejanja.

Naknadni sodni nadzor se izvaja ob pregledovanju zapečatenih ovitkov z zaseženimi predmeti in spisi (predlagani 222.a člen).

K 73. členu (novi 222.a člen ZKP)

Predlagana določba opredeljuje režim ravnanja s predmeti ali spisi, ki sodijo v sfero varovanja (poklicne) tajnosti. S tem se omogoča naknadni sodni nadzor, v primeru odvetnikov ob navzočnosti predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije.

Po določbah tega člena je treba ravnati takrat, ko to zahteva tisti, ki se mu predmeti zasežejo (ali druge osebe, opredeljene v predlaganem sedmem odstavku 220. člena ZKP) ali kadar organ, ki izvrši zaseg, sam ugotovi, da gre verjetno za varovane predmete oziroma spise. Med predmete in spise ne sodijo elektronske naprave. Ravnanje z elektronskimi napravami, ki vsebujejo zaupne podatke, ureja predlog novega sedmega odstavka 223.a člena ZKP. Upoštevajoč splošno naravo predloga sedmega odstavka 220. člena, ki ureja ravnanje ob zasegu na splošno (in ne le ob preiskavi odvetniške pisarne) se po tem členu ravna, ne glede na to, kje je varovano gradivo zaseženo.

Naknadni sodni nadzor varstva poklicne tajnosti je zagotovljen tako, da se po zasegu zapečateni spisi pregledujejo pri izvenobravnavnem sodniku. Ta odloči, kateri predmeti ali spisi se vrnejo in kateri ne. Naloga sodnika (predlagani četrti odstavek 222.a člena) je najprej ugotoviti, ali je bil zaseg opravljen ob ustrezni predhodni sodni kontroli ali zahtevi za izročitev, s čimer se sanirajo zasegi na podlagi presplošnih sodnih odredb ali zahtev za izročitev predmetov oziroma listin oziroma ali so obstajale okoliščine, zaradi katerih z zasegom ni bilo mogoče odlašati (164. člen ZKP). Sodnik mora predmete, glede katerih te zahteve niso bile izpolnjene, vrniti, razen v primerih, ko velja dolžnost posredovanja podatkov, analogno izjemam k pravici odreči pričevanje po 5. točki prvega odstavka 236. člena ZKP.

Drugi in šesti odstavek 222.a člena zagotavljata pravico predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije biti navzoč pri pregledovanju spisov in pravico izjavljati se o naravi zaseženih predmetov in spisov, ki jo izvršuje s predlogom, naj se ti vrnejo.

Tretji odstavek predloga 222.a člena ZKP ureja položaj, ko se zasežejo predmeti ali spisi s podatki, ki jih je osumljenec ali obdolženec zaupal svojemu zagovorniku. Drugi podatki, ki jih je posredoval odvetniku, preden je ta prevzel naloge zagovornika, so varovani v okviru varstva poklicne tajnosti in ne v okviru osumljenčeve ali obdolženčeve pravice do obrambe. Gre za rešitev, analogno 2. točki 235. člena ZKP. Zaseženo gradivo s podatki, ki jih je osumljenec ali obdolženec zaupal svojemu zagovorniku, se vrne, razen če se v tem delu obdolženec strinja z zasegom. Glede na namen varovanja privilegirane komunikacije je predvideno, da se pri komunikaciji med zagovornikom in

osumljencem ali obdolžencem ter pri privilegiranih pričah (4., 5. in 6. točka prvega odstavka 236. člena ZKP), policisti, ki so izvedli zaseg in državni tožilec, ne smejo seznaniti s vsebino zaseženih predmetov ali spisov. Le tako je mogoče zagotoviti, da se podatki ne bodo neupravičeno razkrili (upoštevajoč še možnost pritožbe, torej možnost, da višje sodišče odloči proti zasegu; primerjajte tudi z začasnim režimom iz odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14; točke 60. do 63.) Če bi se državnemu tožilcu ali policistom že predhodno dovolil pregled teh podatkov, bi bil smisel varovanja izgubljen (tudi z vidika operativne uporabnosti teh informacij za državno tožilstvo in policijo). Seveda pa bodo državni tožilec in policisti lahko zagovarjali utemeljenost sodne odredbe oziroma zasega na podlagi podatkov, s katerimi bodo razpolagali, in na koncu si bodo lahko tudi pogledali same podatke, če bo takšna odločitev sodišča.

Upoštevač odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-115/14 (točki 57. in 76.) je predvidena tudi pritožba zoper odločitev v prid zasega (iz navedenih točk obrazložitve citirane odločbe Ustavnega sodišča je tudi jasno razvidno, zakaj odločanje o zasegu ne more biti prepuščeno preiskovalnemu sodniku).

Uvaja se možnost pritožbe tudi za državnega tožilca, čemur se hkrati prilagaja tudi vsebina celotnega člena (tako npr. izvenobravnavni sodnik ne bo mogel predhodno odrediti uničenja podatkov). Pritožba državnega tožilca, ki je sicer nadstandard glede na zahteve Ustavnega sodišča, ni vnaprej omejena, glede na namen celotne ureditve pa je dejansko omejena s tem, da državni tožilec ne bo smel vpogledati v gradivo zaupne narave (v primeru delne zavrnitve zahteve pa tudi ne v gradivo, za katerega vlagatelj zahteve zatrjuje, da je zaupne narave).

K 74. členu (223.a člen ZKP)

Glede tretjega odstavka 223.a člena ZKP velja smiselno enaka obrazložitev kot glede dopolnitve šestega odstavka 219.a člena ZKP.

Upoštevač rešitve, ki jih vsebujejo spremembe 220. člena ZKP in predlog 222.a člena ZKP, imajo imetnik elektronske naprave, na kateri se nahajajo varovani podatki in druge osebe iz predlaganega sedmega odstavka 220. člena ZKP ter tudi predstavnik Odvetniške zbornice Slovenije možnost, da dosežejo ločeno zavarovanje, pečatenje nosilcev zavarovanih podatkov ter njihovo hrambo pri sodišču.

Zaseg in zavarovanje podatkov se mora opraviti, ne da bi se pregledovala njihova vsebina, praviloma torej tako, da se izdela kopija celotnega nosilca podatkov ali tako, da se zaseže in zapečati sama elektronska naprava. Če je podan ugovor zaupnosti podatkov (po sedmem odstavku 220. člena ZKP – odvetniška zaupnost), se ti podatki ne smejo pregledovati ali preiskovati. Če podatkov odvetnikov, odvetniških kandidatov in odvetniških pripravnikov ni mogoče zaseči in zavarovati, ne da se prej ne pregledajo ali preiščejo (npr. pri hrambi v oblaku), to lahko stori le preiskovalni sodnik ali sodni izvedenec, ki ga on postavi. Tako zavarovani podatki se izročijo v hrambo sodišču. Pregled in preiskava podatkov se dovoli in opravi pod pogoji ter na način, določen v predlaganem devetem do enajstem odstavku 219.a člena ZKP.

223.a člen ZKP se popravlja tudi redakcijsko (izraz »zaseženi podatki« se nadomešča s primernejšim »zavarovani podatki«, hkrati se tudi jasno izpostavlja, da se zaseže elektronska naprava, v četrtem in

devetem odstavku se poleg imetnika izrecno dodaja tudi znan in dosegljiv uporabnik; smiselno enako se popravlja tudi prvi odstavek).

K 75. členu (227. člen ZKP)

S predlagano spremembo se zmanjšuje nabor osebnih podatkov, ki se pridobi ob zaslišanju obdolženca. Tako slednjemu ne bo treba več posredovati podatkov o imenu in priimku staršev, narodnosti, podatkov o tem, ali je vpisan v vojaško evidenco in pri katerem organu za obrambo ter o tem, ali je bil odlikovan. Na ta način se upošteva tudi priporočila Informacijskega pooblaščenca in Varuha človekovih pravic. Slednji na primer opozarja, da je zbiranje osebnih podatkov obdolženca smiselno le, če pripomore k njegovi identifikaciji ali k ugotavljanju olajševalnih in obteževalnih okoliščin pri odmeri kazni. Zbiranje prej omenjenih osebnih podatkov pa z vidika tega namena bodisi ni treba bodisi je pretirano. Dodaja pa se nov osebni podatek, in sicer funkcije na državni ali samoupravni lokalni ravni (saj poklic ne pokriva tudi teh kategorij), podatek pa je pomemben zlasti zaradi tega, ker lahko pravnomočna obsodilna sodba vpliva na obstoj funkcije. Predlagana sprememba bo posredno vplivala tudi na druge določbe ZKP (tako npr. na to, katere osebne podatke bo vsebovala obtožnica – 1. točka prvega odstavka 269. člen ZKP ter tudi na to, katere osebne podatke bo vseboval izrek sodbe – tretji odstavek 364. člen ZKP).

K 76. členu (235. člen ZKP)

Gre za redakcijski popravek (»uradna ali vojaška tajnost« je zastarel termin, ki ga Zakon o tajnih podatkih ne vsebuje več).

K 77. členu (236. člen ZKP)

S predlagano spremembo prvega odstavka 236. člena ZKP se uvaja podobna rešitev, kot jo (gledano iz primerjalno-pravnega vidika) že vsebujeta na primer švicarski (t.i. *Quellenschutz*)⁹² in kosovski Kazenski zakonik⁹³ in kot jo nenazadnje priporoča tudi Svet Evrope.⁹⁴ Upoštevajoč slovensko kazensko-procesno ureditev se torej omogoča varovanje vira, razen v primerih, kadar bi bilo razkritje nujno za preprečitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali za preprečitev izvršitve kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen treh ali več let zapor in preprečitev še nekaterih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, ki imajo v temeljni obliki nižjo predpisano kazen od treh leta zapor, so pa po svoji naravi takšna, da jih je tudi smiselno izvzeti iz skupine tistih, pri katerih pravo ne zagotavlja varovanja vira, če bi se sicer lahko preprečilo takšno kaznivo dejanje. Pri tem je treba upoštevati, da že ZMed napotuje na kazensko zakonodajo, ko gre za ureditev tega, kdaj urednik, novinar ali avtor prispevka niso dolžni razkriti vira informacij (drugi odstavek 21. člena ZMed). V predlagani rešitvi so tako posledično vključeni vsi trije (v ZMed) naštetih subjekti.

Glede na siceršnjo ureditev ZKP se kršitev odpovedi pričevanju sankcionira tako, da sodišče na tako

⁹² Angleška različica Kazenskega zakonika Švicarske konfederacije je dostopna tudi na spletu (gre za 28.a člen, Zaščita virov): <https://www.admin.ch/ch/e/rs/3/311.0.en.pdf>.

⁹³ Tudi angleška različica Kazenskega zakonika Republike Kosovo je dostopna na spletu (gre za 38. člen, Zaščita virov informacij): <http://www.assembly-kosova.org/common/docs/ligjet/Criminal%20Code.pdf>.

⁹⁴ Priporočilo št. R (2000) 7 Odbora ministrov državam članicam o pravici novinarjev, da ne razkrijejo svojih virov informacij z dne 8. marca 2000 (Recommendation No. R (2000) 7 of the Committee of ministers to member states on the right of journalists not to disclose their sources of information)..

izpovedbo ne sme opreti svoje odločbe (237. člen ZKP). Prav tako je predvidena sprememba, s katero se bo takšni »novinarski« priči omogočilo, da navede naslov in naziv zaposlitve (in ne svojih osebnih podatkov), če je vabljen kot priča zaradi svojega dela (tretji odstavek 240. člena ZKP). Takšna oseba tudi ne more biti postavljena za izvedenca (prvi odstavek 251. člena ZKP) oziroma tolmača (četrti odstavek 233. člena ZKP).

Velja še omeniti, da se z novelo KZ-1C ponovno uvaja nekaznivost objave tajnih podatkov, če pretehta javni interes po razkritju (to spremembo je sicer treba ločiti od procesne možnosti zavrnitve pričanja, je pa pomembna z vidika celostne obravnave novinarjev v kazenski zakonodaji).

S spremembo tretjega odstavka 236. člena ZKP se dodatno določa možnost zaslišanja mladoletne priče, ki ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, če sodnik oceni, da je zaslišanje v njeno največjo korist, tudi na predlog tožilstva ali drugih udeležencev v kazenskem postopku poleg obdolženca, ki ima možnost zahtevati zaslišanje že po prvem stavku tega člena. Pri odločanju sodnik opravi zahtevno tehtanje med različnimi pravicami mladoletnika kot oškodovanca, pa tudi pravicami ostalih udeležencev, ki so lahko v koliziji, v ospredju pa je največja korist otroka. Pri oblikovanju predloga spremembe je pretežno upoštevan predlog DDTs.

Ureja se torej možnost zaslišanja mladoletne priče v tistih primerih, ko je ugotovitev dejanskega stanja v največjem interesu otroka, ker ga je v primeru, da je bilo izvršeno kaznivo dejanje (npr. ko je sam žrtev kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, storilec pa njemu bližnja oseba), nujno zaščititi pred nadaljnjo viktimizacijo. Pogosto je izjava mladoletnega oškodovanca pomemben dokaz o kaznivem dejanju, zato je prepoved zaslišanja v primeru nesposobnosti razumeti pravico do oprostitev pričevanja zoper starše, posvojitelje ali druge sorodnike v nasprotju z največjo koristjo otroka, na katero mora paziti državni organi po uradni dolžnosti (npr. 5a. člen ZZZDR in 7. člen DZ).

Sodnik v primeru iz tretjega odstavka ne pouči priče po drugem odstavku tega člena, ker pouka ni sposobna razumeti. Sodnik lahko pri ugotavljanju sposobnosti otroka ali razume pouk v primeru dvoma angažira ustreznega strokovnjaka.

Navedena sprememba pa ne vpliva ne presojo verodostojnosti izjave mladoletne priče kot dokaza in dokazne ocene, ki jo sprejme sodišče.

V okviru projekta Barnabus je bilo izpostavljeno tudi, da mladoletnikovo (otrokovo) pričanje zahteva ustrezno strokovno usposobljenost in sodelovanje različnih strokovnjakov, da se prepreči dodatne čustvene in psihološke posledice in sekundarna viktimizacija. Zaradi prizadevanj, da bi v (pred) kazenskem postopku prišlo do čim manjšega števila zaslišanj mladoletne žrtve, je zaslišanje mogoče izvesti tudi kot nujno oziroma posamično preiskovalno dejanje (s tem so povezane tudi spremembe drugih določb v tej noveli).

K 78. členu (237. člen ZKP)

Redakcijska sprememba 237. člena ZKP je potrebna zaradi spremembe tretjega odstavka 236. člena ZKP. Poleg tega se popravlja sklicevanje (mladoletnik – mladoletna oseba).

K 79. členu (239. člen ZKP)

Glede na predvideno ureditev, ki zadeva vabilo obdolžencu in možnost opravičila (spremembe 193. člena ZKP), je predlagana tovrstna rešitev tudi pri pričah.

K 80. členu (240. člen ZKP)

Predlagana dopolnitev v tretjem odstavku 240. člena je povezana s predlagano spremembo privilegiranih prič (glede varovanja vira in avtorstva pri določenih osebah iz medijev). Tako naj bi se tudi takšni priči omogočilo, da navede naslov in naziv zaposlitve (in ne svojih »domačih« osebni podatkov), če je vabljen kot priča zaradi svojega dela (tretji odstavek 240. člena ZKP). Hkrati je predvideno, da priča navede tudi EMŠO (saj slednji predstavlja enolični identifikator). Z navedeno rešitvijo se upošteva predlog Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, da bi bilo za varstvo koristi otroka oziroma izvajanje pravic oškodovanca zagotovitev enoličnega identifikatorja nujna, koristna pa bi bila tudi za vse druge udeležence postopka, saj to omogoča bistveno lažje preverjanje pravilnosti podatkov, njihovo ažuriranje, vse to pa odpravlja enega od razlogov za zastoje v postopkih zaradi nepravilnih, spremenjenih in nepopolnih podatkov.

V četrtem odstavku se določena starost, ko lahko mladoletnika spremlja oseba, ki ih priča zaupa, zvišuje na 15 let, s čimer se starostna meja poenoti tudi z drugimi določbami ZKP (3. odstavek 65. člena idr.) .

Kazenski vpisnik (iK) že sedaj omogoča iskanje in vpogled v katerokoli zadevo. Problem torej ni v dostopnosti podatkov, pač pa njihovo umanjkanje: zanesljivo iskanje je mogoče le ob obstoju enoličnega identifikatorja, kar je sedaj že določeno za obdolženca (227. člen ZKP med podatki, ki se jih pridobi od obdolženca navaja tudi EMŠO), medtem ko za druge udeležence postopka ni. Sodišča lahko pridobijo (zanesljive in popolne) podatke o že izrečenih ukrepih za varstvo koristi otroka ali drugih družinskih članov po ZKP, je treba tudi za te osebe zagotoviti vnos enoličnega identifikatorja v spis oziroma vpisnik. Glede na navedeno tudi ne more biti alternativno predpisano ali EMŠO ali datum rojstva, saj je EMŠO vedno potreben, datum rojstva (ki ga vsebuje tudi EMŠO) pa je potreben pri tujcih, ki nimajo EMŠA.

Za namene ZKP je v predlagani novi sedmi alineji 144. člena določen pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti«. Direktiva 2012/29/EU v 23. členu opredeljuje dodatne pravice oškodovancev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti, ki so do določene mere že opredeljene v veljavnih določbah ZKP. S predlaganim novim petim odstavkom 240. člena ZKP pa je v skladu z (b) točko drugega odstavka 23. člena direktive omogočeno, da se sodišče odloči, da bo zaslišanje take priče opravljeno s pomočjo strokovnjaka ustrezne stroke. Če si bo taka priča v skladu z dopolnjenim četrtem odstavkom 65. člena ZKP izbrala osebo, da jo spremlja, pa bo pri zaslišanju lahko prisotna tudi ta. Prav tako je upoštevajoč (a) točko drugega odstavka 23. člena direktive predvideno, da se zaslišanje priče lahko opravi v posebej prilagojenih prostorih (gre za možnost, ki jo imajo sodišča na voljo že zdaj, s predlagano rešitvijo se vzpostavlja izrecna pravna podlaga). Zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, bo praviloma v prilagojenih prostorih. Sodišče bo moralo izrecno obrazložiti opravičljive razloge, ki utemeljujejo, zakaj zaslišanje v takšnih prostorih za oškodovance iz prejšnjega stavka ni treba.

Trenutno so posebej prilagojeni prostori na voljo na območju vseh okrožnih sodišč. Tehnični pogoji za njihovo uporabo so torej izpolnjeni, vendar pa se v praksi sodniki te možnosti ne poslužijo zadosti pogosto. Prostori morajo biti posebej prilagojeni na način, da se oškodovanec – otrok (žrtev spolnega in podobnega delikta) počuti varno in prijetno, omogočeno pa je tudi snemanje zaslišanja.

Predlagana rešitev bo z namenom spodbujanja nje uporabe od sodnikov zahtevala, da se izrecno opredelijo do tega, zakaj takšne možnosti zaslišanja v posebej prilagojenih prostorih niso uporabili

Tudi pri tej rešitvi je starost otroka določena pri 15 letih (pri ostalih pričah pa ima sodišče več manevrskega prostora). Pri tem velja omeniti, da je z vidika zaščite žrtev spolnih ipd. deliktov najprej razširjen katalog kaznivih dejanj po tretjem odstavku 65. člena ZKP, potem pa se povezano spreminjajo določbe 84., 240., 331. in 341. člena ZKP. Gre torej za logiko, ki sledi veljavni ureditvi in jo ustrezno širi ter dopolnjuje.

K 81. členu (240.a člen ZKP)

Člen se redakcijsko popravlja, in sicer tako, da se besedilo »uradna tajnost« nadomešča z besedilom »podatki, ki zaradi interesov postopka niso javno dostopni«. Gre namreč za nekakšno postopkovno tajnost, izraz »uradna tajnost« pa se je včasih uporabljal v zvezi s podatki, ki so kot takšni opredeljeni z zakonom, ki ureja tajne podatke.

K 82. členu (244. člen ZKP)

Glede na predvideno ureditev, ki zadeva vabilo obdolžencu in možnost opravičila (spremembe 193. člena ZKP), je predlagana tovrstna rešitev tudi pri pričah.

Hkrati se iz smiselno enakih razlogov kot pri predvidenih spremembah 130. člena ZKP višina zagroženega zapora skrajšuje iz 30 na 10 dni.

K 83. členu (245. člen ZKP)

Definicija ogleda se dopolnjuje, tako da je bolj izčrpna. Poleg opazovanja (torej uporabe vida) je namreč pri ogledu treba upoštevati tudi druga čutila (torej zaznavanje v najširšem smislu). Hkrati se seveda pri izvedbi ogleda oziroma dokumentiranju zaznanih sledov uporabljajo najrazličnejša tehnična sredstva.

K 84. členu (249. člen ZKP)

Gre za starejše izrazoslovje, ki se s predlagano spremembo posodablja, tako da bo bolj jasno, da so bili s to določbo mišljeni strokovni organi javnega prava, kot sta na primer Nacionalni forenzični laboratorij ali Inštitut za sodno medicino.

K 85. členu (264. člen ZKP)

20.d člen Direktive 2012/29/EU določa, da morajo biti zdravstveni pregledi čim manjši in da se izvedejo le, če so nujno potrebni za namene kazenskega postopka. Glede na navedeno se ustrezno spreminja določba, ki ureja pregled poškodovanca s strani izvedenca.

K 86. členu (nov 264.a člen ZKP)

S predlogom novele sta med drugim predvideni tudi dve spremembi, ki varujeta oškodovance. V skladu s prvo mora organ, ki vodi postopek, oškodovancu omogočiti, da se izogne neželenim stikom z osumljencem ali obdolžencem, razen če je stik potreben zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka (peti odstavek 65. člena ZKP). V skladu z drugo je potrebno zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, opraviti v posebej prilagojenih prostorih, razen, če to ni potrebno zaradi opravičljivih razlogov, ki jih

mora sodišče posebej obrazložiti (nov šesti odstavek 240. člena ZKP). Poleg tega je predvidena smiselna uporaba obeh določb tudi za izvedenca, kadar ta opravi razgovor z oškodovancem. Pri tej rešitvi se upošteva tudi mnenje Varuha človekovih pravic.

Navedeno pomeni, da bo moral izvedenec tudi sam oškodovancu omogočiti, da se izogne neželenim stikom z osumljencem ali obdolžencem, razen če je to potrebno za opravo izvedenskega dela, prav tako bo moral obrazložiti opravičljive razloge, zaradi katerih razgovor z oškodovancem kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost (ali drugega kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena ZKP) ne bo opravil v posebej prilagojenih prostorih; pri ostalih oškodovancih pa bo razgovor lahko opravil v tovrstnih prostorih. Pri tem bo upošteval tudi individualno oceno (nov 143.č člen ZKP).

Poleg tega je treba upoštevati še, da bo lahko oškodovanec že glede na splošne določbe na pogovor z izvedencem prišel v spremstvu osebe, ki jo bo sam izbral (četrti odstavek 65. člena ZKP).

K 87. členu (265. člen ZKP)

V praksi prihaja do tega, da sodišče, ki obdolženca pošlje na daljše opazovanje (hkrati pa mu odredi pripor), zavodu za prestajanje kazni zapora ne posreduje sklepa o odreditvi pripora niti drugih podatkov o priporniku, ki so nujni za opravljanje zakonsko določenih pristojnosti pravosodnih policistov. Glede na navedeno se zagotavlja bolj jasna pravna podlaga za posredovanje navedenih podatkov tudi v takšnem primeru. Poleg tega je predvideno tudi, da sodišče zavod obvesti o spremembi pripora (torej njegovem podaljšanju ali odpravi), saj je tudi ta informacija pomembna z vidika opravljanja pristojnosti pravosodnih policistov.

K 88. členu (284. člen ZKP)

Sedanja ureditev ne daje možnosti predsedniku senata, da tudi v primeru, če je vložen ugovor, opozori senat na morebitne vsebinske pomanjkljivosti obtožnice, ki bi pomenile zaključek postopka, zato je v predlogu predvidena takšna možnost; sedanja ureditev tudi določa dvomesečni rok, v katerem lahko predsednik senata zadevo predloži senatu, v predlogu pa je ta rok črtan, saj so zaradi obdolženčeve nedosegljivosti relativno pogoste situacije, ko obtožnica v tem roku še niti ni vročena obdolžencu, torej v tem roku ni možno vedeti, ali bo ugovor vložen ali ne, pri čemer s potekom tega roka predsednik senata izgubi pravico predložitve zadeve senatu in mora razpisati glavno obravnavo tudi v primeru, ko bi bila obtožnica že zavržena ali kazenski postopek ustavljen, če bi zadeva prišla v obravnavo na zunajobravnavnem senatu.

K 89. členu (285. člen ZKP)

Gre za redakcijski popravek, ki je potreben zaradi spremembe 284. člena ZKP.

K 90. členu (285.a člen ZKP)

V prvem odstavku 285.a člena ZKP, ki določa predobravnavni narok, je predlagana dopolnitev z rokom, v katerem mora predsednik senata razpisati predobravnavni narok. Predlagan je rok najkasneje dveh mesecev po pravnomočnosti obtožnice. Če predsednik senata v navedenem instruksijskem roku predobravnavnega naroka ne razpiše, mora o tem obvestiti predsednika sodišča, ki stori, kar je treba, da se predobravnavni narok razpiše v nadaljnjih dveh mesecih.

Upošteevajoč predloge Odvetniške zbornice Slovenije se manj strogo formulira prepoved prekluzije kasnejšega navajanja dokaznih in drugih predlogov ter zahtevanja izločitve predsednika senata in izločitve dokazov, kar je treba upoštevati tudi v kontekstu drugih sprememb tega predloga novele (npr. zaslišanja prič v predkazenskem postopku). Posredno se torej vzpostavlja enakost orožij. Prekluzija bo zdaj prepovedana le, če bo šlo za očitno zavračevanje postopka ali zlorabo pravic (. Glede na sistematiko ZKP ima predlagana sprememba vpliv tudi na drugi odstavek 83. člena ZKP (izločitev dokazov) in četrti odstavek 329. člena ZKP (novi oziroma ponovljeni dokazni predlogi do konca glavne obravnave).

Nov kriterij za zavrnitev predlaganega dokaza je bolj določno opredeljen. Sodišče lahko torej dokazni predlog kot prepozen zavrne še v primerih, ko so zadržki glede njegove pravočasnosti takšni, da jih ni mogoče ovreči ali omajati niti po vsestranskem preizkusu, ker vse okoliščine, zdrava pamet in vse izkušnje, brez dokazovanja in brez možnosti nasprotnega utemeljevanja izključujejo vsako možnost drugačnega sklepa (opredelitev standarda očitnosti se povzema po odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-62/96 z dne 11.4.1996).

K 91. členu (288. člen ZKP)

Sprememba je potrebna zaradi novega 62.a člena ZKP, s katerim se tudi pri presoji opravičenosti izostanka iz zdravstvenih razlogov, na katere se sklicujejo oškodovanec, oškodovanec kot tožilec oziroma zasebni tožilec, uporabljajo pravila, ki sicer veljajo za obdolženca (193. člen ZKP). Posledično je treba tudi pri vabljenju navedenih subjektov zagotoviti, da bodo ustrezno obveščeni o možnosti vrnitve v prejšnje stanje.

K 92. členu (295. člen ZKP)

Upošteevajoč priporočila Varuha človekovih pravic kot tudi Vrhovnega državnega tožilstva, se med pogoji za izključitev javnosti glavne obravnave (zaradi večje jasnosti) izrecno navaja »varstvo osebnega ali družinskega življenja priče«. Navedena rešitev je sicer po marsikateri razlagi že zdaj vsebovana v besedilu »če bi po mnenju senata javnost škodovala interesom pravičnosti«, kolikor seveda priča ni oškodovanec ali mladoletnik.

Glede na predlagane spremembe ZKP bo senat lahko pri presoji razlogov za izključitev javnosti, ki se nanašajo na oškodovanca, upošteval tudi individualno oceno njegove ogroženosti.

K 93. členu (296. člen ZKP)

Izključitev javnosti se ureja tako, da izrecno ne velja za osebo, ki jo oškodovanec izbere za spremstvo, seveda pod pogoji navedenimi v predlagani spremembi četrtega odstavka 65. člena ZKP.

K 94. členu (301. člen ZKP)

Predlog spremembe tretjega odstavka 301. člena ZKP spreminja veljavno zakonsko podlago za snemanje glavnih obravnav (in sicer zavoljo večje jasnosti, pri čemer ne gre za večje vsebinske posege). Snemanja glavnih obravnav so tako (še vedno) dovoljena izjemoma, pri čemer je sedaj izrecno določen namen takšnih snemanj, ki jih posredno tudi zamejuje (gre za izvrševanje pravice javnosti sojenja). Pristojnost za dovolitev snemanja ima predsednik sodišča (ne več Predsednik Vrhovnega sodišča), sodeči senat (oziroma sodnik posameznik v skrajšanem postopku) pa lahko iz opravičenih razlogov odloči, da se posamezni deli obravnave ne snemajo. Primeroma sta naštetata tudi

dva izmed razlogov za takšno odločitev (spoštovanje domneve nedolžnosti in pravic drugih oseb), možni pa so seveda tudi drugi razlogi (npr. varstvo interesov postopka, varstvo pravice do poštenega postopka ipd.) Hkrati je vključen tudi izrecni sklic na pravila (novega) Sodnega reda.⁹⁵

Da je Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije lahko odločil o prošnji za snemanje, je moral preveriti pravilnost in utemeljenost navedb v prošnji glede interesa javnosti za posredovanje slikovnega posnetka, ali je glavna obravnava javna, ali obstajajo kakšni opravičeni razlogi za prepoved snemanja, vse to pa v kratkih rokih (en dan). Pravilnost in utemeljenost navedb v prošnji je bilo mogoče preveriti le v neposrednem stiku s sodiščem, na katerem teče postopek, tako z vpisnikom, kot s sodnikom in po potrebi s predsednikom tega sodišča. V pristojnosti predsednika tega sodišča je tudi hišni red, v katerem je določeno, kako so osebe, ki imajo pri sebi naprave za slikovna, zvočna ali slikovno-zvočna snemanja, dolžne ravnati s temi napravami.

Prošenj za snemanje je bilo zelo veliko, v letu 2014 npr. kar 1079 (leta 2013 997, leta 2012 644), torej povprečno 4,3 na dan. Odločanje o prošnjah je predstavljalo precejšnjo obremenitev Predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki poleg tega niti ni imel na voljo informacij, na podlagi katerih bi lahko odločil. Glede na navedeno, je predlagano, da o tem odloča predsednik sodišča, na katerem poteka glavna obravnava, ki se jo želi slikovno snemati. Predsednik tega sodišča ima na voljo vse potrebne informacije, pooblastila po hišnem redu, poleg tega pa bo zaradi razpršenega odločanja obremenitev predsednika posameznega sodišča bistveno manjša.

K 95. členu (314. člen ZKP)

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«).

K 96. členu (315. člen ZKP)

Določba se redakcijsko posodablja (»informativni sistem e-sodstvo«). Hkrati se (sledeč ZPP) ne predvideva več, da je zapisnik treba podpisati še z elektronskim podpisom sodišča.

K 97. členu (331. člen ZKP)

Za namene ZKP je v predlagani novi sedmi alineji 144. člena določen pomen izraza »oškodovanec s posebnimi potrebami po zaščiti«.

Direktiva 2012/29/EU v 23. členu opredeljuje dodatne pravice oškodovancev oziroma žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti, v 24. členu pa pravice mladoletnih oškodovancev do zaščite, ki so do določene mere že opredeljene v veljavnih določbah ZKP.

Veljavni peti odstavek 331. člena ZKP že določa posebno pravico oseb, mlajših od 15 let, ki so žrtve kaznivih dejanj iz veljavnega tretjega odstavka 65. člena ZKP, da na glavni obravnavi ne smejo biti zaslišane in se zato prebere zapisnik o prejšnjem zaslišanju. Dodatno se s predlagano dopolnitvijo določa še možnost sodišča, da – kadar je to potrebno (na podlagi osebnih okoliščin in stopnje ogroženosti priče) – v primeru, ko gre za mladoletnega oškodovanca ali oškodovanca s posebnimi potrebami po zaščiti, prav tako odloči, da na glavni obravnavi ne bosta zaslišana, temveč se bo prebral zapisnik o njunem prejšnjem zaslišanju.

⁹⁵ Uradni list RS, št. 87/16 (zlasti 17. člen).

Če je bilo prejšnje zaslišanje take priče posneto z napravo za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje (s predlagano spremembo 84. člena ZKP je predvideno tudi obvezno snemanje takšnih zaslišanj) lahko sodišče že v skladu z veljavnim 341. členom ZKP odloči tudi, da se namesto zaslišanja poslušá oziroma pogleda tak posnetek.

Poleg tega se zvišuje starost, ki je v veljavnem tretjem odstavku 331. člena ZKP predvidena za možnost izključitve javnosti med zaslišanjem priče (starost se s 14 let dviguje na 18 let).

K 98. členu (339. člen ZKP)

Zaradi težav, ki se pojavljajo v praksi, se (sledéč predlogu Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki se zgleduje po nemški ureditvi) bolj jasno ureja možnost sodišča, da se izogne nepotrebemu branju obsežnega dokaznega gradiva na glavni obravnavi, hkrati pa so predvidene tudi izjeme oziroma možnost ugovora. Posebej velja omeniti, da je v primeru, ko postopek vodil sodnik posameznik okrožnega sodišča (2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP) oziroma sodnik posameznik v skrajšanem postopku, treba smiselno uporabiti rešitev, da o ugovoru odloči senat (v teh primerih bo torej tudi o ugovoru lahko odločil le sam sodeči sodnik – smiselna uporaba npr. sledi tudi iz 429. člena ZKP).

Listinske dokaze bo torej sodišče lahko izvedlo na več načinov:

- 1 branje na glavni obravnavi
 - 1.1 bere stranka oziroma upravičeni predlagatelj
 - 1.2 bere predsednik senata
- 2 povzemanje vsebine pisanj
- 3 odstop od branja
 - 3.1 senat se je seznanil z besedilom pisanj
 - 3.2 drugi so z razpoložljivostjo pisanj v spisu imeli možnost, da to storijo
- 4 vselej se prebere predhodni zapisnik o:
 - 4.1 zaslišanju priče ali izvedenca,
 - 4.1.1 če je to potrebno zaradi obuditve spomina ali
 - 4.1.2 razjasnitve protislovij
 - 4.2 predhodni zapisnik o zaslišanju obtoženca,
 - 4.2.1 če je to potrebno zaradi izvedbe dokaza o priznanju krivde ali
 - 4.2.2 razjasnitve protislovij.

K 99. členu (341. člen ZKP)

Gre za redakcijsko spremembo, s katero se glede na spremembe 84., 240. in 331. člena ZKP dodatno izpostavlja možnost, da se na glavni obravnavi lahko predvaja posnetek zaslišanja priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena ZKP.

K 100. členu (359. člen ZKP)

S predlagano spremembo se dodaja ustrezna pravna podlaga, ki bo kazenskim sodiščem omogočila odločanje o takšnem načinu izvršitve kazni, kot ga uveljavlja novela KZ-1C - odprti, polodprti oddelek. Terminološko je besedilo tudi usklajeno z drugim odstavkom 269. člena ZKP. V KZ-1 in ZKP se bo torej

poenotila raba pojma »način izvršitve kazni zapora«, tako da bi obsegala vikend zapor, hišni zapor, delo v korist skupnosti in še režim prestajanja (vrsta oddelka).

K 101. členu (363. člen ZKP)

Probacija med drugim predstavlja tudi izvrševanje pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (prvi odstavek 2. člena ZPro). Kolikor je v okviru takšne pogojne obsodbe izrečeno navodilo prepovedi približevanja žrtvi (7. točka tretjega odstavka 65. člena KZ-1), je morebitne kršitve moč nadzorovati le, če je oškodovanec predhodno obveščen o obstoju takšnega navodila. Zato je predvideno vročanje takšne pravnomočne sodbe oškodovancu. Ob tem je smiselno, da se oškodovancu vroči tudi obsodilna sodba, v kateri je izrečen varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo (4. točka 69. člena Kazenskega zakonika).

Določba tretjega odstavka se usklajuje z ureditvijo po ZPP in se posledično poenostavlja (sodbo, ki se izda v elektronski obliki, podpiše predsednik senata s svojim elektronskim podpisom, tako ni potreben niti podpis zapisnikarja niti podpis sodišča).

K 102. členu (366. člen ZKP)

Na predlog Vrhovnega državnega tožilstva in Odvetniške zbornice Slovenije se podaljšuje rok za pritožbo, in sicer iz petnajst na trideset dni. Sedanji rok je namreč dokaj kratek, zlasti v zapletenih in obsežnih zadevah, v katerih je obsežen spis in posledično tudi obsežna sodba. Smiselno enako rešitev je na področju civilnega prava uvedla novela ZPP-E.⁹⁶

K 103. členu (367. člen ZKP)

S spremembo člena se upošteva odločba št. U-I-5/17 in Up-320/14 z dne 14. 9. 2017, s katero je Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da je četrti odstavek 367. člena ZKP v neskladju s pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Po mnenju Ustavnega sodišča kazensko sodišče s sodbo ne odloča le o kazenski obtožbi, ampak tudi o interesu oškodovanca, ki vključuje oškodovančeve premoženjske zahtevke, izhajajoče iz izvršenega kaznivega dejanja, in oškodovančev interes, da se v kazenskem postopku v zadostni meri zagotavlja spoštovanje njegovega osebnega dostojanstva kot žrtve kaznivega dejanja.

S predlagano spremembo se ureja možnost pritožbe oškodovanca zoper zavrnilno in oprostilno sodbo iz vseh pritožbenih razlogov. Oškodovanec sme izpodbijati tudi obsodilno sodbo, vendar le v delu, s katerim je sodišče odločilo o njegovem premoženjskopravnem zahtevku in v delu glede stroškov postopka.

Oškodovancu se tako omogoča pritožba tudi v primeru, če sodišče odloči o njegovem premoženjskopravnem zahtevku tako, da ga napoti na pravdo, ker sodišče meni, da podatki kazenskega postopka ne dajejo zanesljive podlage niti za popolno niti za delno razsojo (drugi odstavek 102. člena ZKP) oziroma meni, da se bi zaradi tega preveč zavlekel postopek (prvi odstavek 100. člena ZKP). Oškodovanec bo tako lahko s pritožbo uveljavljal neutemeljenost napotitve na pravdo zlasti, kadar bo menil, da je premoženjski zahtevek dovolj določen, premoženjska škoda ali

⁹⁶ Sprememba 333. člena ZPP-E, Uradni list RS, št. 10/17.

korist pa celo element kaznivega dejanja. Z navedenim se spodbuja sodišča, da vsebinsko odločijo o premoženjskopravnem zahtevku, kadar so za to podani zakonski pogoji.

K 104. členu (376. člen ZKP)

Sprememba je povezana s podaljšanjem roka za pritožbo, ki se iz petnajstih dni podaljšuje na trideset dni (366. člen ZKP). Posledično se podaljšuje tudi rok za odgovor na pritožbo, in sicer iz osmih na petnajst dni.

K 105. člen (377. člen ZKP)

Predlagana sprememba je namenjena spodbuditi uporabe možnosti, ki jih predvideva tretji odstavek 377. člena. S preverjanjem pritožbenih trditev ali z »informativno« izvedbo v pritožbi zatrjevanih dokazov bo olajšana odločitev senata, ali naj o zadevi odloči na (javni) seji, ali obravnava in katere dokaze naj na slednji izvede. K temu bo prispevala tudi morebitna opredelitev strank o pridobljenih novih podatkih (obveščen bo tudi oškodovanec, kolikor se bo v skladu s predvideno spremembo 367. člena ZKP pritožil zoper sodbo). S seznanitvijo pa bodo obrambi zagotovljena jamstva iz 29. člena Ustave. Predlagana sprememba posredno vpliva tudi na odločanje o pritožbi zoper sklep (prvi odstavek 403. člena ZKP).

K 106. členu (378. člen ZKP)

Glede na to, da ima oškodovanec možnost pritožbe zoper sodbo, se ustrezno spreminjajo določbe, ki urejajo sejo senata višjega sodišča. Višje sodišče tako o seji obvesti oškodovanca, ki se je pritožil zoper sodbo, če to sam zahteva, ali če predsednik senata oceni, da je njegova navzočnost na seji koristna za razjasnitev stvari.

Oškodovanec, ki se je pritožil, na seji lahko predstavi glavne poudarke vložene pritožbe, senat pa od njega lahko zahteva potrebna pojasnila. Oškodovancu, ki je vložil pritožbo, se lahko dovoli, da v dopolnitev pritožbenih navedb prebere posamezne spise ali listine iz spisa oziroma da vpogleda v določeno spisovno gradivo. Neupravičena odsotnost oškodovanca ni ovira, da senat ne bi imel seje. Oškodovanca prav tako ni treba obveščati o odloženi razglasitvi odločitve, prav tako se brez obveščanja oškodovanca, ki je vložil pritožbo, lahko izdajo določeni sklepi o zavrženju (389. in 390. člen ZKP).

K 107. členu (381. člen ZKP)

Senat sprejme odločitev, da bo opravil obravnavo na seji senata. Veljavna ureditev predvideva enak potek seje senata in prvega dela obravnave vse do začetka izvajanja dokazov. Obravnava se torej ponovno začne s poročilom sodnika poročevalca (ki v obsežnih zadevah lahko traja več ur ali celo več dni) in s ponovno predstavitvijo pritožb, kar je zamudno in – ker gre za isti senat in iste navzoče stranke – tudi nepotrebno. Po predlagani dopolnitvi pa se bo obravnava začela z zaslišanjem obtoženca, če so bile na seji senata, na kateri je bilo odločeno, da se opravi obravnava navzoče vse stranke in zagovorniki, o seji pa je bil obveščen tudi oškodovanec.

K 108. členu (398. člen ZKP)

Predlagana sprememba upošteva pravice tretjih oseb, ki niso stranke v postopku. Glede na možnosti, ki jih ima na razpolago sodišče druge stopnje, ko odloča o pritožbi zoper sodbo sodišča prve stopnje, je treba zagotoviti, da bodo tudi tretje osebe lahko vložile pritožbo kot redno pravno sredstvo zoper

sodbo sodišča druge stopnje, v vsakem primeru, kadar jim bo slednje s sodbo vzelo predmet (drugi odstavek 73. člena KZ-1) ali premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem (75., 77.a in 77.b člen KZ-1). Enako velja tudi za pravne osebe, če jim bo sodišče druge stopnje izreklo odvzem premoženjske koristi (77. člen KZ-1). Zgolj možnost vložitve ustavne pritožbe namreč ne zadošča zahtevam iz 25. člena Ustave.

K 109. členu (399. člen ZKP)

S spremembo četrtega odstavka 399. člena ZKP se v povezavi s spremembo sedmega odstavka 25. člena in četrtega odstavka 420. člena ZKP sistematično ureja možnost pritožbe v primeru, kadar Vrhovno sodišče Republike Slovenije odredi pripor. Četrty odstavek 399. člena ZKP namreč izrecno prepoveduje pritožbo zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Zato je predlagana sprememba, po kateri je pritožba dovoljena v primeru, ko je Vrhovno sodišče Republike Slovenije odredilo pripor, in sicer pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje, pri čemer se uporabljajo določbe, ki veljajo za postopek na drugi stopnji (drugi odstavek 398. člena ZKP v povezavi s četrtyim odstavkom 391. člena ZKP). V povezavi s to rešitvijo je predlagana tudi sprememba, s katero se določa pritožbeni organ, to je senat petih sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP). S takšno rešitvijo je že zadoščeno ustavni zahtevi po pritožbi oziroma pravnem sredstvu (25. člen Ustave in specifično z vidika pripora drugi odstavek 20. člena Ustave). Glede na navedeno je v tovrstnih primerih predlagana tudi ukinitvev možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti (predlagana sprememba četrtega odstavka 420. člena ZKP). Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem bi na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa bi na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravnem sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Treba je upoštevati tudi, da je pritožba kot redno pravno sredstvo z vidika možnih pritožbenih razlogov širša od zahteve za varstvo zakonitosti (zlasti z vidika ugotavljanja dejanskega stanja), poleg tega pa ima obdolženec na voljo še ustavno pritožbo.

Z navedeno rešitvijo se izrecno upošteva tudi odločba št. U-I-12/15 z dne 28. 9. 2016, s katero je Ustavno sodišče Republike Slovenije zapisalo, da mora biti v skladu z drugim odstavkom 20. člena Ustave priporniku dana pravica do pritožbe proti pisni in obrazloženi odločbi o odreditvi pripora dana v vsakem primeru in ne glede na to, v kateri fazi (pred)kazenskega postopka je odrejen pripor. Ureditev, v skladu s katero po trenutno veljavnem četrtyem odstavku 399. člena v zvezi s četrtyim odstavkom 394. člena Zakona o kazenskem postopku ni dovoljena pritožba zoper sklep, s katerim Vrhovno sodišče kot pritožbeno sodišče odredi pripor, je v neskladju z drugim odstavkom 20. člena Ustave, ki zahteva, da je zoper vsako odreditev pripora dovoljena pritožba. Nespoštovanje ustavnih procesnih jamstev, ki so izrecno določena v drugem odstavku 20. člena Ustave, pa hkrati pomeni, da se o posegu v pravico do osebne svobode odloča na protiustaven način, zato je taka ureditev tudi v neskladju tudi s prvim odstavkom 19. člena Ustave. Ustavno sodišče Republike Slovenije je poleg tega določilo prehodni režim, ki je enak predlagani spremembi ZKP.

Poleg tega se glede na podrobnejše urejanje kaznovanja žaljivih izjav, dopušča tudi možnost pritožbe zoper sklep, s katerim je bila na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije izrečena disciplinska kazen po prvem odstavku 78. člena ZKP.

K 110. členu (400. člen ZKP)

Upoštevač predlog Vrhovnega državnega tožilstva se podaljšuje splošni rok za pritožbo zoper sklep, in sicer iz osem na petnajst dni.

K 111. členu (403. člen ZKP):

V zvezi s postopkom s pritožbo zoper sklep prvi odstavek 403. člena ZKP določa med drugim smiselno uporabo četrtega in petega odstavka 377. člena ZKP. Glede na to, da 377. člen ZKP petega odstavka ne vsebuje več, je predlagana redakcijska sprememba tako, da bo ustrezno določena smiselna uporaba tretjega in četrtega odstavka 377. člena ZKP.

K 112. členu (407. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi pri t.i. nepravi obnovi novo sodbo izdal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva le odločbo o kazni in ki se nanaša na odpravo napak, storjenih pri izreku enotne kazni oziroma glede na upoštevanje amnestije, pomilostitve ali drugih razlogov, ki so nastali pri pravnomočnosti sodbe, pri izvršitvi enotne kazni, se na ta način kadrovsko racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« - 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

Izvenobravnavni sodnik pred izdajo nove sodbe bodisi zasliši nasprotno stranko, če je to državni tožilec, ga lahko namesto tega tudi pozove, da se lahko v roku osmih dni pisno opredeli do predloga obsojenca (s čimer se olajšuje delo državnega tožilca, hkrati pa zahteva po predhodnem zaslišanju obsojenca ostaja nespremenjena, saj je to tudi v interesu pravno neukega obsojenca).

K 113. členu (416. člen ZKP)

Besedilo člena je bilo v sedaj veljavni obliki vključeno v besedilo osnutka ZKP po prvi obravnavi predloga osnutka zakona (leta 1993). Prvotni osnutek zakona z leta 1993 je smiselno uporabo določb poglavja o obnovi kazenskega postopka predvideval le ta primer odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije, predlog zakona za drugo obravnavo iz leta 1994 pa je vključil tudi smiselno uporabo poglavja o obnovi kazenskega postopka za primer odločb ESČP. Glede na besedilo člena, ki se spreminja, je treba ugotoviti, da je njegova uporaba v delu, ki se nanaša na obnovo postopka na podlagi sodbe ESČP, omejena le na primere, če se sodba »nanaša na kakšen razlog za obnovo kazenskega postopka«. Ti razlogi so navedeni v 410. členu ZKP. Vendar je treba pritrditi komentarju ZKP mag. Štefana Horvata, ki glede te določbe navaja, da obnova postopka iz 416. člena iz razloga sodbe ESČP po ZKP dejansko ne pride v poštev. Tako je glede sodb ESČP izvedljiva le zahteva za varstvo zakonitosti iz 421. člena ZKP.⁹⁷ Kot je pojasnjeno tudi v komentarju, se ESČP ne spušča v presojo, ali je bilo dejansko stanje v pravnomočni sodbi pravilno ugotovljeno in ali je bil kazenski zakon pravilno uporabljen, temveč presoja zgolj, ali so bile v kazenskem postopku kršene človekove pravice in temeljne svoboščine iz EKČP.⁹⁸ Ta pogoj tudi ni predpisan za odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije. Glede na navedeno je predvideno črtanje dela veljavne določbe, ki dopušča obnovo tudi na podlagi sodb ESČP.

⁹⁷ Supra, op. št. 61, str. 900.

⁹⁸ Ibidem.

Za obnovo kazenskega postopka zaradi odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije se spreminja tudi sklicevanje na člene iz tega poglavja in sicer na način, da se smiselno uporabljajo le procesni členi tega poglavja (členi 406. do 415.) in ne vsi členi, ki npr. določajo tudi razloge za obnovo postopka, saj smiselna uporaba teh določb v primeru vložene zahteve za spremembo pravnomočne sodne odločbe na podlagi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije ni vsebinsko logična.

K 114. členu (420. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, s katero se ukinja možnost vložitve zahteve za varstvo zakonitosti, v primerih, ko je pripor odredilo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, in sicer pri odločanju o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje. Gre za del sprememb, s katerimi se sistematično ureja možnost vložitve pritožbe zoper sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije o odreditvi pripora. Takšna pritožba je po veljavnem četrtem odstavku 399. člena ZKP izrecno izključena. Zdaj pa bo o njej odločal senat petih sodnikov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (predlagani sedmi odstavek 25. člena ZKP). Ukinitev možnosti vložitve zahteve za varstvo zakonitosti je predlagana, ker je z možnostjo vložitve pritožbe že zadoščeno ustavni zahtevi po pritožbi oziroma pravnem sredstvu (25. člen Ustave in specifično z vidika pripora drugi odstavek 20. člena). Ni namreč smiselno, da bi isto sodišče najprej na prvi stopnji odredilo pripor, potem na drugi stopnji v širšem senatu odločalo o pritožbi zoper ta sklep, na koncu pa na tretji stopnji v še širšem senatu odločalo o izrednem pravnem sredstvu zoper pravnomočno odločbo o priporu. Treba je tudi upoštevati, da je pritožba kot redno pravno sredstvo z vidika možnih pritožbenih razlogov širša od zahteve za varstvo zakonitosti (zlasti z vidika ugotavljanja dejanskega stanja), Vrhovno sodišče Republike Slovenije bo o njej odločalo v senatu petih sodnikov, torej v senatu enakega obsega, kot sicer odloča o zahtevah za varstvo zakonitosti v pripornih zadevah, v katerih je bil pripor odrejen s strani sodišča druge stopnje (Vrhovno sodišče Republike Slovenije pa je pri njih imelo vlogo pritožbenega organa) oziroma v zadevah, v katerih je samo pred vložitvijo obtožnice podaljšalo pripor. Prav tako je treba upoštevati tudi, da ima obdolženec na voljo še ustavno pritožbo. S predlagano rešitvijo se upošteva tudi prehodni režim, kot ga je Ustavno sodišče Republike Slovenije določilo v odločbi št. U-I-12/15 z dne 28. septembra 2016.

K 115. členu (421. člen ZKP)

Veljavni tretji odstavek 421. člena ZKP posebej določa tudi štetje roka za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti v primeru, ko zoper odločbo sodišča prve stopnje ni bilo pritožbe. Glede na to, da peti odstavek 420. člena ZKP določa, da je zahteva za varstvo zakonitosti dopustna le, če je vložnik izčrpal pravna sredstva (na kršitve, ki jih navaja v zahtevi za varstvo zakonitosti, se je moral sklicevati že v predhodni pritožbi, pa jih sodišče ni obravnavalo, ali pa so takšne, da jih v pritožbi še ni mogel uveljavljati), torej ni mogoče vložiti zahteve za varstvo zakonitosti, če prej ni bila vložena pritožba. Zato je predlagano črtanje tega dela tretjega odstavka 421. člena ZKP.

Zaradi razbremenitve Vrhovnega sodišča pri odločanju o zahtevah za varstvo zakonitosti, ki so očitno neutemeljene, se predvideva možnost, da vrhovni državni tožilec Vrhovnemu sodišču predlaga zavrnitev zahteve za varstvo zakonitosti kot očitno neutemeljene. Predlagana sprememba je povezana tudi s spremembo osmega odstavka 25. člena in 425. člena (glej obrazložitev k 425. členu).

Zahteva za varstvo zakonitosti (ZVZ) ostaja edino pravno sredstvo (glej obrazložitev k 416. členu) v primeru sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP), ki je lahko podlaga za vložitev ZVZ in sicer jo je na podlagi spremenjene določbe mogoče vložiti zoper pravnomočno sodno odločbo, tako v

škodo kot korist obdolženca, upošteva je ugotovljeno kršitev pravice posameznika. Vrhovni državni tožilec, ki zastopa javni interes, bo ZVZ lahko vložil tudi na podlagi pobude oškodovanca kaznivega dejanja.

Bolj ustrezno se ureja rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti zaradi sodbe ESČP, upošteva je, da sodba Evropskega sodišča za človekove pravice postane dokončna po izteku trimesečnega roka za vložitev zahteve za presojo velikega senata ESČP, zato je smiselno, da se rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti veže na to časovno točko. Rok za vložitev zahteve se, kot v že veljavni ureditvi, nanaša na osebe iz 3. odstavka 421. člena ZKP.

Za razliko od Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ESČP ne razveljavlja predpisov Republike Slovenije, ampak le ugotavlja kršenje konvencije v konkretnih zadevah s strani države. Dodatno velja poudariti, da iz mednarodnega prava in EKČP ne izhaja neposredna obveznost, da država zagotovi t.i. obnovo postopka (*reopening*) v kazenskih, civilnih ali upravnih postopkih zaradi sodbe ESČP, vendar pa je preko sodne prakse ESČP vse bolj uveljavljen pristop, da države omogočajo obnovo postopka v kazenskih postopkih, manj pogosto pa tudi v civilnih in upravnih, v primerih, kjer je to potrebno kot posamezni ukrep za izvršitev sodbe ESČP. Podobno ureditev so npr. sprejele tudi Nemčija, Avstrija, Portugalska, Nizozemska (če je obnova postopka potrebna za doseg pravičnega zadoščenja po 41. členu EKČP) ter Španija, Litva in Estonija (v vseh treh državah sicer bolj omejeno, saj odločitev o obnovi postopka vključuje obveznost tehtanja resnosti kršitve in pogoj, da kršitve ni mogoče odpraviti na drug način). Slovaška zakonodaja vsebuje podobno besedilo kot veljavna slovenska zakonodaja, vendar obstaja razumevanje, da predstavlja sodba ESČP novo dejstvo, zato je omogočena tudi obnova postopka.

K 116. členu (425. člen ZKP)

Na kazenskopravnem področju je Vrhovno sodišče Republike Slovenije razmeroma obremenjeno s številom zadev, še posebej pa z najzahtevnejšimi zadevami, t.j. zahtevami za varstvo zakonitosti (ZVZ), saj predstavljajo okrog 50% pripada zadev kazenskega oddelka, t.j. v zadnjih letih preko 300 zadev letno. Čeprav lahko tudi sicer neutemeljena ZVZ odpre možnost za rešitev pomembnega vprašanja (in večina ZVZ je neutemeljenih), pa je mogoče domnevati, da je med njimi večina takšnih, da odločitve v teh zadevah nimajo nikakršnega pozitivnega učinka na razvoj kazenskega prava ali poenotenje sodne prakse. Prav to dvoje pa sta ključni nalogi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Namen spremembe je skratka zagotoviti, da se bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije lahko v celoti posvetilo ključnim nalogam, torej poenotenju in razvoju sodne prakse. Odločanje o ZVZ, ki so očitno neutemeljene in ki očitno ne bodo pripomogle k ciljem, ki naj jih zasleduje Vrhovno sodišče Republike Slovenije, je potrebno ustrezno omejiti, hkrati pa predvideti ustrezne varovalke. Takšna zavrnitev je možna le glede na podlagi obrazloženega predloga Vrhovnega državnega tožilca, sprejeta pa mora biti soglasno in še vedno je potrebno navesti razloge zaradi katerih je ZVZ očitno neutemeljena. Tvrstna skrajšana obrazložitev je v civilnem postopku že prestala presojo ustavnosti.⁹⁹

⁹⁹ U-I-302/09 Up-1472/09, U-I-139/10, Up-748/10 z dne 12. 5. 2011, Uradni list RS, št. 43/2011 in OdlUS XIX, 22.

Da sta razvoj kazenskega prava in poenotenje sodne prakse ključni nalogi Vrhovnega sodišča izhaja tudi iz strokovne literature¹⁰⁰, sicer na primeru civilnih zadev, kjer je jasno izraženo stališče, da mora Vrhovno sodišče izvajati predvsem svojo funkcijo precedenčnega sodišča.

Predlog uvaja možnost poenostavljenega reševanja zahtev za varstvo zakonitosti v primeru, ko so očitno neutemeljene. Poenostavitev je v tem, da se take zadeve rešujejo v senatu treh sodnikov (in ne petih) ter da je obrazložitev odločitve lahko kratka oziroma skrajšana.

Poleg tega so v predlogu vgrajene kavtele, ki zagotavljajo, da bo na tak, poenostavljen način, odločeno le v primerih, ko bo izpolnjen pogoj „očitnosti“. Tak način odločanja bo možen le (1) na podlagi predloga Vrhovnega državnega tožilca in (2) ob soglasni odločitvi trojice vrhovnih sodnikov.

Upoštevati je treba tudi, da gre za izredno pravno sredstvo (in ne za redno, kot je pritožba). Iz ustavnopravnih razlogov ni potrebe po enakem obravnavanju rednih in izrednih pravnih sredstev. O tem se je že izjasnilo Ustavno sodišče Republike Slovenije, sicer na primeru civilnopravnih izrednih pravnih sredstev, vendar razlogi smiselno veljajo tudi za kazenskopravno področje: »V sozvočju s tako naravnanim smislom revizije, ki izhaja iz ustavnopravno zarisane vloge Vrhovnega sodišča kot pomembnega soustvarjalca prava, je tudi popolna sumarnost obrazložitve sklepa o nedopustitvi revizije. Postopek odločanja o dopustitvi revizije ni usmerjen k varovanju individualnih pravic strank v konkretnih primerih; temu je docela namenjen postopek na prvi in drugi stopnji. Tam se udejanjata človekovi pravici do učinkovitega sodnega varstva (vključno z izvršitvijo sodne odločitve) in do pravnega sredstva, in tedaj v polni meri velja tudi zahteva po vsebinski obrazložitvi sodne odločbe. Namen postopka odločanja o dopustitvi revizije pa je iskanje prvin, ki konkretni primer in interese strank v konkretnem sodnem postopku presejajo. Je preliminarni postopek sui generis, v katerem poskuša stranka izzvati javni interes in katerega posledica je odločitev, ki v strankin individualni položaj ne posega znatno: povzroči "le" odklonitev možnosti v javni interes usmerjenega revizijskega preizkusa, ki ga Ustava ne zahteva. Odločanje o tem, ali strankin primer vsebuje za pravni red kot celoto pomembna pravna vprašanja, nosi v sebi le neznatno mero odločanja o njenih "pravica, obveznostih in pravnih koristih". Tisto, čemur je namenjeno ustavno procesno jamstvo obrazloženosti: varovanje individualnega položaja stranke (njene pravice spoznati, kakšni so bili razlogi za odločitev, nanašajočo se na njeno pravico, obveznost oziroma pravni interes), ni primarno in ni odločilno. Tej količini individualnega varstva pa ustreza količina obrazložitve, kakršno zahteva izpodbijani drugi odstavek 367.c člena ZPP. Povedano drugače, iz pravice do izjavljanja in do poštenega postopka iz 22. člena Ustave ne izhaja dolžnost Vrhovnega sodišča vsebinsko obrazložiti odločitev o tem, ali bo glede na merilo javnega interesa pripustilo pravno sredstvo, ki ga človekove pravice ne terjajo. Z vidika tega procesnega jamstva zadošča, da se Vrhovno sodišče v sklepu le splošno sklicuje na zakonske razloge za nedopustitev revizije.«¹⁰¹

Predlagana rešitev sledi primeru nemške ureditve. Zakon o kazenskem postopku ZRN (StPO¹⁰²) v 349. členu ureja enostavno rešitev ti. **očitno neutemeljenih revizij** (offensichtlich unbegründet). Zakonska ureditev in **praktična izvedba**, ki pomeni veliko razbremenitev BGH, je prestala presojo tako tega

¹⁰¹U-I-302/09, tč.14.

¹⁰² Objavljen npr. na strani <http://dejure.org/gesetze/StPO/>, skupaj z judikaturou.

sodišča samega, kot nemškega zveznega ustavnega sodišča (BverfG). BverfG je presojalo ustavnost II. odstavka 349. člena StPO z vidika **enakosti pred zakonom** (3. člen Ustave ZRN, v nadaljevanju: GG) in **pravice do zaslišanja v postopku** (I. odstavek 103. člena GG), torej pravic, ki imajo vzporednice v slovenski ustavi. BverfG je napravilo povzetek teh presoj v svoji odločbi iz leta 2002¹⁰³, ki je obravnavala **prakso rednih sodišč** prav z vidika očitka o preveč ekstenzivnem tolmačenju II. odstavka 349. člena StPO v smeri krčenja obsega presoje in njene obrazložitve.

Kar je še posebej pomembno pa je, da je BverfG izrecno navedlo, da ni ustavno sporno, da sta lahko sklep sodišča in tudi sam predlog državnega tožilstva le **kratko obrazložena**¹⁰⁴, pri čemer mora sodišče tožilstvu slediti le glede rezultata, ne pa vsem delom njegove obrazložitve.¹⁰⁵ Pomembna pa je tudi opredelitev BverfG glede pojma »očitno neutemeljeno«.,

K 117. členu (nov 427.a člen ZKP)

Zaradi uvedbe možnosti dajanja ločenih mnenj vrhovnih sodnikov je treba ustrezno dopolniti tudi vsebino odločbe, s katero Vrhovno sodišče odloči o zahtevi za varstvo zakonitosti. Ločena mnenja so sicer možna tudi pri procesnih sklepih, zaradi česar omenjene rešitve ni mogoče predvideti (le) pri vsebini sodbe (torej v 364. členu ZKP). Po vzoru odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije bo tako pri odločbah Vrhovnega sodišča za obrazložitvijo treba navesti izid glasovanja in imena in priimke vrhovnih sodnikov, ki so glasovali za odločitev ter imena in priimke vrhovnih sodnikov, ki so dali ločena mnenja (s poslovníkom pa lahko Vrhovno sodišče določi tudi npr. da se za obrazložitvijo doda pojasnilo, ali so posamezni vrhovni sodniki dali odklonilna ali pritrdilna ločena mnenja – deveti odstavek 114.a člena ZKP).

K 118. členu (445.a člen ZKP)

S predlagano dopolnitvijo 1. točke drugega odstavka 445.a člena ZKP bo državnemu tožilcu omogočeno, da ob predlogu za izdajo sodbe o kaznovalnem nalogu sodišču predlaga tudi izrek pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom (63. do 67. člen KZ-1) in s tem tudi odreditev enega ali več navodil iz 65. člena KZ-1 (zdravljenje, obiskovanje določene posvetovalnice, usposabljanje za poklic, poraba dohodkov v skladu s preživninskimi obveznostmi, prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, prepoved druženja z nekaterimi osebami, prepoved približevanja, prepoved dostopa na posamezne kraje). Pri tem bo moral najprej državni tožilec (oziroma kasneje sodnik) glede na razpoložljive podatke oceniti, katero navodilo je primerno (drugi odstavek 65. člena KZ-1).

K 119. členu (495. člen ZKP)

S predlagano spremembo se upošteva pripomba Varuha človekovih pravic. Ta namreč opozarja, da je treba poleg zdravljenja upoštevati tudi posebno zaščito in varstvo obsojenca, ki se izvaja v varovanih oddelkih socialno varstvenih ustanov.

K 120. členu (496. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi ponovne odločitve glede trajanja in spreminjanja varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ali obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti sprejemal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva le varnostni ukrep, se na ta način kadrovske racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

Glede na veljavno ureditev je predvidena še ena sprememba, in sicer se narok razpiše le, če je to treba.

Hkrati se upošteva tudi mnenje Varuha človekovih pravic, ki opozarja, da v konkretnem primeru oseba ne sme ostati brez nastanitve (oziroma posebne zaščite in varstva), če sodišče predhodno ustavi izvajanje varnostnega ukrepa. Predvidena je smiselna uporaba drugega odstavka 495. člena ZKP (torej obveščanje CSD in najbližje osebe po zakonu, ki ureja duševno zdravje), pri čemer je seveda odvisno od okoliščin konkretnega primera, ali bo to dejansko izvedljivo (in tudi če bo, bo to verjetno v krajšem roku, kot je sicer predpisan v tretjem odstavku 495. člena ZKP).

K 121. člen (502.b člen ZKP)

Veljavna ureditev podaljševanja začasnih zavarovanj zahtevka za odvzem premoženjske koristi je posledica odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-296/02 z dne 20. maja 2004. V omenjeni zadevi je Ustavno sodišče Republike Slovenije opravilo t.i. strogi test sorazmernosti. Pri presoji enega izmed treh vidikov, t.i. sorazmernosti v ožjem smislu je med drugim zapisalo, da so poleg dokaznega standarda bistveni tudi pogoji, ki omejujejo obseg omejevalnega ukrepa, da bi ta ne postal nesorazmeren. Ker gre pri začasnem zavarovanju zahtevka za odvzem premoženjske koristi za trajajoč omejevalni ukrep, je treba že na zakonski ravni določno omejiti njegovo trajanje. Ker takrat veljavni ZKP o tem ni vseboval nobene izrecne določbe, je omogočal pretiran poseg v pravico do lastnine iz 33. člena Ustave.

Posledično so bile v ZKP vnesene spremembe, ki so omogočile obdobjno podaljševanje začasnega zavarovanja. V predkazenskem postopku, kakor tudi po izdaji sklepa o uvedbi preiskave lahko začasno zavarovanje traja tri mesece. Po vložitvi obtožnice trajanje začasnega zavarovanja ne sme biti daljše od šestih mesecev. Rok se lahko podaljša v enakih časovnih razdobjih. Skupno trajanje začasnega zavarovanja pred uvedbo preiskave oziroma, če ta ni uvedena, pred vložitvijo obtožnice, ne sme biti daljše od enega leta. V preiskavi skupno trajanje začasnega zavarovanja ne sme biti daljše od dveh let. Po vložitvi obtožnice do izreka sodbe sodišča prve stopnje skupno trajanje začasnega zavarovanja ne sme presegati treh let. Do izvršitve pravnomočne sodne odločbe o odvzemu premoženjske koristi sme začasno zavarovanje skupno trajati največ deset let (tretji do peti odstavek 502.b člena ZKP).

Zlasti z vidika dela državnih tožilcev je zaradi kratkosti naštetih rokov prihajalo do prevelikega administriranja, ne da bi to dodatno delo izdatno povečalo pravno varnost obdolženca oziroma osebe, zoper katero je začasno zavarovanje odrejeno. Glede na navedeno je predlagana sprememba, po kateri bo v predkazenskem postopku, kakor tudi po izdaji sklepa o uvedbi preiskave začasno zavarovanje lahko trajalo šest mesecev, po vložitvi obtožnice pa eno leto (torej dvakrat dlje kot zdaj).

Skupno trajanje začasnega zavarovanja pred uvedbo preiskave oziroma pred vložitvijo obtožnice pa je podaljšano na dve leti.

Sedanje besedilo tretjega odstavka 502.b člena ZKP je mogoče razlagati na dva načina. Po prvem se relativni šestmesečni rok trajanja zavarovanja nanaša na celoten postopek, vse do izvršitve sodbe, kar pomeni, da je postopek podaljšanja zavarovanja treba opraviti vsakih šest mesecev, tudi med pritožbenim postopkom. Po drugem pa se ta rok nanaša le na čas od vložitve obtožnice do izreka sodbe sodišča prve stopnje, zavarovanje, ki je bilo podaljšano po izreku sodbe, pa znotraj absolutnega roka iz petega odstavka traja do izvršitve sodbe. V izogib več razlagam se določba dopolnjuje tako, da bo nedvoumno obveljala prva razlaga.

Z vidika varstva obdolženca oziroma osebe, zoper katero je začasno zavarovanje odrejeno, je treba izpostaviti, da že veljavna ureditev omogoča, da sodišče odpravi začasno zavarovanje na predlog udeležencev. Sodišče lahko odpravi začasno zavarovanje tudi po uradni dolžnosti zaradi poteka roka ali če državni tožilec zavrže ovadbo oziroma izjavi, da ne bo začel pregona ali da od njega odstopa. Prav tako ga – če sodišče meni, da začasno zavarovanje ni več potrebno – lahko odpravi po pridobitvi izjave državnega tožilca ali po poteku roka za izjavo (drugi do četrty odstavek 502.b člena ZKP).

K 122. členu (506. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi o preklicu pogojne obsodbe odločal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve in tudi glede na dejstvo, da že zdaj omenjeni sodnik zasliši obsojenca in opravi potrebne poizvedbe, se na ta način kadrovsko racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika. Glede na veljavno ureditev je predvideno tudi, da se narok razpiše le, če je to treba, poleg tega pa očitno izmikanje obsojenca naroku ne more preprečiti preklica pogojne obsodbe.

Izrecno je določeno tudi, da je po določbah prvih štirih odstavkov možen preklic pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. V četrtem odstavku pa je dodana možnost, ki jo določa 61. člen KZ-1, in sicer da sodišče v pogojni obsodbi določeno obveznost nadomesti z drugo.

Hkrati se upošteva tudi mnenje Varuha človekovih pravic, ki opozarja, da v konkretnem primeru oseba ne sme ostati brez nastanitve (oziroma posebne zaščite in varstva), če sodišče predhodno ustavi izvajanje varstvenega nadzorstva (kadar je npr. sodišče ob izreku varstvenega nadzorstva odredilo navodilo, ki vključuje zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu). Predvidena je smiselna uporaba drugega odstavka 495. člena ZKP (torej obveščanje CSD in najbližje osebe po zakonu, ki ureja duševno zdravje), pri čemer je seveda odvisno od okoliščin konkretnega primera, ali bo to dejansko izvedljivo (in tudi če bo, bo to verjetno v krajšem roku, kot je sicer predpisan v tretjem odstavku 495. člena ZKP).

K 123. členu (506.a člen ZKP)

V določbi, ki ureja ravnanje z zaseženimi predmeti oziroma zavarovanim premoženjem se črta beseda »lahko«, s čimer se bolj jasno izpostavlja dolžnost sodišča, da odredi prodajo, uničenje ali podaritev

predmetov oziroma premoženja v javno korist, če je hramba povezana z nesorazmernimi stroški ali pa se vrednost premoženja ali predmetov zmanjšuje.

K 124. členu (510. člen ZKP)

510. člen ZKP ureja izbris pogojnih obsodb iz kazenske evidence. Čeprav je za izbris pri t.i. zakonski rehabilitaciji (torej po izteku zakonsko določenih rokov ob pogoju, da obsojenec v vmesnem času ne stori novega kaznivega dejanja) sicer pristojno Ministrstvo za pravosodje (508. člen ZKP), 510. člen ZKP istočasno določa, da ugotovitveni sklep izda sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji in ga vroči obsojencu, državnemu tožilcu (če je postopek tekel na njegovo zahtevo) in Ministrstvu za pravosodje. Pogoje za izbris pogojne obsodbe iz kazenske evidence sicer določa KZ-1 (ZKP jih v 510. členu le povzame). Pogojna obsodba se izbriše v enem letu po poteku preizkusne dobe (2. točka četrtega odstavka 82. člena v zvezi s tretjim odstavkom 82. člena KZ-1).

Predlagano je črtanje 510. člena ZKP, s čimer se poenostavlja ureditev, hkrati pa se odpravlja tudi dilema pri razlagi 510. člena kot bodisi *lex specialis* pri brisanju pogojnih obsodb (gre za razlago, ki se je uveljavila v praksi) ali kot norme, ki predvideva subsidiarno pristojnost sodišča glede na primarno dolžnost Ministrstva za pravosodje (upoštevajoč zgodovinsko genezo predpisov).

K 125. členu (511. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi o prošnji za izbris obsodbe na podlagi sodne odločbe odločal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva ugotavljanje obstoja pogojev za izbris obsodbe ter tudi glede na dejstvo, da že zdaj omenjeni sodnik opravlja določene poizvedbe ter ugotavlja dejstva in zbira dokaze, se na ta način kadrovske racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

K 126. členu (513. člen ZKP)

Predlagana je sprememba, v skladu s katero bi o prošnji za prenehanje varnostnih ukrepov prepovedi opravljanja poklica, prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja in odvzema vozniškega dovoljenja in za prenehanje pravne posledice obsodbe odločal izvenobravnavni sodnik. Glede na naravo odločitve, ki zadeva ugotavljanje obstoja pogojev za prenehanje varnostnih ukrepov ter tudi glede na dejstvo, da že zdaj omenjeni sodnik opravlja določene poizvedbe ter ugotavlja dejstva in zbira dokaze, se na ta način kadrovske racionalizira delovanje sodišč. Pri tem velja opozoriti, da bi se v primerih, ko bi bil izvenobravnavni sodnik dejansko tisti, ki je bil hkrati tudi predsednik sodečega senata (oziroma »sodnik posameznik okrožnega sodišča« – 2. točka drugega odstavka 285.f člena ZKP), lahko poslužili instituta izločitve sodnika.

S predlagano rešitvijo se smiselno upošteva sprememba, ki jo prinaša novela KZ-1C, torej nov varnostni ukrep prepovedi približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja (71.a člen KZ-1). Hkrati je glede na naravo omenjenega varnostnega ukrepa predvideno zaslišanje oškodovanca (pri čemer pa njegova odsotnost, v primeru, če je bil v redu vabljen, ne preprečuje sodniku, da sprejme odločitev). Izraz »žrtev« se v tem členu uporablja, ker gre za terminologijo novele KZ-1C, uporablja se torej v delu, v katerem je povzeta ureditev, ki velja po noveli KZ-1C.

Peti odstavek se redakcijsko popravlja, glede na to, da bo odločitev sedaj v rokah izvenobravnavnega sodnika.

K 127. členu (518. člen ZKP)

Člen se redakcijsko spreminja tako, da se ustrezno popravijo v njem navedena kazniva dejanja in da se določi obveznost pošiljanja podatkov policiji (namesto Ministrstvu za notranje zadeve), saj je policija samostojni organ v sestavi MNZ in je kot taka pristojna za sprejem v določbi navedenih podatkov. Hkrati se črta dolžnost obveščanja Urada za preprečevanje pranja denarja o kaznivih dejanjih pranja denarja in z njimi povezanih kaznivih dejanj (glede na tovrstno obveznost obveščanja, ki sledi že iz zakona, ki ureja omenjeni urad).

K 128. členu (522. člen ZKP)

Prepoved mučenja oziroma nečloveškega ali ponižujočega ravnanja je ustavno zagotovljena človekova pravica, katere obveznost zagotavljanja izhaja že iz najpomembnejših mednarodnih instrumentov varstva človekovih pravic, in sicer 3. člena EKČP Konvencije Združenih narodov proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju,¹⁰⁶ Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja¹⁰⁷ in Mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah.¹⁰⁸

Navedeni mednarodni instrumenti so skladno z 8. členom Ustave neposredno uporabljivi in zavezujoči za vse pravosodne organe Republike Slovenije. Prepoved izročanja v primeru kršitve temeljnih pravic pa se je tudi izoblikovala tudi skozi prakso ESČP.

Iz judikature ESČP tako izhaja, da mora država, preden koga izroči drugi državi, presoditi, ali je slednja sposobna uresničiti pozitivne obveznosti, ki izhajajo iz 2. člena EKČP, tj. pravice do življenja, kot tudi, ali obstajajo verjetne okoliščine, da bi bila oseba z izročitvijo v državi sprejemnici izpostavljen mučenju ali nečloveškemu ravnanju ali kaznovanju v smislu 3. člena EKČP. S tem v zvezi mora država presoditi, ali obstojijo utemeljeni razlogi za obstoj konkretne nevarnosti, da bi bila oseba v primeru izročitve podvržena kršitvi pravice iz 3. člena EKČP. Breme dokazovanja utemeljenosti obstoja konkretnega tveganja oziroma nevarnosti, da bi bila zadevna oseba v državi sprejemnici izpostavljena dejanski nevarnosti nečloveškega ravnanja ali nevarnosti mučenja ter dejanske kršitve človekovih pravic skladno s sodno prakso ESČP primarno leži na strani osebe, ki se izroča (povzeto po odločbi *Saadi proti Italija*¹⁰⁹). Presoja obstoja verjetnosti tveganja kršitve pravice osebe po 3. členu EKČP v primeru izročitve državi prosilki, pomeni oceno bodočega tveganja, da bi bila oseba v državi sprejemnici izpostavljena dejanski nevarnosti kršitve 3. člena EKČP v priporu ali zaporu. Iz judikature ESČP¹¹⁰ izhaja, da mora oseba izkazati dejstva, vezana na njene značilnosti ali skupino, ki ji pripada, da je podana precej visoka stopnja verjetnosti ("high likelihood"), da bo podvržena kršitvam pravic po EKČP.

Upoštevač dejstvo, da se EKČP v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, kot tudi da so tako sodišča v sodnem delu izročitvenega postopka kot tudi minister za pravosodje v upravnem delu

¹⁰⁶ Uradni list RS-Mednarodne pogodbe št. 7/1993.

¹⁰⁷ Uradni list RS - Mednarodne pogodbe, št. 2/1994.

¹⁰⁸ Uradni list SFRJ-Mednarodne pogodbe št. 7/1971.

¹⁰⁹ Št. 37201/06 z dne 28.2.2008, par.129¹⁰⁹ in N. V. Finland, št. 38885/02 z dne 26.7.2005, par 167.

¹¹⁰ Azimov v. Russia, 67474/11 z dne 19.3.2013, par. 128 in Fozil Nazarov v. Russia, št. 74759/13 z dne 11.12.2014, par 38.

izročitvenega postopka zavezani upoštevati tako EKČP kot tudi sodno prakso ESČP, je bilo z novelo ZKP-K določeno, da minister za pravosodje pri odločanju o dovolitvi izročitve tujca presoja tudi okoliščino, ali obstoji verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena oziroma bi se z njo ravnalo nečloveško ali ponižujoče. Namen določbe je bil jasno zapisati obveznost presoje navedene nevarnosti kršitve človekove pravice, ki izhaja iz ESČP, tudi v nacionalni zakonodaji, ne glede na dejstvo, da so bila tako sodišča kot tudi upravni organi že pred tem dolžni zagotavljati in presojati obstoj zatrjevanih kršitev navedene človekove pravice.

V praksi se sprememba z novelo ZKP-K (tretji odstavek 530. člena ZKP) ni pokazala kot dodana vrednost v postopku odločanja o izročitvi. Obstoječa ureditev je namreč v praksi omogočala interpretacijo, da je odločanje o tej okoliščini zgolj v pristojnosti ministra za pravosodje, kar pa glede na zapisano nedvomno ne drži. Presoja zatrjevanih kršitev človekovih pravic, zagotovljenih z EKČP kot tudi Ustavo, je zagotovo v presoji vsakega sodnega in upravnega organa, ki ga mednarodni pravni akti in Ustava RS zavezujejo. Potencialna kršitev temeljnih pravic predstavlja razlog za sprejem negativne odločitve, v primeru, da bi sodišče ugotovilo obstoj te nevarnosti, skladno z obstoječo prakso in standardi. Ta okoliščina je namreč relevantna že v primeru odločanja o izročitvenem priporu, saj se slednji odredi zaradi izvedbe izročitvenega postopka. V primeru, da že v času odločanja o priporu obstajajo okoliščine, ki vodijo v zavrnitev izročitve, odreditev pripora in izvedba postopka nista upravičena, saj pomeni nepotreben poseg v eno izmed temeljnih pravic.

Iz judikature ESČP tudi izhaja, da ima oseba pravico do učinkovitega pravnega sredstva zoper odločbo o izročitvi, ki bi lahko pomenila kršitev 3. člena EKČP, in sicer da mora biti ta presoja neodvisna.

Ustava v 23. členu zagotavlja vsaki osebi pravico, da o njenih pravicah in dolžnostih ter obtožbah proti njemu brez nepotrebne odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče.

Upoštevajoč dejstvo, da Ustava osebam zagotavlja pravico neodvisnega sodnega varstva glede njihovih pravic, in še posebej človekovih pravic, je smiselno, da tudi o morebitnih zatrjevanjih kršitvah človekovih pravic, vključno s prepovedjo mučenja in nečloveškega in poniževalnega ravnanja v prvi vrsti in primarno odloča neodvisno in nepristransko sodišče in ne minister za pravosodje kot upravni organ izvršilne veje oblasti.

Izročitveni postopek je namreč dvofazen, in sicer se v sodni fazi presoja obstoj pogojev za izročitev, v upravni fazi pa sledi odločitev ministra za pravosodje. Kljub pravnomočni odločitvi sodišča, da so izpolnjeni pogoji za izročitev, lahko minister odkloni izročitev osebe državi prosilki, če oceni, da izročitev ne bi bila primerna. Glede na naravo odločanja se lahko šteje, da je sodni del izročitvenega postopka osredotočen na ugotavljanje pogojev, ki so predpisani z notranjo zakonodajo in večstranskimi in dvostranskimi mednarodnimi sporazumi, ki zavezujejo državo, odločitev ministra za pravosodje kot predstojnika upravnega organa izvršilne veje oblasti v izročitvenem postopku pa je po svoji naravi tudi politična in vsebuje diskrecijsko polje odločanja.

Upoštevajoč neposredno uporabnost mednarodnih pravnih aktov ter ustavno določen način zagotavljanja sodnega varstva človekovih pravic, je primerna rešitev, po kateri o zatrjevanjih kršitvah človekovih pravic, vključno s prepovedjo mučenja in nečloveškega in poniževalnega ravnanja, odloča

sodišče. Posledično se med pogoji za izročitev, ki jih presoja sodišče, določa novi pogoj za izročitev, in sicer presoja, da ne obstaja verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena oziroma bi se z njo nečloveško ali ponižujoče ravnalo oziroma da bi se jo na ta način kaznovalo. Takšna rešitev je uveljavljena tudi v številnih primerljivih tujih sistemih, saj se v sodnem delu izročitvenega postopka tudi učinkoviteje zagotavljajo kazensko procesna jamstva osebe, katere izročitev se zahteva.

K 129. členu (524. člen ZKP)

Obstoječa ureditev predvideva, da se od tujca zahteva, naj navede, kar ima povedati v svoj zagovor. Zaradi spoštovanja ustavno zagotovljenega privilegija posameznika zoper samoobtožbo je ustrežnejša ureditev, po kateri preiskovalni sodnik tujca pouči, da lahko navede, kar ima povedati v svoj zagovor, vendar pa se ni dolžan zagovarjati (gre za to, da je torej zagovor možnost, ki jo tujec lahko izkoristi).

K 130. členu (525. člen ZKP)

33. člen Konvencije o statusu beguncev uveljavlja načelo »*non refoulement*«, ki prepoveduje izgon in vračanje osebe na ozemlje, kjer bi bila njeno življenje ali svoboda ogrožena zaradi njene rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja. Če ima oseba že pravnomočno priznano mednarodno zaščito bodisi v Sloveniji bodisi v drugi državi, njena izročitev v državo, kjer bi bile njene pravice ogrožene, ni dopustna. V teh primerih izročitev ne bi bila dovoljena tudi na podlagi 530. člena ZKP, pri čemer pa je potrebna takojšnja izpustitev osebe, če je osebi mednarodna zaščita že pravnomočno priznana, saj bi omejitev svobode v zvezi z izročitvenim postopkom v takem primeru predstavljala nedopusten poseg v človekove pravice.

K 131. členu (526. člen ZKP)

Ustavno sodišče RS je v svoji odločitvi, opr. št. Up-500/15 z dne 20. julija 2015, zavzelo stališče, ki narekuje ustrezno stopnjo sodnega varstva pred kršitvami prepovedi mučenja, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v postopku predaje na podlagi Evropskega naloga za prijetje in predajo (ENPP). Iz navedene odločitve izhaja, da mora biti tudi v postopku, v katerem se na podlagi ZSKZDČEU odloča o dovolitvi predaje drugi državi članici Evropske unije na podlagi ENPP, osebi dana možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in dokazih kot tudi o pravnih vprašanjih, ki so pomembna za odločitev o zadevi. Pravica do izjave, ki je že sama po sebi elementarno ustavno procesno jamstvo v vsakem sodnem postopku, po stališču Ustavnega sodišča še poudarjeno pridobi na ustavnopravni teži, kadar je od nje lahko odvisno spoštovanje druge človekove pravice, v tem primeru pravice do prepovedi mučenja iz 18. člena Ustave, ki je absolutna človekova pravica. Bistvo predloga preiskovalnega sodnika je v tem, da vsebuje odločilne razloge pravne in dejanske narave za sprejem odločitve o dovolitvi predaje. Osebi, katere predaja se zahteva, je tako po odločitvi Ustavnega sodišča Republike Slovenije treba v ustrezno kratkih rokih dati možnost, da se izjavi o obrazloženem predlogu preiskovalnega sodnika in vseh morebitnih pridobljenih podatkih oziroma dokazih, na katerem temelji navedeni predlog. Glede na to, da predstavlja postopek predaje na podlagi ENPP v razmerju do držav članic Evropske unije, vsebinsko enak postopek postopku izročitve tujca tretjim državam, je treba tudi osebi, katere izročitev se zahteva s strani države, ki ni država članica Evropske unije, dati možnost, da se v ustrezno kratkih rokih izjavi o obrazloženem predlogu preiskovalnega sodnika in vseh morebitnih pridobljenih podatkih oziroma vsem procesnem gradivu, na katerem temelji

navedeni predlog. Zaradi zagotavljanja kontradiktornosti postopka je dana možnost izjave o navedeni dokumentaciji tudi državnemu tožilcu, ki je stranka v izročitvenem postopku.

K 132. členu (529.a člen ZKP)

V skladu s spremembo 522. člena ZKP se redakcijsko usklajujejo tudi določbe 529.a člena ZKP.

K 133. členu (530. člen ZKP)

Upoštevajoč predlagano rešitev v predvideni spremembi 522. člena ZKP, da o zatrjevanjih kršitvah človekovih pravic, vključno s prepovedjo mučenja in nečloveškega in poniževalnega ravnanja odloča neodvisno in nepristransko sodišče, je potrebna ustrezna uskladitev tretjega odstavka 530. člena ZKP. Usklajuje se tudi terminologija iz novega tretjega odstavka 525. člena glede priznane mednarodne zaščite.

K 134. členu (nov 530.a člen ZKP)

Izročitveni postopki so specifična oblika mednarodne kazenskopravne pomoči, v katerih se tujec na podlagi odločitve pristojnih organov izroča tuji državi, da bi mu ta sodila ali zoper njega izvršila kazensko sankcijo. Navedeno izhaja tudi iz sodne prakse Vrhovnega sodišča Republike Slovenije¹¹¹, ki poudarja, da je izročitveni postopek namenjen ugotavljanju pogojev za izročitev tujega državljana državi prosilki. Glede na to, da je odločitev o izročitvi vezana na ugotavljanje materialnopravnih in procesnopravnih pogojev za izročitev, določenih z zakonom oziroma mednarodno pogodbo, in da torej ne gre za odločanje o krivdi, je načelo hitrega postopanja v teh postopkih še bolj izraženo. Ob dejstvu, da iz sodne prakse izhaja, da je v večini izročitvenih postopkov odrejen pripor, pri čemer pa je ta skladno s petim in šestim odstavkom 524. člena ZKP omejen, je ključnega pomena, da procesna in poizvedovalna dejanja in odločanje o pravnih sredstvih v postopku za izročitev trajajo najkrajši potrebni čas. Iz prakse nadalje izhaja, da v posameznih primerih, ko oseba, ki se izroča, vloži vsa razpoložljiva pravna sredstva zoper odločitev sodišča o izpolnjevanju pogojev za izročitev in zoper odločbo ministra o izročitvi, kot jih predvidevajo ZKP, Zakon o upravnem sporu, Zakon o ustavnem sodišču in EKČP, postopek o izročitvi ni zaključen v roku iz petega oziroma šestega odstavka 524. člena ZKP. Zaveza vseh upravnih in sodnih organov, ki v RS odločajo v postopku o izročitvi je, da v najkrajšem potrebnem času in najkasneje v zakonsko odrejenem roku maksimalnega trajanja izročitvenega pripora dokončno in pravnomočno odločijo o izročitvi osebe. Obveza hitrega postopanja v izročitvenih postopkih, v katerih je odrejen pripor, izhaja že iz drugega odstavka 200. člena ZKP, smiselno pa je, da se pospešijo tudi postopki upravnih sporov, ki jih obravnava Upravno sodišče Republike Slovenije v zvezi s tožbami zoper odločbe ministra za pravosodje o izročitvi. Posledično je v teh izročitvenih zadevah določen krajši rok za vložitev tožbe v upravnem sporu, kot tudi rok, v katerem sodišče odloči o tožbi. Primerjalno specifične roke ureja tudi zakon s področja mednarodne zaščite, pri čemer pa v teh primerih za razliko od večine izročitvenih postopkov, osebam ni omejena prostost na podlagi kazenske zakonodaje.

K 135. do 138. členu (539., 540., 541. in 546. člen ZKP)

Gre za redakcijske popravke, ki so potrebni glede na definicijo oškodovanca in siceršnjo pozornost, ki jo predlog novele posveča oškodovancu (v celotnem ZKP je treba zagotoviti dosledno uporabo omenjenega izraza). V navedenih členih izraz oškodovanec ni uporabljen v smislu žrtve kaznivega

¹¹¹ Odločba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. Ips 232/2003 z dne 4. 9. 2003.

dejanja, temveč kot generično ime za upravičenca v postopku za povrnitev škode, rehabilitacijo in uveljavitev drugih pravic oseb, ki so bile neupravičeno obsojene ali jim je bila neutemeljeno vzeta prostost.

Poleg tega se 539. in 540. člen tako redakcijsko kot tudi vsebinsko prilagajata novemu Zakonu o državnem odvetništvu (sklic na predhodni postopek po omenjenem zakonu in posledično črtanje določbe o zastaranju, ki je že v ZDOdv).¹¹²

K 139. členu (551. člen ZKP)

V ostalih členih XXXIII. poglavja je uporabljen izraz policija, ki tudi v praksi (kot samostojni organ v sestavi MNZ) samostojno izvaja zakonske določbe. Glede na navedeno je predlagana redakcijska sprememba.

K 140., 141., 142., 143. in 144. členu (prehodne določbe)

Glede na naravo in formulacijo novega 33.a člena ZKP, ki ureja prenos pristojnosti iz specializiranega oddelka na drugo okrožno sodišče in v izogib nejasnostim v zvezi z že začetimi kazenskimi postopki, je predvideno, da se spremembe glede navedenega člena ne uporabljajo glede kaznivih dejanj, za katera so bili obtožni akti vloženi pred začetkom uporabe tega zakona.

Glede na sistemski pristop, ki uvaja novo ureditev vročanja v pravnih postopkih, le-temu sledi tudi ta novela ZKP. Tako kot v ZPP bodo vročanje opravljali detektivi in izvršitelji in ne več pravne in fizične osebe, ki bi jih izbralo Ministrstvo za pravosodje. Temu so prilagojene tudi prehodne določbe.

Upoštevajoč pripombo SVZ, ni predvideno črtanje prehodnih določb novel predpisa, ki so obsoletne in konzumirane – gre za tretji odstavek 87. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 68/08), ki določa, da pravne in fizične osebe, ki opravljajo vročanje na podlagi posebnega dovoljenja ministra, pristojnega za pravosodje, prenehajo za posamezno sodišče opravljati dejavnost vročanja v kazenskem postopku, ko posamezno sodišče zagotovi opravljanje dejavnosti vročanja v kazenskem postopku po pravnih in fizičnih osebah, izbranih v postopku javnega naročanja po zakonu, ki ureja javno naročanje. Tako javno naročilo do danes ni bilo uspešno izvedeno, zato zadošča, da se določi prenehanje veljavnosti relevantnih določb zakona in podzakonskega predpisa, ni pa v tem delu potreben poseben prehodni režim glede nadaljnega delovanja oseb, izbranih v postopku javnega naročila. Smiselno enako velja tudi za nečrtanje ustrezne prehodne določbe, torej 83. člena novele ZKP-A.

Določiti pa je treba tudi prenehanje veljavnosti Pravilnika o delovanju oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem in pravnem postopku (Uradni list RS, št. 104/10, 35/13 in 63/16). Urejeno je tudi prenehanje opravljanja vročanja s strani pooblaščenih vročevalcev in ukinitve obstoječega registra, hkrati pa je predpisan rok za izdajo novega pravilnika.

K 145. členu (končna določba)

Predlog novele bo začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Za začetek uporabe pa je predviden šestmesečni rok. Šestmesečni rok je predviden zaradi tega, ker je

¹¹² Uradni list RS, št. 23/17; ZDOdv.

glede na naravo in obseg predvidenih sprememb potrebno (razmeroma) daljše obdobje, da se naslovniki norm nanje ustrezno pripravijo in prilagodijo. Izjema je glede na potrebnost čimprejšnje uporabe predvidena za spremembe prikritih preiskovalnih ukrepov (in 156. člena ZKP) ter z njimi povezanih določb. Ta izjema pa ne velja za spremenjeni peti odstavek 154. člena ZKP (ki se sicer tudi nanaša na prikrita preiskovalna ukrepa), saj je ta sprememba povezana zlasti z novim 222.a členom ZKP.

Za začetek uporabe spremenjenih in novih določb, ki zadevajo prikrita preiskovalna ukrepa je glede na naravo teh ukrepov predviden trimesečni rok.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO:

8. člen

(1) Stranke, priče, osumljenci in drugi udeleženci v postopku imajo pravico uporabljati pri preiskovalnih in drugih sodnih dejanjih ali na glavni obravnavi svoj jezik. Če sodno dejanje oziroma glavna obravnava ne teče v jeziku teh oseb, je treba zagotoviti ustno tolmačenje tistega, kar oni oziroma drugi govorijo, ter pisno prevajanje listin in drugega pisnega dokaznega gradiva, kar za obdolžence in osumljence vključuje bistvene dokumente, kot so: obtožni akti, vabila, vse odločbe o odvzemu prostosti, sodbe, odločbe sodišč o izločitvi dokazov, o zavrnitvi dokaznih predlogov in o izločitvi sodnikov. Sodišče lahko na predlog osumljencev ali obdolžencev odloči, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih, tako da se zagotovi uresničevanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku. Sodišče lahko tudi izjemoma odloči, da se glede določenih delov bistvenih dokumentov, ki za osebe iz prvega stavka tega odstavka niso pomembni za razumevanje njihove kazenske zadeve ali za njihovo morebitno uporabo pravnih sredstev po tem zakonu, zagotovi le ustno tolmačenje.

(2) Osebe iz prejšnjega odstavka lahko pri opravljanju preiskovalnih in drugih sodnih dejanj ali na glavni obravnavi v skladu s smiselno uporabo sedmega odstavka 82. člena tega zakona vložijo ugovor, če menijo, da tolmačenje ali prevajanje ni ustrezno, ker ne omogoča uresničevanja jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku ali če zaradi potrebe njihovega spoštovanja menijo, da je glede na konkretne okoliščine primera treba zagotoviti tolmačenje ali prevajanje tudi v drugih primerih.

(3) O pravici do prevajanja in tolmačenja je treba osebe iz prvega odstavka tega člena poučiti; te se lahko le prostovoljno in izrecno odpovedo prevajanju ali tolmačenju določenega preiskovalnega in drugega sodnega dejanja ali dela glavne obravnave ali določenih sodnih ali drugih pisanj, če znajo jezik, v katerem teče postopek. V zapisnik je treba zapisati, da so bile poučene in kaj so izjavile.

(4) Prevaja in tolmači sodna tolmačka ali sodni tolmač (v nadaljnjem besedilu: sodni tolmač). Če za določen jezik ni na razpolago sodnega tolmača, lahko sodišče v skladu s smiselno uporabo 233. člena v zvezi s četrtem odstavkom 249. člena tega zakona postavi za opravljanje prevajanja ali tolmačenja drugo ustrezno osebo, ki obvlada tuj jezik, za katerega ni sodnih tolmačev ali jih primanjkuje.

(5) Določbe prejšnjih odstavkov smiselno veljajo tudi za gluhe osebe.

(6) Stroški za tolmačenje ali prevajanje se ne zaračunajo osebam iz prvega in petega odstavka tega člena.

25. člen

(1) Na prvi stopnji:

- 1) sodijo okrožna sodišča o kaznivih dejanjih, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petnajstih ali več let, v senatih, ki jih sestavljajo dva sodnika in trije sodniki porotniki, o kaznivih dejanjih, za katera je predpisana milejša kazen in o kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime, storjenih s tiskom, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja, pa v senatih, ki jih sestavljajo en sodnik in dva sodnika porotnika;
 - 1.a) sodi sodnik posameznik pri okrožnem sodišču o kaznivih dejanjih iz prejšnje točke v primeru iz 2. točke drugega odstavka 285.f člena tega zakona;
 - 2) sodi sodnik posameznik pri okrajnem sodišču o kaznivih dejanjih, za katera je kot glavna kazen predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let;
 - 3) je sodnik posameznik pri okrajnem sodišču v postopku o izrednih pravnih sredstvih ter v posebnih postopkih pristojen tudi za naslednja procesna dejanja, za katera je sicer po določbah tega zakona pristojen predsednik senata ali senat iz šestega odstavka tega člena:
 - a) da odloči o zahtevi za obnovo kazenskega postopka (prvi odstavek 412. člena);
 - b) **(črtana)**;

- c) da zavrže zahtevo za varstvo zakonitosti (drugi odstavek 422. člena);
- č) da odloči o spremembi varnostnih ukrepov (drugi odstavek 496. člena);
- d) da odloči o preklicu pogojne obsodbe (tretji in četrti odstavek 506. člena);
- e) da odloči o izbrisu obsodbe (peti odstavek 511. člena);
- f) da odloči o prenehanju varnostnih ukrepov (četrti odstavek 513. člena).

(2) Na drugi stopnji sodijo višja sodišča v senatih, ki jih sestavljajo trije sodniki.

(3) Na tretji stopnji sodi vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov.

(4) Dejanja v preiskavi opravlja preiskovalni sodnik okrožnega sodišča, preiskovalna dejanja v postopku pred okrajnim sodiščem pa opravlja sodnik posameznik tega sodišča.

(5) Predsednik sodišča in predsednik senata odločata v primerih, ki so določeni v tem zakonu. Predsednik sodišča lahko z letnim razporedom pooblasti drugega sodnika tega sodišča za odločanje o zadevah določene vrste, za katere je pristojen po tem zakonu.

(6) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odločajo okrožna sodišča o pritožbah zoper sklepe preiskovalnega sodnika okrožnega in sodnika posameznika okrajnega sodišča, kadar opravlja preiskovalna dejanja in zoper druge sklepe, če je tako določeno v tem zakonu, odločajo na prvi stopnji zunaj glavne obravnave, izvajajo postopek in izdajajo sodbe po določbah 517. člena tega zakona ter dajejo predloge v primerih, ki so določeni v tem ali v kakšnem drugem zakonu.

(7) V senatu, ki ga sestavljajo trije sodniki, odloča vrhovno sodišče o pritožbi zoper sklep sodišča druge stopnje glede pripora (tretji in četrti odstavek 394. člena tega zakona).

(8) O zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu, ki ga sestavlja pet sodnikov, če pa je zahteva vložena zoper odločbo iz tretjega odstavka tega člena, pa odloča o tem senat, ki ga sestavlja sedem sodnikov. O zahtevi za varstvo zakonitosti zoper pravnomočno odločbo o priporu iz četrtega odstavka 420. člena tega zakona odloča vrhovno sodišče v senatu treh sodnikov, razen če je pripor odredilo sodišče druge stopnje (četrti odstavek 394. člena) ali če je bil pripor podaljšan s sklepom senata vrhovnega sodišča (drugi odstavek 205. člena). V tem primeru o zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče v senatu petih sodnikov.

28. člen

(1) Če je bilo kaznivo dejanje storjeno s tiskom, je pristojno sodišče, na katerega območju je bil spis natisnjen. Če ta kraj ni znan ali če je bil spis natisnjen v tujini, je pristojno sodišče, na katerega območju se tiskani spis razširja.

(2) Če je po zakonu odgovoren pisec spisa, je pristojno tudi sodišče kraja, v katerem ima pisec stalno prebivališče, ali sodišče kraja, v katerem se je pripetil dogodek, na katerega se spis nanaša.

(3) Določbe prejšnjih dveh odstavkov se smiselno uporabljajo tudi v primeru, če sta bila spis ali izjava objavljena po radiu ali televiziji.

32. člen

(1) Če je ista oseba obdolžena več kaznivih dejanj in je za nekatera od njih pristojno okrajno sodišče, za druga pa okrožno sodišče, je pristojno okrožno sodišče; če so pristojna sodišča iste vrste, je pristojno tisto sodišče, ki je na zahtevo upravičenega tožilca prvo začelo postopek, če se postopek še ni začel, pa sodišče, pri katerem je bila najprej zahtevana uvedba postopka.

(2) Po prejšnjem odstavku se določi pristojnost tudi v primeru, če je obenem tudi oškodovanec storil kaznivo dejanje proti obdolžencu.

(3) Za sotorilce je praviloma pristojno sodišče, ki je kot pristojno za enega od njih prvo začelo postopek.

(4) Sodišče, ki je pristojno za storilce kaznivega dejanja, je praviloma pristojno tudi za udeležence, prikrivalce, tiste, ki so pomagali storilcu po kaznivem dejanju in za tiste, ki niso naznanili, da se pripravljajo kaznivo dejanje, oziroma niso naznanili kaznivega dejanja ali storilca.

(5) V vseh primerih iz prejšnjih odstavkov se izvede praviloma enoten postopek in se izda ena sama sodba.

(6) Sodišče lahko odloči, naj se izvede enoten postopek in izda ena sama sodba tudi v primeru, če je več oseb obdolženih za več kaznivih dejanj, vendar samo tedaj, če je med storjenimi kaznivimi dejanji medsebojna zveza in če so podani isti dokazi. Če je za nekatera od teh kaznivih dejanj pristojno okrožno sodišče, za druga pa okrajno sodišče, se sme izvesti enoten postopek samo pred okrožnim sodiščem.

(7) Sodišče lahko odloči, naj se izvede enoten postopek in izda ena sama sodba, če pred istim sodiščem tečejo ločeno postopki zoper isto osebo za več kaznivih dejanj ali zoper več oseb za isto kaznivo dejanje.

(8) O združitvi postopka odloča sodišče, ki je pristojno za enoten postopek. Zoper sklep, s katerim je sodišče odredilo združitev postopka, ali zavrnilo predlog za združitev postopka, ni pritožbe.

39. člen

(1) Sodnik oziroma sodnik porotnik ne sme opravljati sodniške dolžnosti:

1. če je s kaznivim dejanjem oškodovan;
2. če je ali je bil z obdolžencem, njegovim zagovornikom, tožilcem ali oškodovancem, njegovim zakonitim zastopnikom ali pooblaščenecem v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti ali v krvnem sorodstvu v ravni vrsti do kateregakoli kolena, v stranski vrsti do četrtega kolena ali v svaštvu do drugega kolena;
3. če je ali je bil z obdolžencem, njegovim zagovornikom, tožilcem ali oškodovancem v razmerju skrbnika, oskrbovanca, posvojitelja, posvojenca, rejnika ali rejenca;
4. če je v isti kazenski zadevi sodeloval kot tožilec, zagovornik, zakoniti zastopnik ali pooblaščenec oškodovanca oziroma tožilca, ali če bil zaslišan kot priča ali kot izvedenec;
5. če je v isti kazenski zadevi sodeloval pri izdaji odločbe nižjega sodišča ali je pri istem sodišču sodeloval pri izdaji odločbe, ki se izpodbija s pritožbo ali z zahtevo za varstvo zakonitosti;
6. če so podane okoliščine, ki vzbujajo dvom o njegovi nepristranskosti.

(2) Sodnik oziroma sodnik porotnik ne sme odločati o obtožbi oziroma o pritožbi ali izrednem pravnem sredstvu zoper odločbo s katero je bilo odločeno o obtožbi:

1. če je v isti kazenski zadevi opravljal preiskovalna dejanja, ali je sodeloval pri odločanju o ugovoru zoper obtožnico oziroma o zahtevi predsednika senata po 271. ali 284. členu tega zakona, ali če je kot sodnik za mladoletnike vodil pripravljalni postopek in je bil podan predlog za kaznovanje;
2. če se je v postopku pri odločanju o kateremkoli vprašanju seznanil z dokazom, ki se mora po določbah tega zakona izločiti iz spisov (83. člen) razen, če vsebina dokaza očitno ni takšna, da bi lahko vplivala na njegovo odločitev;

če je izdal sklep, da se priznanje obdolženca zavrne (drugi odstavek 285.c člena) oziroma sklep, da se sporazum o priznanju krivde zavrne (450.c člen).

52. člen

(1) Za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja na predlog ali na zasebno tožbo, je treba predlog podati oziroma zasebno tožbo vložiti v treh mesecih od dneva, ko je upravičenec zvedel za kaznivo dejanje in storilca.

(2) Če je tožilec vložil zasebno tožbo zaradi kaznivega dejanja razžalitve, sme obdolženec do konca glavne obravnave tudi po preteku roka iz prejšnjega odstavka vložiti tožbo zoper tožilca, ki je razžalitev vrnil (nasprotno tožbo). V takem primeru izda sodišče eno samo sodbo.

(3) Ob vložitvi zasebne tožbe mora biti plačana sodna taksa najkasneje v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za plačilo sodne takse. V nalogu sodišče zasebnega tožilca opozori na posledice neplačila sodne takse iz četrtega odstavka tega člena.

(4) Če v roku iz prejšnjega odstavka sodna taksa za zasebno tožbo ni plačana in niso izpolnjeni pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodne takse, sodišče zasebno tožbo zavrže.

54. člen

(1) Za mladoletnike in osebe, ki jim je popolnoma vzeta poslovna sposobnost, poda predlog oziroma vloži zasebno tožbo njihov zakoniti zastopnik.

(2) Mladoletnik, ki je dopolnil šestnajst let, lahko sam poda predlog ali vloži zasebno tožbo.

60. člen

(1) Če državni tožilec spozna, da ni podlage za pregon za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali če spozna, da ni podlage za pregon katerega izmed ovadenih udeležencev, mora to v osmih dneh sporočiti oškodovancu in ga poučiti, da lahko začne pregon sam. Tako ravna tudi sodišče, če je državni tožilec odstopil od pregona.

(2) Oškodovanec ima pravico začeti oziroma nadaljevati pregon v osmih dneh, odkar je prejel sporočilo iz prejšnjega odstavka.

(3) Če državni tožilec umakne obtožnico, sme oškodovanec, ki prevzame pregon, vztrajati pri vloženi obtožnici ali pa vložiti novo.

(4) Oškodovanec, ki ni bil obveščen, da državni tožilec ni začel pregona, sme dati svojo izjavo za nadaljevanje postopka pred pristojnim sodiščem v treh mesecih od dneva, ko je državni tožilec zavrzel ovadbo.

(5) Ko državni tožilec oziroma sodišče sporoči oškodovancu, da lahko začne pregon, ga v sporočilu pouči tudi, kaj lahko ukrene za uresničenje te pravice.

(6) Če oškodovanec kot tožilec umre medtem, ko teče rok za začetek pregona, ali umre med postopkom, lahko njegov zakonec oziroma oseba s katero je živel v zunajzakonski skupnosti, otroci, starši, posvojenci, posvojitelji, bratje in sestre, v treh mesecih po njegovi smrti začnejo pregon oziroma izjavijo, da nadaljujejo postopek.

64. člen

(1) Če je oškodovanec mladoletnik ali oseba, ki ji je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost, je njegov zakoniti zastopnik upravičen podajati vse izjave in opravljati vsa dejanja, ki jih je po tem zakonu upravičen podajati oziroma opravljati oškodovanec.

(2) Oškodovanec, ki je dopolnil šestnajst let, je upravičen sam podajati izjave in opravljati procesna dejanja.

65. člen

(1) Zasebni tožilec, oškodovanec in oškodovanec kot tožilec ter njihovi zakoniti zastopniki smejo izvrševati svoje pravice v postopku tudi po pooblaščenju.

(2) (prenehal veljati)

(3) V kazenskem postopku, ki teče zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz XIX. poglavja kazenskega zakonika, kaznivega dejanja zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu in kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu kazenskega zakonika, mora imeti mladoletni oškodovanec ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca, ki skrbi za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete med zaslišanjem pred sodiščem in uveljavljanjem premoženjskopravnega zahtevka. Mladoletnemu oškodovancu, ki pooblaščenca še nima, postavi pooblaščenca sodišče po uradni dolžnosti izmed odvetnikov.

(4) V predkazenskem in kazenskem postopku je lahko ob mladoletnem oškodovancu navzoča oseba, ki ji oškodovanec zaupa. Takšna oseba je lahko navzoča tudi ob drugem oškodovancu, ki je žrtev nasilja.

66. člen

Zasebni tožilec, oškodovanec kot tožilec in oškodovanec ter njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenca morajo sporočiti sodišču vsako spremembo naslova ali prebivališča.

74. člen

(1) Če je obdolženec v priporu, si zagovornik lahko z njim prosto in brez nadzorstva dopisuje in govori.

(2) Na zahtevo priprtega obdolženca iz prvega odstavka 8. člena tega zakona ali njegovega zagovornika je sodišče dolžno zagotoviti tolmačenje za zaupni pogovor obdolženca z odvetnikom.

(3) Na zahtevo obdolženca iz prvega odstavka 8. člena tega zakona ali njegovega zagovornika sodišče lahko zagotovi tolmačenje za zaupni pogovor obdolženca z odvetnikom, če oceni, da spoštovanje jamstev ali pravic v predkazenskem ali kazenskem postopku glede na konkretne okoliščine primera zahteva tolmačenje tudi v drugih primerih, zlasti kadar se opravljajo zaslišanja, prepoznavna, odloča o varščini ali vlagajo pravna sredstva.

(4) Za obdolženca iz drugega in tretjega odstavka tega člena smiselno veljajo določbe od četrtega do šestega odstavka 8. člena tega zakona.

76. člen

(1) Zasebne tožbe, obtožnice in obtožni predlogi oškodovanca kot tožilca, predlogi, pravna sredstva ter druge izjave ter sporočila se vlagajo pisno (pisna vloga) ali dajejo ustno na zapisnik. Pisna vloga je vloga, ki je napisana ali natisnjena in lastnoročno podpisana (vloga v fizični obliki), ali vloga, ki je v elektronski obliki in je podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Pisna vloga v fizični obliki se vloži tako, da se pošlje po pošti ali izroči neposredno sodišču. Vloga v elektronski obliki se vloži tako, da se pošlje po elektronski poti informacijskemu sistemu sodišča, ki samodejno potrdi njen prejem.

(2) Vloge iz prejšnjega odstavka morajo biti razumljive in obsegati vse, kar je treba da se dajo obravnavati, ter podpisane. Vloga, ki je v elektronski obliki, mora biti podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

(3) Če ni v tem zakonu drugače določeno, zahteva sodišče od vložnika vloge, ki je nerazumljiva ali ne obsega vsega, kar je treba, da bi se dala obravnavati, naj jo popravi oziroma dopolni; če tega v danem roku ne stori, sodišče vlogo zavrže. Če vloga v elektronski obliki ni primerna za obdelavo na sodišču, le-to v zahtevi vložniku sporoči tudi predpisano obliko zapisa te vloge.

(4) V zahtevi za popravek oziroma dopolnitev vloge opozori sodišče vložnika na posledice, če tega ne bi storil.

(5) Minister, pristojen za pravosodje, predpiše pogoje in način vložitve vlog v elektronski obliki po elektronski poti, obliko zapisa teh vlog ter organizacijo in delovanje informacijskega sistema sodišča.

78. člen

(1) Sodišče kaznuje z denarno kaznijo zagovornika, pooblaščenca, zakonitega zastopnika, oškodovanca, zasebnega tožilca ali oškodovanca kot tožilca, če v vlogi ali govoru žali sodišče ali koga, ki sodeluje v postopku. Denarna kazen znaša najmanj eno petino zadnje uradno objavljene povprečne mesečne neto plače v Republiki Sloveniji na zaposleno osebo, in največ trikratni znesek te plače. Sklep o kaznovanju izda preiskovalni sodnik oziroma senat, pred katerim je bila dana žaljiva izjava, če je žalitev zapisana v vlogi, pa sodišče, ki naj o njej odloči. Zoper ta sklep je dovoljena pritožba. Če državni tožilec ali tisti, ki ga zastopa, koga žali, se o tem obvesti pristojni državni tožilec. O kaznovanju odvetnika oziroma odvetniškega kandidata se obvesti odvetniška zbornica.

(2) Kaznovanje po prejšnjem odstavku ne vpliva na pregon in izrek kazni za kaznivo dejanje, ki je bilo storjeno z žalitvijo.

83. člen

(1) Preden državni tožilec poda preiskovalnemu sodniku zahtevo za preiskavo (prvi odstavek 168. člena), predlog za soglasje naj se ne opravi preiskava (prvi odstavek 170. člena), ali vloži obtožnico brez preiskave (šesti odstavek 170. člena) oziroma obtožni predlog na podlagi kazenske ovadbe (drugi odstavek 430. člena), ali poda sodniku posamezniku predlog za opravo posameznih preiskovalnih dejanj (prvi odstavek 431. člena) ali predlog za izdajo kaznovalnega naloga (prvi odstavek 445.a člena), izloči iz spisov, ki jih pošlje sodišču, obvestila, ki jih je policija zbrala od osumljenca, preden je bil poučen po četrtem odstavku 148. člena tega zakona. O opravljeni izločitvi sestavi uradni zaznamek in ga priloži spisom, ki jih pošlje sodišču, izločena obvestila pa shrani v svojem spisu. Če je h kazenski ovadbi priložen zapisnik o zaslišanju osumljenca (drugi odstavek 148.a člena), zapisniki o opravljenih preiskovalnih dejanjih (164. do 166. člen) ali drugi dokazi, za katere državni tožilec misli, da se na njih ne sme opirati odločba sodišča, pošlje spise, v katerih so taki dokazi preiskovalnemu sodniku oziroma sodniku posamezniku, ta pa ravna po določbah drugega in tretjega odstavka tega člena.

(2) Če je v tem zakonu določeno, da se sodna odločba ne sme opirati na izpovedbo osumljenca oziroma obdolženca, priče ali izvedenca, ali na zapisnike, predmete, posnetke, sporočila ali dokazila, izda preiskovalni sodnik oziroma sodnik, ki opravlja posamezna preiskovalna dejanja, po uradni dolžnosti ali na predlog stranke sklep, s katerim izloči navedene dokaze iz spisov takoj, ko ugotovi, da gre za take izpovedbe oziroma dokaze. Tako ravna tudi glede obvestil iz prejšnjega odstavka, če jih ni že prej izločil državni tožilec, kot tudi glede obvestil, ki so jih dale policiji osebe, ki ne smejo biti zaslišane kot priče (235. člen), ali ki so se v skladu s tem zakonom odrekle pričevanju (236. člen), ali ki po tem zakonu ne bi smele biti postavljene za izvedenca (251. člen). Stranke smejo zahtevati izločitev zapisnikov in drugih dokazov do konca predobravnavnega naroka, če tega naroka ni bilo, pa do začetka glavne obravnave, kasneje pa samo pod pogojem iz 4. točke tretjega odstavka 285.a člena tega zakona.

(3) Zoper sklep preiskovalnega sodnika oziroma sodnika posameznika iz prejšnjega odstavka o izločitvi ali zavrnitvi predloga stranke za izločitev je dovoljena posebna pritožba. Po pravnomočnosti sklepa se izločeni zapisniki in drugi izločeni dokazi zaprejo v poseben ovitek in shranijo ločeno od drugih spisov in jih ni mogoče pregledovati in ne uporabiti v kazenskem postopku, razen v primerih iz četrtega odstavka tega člena. O pritožbi odloča sodišče druge stopnje.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka sme predsednik sodišča, ki odloča o zahtevi za izločitev sodnika iz razloga po 4.a točki 39. člena tega zakona, ter senat, ki odloča o pravnem sredstvu zoper odločbo o glavni stvari, pregledati in uporabiti zapisnike in druge dokaze, ki so bili s pravnomočnim sklepom izločeni iz spisov, če je to nujno zaradi ugotovitve ali je podan razlog za izločitev sodnika. Po pregledu in uporabi

se mora izločene zapisnike in druge dokaze spet zapreti v poseben ovitek in na njem naznačiti, kdo in kdaj jih je pregledal.

(5) Določbe prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo tudi, ko sodišče druge stopnje odloča o pritožbi zoper sodbo, s katero se izpodbija tudi sklep o izločitvi dokazov (četrti odstavek 340. člena).

(6) Če se vodi spis v elektronski obliki, se izločena obvestila, zapisniki in drugi izločeni dokazi izločijo v informacijskem sistemu iz njega in se v informacijskem sistemu vodijo v posebni mapi tako, da so dostopni v povezavi z obravnavano zadevo. Če predsednik sodišča ali sodišče druge stopnje v primeru iz četrtega ali petega odstavka tega člena pregleda in uporabi te izločene dokaze, jih mora po tem spet shraniti v posebno mapo v informacijskem sistemu in na njej označiti, da jih je pregledalo. Te določbe se smiselno uporabljajo tudi pri drugih določbah tega zakona, ki urejajo izločanje dokazov.

84. člen

(1) Preiskovalni sodnik lahko odredi, da se preiskovalno dejanje posname z ustreznimi tehničnimi sredstvi za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje. O tem mora poprej obvestiti zaslišanca.

(2) Posnetek mora vsebovati podatke iz prvega odstavka 80. člena tega zakona, podatke, potrebne za identifikacijo tistega, čigar izjava se snema, in podatek, v kakšni lastnosti daje ta izjavo. Če se snemajo izjave več oseb, mora biti poskrbljeno, da se da iz posnetka jasno razpoznati, kdo je dal izjavo.

(3) Če se snemanje preiskovalnega dejanja prekine, se mora to skupaj s časom prekinitve na posnetku ustrezno označiti. Enako velja za nadaljevanje in konec snemanja.

(4) Na zahtevo zaslišanega se posnetek takoj, ko je to tehnično izvedljivo, predvaja. Na naroku ima zaslišani pravico, da poda pojasnila in pripombe, ki se prav tako posnamejo.

(5) V zapisniku o preiskovalnem dejanju je treba zapisati, da je bilo dejanje posneto z ustreznim tehničnim sredstvom za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje in kdo je to napravil, da je bil zaslišanec vnaprej obveščen o snemanju, da je bil posnetek reproduciran in kje je shranjen posnetek, če ni priložen spisom ali samodejno zabeležen v informacijskem sistemu sodišča.

(6) Preiskovalni sodnik lahko odredi, naj se zvočni posnetek v celoti ali deloma prepíše. Prepis mora preiskovalni sodnik pregledati, potrditi in priključiti zapisniku o opravljenem dejanju.

(7) Zvočne in slikovne posnetke hrani sodišče, dokler se hrani kazenski spis.

(8) Določbe prvega do sedmega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo tudi, če je kakšno drugo preiskovalno dejanje, razen zaslišanja, snemano z ustreznim tehničnim sredstvom za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje, ali če preiskovalno dejanje opravlja policija.

86. člen

(1) O posvetovanju in glasovanju se sestavi poseben zapisnik.

(2) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju obsega potek glasovanja in sprejeto odločbo.

(3) Ta zapisnik podpišejo vsi člani senata in zapisnikar. Posebna mnenja se priložijo zapisniku o posvetovanju in glasovanju, če niso vpisana v sam zapisnik.

(4) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju se zapre v poseben ovitek. Ta zapisnik sme pregledati samo višje sodišče, ko odloča o pravnem sredstvu. V tem primeru mora višje sodišče zapisnik spet zapreti v poseben ovitek in na ovitku naznačiti, da je zapisnik pregledalo.

(5) Zapisnik o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, podpišejo vsi člani senata in zapisnikar s svojimi varnimi elektronskimi podpisi in varnim elektronskim podpisom sodišča, overjenim s

kvalificiranim potrdilom. Če je varen elektronski podpis člana senata oziroma zapisnikarja overjen s kvalificiranim potrdilom, ki vsebuje tudi navedbo sodišča, varen elektronski podpis sodišča ni potreben. Zapisnik o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, se v informacijskem sistemu vodi v posebni mapi tako, da je dostopen v povezavi z obravnavano zadevo. Ko višje sodišče pri odločanju o pravnem sredstvu pregleda tak zapisnik, ga mora spet shraniti v posebno mapo v informacijskem sistemu in na njej označiti, da ga je pregledalo.

(6) Minister, pristojen za pravosodje, predpiše način hrambe in sledljivost zapisnika o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, iz prejšnjega odstavka ter izločenih dokazov v elektronski obliki iz šestega odstavka 83. člena tega zakona.

92. člen

(1) Stroški kazenskega postopka so izdatki, ki nastanejo v kazenskem postopku ali zaradi njega.

(2) Stroški kazenskega postopka so:

- 1) stroški za priče in za ogled ter nagrada in stroški za izvedence, tolmače in strokovnjake, stroški za vročanje pisanj po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje v kazenskem postopku, stroški zasega, odvzema, hrambe, prodaje in uničenja zaseženih oziroma odvzetih predmetov, ki za potrebe kazenskega postopka nastanejo pred njegovo uvedbo, med njegovim potekom ali po njegovem koncu;
- 2) vozni stroški za obdolženca;
- 3) izdatki za privedbo ali za spremljanje oseb tistega, ki mu je bila vzeta prostost;
- 4) vozni in potni stroški uradnih oseb;
- 5) stroški za zdravljenje obdolženca, dokler je v priporu in stroški poroda, razen če se ti stroški plačajo iz sredstev zdravstvenega zavarovanja;
- 6) sodna taksa;
- 7) nagrada in potrebni izdatki zagovornika, potrebni izdatki zasebnega tožilca in oškodovanca kot tožilca ter njihovih zastopnikov in pa nagrada in potrebni izdatki njihovih pooblaščenecv;
- 8) potrebni izdatki oškodovanca in njegovega zakonskega zastopnika ter nagrada in potrebni izdatki njegovega pooblaščenca.

(3) Stroški iz 1., 2., 4. in 5. točke drugega odstavka tega člena ter potrebni izdatki in nagrada postavljenega zagovornika in postavljenega pooblaščenca oškodovanca ter oškodovanca kot tožilca se v postopku zaradi kaznivih dejanj, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, izplačajo naprej iz sredstev organa, ki vodi kazenski postopek, oziroma, če gre za stroške zasega, odvzema, hrambe, prodaje in uničenja zaseženih oziroma odvzetih predmetov, v skladu s predpisi, ki urejajo hrambo teh predmetov, postopek upravljanja oziroma način ravnanja z njimi. V zvezi s stroški iz 3. točke drugega odstavka tega člena pa mora organ, ki je izvršil privedbo, spremljanje ali vročanje, sodišču predložiti obračun stroškov. Pozneje se vsi navedeni stroški izterjajo od tistih, ki so jih po določbah tega zakona dolžni poravnati. Organ, ki vodi kazenski postopek, mora vse stroške, ki so bili naprej izplačani oziroma za katere je bil sodišču predložen obračun stroškov, vpisati v seznam in seznam priložiti spisom.

(4) Stroški za prevajanje v slovenski, italijanski ali madžarski jezik, ki nastanejo z uporabo določb ustave in tega zakona o pravici pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti do uporabe svojega jezika, se ne zaračunajo tistim, ki so po določbah tega zakona dolžni povrniti stroške kazenskega postopka.

(5) Stroški za prevajanje se ne zaračunajo obdolžencu, če ne razume ali ne govori jezika, v katerem teče kazenski postopek.

115. člen

(1) Posvetovanje in glasovanje je tajno.

(2) V prostoru, v katerem je posvetovanje in glasovanje, smejo biti le člani senata in zapisnikar.

117. člen

(1) Pisanja se vročajo praviloma po pošti, po varni elektronski poti ali po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje v kazenskem postopku. Vročajo se lahko tudi po sodnem osebju po pooblastilu predsednika sodišča ali po uradni osebi organa, ki je odredil vročanje, neposredno pri tem organu.

(2) Obdolženec, priča, zasebni tožilec, oškodovanec kot tožilec in oškodovanec lahko sodišču sporoči, da želi vročitev pisanj po elektronski poti v varen poštni predal, katerega naslov navede v vlogi ali na naroku in je enakovreden naslovu prebivališča. Če navedene osebe pošljejo vlogo v elektronski obliki po varni elektronski poti, se šteje, da želijo vročanje po varni elektronski poti, dokler ne sporočijo drugače. Če sodišče ugotovi, da vročitev v varen poštni predal ni mogoča, vroči pisanje na drug način v skladu s prejšnjim odstavkom in navede razlog za tako vročitev.

(3) Državnemu tožilcu in drugim državnim organom, odvetnikom, sodnim izvedencem, sodnim cenilcem, sodnim tolmačem in drugim osebam oziroma organom, pri katerih se zaradi njihove narave dela lahko domneva večja zanesljivost, se pisanja vročajo po elektronski poti v varen poštni predal, če je tako vročanje mogoče in če drug način vročanja iz prvega odstavka tega člena ni primernejši.

(4) Minister, pristojen za pravosodje, določi pravila za delovanje pravnih in fizičnih oseb, ki opravljajo vročanje v kazenskem postopku, ter vsebino sporočil pri vročanju in vročilnic v kazenskem postopku.

(5) Minister, pristojen za pravosodje, predpiše, kaj je varna elektronska pot, katere pisanja se pošiljajo in vročajo po varni elektronski poti, kaj je varen poštni predal, pogoje, obliko in način vročanja po varni elektronski poti ter organizacijo in delovanje informacijskega sistema sodišča v kazenskem postopku.

(6) Vabilo na glavno obravnavo in druga vabila sodišče ustno naznani osebi, kadar je ta pred njim, in jo pri tem pouči o posledicah, če ne bi prišla. Na ta način opravljeno vabilo se zaznamuje v zapisniku, ki ga povabljeni podpiše, razen če je to že zapisano v zapisniku o glavni obravnavi. Šteje se, da je vabilo s tem veljavno vročeno.

117.a člen

(1) Vročitev pisanja, izdelanega v elektronski obliki, se lahko opravi z vročitvijo pisanja v fizični obliki ali po varni elektronski poti.

(2) V fizični obliki se vročitev overjenega prepisa pisanja opravi v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo vročanje pisanj v fizični obliki.

(3) Po varni elektronski poti se vročitev pisanja opravi po informacijskem sistemu, s posredovanjem organizacije, ki opravlja dejavnost elektronskega vročanja.

(4) Informacijski sistem samodejno pošlje naslovníku v njegov varni poštni predal pisanje in hkrati tudi informativno sporočilo, v katerem ga opozori, da je v informacijskem sistemu pisanje in da ga mora prevzeti v 15 dneh od dne, ko mu je bilo poslano v varni poštni predal, sicer bo pisanje izbrisano iz informacijskega sistema, naslovníku pa se bo pisanje vročalo po določbah tega zakona, ki urejajo vročanje pisanj v fizični obliki.

(5) Naslovník prevzame pisanje iz informacijskega sistema tako, da z uporabo kvalificiranega potrdila za varen elektronski podpis dokaže svojo istovetnost, vpogleda v varni poštni predal in elektronsko podpiše vročilnico.

(6) Vročitev po tretjem odstavku tega člena velja za opravljeno z dnem, ko naslovnik prevzame pisanje. Če ga ne prevzame v 15 dneh, informacijski sistem pisanje izbriše ter pošlje naslovníku in sodišču elektronsko sporočilo, da je pisanje izbrisano iz informacijskega sistema in da se bo naslovníku vročalo po določbah tega zakona, ki urejajo vročanje pisanj v fizični obliki.

(7) Informacijski sistem obvesti o vročitvi sodišče, ki je vročitev odredilo, z vročilnico v elektronski obliki.

(8) Na način, določen v tem členu, se po varni elektronski poti lahko vročajo tudi tista pisanja, ki imajo izvornike v fizični obliki, če je elektronski (skeniran) prepis, ki je izdelan na podlagi izvornika v fizični obliki, opremljen z varnim elektronskim podpisom sodišča, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

(9) Če je treba naslovníku poslati cel spis in se ta vodi v elektronski obliki, se to opravi po varni elektronski poti, če je tak način mogoč.

128. člen

(1) Vsakemu, ki ima opravičen interes, se sme dovoliti pregled in prepis posameznih kazenskih spisov.

(2) Dokler postopek teče, dovoljuje pregled in prepis spisov organ, pred katerim teče postopek; ko pa je postopek končan, dovoli to predsednik sodišča ali uradna oseba, ki jo on določi. Če so spisi pri državnem tožilcu, dovoljuje pregled in prepis državni tožilec.

(3) Pregled in prepis posameznih kazenskih spisov se sme odreči, če to narekujejo posebni razlogi obrambe ali varnosti države ali če je bila javnost izključena z glavne obravnave. Zoper tak sklep je dovoljena pritožba, ki ne zadrži njegove izvršitve.

(4) Za pregled in prepis spisov, ki naj bo dovoljen zasebnemu tožilcu, oškodovancu kot tožilcu, oškodovancu in zagovorniku, veljajo določbe 59. oziroma 73. člena tega zakona.

(5) Obdolženec ima pravico pregledati in prepisati spise in si ogledati dokazne predmete.

(6) Obdolženec in zagovornik imata pri državnem tožilcu pravico pregledati uradne zaznamke o obvestilih, ki jih je državni tožilec izločil iz spisov (prvi odstavek 83. člena).

(7) Spis v elektronski obliki imajo upravičenci po določbah tega zakona pravico pregledovati in prepisovati tudi v elektronski obliki v informacijskem sistemu, v katerem upravičenec dokaže svojo istovetnost s svojim kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis.

(8) Upravičenci do pregleda spisa po določbah tega zakona imajo pravico v informacijskem sistemu spremljati potek postopka.

129. člen

(1) Sodba postane pravnomočna, če se ne more izpodbijati s pritožbo. Če je bila zoper sodbo vložena pritožba, nastopi pravnomočnost z dnem, ko sodišče prve stopnje prejme spise z overjenimi prepisi sodbe sodišča druge stopnje. Če je sodišče druge stopnje odločitev o pritožbi, sprejeto po opravljeni obravnavi ali seji senata, o kateri so bili v redu obveščeni tožilec, obdolženec in zagovornik, razglasilo, nastopi pravnomočnost z dnem razglasitve sodbe.

(2) Pravnomočna sodba se izvrši, ko je vročena in ko za njeno izvršitev ni zakonskih ovir. Če ni vložena pritožba ali so se stranke pritožbi odpovedale ali jo umaknile, je sodba izvršljiva, ko

poteče rok za pritožbo, oziroma od dneva, ko so se stranke odpovedale pritožbi ali vloženo pritožbo umaknile.

(3) Če sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, ni pristojno za njeno izvršitev, pošlje overjen prepis sodbe s potrdilom o izvršljivosti organu, ki je pristojen za izvršitev.

(4) Če je vojaška oseba ali vojaški obveznik obsojen na kazen zapora, pa še ni odslužil vojaškega roka, pošlje sodišče overjen prepis pravnomočne sodbe upravnemu organu, pristojnemu za obrambne zadeve.

130. člen

Če se denarna kazen, ki je predpisana v tem zakonu, ne da niti prisilno izterjati, jo sodišče izvrši tako, da se za vsakih začetih 42 eurov določi en dan zapora. Denarno kazen, ki je predpisana v tem zakonu, prisilno izterja pristojni davčni organ po določbah zakona, ki ureja prisilno izterjavo davkov, na predlog sodišča, ki je to denarno kazen izreklo.

137. člen

(1) Če teče kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa, sme sodišče na obrazložen predlog upravičenega tožilca odrediti, da se obdolžencu odvzame vozniško dovoljenje za čas, dokler traja postopek. Pred uvedbo kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa sme policija, ki opravlja ogled, vzeti vozniško dovoljenje tistemu, za katerega je podan utemeljen sum, da je storil to kaznivo dejanje in o tem izdati potrdilo, vendar mora vozniško dovoljenje skupaj z ovadbo v treh dneh poslati državnemu tožilcu. Ta pa ga mora v osmih dneh od prejema vrniti tistemu, ki mu je bilo odvzeto, ali ga poslati sodišču ter hkrati predlagati uvedbo kazenskega postopka in začasni odvzem vozniškega dovoljenja.

(2) O predlogu iz prejšnjega odstavka odloči sodišče s sklepom. Zoper sklep o odvzemu vozniškega dovoljenja lahko obdolženec v treh dneh od prejema sklepa vloži ugovor, ki ne zadrži izvršitve sklepa. Sodišče, ki je sklep izdalo, odloči o ugovoru na podlagi predloženega gradiva, lahko pa pred odločitvijo opravi poseben narok s strankama.

(3) Zoper sklep, s katerim je bilo odločeno o ugovoru, imata stranki pravico do pritožbe. Pritožba obdolženca zoper sklep, s katerim je bil ugovor zavrnjen, ne zadrži izvršitve sklepa o odvzemu vozniškega dovoljenja.

(4) Še pred koncem kazenskega postopka sodišče na predlog strank ali po uradni dolžnosti začasno odvzeto vozniško dovoljenje obdolžencu vrne, če ugotovi, da ni več pogojev za odvzem.

(5) Glede izvršitve ukrepa iz tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, o prepovedi vožnje motornega vozila.

(6) Čas, za katerega je bilo vzeto vozniško dovoljenje, se obdolžencu, ki je na prostosti, všteje v izrečeno kazen prepovedi vožnje motornega vozila oziroma izrečeni varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja.

143.a člen

(1) Vsak posameznik ali pravna oseba, ki zaradi obveznosti ali pravice, določene z zakonom, ali če je to nujno potrebno zaradi zaposlitve, potrebuje dokazilo, da ni v kazenskem

postopku za kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, ima pravico, da brezplačno pridobi potrdilo od sodišča, ali je zabeležen podatek o kazenskem postopku glede njega.

(2) Potrdilo iz prejšnjega odstavka mora ne glede na določbe tega zakona o krajevni pristojnosti izdati vsako sodišče prve stopnje s splošno pristojnostjo v Republiki Sloveniji, tako, da iz informacijskega sistema za spremljanje kazenskih postopkov v Republiki Sloveniji ali druge dokumentacije sodstva izpiše, da posameznik ali pravna oseba nista v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti oziroma izpiše, da sta v kazenskem postopku. V potrdilu, da je posameznik ali pravna oseba v kazenskem postopku, se navede določeno kaznivo dejanje le, če njegovo navedbo ali navedbo vrste kaznivega dejanja zahteva drug zakon, drugače se navede le, da gre za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.

(3) Posameznik se za potrebe pridobitve potrdila iz prvega odstavka tega člena osebno izkaže s svojim veljavnim osebnim dokumentom, iz katerega je mogoče nedvoumno ugotoviti njegovo istovetnost, za pravno osebo pa pridobi potrdilo njen zakoniti zastopnik, ki se osebno izkaže z ustrežno listino o zakonitem zastopanju ter z njegovim veljavnim osebnim dokumentom, iz katerega je mogoče nedvoumno ugotoviti njegovo istovetnost.

(4) Posamezniki ali pravne osebe prevzamejo potrdilo osebno, s ponovnim ugotavljanjem istovetnosti po pravilih iz prejšnjega odstavka. Posamezniki in pravne osebe lahko prejmejo po dogovoru potrdilo tudi kot priporočeno pošto pošiljko. Sodišče mora ob vsaki izdaji potrdila zabeležiti pravno podlago, po kateri ga je izdalo, pisno izjavo posameznika ali zakonitega zastopnika, da potrebuje potrdilo in za kateri namen v skladu s prvim odstavkom tega člena ter preveriti v vlogi navedeno vrsto, številko in datum izdaje veljavnega osebnega dokumenta iz prejšnjega odstavka. Delodajalci in druge osebe lahko pridobijo potrdilo, ali je zoper njihovega delavca ali drugo osebo, s katero so ali bodo v pravnem razmerju, uveden kazenski postopek, le, če imajo za to izrecno pisno privolitev posameznika oziroma pravne osebe, na katero se ti podatki nanašajo, ali če je tako izrecno določeno v zakonu.

(5) Izjemoma, če je to nujno zaradi učinkovitega ali takojšnjega zavarovanja pravic ali uveljavljanja obveznosti posameznikov ali pravnih oseb, ki prebivajo ali imajo sedež v drugih državah ali nameravajo delati ali delovati ali delajo ali delujejo v drugi državi ali za mednarodno organizacijo, ali za posameznike zaradi prehajanja državnih meja, lahko diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Slovenije ali diplomatsko-konzularna predstavništva, ki zastopajo Republiko Slovenijo, pridobijo potrdilo s smiselno uporabo določb prejšnjih odstavkov tega člena. Če je glede na okoliščine zadeve nujno, se v potrdilu navede tudi določeno kaznivo dejanje.

143.c člen

V primerih kaznivih dejanj zoper gospodarstvo smejo preiskovalna dejanja, glavna obravnava in odločanje o rednih in izrednih pravnih sredstev po tem zakonu trajati najkrajši potrebni čas. Dolžnost vseh organov, ki sodelujejo v kazenskem postopku, in organov, ki jim dajejo pravno pomoč, je, da postopajo posebno hitro.

144. člen

Posamezni izrazi, ki so uporabljeni v tem zakonu, imajo tale pomen:

- osumljenec, ki označuje osumljenko in osumljenca, je oseba, zoper katero je pred uvedbo kazenskega postopka pristojni državni organ opravil določeno dejanje ali ukrep zaradi obstoja razlogov za sum, da je storila ali sodelovala pri storitvi kaznivega dejanja;
- obdolženec je tisti, zoper katerega teče preiskava ali zoper katerega je vložena obtožnica, obtožni predlog ali zasebna tožba;
- obtoženec je tisti, zoper katerega je obtožnica postala pravnomočna;

- obsojenec je tisti, za katerega je s pravnomočno sodbo ugotovljeno, da je kazensko odgovoren za določeno kaznivo dejanje;
- izraz obdolženec, kot enotno poimenovanje za obdolženko in obdolženca, se uporablja v tem zakonu tudi kot splošen izraz za obdolženca, obtoženca in obsojenca;
- oškodovanec, ki označuje oškodovanko in oškodovanca, je tisti, kateremu je kakršnakoli njegova osebna ali premoženjska pravica s kaznivim dejanjem prekršena ali ogrožena;
- tožilec, ki označuje tožilca in tožilko, je državni tožilec, zasebni tožilec in oškodovanec kot tožilec;
- stranka je tožilec in obdolženec;
- zunajzakonska skupnost je dalj časa trajajoča življenjska skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze. Določbe tega zakona o zunajzakonski skupnosti veljajo tudi za registrirane istospolne partnerske skupnosti po zakonu, ki ureja registracijo istospolne partnerske skupnosti;
- policija lahko smiselno pomeni policijsko postajo, drugo enoto policije ali drugega državnega organa, katerega uslužbenci imajo pooblastila policije v predkazenskem postopku v skladu s tem zakonom.

146. člen

- (1) Vsakdo lahko naznani kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.
- (2) Zakon določa, kdaj pomeni opustitev ovadbe kaznivega dejanja sama kaznivo dejanje.

148. člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, mora policija ukreniti potrebno, da se izsledi storilec kaznivega dejanja, da se storilec ali udeleženec ne skrrije ali ne pobegne, da se odkrijejo in zavarujejo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, ki utegnejo biti dokaz in da se zberejo vsa obvestila, ki bi utegnila biti koristna za uspešno izvedbo kazenskega postopka.

(2) Da bi izvršila naloge iz prejšnjega odstavka, sme policija zahtevati potrebna obvestila od oseb; opraviti potreben pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage; za nujno potreben čas omejiti gibanje na določenem prostoru; ukreniti, kar je potrebno v zvezi z ugotavljanjem istovetnosti oseb in predmetov; razpisati iskanje osebe in stvari, ki se iščejo; v navzočnosti odgovorne osebe opraviti pregled določenih objektov in prostorov podjetij in drugih pravnih oseb in pregledati določeno njihovo dokumentacijo ter ukreniti in storiti drugo, kar je potrebno. O dejstvih in okoliščinah, ki se ugotovijo pri posameznih dejanjih in utegnejo biti pomembne za kazenski postopek, in o predmetih, ki so bili najdeni ali zaseženi, se napravi zapisnik ali uradni zaznamek.

(3) Policija lahko vabi osebe tudi k sebi. V vabilu mora biti navedeno, zakaj so vabljene. Prisilno smejo privedi nekoga, ki na vabilo ni prišel, le, če je bil v vabilu na to opozorjen. Ko ravna po določbah tega člena, ne sme policija oseb zasliševati kot obdolžencev, prič ali izvedencev, razen osumljenca v primeru iz 148.a člena tega zakona.

(4) Kadar policija pri zbiranju obvestil ugotovi, da za določeno osebo obstajajo razlogi za sum, da je storila ali sodelovala pri storitvi kaznivega dejanja (osumljenec), ji mora, preden začne od nje zbirati obvestila, povedati, katerega kaznivega dejanja je osumljena in kaj je podlaga za sum zoper njo ter jo poučiti, da ni dolžna ničesar izjaviti in odgovarjati na vprašanja, če se bo zagovarjala, pa ni dolžna izpovedati zoper sebe ali svoje bližnje ali priznati krivdo in da ima pravico do zagovornika, ki si ga svobodno izbere in ki je lahko navzoč pri njenem zaslišanju, ter da se bo lahko vse, kar bo izpovedala, na sojenju uporabilo zoper njo. Osumljenca mora policija obvestiti tudi, da ima pravico uporabljati svoj jezik ter o pravicah iz 8. člena tega zakona; osumljenca, ki mu je vzeta prostost, pa tudi o pravici iz četrtega oziroma petega odstavka 4. člena tega zakona.

(5) Če osumljenec izjavi, da si bo vzel zagovornika, se zaslišanje odloži do prihoda zagovornika, oziroma do roka, ki ga določi policija, vendar ne manj kot za dve uri. Do prihoda zagovornika se odloži tudi oprava drugih preiskovalnih dejanj, razen tistih, ki bi jih bilo nevarno odlašati. Zaslišanje osumljenca se opravi po določbah 148.a člena tega zakona.

(6) Če osumljenec izjavi, da si ne bo vzel zagovornika ali če izbrani zagovornik ne pride v roku, ki ga je določila policija, se o izjavi osumljenca sestavi uradni zaznamek. Vanj se vnese dani pravni pouk ter izjava osumljenca; če se želi izjaviti o kaznivem dejanju, pa tudi bistvena vsebina njegove izjave ter pripombe na zapisano vsebino. Vsebinsko uradnega zaznamka se osumljencu prebere in se mu vroči prepis uradnega zaznamka, kar osumljenec potrdi s svojim podpisom. Izjava osumljenca se lahko po predhodnem obvestilu posname z napravo za zvočno in slikovno snemanje.

(7) Tisti, zoper katerega je bilo uporabljeno kakšno dejanje ali kakšen ukrep iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, ima pravico pritožiti se v treh dneh pri pristojnem državnemu tožilcu.

(8) Na pisni predlog in z dovoljenjem preiskovalnega sodnika oziroma predsednika senata sme policija zbirati obvestila tudi od oseb, ki so v priporu, če je to potrebno, da se odkrijejo druga kazniva dejanja iste osebe, njihovi udeleženci ali kazniva dejanja drugih storilcev. Ta obvestila zbira v času in v navzočnosti osebe, ki jo določi preiskovalni sodnik oziroma predsednik senata.

(9) Na podlagi zbranih obvestil sestavi policija kazensko ovadbo, v kateri navede dokaze, za katere je zvedela pri njihovem zbiranju. V kazensko ovadbo ne vpiše vsebine izjav, ki so jih posamezne osebe dale pri zbiranju obvestil. Kazenski ovadbi priloži tudi predmete, skice, fotografije, priskrbljena poročila, zapise o tem, kaj je ukrenila in storila, uradne zaznamke, izjave in drugo gradivo, ki utegne biti koristno za uspešno izvedbo postopka. Če policija po vložitvi kazenske ovadbe izve za nova dejstva, dokaze ali sledove kaznivega dejanja, mora zbrati potrebna obvestila in poslati o tem državnemu tožilcu poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe.

(10) Policija pošlje poročilo državnemu tožilcu tudi v primeru, če na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo.

149.b člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno, da se izvršuje ali da se pripravlja oziroma organizira kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca potrebno pridobiti podatke o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju, lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi operaterju, da pristojnemu organu sporoči podatke o udeležencih, okoliščinah in dejstvih elektronskega komunikacijskega prometa, kot so: številka ali druga oblika identifikacije uporabnikov elektronskih komunikacijskih storitev, vrsta, datum, čas in trajanje klica oziroma druge elektronske komunikacijske storitve, količina prenešenih podatkov in kraj, iz katerega je bila elektronska komunikacijska storitev opravljena.

(2) Predlog in odredba morata biti pisna in morata vsebovati podatke, ki omogočajo identifikacijo komunikacijskega sredstva za elektronski komunikacijski promet, utemeljitev razlogov, časovno obdobje, za katerega se podatki zahtevajo, ter ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo ukrepa.

(3) Če so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno, oziroma da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca potrebno pridobiti podatke o lastniku ali uporabniku določenega komunikacijskega sredstva za elektronski komunikacijski promet, ki niso objavljeni v naročniških imenikih in o času, v katerem je tako sredstvo bilo oziroma je v uporabi, lahko policija od operaterja zahteva, da ji na njeno pisno zahtevo, tudi brez privolitve posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo, sporoči te podatke.

(4) Operater svoji stranki ali tretji osebi ne sme razkriti, da je ali da bo določene podatke posredoval pristojnemu organu (prvi odstavek tega člena) ali policiji (prejšnji odstavek).

152. člen

(1) Ukrepe iz 150. in 151. člena tega zakona s pisno odredbo odredi preiskovalni sodnik na pisni predlog državnega tožilca. Predlog in odredba morata vsebovati:

- 9) podatke, ki omogočajo določljivost osebe, zoper katero se predlaga oziroma odreja ukrep;
- 10) utemeljitev oziroma ugotovitev razlogov za sum, da gre za izvrševanje, pripravo, ali organizacijo v 150. oziroma 151. členu tega zakona določenih kaznivih dejanj;

- 11) kateri ukrep se predlaga oziroma odreja, način izvajanja ukrepa, njegov obseg in trajanje, točno določitev prostora ali kraja, v katerem se ukrep izvaja, elektronsko- komunikacijsko sredstvo in ostale pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo posameznega ukrepa;
- 12) utemeljitev oziroma ugotovitev neogibne potrebnosti uporabe posameznega ukrepa v razmerju do zbiranja dokazov na drug način in uporabe ostalih milejših ukrepov;
- 13) utemeljitev razloga za predčasno izvrševanje odredbe v primeru iz drugega odstavka tega člena.

(2) Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti in če obstaja nevarnost odlašanja, lahko na ustni predlog državnega tožilca preiskovalni sodnik odredi izvrševanje ukrepov iz 150. člena tega zakona z ustno odredbo. O ustnem predlogu državnega tožilca preiskovalni sodnik napravi uradni zaznamek. Pisna odredba mora biti izdana najkasneje v dvanajstih urah po izdaji ustne odredbe. Za predčasno izvrševanje mora obstajati utemeljen razlog; v nasprotnem primeru sodišče ne glede na siceršnjo upravičenost uporabe ukrepov vselej postopa po četrtem odstavku 154. člena tega zakona.

(3) Če pri izvrševanju ukrepa iz 2. točke prvega odstavka 150. člena tega zakona policija oceni, da je vsebina pisma ali druge pošiljke takšna, da bi utegnila biti dokaz v kazenskem postopku, mora s tem nemudoma seznaniti preiskovalnega sodnika, ki odloči, kako se bo s pošiljko ravnalo. O tem preiskovalni sodnik sestavi poseben zapisnik.

(4) Izvajanje ukrepov iz 150. in 151. člena tega zakona lahko traja največ en mesec, iz tehtnih razlogov pa se lahko njihovo trajanje podaljša vsakič za en mesec, vendar za ukrepe iz 150. člena tega zakona skupno največ šest mesecev, za ukrep iz 151. člena tega zakona pa skupno največ tri mesece.

(5) Odredbo iz prvega odstavka tega člena izvrši policija. Operaterji elektronskih komunikacijskih omrežij so policiji dolžni omogočiti izvršitev odredbe.

(6) Policija preneha z izvajanjem ukrepov iz 150. in 151. člena tega zakona takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih so bili odrejeni. O prenehanju brez odlašanja pisno obvesti preiskovalnega sodnika. Preiskovalni sodnik lahko v vsakem trenutku po uradni dolžnosti, če oceni, da ni več razlogov za izvajanje ukrepov, ali da se ti izvajajo v nasprotju z njegovo odredbo, s pisno odredbo odredi, da se izvajanje ukrepov ustavi.

(7) Ukrepe iz 150. in 151. člena tega zakona mora policija izvrševati na način, na katerega se v najmanjši možni meri posega v pravice oseb, ki niso osumljenci.

153. člen

(1) Po prenehanju uporabe ukrepov iz 149.a, 150., 151., 155. in 155.a člena tega zakona mora policija vse posnetke, sporočila in predmete, pridobljene z uporabo teh ukrepov, skupaj s poročilom, ki obsega povzetek zbranih dokazov, predati državnemu tožilcu.

(2) Državni tožilec celotno gradivo, zbrano z ukrepi, ki jih je odredil preiskovalni sodnik, preda preiskovalnemu sodniku; ta pa preizkusi, ali so se ukrepi izvajali na način, kot so bili odobreni.

(3) Organ, ki je odredil ukrep, lahko odredi, da se posnetki telefonskih pogovorov in drugih oblik komuniciranja v celoti ali deloma prepíšejo. Glede prepisa teh posnetkov se uporabljajo določbe šestega odstavka 84. člena tega zakona.

(4) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja ukrepov, ki jih odreja državni tožilec, ne poda takšne izjave, preiskovalnemu sodniku preda tudi celotno gradivo zbrano s temi ukrepi. Preiskovalni sodnik nato ravna po drugem odstavku 154. člena tega zakona.

154. člen

(1) Podatke, sporočila, posnetke ali dokazila, pridobljene z uporabo ukrepov iz 149.a, prvega odstavka 149.b, 150., 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona, hrani sodišče, dokler se hrani kazenski spis, oziroma do uničenja po drugem odstavku tega člena.

(2) Če državni tožilec izjavi, da ne bo začel kazenskega pregona zoper osumljenca ali če v roku dveh let po koncu izvajanja ukrepov iz 149.a, prvega odstavka 149.b, 150., 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona ne poda takšne izjave, se gradivo iz prejšnjega odstavka pod nadzorstvom preiskovalnega sodnika uniči. O tem uničenju napravi preiskovalni sodnik uradni zaznamek. Pred uničenjem obvesti preiskovalni sodnik o uporabi teh ukrepov osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom, v primerih večjega obsega tega gradiva pa s poročilom iz prvega odstavka 153. člena tega zakona. V primeru, ko so bili uporabljeni ukrepi iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, in državni tožilec proti osumljencu začne kazenski pregon, preiskovalni sodnik najpozneje do vložitve obtožnice oziroma takoj po tem, ko je bila oseba, zaradi katere se je ukrep izvajal, prijeta, obvesti o uporabi teh ukrepov osebo, zoper katero so se ukrepi izvajali, ki ima pravico seznaniti se s pridobljenim gradivom. Če je mogoče utemeljeno sklepati, da bo zaradi seznanitve z gradivom nastala nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali iz drugih tehtnih razlogov, lahko preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca ali po uradni dolžnosti odloči, da osumljenca, oziroma v primerih iz drugega ali devetega odstavka 149.a člena tega zakona, osebo, zoper katero se je ukrep izvajal, z delom vsebine ali s celotno vsebino pridobljenega gradiva ne bo seznanil.

(3) Ne smejo se uporabiti kot dokaz podatki, sporočila, posnetki ali druga dokazila, če so bili pridobljeni z izvajanjem katerega od ukrepov po 149.a, 150., 151., 155., 155.a in 156. členu tega zakona, in se ne nanašajo na katero izmed kaznivih dejanj, za katere je posamičen ukrep mogoče odrediti.

(4) Če so bili ukrepi iz 149.a., 149.b, 150., 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona izvršeni brez odredbe državnega tožilca (peti in deveti odstavek 149.a člena, prvi odstavek 155. člena, tretji odstavek 155.a člena) oziroma brez odredbe preiskovalnega sodnika (šesti odstavek 149.a člena, prvi odstavek 149.b člena, 153. člen, četrti odstavek 155.a člena, prvi in tretji odstavek 156. člena) ali v nasprotju z njo, ali če daljšega izvajanja ukrepov ni preveril senat (dvanajsti odstavek 149.a člena), sodišče ne sme opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke, sporočila, posnetke ali dokazila.

(5) Določbe 237. člena tega zakona se smiselno uporabljajo tudi za podatke, posnetke, sporočila in dokazila, pridobljena z uporabo ukrepov iz 150., 151. in 155.a člena tega zakona.

(6) Če so ukrepi iz 149.a, 150., 151., 155. in 155.a člena tega zakona uporabljeni v zadevi, ki je predmet preiskave, kazenskega pregona ali sodnega postopka v eni ali več državah, morajo biti izvedeni v skladu z obstoječimi dvostranskimi ali večstranskimi sporazumi ali pogodbami oziroma s sporazumom iz 160.b člena tega zakona, če teh ni, pa se dogovori sklenejo za vsak posamezen primer posebej ob popolnem spoštovanju suverenosti in notranje zakonodaje pogodbenice, na katere ozemlju bo potekala takšna preiskava. **(delno se preneha uporabljati)**

156. člen

(1) Preiskovalni sodnik lahko na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji ali družbi za izdajo elektronskega denarja, da mu sporoči zaupne podatke in pošlje dokumentacijo o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računih ali drugih poslih osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca, če bi ti podatki utegnili biti dokaz v kazenskem postopku ali če so potrebni zaradi zasega predmetov ali zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi oziroma premoženja v vrednosti premoženjske koristi.

(2) Banka, hranilnica, plačilna institucija ali družba za izdajo elektronskega denarja mora zahtevane podatke in dokumentacijo iz prejšnjega odstavka posredovati preiskovalnemu sodniku brez odlašanja.

(3) Pod pogoji iz prvega odstavka tega člena lahko preiskovalni sodnik na obrazložen predlog državnega tožilca odredi banki, hranilnici, plačilni instituciji ali družbi za izdajo elektronskega denarja, da tekoče spremlja finančno poslovanje osumljenca, obdolženca in drugih oseb, za katere je mogoče utemeljeno sklepati, da so udeležene v finančnih transakcijah ali poslih osumljenca ali obdolženca in da mu sproti sporoča zaupne podatke o transakcijah ali poslih, ki jih pri njih opravijo ali nameravajo opraviti navedene osebe. V odredbi preiskovalni sodnik določi rok, v katerem mu mora banka, hranilnica, plačilna institucija ali družba za izdajo elektronskega denarja sporočiti podatke.

(4) Izvajanje ukrepa iz prejšnjega odstavka lahko traja največ tri mesece, iz tehtnih razlogov pa se lahko na predlog državnega tožilca njegovo trajanje podaljša do največ šest mesecev.

(5) Če so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno oziroma da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in je za odkritje tega kaznivega dejanja ali storilca potrebno pridobiti podatke o imetniku ali pooblaščenцу določenega plačilnega računa, hranilne vloge ali denarnega depozita, najemniku ali pooblaščenцу sefa ter o času, v katerem so bili oziroma so v uporabi, lahko policija od banke, hranilnice, plačilne institucije ali družbe za izdajo elektronskega denarja zahteva, da ji na njeno pisno zahtevo, tudi brez privolitve posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo, brez odlašanja sporoči te podatke.

(6) Banka, hranilnica, plačilna institucija ali družba za izdajo elektronskega denarja svoji stranki ali tretji osebi ne sme razkriti, da je ali da bo podatke in dokumentacijo poslala preiskovalnemu sodniku ali policiji (prejšnji odstavek).

156.a člen

Organ, ki je pristojen za izdajo pisne odredbe, s katero se odredi ali dovoli izvajanje ukrepov iz 149.a., 149.b, 150., 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona, mora odločiti najpozneje v osemindesetih urah od prejete pisnega predloga in svojo odločitev brez odlašanja sporočiti organu, ki je podal predlog.

157. člen

(1) Policisti smejo komu vzeti prostost, če je podan katerikoli od razlogov za pripor iz prvega odstavka 201. člena ali prvega odstavka 432. člena tega zakona, vendar ga morajo brez odlašanja privedi pristojnemu preiskovalnemu sodniku. Ob privedbi sporoči policist preiskovalnemu sodniku, zakaj in kdaj je bila privedenemu odvzeta prostost. Preiskovalnemu sodniku se ob privedbi izroči tudi kopija kazenske ovadbe z zapisnikom o zaslišanju osumljenca in drugimi prilogami, razen uradnih zaznamkov o obvestilih, ki jih je policija zbrala od osumljenca, preden mu je bil dan pouk po četrtem odstavku 148. člena tega zakona. Te uradne zaznamke pošlje policija skupaj z ovadbo državnemu tožilcu.

(2) Policisti smejo izjemoma komu vzeti prostost in ga pridržati, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je storil kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pridržanje potrebno zaradi ugotovitve istovetnosti, preverjanja alibija, zbiranja obvestil in dokaznih predmetov o tem kaznivem dejanju in so za pripor podani razlogi iz 1. in 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona in 1. in 2. točke prvega odstavka 432. člena tega zakona, v primeru iz 2. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona pa le, če je opravičena bojazen, da bo ta oseba uničila sledove kaznivega dejanja.

(3) Oseba, ki ji je bila vzeta prostost brez odločbe sodišča, mora biti kot osumljenec takoj poučena po določbah prvega odstavka 4. člena ter četrtega odstavka 148. člena tega zakona. Če je oseba, ki ji je bila odvzeta prostost, tuj državljan, se jo obvesti, da je pristojni organ na njeno zahtevo dolžan o odvzemu prostosti obvestiti tudi konzulat njene države.

(4) Če osumljenec izjavi, da si bo vzel zagovornika, policija odloži njegovo zaslišanje kot tudi opravo drugih preiskovalnih dejanj, razen tistih, ki bi jih bilo nevarno odlašati, do prihoda zagovornika, vendar najdlje

za dve uri od tedaj, ko je bila osumljencu dana možnost, da obvesti zagovornika. Na zahtevo osumljenca mu mora policija pomagati, da si lahko vzame zagovornika. Zaslišanje osumljenca se opravi v navzočnosti zagovornika po določbah 148.a člena tega zakona. Če osumljenec izjavi, da si zagovornika ne bo vzel, ali če izbrani zagovornik ne pride v roku dveh ur, ravna policija po šestem odstavku 148. člena tega zakona.

(5) Pridrzanje po drugem odstavku tega člena lahko traja največ osemindeset ur. Po preteku tega roka mora policist pridržano osebo izpustiti na prostost, ali pa ravnati po prvem odstavku tega člena. Če pridržane osebe, ki je na misiji v tujini, zaradi oddaljenosti ali drugih izjemnih objektivnih razlogov ni mogoče brez odlašanja privedi k preiskovalnemu sodniku, ki je pristojen po prvem odstavku 29. člena tega zakona, se o tem takoj obvesti osebo, ki ji je vzeta prostost in državnega tožilca, ob privedbi pa je potrebno pisno obrazložiti zamudo.

(6) Če pridrzanje po drugem odstavku tega člena traja več kot šest ur, mora policist takoj v pisni obliki z odločbo obvestiti osebo, ki ji je odvzeta prostost, o razlogih za odvzem prostosti, ter jo poučiti, da ima za namene priprave pritožbe pravico pregledati gradivo zadeve, ki je povezano s pridržanjem. Pregled določenega gradiva se sme z odločbo o pridržanju odreči, če bi bilo lahko resno ogroženo življenje ali pravice druge osebe, ali če bi pregled vplival na potek predkazenskega postopka oziroma preiskave, ali če to narekujejo posebni razlogi obrambe ali varnosti države.

(7) Oseba, ki ji je vzeta prostost ima, dokler traja pridrzanje, pravico do pritožbe zoper odločbo iz predhodnega odstavka tega člena. Pritožba ne zadrži ukrepa odvzema prostosti. O pritožbi mora odločiti senat pristojnega sodišča (šesti odstavek 25. člena) v osemindesetih urah.

(8) Če pridrzanje po drugem odstavku tega člena traja manj kot šest ur, mora policist osebi, ki ji je bila odvzeta prostost, najkasneje ob prenehanju pridržanja izročiti uradni zaznamek, iz katerega so razvidni podatki o njej, razlog pridržanja, pravice pridržane osebe, točen čas začetka in, če je to mogoče, tudi točen čas prenehanja pridržanja. Čas izročitve uradnega zaznamka oseba potrdi s podpisom. Če podpis odkloni, policist to navede na uradnem zaznamku.

(9) O vsakem odvzemu prostosti policija takoj obvesti državnega tožilca, ki ji lahko da navodila glede nadaljnjih ukrepov (160.a člen). Policija je dolžna ravnati po teh navodilih.

158.a člen

(1) Če so podani razlogi za sum, da je kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, storila uradna oseba, zaposlena v policiji oziroma druga uradna oseba, zaposlena na področju notranjih zadev, v z zakonom določenem pristojnem organu v ministrstvu, pristojnem za obrambo, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku, ali uradna oseba, ki ima pooblastila policije v predkazenskem postopku in je napotena na misijo v tujini, imajo policisti v specializiranem oddelku Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala (v nadaljnjem besedilu: policisti specializiranega oddelka) pooblastila policije v predkazenskem postopku, ki jih določa ta zakon in vsa pooblastila, ki jih lahko izvršujejo uradne osebe iz prvega odstavka 158. člena tega zakona. Policisti specializiranega oddelka izvršujejo pooblastila iz prejšnjega stavka tudi glede oseb, ki so imele v času storitve kaznivega dejanja iz prejšnjega stavka status uradne osebe iz prejšnjega stavka, pa jim je v teku predkazenskega postopka prenehal status uradne osebe s pooblastili policije v predkazenskem postopku.

(2) Policisti specializiranega oddelka so o razlogih za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje iz prejšnjega odstavka, dolžni takoj obvestiti pristojnega državnega tožilca iz specializiranega oddelka Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala in mu redno poročati o načrtovanju in poteku predkazenskega postopka.

(3) Državni tožilec iz prejšnjega odstavka usmerja in nadzoruje predkazenski postopek iz prejšnjih odstavkov ter odloča o njegovem poteku in končanju. Pravico ima vpogledati spise, sodelovati pri zbiranju dokazov in neposredno opravljati posamezna dejanja v postopku. Policisti specializiranega oddelka in policije so dolžni delovati po usmeritvah državnega tožilca.

160.a člen

(1) Državni tožilec pri izvrševanju svojih pooblastil po tem zakonu lahko usmerja delo policije, delo z zakonom določenega pristojnega organa v ministrstvu, pristojnem za obrambo (158. člen), delo članov skupne preiskovalne skupine (160.b člen) ter delo drugih pristojnih državnih organov in institucij s področij davkov, carin, finančnega poslovanja, vrednostnih papirjev, varstva konkurence, preprečevanja pranja denarja, preprečevanja korupcije, prepovedanih drog in inšpekcijskega nadzora, in sicer z obveznimi navodili, strokovnimi mnenji in predlogi za zbiranje obvestil ter izvedbo drugih ukrepov, za katere so pristojni, z namenom, da se odkrijeta kaznivo dejanje in storilec oziroma da se zberejo podatki, potrebni za njegovo odločitev o kazenskem pregonu.

(2) V posameznih zadevah zahtevnih kaznivih dejanj, zlasti s področij gospodarstva, korupcije in organiziranega kriminala, ki so predmet predkazenskega postopka in ki terjajo dalj časa trajajoče, usmerjeno delovanje več organov in institucij iz prejšnjega odstavka, lahko vodja pristojnega državnega tožilstva po uradni dolžnosti ali na pisno pobudo policije s predstojniki posameznih organov in institucij iz prejšnjega odstavka ustanovi specializirano preiskovalno skupino.

(3) Specializirano preiskovalno skupino vodi in usmerja pristojni državni tožilec, člane pa imenujejo predstojniki organov in institucij iz prejšnjega odstavka.

(4) O ustanovitvi specializirane preiskovalne skupine, njeni sestavi, nalogah in načinu delovanja odloči vodja pristojnega državnega tožilstva s pisno odredbo po predhodnem soglasju predstojnikov organov in institucij iz drugega odstavka tega člena. V odredbi se določi tudi operativni vodja in njegove naloge operativnega vodenja. Izvod odredbe vodja pristojnega državnega tožilstva nemudoma posreduje generalnemu državnemu tožilcu.

(5) Postopek, primere, roke in način usmerjanja in obveščanja iz prvega odstavka tega člena predpiše Vlada Republike Slovenije.

161. člen

(1) Državni tožilec zavrže ovadbo, če iz same ovadbe izhaja, da naznanjeno dejanje ni kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, če je pregon zastaran ali je dejanje obseženo z amnestijo ali pomilostitvijo ali če so podane druge okoliščine, ki izključujejo pregon, ali če ni podan utemeljen sum, da je osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje ali če je podana nesorazmernost med majhnim pomenom kaznivega dejanja (njegova nevarnost je neznatna zaradi narave ali teže dejanja ali zaradi tega, ker so škodljive posledice neznatne ali jih ni ali zaradi drugih okoliščin, v katerih je bilo storjeno in zaradi nizke stopnje storilčeve krivde ali zaradi njegovih osebnih okoliščin) ter posledicami, ki bi jih povzročil kazenski pregon. O tem, da je zavrgel ovadbo, in o razlogih za to obvesti državni tožilec v osmih dneh oškodovanca (60. člen), če je ovadbo podal državni organ, pa tudi njega.

(2) Če državni tožilec iz same ovadbe ne more presoditi, ali so navedbe v njej verjetne, ali če podatki v ovadbi ne dajejo dovolj podlage, da bi lahko odločil, ali naj zahteva preiskavo, ali če je do njega prišel le glas o kaznivem dejanju, zlasti pa, če je storilec neznan, lahko zahteva od policije, če tega ne more storiti sam ali po drugih organih, naj v roku, ki ga on določi, zbere potrebna obvestila in stori druge ukrepe, da se odkrijeta kaznivo dejanje in storilec (148. in 149. člen). Državni tožilec sme ob vsakem času zahtevati od policije, da ga obvesti, kaj je ukrenila; ta mu je dolžna brez odlašanja odgovoriti.

(3) Državni tožilec sme zahtevati potrebne podatke od državnih organov, podjetij in drugih pravnih oseb, lahko pa v ta namen povabi tudi tistega, ki je vložil kazensko ovadbo.

(4) Državni tožilec zavrže ovadbo, če so tudi po opravljenih dejanjih iz drugega in tretjega odstavka tega člena podane kakšne okoliščine iz prvega odstavka tega člena.

(5) Državni tožilec in drugi državni organi, podjetja in druge pravne osebe, morajo pri zbiranju obvestil oziroma dajanju podatkov ravnati obzirno in paziti, da ne škodujejo časti in dobremu imenu tistega, na katerega se podatki nanašajo.

161.a člen

(1) Državni tožilec sme ovadbo ali obtožni predlog za kaznivo dejanje, za katero je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let in za kazniva dejanja iz drugega odstavka tega člena, odstopiti v postopek poravnavanja. Pri tem upošteva vrsto in naravo dejanja, okoliščine, v katerih je bilo storjeno, osebnost storilca, njegovo predkaznovanost za istovrstna ali druga kazniva dejanja, kot tudi stopnjo njegove kazenske odgovornosti.

(2) Zaradi posebnih okoliščin je dopustno poravnavanje tudi za kazniva dejanja hude telesne poškodbe po prvem odstavku 123. člena, posebno hude telesne poškodbe po četrtem odstavku 124. člena, velike tatvine po 1. točki prvega odstavka 205. člena, zatajitve po četrtem odstavku 208. člena in poškodovanja tuje stvari po drugem odstavku 220. člena Kazenskega zakonika; če je ovadba podana zoper mladoletnika, pa tudi za druga kazniva dejanja, za katera je v Kazenskem zakoniku predpisana kazen zapora do petih let.

(3) Poravnavanje vodi poravnalec, ki je zadevo dolžan prevzeti v postopek. Poravnavanje se sme izvajati le s pristankom osumljenca in oškodovanca. Poravnalec je pri svojem delu neodvisen. Poravnalec si mora prizadevati, da je vsebina sporazuma v sorazmerju s težo in posledicami dejanj.

(4) Če se vsebina sporazuma nanaša na opravljanje splošno koristnega dela, izvajanje sporazuma pripravijo in vodijo centri za socialno delo ob sodelovanju poravnalca, ki je vodil poravnavanje, in državnega tožilca.

(5) Ko prejme obvestilo o izpolnitvi sporazuma, državni tožilec ovadbo zavrže. Poravnalec je državnega tožilca dolžan obvestiti tudi o neuspelem poravnavanju ter razlogih za to. Rok za izpolnitev sporazuma ne sme biti daljši od treh mesecev.

(6) V primeru zavrženja ovadbe iz prejšnjega odstavka oškodovancu ne gredo pravice iz drugega in četrtega odstavka 60. člena tega zakona, o čemer ga mora poravnalec poučiti pred podpisom sporazuma.

162. člen

(1) Državni tožilec sme s soglasjem oškodovanca odložiti kazenski pregon za kaznivo dejanje, za katero je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let in za kazniva dejanja iz drugega odstavka tega člena, če je osumljenec pripravljen ravnati po navodilih državnega tožilca in izpolniti določene naloge, s katerimi se zmanjšajo ali odpravijo škodljive posledice kaznivega dejanja. Te naloge so lahko:

- 14) odprava ali poravnava škode;
- 15) plačilo določenega prispevka v korist javne ustanove ali v dobrodelne namene ali v sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj;
- 16) oprava kakšnega splošno koristnega dela;
- 17) poravnava preživninske obveznosti;
- 18) zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu;
- 19) obiskovanje ustrezne psihološke ali druge posvetovalnice;
- 20) upoštevanje prepovedi približevanja žrtvi, kakšni drugi osebi ali dostopa na posamezne kraje.

(2) Zaradi posebnih okoliščin je dopustno odložiti kazenski pregon tudi za kazniva dejanja omogočanja uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu po prvem odstavku 187. člena, nasilja v družini po prvem in drugem odstavku 191. člena, zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po drugem odstavku 192. člena, velike tatvine po 1. točki prvega odstavka 205. člena, zatajitve po četrtem odstavku 208. člena, izsiljevanja po prvem in drugem odstavku 213. člena, poslovne goljufije po prvem odstavku 228. člena, poškodovanja tuje stvari po drugem odstavku 220. člena in zlorabe negotovinskega plačilnega sredstva po drugem odstavku 246. člena Kazenskega zakonika; če je ovadba podana zoper mladoletnika pa tudi za druga kazniva dejanja, za katera je v Kazenskem zakoniku predpisana kazen zapora do petih let.

(3) Če državni tožilec določi nalogo odprave škode iz 1. točke ali nalogo iz 3. točke prvega odstavka tega člena, izvajanje dela pripravijo in vodijo centri za socialno delo ob sodelovanju državnega tožilca.

(4) Če osumljenec v roku, ki ga določi državni tožilec, izpolni nalogo in povrne stroške v skladu s sedmim odstavkom tega člena, se ovadba zavrže.

(5) V primeru zavrženja ovadbe iz prejšnjega odstavka, oškodovancu ne grede pravice iz drugega in četrtega odstavka 60. člena tega zakona. O izgubi teh pravic mora državni tožilec poučiti oškodovanca, preden da ta soglasje po prvem odstavku tega člena.

(6) S splošnimi navodili, ki jih izda generalni državni tožilec, se določijo način in roki izvršitve nalog iz prvega odstavka tega člena, nadzor nad izvajanjem ter podrobneje opredelijo posebne okoliščine iz drugega odstavka tega člena, ki vplivajo na odločitev državnega tožilca o odložitvi kazenskega pregona.

(7) Osumljenec in oškodovanec nosita vsak svoje stroške postopka odloženega pregona, razen, če se dogovorita, da bo osumljenec oškodovancu povrnil njegove stroške. Stroški izvrševanja nalog iz prvega odstavka tega člena niso stroški kazenskega postopka.

163.a člen

(1) Pri postopku po 162. členu tega zakona povabi državni tožilec osumljenca in oškodovanca na državno tožilstvo. V vabilu se navede razlog vabljenja. Če se vabilu odzoveta, seznaniti državni tožilec osumljenca s kazensko ovadbo in o tem, da bo ovadbo zavrgel, če se bo ravnal po njegovih navodilih in pravočasno izpolnil določene naloge.

(2) Če je potrebno, da si državni tožilec pridobi neposredno od osumljenca ali oškodovanca kakšne podatke, da bi se lahko odločil ali naj odstopi zadevo v poravnavanje (161.a člen) ali naj sklene sporazum o priznanju krivde ali ne začne kazenskega pregona (163. člen) ali vložiti predlog za izdajo kaznovalnega naloga (445.a člen), sme osumljenca in oškodovanca, ali samo enega izmed njiju, povabiti na državno tožilstvo. Povabljenega osumljenca seznaniti s kazensko ovadbo ter o odločitvah, ki jih lahko sprejme v postopku z ovadbo, oškodovanca pa o njegovih pravicah.

(3) V primerih iz prejšnjih odstavkov sestavi državni tožilec uradni zaznamek, v katerega vpiše izjavo osumljenca ter oškodovanca. Uradnega zaznamka ne pošlje sodišču, če začne kazenski pregon zoper osumljenca.

(4) Če se osumljenec ali oškodovanec brez upravičenega razloga ne odzoveta vabilu, ju ni dopustno ponovno vabiti.

165.a člen

(1) Pred vložitvijo zahteve za preiskavo ali obtožnice brez preiskave sme državni tožilec predlagati preiskovalnemu sodniku, da opravi določeno preiskovalno dejanje, če je oprava takega dejanja potrebna za njegovo odločitev ali naj kazensko ovadbo zavrže ali začne kazenski pregon.

(2) Pri opravi preiskovalnega dejanja so lahko navzoči državni tožilec, oškodovanec, osumljenec in zagovornik, o čemer jih mora preiskovalni sodnik na primeren način obvestiti. Če se kot določeno preiskovalno dejanje predlaga zaslišanje osumljenca, se uporabljajo določbe tega zakona o vabljenju in zasliševanju obdolženca.

(3) Če se preiskovalni sodnik ne strinja s predlogom državnega tožilca za opravo preiskovalnega dejanja, obvesti o razlogih za svojo odločitev državnega tožilca, ki lahko predlaga opravo takšnega dejanja v zahtevi za preiskavo ali obtožnici.

178. člen

(1) Pri zaslišanju obdolženca sta lahko navzoča državni tožilec in zagovornik. Če preiskovalni sodnik oceni, da je njuna navzočnost v posameznem primeru potrebna, lahko odredi, da se zaslišanje opravi v njuni obvezni navzočnosti. Navzočnost državnega tožilca in zagovornika je obvezna vselej, ko gre za prvo zaslišanje po privedbi obdolženca na podlagi 157. člena tega zakona.

(2) Državni tožilec, oškodovanec, obdolženec in zagovornik so lahko navzoči pri ogledu in zaslišanju izvedencev.

(3) Državni tožilec in zagovornik sta lahko navzoča pri hišni preiskavi.

(4) Državni tožilec, obdolženec in zagovornik so lahko navzoči pri zaslišanju priče. Preiskovalni sodnik lahko odredi, da se obdolženec odstrani z zaslišanja, če priča v njegovi navzočnosti ne želi izpovedati ali če okoliščine kažejo, da v njegovi navzočnosti ne bo govorila resnice ali v primeru, če bo po zaslišanju priče potrebno opraviti sodno prepoznavo. Obdolženec ne sme biti navzoč pri zaslišanju priče, mlajše od 15 let, ki je žrtev katerega izmed kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona. Oškodovanec sme biti navzoč pri zaslišanju priče samo, če je verjetno, da priča ne bo prišla na glavno obravnavo.

(5) Preiskovalni sodnik mora na primeren način obvestiti državnega tožilca in zagovornika, kdaj in kje bo zasliševanje obdolženca. Prav tako mora na primeren način obvestiti državnega tožilca, obdolženca, zagovornika in oškodovanca, kdaj in kje bodo opravljena druga preiskovalna dejanja, pri katerih so lahko navzoči, razen če bi bilo nevarno odlašati. Če ima obdolženec zagovornika, obvesti preiskovalni sodnik praviloma samo njega. Če je obdolženec v priporu, preiskovalno dejanje pa naj bo opravljeno zunaj sedeža sodišča, odloči preiskovalni sodnik, ali je obdolženčeva navzočnost potrebna.

(6) Če tisti, ki mu je bilo poslano obvestilo o preiskovalnem dejanju, ne pride, se dejanje lahko opravi tudi v njegovi nenavzočnosti. Če preiskovalni sodnik odredi obvezno navzočnost, pa na zaslišanje obdolženca ne prideta državni tožilec ali zagovornik, se zaslišanje praviloma preloži, razen če bi potekel rok iz drugega odstavka 203. člena tega zakona oziroma če preiskovalni sodnik glede na spremenjene okoliščine oceni, da obvezna navzočnost ni več potrebna. O preložitvi oziroma izostanku z zaslišanja preiskovalni sodnik obvesti Vrhovno državno tožilstvo oziroma odvetniško zbornico.

(7) Stranke in zagovornik, ki so navzoči pri preiskovanih dejanjih lahko za razjasnitev stvari postavljajo obdolžencu, priči ali izvedencu posamezna vprašanja. Preiskovalni sodnik prepove vprašanje ali odgovor na postavljeno vprašanje, če ni dovoljeno ali če ni v zvezi z zadevo (228. člen in prvi odstavek 241. člena). Oškodovanec lahko postavlja vprašanja le z dovoljenjem preiskovalnega sodnika. Tisti, ki so navzoči pri preiskovalnih dejanjih, imajo pravico zahtevati, naj se v zapisnik vpišejo njihove pripombe glede izvršitve posameznih dejanj, lahko pa predlagajo tudi izvedbo posameznih dokazov.

(8) Za razjasnitev posameznih tehničnih ali drugih strokovnih vprašanj, ki nastanejo v zvezi s pridobljenimi dokazi, pri zaslišanju obdolženca ali pri drugih preiskovalnih dejanjih, lahko pokliče preiskovalni sodnik osebo ustrezne stroke, da mu da o takih vprašanjih potrebna pojasnila. Če so stranke pri tem navzoče, lahko zahtevajo, naj da ta oseba natančnejša pojasnila. Če je potrebno, lahko zahteva preiskovalni sodnik pojasnila tudi od ustreznega strokovnega zavoda.

(9) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo tudi, če se opravi preiskovalno dejanje pred sklepom o preiskavi.

188. člen

Če to terjajo koristi kazenskega postopka, ohranitev tajnosti, koristi javnega reda ali razlogi morale, varstva osebnega ali družinskega življenja obdolženca ali oškodovanca, naloži uradna oseba, ki opravlja preiskovalno dejanje, tistim, ki jih zaslišuje ali so navzoči pri preiskovalnih dejanjih ali pa pregledujejo preiskovalne spise, da morajo ohraniti v tajnosti posamezna dejstva ali podatke, ki jih pri tem zvedo, in jih opozori, da pomeni izdaja tajnosti kaznivo dejanje. Taka odredba se zapiše v zapisnik o preiskovalnem dejanju oziroma zaznamuje na pregledanih spisih, opozorjena oseba pa jo podpiše.

193. člen

(1) Navzočnost obdolženca pri dejanjih v kazenskem postopku se zagotovi z vabilom. Vabilo pošlje obdolžencu sodišče.

(2) Obdolženec se povabi z zaprtim pisnim vabilom, ki obsega: naslov sodišča, ki vabi, ime in priimek obdolženca; označbo kaznivega dejanja, ki ga je obdolžen, kraj, kamor naj pride, dan in uro, kdaj naj pride; navedbo, da se vabi kot obdolženec; opozorilo, da bo prisilno priveden, če ne pride; uradni pečat in ime in priimek sodnika, ki vabi.

(3) Ko je obdolženec prvič vabljen, ga je treba v vabilu poučiti, da ima pravico vzeti si zagovornika in da je zagovornik lahko navzoč pri njegovem zaslišanju.

(4) Obdolženec mora takoj sporočiti sodišču spremembo naslova, kot tudi namen, da spremeni prebivališče. O tem je treba obdolženca poučiti pri prvem zaslišanju oziroma pri vročitvi obtožnice brez preiskave (šesti odstavek 170. člena), obtožnega predloga ali zasebne tožbe; pri tem ga je treba opozoriti na posledice, določene s tem zakonom.

(5) Če obdolženec zaradi bolezni ali kakšne druge nepremagljive ovire na vabilo ne more priti, se zaslíši tam, kjer je, ali se mu preskrbi prevoz do sodnega poslopja ali drugega kraja, kjer se opravlja dejanje.

194. člen

(1) Privedbo obdolženca lahko odredi sodišče, če je izdan sklep o priporu ali če v redu povabljeni obdolženec ne pride, pa svojega izostanka ne opraviči, ali če mu ni bilo mogoče v redu vročiti vabila ali sodbe, s katero je bila obdolžencu izrečena zaporna kazen, iz okoliščin pa je očitno, da se obdolženec vročitvi izmika po tem, ko vsi drugi načini vročanja niso bili uspešni.

(2) Odredbo za privedbo izvrši policija.

(3) Privedba se odredi pisno. Odredba mora obsegati: ime in priimek obdolženca, ki naj se privede, označbo kaznivega dejanja, katerega je obdolžen, z navedbo določbe kazenskega zakona ter razlog, zakaj se odreja privedba, uradni pečat in podpis sodnika, ki odreja privedbo.

(4) Tisti, ki mu je naložena izvršitev odredbe, izroči odredbo obdolžencu in ga povabi, naj gre z njim. Če obdolženec to odkloni, ga privede s silo.

(5) Zoper vojaške osebe, pripadnike policije ali straže zavoda, v katerem so osebe, ki jim je vzeta prostost, se odredi privedba prek njihovega poveljstva oziroma predstojnika.

195.a člen

(1) Če so podane okoliščine iz 2. ali 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona, vendar je nevarnost, da bo obdolženec uničil sledove kaznivega dejanja, vplival na priče, udeležence ali prikrivalce ali ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, moč odvrniti s prepovedjo približanja obdolženca določenemu kraju ali osebi, uporabi sodišče ta ukrep.

(2) Sodišče določi primerno razdaljo - oddaljenost od določenega kraja ali osebe, ki jo mora obdolženec spoštovati in je namerno ne sme prekoračiti; v nasprotnem primeru lahko sodišče zoper njega odredi pripor. O tej posledici je obdolženca predhodno vseh treba obvestiti.

(3) Če razdaljo - oddaljenost, ki jo mora spoštovati obdolženec, namerno krši z ukrepom varovana oseba, jo lahko sodišče vsakokrat kaznuje z denarno kaznijo iz 78. člena tega zakona.

(4) O ukrepu iz tega člena odloči sodišče z obrazloženim sklepom; obrazložitev mora vsebovati utemeljitev suma, da je obdolženec storil kaznivo dejanje, okoliščin iz prvega odstavka tega člena in uporabe tega ukrepa.

211. člen

(1) Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij za namene zakonitega in pravnega izvrševanja pripora ter zaradi varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin pripornikov upravlja za posamezni zavod za prestajanje kazni zapora zbirko osebnih podatkov o pripornikih ter obdeluje podatke iz nje.

(2) Zbirka podatkov iz prejšnjega odstavka obsega:

3. podatke o identiteti pripornika in o njegovem osebnem stanju:
 - ime in priimek ter morebitni vzdevek;
 - datum in kraj rojstva;
 - podatke o prebivališču;
 - enotno matično številko občana;
 - davčno številko;
 - osebno fotografijo;
 - prstne odtise;
 - osnovni osebni opis;
 - podatki o družinskih razmerah;
 - podatki o državljanstvu;
 - podatki o splošnem zdravstvenem stanju ob sprejemu v pripor in morebitni invalidnosti;
 - podatki o zakonitem zastopniku;
4. podatke o sklepu o priporu:
 - naziv sodišča, ki je odredilo pripor;
 - pravilno številko in datum izdaje sklepa;
 - kaznivo dejanje, ki ga je obdolžen;
 - zakonske razloge za pripor;
5. podatke o delu, ki ga odpravlja med priporom:
 - vrsta dela, ki ga opravlja;
 - delovno mesto, na katerega je razporejen;
 - trajanje dela in odsotnosti iz dela;
 - plačilo, prejeto za opravljeno delo;
6. podatke o sprejemu v pripor, trajanju, podaljšanju oziroma odpravi pripora:
 - datum in uro sprejema v pripor;
 - ura, ko je bil priporniku vročen sklep;
 - podatki o sklepu o podaljšanju pripora;
 - podatki o sklepu o odpravi pripora;
 - datum in ura izpustitve iz pripora;
7. podatke o obnašanju pripornika in disciplinskih ukrepih:
 - podatki o osebnosti in vedenju pripornika;
 - podatki, pomembni za izdelavo varnostne ocene in za varnost pripornika;
 - vrsta disciplinskega prestopka;
 - vrsta disciplinske kazni;
 - trajanje disciplinske kazni.

(3) Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij zbira osebne podatke za zbirke podatkov o pripornikih iz 1. do 5. točke prejšnjega odstavka neposredno od pripornika, na katerega se nanašajo, od drugih oseb pa le na podlagi pripornikove pisne privolitve. Ne glede na določbo prejšnjega stavka se podatki o priporniku, kadar je to mogoče, zbirajo pri pravosodnih organih, policiji in drugih državnih organih ter javnih zavodih.

(4) Podatki iz zbirke podatkov se shranjujejo in uporabljajo, dokler traja pripor; po odpravi pripora se podatki arhivirajo in se hranijo deset let na Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, nato pa se brišejo.

(5) Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij kot upravljavec zbirke podatkov o pripornikih iz drugega odstavka tega člena posreduje uporabnikom podatke iz te zbirke, če jih v skladu z zakonom potrebujejo za odločanje v postopkih ali na podlagi pisne privolitve ali zahteve posameznika, na katerega se podatki nanašajo.

211.a člen

(1) Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij za namene zakonitega in pravilnega izvrševanja pripora ter varnosti v priporu, zaradi varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin pripornikov, nadzorov, izvrševanja odločb sodišč ter sodelovanja s policijo in državnim tožilstvom v skladu z zakonom, upravlja za vse zavode za prestajanje kazni zapora Centralno evidenco pripornikov Republike Slovenije in obdeluje podatke v njej.

(2) Centralna evidenca pripornikov Republike Slovenije vsebuje podatke iz zbirke podatkov o pripornikih iz drugega odstavka 211. člena.

(3) Evidenca se vodi s sredstvi informacijske tehnologije.

(4) Zaradi zagotavljanja točnosti in ažurnost podatkov v evidenci Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij upravljavci zbirke podatkov Centralnega registra prebivalstva, evidenc Davčne uprave in Zavoda za zdravstveno zavarovanje ter podatkov o socialnih transferjih brezplačno posredujejo potrebne podatke, oziroma ji omogočijo neposreden elektronski dostop do podatkov na način, da jih lahko vpogleda, prepíše, izpiše ali kopira. Uprava podatke pridobiva oziroma dostopa v register in evidence z navedbo osebnega imena in naslova prebivališča pripornika, navedbo pravne podlage in namena dostopa ter opravilne številke zadeve ali istih povezovalnih znakov.

(5) Podatki iz evidence se shranjujejo in uporabljajo, dokler traja pripor; po odpravi pripora se podatki arhivirajo in se hranijo deset let pri Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, nato pa se brišejo.

(6) Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij kot upravljavec evidence iz drugega odstavka tega člena posreduje uporabnikom podatke iz te zbirke, če jih v skladu z zakonom potrebujejo za odločanje v postopkih ali na podlagi pisne privolitve ali zahteve posameznika, na katerega se podatki nanašajo.

(7) Minister, pristojen za pravosodje, na predlog generalnega direktorja Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij predpiše podrobnejša pravila o upravljanju ter o obdelavi podatkov v Centralni evidenci pripornikov Republike Slovenije.

212. člen

(1) Pripornik prestaja pripor v posebnih prostorih za pripor oziroma v ločenem zaprtem delu zavoda za prestajanje kazni zapora ali njegovega oddelka.

(2) V istem prostoru ne smejo biti zaprte osebe, ki niso istega spola. Praviloma tudi ne smejo biti v istem prostoru osebe, ki so sodelovale pri istem kaznivem dejanju, in ne osebe, ki prestajajo kazen, s tistimi, ki so v priporu. Če je mogoče, ne smejo biti osebe, ki so obdolžene za kaznivo dejanje v povratku, priprte v istem prostoru z drugimi priporniki, na katere bi lahko škodljivo vplivale.

(3) Zaradi varnosti, reda in discipline ali uspešne in racionalne izvedbe kazenskega postopka, lahko pristojno sodišče premesti pripornika iz enega v drug zavod na predlog direktorja zavoda, v katerem je pripornik.

213.b člen

(1) Z dovoljenjem preiskovalnega sodnika, ki opravlja preiskavo, in pod njegovim nadzorstvom ali pod nadzorstvom nekoga, ki ga on določi, lahko obiskujejo pripornika v mejah hišnega reda zavoda bližnji sorodniki, na njegovo zahtevo pa tudi zdravnik in drugi. Posamezni obiski se smejo prepovedati, če bi zaradi tega lahko nastala škoda za postopek.

(2) Diplomatski in konzularni predstavniki tuje države imajo pravico, da z vednostjo preiskovalnega sodnika, ki opravlja preiskavo, obiskujejo in brez nadzora govorijo s pripornikom, ki je državljan njihove države.

(3) Varuh človekovih pravic oziroma njegov namestnik lahko pripornika obiskuje in si z njim dopisuje brez predhodnega obveščanja in nadzorstva preiskovalnega sodnika ali nadzorstva nekoga, ki ga ta določi. Pisanj, ki jih pripornik pošilja Uradu varuha človekovih pravic, ni dopustno pregledovati.

(4) Pripornik si lahko dopisuje ali ima druge stike z osebami zunaj zavoda. Če tako zahtevajo razlogi, zaradi katerih je bil odrejen pripor, lahko preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca s pisnim sklepom odredi nadzor pisemskih in drugih pošilk ter drugih stikov pripornika z osebami zunaj zavoda. Preiskovalni sodnik lahko priporniku prepove pošiljanje ali sprejemanje pisem in drugih pošilk ali vzpostavljanje stikov, ki so škodljivi za postopek, ne sme pa mu prepovedati, da bi poslal prošnjo ali pritožbo. Pritožba zoper ta sklep ne zadrži njegove izvršitve.

(5) Po vložitvi obtožnice do pravnomočnosti sodbe ima pravice iz prvega do četrtega odstavka tega člena predsednik senata.

213.c člen

(1) Pripornik se lahko disciplinsko kaznuje za disciplinski prestopok. Disciplinsko kazen sme izreči preiskovalni sodnik oziroma predsednik senata.

(2) Disciplinski prestopki so:

- fizični napad na sopripornika, delavca zavoda ali drugo uradno osebo,
- izdelovanje, sprejemanje ali vnašanje predmetov za napad ali pobeg,
- vnašanje in izdelovanje alkoholnih pijač in narkotikov ter njihovo razpečevanje,
- kršitev predpisov o varstvu pri delu, varstvu pred požarom, eksplozijo in drugimi naravnimi nesrečami,
- ponavljajoče se kršitve hišnega reda zavoda,
- povzročitev večje materialne škode namenoma ali iz hude malomarnosti,
- žaljivo in nedostojno obnašanje.
-

(3) Za disciplinske prestopke se lahko izrečejo disciplinske kazni prepovedi ali omejevanja obiskov in dopisovanja. Omejitev ali prepoved obiskov ne velja za obiske zagovornika, zdravnika, varuha človekovih pravic ter za diplomatske in konzularne predstavnike države, katere državljan je pripornik.

(4) Zoper sklep o kazni, izrečeni po prvem odstavku tega člena, je v štiriindvajsetih urah od njegovega prejema dovoljena pritožba na senat (šesti odstavek 25. člena). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

213.č člen

(1) Če s tem zakonom in s predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ni drugače določeno, se glede spremljanja, zasledovanja, nadziranja, vzdrževanja reda in discipline, uporabe prisilnih sredstev, osebne preiskave in preiskave bivalnih prostorov za pripornike smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

(2) Pri opravljanju uradne naloge sme pooblaščen uradna oseba zavoda zoper pripornika uporabiti strelno orožje samo, če ne more drugače zavarovati življenja ljudi, odvrniti od sebe neposrednega napada, s katerim je ogroženo njeno življenje ali odvrniti napada na osebo ali objekt, ki ga varuje.

215. člen

(1) Preiskavo odredi sodišče z obrazloženo pisno odredbo.

(2) Odredba o preiskavi se izroči pred začetkom preiskave tistemu, pri katerem naj se preiskava opravi ali ki naj se preišče. Pri tem se ga pouči, da ima pravico obvestiti odvetnika, ki je lahko navzoč pri preiskavi. Če tisti, na katerega se nanaša odredba o preiskavi zahteva, da je pri preiskavi navzoč odvetnik, se začetek preiskave odloži do prihoda odvetnika, vendar najdalj za dve uri.

(3) Pred začetkom preiskave se zahteva od tistega, na katerega se nanaša odredba o preiskavi, naj prostovoljno izroči osebo oziroma predmete, ki se iščejo.

(4) S preiskavo se lahko začne tudi brez poprejšnje izročitve odredbe in brez poprejšnje zahteve za izročitev osebe ali stvari, če se pričakuje oborožen odpor ali če je potrebno, da se preiskava opravi takoj in nepričakovano, ali če se opravi preiskava v javnih prostorih.

(5) Preiskava se praviloma opravlja med 6. in 22. uro. Opravlja se lahko tudi izven tako določenega časa, če se je v njem začela, pa se do 22. ure še ni končala ali če so podani razlogi iz 218. člena tega zakona ali če preiskovalni sodnik oceni, da bi bili lahko zaradi odlašanja uničeni sledovi kaznivega dejanja oziroma predmeti, pomembni za kazenski postopek, in to posebej dovoli.

(6) Določbe tega in ostalih členov, ki se nanašajo na hišno in osebno preiskavo, se smiselno uporabljajo tudi za preiskavo skritih prostorov prevoznih sredstev.

216. člen

(1) Pri hišni preiskavi ima pravico biti navzoč tisti, čigar stanovanje ali prostor se preiskujejo ali njegov zastopnik.

(2) Zaklenjeni prostori, pohištvo ali druge stvari se odprejo s silo samo, če njihov imetnik ni navzoč ali če jih noče prostovoljno odpreti. Pri odpiranju se je treba ogibati nepotrebnih poškodb.

(3) Pri hišni ali osebni preiskavi morata biti navzoči dve polnoletni osebi kot prič. Preiskavo ženske sme opraviti samo ženska; tudi za priče se vzamejo samo ženske. Priče je treba pred začetkom preiskave opozoriti, da pazijo, kako se preiskava opravlja, in da imajo pravico podati pred podpisom zapisnika o preiskavi svoje ugovore, če mislijo, da vsebina zapisnika ni pravilna.

(4) Če se opravi preiskava v prostorih državnih organov, podjetij ali drugih pravnih oseb, se povabi njihov predstojnik, naj bo pri preiskavi navzoč.

(5) Če se opravi preiskava v vojaškem objektu, se povabi pristojni vojaški starešina, naj bo pri preiskavi navzoč.

(6) Hišno in osebno preiskavo je treba opraviti obzirno, da se ne moti hišni mir.

(7) O vsaki hišni ali osebni preiskavi se napravi zapisnik, ki ga podpišejo tisti, pri katerem se opravi preiskava ali ki se preišče, njegov zastopnik, če je bil navzoč pri preiskavi, in tisti, katerih navzočnost je obvezna. Pri preiskavi se zasežejo samo tisti predmeti oziroma listine, ki so v zvezi z namenom preiskave v posameznem primeru. V zapisnik se vpišejo in v njem natančno opišejo predmeti oziroma listine, ki se zasežejo. Zapisnik se izda tistemu, pri katerem se opravi preiskava ali ki se preišče oziroma njegovemu zastopniku.

218. člen

(1) Policisti smejo tudi brez odredbe sodišča stopiti v tuje stanovanje in druge prostore in po potrebi opraviti preiskavo, če imetnik stanovanja to želi, če kdo kliče na pomoč, če je treba, da se prime storilec kaznivega dejanja, ki je bil zasačen pri samem dejanju, ali če je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, če je v stanovanju ali kakšnem drugem prostoru kdo, ki ga je treba po odredbi pristojnega državnega organa pripreti ali prisilno privedi ali se je zaradi pregona tja zatekel.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka se ne napravi zapisnik, temveč se imetniku stanovanja takoj izda potrdilo, v katerem se navede vzrok vstopa v stanovanje oziroma v druge prostore. Če je bila v tujih prostorih opravljena tudi preiskava, se je treba ravnati po tretjem in šestem odstavku 216. člena tega zakona.

(3) Preiskava se sme opraviti tudi brez navzočnosti prič, če ni mogoče takoj zagotoviti njihove navzočnosti, nevarno pa bi bilo odlašati. Razlogi za preiskavo brez navzočnosti prič morajo biti navedeni v zapisniku.

(4) Policisti smejo brez odredbe o preiskavi in brez navzočnosti prič opraviti osebno preiskavo, ko izvršujejo sklep o privedbi ali ko komu vzamejo prostost, če je podan sum, da ima ta orožje za napad, ali sum, da bo odvrigel, skril ali uničil predmete, ki mu jih je treba vzeti kot dokazilo v kazenskem postopku.

(5) Kadar opravijo policisti preiskavo brez odredbe, morajo o tem takoj podati poročilo preiskovalnemu sodniku, če postopek še ne teče, pa pristojnemu državnemu tožilcu.

219.a člen

(1) Preiskava elektronskih in z njo povezanih naprav ter nosilcev elektronskih podatkov (elektronska naprava), kot so telefon, telefaks, računalnik, disketa, optični mediji in spominske kartice, se zaradi pridobitve podatkov v elektronski obliki lahko opravi, če so podani utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje in je podana verjetnost, da elektronska naprava vsebuje elektronske podatke:

- na podlagi katerih je mogoče osumljenca ali obdolženca identificirati, odkriti ali prijeti ali odkriti sledove kaznivega dejanja, ki so pomembni za kazenski postopek, ali
- ki jih je mogoče uporabiti kot dokaz v kazenskem postopku.

(2) Preiskava se opravi na podlagi vnaprejšnje pisne privolitve imetnika ter policiji znanih in dosegljivih uporabnikov elektronske naprave, ki na njej utemeljeno pričakujejo zasebnost (uporabnik), ali na podlagi obrazložene pisne odredbe sodišča, izdane na predlog državnega tožilca. Če se preiskava opravi na podlagi odredbe sodišča, se izvod te odredbe pred začetkom preiskave izroči imetniku oziroma uporabniku elektronske naprave, ki naj se preišče.

(3) Predlog in odredba o preiskavi elektronske naprave morata vsebovati:

- podatke, ki omogočajo identifikacijo elektronske naprave, ki se bo preiskala;
- utemeljitev razlogov za preiskavo;
- opredelitev vsebine podatkov, ki se iščejo;
- druge pomembne okoliščine, ki narekujejo uporabo tega preiskovalnega dejanja in določajo način njegove izvršitve.

(4) Če se preiskava elektronske naprave odredi v odredbi za hišno ali osebno preiskavo, za izdajo tega dela odredbe in njeno izvršitev veljajo pogoji in postopki iz tega člena. V tem primeru tudi predlog za hišno ali osebno preiskavo poda državni tožilec.

(5) Izjemoma, če pisne odredbe ni mogoče pravočasno pridobiti ter če obstaja neposredna in resna nevarnost za varnost ljudi ali premoženja, lahko preiskovalni sodnik na ustni predlog državnega tožilca odredi preiskavo elektronske naprave z ustno odredbo. O predlogu državnega tožilca in odredbi preiskovalni sodnik izdela uradni zaznamek. Pisna odredba mora biti izdana najpozneje v dvanajstih urah po izdaji ustne odredbe, sicer policija, ki je odredbo izvršila, zapisniško uniči ali izbriše shranjene ali kopirane podatke in o tem v osmih dneh obvesti preiskovalnega sodnika, državnega tožilca in imetnika oziroma uporabnika elektronske naprave, če je znan.

(6) Imetnik oziroma uporabnik elektronske naprave mora omogočiti dostop do naprave, predložiti šifrirne ključe oziroma šifrirna gesla in pojasnila o uporabi naprave, ki so potrebna, da se doseže namen preiskave. Če noče tako ravnati, se sme kaznovati oziroma zapreti po določbi drugega odstavka 220. člena tega zakona, razen če gre za osumljenca ali obdolženca ali osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali se je v skladu s tem zakonom odrekla pričevanju (236. člen).

(7) Preiskava se opravi tako, da se ohrani integriteta izvirnih podatkov in možnost njihove uporabe v nadaljnjem postopku. Preiskava mora biti opravljena na način, s katerim se v najmanjši

možni meri posega v pravice oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci, in varuje tajnost oziroma zaupnost podatkov ter ne povzroča nesorazmerna škoda.

(8) Preiskavo opravi strokovno usposobljena oseba. O preiskavi se napravi zapisnik, ki med drugim obsega:

- identifikacijo elektronske naprave, ki je bila pregledana;
- datum ter uro začetka in konca preiskave oziroma ločeno za več preiskav, če preiskava ni bila opravljena v enem delu;
- morebitne sodelujoče in navzoče osebe pri preiskavi;
- številko odredbe in sodišče, ki jo je izdalo;
- način izvedbe preiskave;
- ugotovitve preiskave in druge pomembne okoliščine.

(9) Če se pri preiskavi najdejo podatki, ki niso v zvezi s kaznivim dejanjem, zaradi katerega je bila preiskava odrejena, temveč kažejo na drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, se zasežejo tudi ti. To se navede v zapisnik in takoj sporoči državnemu tožilcu, da začne kazenski pregon. Ti podatki pa se takoj uničijo, če državni tožilec spozna, da ni razloga za kazenski pregon in tudi ne kakšnega drugega zakonskega razloga, da bi se morali podatki vzeti. O uničenju se sestavi zapisnik.

(10) Če v tem členu ni določeno drugače, se za odreditev in izvršitev odredbe o preiskavi elektronske naprave smiselno uporabljajo določbe tretjega in četrtega odstavka 215. člena ter četrtega, petega in sedmega odstavka 216. člena tega zakona.

(11) Če je bila preiskava elektronske naprave opravljena brez odredbe sodišča ali v nasprotju z njo ali brez pisne privolitve iz drugega odstavka tega člena, sodišče svoje odločbe ne sme opreti na zapisnik o preiskavi in na tako pridobljene podatke.

220. člen

(1) Predmeti, ki se morajo po kazenskem zakonu vzeti ali ki utegnejo biti dokazilo v kazenskem postopku, se zasežejo in izročijo v hrambo sodišču ali pa se kako drugače zavaruje njihova hramba.

(2) Kdor ima take predmete, jih mora na zahtevo sodišča izročiti. Če noče izročiti predmetov, se sme kaznovati z denarno kaznijo določeno v prvem odstavku 78. člena tega zakona, če tega še vedno noče storiti, pa se sme zapreti. Zapor traja do izročitve predmetov ali do konca kazenskega postopka, vendar največ mesec dni.

(3) O pritožbi zoper sklep, s katerim je bila izrečena denarna kazen ali odrejen zapor, odloča senat (šesti odstavek 25. člena). Pritožba zoper sklep o zaporu ne zadrži njegove izvršitve.

(4) Policisti smejo zaseči predmete, omenjene v prvem odstavku tega člena, kadar postopajo po 148. in 164. členu tega zakona ali kadar izvršujejo nalog sodišča.

(5) Pri zasegu predmetov se navede, kje so bili najdeni, in predmeti opišejo, po potrebi pa se tudi na drug način zavaruje ugotovitev njihove istovetnosti. Za zasežene predmete se izda zapisnik.

223.a člen

(1) Če se zaseže elektronska naprava (prvi odstavek 219.a člena) zaradi oprave preiskave, se podatki v elektronski obliki zavarujejo tako, da se shranijo na drug ustrezen nosilec podatkov na način, da se ohrani istovetnost in integriteta podatkov ter možnost njihove uporabe v nadaljnjem postopku ali se izdela istovetna kopija celotnega nosilca podatkov, pri čemer se zagotovi integriteta kopije teh podatkov. Če to ni

mogoče, se elektronska naprava zapečati, če je mogoče, pa samo tisti del elektronske naprave, ki naj bi vseboval iskane podatke.

(2) Če je bila elektronska naprava zasežena brez odredbe sodišča in je bila zaradi zavarovanja podatkov izdelana njihova kopija, vendar sodišče v dvanajstih urah ni izdalo odredbe za preiskavo po petem odstavku 219.a člena tega zakona oziroma ni bila dana privolitev po drugem odstavku 219.a člena tega zakona, policija zapisniško trajno uniči izdelano kopijo in o tem v osmih dneh pisno obvesti preiskovalnega sodnika, državnega tožilca in imetnika oziroma uporabnika elektronske naprave, če je znan.

(3) Imetnik, uporabnik, upravljavec ali skrbnik elektronske naprave oziroma tisti, ki ima do nje dostop, mora na zahtevo organa, ki jo je zasegel, takoj ukreniti, kar je potrebno in je v njegovi moči, da se onemogoči uničenje, spreminjanje ali prikrivanje podatkov. Če noče tako ravnati, se sme kaznovati oziroma zapreti po določbi drugega odstavka 220. člena tega zakona, razen če gre za osumljenca, obdolženca ali osebo, ki ne sme biti zaslišana kot priča (235. člen) ali se je v skladu s tem zakonom odrekla pričevanju (236. člen).

(4) Imetnika naprave se povabi, naj bo sam, njegov zastopnik, odvetnik ali strokovnjak navzoč pri zavarovanju podatkov po prvem odstavku tega člena. Če se ne odzove vabilu, če je odsoten ali če ni znan, se zavarovanje podatkov in izdelava istovetne kopije opravi v njegovi nenavzočnosti. Zavarovanje podatkov opravi ustrezno usposobljena oseba.

(5) Pri zavarovanju podatkov se v zapisnik zapiše tudi kontrolna vrednost, oziroma se na drug ustrezen način v zapisniku zagotovi možnost naknadnega preverjanja istovetnosti in integritete zavarovanih podatkov. Izvod zapisnika se izroči osebi iz prejšnjega odstavka, ki je bila navzoča pri zavarovanju podatkov.

(6) Zaseg in zavarovanje podatkov morata biti opravljena na način, s katerim se v najmanjši možni meri posega v pravice oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci, in varuje tajnost oziroma zaupnost podatkov ter se ne povzroča nesorazmerna škoda zaradi nezmožnosti uporabe elektronske naprave.

(7) Kopije zaseženih podatkov se hranijo, dokler je to potrebno za postopek. Elektronska naprava se hrani, dokler podatki niso shranjeni na način, ki zagotovi istovetnost in integriteto zaseženih podatkov, vendar ne več kakor tri mesece od dneva pridobitve. Če izdelava takšne kopije podatkov ni mogoča, se elektronska naprava ali del elektronske naprave, ki vsebuje iskane podatke, hrani, dokler je to potrebno za postopek, vendar ne več kakor šest mesecev od dneva pridobitve, razen če je bila zasežena elektronska naprava uporabljena za izvršitev kaznivega dejanja oziroma je sama elektronska naprava dokaz v kazenskem postopku.

(8) Kopije podatkov, pridobljene v skladu z določbami tega člena, ki se ne nanašajo na kazenski pregon in za katere ni kakšnega drugega zakonskega razloga, da bi se smeli hraniti (498. člen), se izločijo iz spisa, če je to mogoče in se zapisniško uničijo, o čemer se v osmih dneh obvestijo preiskovalni sodnik, državni tožilec in imetnik elektronske naprave.

227. člen

(1) Ko se obdolženec zaslišuje prvič, ga je treba vprašati za ime in priimek in morebitni vzdevek, ime in priimek staršev, tudi prejšnje osebno ime, če je bilo spremenjeno, kje je rojen, kje stanuje, dan, mesec in leto rojstva, enotno matično številko (EMŠO), narodnost, državljanstvo, poklic, kakšne so njegove družinske razmere, ali je pismen, katere šole ima, oziroma ali je podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, ali je vpisan v vojaško evidenco in pri katerem organu za obrambo, ali je bil odlikovan, kakšni so njegov osebni dohodek in njegove premoženjske razmere, ali je bil že obsojen pa obsodba še ni bila izbrisana, kdaj in zakaj, in ali je in kdaj izrečeno kazen prestal, ali teče zoper njega postopek za kakšno drugo kaznivo dejanje, če je mladoleten pa tudi, kdo je njegov zakoniti zastopnik. Obdolženca je treba poučiti, da mora na vabilo priti in takoj sporočiti vsako spremembo naslova ali nameravano spremembo prebivališča, ter ga opozoriti na posledice, če ne bi tako ravnal.

(2) Obdolžencu se nato pove, katerega dejanja je obdolžen in kaj je podlaga za obdolžitev. Pouči se ga, da se ni dolžan zagovarjati in odgovarjati na vprašanja, če se zagovarja, pa ni dolžan izpovedati zoper sebe ali svoje bližnje ali priznati krivdo ter da ima pravico vzeti si zagovornika po lastni izbiri, ki je lahko navzoč pri zaslišanju.

(3) Če gre za kazniva dejanja, za katera je v Kazenskem zakoniku predvideno, da se sme obdolžencu v določenih primerih kazni omiliti (tretji odstavek 294. člena Kazenskega zakonika), mu je tudi to treba povedati.

(4) Obdolženec se zaslišuje ustno. Pri zaslišanju se mu lahko dovoli, da uporablja svoje zapiske.

(5) Pri zaslišanju je treba obdolžencu omogočiti, da se v neoviranem pripovedovanju izjavi o vseh okoliščinah, ki ga obremenjujejo, in da navede vsa dejstva, ki so v korist njegovi obrambi.

(6) Ko obdolženec konča svojo izpovedbo, se mu postavijo vprašanja, če je treba, da se izpolnijo vrzeli ali odpravijo nasprotja in nejasnosti v njegovem pripovedovanju.

(7) Zasliševanje se mora opraviti tako, da se v polni meri spoštuje obdolženčeva osebnost.

(8) Proti obdolžencu se ne smejo uporabiti sila, grožnja ali druga podobna sredstva (tretji odstavek 266. člena), da bi se dosegla kakšna njegova izjava ali priznanje.

(9) Obdolženec sme biti zaslišan brez zagovornika, če se je izrecno odpovedal tej pravici, obramba pa ni obvezna ali če zagovornik ni navzoč, čeprav je bil obveščen o zaslišanju (178. člen).

(10) Če obdolženec ni bil poučen o svojih pravicah iz drugega odstavka tega člena ali če dani pouk in izjava obdolženca glede pravice do zagovornika nista zapisana v zapisnik ali če je bilo ravnano v nasprotju z določbami osmega ali devetega odstavka tega člena, sodišče ne sme opreti svoje odločbe na obdolženčevo izpovedbo.

235. člen

Kot priča ne sme biti zaslišan:

- 1) kdor bi s svojo izpovedbo prekršil dolžnost varovanja uradne ali vojaške tajnosti, dokler ga pristojni organ ne odveže te dolžnosti;
- 2) obdolženčev zagovornik o tem, kar mu je obdolženec zaupal kot svojemu zagovorniku, razen če obdolženec to sam zahteva.

236. člen

(1) Dolžnosti pričevanja so oproščeni:

- 21) obdolženčev zakonec oziroma oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti;
- 22) obdolženčevi krvni sorodniki v ravni vrsti, sorodniki v stranski vrsti do vštetelega tretjega kolena in sorodniki po svaštvu do vštetelega drugega kolena;
- 23) obdolženčev posvojenec in posvojitelj;
- 24) verski spovednik o tistem, o čemer se mu je spovedal obdolženec ali druga oseba;
- 25) odvetnik, zdravnik, socialni delavec, psiholog ali kakšna druga oseba o dejstvih, za katera je zvedel pri opravljanju poklica, če velja dolžnost, da mora ohraniti kot tajnost tisto, kar je zvedel pri opravljanju svojega poklica, razen v primerih iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona ali če so izpolnjeni pogoji, določeni v zakonu, pod katerimi so te osebe odvezane dolžnosti varovanja tajnosti oziroma so dolžne posredovati zaupne podatke pristojnim organom.

(2) Sodišče, ki vodi postopek, je dolžno poučiti osebe, omenjene v prejšnjem odstavku, da jim ni treba pričati, vsakokrat preden jih zasliši, brž ko zve, da gre za okoliščine, zaradi katerih so oproščene dolžnosti pričevanja. Če priča izjavi, da se odpoveduje tej pravici in da želi pričati, se jo mora opozoriti, da se bo na njeno izpovedbo lahko oprla sodna odločba, četudi se bo na glavni obravnavi odpovedala pričevanju. Pouk in odgovor se vpišeta v zapisnik.

(3) Mladotne osebe, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, ni dovoljeno zaslišati kot priče, razen če to zahteva sam obdolženec.

(4) Kdor ima razlog, da odreče pričevanje proti enemu od obdolžencev, je oproščen dolžnosti pričevanja tudi proti drugim obdolžencem, če se njegova izpovedba po naravi stvari ne da omejiti samo nanje.

237. člen

Če je bil kot priča zaslišan kdo, ki ne bi smel biti zaslišan kot priča (235. člen), ali kdo, ki ni bil dolžan pričati (236. člen), pa o tem ni bil poučen ali se ni izrecno odpovedal tej pravici, ali pa pouk in odpoved pričevanju nista zapisana v zapisnik, ali če je bil zaslišan mladoletnik, ki ni mogel razumeti pomena pravice, da ni dolžan pričati, ali če je bila izpovedba priče izsiljena s silo, grožnjo ali kakšnim drugim podobnim prepovedanim sredstvom (tretji odstavek 266. člena), ne sme sodišče na tako izpovedbo opreti svoje odločbe.

239. člen

(1) Priče se vabijo s pisnim vabilom, v katerem se navede: ime, priimek in poklic vabljenega, kdaj in kam naj pride, kazenska zadeva, zaradi katere je vabljen, navedba, da se vabi kot priča, in opozorilo na posledice neopravičenega izostanka; če gre za kaznivo dejanje, ki se preganja na predlog, se oškodovanca, ki je vabljen kot priča, v vabilu opozori, da se bo v primeru neopravičenega izostanka štelo, da je umaknil predlog za pregon (244. člen). Oškodovanca, ki je vabljen kot priča, se opozori tudi, da lahko predlog za pregon umakne do konca glavne obravnave in da bo z umikom izgubil pravico, da ga vnovič poda ter da bo v primeru, če predlog umakne po začetku glavne obravnave, moral plačati stroške kazenskega postopka, razen če bo obdolženec izjavil, da jih bo plačal sam.

(2) Mladoletna oseba, ki še ni dopolnila šestnajst let, se vabi za pričo po njenih starših oziroma po zakonskem zastopniku, razen če to ni mogoče zaradi tega, ker je treba hitro ravnati, ali zaradi drugih okoliščin.

(3) Priče, ki se zaradi starosti, bolezni ali hudih telesnih hib ne morejo odzvati vabilu, se smejo zaslišati v njihovem stanovanju.

240. člen

(1) Priče se zaslišujejo vsaka zase in brez navzočnosti drugih prič. Priča mora dajati odgovore ustno.

(2) Pričo je treba najprej opomniti, da je dolžna govoriti resnico in da ne sme ničesar zamolčati, nato pa jo opozoriti, da pomeni kriva izpovedba kaznivo dejanje. Pričo je treba opozoriti tudi, da ni dolžna odgovarjati na vprašanja iz 238. člena tega zakona in to opozorilo vpisati v zapisnik.

(3) Pričo je treba nato vprašati za ime in priimek, poklic, prebivališče, rojstni kraj, dan, mesec in leto rojstva in njeno razmerje do obdolženca in oškodovanca. Opozoriti jo je treba, da mora sporočiti sodišču spremembo naslova in prebivališča oziroma naslova zaposlitve. Policist oziroma pooblaščenca oseba drugega državnega organa, ki ima pooblastila policije, ki nastopa kot priča, lahko namesto prebivališča pove naslov in naziv enote, ki ji pripada, osebe, navedene v 5. točki prvega odstavka 236. člena tega zakona pa naslov in naziv zaposlitve, če so vabljene kot priče zaradi svojega dela. Od neposrednega izvajalca ukrepov po 149.a, 150., 151., 155. in 155.a členu tega zakona se praviloma ne zahteva osebnih podatkov, ampak zadostuje, če se identificira s službenim delovnim imenom in uradnim dokumentom, ki potrjuje njegovo svojstvo.

(4) Pri zaslišanju mladoletne osebe, zlasti če je bila s kaznivim dejanjem oškodovana, je treba ravnati obzirno, da zaslihanje ne bi škodljivo vplivalo na njeno duševno stanje. Če je potrebno, se zaslihanje mladoletne osebe opravi s pomočjo pedagoga ali kakšnega drugega strokovnjaka. Pri zaslišanju priče, mlajše od 14 let, je lahko navzoča oseba, ki ji priča zaupa.

240.a člen

(1) Če bi zaradi razkritja posameznih osebnih podatkov ali celotne identitete določene priče nastala resna nevarnost za njeno življenje ali telo, življenje ali telo njenega bližnjega sorodnika

(1. do 3. točka prvega odstavka 236. člena) ali oseb, ki jih v skladu z določbami zakona iz tretjega odstavka 141.a člena tega zakona predlaga priča, lahko sodišče za zaščito določene priče ali njenega bližnjega odredi enega ali več zaščitnih ukrepov kot so:

- 1) izbris vseh ali posameznih podatkov iz tretjega odstavka 240. člena tega zakona iz kazenskega spisa;
- 2) označitev vseh ali nekaterih podatkov iz prejšnje točke za uradno tajnost;
- 3) odredba obdolžencu, zagovorniku, oškodovancu, ali njihovim zakonitim zastopnikom in pooblaščenecem, da morajo ohraniti v tajnosti posamezna dejstva ali podatke;
- 4) določitev psevdonima priči;
- 5) zaslišanje s pomočjo tehničnih sredstev (zaščitna stena, naprava za popačenje glasu, prenos zvoka iz posebnega prostora in podobna tehnična zaščitna sredstva).

(2) Zaščitne ukrepe iz prejšnjega odstavka s pisnim sklepom odredi preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilca, priče, oškodovanca, obdolženca, njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenecv ali po uradni dolžnosti. Sklep ne sme vsebovati podatkov, ki bi lahko privedli do razkritja podatkov, ki so predmet zaščitnega ukrepa.

(3) Pred izdajo sklepa o uporabi zaščitnih ukrepov preiskovalni sodnik od priče pridobi podatke iz tretjega odstavka 240. člena tega zakona. V primeru odreditve zaščitnih ukrepov se ustrezni podatki iz tretjega odstavka 240. člena tega zakona takoj po identifikaciji in pred zaslišanjem priče izločijo iz spisa in hranijo kot uradna tajnost. Njihov pregled in uporaba sta dopustna samo v postopku odločanja o pritožbi zoper sklep iz prejšnjega odstavka in v primeru preverjanja identitete po devetem odstavku tega člena.

(4) Sklep o uporabi zaščitnih ukrepov, s katerimi se identiteta priče obdolžencu in njegovemu zagovorniku v celoti prikrije (anonimna priča), lahko preiskovalni sodnik izda samo po opravljenem posebnem naroku, če oceni:

- 1) da obstaja resna nevarnost za življenje ali telo priče, življenje ali telo njenega bližnjega sorodnika ali oseb, ki jih v skladu z določbami zakona iz tretjega odstavka 141.a člena tega zakona predlaga priča,
- 2) da je izpovedba priče pomembna za kazenski postopek,
- 3) da priča izkazuje zadostno stopnjo verodostojnosti in
- 4) da interes pravičnosti in uspešne izvedbe kazenskega postopka pretehtata nad interesom obrambe, da se seznanj z identiteto priče.

(5) Na naroku iz prejšnjega odstavka je poleg državnega tožilca in priče, za katero se predlaga zaščitni ukrep, lahko prisotno samo še nujno sodno osebje in osebje za zagotavljanje varnosti. Preiskovalni sodnik na naroku vpogleda v predloženo dokumentacijo in zasliši priče ter druge osebe, ki bi lahko nudile podatke, pomembne za njegovo odločitev. Izjave, ki jih na tem naroku dajo priča ali druge osebe, se takoj po naroku izločijo iz spisa in hranijo kot uradna tajnost. Njihov pregled in uporaba sta dopustna samo v postopku odločanja o pritožbi zoper sklep iz drugega odstavka in v primeru preverjanja identitete po devetem odstavku tega člena. Če preiskovalni sodnik na naroku ugotovi, da zaščitni ukrepi iz prvega odstavka tega člena ne zadoščajo za zagotovitev osebne varnosti, lahko državnemu tožilcu predlaga, da poda pobudo v skladu z določbami zakona iz tretjega odstavka 141.a člena tega zakona.

(6) Če so glede določene priče že pred zaslišanjem pri preiskovalnem sodniku odrejeni nujni zaščitni ukrepi ali ukrepi v programu zaščite po zakonu iz tretjega odstavka 141.a člena tega zakona, preiskovalni sodnik na naroku iz četrtega odstavka tega člena od priče pridobi podatke iz tretjega odstavka 240. člena tega zakona in preveri, ali gre dejansko za isto pričo, glede katere so bili odrejeni ukrepi. Ugotovitev se vpiše v zapisnik. Pridobljeni podatki se takoj po identifikaciji in pred zaslišanjem priče izločijo iz spisa in hranijo kot uradna tajnost. Glede take priče preiskovalni sodnik s

sklepom odloči o prikritju identitete za potrebe sodnega postopka po opravljeni oceni iz 4. točke četrtega odstavka tega člena.

(7) Med zaslišanjem priče, glede katere so odrejeni ukrepi iz prvega odstavka tega člena ali glede katere so odrejeni ukrepi v programu zaščite po zakonu iz tretjega odstavka 141.a člena tega zakona, preiskovalni sodnik prepove vsa vprašanja, pri katerih bi lahko odgovori nanje razkrili zaščitene podatke.

(8) Po izročitvi obtožnice sodišču do konca glavne obravnave opravlja pristojnosti preiskovalnega sodnika iz tega člena predsednik senata.

(9) Če je na glavni obravnavi treba zaslišati pričo, glede katere je bil odrejen zaščitni ukrep iz 4. točke prvega odstavka tega člena ali glede katere je odrejen ukrep po šestem odstavku tega člena, mora predsednik senata pred zaslišanjem preveriti, ali gre dejansko za isto pričo, glede katere je bil odrejen zaščitni ukrep. Ugotovitev se vpiše v zapisnik.

244. člen

(1) Če priča, ki je bila v redu povabljen, ne pride in svojega izostanka ne opraviči, ali če se brez dovoljenja ali opravičenega razloga odstrani s kraja, kjer bi morala biti zaslišana, se sme odrediti da se privede s silo, sme pa se tudi kaznovati z denarno kaznijo, določeno v prvem odstavku 78. člena tega zakona. Če gre za kaznivo dejanje, ki se preganja na predlog in oškodovanec, ki je bil v redu povabljen kot priča, na narok ne pride in svojega izostanka ne opraviči, se šteje, da je umaknil predlog za pregon in se kazenski postopek za to dejanje s sklepom ustavi, če se je že začel.

(2) Če priča pride, pa potem, ko je bila opozorjena na posledice, brez zakonskega razloga noče pričati, se sme kaznovati z denarno kaznijo, določeno v prvem odstavku 78. člena tega zakona; če pa tudi potem noče pričati, se sme zapreti. Zapor traja, dokler priča ni pri volji pričati in dokler njeno pričanje ne postane nepotrebno ali dokler se kazenski postopek ne konča, vendar največ mesec dni.

(3) O pritožbi zoper sklep, s katerim je bila izrečena denarna kazen ali odrejen zapor, odloča vselej senat (šesti odstavek 25. člena). Pritožba zoper sklep o zaporu ne zadrži njegove izvršitve.

(4) Vojaške osebe in pripadniki policije se ne smejo zapreti, pač pa se o tem, da niso hoteli pričati, obvesti njihovo pristojno poveljstvo.

245. člen

Ogled se opravi, kadar je za ugotovitev ali razjasnitev kakšnega pomembnega dejstva v postopku potrebno neposredno opazovanje.

249. člen

(1) Izvedenstvo odredi s pisno odredbo organ, ki vodi postopek. V odredbi navede, katera dejstva naj se ugotovijo ali presodijo s pomočjo izvedencev in komu naj bo izvedensko delo zaupano. Odredba se vroči tudi strankam.

(2) Če je za določeno vrsto izvedenskega dela strokoven zavod ali če se da izvedensko delo opraviti v okviru državnega organa, se tako delo, zlasti če je bolj zamotano, zaupa praviloma takemu zavodu oziroma organu. Zavod oziroma organ določi enega ali več strokovnjakov, ki naj to delo opravijo.

(3) Kadar določi izvedenca organ, ki vodi postopek, določi praviloma enega izvedenca; če je izvedensko delo zamotano, pa dva ali več.

(4) Če so za kakšno vrsto izvedenskega dela imenovani sodni izvedenci, sme sodišče postaviti druge izvedence samo, če bi bilo nevarno odlašati, če so sodni izvedenci zadržani ali če to zahtevajo druge okoliščine.

264. člen

(1) Pri telesnih poškodbah opravi izvedenec svoje delo praviloma tako, da poškodovanca pregleda; če to ni mogoče ali ni potrebno, pa na podlagi medicinske dokumentacije ali drugih podatkov v spisih.

(2) Ko natančno opiše poškodbe, da izvedenec svoje mnenje zlasti o vrsti in teži vsake posamezne poškodbe in o njihovem skupnem učinku glede na njihovo naravo in posebne okoliščine primera, kakšen učinek imajo ponavadi takšne poškodbe in kakšen učinek so imele v konkretnem primeru, ter s čim in na kakšen način so bile prizadejane.

265. člen

- (1) Psihiatrični pregled obdolženca se sme odrediti, če:
- nastane sum, da ob storitvi kaznivega dejanja ni bil prišteven zaradi duševne motnje ali duševne manjrazvitosti ali je bila zaradi takšnega stanja ali zaradi kakšne druge trajne in hude duševne motenosti njegova prištevnost zmanjšana, ali
 - obstaja resen dvom, da se zaradi svojega duševnega stanja ne more udeleževati kazenskega postopka.

(2) Če je po mnenju izvedenca psihiatrične stroke potrebno daljše opazovanje, se obdolženec pošlje na opazovanje v ustrezen zdravstveni zavod. Sklep o tem izda sodišče na predlog državnega tožilca po predhodnem zaslišanju zagovornika in obdolženca, če njegovo zdravstveno stanje to dopušča. Opazovanje sme trajati največ en mesec. V primeru iz prve alineje prejšnjega odstavka se sme opazovanje na obrazložen predlog državnega tožilca in po poprejšnjem mnenju izvedenca psihiatrične stroke ter po predhodnem zaslišanju zagovornika podaljšati še za največ en mesec. Pritožba zoper sklep, s katerim se ukrep podaljša, ne zadrži izvršitve sklepa.

(3) Če izvedenec psihiatrične stroke ugotovi pri obdolžencu duševno motnjo, duševno manjrazvitost ali kakšno drugo trajno in hudo duševno motenost, določi njeno naravo, vrsto, stopnjo in trajnost ter da mnenje o tem, kako je ob storitvi kaznivega dejanja tako duševno stanje vplivalo na obdolženčevo prištevnost (29. člen kazenskega zakonika) ter kako še zdaj vpliva na njegovo pojmovanje in ravnanje; oziroma ali gre za tako duševno stanje, da se obdolženec ne more udeleževati kazenskega postopka, in koliko časa bo predvidoma trajala njegova procesna nesposobnost.

(4) Če pošlje v zdravstveni zavod obdolženca, ki je v priporu, obvesti sodišče zavod, zakaj je bil odrejen pripor, da zavod ukrene, kar je potrebno za zagotovitev namena pripora.

(5) Obdolžencu, ki se pošlje na opazovanje po drugem odstavku tega člena in nima zagovornika, je treba postaviti zagovornika po uradni dolžnosti pred izdajo sklepa o opazovanju.

(6) Čas, ki ga prebije v zdravstvenem zavodu, se obdolžencu všteje v pripor oziroma v morebitno kazen.

284. člen

(1) Če ugovor zoper obtožnico ni bil vložen ali je bil zavržen, sme senat (šesti odstavek 25. člena) na zahtevo predsednika senata, pred katerim naj bo glavna obravnava, odločiti o vsakem vprašanju, o katerem se na podlagi tega zakona odloča v zvezi z ugovorom.

(2) Zahtevo iz prejšnjega odstavka lahko predsednik senata poda le do razpisa predobravnavnega naroka, najkasneje pa v dveh mesecih od prejema obtožnice pri sodišču.

(3) Določbe drugega odstavka 275. člena in členov 276 do 279 ter 282 in 283 tega zakona se smiselno uporabljajo tudi pri odločanju o zahtevi iz prvega odstavka tega člena.

285. člen

Obtožnica postane pravnomočna z dnem, ko je ugovor zavržen; če ugovor ni bil vložen ali je bil zavržen - z dnem, ko je senat, ki je obravnaval zahtevo predsednika senata (284. člen), odločil, da se z obtožnico strinja; če take zahteve ni bilo, pa z dnem, ko je predsednik senata razpisal predobravnavni narok, oziroma, ko je pretekel rok iz drugega odstavka prejšnjega člena.

285.a člen

(1) Po pravnomočnosti obtožnice predsednik senata razpiše predobravnavni narok, na katerem se obtoženec izjavi o krivdi ter o nadaljnjem poteku kazenskega postopka. Na narok se povabijo stranke in zagovornik. Glede vabljenja in javnosti se smiselno uporabljajo določbe o vabljenju na glavno obravnavo in javnosti glavne obravnave.

(2) O naroku se sestavi zapisnik, ki ga podpišejo navzoče osebe.

(3) V vabilu na narok iz prvega odstavka se obdolženec pouči:

8. da se bo na naroku lahko izjavil o tem, ali krivdo za kaznivo dejanje po obtožbi priznava ali ne priznava;
9. da je udeležba na predobravnavnem naroku, razen v primeru iz četrtega odstavka, obvezna, in da se bo lahko zoper obtoženca, če se brez opravičenega razloga naroka ne bo udeležil, odredila privedba ali pripor;
10. da bo obtoženec na naroku, če ne prizna krivde, lahko predlagal izločitev predsednika senata, izločitev dokazov, dokaze, ki naj jih sodišče izvede na glavni obravnavi ter podal druge procesne predloge in se izjavil o načinu poteka glavne obravnave;
11. da bo imel obtoženec v nadaljnjem poteku kazenskega postopka pravico dajati dokazne in druge predloge ter zahtevati izločitev predsednika senata in izločitev dokazov le pod pogojem, da navede utemeljene razloge, zakaj jih ni podal na tem naroku;
12. da se s priznanjem krivde, ki se ne more preklicati, obtoženec odpoveduje pravici, da sodišče odloča o obtožbi na glavni obravnavi ter da bo dokazni postopek izveden le glede tistih okoliščin, ki so pomembne za izrek kazenske sankcije;
13. da ima pravico vzeti si zagovornika, ki je lahko navzoč na naroku.

(4) Če na predobravnavni narok ne pride obtoženec, ki je zoper obtožnico vložil ugovor, se narok ne opravi in se šteje, da krivde po obtožbi ne priznava, da se odpoveduje možnosti dogovora o načinu poteka glavne obravnave, ki bo razpisana na podlagi pravnomočne obtožnice, in da posledice iz 3. in 4. točke prejšnjega odstavka veljajo tudi zanj.

(5) Če je soobtožencev več, se predobravnavni narok lahko izvede z vsakim obtožencem posebej.

288. člen

(1) Na glavno obravnavo se povabijo obtoženec in njegov zagovornik, tožilec, oškodovanec in njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenca ter tolmač. Prav tako se na glavno obravnavo povabijo priče in izvedenci, ki sta jih predlagala tožilec v obtožnici in obdolženec v ugovoru zoper obtožnico oziroma na naroku iz 285.b člena tega zakona, razen tistih, za katere predsednik senata misli, da njihovo zaslišanje na glavni obravnavi ni potrebno. Tožilec in obtoženec lahko na glavni obravnavi ponovita predloge, ki jim predsednik senata ni ugodil.

(2) Glede vsebine vabila za obtoženca in priče veljajo določbe 193. in 239. člena tega zakona. V vabilu se obtoženec opozori, da se bo glavna obravnavna opravila tudi v njegovi nenavzočnosti, če bodo zato podani zakonski pogoji (tretji odstavek 307. člena).

(3) Obtožencu se mora vabilo vročiti tako, da mu ostane med vročitvijo vabila in dnevom glavne obravnave zadosti časa za pripravo obrambe, najmanj pa osem dni. Na zahtevo obtoženca ali na zahtevo tožilca s privolitvijo obtoženca se sme ta rok skrajšati.

(4) Oškodovancu, ki ni povabljen kot priča, sporoči sodišče v vabilu, da se bo glavna obravnava opravila tudi brez njega in da bo njegova izjava o premoženjskem zahtevku prebrana. Opozori ga tudi, da se bo v primeru, če ne pride, štelo, da ne namerava nadaljevati pregona, če bi državni tožilec umaknil obtožbo. Če gre za kaznivo dejanje, ki se preganja na predlog, se oškodovanca opozori, da lahko predlog za pregon umakne do konca glavne obravnave in da bo z umikom izgubil pravico, da vnovič poda predlog ter da bo v primeru, če ga umakne po začetku glavne obravnave, moral plačati stroške kazenskega postopka, razen če bo obdolženec izjavil, da jih bo plačal sam. Oškodovanca, ki je vabljen kot priča v primeru iz prejšnjega stavka, se v vabilu opozori še, da se bo v primeru neopravičenega izostanka štelo, da je umaknil predlog za pregon.

(5) Oškodovanec kot tožilec in zasebni tožilec se opozorita v vabilu, da se bo v primeru, če ne prideta na glavno obravnavo in tudi ne pošljeta pooblaščenca, štelo, da sta umaknila obtožbo.

(6) Obtoženec, priča in izvedenec se opozorijo v vabilu na posledice, če ne pridejo na glavno obravnavo (307. in 309. člen).

295. člen

Od začetka zasedanja pa do konca glavne obravnave, sme senat ob vsakem času po uradni dolžnosti ali na predlog strank, vselej pa po njihovem zaslisanju, izključiti javnost vse ali dela glavne obravnave, če je to potrebno za varovanje tajnosti, varstva javnega reda, morale, varstva osebnega ali družinskega življenja obtoženca ali oškodovanca ali koristi mladoletnika, ali če bi po mnenju senata javnost škodovala interesom pravičnosti.

296. člen

(1) Izključitev javnosti ne velja za stranke, oškodovanca, njihove zastopnike in zagovornika.

(2) Senat sme dovoliti, da so na glavni obravnavi, katere javnost je izključena, navzoče posamezne uradne osebe ter znanstveni in javni delavci, na zahtevo obtoženca pa sme to dovoliti tudi njegovemu zakoncu oziroma osebi, s katero živi v zunajzakonski skupnosti in njegovim bližnjim sorodnikom.

(3) Predsednik senata opozori tiste, ki so navzoči na glavni obravnavi, katere javnost je izključena, da so dolžni varovati kot tajnost vse, kar zvedo na glavni obravnavi, in jih opozori, da pomeni izdaja tajnosti kaznivo dejanje.

301. člen

(1) Dolžnost predsednika senata je skrbeti za red v sodni dvorani in za dostojanstvo sodišča. V ta namen lahko takoj po začetku zasedanja opozori tiste, ki so navzoči na glavni obravnavi, naj se dostojno obnašajo in naj ne ovirajo dela sodišča. Predsednik senata lahko odredi osebno preiskavo tistih, ki so navzoči na glavni obravnavi.

(2) Senat sme odrediti, da se odstranijo z zasedanja vsi, ki so kot poslušalci navzoči na glavni obravnavi, če se z ukrepi, ki jih določa ta zakon za vzdrževanje reda, ne more zagotoviti neoviran potek glavne obravnave.

(3) V sodni dvorani niso dovoljena slikovna snemanja. Izjemoma pa sme predsednik vrhovnega sodišča dovoliti tako snemanje na posamezni glavni obravnavi. Če je bilo dovoljeno snemanje, sme senat na glavni obravnavi iz opravičenih razlogov odločiti, da se posamezni deli glavne obravnave ne snemajo.

314. člen

(1) O glavni obravnavi se mora pisati zapisnik, v katerega se vpisuje bistvena vsebina vsega poteka glavne obravnave.

(2) Predsednik senata lahko odredi, da se ves potek glavne obravnave ali njeni posamezni deli stenografirajo. Stenografski zapisniki se v osemindesetih urah prepisujejo, pregledajo in priložijo zapisniku.

(3) Predsednik senata lahko odredi, da se glavna obravnava snema z ustreznimi tehničnimi sredstvi za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje. Za tako snemanje se smiselno uporabljajo določbe 84. člena tega zakona. Kadar se glavna obravnava snema, se ne glede na prvi odstavek tega člena v zapisnik vpiše le, da je glavna obravnava posneta, podatke iz prvega in drugega odstavka 316. člena in 317. člena tega zakona ter kje je shranjen posnetek, če ni priložen spisom ali samodejno zabeležen v informacijskem sistemu sodišča.

(4) Če se glavna obravnava ne snema, lahko predsednik senata na predlog strank ali po uradni dolžnosti odredi, da se v zapisnik dobesedno vpišejo izjave, za katere misli, da so posebno pomembne.

(5) Na glavni obravnavi, ki se ne snema, sme predsednik senata, če je to potrebno, zlasti pa, če se v zapisnik dobesedno vpiše kakšna izjava, odrediti, da se ta del zapisnika takoj prebere. Vselej se takoj prebere, če to zahteva stranka, zagovornik ali tisti, čigar izjava se vpisuje v zapisnik.

(6) Strankam se omogoči predvajanje in pridobitev kopije posnetka iz informacijskega sistema sodišča takoj, ko je to tehnično izvedljivo. Posnetki glavnih obravnav se v celoti ali deloma prepisujejo na utemeljeno zahtevo strank ali če sodnik sam tako odredi.

315. člen

(1) Zapisnik mora biti končan na koncu zasedanja. Podpišeta ga predsednik senata in zapisnikar.

(2) Stranke imajo pravico pregledati končani zapisnik in njegove priloge, podati pripombe glede vsebine in zahtevati njegov popravek.

(3) Popravke napačno vpisanih imen, števil in drugih očitnih napak v pisanju sme odrediti predsednik senata na predlog stranke ali zaslisanca ali po uradni dolžnosti. Druge popravke in dopolnitve zapisnika sme odrediti samo senat.

(4) Pripombe in predloge strank glede zapisnika ter popravke in dopolnitve zapisnika je treba zapisati v nadaljevanju končanega zapisnika. V nadaljevanju zapisnika se zapišejo tudi razlogi, zaradi katerih posamezni predlogi in pripombe niso bili sprejeti. Predsednik senata in zapisnikar podpišeta tudi nadaljevanje zapisnika.

(5) Če se zapisnik izda v elektronski obliki, podpišeta predsednik senata in zapisnikar zapisnik s svojima varnima elektronskima podpisoma in varnim elektronskim podpisom sodišča, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Če je varen elektronski podpis predsednika senata oziroma zapisnikarja overjen s kvalificiranim potrdilom, ki vsebuje tudi navedbo sodišča, varen elektronski podpis sodišča ni potreben.

(6) Minister, pristojen za pravosodje, podrobneje predpiše pogoje, obliko in način vodenja zapisnika o glavni obravnavi in spisa v elektronski obliki.

331. člen

(1) Pri zasliševanju prič in izvedencev na glavni obravnavi se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za njihovo zasliševanje med preiskavo, kolikor ni v tem poglavju drugače določeno.

(2) Priča, ki še ni bila zaslišana, praviloma ne sme biti navzoča pri sprejemanju dokazov; izvedenec, ki še ni dal svojega izvida in mnenja, pa ne sme biti navzoč pri glavni obravnavi, ko daje drug izvedenec svojo izpovedbo o isti zadevi.

(3) Če se zaslišuje kot priča oseba, ki še ni stara štirinajst let, lahko senat sklene, naj bo med njenim zasliševanjem izključena javnost.

(4) Če je mladoletna oseba navzoča na glavni obravnavi kot priča ali oškodovanec, jo je treba odstraniti iz sodne dvorane, brž ko njena navzočnost ni več potrebna.

(5) Neposredno zaslišanje oseb, mlajših od 15 let, ki so bile žrtve kaznivih dejanj iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, na glavni obravnavi ni dopustno. Sodišče mora v teh primerih odločiti, da se prebere zapisnik o prejšnjem zaslišanju teh oseb.

(6) Stranke lahko v primerih iz prejšnjega odstavka postavijo posredna vprašanja. Če senat spozna, da so vprašanja utemeljena in potrebna za razjasnitev dejanskega stanja, postopa po določbi 338. člena tega zakona.

339. člen

(1) Zapisniki o ogledu zunaj glavne obravnave, o hišni ali osebni preiskavi, prepoznavi oseb, predmetov ali kraja storitve in o zasegu stvari ter listine, knjige, spisi in druga pisanja, ki se uporabijo kot dokaz, se preberejo na glavni obravnavi, da se ugotovi njihova vsebina, po presoji senata pa se sme njihova vsebina na kratko povedati, sme pa se tudi reproducirati zvočni ali slikovni posnetek opravljanja tega preiskovalnega dejanja. Pisanja, ki pomenijo dokaz, se po možnosti predložijo v izvirniku.

(2) Predmeti, ki utegnejo pripomoči k razjasnitvi stvari, se lahko med glavno obravnavo pokažejo obtožencu, po potrebi pa tudi pričam in izvedencem.

341. člen

V primerih iz 325., 335. in 340. člena tega zakona, kot tudi v drugih primerih, če je to potrebno, sme senat odločiti, da bo na glavni obravnavi poleg branja zapisnika reproduciral tudi zvočni ali slikovni posnetek (84. člen).

359. člen

(1) V sodbi, s katero spozna obtoženca za krivega, izreče sodišče:

- 26) katerega dejanja ga spozna za krivega. Pri tem navede dejstva in okoliščine, ki so znaki kaznivega dejanja, in tiste od katerih je odvisna uporaba posamezne določbe kazenskega zakona;
- 27) zakonsko označbo kaznivega dejanja in katere določbe kazenskega zakona je uporabilo;
- 28) na kakšno kazen se obtoženec obsodi ali se mu po določbah kazenskega zakona odpusti kazen;
- 29) odločbo o pogojni obsodbi;
- 30) odločbo o varnostnih ukrepih in o odvzemu premoženjske koristi;
- 31) odločbo o vstetju pripora ali že prestane kazni;
- 32) odločbo o stroških kazenskega postopka, o premoženjskopravnem zahtevku in o tem, ali naj se pravnomočna sodba objavi v tisku oziroma po radiu ali televiziji.

(2) Če je obtoženec obsojen na denarno kazen, se v sodbi navede rok, v katerem mora denarno kazen plačati in način, kako se izvrši denarna kazen, če se tudi prisilno ne more izterjati.

(3) Sodišče lahko v sodbi odloči, da obsojenec med prestajanjem kazni v določenih dnevih prebiva doma, da se kazen zavora nadomesti s hišnim zaporom in da se kazen zavora oziroma denarna kazen nadomesti z delom v splošno korist.

(4) V primeru objave sodbe po 7. točki prvega odstavka tega člena se objavijo le naslednji osebni podatki iz izreka sodbe: ime in priimek, datum rojstva, naslov stalnega, začasnega ali drugega prebivališča ter državljanstvo obtoženca.

363. člen

(1) Razglašena sodba mora biti pisno izdelana v petnajstih dneh po razglasitvi, če je obtoženec v priporu, v ostalih primerih pa v tridesetih dneh. Če sodba ni izdelana v tem roku, mora predsednik senata obvestiti predsednika sodišča, zakaj to ni bilo storjeno. Predsednik sodišča ukrene, kar je potrebno, da se sodba čimprej izdela.

(2) Sodbo, ki se izdela v fizični obliki, podpišeta predsednik senata in zapisnikar z lastnoročnim podpisom. Sodbo, ki se izdela v elektronski obliki, podpišeta predsednik senata in zapisnikar s svojima varnima elektronskima podpisoma in varnim elektronskim podpisom sodišča, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Če je varen elektronski podpis predsednika senata oziroma zapisnikarja overjen s kvalificiranim elektronskim potrdilom, ki vsebuje navedbo sodišča, varen elektronski podpis sodišča ni potreben.

(3) Sodba, ki je bila izdelana v fizični ali elektronski obliki, se strankam vroči v overjenem prepisu, elektronskem (skeniranem) prepisu ali v elektronski obliki.

(4) Overjen prepis sodbe, elektronski (skeniran) prepis ali elektronska oblika sodbe se vroči tožilcu, obtožencu in zagovorniku pa v skladu s 120. členom tega zakona. Če je obtoženec v priporu, morajo biti overjeni prepisi sodbe, elektronski (skeniran) prepis ali elektronska oblika sodbe odposlani v roku iz prvega odstavka tega člena.

(5) Obtožencu, zasebnemu tožilcu in oškodovancu kot tožilcu se vroči sodba s poukom o pravici do pritožbe.

(6) Overjen prepis sodbe, elektronski (skeniran) prepis ali elektronsko obliko sodbe s poukom o pravici do pritožbe vroči sodišče oškodovancu, če ima pravico do pritožbe, osebi, kateri je s to sodbo vzeta predmet (drugi odstavek 73. člena kazenskega zakonika), ter pravni osebi, kateri je izrečen odvzem premoženjske koristi. Oškodovancu, ki nima pravice do pritožbe, vroči overjen prepis sodbe, elektronski (skeniran) prepis ali elektronsko obliko sodbe v primerih iz drugega odstavka 61. člena tega zakona s poukom, da ima pravico zahtevati vrnitev v prejšnje stanje. Pravnomočna sodba se vroči oškodovancu, če to zahteva.

(7) Če je sodišče po določbah o odmeri enotne kazni za kazniva dejanja v steku izreklo kazen in pri tem upoštevalo tudi sodbe, ki so jih izdala druga sodišča, pošlje overjen prepis, elektronski (skeniran) prepis ali elektronsko obliko pravnomočne sodbe tem sodiščem.

(8) Določbe tega člena o tem, v kakšni obliki se izdela in vroči ali pošlje sodba, se smiselno uporabljajo pri vseh vrstah sodnih odločb.

366. člen

(1) Zoper sodbo, izdano na prvi stopnji, se smejo upravičenci pritožiti v petnajstih dneh od vročitve prepisa sodbe.

(2) Pravočasna pritožba upravičenca zadrži izvršitev sodbe.

367. člen

(1) Pravico do pritožbe imajo stranke, zagovornik, obtoženčev zakoniti zastopnik in oškodovanec.

(2) V korist obtoženca se smejo pritožiti tudi njegov zakonec oziroma oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti, krvni sorodnik v ravni vrsti, posvojitelj, posvojenec, brat, sestra in rejnik. Rok za pritožbo teče tudi v tem primeru od dneva, ko je bil prepis sodbe vročen obtožencu oziroma njegovemu zagovorniku (četrti odstavek 120. člena).

(3) Državni tožilec se sme pritožiti tako v škodo kakor tudi v korist obtoženca.

(4) Oškodovanec sme izpodbijati sodbo samo glede odločbe sodišča o stroških kazenskega postopka; če pa je državni tožilec prevzel pregon od oškodovanca kot tožilca (drugi odstavek 63. člena), se sme oškodovanec pritožiti iz vseh razlogov, iz katerih se sme izpodbijati sodba (370. člen).

(5) Pritoži se lahko tudi oseba, kateri je bil vzet predmet (drugi odstavek 73. člena kazenskega zakonika) ali kateri je bila odvzeta premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem (75., 77.a in 77.b člen kazenskega zakonika), in pravna oseba, kateri je bil izrečen odvzem premoženjske koristi (77. člen kazenskega zakonika).

(6) Zagovornik in osebe iz drugega odstavka tega člena se smejo pritožiti tudi brez posebnega obtoženčevega pooblastila, vendar ne proti njegovi volji.

376. člen

Izvod pritožbe vroči sodišče prve stopnje nasprotni stranki (120. in 121. člen), ki sme nato v osmih dneh po njenem prejemu podati sodišču odgovor na pritožbo. Pritožbo in odgovor z vsemi spisi predloži sodišče prve stopnje sodišču druge stopnje.

377. člen

(1) Ko dobi sodišče druge stopnje spise s pritožbo, se spisi v skladu s sodnim redom dodelijo sodniku poročevalcu.

(2) Sejo senata na predlog sodnika poročevalca razpiše predsednik senata.

(3) Sodnik poročevalec si po potrebi lahko preskrbi od sodišča prve stopnje poročilo o kršitvah določb kazenskega postopka; lahko pa se preko tega sodišča ali preko preiskovalnega sodnika sodišča, na katerega območju je treba opraviti dejanje, ali na kakšen drug način prepriča o navedbah v pritožbi, ki se tičejo novih dokazov in novih dejstev, ali si od drugih organov ali pravnih oseb preskrbi potrebna poročila ali spise.

(4) Če sodnik poročevalec ugotovi, da so v spisih zapisniki in obvestila iz 83. člena tega zakona, pošlje spise sodišču prve stopnje pred sejo senata na drugi stopnji, da izda predsednik senata na prvi stopnji sklep o njihovi izločitvi iz spisov in jih po pravnomočnosti sklepa v zaprtem ovitku izroči preiskovalnemu sodniku, da jih hrani ločeno od drugih spisov.

378. člen

(1) Sodišče o seji obvesti vse stranke in zagovornike, če katerikoli izmed njih zahteva, da je o seji senata obveščen ali če predsednik senata oziroma senat oceni, da je njihova navzočnost na seji koristna za razjasnitev stvari.

(2) Če je obtoženec v priporu ali prestaja kazen in se želi udeležiti seje senata, mu je to potrebno omogočiti.

(3) Sejo senata vodi predsednik senata. Seja se začne s poročilom sodnika poročevalca o stanju stvari in predstavitvijo pritožb, ki se bodo obravnavale. Če je stranka, ki je vložila pritožbo, na seji navzoča, predstavi glavne poudarke vložene pritožbe, nasprotna stranka pa lahko poda odgovor na pritožbo. Senat lahko zahteva od strank, ki so navzoče na seji, potrebna pojasnila glede na njihove navedbe in v zvezi z navedbami v pritožbi ter v odgovoru na pritožbo. Strankam se lahko na njihov obrazložen predlog dovoli, da v dopolnitev pritožbenih navedb preberejo posamezne spise ali listine iz spisa oziroma da se vpogleda v določeno spisovno gradivo. Po zaključenih nastopih strank predsednik senata naznani, da je seja končana in se senat umakne k posvetovanju in glasovanju.

(4) Če stranke, ki so bile v redu obveščene, ne pridejo, to ni ovira, da senat ne bi imel seje. Če obtoženec ni sporočil sodišču spremembe prebivališča ali naslova, ima senat lahko sejo, čeprav obtoženec o njej ni bil obveščen.

(5) Senat lahko sklene, da bo po seji, o kateri so bile v redu obveščene stranke in zagovorniki, svojo odločitev razglasil. Razglasitev poteka tako, da sodnik poročevalec prebere izrek odločbe in pove na kratko njene razloge.

(6) Na seji senata, na kateri so navzoče stranke, se sme izključiti javnost samo pod pogoji, ki so določeni v tem zakonu (členi 295 do 297).

(7) Zapisnik o seji senata se priključi spisom sodišča prve in druge stopnje.

(8) Če je sodišče druge stopnje opravilo sejo senata, o kateri so bile stranke v redu obveščene, razglasitev odločitve pa je bila odložena, o dnevu in kraju razglasitve ni potrebno ponovno obveščati strank, ki na seji niso bile navzoče.

(9) Sklepi iz 389. in 390. člena tega zakona se smejo izdati tudi brez obvestila strank o seji senata.

381. člen

(1) Obravnava pred sodiščem druge stopnje se začne s poročilom poročevalca, ki razloži stanje stvari, ne da bi dal svoje mnenje o utemeljenosti pritožbe.

(2) Na predlog ali po uradni dolžnosti se prebere sodba ali del sodbe, na katerega se nanaša pritožba, po potrebi pa tudi zapisnik o glavni obravnavi.

(3) Nato se pozove pritožnik, naj obrazloži pritožbo, za njim pa nasprotnik, naj mu odgovori. Obtoženec in njegov zagovornik imata vselej zadnjo besedo.

(4) Stranke smejo na obravnavi navajati nove dokaze in nova dejstva.

(5) Tožilec sme glede na izid obravnave popolnoma ali deloma umakniti obtožnico ali jo spremeniti v obtoženčevo korist. Če državni tožilec popolnoma umakne obtožnico, ima oškodovanec pravice, ki jih določa 61. člen tega zakona.

398. člen

(1) Zoper sodbo sodišča druge stopnje je dovoljena pritožba na vrhovno sodišče vendar samo v navedenih primerih:

- 33) če je sodišče druge stopnje izreklo kazen dosmrtnega zapora ali zapora 30 let ali če je potrdilo sodbo sodišča prve stopnje, s katero je bila izrečena taka kazen;
- 34) če je sodišče druge stopnje na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor sodišče prve stopnje in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo;
- 35) če je sodišče druge stopnje spremenilo sodbo, s katero je sodišče prve stopnje obtoženca oprostilo obtožbe in izreklo sodbo, s katero ga je spoznalo za krivega.

(2) O pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje odloča vrhovno sodišče na seji senata po določbah, ki veljajo za postopek na drugi stopnji. Pred tem sodiščem ni obravnave.

(3) Določbe 387. člena tega zakona se uporabijo tudi za soobtoženca, ki ni imel pravice pritožiti se zoper sodbo sodišča druge stopnje.

399. člen

(1) Zoper sklepe preiskovalnega sodnika in zoper druge sklepe sodišča, izdane na prvi stopnji, se smejo stranke in osebe, katerih pravice so prekršene, pritožiti vselej, kadar ni v tem zakonu izrecno določeno, da ni pritožbe.

(2) Zoper sklep, ki ga izda senat pred ali med preiskavo, ni pritožbe, razen če je v tem zakonu drugače določeno.

(3) Sklepi, ki se izdajo za pripravo glavne obravnave in sodbe, se smejo izpodbijati samo v pritožbi zoper sodbo.

(4) Zoper sklep vrhovnega sodišča ni pritožbe.

400. člen

(1) Pritožba se poda pri sodišču, ki je izdalo sklep.

(2) Če ni v tem zakonu drugače določeno, je treba pritožbo zoper sklep podati v osmih dneh od dne, ko je bil sklep vročen.

403. člen

(1) Za postopek s pritožbo zoper sklep se smiselno uporabljajo členi od 367. do 375., prvi, četrti in peti odstavek 377. člena, 385., 387. in drugi odstavek 388. člena tega zakona.

(2) Če je vložena pritožba zoper sklep iz 492. člena tega zakona, se glede obveščanja o seji senata uporabljajo določbe 378. členu tega zakona.

407. člen

(1) Pravnomočna sodba se sme spremeniti tudi brez obnove kazenskega postopka:

- 36) če je bilo v dveh ali več sodbah zoper istega obsojenca pravnomočno izrečenih več kazni, pa niso bile uporabljene določbe o odmeri enotne kazni za dejanja v steku;
- 37) če je bila pri izreku enotne kazni po določbah o steku upoštevana kot določena (55. člen kazenskega zakonika) tudi kazen, ki je bila že zajeta v kazni, izrečeni po določbah o steku v kakšni prejšnji sodbi;
- 38) če se pravnomočna sodba, s katero je bila za več kaznivih dejanj izrečena enotna kazen, delno ne bi mogla izvršiti zaradi amnestije, pomilostitve ali iz drugih razlogov.

(2) V primeru iz 1. točke prejšnjega odstavka sodišče z novo sodbo spremeni prejšnje sodbe glede odločbe o kazni in izreče eno samo kazen. Za novo sodbo je pristojno sodišče prve stopnje, ki je sodilo v zadevi, v kateri je bila izrečena najstrožja vrsta kazni; pri kaznih iste vrste tisto sodišče, ki je izreklo najvišjo kazen; če so kazni enake, pa tisto sodišče, ki je zadnje izreklo kazen.

(3) V primeru iz 2. točke prvega odstavka tega člena spremeni svojo sodbo sodišče, ki je pri izreku enotne kazni napačno upoštevalo kazen, že zajeto v kakšni prejšnji sodbi.

(4) V primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena spremeni sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji, prejšnjo sodbo glede kazni in izreče novo kazen ali pa določi, koliko od kazni, ki je bila izrečena s prejšnjo sodbo, je treba izvršiti.

(5) Novo sodbo izda sodišče na seji senata na predlog državnega tožilca, če je tekel postopek na njegovo zahtevo ali obsojenca po zaslišanju nasprotne stranke.

(6) Če so bile v primerih iz 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena pri izreku kazni upoštevane tudi sodbe drugih sodišče, je treba overjen prepis nove pravnomočne sodbe poslati tudi tem sodiščem.

416. člen

Določbe tega poglavja o obnovi kazenskega postopka (členi 406 do 415) se smiselno uporabljajo tudi, kadar je vložena zahteva za spremembo pravnomočne sodne odločbe na podlagi odločbe ustavnega sodišča, s katero je bil razveljavljen ali odpravljen predpis, na podlagi katerega je bila izdana pravnomočna obsodilna sodba, ali na podlagi odločbe Evropskega sodišča za človekove pravice, ki se nanaša na kakšen razlog za obnovo kazenskega postopka.

420. člen

(1) Zoper pravnomočno sodno odločbo, s katero je bil končan kazenski postopek, zoper drugo odločbo pa le, če je od odločitve vrhovnega sodišča mogoče pričakovati odločitev o pravnem vprašanju, ki je pomembno za zagotovitev pravne varnosti, enotne uporabe prava ali za razvoj prava preko sodne prakse in zoper sodni postopek, ki je tekel pred tako pravnomočno odločbo, se sme po pravnomočno končanem kazenskem postopku vložiti zahteva za varstvo zakonitosti v naslednjih primerih:

39) zaradi kršitve kazenskega zakona;

40) zaradi bistvene kršitve določb kazenskega postopka iz prvega odstavka 371. člena tega zakona;

41) zaradi drugih kršitev določb kazenskega postopka, če so te kršitve vplivale na zakonitost sodne odločbe.

(2) Zahteve za varstvo zakonitosti ni mogoče vložiti zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja in tudi ne zoper odločbo vrhovnega sodišča, s katero je bilo odločeno o zahtevi za varstvo zakonitosti.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena sme vrhovni državni tožilec vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti zaradi vsake kršitve zakona.

(4) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se sme med kazenskim postopkom, ki ni pravnomočno končan, vložiti zahteva za varstvo zakonitosti samo zoper pravnomočno odločbo o odreditvi pripora, zoper pravnomočno odločbo o podaljšanju pripora pa le v primeru podaljšanja s sklepom senata vrhovnega sodišča (drugi odstavek 205. člena) in v primeru podaljšanja po vložitvi obtožnice (drugi odstavek 272. člena).

(5) Na kršitve iz prvega odstavka tega člena se sme vložnik sklicevati samo, če jih ni mogel uveljavljati v pritožbi ali če jih je uveljavljal, pa jih sodišče druge stopnje ni upoštevalo.

421. člen

(1) Zahtevo za varstvo zakonitosti smejo vložiti vrhovni državni tožilec, obdolženec in zagovornik. Po obdolženčevi smrti pa jo smejo v njegovo korist vložiti osebe iz drugega odstavka 367. člena tega zakona.

(2) Vrhovni državni tožilec sme vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti tako v škodo, kakor tudi v korist obdolženca.

(3) Obdolženec, zagovornik in osebe iz drugega odstavka 367. člena tega zakona smejo vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti v treh mesecih oziroma, če gre za odločbo iz četrtega odstavka prejšnjega člena, v osmih dneh od zadnje vročitve pravnomočne sodne odločbe obdolžencu oziroma zagovorniku (četrty odstavek 120. člena). Če zoper odločbo sodišča prve stopnje ni bilo pritožbe, se ta rok šteje od pravnomočnosti te odločbe.

(4) Če je z odločbo Evropskega sodišča za človekove pravice ugotovljeno, da je bila s pravnomočno sodno odločbo v škodo obdolženca kršena človekova pravica ali temeljna svoboščina, se rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti šteje od dneva vročitve odločbe Evropskega sodišča obdolžencu.

(5) Ne glede na določbo drugega odstavka prejšnjega člena je mogoče zahtevo za varstvo zakonitosti iz prejšnjega odstavka vložiti tudi zoper odločbo vrhovnega sodišča.

425. člen

Vrhovno sodišče zavrne s sodbo zahtevo za varstvo zakonitosti kot neutemeljeno, če ugotovi, da ni podana kršitev zakona, na katero se sklicuje vložnik v svoji zahtevi ali če je zahteva za varstvo zakonitosti vložena zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

445.a člen

(1) Za kazniva dejanja iz pristojnosti okrajnega sodišča sme državni tožilec ob vložitvi obtožnega predloga predlagati, da sodišče izda kaznovalni nalog, s katerim obdolžencu izreče predlagano kazensko sankcijo ali ukrep, ne da bi opravilo glavno obravnavo.

(2) Državni tožilec sme predlagati izrek naslednjih kazenskih sankcij in ukrepov:

- 1) denarno kazen, prepoved vožnje motornega vozila, pogojno obsodbo z možnostjo določitve pogoja, v skladu s katerim mora obdolženec v določenem roku vrniti premoženjsko korist, do katere je prišel s kaznivim dejanjem ali povrniti škodo, ki jo je povzročil s kaznivim dejanjem, ali sodni opomin;
- 2) odvzem predmetov in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem.

495. člen

(1) Pravnomočna odločba, s katero je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu oziroma obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti (492. in 494. člen), se pošlje sodišču, ki je pristojno odločiti o odvzemu poslovne sposobnosti. Odločba se sporoči tudi organu socialnega varstva.

(2) Sodišče najmanj tri mesece pred iztekom trajanja varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu oziroma obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti o predvidenem izteku obvesti organ socialnega varstva in najbližje osebe po zakonu, ki ureja duševno zdravje, če glede na prejeta poročila o izvrševanju ukrepa ugotovi, da je to potrebno zaradi nadaljevanja zdravljenja obsojenca.

496. člen

(1) Sodišče, ki je na prvi stopnji izreklo storilcu varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ali obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti, sprejema vse ponovne odločitve glede trajanja in spreminjanja tega ukrepa iz kazenskega zakonika po uradni dolžnosti ali na predlog storilca ali zdravstvenega zavoda ter na podlagi mnenja zdravnikov.

(2) Odločitve iz prejšnjega odstavka sprejme sodišče na seji senata (šesti odstavek 25. člena). O seji se obvestita državni tožilec in zagovornik. Pred odločitvijo sodišče zasliši storilca, če je to potrebno in če njegovo stanje to dopušča.

(3) V postopku ponovnega odločanja glede trajanja ali spreminjanja varnostnega ukrepa iz prvega odstavka tega člena mora imeti storilec zagovornika.

(4) Če sodišče odredi odpust neprištevnega storilca zaradi poteka roka iz kazenskega zakonika, obvesti o tem sodišče, ki je pristojno odločati o pridržanju oseb v psihiatričnem zdravstvenem zavodu.

(5) Za pritožbo zoper sklepe izdane po določbah tega člena, se smiselno uporabljajo določbe petega odstavka 492. člena tega zakona.

502.b člen

(1) V sklepu, s katerim se odredi začasno zavarovanje, mora sodišče navesti premoženje, ki je predmet zavarovanja, način zavarovanja (prvi odstavek 271. člena, prvi odstavek 272. člena in prvi odstavek 273. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju) in rok trajanja ukrepa. Sklep mora biti obrazložen.

(2) Pri določitvi roka trajanja ukrepa mora sodišče upoštevati fazo kazenskega postopka, vrsto, naravo in težo kaznivega dejanja, zapletenost zadeve, pa tudi obseg in pomen premoženja, ki je predmet začasnega zavarovanja.

(3) V predkazenskem postopku, kakor tudi po izdaji sklepa o uvedbi preiskave, lahko začasno zavarovanje traja tri mesece. Po vložitvi obtožnice trajanje začasnega zavarovanja ne sme biti daljše od šestih mesecev.

(4) Rok iz prejšnjega odstavka se lahko podaljša v enakih časovnih razdobjih. Skupno trajanje začasnega zavarovanja pred uvedbo preiskave oziroma, če ta ni uvedena, pred vložitvijo obtožnice, ne sme biti daljše od enega leta. V preiskavi skupno trajanje začasnega zavarovanja ne sme biti daljše od dveh let. Po vložitvi obtožnice do izreka sodbe sodišča prve stopnje skupno trajanje začasnega zavarovanja ne sme presegati treh let.

(5) Do izvršitve pravnomočne sodne odločbe o odvzemu premoženjske koristi sme začasno zavarovanje skupno trajati največ deset let.

506. člen

(1) Če je v pogojni obsodbi določeno, da bo kazen izrečena, če obsojenec ne vrne premoženjske koristi, ne povrne škode ali ne izpolni kakšne druge obveznosti, obsojenec pa v določenem roku tega ne stori, izvede sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji, postopek za preklic pogojne obsodbe na predlog upravičenega tožilca ali oškodovanca, lahko pa tudi po uradni dolžnosti.

(2) Sodnik, ki je za to določen, zasliši obsojenca, če je dosegljiv, in opravi potrebne poizvedbe, da ugotovi dejstva in zbere dokaze, ki so pomembni za odločitev, nakar pošlje spise senatu (šesti odstavek 25. člena).

(3) Nato razpiše predsednik senata sejo senata in obvesti o njej tožilca, obsojenca in oškodovanca. Če stranke in oškodovanec, ki so bili v redu obveščeni, ne pridejo, ni to ovira, da senat ne bi imel seje.

(4) Če sodišče ugotovi, da obsojenec ni izpolnil obveznosti, ki mu je bila naložena s sodbo, izda sodbo, s katero pogojno obsodbo prekliče in izreče kazen ali določi nov rok za izpolnitev obveznosti, ali pa odpravi ta pogoj. Če pa spozna, da ni podlage za nobeno od teh odločb, ustavi s sklepom postopek za preklic pogojne obsodbe.

506.a člen

(1) Sodišče, ki je odredilo hrambo zaseženih predmetov ali začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi oziroma premoženja v vrednosti premoženjske koristi, mora v teh primerih postopati posebej hitro. Z zaseženimi predmeti in premoženjem, ki služi za začasno zavarovanje zahtevka, ter s predmeti ali premoženjem, ki so bili dani kot varščina (196. do 199. člen), mora ravnati kot dober gospodar.

(2) Če je hramba zaseženih predmetov ali začasno zavarovanje zahtevka iz prejšnjega odstavka povezano z nesorazmernimi stroški ali pa se vrednost premoženja ali predmetov zmanjšuje, lahko sodišče odredi, da se tako premoženje ali predmeti prodajo, uničijo ali podarijo v javno korist. Pred odločitvijo mora sodišče pridobiti mnenje lastnika premoženja ali predmetov. Če lastnik ni znan ali mu poziva za podajo mnenja ni mogoče vročiti, sodišče poziv pritrди na sodno desko in se po osmih dneh šteje, da je bila vročitev opravljena. Če lastnik v osmih dneh po vročitvi poziva ne poda mnenja, se šteje, da s prodajo, uničenjem ali podaritvijo soglaša.

(3) Za hrambo zaseženih predmetov in varščin ter za začasno zavarovanje zahtevkov iz prvega odstavka tega člena skrbijo pristojni državni organi, organizacije z javnimi pooblastili, izvršitelji, gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki in finančne organizacije.

(4) Postopek upravljanja s predmeti, premoženjem in varščinami iz prvega odstavka tega člen ter pogoje, ki jih morajo izpolnjevati gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki za opravljanje dejavnosti po tretjem odstavku tega člena, pravila in tarifo za njihovo delovanje ter pravila izbora med več ponudniki takih storitev predpiše Vlada Republike Slovenije.

510. člen

Če pogojna obsodba ni preklicana niti po enem letu, odkar je pretekla preizkusna doba, izda sodišče, ki je sodilo na prvi stopnji, sklep, s katerim ugotovi njen izbris. Ta sklep vroči obsojencu, državnemu tožilcu, če je tekel postopek na njegovo zahtevo in ministrstvu, pristojnemu za pravosodje.

511. člen

(1) Postopek za izbris obsodbe na podlagi sodne odločbe (83. člen kazenskega zakonika) se uvede na obsojenčevo prošnjo.

(2) Prošnja se vloží pri sodišču, ki je sodilo na prvi stopnji.

(3) Sodnik, ki je za to določen, preizkusi najprej, ali je pretekla čas, ki se zahteva po zakonu, nato pa opravi potrebne poizvedbe in ugotovi dejstva, na katera se sklicuje prosilec, ter zbere dokaze o vseh okoliščinah, ki so pomembne za odločbo.

(4) Sodišče lahko zahteva o obsojenčevem obnašanju poročilo od policije, na območju katere je obsojenec prebival po prestani kazni, lahko pa zahteva tako poročilo tudi od uprave zavoda, v katerem je obsojenec kazen prestal.

(5) Po poizvedbah in zaslišanju državnega tožilca, če je tekel postopek na njegovo zahtevo, pošlje sodnik spise z obrazloženim predlogom senatu (šesti odstavek 25. člena).

(6) Zoper odločbo sodišča o prošnji za izbris obsodbe se lahko pritožita prosilec in državni tožilec.

(7) Če sodišče zavrne prošnjo zato, ker obsojenec s svojim obnašanjem ni zaslužil izbrisa obsodbe, sme obsojenec ponoviti prošnjo po preteku dveh let, odkar je sklep o zavrnitvi prošnje postal pravnomočen.

513. člen

(1) Postopek za prenehanje varnostnih ukrepov prepovedi opravljanja poklica in odvzema vozniškega dovoljenja (četrti odstavek 71. in peti odstavek 72. člena kazenskega zakonika) in za prenehanje pravne posledice obsodbe (tretji odstavek 80. člena kazenskega zakonika) se uvede na obsojenčevo prošnjo, ki se vloží pri sodišču, ki je sodilo na prvi stopnji.

(2) Sodnik, ki je za to določen, preizkusi najprej, ali je pretekel čas, ki se zahteva po zakonu, nato pa opravi potrebne poizvedbe in ugotovi dejstva, na katera se sklicuje prosilec, ter zbere dokaze o vseh okoliščinah, ki so pomembne za odločbo.

(3) Sodnik lahko zahteva o obsojenčevem obnašanju poročilo od policije, na območju katere je obsojenec prebival po prestani, odpuščeni ali zastarani glavni kazni, lahko pa zahteva tako poročilo tudi od zavoda, v katerem je obsojenec prestal kazen.

(4) Po poizvedbah in po zaslišanju državnega tožilca, če je tekel postopek na njegovo zahtevo, pošlje sodnik spise z obrazloženim predlogom senatu (šesti odstavek 25. člena).

(5) Zoper sklep senata se lahko pritožita državni tožilec in obsojenec.

(6) Če je obsojenčeva prošnja zavrtnjena, ni dovoljena nova prošnja, preden ne preteče eno leto od pravnomočnosti sklepa s katerim je bila prejšnja prošnja zavrtnjena.

518. člen

Kadar gre za kazniva dejanja ponarejanja denarja in spravljanja ponarejenega denarja v obtok, nepravilnega izdelovanja, predelovanja in prodaje mamil in strupov, trgovine z belim blagom, izdelovanja in širjenja pornografskega gradiva ali za kakšno drugo kaznivo dejanje, glede katerega je po mednarodnih pogodbah dogovorjena centralizacija podatkov, mora organ, pred katerim teče kazenski postopek, brez odlašanja poslati ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, podatke o kaznivem dejanju in storilcu, sodišče prve stopnje pa tudi pravnomočno sodbo. Kadar gre za kaznivo dejanje pranja denarja ali za kaznivo dejanje v zvezi s pranjem denarja, se podatki brez odlašanja pošljejo organu, ki je pristojen za preprečevanje pranja denarja.

522. člen

(1) Pogoji za izročitev so:

- 3) da tisti, katerega izročitev se zahteva, ni državljan Republike Slovenije,
- 4) da dejanje, zaradi katerega se zahteva izročitev, ni bilo storjeno na ozemlju Republike Slovenije, zoper njo ali njenega državljana;
- 5) da je dejanje, zaradi katerega se zahteva izročitev, kaznivo dejanje tako po domačem zakonu, kakor po zakonu države, v kateri je bilo storjeno;
- 6) da se v primeru, da gre za izročitev zaradi kazenskega pregona, za kaznivo dejanje po pravu obeh držav lahko izreče kazen enega ali več let zapor ali varnostni ukrep v trajanju več kot enega leta;
- 7) da v primeru, da gre za izročitev zaradi izvršitve pravnomočno izrečene kazni ali varnostnega ukrepa, znaša kazen ali varnostni ukrep oziroma njun ostanek, ki ga je potrebno izvršiti, najmanj 4 mesece;
- 8) da po domačem zakonu ni zastaral kazenski pregon ali ni zastarala izvršitev kazni, preden je bila oseba priprta ali zaslišana kot obdolženec;
- 9) da tisti, katerega izročitev se zahteva, ni bil zaradi istega dejanja že pravnomočno oproščen ali obsojen v Republiki Sloveniji ali tuji državi, pod pogojem, da je v primeru izrečene kazni kazen že prestal ali jo prestaja ali se po zakonodaji države, ki je kazen izrekla, kazen ne more več izvršiti ali je bil kazenski postopek zoper njega pravnomočno ustavljen ali je bila obtožba zoper njega pravnomočno zavrtnjena; ali da ni zoper tujca v Republiki Sloveniji zaradi istega proti Republiki Sloveniji storjenega dejanja uveden kazenski postopek, če pa je uveden postopek zaradi dejanja, storjenega proti državljanu Republike Slovenije, da je dano zavarovanje za uveljavitev premoženjskopravnega zahtevka oškodovanca;
- 10) da zoper osebo, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki ne teče postopek pred izrednim sodiščem, če gre za prošnjo za izročitev zaradi izvedbe postopka, oziroma da ni takšno sodišče izreklo kazenske sankcije, če gre za prošnjo za izročitev zaradi izvršitve kazni;
- 11) da država prosilka poda ustrezna zagotovila, da smrtna kazen ne bo izrečena oziroma izvršena, če se izročitev zahteva zaradi kaznivega dejanja, za katero je v državi prosilki predpisana smrtna kazen;
- 12) da v primeru, ko gre za izvršitev kazenske sankcije, ki je bila izrečena s pravnomočno sodbo v sodnem postopku v nenavzočnosti osebe, katere izročitev se zahteva, država prosilka predloži ustrezna dokazila, da je bila oseba osebno vabljen ali ji je bil čas in kraj postopka sporočen prek zastopnika, pooblaščenega v

skladu s pravom države, ki je sodbo izdala, zaradi česar je bila sodba izdana v nenavzočnosti, ali je ta oseba pristojnemu organu izjavila, da ne izpodbija odločbe; ali zagotovi, da bo kazenski postopek po izročitvi znova opravljen v navzočnosti izročene osebe;

- 13) da zahteva za izročitev ni podana zaradi kaznivega dejanja, ki ga je storila zahtevana oseba, ko še ni bila stara 14 let;
- 14) da je ugotovljena istovetnost tistega, katerega izročitev se zahteva;
- 15) da je dovolj dokazov za utemeljenost suma, da je tujec, katerega izročitev se zahteva, storil določeno kaznivo dejanje, ali da obstaja o tem pravnomočna sodba.

(2) Če se prošnja za izročitev nanaša na več kaznivih dejanj, ki se tako po zakonu države prosilke kot tudi po pravu Republike Slovenije kaznujejo s kaznijo odvzema prostosti ali varnostnim ukrepom, pa nekatera izmed njih glede višine predpisane kazni ne dosegajo praga predpisane kazni, določenega v 4. in 5. točki prejšnjega odstavka, se izročitev lahko dovoli tudi za ta kazniva dejanja, če je dovoljena za ostala kazniva dejanja.

524. člen

(1) Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, pošlje prošnjo za izročitev tujca po ministrstvu, pristojnem za pravosodje, preiskovalnemu sodniku sodišča, na katerega območju tujec prebiva ali na katerega območju se najde.

(2) Če se ne ve za stalno ali začasno prebivališče tujca, katerega izročitev se zahteva, se najprej ugotovi njegovo prebivališče po ministrstvu, pristojnem za notranje zadeve.

(3) Če prošnja ustreza pogojem iz prejšnjega člena in so dani razlogi za pripor iz 201. člena tega zakona, izda preiskovalni sodnik nalog, da se tujec pripre, oziroma stori druge ukrepe, da se zagotovi njegova navzočnost, razen če je že iz same prošnje očitno, da izročitev ni dopustna.

(4) Glede pripora v postopku izročitve se smiselno uporabljajo določbe drugega odstavka 200., 202., 203. člena in 209. do 213.d ter 420. in 421. člena tega zakona.

(5) Ne glede na določbo 205. člena tega zakona lahko pripor v postopku izročitve po prejemu prošnje za izročitev brez posebnih odločb o podaljševanju traja do izročitve tuji državi oziroma do odločitve ministra za pravosodje, s katero se izročitev zavrne, vendar skupno trajanje pripora, odrejenega pred prejemom prošnje za izročitev in po njenem prejemu, ne sme preseči 30 mesecev.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek je pripor potrebno odpraviti takoj, ko čas trajanja preseže oziroma doseže izrečeno kazensko sankcijo tuje države oziroma maksimum predpisane kazni, ki jo pravo države prosilke predpisuje za kaznivo dejanje, za katero se zahteva izročitev.

(7) Ko preiskovalni sodnik ugotovi tujčevo istovetnost, mu brez odlašanja naznani, zakaj in na podlagi katerih dokazov se zahteva njegova izročitev; nato pa zahteva od njega, naj navede, kar ima povedati v svoj zagovor.

(8) O zaslišanju in zagovoru se napravi zapisnik. Preiskovalni sodnik pouči tujca, da si sme vzeti zagovornika, ali mu ga postavi po uradni dolžnosti, če gre za kaznivo dejanje, za katero je obramba po tem zakonu obvezna, ali če je zoper tujca odrejen pripor.

525. člen

(1) V nujnih primerih, ko je nevarno, da bi tujec pobegnil ali se skrnil, sme policija na prošnjo pristojnega tujega organa, ne glede na to, na kakšen način je poslana, tujcu vzeti prostost. V prošnji je treba navesti podatke za ugotovitev tujčeve istovetnosti, naravo in označbo kaznivega dejanja, številko odločbe ter datum, kraj in naslov tujega organa, ki je odredil pripor in izjavo, da bo izročitev zaprosena po redni poti.

(2) Policija mora tujca, kateremu je vzela prostost, brez odlašanja odpeljati k preiskovalnemu sodniku pristojnega sodišča, da ga zasliši. Če preiskovalni sodnik zoper tujca odredi pripor, poroča o tem ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve.

(3) Preiskovalni sodnik izpusti tujca, če prenehajo razlogi za pripor ali če se ne poda prošnja za izročitev v roku, ki ga je on določil, upoštevajoč pri tem oddaljenost države, ki zahteva izročitev; ta rok ne sme biti daljši kot tri mesece od dneva, ko je bil tujec priprt. Ta rok se sporoči tuji državi. Na prošnjo tuje države sme senat pristojnega sodišča v opravičenih primerih podaljšati rok največ za dva meseca.

(4) Če se predpisana prošnja poda v danem roku, ravna preiskovalni sodnik po tretjem in četrtem odstavku prejšnjega člena.

526. člen

(1) Po zaslišanju državnega tožilca in zagovornika opravi preiskovalni sodnik po potrebi še druga poizvedovalna dejanja, da se ugotovi, ali so podani pogoji za izročitev tujca oziroma za izročitev predmetov, na katerih ali s katerimi je storil kaznivo dejanje, če so mu bili vzeti.

(2) Po opravljenem poizvedovanju pošlje preiskovalni sodnik poizvedovalne spise s svojim mnenjem senatu (šesti odstavek 25. člena).

(3) Če teče zoper tujca, katerega izročitev se zahteva, pri domačem sodišču kazenski postopek zaradi istega ali kakšnega drugega kaznivega dejanja, navede preiskovalni sodnik to v spisih.

529.a člen

(1) Izročitev tujca se lahko dovoli na prošnjo pristojnega tujega organa za izročitev ali za začasen odvzem prostosti z namenom izročitve brez izvedbe postopka po določbah 526. do 529. člena tega zakona, če tujec po pravnem pouku preiskovalnega sodnika izjavi, da soglašja z izročitvijo.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka se lahko tujec po pravnem pouku preiskovalnega sodnika odpove uporabi pogojev iz 531. člena tega zakona.

(3) Preiskovalni sodnik tujca ob zaslišanju seznanj z možnostjo soglasjanja z izročitvijo, pouči ga, da je soglasje z izročitvijo prostovoljno ter ga opozori, da bo v primeru njegovega soglasja o izročitvi odločeno po skrajšanem postopku. Preiskovalni sodnik zahtevano osebo pouči tudi o pomenu in vsebini načela specialnosti, posledicah odpovedi načelu specialnosti ter o tem, da je odpoved prostovoljna in nepreklicna. Na zaslišanju sta lahko navzoča zagovornik in pristojni državni tožilec. Pouk iz prvega in drugega odstavka, soglasje iz prvega odstavka in odpoved iz drugega odstavka tega člena ter izjava tujca, da sta bila soglasje in odpoved dana prostovoljno in v navzočnosti zagovornika, se zapišejo v zapisnik.

(4) Preiskovalni sodnik po preizkusu pogojev iz 1. do 12. točke prvega odstavka 522. člena tega zakona s sklepom odloči o izročitvi. Sklep se vroči osebi, katere izročitev se zahteva, zagovorniku in državnemu tožilcu. Zoper sklep je v 24 urah možna pritožba na senat okrožnega sodišča (šesti odstavek 25. člena), ki mora o njej odločiti v 48 urah.

(5) Preiskovalni sodnik po pravnomočnosti sklepa odločitev sporoči ministru, pristojnemu za pravosodje, ki o odločitvi sodišča takoj obvesti državo prosilko. Če kateri izmed pogojev iz 1. do 12. točke prvega odstavka 522. člena ni izpolnjen ali če tujec ne soglašja z izročitvijo, se izvede redni postopek izročitve.

530. člen

(1) Minister, pristojen za pravosodje, izda odločbo, s katero izročitev dovoli ali ne dovoli. Lahko izda tudi odločbo, da se izročitev odloži zaradi tega, ker teče zoper tujca, katerega izročitev se zahteva, pri domačem sodišču kazenski postopek zaradi kakšnega drugega kaznivega dejanja ali ker prestaja tujec kazen v Republiki Sloveniji.

(2) Če bi zaradi odložitve izročitve iz prvega odstavka v državi prosilki kazenski pregon zastaral ali bi bil njegov potek resno oviran, se sme na utemeljeno prošnjo države prosilke dovoliti začasna izročitev zaradi kazenskega postopka. O dovoljenosti začasne izročitve odloča minister za pravosodje, po predhodnem mnenju

organa, pred katerim poteka kazenski postopek oziroma v čigar pristojnosti je izvrševanje kazenskih sankcij. Začasna izročitev se sme dovoliti, če se s tem ne ogroža potek kazenskega postopka, ki zoper osebo poteka v Republiki Sloveniji in če je zaprosena država zagotovila, da bo oseba v proseči državi vseskozi v priporu kot tudi, da jo bo v roku, določenem s strani Republike Slovenije vrnila v Republiko Slovenijo.

(3) Minister, pristojen za pravosodje, ne dovoli izročitve tujca, če ta uživa pravico pribežališča, če gre za politično ali vojaško kaznivo dejanje ali če obstaja verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena oziroma bi se z njo nečlovečno ali ponižujoče ravnalo oziroma jo na ta način kaznovalo.

539. člen

(1) Pravica do povrnitve škode zastara v treh letih od pravomočnosti sodbe, s katero je bil obdolženec na prvi stopnji oproščen obtožbe ali s katero je bila obtožba zavržena, oziroma v treh letih od pravomočnosti sklepa, s katerim je bila obtožnica zavržena ali postopek na prvi stopnji ustavljen; če je na pritožbo odločalo višje sodišče, pa v treh letih od prejema njegove odločbe.

(2) Preden vloži pri sodišču tožbo za povrnitev škode, se mora oškodovanec s svojo zahtevo obrniti na državno pravobranilstvo, da se z njim sporazume o obstoju škode ter o vrsti in višini odškodnine.

(3) V primeru iz 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena je mogoče odločiti o zahtevi le, če upravičeni tožilec ni začel pregona pred pristojnim sodiščem v treh mesecih od prejema pravomočnega sklepa. Če začne upravičeni tožilec pregon pred pristojnim sodiščem po preteku tega roka, se postopek za povrnitev škode prekine, dokler se ne konča kazenski postopek.

540. člen

(1) Če zahtevi za povrnitev škode ni ugodeno ali če državno pravobranilstvo in oškodovanec ne dosežeta sporazuma v treh mesecih od njene vložitve, sme vložiti oškodovanec pri pristojnem sodišču tožbo za povrnitev škode. Če je bil dosežen sporazum le glede dela zahtevka, sme vložiti tožbo glede ostanka.

(2) Dokler traja postopek iz prejšnjega odstavka, ne teče zastaranje iz prvega odstavka 539. člena tega zakona.

(3) Tožba za povrnitev škode se vloži zoper Republiko Slovenijo.

541. člen

(1) Dediči podedujejo samo oškodovančevo pravico do povrnitve premoženjske škode. Če je oškodovanec že vložil zahtevek, morejo dediči nadaljevati postopek le v mejah njegovega prejšnjega odškodninskega zahtevka.

(2) Dediči oškodovanca lahko po njegovi smrti nadaljujejo postopek za povrnitev škode oziroma lahko začno postopek, če je oškodovanec umrl, preden je potekel zastaralni rok, ne da bi se bil zahtevku odpovedal.

546. člen

(1) Osebi, ki ji je zaradi neopravičene obsodbe ali neutemeljenega odvzema prostosti prenehalo delovno razmerje ali lastnost zavarovanca socialnega zavarovanja ali ji je bila onemogočena oziroma odložena zaposlitev, do katere bi sicer prišlo, se prizna delovna oziroma zavarovalna doba, kot da bi bila delala tisti čas, ki ga je zaradi neopravičene obsodbe ali neutemeljenega odvzema prostosti izgubila. V to dobo se všteje tudi čas nezaposlenosti, do katere je prišlo zaradi neopravičene obsodbe ali neutemeljenega odvzema prostosti, če se to ni zgodilo po njeni krivdi.

(2) Pri vsakem odločanju o pravici, na katero vpliva dolžina delovne oziroma zavarovalne dobe, upošteva pristojni organ dobo, priznано po prejšnjem odstavku.

(3) Če organ iz prejšnjega odstavka ne upošteva dobe, priznane po prvem odstavku tega člena, lahko oškodovanec zahteva, naj sodišče iz prvega odstavka 540. člena tega zakona ugotovi, da mu je ta čas po zakonu priznan. Tožba se vložijo zoper organ, ki ne priznava priznane dobe in zoper Republiko Slovenijo.

(4) Na zahtevo organa, pri katerem se pravica iz drugega odstavka tega člena uveljavlja, se izplača iz proračunskih sredstev Republike Slovenije predpisani prispevek za čas, za katerega je bila po prvem odstavku tega člena doba priznana.

(5) Zavarovalna doba, priznana po prvem odstavku tega člena, se v celoti vštevja v pokojninsko dobo.

551. člen

(1) Tiralico in razglas razpiše ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(2) Za obveščanje javnosti o tiralici ali razglasu se smejo uporabljati tudi sredstva javnega obveščanja.

(3) Če je verjetno, da je tisti, za katerim je odrejena tiralica, v tujini, sme ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, razpisati tudi mednarodno tiralico.

(4) Na prošnjo tujega organa sme ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, razpisati tiralico tudi za nekoga, za katerega se sumi, da je v Republiki Sloveniji, če da tuji organ v prošnji izjavo, da bo zahteval njegovo izročitev, če bo najden.

(5) Če je zoper državljanca Republike Slovenije s strani tujega organa razpisana tiralica, policija tiralico skupaj z vso razpoložljivo dokumentacijo predloži pristojnemu državnemu tožilcu, ki se na podlagi tega odloči, ali bo zahteval uvedbo preгона, oziroma, če gre za tiralico zaradi izvršitve kazenske sankcije, ali bo pristojnemu sodišču predlagal izvršitev kazenske sankcije.

(6) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za primere, ko policija razpiše iskanje oseb ali stvari.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

/